

Jaarverslag
Stichting
De Nationale
Algemeen
Pensioenfonds

Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds
Schenkkade | 2595 AS | Den Haag
Postbus 4471 | 6401 CZ | Heerlen

Ingeschreven in het Handelsregister van de
Kamer van Koophandel onder nummer 65077318

Verslag over het boekjaar
1-1-2022 t/m 31-12-2022

Inhoud

	Pagina
1. Voorwoord	7
2. Meerjarenoverzicht	9
3. Verslag van het bestuur	
3.1 Het pensioenfonds	19
3.2 Hoofdpijnen van het verslagjaar	22
3.3 Integraal risicomanagement	32
3.4 Financiële paragraaf	36
3.5 Beleggingsparagraaf	37
3.6 Compliance jaarwerk 2022	48
3.7 Kring A	49
3.8 Verslag Belanghebbendenorgaan Kring A	64
3.9 Kring B	66
3.10 Verslag Belanghebbendenorgaan Kring B	82
3.11 Kring D - TrueBlue	84
3.12 Verslag Belanghebbendenorgaan Kring D - TrueBlue	96
3.13 Kring E	98
3.14 Verslag Belanghebbendenorgaan Kring E	105
3.15 Kring McCain	107
3.16 Verslag Belanghebbendenorgaan Kring McCain	122
3.19 Kring AFM	124
3.20 Verslag Belanghebbendenorgaan Kring AFM	138
3.21 Kring ANWB	140
3.22 Verslag Belanghebbendenorgaan Kring ANWB	156
3.23 Toekomstvisie	160
4. Verslag intern toezicht	
4.1 Inleiding	161
4.2 Taken en rollen intern toezicht	161
4.3 De gehanteerde werkwijze	161
4.4 De observaties met betrekking tot het verslagjaar 2022	162

5. Jaarrekening

Balans per 31 december	170
Staat van baten en lasten	172
Kasstroomoverzicht	173
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	174
Toelichting op de balans per 31 december	179
Toelichting op de staat van baten en lasten	182
Toelichting Kring A	186
Balans per 31 december	186
Staat van baten en lasten	188
Kasstroomoverzicht	189
Fondsspecifieke grondslagen collectiviteitkring Kring A	190
Toelichting op de balans per 31 december	196
Toelichting op de staat van baten en lasten	202
Risicoparagraaf	207
Actuariële verklaring	213
Toelichting Kring B	216
Balans per 31 december	216
Staat van baten en lasten	218
Kasstroomoverzicht	219
Fondsspecifieke grondslagen collectiviteitkring Kring B	220
Toelichting op de balans per 31 december	226
Toelichting op de staat van baten en lasten	232
Risicoparagraaf	237
Actuariële verklaring	243
Toelichting Kring D	246
Balans per 31 december	246
Staat van baten en lasten	248
Kasstroomoverzicht	249
Fondsspecifieke grondslagen collectiviteitkring Kring D	250
Toelichting op de balans per 31 december	256
Toelichting op de staat van baten en lasten	262
Risicoparagraaf	267
Actuariële verklaring	273
Toelichting Kring E	276
Balans per 31 december	276
Staat van baten en lasten	278
Kasstroomoverzicht	279
Fondsspecifieke grondslagen collectiviteitkring Kring E	280
Toelichting op de balans per 31 december	285
Toelichting op de staat van baten en lasten	289
Actuariële verklaring	291

Toelichting Kring F	294
Balans per 31 december	294
Staat van baten en lasten	296
Kasstroomoverzicht	297
Fondsspecifieke grondslagen collectiviteitkring Kring F	298
Toelichting op de balans per 31 december	304
Toelichting op de staat van baten en lasten	310
Risicoparaagraaf	315
Actuariële verklaring	321
Toelichting Kring K	324
Balans per 31 december	324
Staat van baten en lasten	326
Kasstroomoverzicht	327
Fondsspecifieke grondslagen collectiviteitkring Kring K	328
Toelichting op de balans per 31 december	334
Toelichting op de staat van baten en lasten	340
Risicoparaagraaf	345
Actuariële verklaring	351
Toelichting Kring M	354
Balans per 31 december	354
Staat van baten en lasten	356
Kasstroomoverzicht	357
Fondsspecifieke grondslagen collectiviteitkring Kring M	358
Toelichting op de balans per 31 december	364
Toelichting op de staat van baten en lasten	371
Risicoparaagraaf	376
Actuariële verklaring	382
Ondertekening jaarrekening	384
 6. Overige gegevens	
Statutaire bepalingen inzake bestemming saldo baten en lasten	385
Actuariële verklaringen	385
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	386

Pagina

7. Bijlagen

7.1	Organogram	397
7.2	Bestuur	398
7.3	Collectiviteitkringen	401
7.4	Belanghebbendenorganen	402
7.5	Bestuursbureau	405
7.6	Compliance officer	405
7.7	Risicomanager	405
7.8	Overige relaties	405
7.9	Nevenfuncties	406
7.10	Bijlages Duurzaam beleggen	
	(Sustainable Finance Disclosure Regulation, SFDR)	407
	De Nationale APF Kring A	408
	De Nationale APF Kring B	415
	De Nationale APF Kring D	422
	De Nationale APF Kring E	429
	De Nationale APF Kring F	437
	De Nationale APF Kring K	445
	De Nationale APF Kring M	452
7.11	Begrippenlijst	459

1. Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag van De Nationale Algemeen Pensioenfonds. Het verslag betreft het jaar 2022 dat de boeken is in gegaan als het jaar met snel stijgende inflatie in de hele wereld.

Deze toename van prijzen werd vooral veroorzaakt door knelpunten bij de productie van goederen, maar ook door de forse prijsstijging van energie vanwege de vreselijke oorlog in Oekraïne.

In Nederland kwam de inflatie ruim boven 10% uit, alhoewel de correctheid van deze berekening ook ter discussie stond. Voor de koopkrachtontwikkeling in het algemeen was het, welk cijfer ook wordt gebruikt, een slechte ontwikkeling. Met compenserende maatregelen probeerden overheden de pijn voor consumenten nog enigszins te verzachten.

De rentes stegen in het verslagjaar. Het bijzondere aan deze ontwikkeling was dat de dekkingsgraden, ondanks de slechte situatie op de financiële markten, juist konden stijgen. Mede geholpen door een versoepeling van het beleid van de wetgever konden, weliswaar onder voorwaarden, voor het eerst in jaren, (extra) toeslagen worden gegeven aan onze deelnemers. De Nationale APF heeft extra toeslagen verleend, daar waar de betrokken sociale partners een intentie hebben om de opgebouwde pensioenen in te varen in het nieuwe pensioenstelsel. Daarbij prudent te werk gaand en waarbij het uitgangspunt was dat de dekkingsgraad niet verder mocht zakken dan 108%. Dit om het risico te moeten korten bij invaren te beheersen.

De samenwerking met onze strategische partner door de overname van NN Investment Partners, Goldman Sachs Asset Management verliep positief. Nauwe samenwerking heeft plaatsgevonden op diverse gebieden, waaronder de transitie van de portefeuille aandelen ontwikkelde markten naar een nieuw fonds dat een Paris Aligned Benchmark volgt. Deze transitie vloeit voort uit de doelstellingen binnen ons Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB) beleid.

Ook zijn rapportages ontwikkeld die vereist zijn binnen de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) en inzicht geven in duurzaamheidsaspecten.

Nederlandse pensioenfondsen staan aan de vooravond van een majeure regimeverandering. Met de introductie van de Wet Toekomst Pensioenen (WTP) wordt het systeem van op te bouwen pensioenrechten verlaten en wordt ons pensioenstelsel een premiesysteem. Wij bereiden ons voor op de transitie die, naar verwachting, in 2025 zal starten. Niet alleen ons aanbod van oplossingen wordt zorgvuldig samengesteld, ook het ondersteunen en begeleiden van de sociale partners en de kringen heeft hoge prioriteit. Teneinde de overgang gestructureerd te laten verlopen is een projectorganisatie opgezet waarin de belangrijke stakeholders zijn vertegenwoordigd. In de loop van het jaar zal naar verwachting de transitiekalender vastere vorm krijgen. Dan weten we welke keuzes de sociale partners hebben gemaakt en wanneer de kringen overgaan naar de nieuwe situatie onder WTP.

In tegenstelling tot wat we vorig jaar rapporteerden kunnen we geen melding maken van nieuwe aan ons gebonden partijen. Onze pijplijn is weliswaar goed gevuld. Veel partijen in Nederland overwegen een verandering van de wijze waarop de pensioenuitvoering nu is geregeld. Het zijn belangrijke en zware keuzes. Die kosten tijd en dat realiseren we ons. Ons vertrouwen in de toekomst is positief.

2. Meerjarenoverzicht

	2022	2021	2020	2019	2018
<i>De Nationale APF bedrijfsomgeving</i>					
Weerstandsvermogen (in duizenden)					
Eigen vermogen	6.884	9.301	7.794	2.659	2.319
Achtergestelde leningen bijdragend aan weerstandsvermogen	500	500	500	500	500
Beschikbaar weerstandsvermogen	7.384	9.801	8.294	3.159	2.819
Minimaal vereist weerstandsvermogen	6.384	8.801	7.294	2.107	1.774

De Nationale APF Kring A (actief vanaf maart 2017),
vanaf mei 2021 is Kring J toegetreden

Aantallen ¹⁾

Actieve deelnemers	506	490	507	519	516
Gewezen deelnemers	1.495	1.556	521	496	480
Pensioengerechtigden	1.611	1.586	165	159	161

Totaal	3.612	3.632	1.193	1.174	1.157
---------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Financiële gegevens (in duizenden euro)

Beleggingen voor risico pensioenfonds

Belegd vermogen ^{1) 2)}	531.619	721.205	215.697	184.049	146.005
Beleggingsopbrengsten	-155.341	13.845	30.508	36.878	-251
Rendement op basis van total return	-21,9%	-2,0%	16,6%	25,2%	-0,1%
Vermogensbeheerkosten (in %)	0,31%	0,30%	0,33%	0,31%	0,37%
Transactiekosten (in %)	0,12%	0,09%	0,11%	0,12%	0,10%
Totale vermogensbeheerkosten (in %)	0,43%	0,39%	0,44%	0,43%	0,47%

Reserves

Algemene reserve	65.534	103.516	24.467	14.703	4.470
Bestemmingsreserve	6.960	9.300	0	0	0

Totaal reserves	72.494	112.816	24.467	14.703	4.470
------------------------	---------------	----------------	---------------	---------------	--------------

Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds ¹⁾	464.161	601.858	192.436	170.631	142.688
Herverzekerde technische voorziening	294	427	533	621	708

Totaal technische voorzieningen	464.455	602.285	192.969	171.252	143.396
--	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Premiebijdragen van werkgevers en werknemers	4.436	4.508	4.466	4.499	4.432
---	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Pensioenuitkeringen ¹⁾	21.469	14.734	2.936	2.831	2.801
--	---------------	---------------	--------------	--------------	--------------

Pensioenuitvoerings- en administratiekosten

Totale kosten ¹⁾	394	318	133	112	142
Per deelnemer in euro (Actieven en Pensioengerechtigden)	186	153	198	165	210

Dekkingsgraad

Aanwezige dekkingsgraad	114,1%	117,2%	112,7%	108,6%	103,1%
Beleidsdekkingsgraad	120,2%	115,0%	106,0%	105,7%	105,4%
Minimaal Vereiste dekkingsgraad	104,1%	104,1%	104,3%	104,4%	104,4%
Vereiste dekkingsgraad	115,4%	113,8%	113,7%	113,4%	114,6%

1) Kring A en Kring J zijn in 2021 gefuseerd. Dit verklaart de trendbreuk bij een aantal cijfers in 2021. Om hier iets meer duiding aan te geven zijn een aantal vergelijkende cijfers van Kring J in de tabel op de volgende pagina weergegeven.

2) Beleggingen exclusief beleggingsgerelateerde overlopende posten en liquide middelen.

	2022	2021	2020	2019	2018
<i>De Nationale APF voormalig Kring J (actief vanaf januari 2018, gesloten en gefuseerd met Kring A per 30 april 2021)</i> <i>Aanvullende vergelijkende cijfers van Kring J kunnen worden geraadpleegd in het jaarverslag van 2021.</i>					
Aantallen					
Actieve deelnemers	0	0	5	6	7
Gewezen deelnemers	0	0	1.095	1.136	1.171
Pensioengerechtigden	0	0	1.393	1.388	1.389
Totaal	0	0	2.493	2.530	2.567
Financiële gegevens (in duizenden euro)					
Beleggingen voor risico pensioenfonds	0	0	522.817	492.030	435.452
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	0	0	454.962	443.159	415.720
Pensioenuitkeringen	0	5.634	16.885	16.629	16.426
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	0	114	288	311	261
Dekkingsgraad					
Aanwezige dekkingsgraad	N.V.T.	N.V.T.	111,5%	109,9%	108,4%

De Nationale APF Kring B (actief vanaf augustus 2021)

Aantallen

Actieve deelnemers	615	620
Gewezen deelnemers	3.390	3.374
Pensioengerechtigden	862	829

Totaal	4.867	4.823
---------------	--------------	--------------

Financiële gegevens (in duizenden euro)

Beleggingen voor risico pensioenfonds

Belegd vermogen ¹⁾	521.915	702.081
Beleggingsopbrengsten	-189.004	-10.891
Rendement op basis van total return	-26,4%	-1,3%
Vermogensbeheerkosten (in %)	0,20%	0,22%
Transactiekosten (in %)	0,12%	0,07%
Totale vermogensbeheerkosten (in %)	0,32%	0,29%

Reserves

Algemene reserve	50.971	38.133
Bestemmingsreserves	1.654	5.062

Totaal reserves	52.625	43.195
------------------------	---------------	---------------

Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	482.031	682.505
Herverzekerde technische voorziening	102	132

Totaal technische voorzieningen	482.133	682.637
--	----------------	----------------

Premiebijdragen van werkgevers en werknemers	11.750	6.378
---	---------------	--------------

Pensioenuitkeringen	11.714	3.259
----------------------------	---------------	--------------

Pensioenuitvoerings- en administratiekosten

Totale kosten	515	147
Per deelnemer in euro (Actieven en Pensioengerechtigden)	349	101

Dekkingsgraad

Aanwezige dekkingsgraad	110,6%	105,6%
Beleidsdekkingsgraad	109,7%	104,5%
Minimaal Vereiste dekkingsgraad	104,1%	104,1%
Vereiste dekkingsgraad	115,4%	112,5%

¹⁾ Beleggingen exclusief beleggingsgerelateerde overlopende posten en liquide middelen.

	2022	2021	2020
<i>De Nationale APF Kring D (actief vanaf mei 2020)</i>			
Aantallen			
Actieve deelnemers	34	38	43
Gewezen deelnemers	6.254	6.425	6.558
Pensioengerechtigden	1.019	926	812
Totaal	7.307	7.389	7.413
Financiële gegevens (in duizenden euro)			
Beleggingen voor risico pensioenfonds			
Belegd vermogen ¹⁾	346.526	479.207	484.239
Beleggingsopbrengsten	-125.349	-3.963	36.840
Rendement op basis van total return	-26,3%	-0,8%	8,0%
Vermogensbeheerkosten (in %)	0,33%	0,32%	0,29%
Transactiekosten (in %)	0,19%	0,11%	0,16%
Totale vermogensbeheerkosten (in %)	0,52%	0,43%	0,45%
Reserves			
Algemene reserve	31.831	27.663	-6.951
Totaal reserves	31.831	27.663	-6.951
Technische voorzieningen			
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	315.777	454.605	497.429
Herverzekerde technische voorziening	1.083	0	0
Totaal technische voorzieningen	316.860	454.605	497.429
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers	0	0	276
Pensioenuitkeringen	4.045	3.511	2.100
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten			
Totale kosten	492	516	305
Per deelnemer in euro (Actieven en Pensioengerechtigden)	467	535	357
Dekkingsgraad			
Aanwezige dekkingsgraad	110,0%	106,1%	98,6%
Beleidsdekkingsgraad	111,0%	102,2%	94,7%
Minimaal Vereiste dekkingsgraad	104,0%	104,0%	104,0%
Vereiste dekkingsgraad	117,9%	115,2%	114,1%

1) Beleggingen exclusief beleggingsgerelateerde overlopende posten en liquide middelen.

	2022	2021	2020	2019	2018
<i>De Nationale APF Kring E (actief vanaf maart 2017)</i>					
Aantallen					
Totaal aantal deelnemers	923	541	547	438	444
Financiële gegevens (in duizenden euro)					
Beleggingen voor risico deelnemers					
Belegd vermogen	12.496	15.700	15.640	2.282	1.590
Beleggingsopbrengsten	-3.265	839	875	277	-48
Rendement op basis van total return	-20,4%	5,4%	4,1%	22,2%	-5,5%
Vermogensbeheerkosten (in %) ¹⁾	0,42%	0,32%	0,33%	–	–
Transactiekosten (in %) ¹⁾	0,11%	0,02%	0,08%	–	–
Totale vermogensbeheerkosten (in %) ¹⁾	0,53%	0,34%	0,41%	–	–
Reserves					
Algemene reserve	48	35	14	6	5
Voorzieningen					
Voorziening voor risico deelnemers	12.670	15.692	15.631	2.282	1.590
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers	789	478	462	463	424

¹⁾ De kosten over 2019 en 2018 zijn niet volledig inzichtelijk en daarom niet vergelijkbaar met de hier getoonde kostenratio's. Daarom zijn deze niet opgenomen.

De Nationale APF Kring F (actief vanaf juni 2017)

Aantallen

	2022	2021	2020	2019	2018
Actieve deelnemers	523	503	504	502	493
Gewezen deelnemers	534	509	498	485	483
Pensioengerechtigden	251	237	208	191	184

Totaal	1.308	1.249	1.210	1.178	1.160
---------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Financiële gegevens (in duizenden euro)

Beleggingen voor risico pensioenfonds

Belegd vermogen ¹⁾	99.509	134.510	127.889	107.223	82.958
Beleggingsopbrengsten	-37.056	706	18.301	20.611	-1.139
Rendement op basis van total return	-27,2%	0,6%	17,1%	24,3%	-1,1%
Vermogensbeheerkosten (in %)	0,46%	0,39%	0,36%	0,39%	0,41%
Transactiekosten (in %)	0,16%	0,09%	0,11%	0,11%	0,10%
Totale vermogensbeheerkosten (in %)	0,62%	0,48%	0,47%	0,50%	0,51%

Reserves

Algemene reserve	11.990	18.447	9.132	3.661	-1.174
Bestemmingsreserve	874	1.089	679	417	417

Totaal reserves	12.864	19.536	9.811	4.078	-757
------------------------	---------------	---------------	--------------	--------------	-------------

Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	87.270	115.154	119.132	104.391	86.808
--	--------	---------	---------	---------	--------

Totaal technische voorzieningen	87.270	115.154	119.132	104.391	86.808
--	---------------	----------------	----------------	----------------	---------------

Premiebijdragen van werkgevers en werknemers	4.957	5.346	4.410	3.909	3.720
---	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Pensioenuitkeringen	1.891	1.686	1.482	1.380	1.194
----------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Pensioenuitvoerings- en administratiekosten

Totale kosten	483	371	353	306	339
Per deelnemer in euro (Actieven en Pensioengerechtigden)	624	501	496	442	501

Dekkingsgraad

Aanwezige dekkingsgraad	113,7%	116,0%	107,7%	103,5%	98,6%
Beleidsdekkingsgraad	117,6%	112,9%	101,0%	100,8%	103,6%
Minimaal Vereiste dekkingsgraad	104,3%	104,3%	104,4%	104,4%	104,3%
Vereiste dekkingsgraad	117,0%	115,2%	115,0%	114,5%	115,5%

1) Beleggingen exclusief beleggingsgerelateerde overlopende posten en liquide middelen.

De Nationale APF Kring K (actief vanaf januari 2018)

Aantallen

Actieve deelnemers	705	687	682	677	645
Gewezen deelnemers	798	771	746	684	601
Pensioengerechtigden	84	75	64	53	52

Totaal	1.587	1.533	1.492	1.414	1.298
---------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Financiële gegevens (in duizenden euro)

Beleggingen voor risico pensioenfondsen

Belegd vermogen ¹⁾	241.821	337.691	336.761	271.542	198.669
Beleggingsopbrengsten	-103.853	-11.611	52.697	56.208	1.228
Rendement op basis van total return	-30,4%	-3,5%	19,1%	27,0%	0,6%
Vermogensbeheerkosten (in %)	0,29%	0,27%	0,25%	0,26%	0,28%
Transactiekosten (in %)	0,18%	0,09%	0,11%	0,10%	0,12%
Totale vermogensbeheerkosten (in %)	0,47%	0,36%	0,36%	0,36%	0,40%

Reserves

Algemene reserve	31.860	20.468	4.537	-726	-6.387
Bestemmingsreserve	229	1.030	552	2.014	1.431

Totaal reserves	32.089	21.498	5.089	1.288	-4.956
------------------------	---------------	---------------	--------------	--------------	---------------

Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfondsen	209.870	316.706	333.119	271.409	210.203
--	---------	---------	---------	---------	---------

Totaal technische voorzieningen	209.870	316.706	333.119	271.409	210.203
--	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Premiebijdragen van werkgevers en werknemers	15.486	15.531	14.643	13.681	12.524
---	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Pensioenuitkeringen	1.853	1.539	1.392	1.289	1.226
----------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Pensioenuitvoerings- en administratiekosten

Totale kosten	348	344	329	295	281
Per deelnemer in euro (Actieven en Pensioengerechtigden)	441	451	441	404	403

Dekkingsgraad

Aanwezige dekkingsgraad	115,2%	106,5%	101,4%	99,7%	97,0%
Beleidsdekkingsgraad	110,4%	103,2%	97,2%	98,2%	99,6%
Minimaal Vereiste dekkingsgraad	104,4%	104,3%	104,3%	104,3%	104,4%
Vereiste dekkingsgraad	115,3%	112,4%	111,7%	112,6%	114,5%

1) Beleggingen exclusief beleggingsgerelateerde overlopende posten en liquide middelen.

	2022	2021	2020
<i>De Nationale APF Kring M (actief vanaf januari 2020)</i>			
Aantallen			
Actieve deelnemers	3.761	3.552	3.693
Gewezen deelnemers	7.985	7.757	7.305
Pensioengerechtigden	2.592	2.482	2.387
Totaal	14.338	13.791	13.385
Financiële gegevens (in duizenden euro)			
Beleggingen voor risico pensioenfonds			
Belegd vermogen ¹⁾	1.408.514	1.923.413	2.007.253
Beleggingsopbrengsten	-578.804	27.771	214.424
Rendement op basis van total return	-28,9%	1,3%	12,5%
Vermogensbeheerkosten (in %)	0,24%	0,24%	0,26%
Transactiekosten (in %)	0,14%	0,06%	0,08%
Totale vermogensbeheerkosten (in %)	0,38%	0,30%	0,34%
Reserves			
Algemene reserve	138.483	199.203	53.781
Totaal reserves	138.483	199.203	53.781
Technische voorzieningen			
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	1.292.239	1.807.155	1.916.662
Totaal technische voorzieningen	1.292.239	1.807.155	1.916.662
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers	46.967	47.357	40.800
Pensioenuitkeringen	39.630	38.159	36.979
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten			
Totale kosten	1.448	1.352	1.265
Per deelnemer in euro (Actieven en Pensioengerechtigden)	228	224	208
Dekkingsgraad			
Aanwezige dekkingsgraad	110,7%	111,0%	102,8%
Beleidsdekkingsgraad	111,2%	107,9%	95,9%
Minimaal Vereiste dekkingsgraad	104,2%	104,2%	104,2%
Vereiste dekkingsgraad	118,7%	117,0%	116,8%

1) Beleggingen exclusief beleggingsgerelateerde overlopende posten en liquide middelen.

3. Verslag van het bestuur

3.1 Het pensioenfonds

3.1.1 Statutaire doelstelling

De Nationale APF is een algemeen pensioenfonds, zoals gedefinieerd in artikel 1 van de Pensioenwet en voert derhalve meerdere pensioenregelingen uit in meerdere collectiviteitkringen. Voor iedere collectiviteitkring wordt een afgescheiden vermogen aangehouden en een eigen financiële huishouding gevoerd.

De Nationale APF (DNAPF of het APF) stelt zich ten doel het uitvoeren van pensioenregelingen zoals in de pensioenreglementen nader is bepaald, en het doen van uitkeringen aan en ten behoeve van deelnemers en pensioengerechtigden die vallen onder de uit te voeren pensioenregelingen.

3.1.2 Missie, visie en strategie

Missie

De missie van DNAPF is een duurzame en degelijke oplossing te bieden aan werkgevers en pensioenfondsden voor een kostenefficiënte en voorspelbare uitvoering van pensioenregelingen met behoud van betrokkenheid en zeggenschap. Belangrijke elementen worden als volgt ingevuld:

- Toekomstbestendig: nieuwe regelingen kunnen wij goed uitvoeren, daarbij ondersteund door sterke uitvoerders; financiële basis is geborgd.
- Maatschappelijk verantwoord: door ons beheerde pensioenen worden nog generaties uitgekeerd; wij hebben nadrukkelijk oog voor duurzaam omgaan met onze wereld en met elkaar.
- Totaaloplossing: als APF zijn we goed uitgerust om meerdere regelingen uit te voeren.
- Kostenefficiënt: goede balans tussen schaal en maatwerk.
- Beheerste uitvoering: als pensioenfonds rust een grote verantwoordelijkheid op ons om de pensioenen van onze deelnemers robuust te beheren.

De combinatie van duurzaam, degelijk, betrokken en zeggenschap maakt dat belanghebbenden zich ontzorgd weten.

Visie

In de visie wordt beschreven welke zienswijze, welk toekomstbeeld ten grondslag ligt aan het handelen van het fonds. Hiervoor wordt het volgende onderscheiden:

Trends in de pensioensector

De trend tot consolidatie houdt aan. Dit heeft te maken met de complexiteit van de transitie naar de Wet Toekomst Pensioenen (WTP), de eisen aan de governance en de blijvende druk op kostenbeheersing. Klanten van DNAPF vinden het belangrijk om de pensioenen onder te brengen bij een partij die in de eerste plaats gewoon een pensioenfonds is. Sociale partners bepalen de inhoud van de regeling, de uitvoering is degelijk, not for profit en er is goed georganiseerde solidariteit. Het fonds –de bestuurders en het bestuursbureau– herkent de vraagstukken en dilemma's van klanten.

We spreken de taal. Partijen vragen om ondersteuning door een professionele partij en hebben tegelijk behoefte aan behoud van zeggenschap op de belangrijkste parameters en behoud van eigenheid.

Individuele keuzemogelijkheden en zorgplicht

Er is steeds meer behoefte aan (individuele) keuzemogelijkheden. De premieregelingen onder de WTP komen hieraan tegemoet. Er zijn vele keuzes te maken, op vele momenten gedurende iemands levensloop. Keuzes zijn sterk afhankelijk van de ontwikkelingen in iemands persoonlijke leven. Hét pensioen voor dé deelnemer bestaat niet. Wij willen deelnemers faciliteren bij het maken van die keuzes. We laten de verantwoordelijkheid bij de deelnemer zelf, maar zijn er als hij ons nodig heeft.

Duurzaamheid

Pensioen staat niet op zichzelf. Natuurlijk draagt het pensioeninkomen bij aan een prettige oude dag. Maar een comfortabele toekomst vraagt ook om beleid dat rekening houdt met een gezonde ontwikkeling van de wereld om ons heen. Beleid dat is gericht op duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord beleggen in alle dimensies. Klein denken is niet voldoende. Voor een duurzame ontwikkeling is een stevige ambitie en inzet vereist. Qua milieu zetten wij in op de doelstellingen van het Klimaatakkoord van Parijs. Daarnaast vinden wij het belangrijk dat bedrijven en landen op een respectvolle wijze met elkaar en hun medewerkers en inwoners omgaan. Goede arbeidsomstandigheden, gezonde checks and balances in organisaties en het bestrijden van corruptie. Het zijn allemaal zaken die bijdragen aan een gezonde, tolerante maatschappij, waarin we elkaar een goede en gezonde toekomst gunnen en die met elkaar realiseren. Wij denken dat duurzaamheid en rendement op langere termijn hand in hand gaan.

Wet Toekomst Pensioenen en realiseren van schaalvoordelen

De WTP introduceert ambitieuze veranderingen ten opzichte van het huidige pensioenstelsel: persoonlijker, transparanter en eerder uitzicht op behoud van koopkracht.

Wij helpen onze klanten om zorgvuldig te onderzoeken of het gunstig is om de pensioenen die zijn opgebouwd in het huidige pensioenstelsel in te varen. De transitie naar persoonlijke pensioenvermogens maakt het eenvoudiger om de pensioenuitvoering te consolideren in een kring. Schaalvoordelen en een verlaging van de uitvoeringskosten liggen daarmee in het verschiep. Er kunnen situaties zijn waarbij invaren van opgebouwde aanspraken onder het huidige stelsel leidt tot niet evenwichtige uitkomsten. Ook voor die situaties bieden wij continuïteit. Daarnaast geldt ook en zeker voor deze klanten, die per definitie in volume zullen gaan teruglopen, dat er aandacht is voor de organisatie van schaalvoordelen. DNAPF brengt veel samen. Verschillende regelingen onder verschillende soorten wetgeving, opbouwfase en uitkeerfase, persoonlijk en efficiënt.

Organisatie

Mensen maken het verschil. DNAPF werkt met professionele bestuurders in een gemengd onafhankelijk model. Betrokken, ervaren bestuurders zijn bereikbaar, zij leggen de focus op degelijk en zorgvuldig en denken graag mee met aangesloten werkgevers en deelnemers over de inhoud van de oudedagsvoorziening. Degelijk werken zit in onze genen en raakt onder meer de beleidsvoorbereiding, de besluitvorming en de uitvoering van de regelingen. Sociale partners kunnen hun stem laten horen via de belanghebbendenorganen. Hier komt de pariteit terug. Op belangrijke besluiten hebben de belanghebbendenorganen goedkeuringsrecht. In onze interactie met belanghebbenden ligt de focus op royaal informeren en betrekken bij de ontwikkelingen van het fonds. Belanghebbenden moeten zich comfortabel voelen.

Strategie

DNAPF hanteert de volgende strategie om missie en visie te realiseren.

In contact met klanten

Het begint bij klantbeleving. Wat houdt sociale partners bezig? Welke doelen wensen zij met de pensioenregeling te bereiken? Wat leeft er bij de deelnemers? Door goed te luisteren willen wij borgen dat de uitvoering zo goed mogelijk aansluit bij de wensen en uitgangspunten van de belanghebbenden. Het regelmatig uitvoeren en herhalen van klanttevredenheid- en

risicobereidheidsonderzoeken is daar onderdeel van. Een regeling hoort in balans te zijn. Het is wenselijk om toezeggingen te doen of verwachtingen te wekken, die met een behoorlijke mate van waarschijnlijkheid worden gerealiseerd.

Regie op uitbesteding

De uitvoering van de regeling is uitbesteed. Dit geldt voor zowel het pensioenbeheer als het vermogensbeheer. Succesvol opereren van onze uitbestedingsrelaties is van doorslaggevend belang voor de dienstverlening aan de bij ons aangesloten werkgevers en deelnemers. Wij werken samen met partijen die zich onderscheiden door langjarige ervaring in de pensioensector. Pensioen zit in hun genen qua cultuur en beleving. Transitie zijn aan de orde van de dag en worden geroutineerd uitgevoerd, ook al heeft elke transitie zijn eigen specifieke dynamiek. Eisen aan de dienstverlening door pensioenfonds en hun uitvoerders staan niet stil. Dit heeft te maken met nieuwe wetgeving, maar zeker ook met brede maatschappelijke ontwikkelingen, waar nieuwe wetgeving veelal ook een reactie op is. Deze observatie vertalen wij naar het steeds weer aanscherpen van de eisen die wij aan onze uitvoerders stellen. Zo houden wij de regie op de uitbestede werkzaamheden.

Ontwikkeling van propositie

Onze huidige klanten zijn zeer divers. Open en gesloten regelingen, verschillen qua gemiddelde leeftijd, verschillen qua gemiddeld inkomensniveau enzovoorts. Hiermee samenhangend wordt verwacht dat een passende toekomstige regeling onder de WTP er voor de verschillende klanten divers uitziet. Een flexibel en breed aanbod is dus gewenst. DNAPF wil deze brede vraag faciliteren. Tegelijkertijd moet de efficiëntie worden bewaakt. Voor de inrichting van de verschillende contracten zijn vele keuzes mogelijk. Wij zullen (alleen) de meest onderscheidende opties aanbieden.

Groei van De Nationale Algemeen Pensioenfonds

Groei is nodig om de verschillende soorten regelingen met voldoende schaal te kunnen uitvoeren. Groei is ook nodig om de kosten van de eigen organisatie over voldoende klanten te kunnen verdelen. Groei moet plaatsvinden onder de juiste condities. Wij zijn voorstander van een gezonde mate van uniformering, met ruimte voor maatwerk voor grotere klanten. Uniformering zorgt voor lagere kosten en zal naar onze mening veelal ook leiden tot méér duidelijkheid voor de belanghebbenden.

Transitiemanagement

De pensioensector staat de komende jaren voor een grote uitdaging. De transitie naar de WTP is geen sinecure. Goed programmamanagement – zeker voor een algemeen pensioenfonds met een veelheid aan kringen – is van cruciaal belang voor een beheerst en integer proces. De rolverdeling tussen sociale partners, bestuur, belanghebbendenorgaan en uitvoerders wordt in de opzetfase uitgebreid met elkaar verkend en vastgelegd. Door nadrukkelijk betrokken te zijn bij het ontwerp van een nieuwe regeling, zal de opdrachtaanvaarding en de uitvoering daarna ook optimaal verlopen en op elkaar aansluiten. Een tijdige toets op de uitvoerbaarheid en de uitlegbaarheid is dan geborgd.

3.2 Hoofdlijnen van het verslagjaar

3.2.1 Groei De Nationale APF

De Nationale APF heeft in 2022 met diverse prospects gesproken maar er zijn nog geen nieuwe klanten gecontracteerd. Veel partijen zijn in afwachting van de ontwikkelingen en de keuzes die gemaakt moeten worden met betrekking tot WTP. Dit kost tijd. Het uitstel van en de onzekerheid over de ingangsdatum van de WTP heeft niet bijgedragen aan een spoedige besluitvorming. Het uitblijven van de definitieve en lagere wetgeving maakt dat partijen lastig definitieve keuzes kunnen maken. Ook bij onze uitbestedingspartij AZL was de besluitvorming over de uitvoering van WTP en de nieuwe ICT-structuur vertraagd. De onzekerheid maakte het lastiger om prospects de duidelijkheid te geven die ze zochten. Inmiddels heeft AZL duidelijke en goed onderbouwde keuzes gemaakt voor de toekomstige uitvoering en is de WTP door de Eerste Kamer, zodat wij vol vertrouwen verder kunnen groeien. Voor de aansluiting bij De Nationale APF zijn verschillende scenario's denkbaar. Wij helpen mogelijke klanten graag bij het nadenken hierover, waarbij we de ruimte geven om optimaal invloed en keuzevrijheid te behouden na de overgang. Wij vertrouwen dan ook op een verdere toekomstige groei van DNAPF. In dit traject is het belangrijk dat we onze strategische partners betrokken houden en dat zij hun support blijven uitspreken over de executie van het business plan.

3.2.2 Bestuursvergaderingen

Het bestuur is in 2022 dertien maal bijeen geweest. Het niet-uitvoerend bestuur is in het verslagjaar in vijf vergaderingen bijeengekomen. Het uitvoerend bestuur heeft naast achttien formele portefeuillevergaderingen wekelijks overleg.

De belangrijkste onderwerpen die in de bestuursvergaderingen van 2022 aan de orde kwamen, zijn:

- missie, visie en strategie van het fonds;
- de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel;
- herijking van de business case en het vaststellen van de nieuwe vergoedingsstructuur onder WTP;
- overname NN IP door Goldman Sachs Asset Management (GSAM);
- ontwikkelingen bij AZL in organisatie en ICT-structuur;
- business development;
- vaststellen van de fonds- en kringdocumenten van het fonds en de collectiviteitskringen;
- risicomanagement waaronder het updaten van de risicokaarten en SIRA;
- het pensioenbeleid (waaronder herijking grondslagen, premiebeleid);
- extra toeslagverlening 2022 en 2023;
- het communicatiebeleid (waaronder het communicatiebeleidsplan);
- het beleggingsbeleid (zoals strategie, MVB, investment cases, ALM-studies en rente- en herbalanceringsbeleid).

3.2.3 Fondsdocumenten

In het verslagjaar zijn de volgende fonds- en kringdocumenten gewijzigd:

ABTN

De Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN) wordt jaarlijks door het bestuur geactualiseerd. De ABTN van DNAPF bestaat uit een algemeen deel en per kring een kring specifiek deel. Het algemene deel ziet op onze governancestructuur, financiële aspecten, vermogensbeheer, opzet administratieve organisatie en risicomanagement.

In het kring specifieke deel wordt van de kring het te voeren beleid, de financiële opzet en de grondslagen waarop het rust uiteengezet.

In de bestuursvergadering van 23 februari 2023 zijn zowel het algemene deel als de kring specifieke delen van de ABTN geactualiseerd, waarbij de besluitvorming uit het verslagjaar 2022 is verwerkt.

Reglementen en uitvoeringsovereenkomsten

In het verslagjaar zijn de pensioenreglementen van onze kringen geactualiseerd aan de grondslagen en cijfers die gelden per 1 januari 2023. Bij drie kringen zijn de pensioenregelingen gewijzigd. De actuele pensioenreglementen zijn beschikbaar op onze website www.denationaleapf.nl. Met twee werkgevers is de uitvoeringsovereenkomst aangepast.

Governance

Op het gebied van de governance zijn in het verslagjaar verschillende fondsdocumenten aangepast. Het AO/IC beleid en het IRM beleid zijn aangepast. Om de bewerkelijkheid en omvangrijkheid van de fondsdocumenten te verminderen heeft een herstructurering plaatsgevonden van een aantal documenten. Daarnaast is het communicatiebeleidsplan voor de periode 2022-2024 opgesteld. Verder is een separate regeling met betrekking tot ongewenst (grensoverschrijdend) gedrag opgesteld. Deze regeling beoogt verbonden personen bescherming te bieden tegen ongewenste omgangsvormen en kwetsend gedrag van andere verbonden personen van het fonds.

In het verslagjaar is een toets uitgevoerd op de naleving van de Gedragslijn Verwerking Persoonsgegevens Pensioenfondsen van de Pensioenfederatie. De aanbevelingen uit deze toets zijn verwerkt in de update van het Privacybeleid. Tot slot zijn de compliance charter en de incidenten- en klokkenluidersregeling bijgewerkt. Verder zijn enkele processen gestroomlijnd.

3.2.4 Beloningsbeleid

Conform de Pensioenwet dient De Nationale APF een beleid inzake beloningen te voeren dat niet aanmoedigt tot het nemen van meer risico's dan voor pensioenfondsen aanvaardbaar is en ook de Code Pensioenfondsen schrijft voor dat pensioenfondsen een beheerst en duurzaam beloningsbeleid voeren. De Nationale APF onderschrijft dit principe volledig en heeft het beloningsbeleid schriftelijk vastgelegd. In januari 2022 is het beloningsbeleid herijkt.

De hoogte van de vergoedingen wordt als volgt vastgesteld:

- De hoogte van de vergoeding voor de uitvoerende bestuursleden wordt bepaald door de niet-uitvoerende bestuursleden;
- De hoogte van de vergoedingen voor de niet-uitvoerende bestuursleden, waaronder begrepen de voorzitter, wordt bepaald door het bestuur;
- De hoogte van de onkostenvergoeding van de leden van het belanghebbendenorgaan wordt bepaald door de niet-uitvoerende bestuursleden;
- De beloningen niet hoger zijn dan hetgeen bepaald in de Wet normering topinkomens (Wnt). De beloningen van het bestuur worden jaarlijks aangepast conform artikel 2.3 lid 2 Wnt.

In dit jaarverslag rapporteert het bestuur over de werkelijk betaalde vergoedingen aan de bestuursleden, zie daarvoor pagina **PM**.

3.2.5 Code Pensioenfondsen

De Code Pensioenfondsen is wettelijk verankerd en de hierin opgenomen normen zijn een aanvulling op wet- en regelgeving. DNAPF voldoet aan de meeste normen en rapporteert hieronder het beperkt aantal uitzonderingen. Hoewel de normen in de Code weliswaar leidend zijn, laat de Code ruimte voor eigen verantwoordelijkheid van het pensioenfondsbestuur. Pensioenfondsen mogen de Code daarom naleven volgens het 'pas-toe-of-leg-uit'-beginsel. Afwijken van de norm is dus mogelijk, als daar een goede reden voor is en hierover verantwoording wordt afgelegd in het jaarverslag.

In het navolgende overzicht zijn de normen van de Code opgenomen waaraan het pensioenfonds in het verslagjaar niet (volledig) heeft voldaan en de motivatie daarvan.

Normnummer	Toelichting op afwijking
33	In zowel het bestuur als in het belanghebbende orgaan (BO) is er tenminste één vrouw en één man. Er zitten zowel mensen van boven als van onder de 40 jaar in. Het bestuur erkent het belang van diversiteit. In het bestuur en zeven BO's hebben daarom meerdere vrouwen zitting. Het bestuur is een professioneel bestuur, waar selectie op geschiktheid en deskundigheid geprefereerd wordt boven selectie op specifiek leeftijd. Het bestuur onderkent de voordelen van diversiteit. Bij gelijke geschiktheid en ervaring zal dan ook vanuit een algemene diversiteitsgedachte rekening worden gehouden met de leeftijdsopbouw binnen het bestuur, naast de man/vrouw verhouding en het type mensen dat al in het bestuur zit. Bij de belanghebbendenorganen die paritair zijn samengesteld uit de eigen geledingen, wordt wel gestreefd naar ten minste één lid jonger dan 40 jaar. Dat is op dit moment het geval in drie van de zeven belanghebbendenorganen. Verder heeft de vergadering van belanghebbendenorganen (VBO) een afwijkende vorm van samenstelling. De VBO is samengesteld uit de (vice) voorzitters van de afzonderlijke BO's. Hierdoor is sturing op diversiteit binnen de VBO niet mogelijk.
36	Het bestuur en het BO leggen bij de vacature de eisen voor de vacante functie vast. Hierbij wordt rekening gehouden met de in de normen 31, 32 en 33 opgenomen eisen. Voor vacatures in het bestuur en de VBO worden de normen met betrekking tot leeftijd niet meegenomen, zie toelichting norm 33.

De normen waarover het fonds verplicht is te rapporteren, zijn in onderstaande overzicht opgenomen. Hierin zijn de betreffende normen weergegeven en de vindplaats van die normen in het jaarverslag. Behalve aan norm 33 is aan alle hieronder aangegeven normen voldaan. De toelichting op norm 33 staat in de tabel hierboven.

Normnummer	Vindplaats
5	Paragraaf 3.2 (belangrijkste onderwerpen), 3.5 (beleggingsbeleid), 3.7, 3.9, 3.11, 3.13 en 3.15 (kringspecifiek beleid) en 3.3 (inzicht in risico's).
31	Paragraaf 3.2.6 en 3.2.7
33	Paragraaf 3.5.2
47	Hoofdstuk 4
58	Paragraaf 3.1.2
62	Paragraaf 3.5.2
64	Paragraaf 3.6
65	Paragraaf 3.2.8

De Monitoringscommissie ziet toe op de naleving van de Code Pensioenfondsen. De Stichting Zelfregulering Pensioenfondsen draagt zorg voor de financiering van de Monitoringcommissie en de Ombudsman Pensioenen namens de pensioensector. Ten behoeve van deze financiering vraagt de Stichting verplichte bijdragen aan de pensioenfondsen, die actief zijn in Nederland.

3.2.6 Geschiktheid en evaluatie

Bij het samenstellen van de organen van het fonds speelt geschiktheid van de leden een grote rol. Zo vraagt het besturen van een pensioenfonds, vanwege de toegenomen complexiteit, om een integere en beheerste bedrijfsvoering met deskundige bestuursleden die 'in control' zijn. Het geschiktheidsbeleid en het opleidingsplan zijn vastgelegd in een geschiktheidsplan. Hierin staan de eisen die worden gesteld aan de individuele bestuursleden en van het bestuur als geheel. Dit betreft zowel de vereiste kennis als de vereiste vaardigheden en het vereiste gedrag alsmede het up tot date houden van die geschiktheid. Daarnaast woonden de bestuursleden seminars en bijeenkomsten over pensioenontwikkelingen bij van de Pensioenfederatie, toezichthouders, uitvoerders en adviseurs over onder andere het nieuwe pensioenstelsel, verantwoord beleggen, risicomanagement en communicatie. Verder moeten enkele bestuursleden voldoen aan eisen van permanente educatie om hun professionele kennis en vaardigheden op hun vakgebied op peil te houden en te vergroten.

Het eigen functioneren is voor het bestuur een continu aandachtspunt. Daartoe wordt jaarlijks de effectiviteit van het beleid en functioneren van het bestuur als geheel en van de individuele bestuursleden afzonderlijk getoetst. In april 2022 heeft de zelfevaluatie van het bestuur plaatsgevonden. Hierin is afgesproken dat er meer tijd wordt vrijgemaakt om de strategie te bespreken en dat sales en de aanpak met betrekking tot WTP tot de grootste aandachtspunten behoren.

3.2.7 Diversiteit

Binnen het fonds wordt gestreefd naar diversiteit. Het bestuur is van mening dat diversiteit bij kan dragen aan een beter bestuur en belanghebbendenorganen. Daarnaast kan diversiteit bijdragen aan herkenbaarheid en vergroting van draagvlak bij stakeholders. In het geval van een bestuursmodel met uitsluitend professionele bestuurders prevaleert geschiktheid en ervaring boven het hebben van een bepaalde leeftijd. Voor het bestuur zal bij gelijke geschiktheid en ervaring vanuit een algemene diversiteitsgedachte rekening worden gehouden met de leeftijdsopbouw binnen het bestuur, naast de man/vrouw verhouding en het type mensen dat al in het bestuur zit. Voor de belanghebbendenorganen wordt diversiteit onder de aandacht gebracht in de functieprofielen. Dit geldt niet voor de vergadering van belanghebbendenorganen omdat deze is samengesteld uit de (vice) voorzitters van de afzonderlijke belanghebbendenorganen. Sturing op diversiteit in de vergadering van belanghebbendenorganen is dus niet mogelijk.

3.2.8 Klachten, geschillen en onregelmatigheden

Op 14 juni 2022 is de Gedragslijn 'Goed omgaan met klachten' van de Pensioenfederatie gepubliceerd. De gedragslijn bestaat uit: een volwassenheidsscan waarmee DNAPF het huidige niveau van klachtenbehandeling in kaart brengt en inzicht geeft in de doorgroeimogelijkheden en een lijst van 35 bepalingen waaraan DNAPF moet voldoen. Het Reglement klachten- en geschillenregeling en de procedure die daarbij gevolgd wordt moet uiterlijk op 1 januari 2024 door De Nationale AFP zijn aangepast aan deze Gedragslijn. In het derde kwartaal van 2022 is onder de pensioenfondsen een 0-meting uitgevoerd door de Pensioenfederatie. Op basis van de 0-meting is bepaald op welk volwassenheidsniveau de klachtenafhandeling plaatsvindt en is inzicht verkregen over de te nemen stappen om door te groeien. Het doel van de Gedragslijn is om open te staan voor klachten en ze, met aandacht voor de deelnemer, goed af te handelen en zo de klanttevredenheid te verhogen. Zo is onder andere de definitie van een klacht verruimd naar "elke uiting van ontevredenheid van een persoon". De Nationale AFP is in samenwerking met de pensioenuitvoeringsorganisatie bezig het klachtenbeleid en de klachten- en geschillenregeling conform de nieuwe gedragslijn op te stellen. Daarnaast is één van de belangrijke aandachtspunten het rapporteren over de klachten in het jaarverslag van het fonds. Vanaf 2023 dient gestart te worden met het anders registreren van klachten. In 2024 is dit een verplicht onderdeel en dat betekent dat wij samen met de pensioenuitvoerder AZL het laatste kwartaal van 2022 hebben benut voor het inrichten van het anders registreren en rapporteren van klachten. Dit resulteert dat over het eerste kwartaal van 2023 een kwantitatieve klachtenrapportage wordt geleverd die voldoet aan de wettelijke voorschriften. In het jaarverslag 2023 zal over heel 2023 de kwantitatieve klachtenrapportage worden opgenomen.

Voor het verslag jaar 2022 geldt dat De Nationale APF een klachten- en geschillenreglement kent dat belegd is in de Klachten- en geschillencommissie. Een klacht of geschil is een uiting van ontevredenheid over de uitvoering van de pensioenregeling,

de bejegening of over een besluit van het pensioenfonds, niet zijnde besluiten van algemene strekking of een klacht die een belanghebbende heeft in de uitoefening van diens lidmaatschap van het bestuur.

De Klachten- en geschillencommissie is in het verslagjaar viermaal bijeen gekomen ter behandeling van in totaal vier klachten. Twee klachten gingen over het beëindigen van een tijdelijk partner pensioen als gevolg van het eindigen van een VPL-regeling, één klacht ging over het tonen van het te bereiken pensioen op het UPO op basis van het streefopbouwpercentage en één klacht ging over de vaststelling van het definitieve pensioen binnen een DC-regeling. Bij één klacht over de beëindiging van het tijdelijk partnerpensioen is de deelnemer in het gelijk gesteld. De dekking van dit tijdelijk partnerpensioen is voor die deelnemer hervat tot de datum van overlijden van de deelnemer. Bij de andere klachten is de deelnemer niet in het gelijkgesteld. Dit is beargumenteerd aan de betreffende deelnemers medegedeeld.

3.2.9 Algemene Verordening Gegevensbescherming

Op 1 januari 2021 is de Gedragslijn Verwerking Persoonsgegevens Pensioenfondsen van kracht geworden. De Gedragslijn is gepubliceerd door de Pensioenfederatie en beoogt een sector breed kader te bieden voor de naleving van de Algemene Verordening Gegevensbescherming. Met ingang van verslagjaar 2021 rapporteren pensioenfondsen over de naleving van de Gedragslijn.

In 2022 is een toets uitgevoerd op de naleving van De gedragslijn. Op grond van de resultaten kan worden gesteld dat het privacybeleid van het APF van goede kwaliteit is. Er zijn geen materiële bevindingen gevonden, dat in strijd met de AVG of de Gedragslijn wordt gehandeld. Naar aanleiding van de aanbevelingen zijn er in 2022 de benodigde wijzigingen in aangegeven documenten doorgevoerd.

3.2.10 Bedrijfscontinuïteit

Covid-19 heeft in het verslagjaar betrekkelijk weinig invloed gehad op ons dagelijks leven. Begin 2023 zijn de laatste maatregelen vervallen. Binnen het APF wordt nog steeds gewerkt met (gedeeltelijk) thuiswerken en digitaal vergaderen. Het aantal fysieke vergaderingen is aan het toenemen. Op gebied van "Business Continuity" is continue monitoring geweest of alle partijen waar DNAPF zaken mee doet, de continuïteit van dienstverlening konden garanderen. In het verslagjaar hebben zich hierbij geen issues voorgedaan.

3.2.11 Uitbestedingsbeleid

De belangrijkste uitbestedingspartijen worden jaarlijks conform het uitbestedingsbeleid geëvalueerd.

Daarnaast worden de uitbestedingspartijen gemonitord, onder andere via de kwartaalrapportages die worden ontvangen. Er is een frequent overleg met de belangrijkste uitbestedingspartijen. Het bestuur is zeer tevreden met de dienstverlening van NNIP. De dienstverlening van AZL is niet op alle terreinen op het niveau dat het bestuur zou willen zien. De pensioenadministratie en de datakwaliteit is van hoge kwaliteit. Het contact met en de dienstverlening naar de deelnemers is echter al langere tijd niet op het afgesproken niveau. Hierover vinden intensieve gesprekken plaats tussen het bestuur en de directie van AZL. In 2022 hebben die, mede ook door de schaarste in de arbeidsmarkt, nog niet tot het gewenste resultaat geleid. Het uitvoerend bestuur heeft de ISAE 3402 rapportages van AZL N.V, NNIP, Altis en BNYM over 2022 geanalyseerd en besproken, waarbij met name is gekeken naar de beheersmaatregelen. AZL beschikt tevens over een ISAE 3000 rapportage.

3.2.12 Extra toeslagverlening 2022 en 2023

Als gevolg van het verzetten van de beoogde inwerkingtreding van de Wet Toekomst Pensioenen (WTP) naar 1 januari 2023 (uitgesteld naar 1 juli 2023 en inmiddels naar 1 januari 2024) is een tijdelijke regeling voor toeslagverlening ingevoerd. Op basis van deze regeling konden pensioenfondsen, vooruitlopend op de transitie naar de WTP, in 2022 onder voorwaarden afwijken van de bestaande regels voor toeslagverlening.

Voor pensioenfondsen die de intentie hebben om de pensioenen in te varen in één van de nieuwe pensioencontracten, is de dekkingsgraadgrens voor het verlenen van toeslag in 2022 verlaagd van 110% naar 105%. Dit betekent dat toeslag kon worden verleend indien de beleidsdekkingsgraad hoger is dan 105%. De tijdelijke regeling was geldig van 1 juli 2022 tot 1 januari 2023.

Het bestuur heeft aangegeven gebruik te willen maken van de tijdelijke regeling voor de extra toeslag 2022 en toeslag 2023. Om gebruik te kunnen maken van de tijdelijke maatregel is nodig dat voldaan wordt aan de voorwaarden die hieraan worden gesteld. Zo zijn ook het toeslagbeleid en de kringdocumenten in 2022 aangepast. Hierop hebben de Belanghebbendenorganen een goedkeuringsrecht respectievelijk adviesrecht. In de bestuursvergadering van 13 oktober is het bestuur akkoord gegaan met het toevoegen van een passage in de ABTN om een extra toeslag mogelijk te maken en op het toekennen van een verzwaard recht voor het Belanghebbendenorgaan om goedkeuring te geven op de hoogte van de extra toeslag in 2022 en de toeslag 2023.

Aan het gebruikmaken van de tijdelijke regeling zijn voorwaarden gesteld. De voorwaarden zijn:

1. Er mag geen toeslag worden verleend bij een beleidsdekkingsgraad lager dan 105%.
2. Er mag geen toeslag worden verleend bij een beleidsdekkingsgraad en actuele dekkingsgraad lager dan 105% en voor zover de actuele dekkingsgraad door de toeslagverlening onder de 105% komt.
3. Het fonds:
 - a. heeft de verwachting dat het zal overgaan tot invaren;
 - b. onderbouwt waarom de toeslagverlening plaatsvindt vanuit het belang van alle groepen deelnemers;
 - c. beschrijft kwantitatief de generatie-effecten van de toeslagverlening waarbij onderscheid wordt gemaakt naar leeftijdscohorten per geboortjaar in hele jaren. Om zwaarwegende redenen mogen andere leeftijdscohorten worden gehanteerd mits toegelicht wordt dat er sprake is van voldoende representativiteit en onderscheidende verschillen.

DNAPF moet aangeven dat het redelijkerwijs de verwachting heeft dat de opgebouwde pensioenrechten en pensioenaanspraken worden ingevaren in een van de nieuwe pensioencontracten. Invaren betekent het omzetten van de bestaande pensioenrechten en pensioenaanspraken naar een van de nieuwe pensioencontracten. Hiermee worden de regels van het nieuwe pensioencontract ook van toepassing op de omgezette pensioenrechten en pensioenaanspraken. DNAPF mag niet op eigen initiatief tot invaren besluiten, zij kan dit uitsluitend doen naar aanleiding van een verzoek tot invaren van sociale partners. Belangrijk om hierbij op te merken is dat het afgeven van een intentie tot invaren niet betekent dat daadwerkelijk ook moet worden ingevaren. Dat is pas het geval als sociale partners daar definitief toe hebben besloten en het verzoek hiervoor hebben gedaan en het bestuur heeft vastgesteld dat invaren in het belang is van alle groepen deelnemers. De sociale partners van alle kringen zijn daarom gevraagd of er een intentie is om in te varen. Behalve de sociale partners met betrekking tot Kring AFM hebben alle betrokken partijen een bevestiging toegestuurd. Naast de sociale partners moet ook het bestuur de intentie hebben om in te varen.

Er zijn geen argumenten bekend vanuit het belang van de deelnemer, zoals een bijstortingsverplichting van de werkgever, die het invaren in de weg zou staan. Daarmee heeft het bestuur de intentie tot invaren voor de kring vastgesteld.

Een (tussentijdse) verhoging van de opgebouwde pensioenen is in principe positief voor alle deelnemers. Iedereen krijgt er pensioen bij. Jong en oud, actieven/gewezen deelnemers en gepensioneerden. Hierbij probeert het bestuur een goede balans te vinden tussen:

- Enerzijds de inkomens- en pensioenpositie van de deelnemers in een tijdsgewricht waarin de koopkracht onder druk staat door hoge inflatie, waarbij ook meetelt dat al lange periode geen toeslagen zijn verleend;
- Anderzijds de wetenschap dat er op afzienbare tijd een overstap naar het nieuwe pensioenstelsel staat gepland, waarbij onzekerheid bestaat over de financiële middelen die alsdan zijn benodigd.

Bij het besluit over een extra toeslag in 2022, heeft het bestuur het eerste punt het zwaarste laten wegen. Hierbij speelt mee dat de hoogte van de toeslagen daarbij relatief beperkt zijn, waardoor de financiële positie van de kring niet materieel wijzigt. De impact van een toeslag 2023 is, gegeven de hoge inflatiecijfers, van een andere orde. Een daling van de dekkingsgraad richting 105,0% is niet in het belang van de jongere deelnemers. Daarom wordt uitgegaan van een indexatie 2023 op basis van toekomstbestendig indexeren, met

een wettelijke ondergrens van 105% in plaats van de reguliere 110%. Daarbij heeft DNAPF een harde ondergrens gehanteerd voor de dekkingsgraad van 108%. De invaardekkingsgraad kan op dit moment nog niet worden bepaald, omdat er nog geen keuzes gemaakt zijn voor de nieuwe pensioenregelingen. Het bestuur acht daarom op dit moment een minimale dekkingsgraad van 108% voor nu voldoende.

Verder is het van belang om vast te stellen dat er geen kortingen gedaan moeten worden, indien er onverhoopt toch niet ingevaren wordt. Dat betekent dat de dekkingsgraad tenminste op een dusdanig niveau moet blijven dat binnen tien jaar hersteld kan worden tot het vereist eigen vermogen.

We zien twee effecten op de overgang naar WTP door de tussentijdse verhoging van de pensioenen:

1. Tot het moment van de overgang naar het vernieuwde pensioenstelsel keren we meer uit. Daardoor wordt het totale beschikbare pensioenvermogen (iets) lager. Omdat gepensioneerden door de tussentijdse verhoging een hogere uitkering krijgen, leidt dit per saldo voor gepensioneerden tot een positief effect en voor de overige deelnemers tot een negatief effect.
2. De verhouding tussen het opgebouwde pensioen en de pensioenrechten op het moment van de overgang naar het vernieuwde pensioenstelsel verandert. Dat komt doordat de verhoging geen gevolgen heeft voor de pensioenopbouw tussen 1 juli 2022 (datum van de verhoging) en de datum overgang naar het vernieuwde pensioenstelsel. Daardoor neemt vooral het aandeel van gepensioneerden in het te verdelen pensioenvermogen toe. Het aandeel van de deelnemers die nog pensioen opbouwen, neemt af. Deze aandelen zijn van belang voor de verdeling van het pensioenvermogen (naar individuele pensioenvermogens) bij de overgang naar het vernieuwde pensioenstelsel.

Bij het invaren wordt een verdeling gemaakt van het pensioenvermogen. Er is doorgerekend hoe de verdeling er uit ziet volgens de standaardmethode. Deze berekeningen zijn gemaakt zowel voor als na de verschillende indexaties. De uiteindelijke effecten hangen ook af van de economische ontwikkelingen tot het moment waarop we overgaan naar het vernieuwde stelsel. En dan met name van hoeveel de pensioenen nog kunnen worden verhoogd. Daarnaast is doorgerekend hoe de pensioenresultaten op de lange termijn zich ontwikkelen volgens de methode van de haalbaarheidstoets. Daarbij is geen rekening gehouden met de overgang naar WTP. Deze resultaten zijn dus met name interessant als toets voor als er uiteindelijk toch niet wordt ingevaren, of als de WTP niet door gaat. Overigens mag er een verschil in impact zijn op de verschillende generaties, onder de voorwaarde dat dit verschil te compenseren is bij het invaren straks (bijvoorbeeld door een compensatie op de afschaffing doorsneesystematiek). De evenwichtigheid van de extra toeslag op de verschillende groepen is verder beoordeeld in het licht van andere besluiten in de afgelopen jaren.

Het bovenstaande heeft geleid tot de volgende besluiten met betrekking tot extra toeslag 2022 en toeslag 2023:

Extra toeslag 2022	Kring A	Kring B	Kring D	Kring F		Kring M
				Actief	Inactief	
Toeslag	2,42%	2,57%	2,57%	1,44%	3,14%	1,29%

Toeslag 2023	Kring A	Kring B	Kring D	Kring F		Kring M
				Actief	Inactief	
Toeslag	7,31%	0,68%	2,61%	0,89%	7,00%	1,29%

Met uitzondering van kring A zijn de extra toeslagen met betrekking tot 2022 per 1 januari 2023 toegekend, passend binnen de fiscale ruimte per die datum.

3.2.13 Wet Toekomst Pensioenen

Halverwege 2020 zijn sociale partners en de overheid het eens geworden over de modernisering van het pensioenstelsel. Op 22 december 2022 heeft een meerderheid van de Tweede Kamer voor het voorstel voor de Wet toekomst pensioenen gestemd. Eind mei 2023 heeft een meerderheid van de Eerste Kamer voor het voorstel gestemd. Het nieuwe pensioenstelsel gaat een enorme impact hebben op de pensioensector. De traditionele, door veel pensioenfondsen uitgevoerde uitkeringsovereenkomsten zullen uiterlijk per 1 januari 2028 ophouden te bestaan. Na het moment van overstap zullen alleen nog premieovereenkomsten bestaan. Daarbij kan gekozen worden uit een solidaire premieregeling (SPR) en een flexibele premieregeling (FPR). Het verschil hiertussen is grofweg dat bij een solidaire premieregeling een solidariteitsreserve verplicht is en dat beleggingsrendementen tussen deelnemersgroepen worden verdeeld. Bij een flexibele premieregeling is dat niet het geval en is er sprake van een individuele beleggingspot, waarbij de deelnemer meer keuzevrijheid heeft in hoeveel risico hij wil nemen. Ook in de flexibele premieregeling is een risicodelingsreserve mogelijk geworden, waarmee de verschillen tussen de beide contracten nog maar beperkt zijn. Verder wordt de doorsneepremie afgeschaft en vervangen door een vlakke, leeftijdsonafhankelijke premie. Het maken van een dergelijk ingrijpende overstap, vraagt om een zorgvuldige voorbereiding. Sociale partners zullen immers een besluit moeten nemen over de vormgeving van de nieuwe toezegging, de keuze voor een type contract, de ambitie van de pensioenregeling, de beschikbare premie en de risicohouding. In het verlengde hiervan zullen ook pensioenfondsen nieuwe beleidsmatige afwegingen moeten maken. En daarnaast moeten de uitvoerders de administratie opnieuw inrichten.

De gehele pensioensector staat voor een grote uitdaging om alle pensioenregelingen tijdig om te zetten naar regelingen onder de Wet Toekomst Pensioenen (WTP). Dit vergt voor de gehele sector, maar ook voor ons APF, een goede planning van alle transitie en afstemming met alle betrokken partijen.

De totstandkoming van de definitieve wetgeving rond het nieuwe pensioenstelsel wordt door het bestuur met grote belangstelling gevolgd. Ondertussen is door het bestuur onderzocht wat het nieuwe stelsel gaat betekenen voor de propositie voor de komende jaren. Het productmodel voor het aanbod voor zowel de flexibele als de solidaire regeling is uitgewerkt. Dit model geeft goed inzicht in de flexibiliteit die wij bieden in de uitvoering van de regeling en geeft kaders aan sociale partners voor de keuzes die gemaakt kunnen worden.

Aan de implementatie van de uitvoering van de nieuwe premieregelingen wordt door onze uitbestedingspartners hard gewerkt. AZL heeft besloten voor de uitvoering van WTP over te stappen op een nieuw platform van Festina Finance. Dit is een bewezen platform voor DC-oplossingen en is daarmee bij uitstek geschikt voor de implementatie van WTP. Uiteraard brengt de implementatie van een nieuw ICT-systeem risico's met zich mee. AZL mitigeert deze risico's door stap voor stap de eerste klanten om te zetten naar de nieuwe regeling, FPR en SPR. Pas als blijkt dat dat werkt worden de overige klanten overgezet.

In het geval de implementatie tegenvalt is er een back-up plan aanwezig, waarbij WTP alsnog op de huidige systemen kan worden geïmplementeerd. Het bestuur monitort de implementatie uiteraard intensief. Met een deadline van 1 januari 2028 is een tijdige implementatie noodzakelijk. Ook met GSAM is veelvuldig overleg over de inrichting en toekomstige uitvoering van WTP. Vanwege de aard van de nieuwe regelingen moet een correcte link tussen de pensioenadministrateur, de fiduciair beheerder en de custodian worden gelegd.

Een belangrijk speerpunt is een professionele ondersteuning van zowel bestaande als nieuwe klanten in de transitie naar het nieuwe stelsel. Waarbij het van belang is om goede evenwichtige keuzes te maken. Dit geldt met name voor de vraag of de pensioenen die zijn en worden opgebouwd onder het huidige stelsel wel of niet worden ingevaren in het nieuwe stelsel en de wijze waarop. Het belang van onze deelnemers staat daarbij steeds centraal.

Medio 2022 is een programmaplan opgesteld voor de transitie van ons APF, waarmee er een concreet middel in handen is gekomen om richting te geven aan en regie te voeren op de beheerste implementatie van de Wet Toekomst Pensioenen. In het programmaplan zijn een heldere governance, bijbehorende inrichting van het programma, gedefinieerde rollen en verantwoordelijkheden, generieke planning en kritieke pad, vereiste communicatie(lijnen) en een onderverdeling van inhoudelijke werkstromen vastgelegd. In de werkstromen zijn ook de programmamijlpalen en deliverables beschreven en er is een eerste risicoanalyse uitgevoerd voor het programma, die tot een eerste identificatie van risico's geleid heeft. Het programmaplan heeft belangrijke kaders expliciet gemaakt, zoals wie dient vanuit zijn/haar verantwoordelijkheid wanneer welke stukken op te leveren en hoe ziet het kritieke pad van een juiste, tijdige en volledige transitie eruit? Deze kaders zijn gedeeld en besproken met de belanghebbendenorganen en met beide uitbestedingspartners AZL en GSAM.

Eind 2022 is een programmamanager gestart om het programmaplan in realisatie om te zetten. Het gaat dan in eerste instantie vooral om het vastleggen van aanpak, mijlpalen en planningen in meerdere roadmaps (per regeling, per kring en kringoverstijgend) en het inrichten van een adequate programma-organisatie om de roadmaps te kunnen realiseren door concrete afspraken te maken en bijbehorende overlegvormen te organiseren met alle betrokken partijen. De stand van zaken ultimo 2022 van de onderdelen uit de generieke planning is:

- Er zijn kick-off overleggen met sociale partners gevoerd dan wel deze staan gepland begin 2023,
- De meeste sociale partners zijn in gesprek met elkaar over de vormgeving van de nieuwe toezegging, de keuze voor een type contract, de ambitie van de pensioenregeling, de beschikbare premie en de risicohouding,
- Het programmaplan is opgesteld en vastgesteld door het bestuur,
- Het datakwaliteitsbeleid is herschreven vanuit de inzichten en vereisten van Wet Toekomst Pensioenen en zal in de eerste helft van 2023 door het bestuur worden vastgesteld, waarna de voorbereidingen voor de datakwaliteitsonderzoeken gestart gaat worden,
- In 2023 wordt ook gestart met het uitvoeren van de risicopreferentieonderzoeken, waarvan de voorbereiding in het laatste kwartaal van 2022 gedaan is,
- Er is een Risk Self Assessment uitgevoerd op de implementatierisico's van de WTP. De vastgestelde (sub)risico's, mogelijke scenario's en benodigde beheersingsmaatregelen zijn begin 2023 door het bestuur vastgesteld en toegevoegd aan de reguliere set van risicokaarten.

3.2.14 Overige wijzigingen in Wet- en regelgeving

In het verslagjaar zijn binnen het bestuur ook andere (aanstaande) wijzigingen in wet- en regelgeving aan de orde geweest. De belangrijkste worden hieronder kort weergegeven.

De Wet RVU, bedrag ineens en verlofsparen is wederom uitgesteld. De Tweede kamer heeft deze wetswijziging inhoudelijk besproken. De beoogde invoering is al een aantal keren verschoven en er werd nu uitgegaan van 1 juli 2023 als ingangsdatum. Inmiddels is bekend geworden dat de ingangsdatum opnieuw wordt doorgeschoven. Deze wet maakt het onder meer mogelijk om maximaal 10% van het ouderdomspensioen op de pensioendatum af te kopen. Daarnaast worden fiscale regels aangepast waardoor vervroegde uittreding weer mogelijk wordt.

Belangrijk punt hier is en waar nog geen uitsluitsel over is, is de vraag of de regelingen voor vervroegde uittreding uitgevoerd mogen worden door pensioenfondsen. Dit wordt door het bestuur dan ook met grote aandacht gevolgd.

Dat geldt ook voor de Wet pensioenverdeling bij scheiding. Op grond hiervan zal de default zijn dat de pensioenuitvoerder overgaat tot conversie bij een scheiding. De ex-partner krijgt dan automatisch een zelfstandig recht op de helft van het tijdens het huwelijk opgebouwde pensioen. Ex-partners hebben echter de mogelijkheid om, binnen zes maanden na registratie van de echtscheiding, afwijkende afspraken te maken te opzichte van deze standaard pensioenverdeling. De invoering hiervan is vanwege de samenloop met WTP naar achter geschoven.

In het verslagjaar is opvolging gegeven aan verdere regelgeving op het gebied van ESG (SFDR level 2) en is het ESG-beleid in de beleggingsportefeuilles van de kringen opgenomen. Dit onderwerp wordt verder toegelicht bij paragraaf 3.5.2.

3.2.15 Aanstelling nieuwe herverzekeraar

Eind 2022 liep de herverzekeringsovereenkomst met ElipsLife af. Er is een selectietraject gestart en er zijn bij verschillende herverzekeraars offertes opgevraagd. NN RE is hieruit als herverzekeraar met de meest gunstige voorwaarden gekomen. Per 1 januari 2023 zijn daarom de herverzekeringen ondergebracht bij deze partij.

3.2.16 Overig

In 2022 zijn aan het fonds geen dwangsommen of boetes opgelegd. Er zijn door DNB en/of de AFM geen aanwijzingen aan het fonds gegeven, noch is een bewindvoerder aangesteld of is bevoegdheidsuitoefening van organen van het fonds gebonden aan toestemming van de toezichthouder.

In het verslagjaar heeft het fonds een brief van toezichthouder AFM ontvangen vanwege een normoverdracht in verband met incorrecte informatie op het UPO 2021 voor de groep deelnemers in Kring AFM met recht op een onvoorwaardelijke indexatie. In het UPO van deze deelnemers stond een foutief indexatiepercentage. Dit is gecorrigeerd door toezending van een nieuwe UPO met het juiste indexatiepercentage en een brief met uitleg over de aanpassing in het UPO. Het fonds heeft geen formele maatregel opgelegd gekregen.

In april 2022 heeft tussen DNAPF en DNB een gesprek plaatsgevonden met betrekking tot de ingestuurde sector brede analyse over informatiebeveiliging. Aanleiding tot dit gesprek waren de gerapporteerde volwassenheidsniveaus. Na een prettige en goede discussie kon worden geconcludeerd dat de inspanningen van DNAPF op dit gebied als toereikend worden geacht.

3.3 Integraal risicomanagement

Het bestuur van het fonds monitort continu de risico's die met het beheren van het pensioen en de verplichtingen en financiering hiervan ontstaan. De noodzakelijke analyse en beheersing van de risico's van het fonds vindt met name zijn grondslag in artikel 143 en 145 van de Pensioenwet. Artikel 143 van de Pensioenwet verlangt van het bestuur van een pensioenfonds dat het een beheerste en integere bedrijfsvoering waarborgt, vooral met betrekking tot de bedrijfsprocessen en -risico's, de integriteit en soliditeit van het fonds. De financiële risico's moeten onder meer worden beheerst door jaarlijks een haalbaarheidstoets uit te voeren. Het bestuur van het fonds ziet de integere en beheerste bedrijfsvoering als integraal onderdeel van haar risicomanagementbeleid.

De Nationale APF heeft een integraal risicomanagementbeleid opgesteld en het bestuur volgt dit integraal risicomanagement proces, om zo te kunnen anticiperen op de interne en externe ontwikkelingen die van invloed zijn op de doelstellingen en risicohouding van het fonds en de collectiviteitkringen.

3.3.1 Risicohouding en tolerantie

De risicohouding is de mate waarin het fonds, na afstemming met de belanghebbendenorganen, bereid is risico's te lopen om de doelstellingen van het fonds dan wel van de desbetreffende collectiviteitkringen te realiseren en de mate waarin het fonds de risico's kan lopen, gegeven de kenmerken van het fonds en de kringen.

In de Risk Control Self Assessment (RCSA) zijn de risico's beoordeeld en is aangegeven of het bruto dan wel netto risico binnen de risicotolerantie valt. De RCSA wordt aan de hand van risicokaarten per risicocategorie vormgegeven. Deze risicokaarten worden gedurende het jaar geactualiseerd.

Met betrekking tot de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel is een separate risicokaart opgesteld omdat het bestuur voor deze specifieke transitie de risico's goed in kaart wil brengen. Voor de niet-financiële risico's hanteert het fonds in principe een lage risico-bereidheid, omdat deze in het algemeen geen toegevoegde waarde leveren voor het fonds. De niet-financiële risico's worden dus zoveel mogelijk vermeden of gemitigeerd, waarbij wel steeds een afweging wordt gemaakt tussen de mogelijke schade voortkomend uit het risico en de kosten van de beheersmaatregelen die nodig zijn om het risico te mitigeren.

Ten behoeve van de collectiviteitkringen stelt het fonds per collectiviteitkring een risicohouding vast voor de korte en voor de lange termijn. Het risico op korte termijn wordt bepaald door de waarde van het strategisch vereist eigen vermogen (VEV) en de bandbreedte waarbinnen deze mag bewegen. Het strategisch VEV is een dynamisch cijfer dat, ondanks dat dezelfde strategische mix wordt gehanteerd, van kwartaal tot kwartaal zal fluctueren als gevolg van de macro-economische situatie en ontwikkelingen op financiële markten. Deze bandbreedte bepaalt het minimale en maximale risicoprofiel dat de beleggingsmix kan bereiken conform het strategische beleggingsplan.

De risicohouding voor de lange termijn wordt bepaald door de vastgestelde ondergrenzen bij het pensioenresultaat op basis van de aanvangshaalbaarheidstoets. Als uit de uitkomsten van de jaarlijkse haalbaarheidstoets blijkt dat er voor de collectiviteitkring niet langer wordt voldaan aan de vastgestelde ondergrenzen, treedt het bestuur in overleg met het belanghebbendenorgaan in kwestie en met sociale partners om te bezien of maatregelen genomen moeten worden.

In 2023 wordt een risicopreferentieonderzoek uitgevoerd onder de kringen van De Nationale APF met het oog op de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel.

3.3.2 Toelichting per risico

Hieronder wordt een samenvatting gegeven van de risico's, waarbij per risico aangegeven wordt hoe het bestuur het risico inschat en hoe het risico wordt beheerst.

Financiële risico's

De Nationale APF beheerst het matching-/renterisico door het duidelijk formuleren van beleid op het gebied van beleggingen, hedges, premies en toeslagen. Rapportages geven inzicht in de posities en periodiek overleg draagt bij aan tijdige bijsturing. Het is niet gewenst om het renterisico volledig te reduceren gegeven de indexatie-ambitie van de kringen. Het valutarisico van valuta's van de grootste ontwikkelde markten wordt grotendeels afgedekt (in dit geval US-dollar, Britse Pond en Japanse Yen). Het valutarisico van valuta's van niet-ontwikkelde markten wordt niet afgedekt omdat het onderdeel is van het verwachte rendement of omdat afdekking te duur of überhaupt niet mogelijk is.

De beheersing van het matching- en renterisico is door het bestuur beoordeeld als voldoende.

De Nationale APF beheerst het marktrisico door het duidelijk formuleren van beleid op het gebied van beleggingen en hedges die worden gebaseerd op ALM-studies, haalbaarheidstoets, risicobudgetteringsstudies en een stress-test.

Goede rapportages geven inzicht in de risico's en periodiek overleg draagt bij aan tijdige bijsturing. De beheersing van het marktrisico is door het bestuur beoordeeld als voldoende.

De Nationale APF beheerst het kredietrisico door beleid c.q. regels ten aanzien van contracten, het vastleggen van beleid in een beleggingsplan, het afsluiten van ISDA's/CSA's, limietstelling tegenpartijen, het stellen van minimale eisen aan kredietwaardigheid van en spreiding over tegenpartijen alsmede de beoordeling van de kredietwaardigheid.

Daarnaast geldt voor de incasso van premies dat hiervoor strakke incassoprocedures zijn opgesteld die door de administrateur worden uitgevoerd. Rapportages geven inzicht in de risico's en periodiek overleg draagt bij aan tijdige bijsturing. De beheersing van het kredietrisico is door het bestuur beoordeeld als voldoende.

De Nationale APF beheerst het verzekeringstechnisch risico door het gebruik van actuele actuariële grondslagen en een strakke monitoring en tijdige bijstelling hiervan. Het arbeidsongeschiktheidsrisico en het overlijdensrisico zijn grotendeels herverzekerd. De beheersing van het verzekeringstechnische risico is door het bestuur beoordeeld als voldoende.

Niet-financiële risico's

Het omgevingsrisico en het strategisch risico zijn voor een algemeen pensioenfonds groter dan voor een regulier pensioenfonds. Commercieel risico, concurrentierisico en een afhankelijkheidsrisico zijn aanwezig bij een groeiend algemeen pensioenfonds. Door een passende propositie neer te zetten in de markt, door correct stakeholdermanagement en een geschikte verkooporganisatie worden deze risico's waar mogelijk gemitigeerd. Het reputatierisico van De Nationale APF wordt beperkt door een beheerste en integere inrichting te hanteren met een professioneel bestuur en een samenwerking met geschikte uitbestedingspartners.

Het ondernemingsklimaat wordt bepaald door onder andere het economisch klimaat en ontwikkelingen in wet- en regelgeving. Eventuele veranderingen in het ondernemingsklimaat kunnen nauwelijks worden beïnvloed. De impact kan wel worden beperkt door een goed financieel beleid te voeren en wet- en regelgeving nauwlettend te monitoren en daarop tijdig te acteren. De beheersing van het omgevingsrisico als totaal is door het bestuur beoordeeld als voldoende.

Het operationeel risico wordt gemitigeerd door een beheerste en integere bedrijfsvoering met een professioneel bestuur en een samenwerking met goede uitbestedingspartners. Er vinden gedegen besluitvormingsprocessen plaats.

Het 4-ogen principe wordt gehanteerd en er is een juist werkend model van "three lines of defence" aanwezig.

Naast het toezicht van het niet-uitvoerend bestuur op de uitvoering laat het bestuur zich waar nodig bijstaan door externe deskundigen. Er worden duidelijke afspraken gemaakt met de uitbestedingspartners. Er zijn beheersmaatregelen genomen om de

kwaliteit en de continuïteit van het bestuur en het bestuursbureau te borgen. De beheersing van het operationeel risico is door het bestuur beoordeeld als voldoende.

De Nationale APF heeft een ICT-beleid opgesteld, waaraan de dienstverlening van de uitbestedingspartners wordt getoetst. In de uitbestedingsovereenkomsten en Service Level Agreements (SLA's) zijn afspraken opgenomen om dit te borgen en te kunnen monitoren. De beheersing van het IT-risico, waaronder ook cyber en privacy risico wordt verstaan, is door het bestuur beoordeeld als voldoende.

Echter, het bestuur is zich er ook van bewust dat ICT-beleid meer en meer een factor van belang is geworden voor een integrale en beheerste bedrijfsvoering. Het bestuur van De Nationale APF wil op ICT-gebied "in control" zijn en blijven en is op grond van de Pensioenwet (art 34, 105 en 143) ook eindverantwoordelijk voor de omgeving waarin de administratie voor het fonds wordt uitgevoerd. Dit alles brengt mee dat De Nationale APF dient te beschikken over procedures en maatregelen die zorgdragen voor de noodzakelijke beschikbaarheid, de verwachte integriteit en de vereiste vertrouwelijkheid van (digitale) informatie tegen ongeautoriseerd gebruik en/of verlies. Ook voor de continuïteit van De Nationale APF is dit van belang; voor huidige en toekomstige klanten is dit een voorwaarde. Het ICT-beleid vormt het uitgangspunt voor het bestuur voor uitvoering en monitoring. Het ICT-beleid is in 2022 aangepast naar het in de ICT-wereld gangbare 5A model; Awareness (Bewustzijn), Accuracy (Betrouwbaarheid), Availability (Beschikbaarheid), Access (Toegang) en Agility (Aanpasbaarheid). Onderdeel van de jaarlijkse beoordeling van de ISAE3402 en ISAE3000 verklaringen van betrokken partijen betreft het functioneren van de beheersmaatregelen op dit onderdeel.

De Nationale APF heeft een uitbestedingsbeleid opgesteld, waarmee de continuïteit en kwaliteit van de uitbestede werkzaamheden wordt geborgd. Cruciaal is de keuze voor goede uitbestedingspartners. Andere onderdelen van dit beleid zijn het maken van goede afspraken in de uitbestedingsovereenkomsten en SLA's, alsmede het intensief monitoren en bespreken van de werkzaamheden aan de hand van ISAE 3402 type II verklaringen, SLA-rapportages, incidentenrapportages en klachtenrapportages. De beheersing van het uitbestedingsrisico is door het bestuur beoordeeld als voldoende.

De Nationale APF heeft een degelijk proces ingericht voor de monitoring van wet- en regelgeving, het bepalen van de impact en het implementeren daarvan. De compliance officer heeft hierbij een belangrijke rol. Ten behoeve van het beperken van aansprakelijkheidsrisico's en het borgen van afdwingbaarheid van contracten laat het bestuur overeenkomsten, waar nodig, extern toetsen.

Overeenkomsten worden altijd door twee daartoe bevoegde personen getekend. Het fonds heeft een aansprakelijkheidsverzekering afgesloten ter dekking van de aansprakelijkheid. De beheersing van het juridisch risico is door het bestuur beoordeeld als voldoende.

Ter beheersing van het integriteitsrisico, waaronder het risico van fraude, heeft De Nationale APF algemene beheersmaatregelen getroffen, waaronder een instellen van een gedragscode, klokkenluidersregeling, incidentenregeling, insiderregeling en een beheerst beloningsbeleid. Per item zijn daarnaast aanvullende beheersmaatregelen getroffen, waaronder 4-ogen controles, systeemonderzoeken en audits, screening op basis van sanctielijsten en monitoring van transacties. Daarnaast wordt door het fonds actief ingezet op het bevorderen van een integrale cultuur. Een vast onderdeel in dit kader is de jaarlijkse behandeling van de Systematische Integriteitsanalyse (SIRA). De beheersing van het integriteitsrisico is door het bestuur beoordeeld als voldoende.

Het is van belang dat de data en aanspraken juist zijn en de pensioenuitvoering, het vermogensbeheer en het besturen goed wordt uitgevoerd. Hierbij hoort het opstellen en formaliseren van beleid. Het bestuur van DNAPF wil met een datakwaliteitsbeleid op een gestructureerde wijze de datakwaliteit waarborgen. Het beleid Datakwaliteit is in het vierde kwartaal van 2022 in concept opgesteld. In het eerste halfjaar van 2023 wordt dit beleid afgerond.

3.3.3 Eigen risicobeoordeling

Vanuit IORP II is aan pensioenfondsen de verplichting opgelegd om ten minste driejaarlijks een Eigenrisicobeoordeling (ERB) uit te voeren. Met behulp van de ERB wordt de samenhang inzichtelijk tussen de strategie van De Nationale APF, de materiële risico's en de mogelijke consequenties hiervan voor de deelnemer en het pensioenfonds. Tevens wordt inzichtelijk hoe effectief en doelmatig het risicobeheer is. Voor Algemene Pensioenfondsen geldt verder dat de ERB nauw verwant is aan de vaststelling van het weerstandsvermogen. DNAPF heeft van DNB geen specifieke terugkoppeling ontvangen.

In 2021 heeft De Nationale APF de ERB uitgevoerd. De Nationale APF heeft de ERB niet alleen kringoverstijgend uitgevoerd, maar ook per kring. Het kringoverstijgende deel bevat de zaken die relevant zijn voor alle kringen. Per kring is daarnaast gekeken naar specifieke en relevante risico's en beheersingsmaatregelen.

De kring specifieke ERB-en en de kringoverstijgende ERB zijn als één geheel tijdig voor de deadline van 27 januari 2022 ingediend bij DNB.

3.4 Financiële paragraaf

De balans en resultatenrekening van De Nationale APF zijn samengesteld uit de cijfers van de collectiviteitkringen. Daarnaast zijn er resultaten van De Nationale APF zelf, die uitsluitend bestaan uit het resultaat op governance kosten. Conform het business plan heeft een bijdrage in de kosten door de “founding fathers” plaatsgevonden.

Buiten de kringen is daarnaast het weerstandsvermogen dat De Nationale APF dient aan te houden relevant. Dat is hierna uitgewerkt.

3.4.1 Weerstandsvermogen

De Nationale APF dient op grond van artikel 112a van de Pensioenwet te beschikken over voldoende weerstandsvermogen. Dit vermogen is bedoeld om bedrijfsrisico's te dekken, en zo de continuïteit van het fonds te waarborgen. Het fonds voert ten minste eenmaal per jaar, maar in elk geval bij toetreding of vertrek van een werkgever, een Risk Control Self Assessment (RCSA) uit – zowel op fondsniveau als op kringniveau. Op basis van de RCSA wordt vastgesteld of naar verwachting het aangehouden weerstandsvermogen voldoende is om het bedrijfsrisico te dekken.

Het weerstandsvermogen wordt als volgt berekend:

- Het weerstandsvermogen bedraagt ten minste 0,2 procent van de waarde van het beheerde pensioenvermogen met een minimum van € 500.000 en met een maximum van € 20 miljoen;
- Aanvullend dient er voor de dekking van aansprakelijkheidsrisico's een percentage van 0,1 procent van de waarde van het beheerde pensioenvermogen te worden aangehouden, tenzij een beroepsaansprakelijkheidsverzekering wordt gesloten. De Nationale APF heeft een beroepsaansprakelijkheidsverzekering afgesloten;
- Indien en voor zover de RCSA daartoe aanleiding geeft, bedraagt het weerstandsvermogen méér dan de som van de eerste twee onderdelen.

Indien het risicoprofiel van het APF toeneemt waardoor op basis van de RCSA een hoger weerstandsvermogen benodigd is dan aanwezig is, dan neemt het bestuur adequate maatregelen om het risicoprofiel te verlagen.

Bovenop het wettelijk minimum beschikt het APF over € 1.000.000 aan extra weerstandsvermogen. Het bestuur heeft vastgesteld dat het benodigde weerstandsvermogen op basis van de RCSA € 582.000 bedraagt. Aangezien dit lager is dan het wettelijk voorgeschreven minimale weerstandsvermogen, is er geen aanleiding het aan te houden weerstandsvermogen te verhogen.

Het beleid van De Nationale APF is gericht op een tekort aan weerstandsvermogen te minimaliseren, alsmede de kans op schade uit een bedrijfsrisico te beperken. Er vindt een dagelijkse toetsing plaats of aan de wettelijke vereisten wordt voldaan. Indien niet aan de wettelijke eisen wordt voldaan, wordt per direct naar rato vanuit de collectiviteitkringen bijgestort. Daarnaast wordt het weerstandsvermogen maandelijks getoetst, waarbij rekening gehouden wordt met de extra buffer op het weerstandsvermogen waarover het fonds beschikt. Hier geldt dat tekorten en overschotten met de collectiviteitkringen worden verrekend, rekening houdend met instandhouding van de extra buffer.

3.5 Beleggingsparagraaf

3.5.1 Algemeen beleggingsbeleid De Nationale APF

De doelstelling van het beleggingsbeleid van De Nationale APF is het op prudente wijze en op lange termijn realiseren van een zo hoog mogelijk rendement uitgaande van het strategisch risicoprofiel, rekening houdend met de verplichtingenstructuur en de ambitie en risicohouding van de collectiviteitkring.

De risicohouding is de mate waarin het bestuur binnen een collectiviteitkring bereid is beleggingsrisico's te lopen om de doelstellingen van de kring te realiseren en de mate waarin het fonds de vorenbedoelde risico's kan lopen, gegeven de kenmerken van de kring.

In de risicohouding wordt de afweging beschreven tussen ambitie, kosten en risico. De risicohouding wordt in samenspraak met het belanghebbendenorgaan en sociale partners tot stand gebracht en vervolgens regelmatig getoetst, ook bij de deelnemers. De beleidsuitgangspunten voor het vaststellen van de risicohouding en de risicohouding op korte en lange termijn zijn opgenomen in de actuariële en bedrijfstechnische nota's van de collectiviteitkringen (ABTN).

Het bestuur voert het beleggingsbeleid op solide wijze uit en belegt de beschikbare gelden in overeenstemming met de richtlijnen voor de matching en return portefeuille. Deze zijn vastgelegd in een beleggingsplan. In het beleggingsplan per collectiviteitkring zijn ook de risicolimieten vastgelegd.

Voor DNAPF rust de uitvoering van het beleggingsbeleid voor de collectiviteitkringen op de volgende pijlers, die zijn vastgelegd in de zogenaamde beleggingsovertuigingen:

1. Beleggen op de lange termijn loont.

Dit betekent dat beleggingscategorieën worden beoordeeld op basis van hun verwachte lange termijn karakteristieken. Onze verplichtingen hebben een lange termijn karakter waardoor er ruimte is voor illiquide beleggingscategorieën zoals bij voorbeeld hypotheek of niet-beursgenoteerd vastgoed.

2. Spreiding draagt bij aan een betere risico-rendementsverhouding in de portefeuille.

Spreiding is daarmee een essentieel uitgangspunt bij de inrichting van de portefeuille. Hierbij kijkt het bestuur kritisch naar de verwachte correlaties tussen beleggingen en de verwachte voordelen van spreiding. Daarbij is het bestuur zich ervan bewust dat correlaties kunnen oplopen in extreme situaties, waardoor spreidingsvoordelen op korte termijn kunnen verminderen.

3. De risicofactoren aandelen, krediet en illiquiditeit worden op lange termijn beloond met een daarbij behorend rendement.

Daarom belegt het fonds in aandelen, obligaties en illiquide beleggingscategorieën als niet-beursgenoteerd vastgoed en hypotheek. Risicofactoren die geen verwachte premie opleveren worden zoveel mogelijk vermeden of afgedekt, mits de kosten acceptabel zijn. Voorbeelden daarvan zijn valutarisico's en het renterisico in een nominaal kader. Vanwege de indexatieambitie van het fonds wordt het renterisico niet geheel afgedekt.

4. De "case for active management" na kosten voor vermogensbeheer is niet overtuigend.

Daar waar het kan is passief management om die reden te prefereren. We zijn hierin niet dogmatisch. In het geval van obligaties kan passief management in sommige gevallen een te grote exposure naar bedrijven, sectoren of landen met veel schulden opleveren, waardoor actief management aantrekkelijker kan zijn. En zo zijn voor verschillende beleggingscategorieën (zoals hypotheek of niet-beursgenoteerd vastgoed) geen geschikte passieve oplossingen beschikbaar.

5. Karakteristieken van beleggingscategorieën of -strategieën dienen duidelijk en transparant te zijn.

Daarom zijn bij het beoordelen van beleggingen zowel kwantitatieve als kwalitatieve karakteristieken van belang. Een te hoge complexiteit kan een reden zijn om niet in een categorie of strategie te beleggen. Ook kunnen onduidelijke fee-arrangementen

ons doen besluiten om niet te beleggen in een bepaalde asset-categorie, niettegenstaande een gunstig verondersteld risico-rendements-profiel.

6. Het bestuur staat kritisch ten aanzien van het kunnen voorspellen van ontwikkelingen op financiële markten

Derhalve ziet het bestuur geen toegevoegde waarde in tactische asset allocatie, waarbij naast twijfel aan voorspellend vermogen ook transactiekosten een grote rol spelen in dit oordeel.

7. Lage beleggingskosten zijn belangrijk

Gezien de lange termijn beleggingshorizon van DNAPF hebben kosten een significante invloed op de uiteindelijke pensioenuitkeringen. Alle kosten zijn daarbij relevant. Om die reden kijkt DNAPF kritisch naar haar eigen kosten en die van haar beheerders en toeleveranciers.

8. Zorg voor een financieel goede oude dag van onze deelnemers gaat hand in hand met de zorg voor een leefbare omgeving.

Het thema "Klimaat" is daarom een MVB thema dat extra aandacht zal krijgen in de beleggingsportefeuilles. Ook zullen de beleggingsportefeuilles in de toekomst door beleid in de breedte een steeds betere MVB score krijgen. Ondernemingen met een hoge score op dit vlak tonen op langere termijn een betere waardecreatie dan de overige ondernemingen. Bovendien draagt MVB bij aan transparantie op financiële markten en beheersing van tal van risico's. MVB vormt dan ook een belangrijk uitgangspunt voor het bestuur.

3.5.2 Maatschappelijk Verantwoord Beleggen beleid

Visie & ambitie

De Nationale APF houdt bij beleggingsbeslissingen rekening met de gevolgen voor de lange termijn rendement/risicoverhouding en de gevolgen voor de maatschappij. Hiervoor is een Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB) beleid opgesteld, dat zich richt op het betrekken van milieu (Environmental), sociale omstandigheden (Social) en (ondernemings)bestuur (Governance) in de beleggingsbeslissingen. Het Bestuur beschouwt het behalen van financieel rendement als belangrijkste doelstelling, maar wel binnen de kaders van het MVB-beleid.

Bij het voeren van het MVB-beleid speelt de maatschappelijke verantwoordelijkheid een belangrijke rol en wenst het fonds niet in ondernemingen te beleggen die naar de mening van het fonds maatschappelijk onwenselijk gedrag en/of ongewenste activiteiten laten zien. Daarbij heeft het Bestuur de sterke overtuiging dat ESG-integratie een vorm van beheer is die op de lange termijn positieve invloed heeft op het rendements- en risicoprofiel van verschillende beleggingscategorieën.

Het eerste centrale thema dat is vastgesteld is 'klimaat'. In 2021 heeft het Bestuur besloten om als volgende stap een CO2-reductiedoelstelling langs de lijnen van het Akkoord van Parijs (2015) te implementeren. Hiertoe is het principe van de zogenaamde "Paris Aligned Benchmark" omarmd en is in 2022 een beleggingsfonds geselecteerd dat een passende strategie volgt. Alle kringen hebben gebruik gemaakt van de opt in mogelijkheid tot de omzetting van de portefeuille aandelen ontwikkelde markten naar deze strategie. Andere thema's in het MVB beleid zijn Mensenrechten, Arbeidsnormen, Milieu en Anti-corruptie.

Het fonds neemt bij het MVB-beleid de wettelijke eisen als startpunt en zet daarbovenop extra stappen, op basis van eigen overtuigingen, ambities en doelstellingen. Het fonds wil de invloed die het als belegger heeft, positief aanwenden. Dit zoveel mogelijk in samenwerkingsverband met andere marktpartijen, zoals de fiduciair adviseur en de aangestelde vermogensbeheerders.

Het MVB beleid betreft de basis voor alle kringen en kan per kring worden uitgebreid, indien gewenst. Het Bestuur van De Nationale APF hecht er waarde aan dat de BO's/de deelnemers zich kunnen herkennen in het gevoerde MVB beleid. Input hiervoor wordt verkregen uit regelmatige overleggen met de BO's en het risicobereidheidsonderzoek, waarin MVB is meegenomen, onder een selectie van de deelnemers van alle kringen.

Implementatie MVB

Maatschappelijk Verantwoord Beleggen is integraal onderdeel van het beleggingsproces en selectie en monitoring van vermogensbeheerders en beleggingsfondsen. Criteria die bij het due diligence onderzoek beoordeeld worden zijn onder andere gericht op actief aandeelhouderschap, ESG integratie en transparantie. Waar mogelijk zullen bij de herziening van de mandaatovereenkomsten duurzaamheidsdoelstellingen worden meegegeven aan de aangestelde vermogensbeheerders. Hiermee wordt geborgd dat de uitkomsten van het portefeuillebeheer in lijn zijn met de MVB-ambities van het fonds.

Het Bestuur heeft ervoor gekozen om als pensioenfonds te willen voldoen aan de Artikel 8 SFDR classificatie (begrippenlijst: SFDR). Om deze reden worden beleggingsoplossingen geselecteerd die ten minste een Artikel 8 of 9 SFDR classificatie hebben. Bovendien heeft het Bestuur de voorkeur voor SRI fondsen (begrippenlijst: SRI) (bij gelijke geschiktheid). Ook selecteert DNAPF vermogensbeheerders die de Principles for Responsible Investments van de Verenigde Naties (PRI) hebben ondertekend en heeft het pensioenfonds het IMVB-convenant Pensioenfondsen (brede spoor) ondertekend.

Voor de implementatie van het MVB-beleid zet het fonds de volgende instrumenten in:

- Betrokkenheidsbeleid
- ESG integratie
- Uitsluitingsbeleid
- Impactbeleggen.

Betrokkenheidsbeleid / Actief aandeelhouderschap

De Nationale APF voert actief aandeelhouderschap door middel van stemmen en engagement (dialogen met ondernemingen). Met actief aandeelhouderschap wil De Nationale APF het gedrag van ondernemingen verder verbeteren en positief gedrag stimuleren.

Stemmen op aandeelhoudersvergaderingen

De fondsbeheerders van de aandelenportefeuille maken namens De Nationale APF gebruik van het stemrecht en volgen daarbij het stembeleid van het fonds. De vermogensbeheerders moeten hierover tevens rapporteren. Bij de selectie van een nieuwe vermogensbeheerder wordt aandacht besteed aan de kwaliteit van het stembeleid en de stemprincipes van vermogensbeheerders. Bij mandaten kan gekozen worden voor een specifiek stembeleid waar vervolgens transparant over wordt gerapporteerd. DNAPF maakt hiervoor gebruik van de diensten van de fiduciair adviseur. In de meeste gevallen zal DNAPF het stemadvies van de fiduciair adviseur volgen, maar dat hoeft niet. Het kan voorkomen dat DNAPF op sommige dossiers een eigen stembeleid wil volgen.

Engagement (dialoog met ondernemingen)

Voor het voeren van een dialoog met ondernemingen maakt DNAPF gebruik van de diensten van de fiduciair adviseur en Sustainalytics. Zo neemt DNAPF namens alle kringen deel aan een breed normatieve dialoogprogramma. Binnen dit programma gaat Sustainalytics de dialoog aan met bedrijven die zich schuldig maken aan ernstige schendingen van internationale normen, zoals de OESO richtlijnen en de UN Global Compact Principles. Daarnaast neemt het fonds deel aan twee thematische engagementprogramma's, waarbij Sustainalytics een meerjarige (ca. 3 jaar) dialoog met een aantal bedrijven voert rond een bepaald thema op basis van vooraf gestelde doelen/mijlpalen. Per 1 januari 2022 zijn de thema's "modern slavery" en "tomorrow's board".

ESG Integratie

DNAPF benadert maatschappelijk verantwoord beleggen als een integraal onderdeel van het beleggingsproces. Dat betekent dat verantwoord beleggen wordt meegewogen in elke beleggingsbeslissing, in samenhang met (verwacht) rendement, risico en kosten. DNAPF beoordeelt de toegevoegde waarde van ESG-integratie per beleggingscategorie.

Het fonds heeft de eerder genoemde ambitie om voor de (aandelen)portefeuilles een CO2-reductiedoelstelling te hanteren in lijn met het Akkoord van Parijs. Daarnaast belegt De Nationale APF alleen in onroerend goed fondsen die aan GRESB rapporteren en een bovengemiddelde GRESB score behalen in het jaarlijkse Global Real Estate Sustainability Benchmark (GRESB) onderzoek. GRESB is

een onafhankelijke, wetenschappelijke benchmark die het duurzaamheidsbeleid van vastgoedfondsen en -portefeuilles wereldwijd beoordeelt.

Uitsluitingsbeleid (negatieve screening) & Positieve selectie (positieve screening/best in class)

Uitsluitingsbeleid (negatieve screening)

Het fonds zet een uitsluitingsbeleid in om maatschappelijk onwenselijk gedrag of maatschappelijk onwenselijke producten uit de beleggingsportefeuille te weren. De Nationale APF heeft hiervoor een uitsluitingenlijst opgesteld:

- Ondernemingen die op structurele en grove wijze mensenrechten, arbeidsnormen, milieunormen en anti-corruptienormen schenden;
- Ondernemingen die betrokken zijn bij de productie van controversiële wapens, waaronder clustermunities, anti-persoonsmijnen, chemische-, biologische- en nucleaire wapens;
- Ondernemingen die betrokken zijn bij wapenhandel met entiteiten waarvoor een VN-Veiligheidsraad en/of EU wapenembargo geldt;
- Landen waartegen de VN-Veiligheidsraad en/of de EU een wapenembargo heeft uitgevaardigd omdat in die landen sprake is van ernstige en systematische schendingen van mensenrechten;
- Ondernemingen die betrokken zijn bij de productie van tabaksproducten (daar deze sector al jaren lang systematisch gezondheid ondermijnt);
- Ondernemingen die een belangrijk deel van de omzet (>20%) halen uit de delving van thermische kolen;
- Ondernemingen die na (pogingen tot) engagement onvoldoende gedragsverandering laten zien.

Per kring kan worden bepaald of het wenselijk is om ook andere uitsluitingscriteria toe te passen. Omdat het fonds voornamelijk belegt in beleggingsfondsen is een eigen uitsluitingsbeleid niet altijd toepasbaar op deze beleggingen.

De Nationale APF beoordeelt bij de selectie van nieuwe beleggingsfondsen in welke mate het toegepaste uitsluitingsbeleid overeenkomt met onze wensen.

Impact beleggen

Impact beleggen is het beleggen in beleggingen die een positieve invloed hebben op problemen in de maatschappij/die een positief maatschappelijk effect hebben. De Nationale APF belegt voor een groeiend aantal kringen in Green Bonds. Dit type obligatie is in het leven geroepen ter financiering van de energietransitie en dient als zodanig ook aan bepaalde eisen te voldoen. Indien een kring meer impact beleggen wenselijk acht, kan dit worden besproken en geïmplementeerd.

Monitoring en evaluatie

Het MVB beleid van De Nationale APF en de vermogensbeheerders wordt periodiek gemonitord en geëvalueerd. Over het MVB beleid van de managers wordt elk jaar gerapporteerd middels ESG scorecards. Op kwartaalbasis wordt per kring inzichtelijk gemaakt wat de ESG-risico's van de portefeuille zijn ten opzichte van de benchmark en wat de duurzaamheidskarakteristieken zijn van de portefeuille. Dit gebeurt via een ESG Risicomonitor.

Rapportage en verantwoording

De Nationale APF wil transparant zijn over het Maatschappelijk Verantwoord Beleggen beleid. DNAPF legt middels dit jaarverslag en op de website verantwoording af over het gevoerde Maatschappelijk Verantwoord Beleggen beleid. Nieuwe deelnemers worden in de startbrief verwezen naar de website voor informatie over maatschappelijk verantwoord beleggen. Een en ander geheel in lijn met de eisen die de Europese regelgeving Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) stelt. De regulatory technical standards (RTS) van de SFDR vereisen specifieke rapportage over duurzaamheid. Deze rapportage per kring vindt plaats via een voorgeschreven template en is toegevoegd aan dit jaarverslag als bijlage 7.10.

3.5.3 Resultaten 2022

In 2022 heeft verdere ontwikkeling van het MVB-beleid en de implementatie ervan plaatsgevonden. Voorbeelden daarvan zijn de uitbreiding van uitsluitingscriteria, overgang naar een fonds voor bedrijfsobligaties met een SRI focus en de implementatie van beleggingen in Green Bonds. Afgelopen jaar is bovendien een beleggingsfonds geselecteerd dat een Paris Aligned Benchmark volgt. Met de toevoeging van dit fonds voor belegging in aandelen ontwikkelde markten is een belangrijke stap gezet in het streven naar CO2 reductie in de beleggingsportefeuilles. Via een opt in konden de kringen ervoor kiezen of de bestaande belegging in aandelen ontwikkelde markten werd omgezet naar dit nieuwe fonds. Alle kringen hebben van deze mogelijkheid gebruik gemaakt, waarbij voor een kring ongeveer de helft van de beleggingen in aandelen ontwikkelde markten is omgezet en voor de overige kringen de volledige belegging in deze categorie.

Daarnaast heeft DNAPF zich in 2022 gericht op het rapporteren conform de Europese MVB-wetgeving. Deze Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR), ofwel informatieverschaffings-verordening, is bedoeld om consumenten van beleggingsproducten meer duidelijkheid te bieden over het duurzaamheidsgehalte van het product.

Onderstaand worden enkele resultaten van het in 2022 gevoerde MVB-beleid vermeld. Voor een gedetailleerde beschrijving van hetgeen in 2022 is ondernomen op gebied van verantwoord beleggen, verwijzen wij naar het Jaarverslag Verantwoord Beleggen 2022 dat beschikbaar is op onze website.

Uitsluitingsbeleid

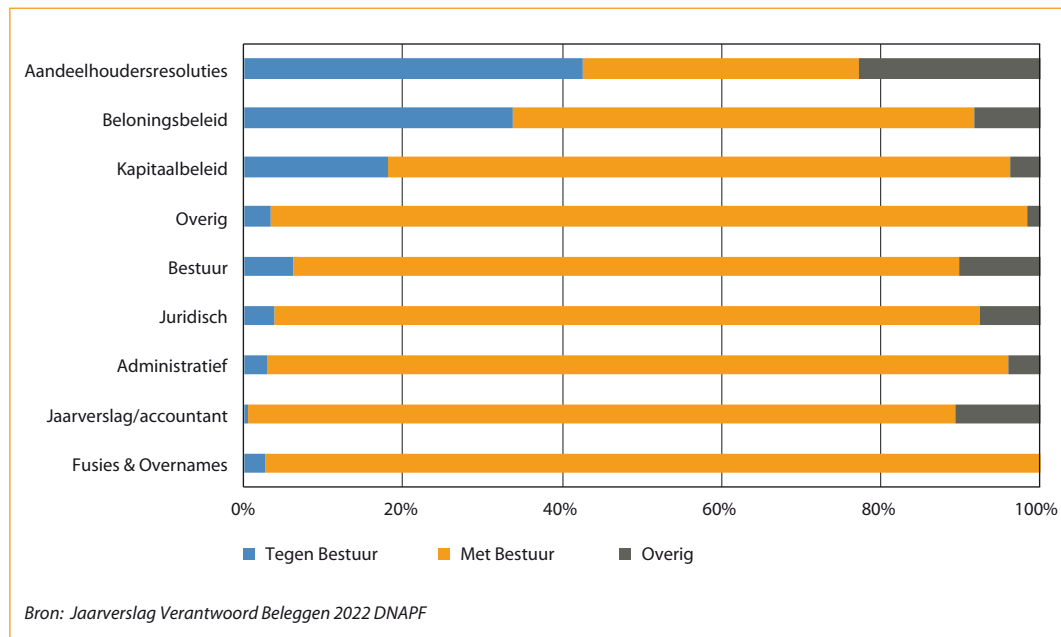
Het fonds sluit conform het wettelijk verbod bedrijven uit die betrokken zijn bij de productie van clustermunition. Daarnaast worden de landen en bedrijven uitgesloten waartegen (financiële) sancties gelden.

Met betrekking tot de UN Global Compactrichtlijnen hebben 212 uitsluitingen plaatsgevonden en met betrekking tot productie van controversiële wapens 106 uitsluitingen. In het Jaarverslag Verantwoord Beleggen 2022 wordt tevens gerapporteerd over uitsluitingen die op basis van andere criteria hebben plaatsgevonden.

Betrokkenheid (stemmen en engagement)

Stemmen

Voor Kring M wordt er voor het NT leaders mandaat middels een mandaat belegd waarop een stem overlay van toepassing is. In 2022 is op 7.107 agendapunten gestemd. Hiervan is in ongeveer 81% van de gevallen voor het management gestemd. Onderstaand overzicht geeft weer hoe namens DNAPF is gestemd op verschillende thema's.

Een belangrijk deel van onze aandelenbeleggingen zijn ondergebracht in passieve beleggingsfondsen van Northern Trust (NT). Onderstaand overzicht geeft weer hoe in 2022 is gestemd door Northern Trust.

Aantal agendapunten gestemd	Waarvan tegen management	Tegen benoeming bestuur	Vóór voorstellen gerelateerd aan diversiteit, gelijkheid en inclusie
144.555	18%	16%	82%

Bron: Jaarverslag Verantwoord Beleggen 2022 DNAPF en Stewardship Report (Northern Trust, 2022)

Nadere informatie met betrekking tot stemmen is terug te vinden in het Jaarverslag Verantwoord Beleggen.

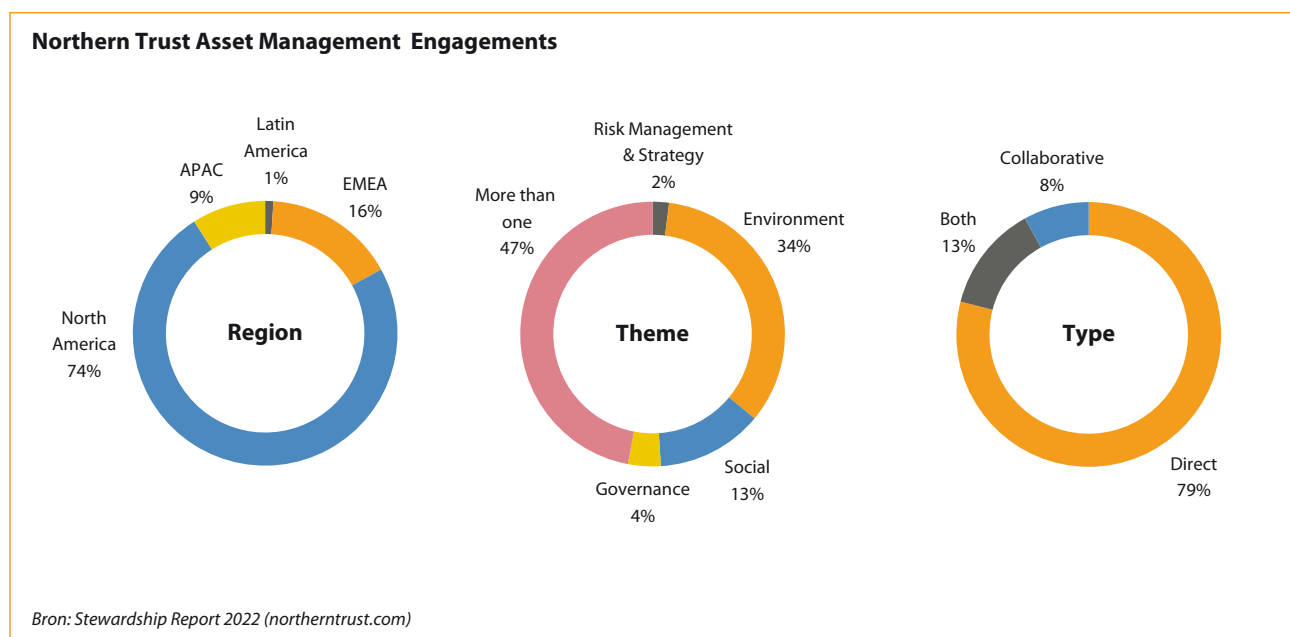
Engagement

Sinds 2021 wordt geparticipeerd in een normatief engagementprogramma met al onze beleggingen via beleggingsfondsen en mandaten in scope. Hierbij richten we ons op bedrijven die betrokken zijn bij ernstige en structurele schendingen van internationale principes, zoals de OESO-richtlijnen en de UNGPs. Binnen dit programma gaan we de dialoog aan met deze bedrijven, met als doelstelling a) het opheffen van de bestaande schending, b) het herstellen van de schade en c) het voorkomen van toekomstige gelijksoortige schendingen.

In 2022 heeft met 180 bedrijven engagement n.a.v. normschending plaatsgevonden via Sustainalytics. Normschendingen betroffen mensenrechten (50%), milieu (15%), corruptie (23%) en arbeidsrechten (12%).

In de loop van 2021 heeft het fonds twee thematische engagement programma's geselecteerd (Moderne Slavernij en Bestuur van morgen) die ook in 2022 door liepen. Het doel van het thematisch engagement is om ondernemingen bekend te maken met de visie van de asset owners als (potentiële) aandeelhouder op specifieke onderwerpen en ondernemingen zo te stimuleren om waar in de visie van de fondsen noodzakelijk hun beleid en gedrag aan te passen.

Daarnaast voeren de managers engagementbeleid en rapporteren hierover. Onderstaand overzicht geeft weer hoe in 2022 engagement is vormgegeven door Northern Trust.

Nadere informatie met betrekking tot engagement is terug te vinden in het Jaarverslag Verantwoord Beleggen.

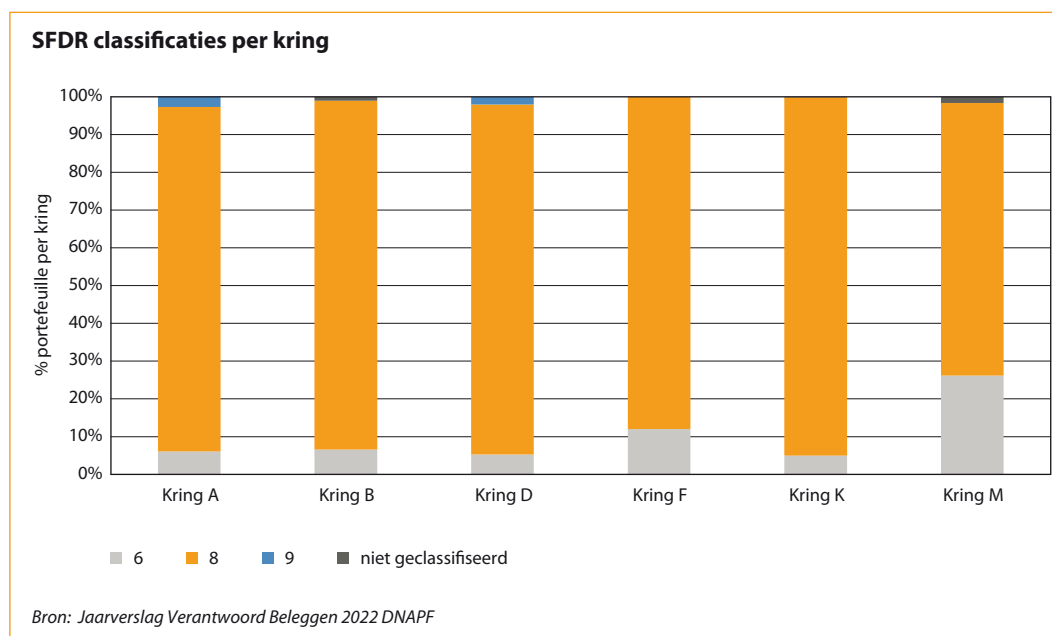
Impact Beleggen

Via Groene Obligaties worden duurzame projecten gefinancierd. De doelstelling is om 40% van de investment grade bedrijfsobligaties portefeuille te beleggen in Groene obligaties. Voor de relevante kringen is dit percentage in 2022 bereikt. Daarnaast kunnen Groene staatsobligaties in de LDI mandaten worden gebruikt als alternatief voor reguliere staatsobligaties, indien het rendement vergelijkbaar is.

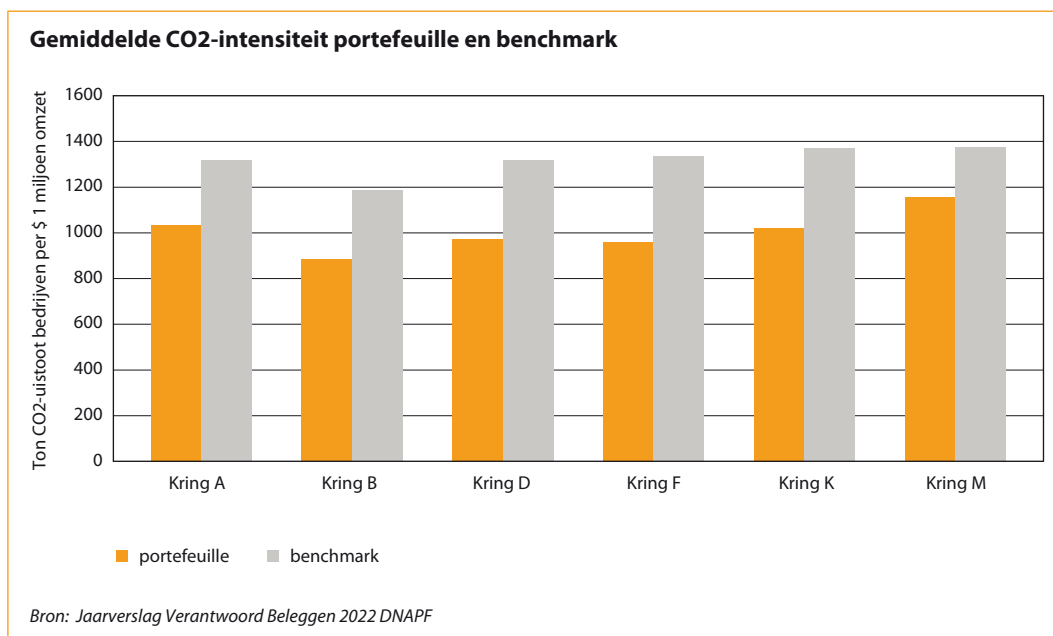
ESG integratie

Het fonds streeft ernaar de beleggingsportefeuille voor een zo groot mogelijk deel te beleggen in strategieën die de mogelijke negatieve gevolgen van de beleggingen op mens en milieu proberen te beperken of zelfs een positieve impact nastreven. Dit zijn fondsen die volgens de wetgeving een classificatie 8 of 9 krijgen.

Onderstaande grafiek toont de samenstelling van onze beleggingsportefeuilles op grond van SFDR classificaties eind 2022.

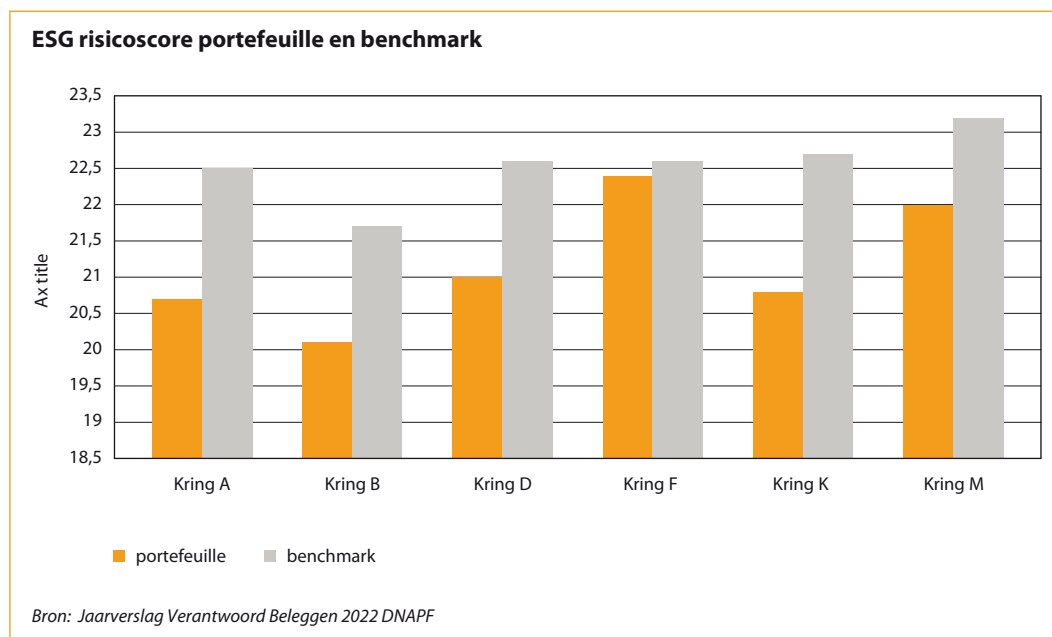

Per kwartaal wordt gerapporteerd over de CO2 kenmerken van de portefeuilles in vergelijking met de benchmark. Onderstaande grafiek laat zien dat de ondernemingen in de portefeuilles gemiddeld minder CO2 genereren per USD 1 miljoen omzet dan de brede markt (Jaarverslag Verantwoord Beleggen 2022).

Tevens worden per kwartaal o.a. het ESG landenrisico en ESG bedrijfsrisico van de portefeuille gemeten. Ook wordt het waterverbruik en de afval intensiteit van de ondernemingen in de portefeuilles in vergelijking met de benchmark gemeten.

Onderstaand wordt per kring de ESG risicoscore van de portefeuille vergeleken met de benchmark. Een score van rond 20 wordt als laag tot gemiddeld gezien. Bijna bij alle kringen ligt de ESG-risicoscore duidelijk onder die van de benchmark. Bij kring F is het ESG risico (beperkt) lager dan de benchmark. De lagere ESG-risicoscores kunnen onder meer toegeschreven worden aan de overstap bij onze wereldwijde aandelenbeleggingen naar een beleggingsfonds dat een beleggingsstrategie volgt die in lijn ligt met de klimaatdoelstelling van Parijs. Kring M maakt deels gebruik van mandaten en heeft daarmee meer mogelijkheden om via eigen beleid het ESG risicoprofiel van de portefeuille te beïnvloeden.

In 2023 en verder zal verduurzaming van de portefeuilles worden gecontinueerd. Dit heeft naast op klimaat, middels belegging in het nieuwe aandelenfonds en green bonds, ook betrekking op sociale en governance aspecten. We gaan op zoek naar wegen om E, S en G factoren nog meer in het beleggingsproces te betrekken. Nu al beleggen we voor wereldwijde aandelen op een wijze die recht doet aan de wens om CO2 reductie tot nul te bereiken in 2050. Voor overige beleggingscategorieën willen we gelijkwaardige oplossingen bereiken.

Naast het implementeren van wijzigingen in portefeuilles en het ontwikkelen van duurzaamheid gerelateerde beleggingsdoelstellingen, krijgt (risico)rapportage en -monitoring op gebied van duurzaamheid steeds meer aandacht. De gebruikte data reeksen hebben in de loop van afgelopen jaar aan betrouwbaarheid gewonnen en we naderen het punt dat we de ESG rapportages kunnen inzetten als basis waarop beleid kan worden geformuleerd.

ESG wetgeving neemt steeds grotere vormen aan en ook in 2023 zal o.a. rapportage vanuit SFDR en aanvullende eisen die worden gesteld aan vermogensbeheerders vanuit het IMVB covenant verder worden ontwikkeld. Ontwikkelingen op gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen en ESG risicobeheersing zullen verder worden geïncorporeerd in beleid, waarbij zoveel mogelijk wordt aangesloten op voor de sector relevante kaders, zoals de DNB Good Practices ESG risicobeheer.

3.5.4 Macro ontwikkelingen in het verslagjaar en vooruitzichten 2023

Huidige macro economische omgeving

In 2022 trad onverwacht een enorme wereldwijde stijging van de inflatie op. Deze toename werd veroorzaakt door knelpunten bij de productie van goederen veroorzaakt door de pandemie en door forse stijgingen van energieprijzen mede vanwege de oorlog in Oekraïne. In Nederland kwam de inflatie ruim in de dubbele cijfers. Centrale banken hebben prijsstabiliteit als belangrijkste doelstelling en werden door de hoge inflatie gedwongen in te grijpen. Met forse renteverhogingen slaagden centrale banken erin om een duidelijke stijging van de lange termijn inflatieverwachtingen te voorkomen. De reeks van forse renteverhogingen droeg echter wel bij aan een flinke groeivertraging.

In de VS waren renteverhogingen ook nodig omdat de Amerikaanse economie enigszins oververhit was. De te krappe arbeidsmarkt dreigde via loonstijgingen de inflatie verder aan te wakkeren. De Amerikaanse centrale bank voerde hierdoor extra rentestijgingen door en dit zorgde voor een sterkere dollar. De zwakkere Euro vergrootte vervolgens via hogere importprijzen het inflatieprobleem in Europa.

Financiële markten

De ontwikkelingen van economisch groei en inflatie gecombineerd met politieke onzekerheden vertaalden zich in 2022 in negatieve rendementen op vrijwel alle beleggingscategorieën. De hoge inflatie en de renteverhogingen door centrale banken resulteerden bijvoorbeeld in een forse stijging van rentes op staatsobligaties. Het rendement op deze veilige obligaties was hierdoor sterk negatief. Het rendement op de minder veilige obligaties was niet alleen negatief vanwege deze renteontwikkelingen, maar ook als gevolg van de sterke stijging van de benodigde premie bovenop de rente, de rente sterk steeg. Ook aandelen lieten negatieve rendementen zien. De rente is een belangrijke variabele bij de waardering van aandelen en hogere rentes zetten deze waarderingen onder druk. Opkomende markten bleven daarbij achter bij aandelen van ontwikkelde landen. Vastgoed was met een positief rendement, ondanks de rentestijging, een positieve uitzondering in de portefeuille. Economische ontwikkelingen werken echter vaak met enige vertraging door in de waardering van vastgoed.

Vooruitzichten 2023

In de laatste maanden van 2022 werd een afname zichtbaar van de door de pandemie veroorzaakte productieproblemen. Wanneer deze ontwikkeling doorzet dan ontstaat een neerwaarts effect op de prijsontwikkeling. De te verwachten groeiafzwakking of zelfs recessie heeft een vergelijkbaar effect. De mate waarin de inflatie daalt is echter onzeker. Het duurt bijvoorbeeld altijd enige tijd voordat hogere inputkosten zoals loonstijgingen in de prijzen zijn verwerkt. Deze doorberekening zal nog enige tijd voor een prijsopdrijvend effect zorgen.

De inflatieontwikkeling bepaalt in belangrijke mate het beleid van centrale banken. Bij een duidelijke daling van de inflatie is het einde aan de reeks van renteverhogingen aanstaande. De beleidsrente kan bij een combinatie van een sterke inflatiedaling en een sterke groeiafzwakking zelfs al weer wat worden verlaagd. Deze omgeving vertaalt zich vooral voor obligaties in positieve rendementen. De vooruitzichten zijn anders bij een hardnekkig hoog blijvende inflatie. In dat geval zijn er meer renteverhogingen te verwachten en kan de kapitaalmarktrente nog verder stijgen.

De extra premie op de rente bij de minder veilige obligaties zorgt voor een goede buffer wanneer de economische groei sterk tegenvalt. Voor de risicovolle beleggingen zoals aandelen hangt echter veel af van de mate van de groeiafzwakking. Als de economie in een recessie terechtkomt zijn de huidige winstverwachtingen voor de komende periode te hoog. Over een wat langere periode is het verwachte aandelenrendement positief.

3.6 Compliance jaarwerk 2022

Inleiding

Het pensioenfonds bewerkstelligt een integere bedrijfsvoering en een integere cultuur waar het als vanzelfsprekend is dat verbonden personen en uitbestedingsrelaties handelen in overeenstemming met de geldende maatschappelijke normen en de wet en regelgeving en alle (relevante) interne regelgeving waaronder de gedragscode.

Het doel van de gedragscode is het waarborgen en handhaven van het vertrouwen in het pensioenfonds door belanghebbenden, door gewenst gedrag te stimuleren en ongewenst gedrag te voorkomen. De gedragscode kent daartoe algemene gedragsregels voor verbonden personen en aanvullende gedragsregels voor insiders.

Verslag Compliance Officer

De Compliance Officer werkt volgens een compliance jaarplan en kan met betrekking tot 2022 het volgende meedelen. Het APF beschikt over een gedragscode, die geldt voor alle verbonden personen van het APF, zoals leden van het bestuur en de Belanghebbendenorganen. Daarin zijn normen opgenomen over nevenfuncties, financieel belang, relatiegeschenken, giften, uitnodigingen en dergelijke.

De Compliance Officer heeft de naleving van de Gedragscode 2022 getoetst en op basis van de ontvangen informatie is geen overtreding van de Gedragscode geconstateerd.

Verder heeft de Compliance Officer getoetst in hoeverre de kern uitbestedingspartners AZL (de pensioenuitvoerder) en NNIP (de vermogensbeheerder) over 2022 voldoen aan de normen die worden gesteld aan compliance en integriteit. Dit betreft onderwerpen die zien op integriteit, beloning, gedragscode, conflict of interest, klokkenluidersregeling, incidenten, fraude, sanctiewetgeving en dergelijke. De Compliance Officer heeft dit beoordeeld aan de hand van rapportages die AZL en NNIP, nu GSAM, over de beheersing van de niet financiële risico's beschikbaar hebben gesteld aan het APF. Met betrekking tot de integriteitnormen kan vastgesteld worden dat AZL en NNIP (GSAM) beleid op de specifieke thema's hebben en dat dit passend is voor het pensioenfonds. Tevens kan worden geconcludeerd dat het beleid in de compliance-cyclus van de uitbestedingspartner is opgenomen.

Er zijn geen meldingen bij de Compliance Officer gedaan ingevolge de Klokkenluidersregeling. Voorts zijn er tal van regelingen en beleidsdocumenten van het APF aangepast. Daarnaast heeft de jaarlijkse behandeling van de Systematische Integriteitsanalyse (SIRA) in samenwerking met het risicobeheer plaatsgevonden en daarbij zijn de belangrijkste integriteitsrisico's en bijbehorende mitigerende beheersmaatregelen in kaart gebracht

3.7 Kring A

Collectiviteitkring A is vanaf 1 maart 2017 operationeel. Per die datum zijn de pensioenaanspraken en het vermogen van Pensioenfonds AZL aan De Nationale APF overgedragen door middel van een collectieve waardeoverdracht en heeft AZL een uitvoeringsovereenkomst met De Nationale APF gesloten. Collectiviteitkring J (Unisys) is per 1 mei 2021 toegetreden tot collectiviteitkring A. Collectiviteitkring A is een multi-client kring waarin meerdere partijen hun pensioenregeling kunnen onderbrengen en die open staat voor nieuwe toetredingen.

3.7.1 Pensioenregeling AZL

Hoofdlijnen

De hoofdlijnen van de pensioenregeling van AZL in Collectiviteitkring A zijn als volgt te omschrijven:

- De pensioenregeling is een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling en heeft het karakter van een uitkeringsovereenkomst in de zin van de Pensioenwet;
- De pensioenregeling is een CDC-regeling; de onderstaande opbouwpercentages kunnen worden verlaagd als de premie niet toereikend is om de geambieerde opbouw te financieren;
- Het richtpercentage voor de jaarlijkse opbouw van het ouderdomspensioen bedraagt 1,51% van de pensioengrondslag. In 2022 bedroeg het opbouwpercentage 0,927%;
- Het ouderdomspensioen gaat in op de pensioenrichtleeftijd van 68 jaar (m.i.v. 2018);
- Jaarlijks wordt 1,057% (ambitie) van de pensioengrondslag opgebouwd voor het partnerpensioen. In 2022 bedroeg de feitelijke opbouw van het partnerpensioen 0,649%. Bij overlijden tijdens het deelnemerschap is het partnerpensioen gelijk aan het opgebouwde partnerpensioen, verhoogd met 1,057% van de laatst vastgestelde pensioengrondslag (exclusief bonussen en eenmalige uitkeringen) vermenigvuldigd met het aantal toekomstige deelnemersjaren en indien van toepassing vermenigvuldigd met de laatst bekende parttimefactor voor de toekomstige jaren;
- Bij overlijden tijdens het deelnemerschap bedraagt het wezenpensioen per kind 14% van het te bereiken ouderdomspensioen;
- De partner van een deelnemer heeft recht op een ANW-hiaatpensioen bij overlijden van de deelnemer. Het bedrag op jaarbasis van het ANW-hiaatpensioen bedraagt € 16.201 (2022);
- Het pensioengevend salaris is gemaximeerd tot € 114.866 (2022);
- De franchise bedraagt € 14.802 (2022);
- Bij arbeidsongeschiktheid in de zin van de WIA, vindt premievrije opbouw plaats;
- Daarnaast is er recht op een excedent-arbeidsongeschiktheidspensioen als aanvulling op de WIA-uitkering. Dit arbeidsongeschiktheidspensioen bedraagt 70% van het gedeelte van het jaarsalaris dat uitkomt boven de WIA-loongrens bij een volledige arbeidsongeschiktheid. Het jaarsalaris is gemaximeerd op € 330.390 (2022);
- De toeslagverlening is voorwaardelijk en wordt volledig gefinancierd uit het overrendement van Collectiviteitkring A. Voor de toeslagverlening wordt geen premie betaald en is geen reserve aanwezig.

Financieringsbeleid

De werkgever AZL betaalt een premie als vast percentage van de pensioengrondslag in dat jaar. Deze premie is de totale premie voor de pensioenregeling die volgt uit de pensioenovereenkomst. Deze premie is tot 1 januari 2024 vastgesteld op 22,9% van de pensioengrondslag. In 2022 is besloten om een aanvullende regeling in te richten die gefinancierd werd vanuit de werkgever met een bijdrage ter grootte van 1% van de reguliere premie. Deze bijdrage is gestort in de bijspaarregeling in collectiviteitkring E.

Feitelijke premie

De feitelijke premie van de pensioenregeling in Collectiviteitkring A wordt jaarlijks door het bestuur vastgesteld en is ten minste gelijk aan het maximum van enerzijds de vastgestelde gedempte kostendekkende premie en anderzijds de vastgestelde premie met een premiedekkingsgraad van 100%.

Hiermee wordt te allen tijde tenminste de kostprijs van de inkoop van pensioen betaald en wordt verwatering van de dekkingsgraad onder de 100% door pensioenopbouw voorkomen. Wanneer de premie in enig jaar niet toereikend is om de beoogde regeling te financieren, zal het opbouwpercentage van de voorwaardelijke middelloonregeling in het betreffende jaar naar rato worden aangepast. Hiervan was in het verslagjaar sprake.

Gedempte Kostendekkende premie

De kostendekkende premie van Collectiviteitkring A wordt gedempt. Het fonds hanteert voor de interne financiering in Collectiviteitkring A van de pensioenregeling een gedempte kostendekkende premie op basis van een verwacht rendement. Deze gedempte kostendekkende premie is gelijk aan de zuivere kostendekkende premie met dien verstande dat een andere disconteringsvoet wordt gehanteerd. Voor de disconteringsvoet wordt uitgegaan van de vastgestelde verwachte waarde van het toekomstig rendement. Hierbij wordt het verwacht rendement op vastrentende waarden voor vijf jaar vastgezet op basis van de actuele marktrente bij aanvang van deze periode. Voor het verwacht rendement op de overige beleggingscategorieën wordt gebruik gemaakt van de maximale parameters zoals vastgesteld door de Commissie Parameters. Praktisch gezien wordt de gedempte kostendekkende premie vastgesteld op het verwacht rendement op basis van de marktrente ultimo september van het kalenderjaar voorafgaand aan de vijfjarige periode.

3.7.2 Pensioenregeling Unisys

Hoofdpijnen

De hoofdpijnen van de pensioenregeling van Unisys kunnen als volgt worden omschreven:

- De pensioenregeling is een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling en heeft het karakter van een uitkeringsovereenkomst in de zin van de Pensioenwet;
- Binnen de regeling vindt alleen nog premievrije pensioenopbouw plaats voor arbeidsongeschikten. Voor het overige bevat de collectiviteitkring uitsluitend premievrije pensioenaanspraken en ingegane pensioenrechten;
- Het jaarlijks opbouwpercentage bedraagt voor het ouderdomspensioen 1,875% van de pensioengrondslag;
- Het ouderdomspensioen gaat in op de pensioenrichtleeftijd van 68 jaar;
- Het jaarlijks opbouwpercentage van het partnerpensioen bedraagt 1,313% van de pensioengrondslag;
- Het wezenpensioen bedraagt 20% van het partnerpensioen en is verzekerd op risicobasis;
- De pensioengrondslag is het bedrag waarover pensioen wordt opgebouwd en wordt bij opname in de pensioenregeling vastgesteld. De hoogte van de pensioengrondslag is gelijk aan de laatst vastgestelde pensioengrondslag voorafgaand aan de arbeidsongeschiktheid;
- Daarnaast is er een arbeidsongeschiktheidspensioen als aanvulling op de WIA-uitkering. Dit arbeidsongeschiktheidspensioen bedraagt 70% van het salarisdeel dat uitkomt boven de WIA-loongrens bij een volledige arbeidsongeschiktheid. Het verzekerd salaris is gemaximeerd op € 160.000,-. Bij een gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid wordt dit naar evenredigheid toegekend;
- De toeslagverlening is voorwaardelijk en wordt volledig gefinancierd uit het beleggingsrendement van Collectiviteitkring Unisys. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald.

Financieringsbeleid

De premie voor het deel Unisys in de Collectiviteitkring A is nihil. De enige nog te verwerven pensioenaanspraken in het reglement betreffen pensioenaanspraken voor premievrij gestelde arbeidsongeschikte deelnemers.

3.7.3 Financiële positie

Dekkingsgraden

In de onderstaande tabel worden de verschillende dekkingsgraden ultimo 2022 en 2021 weergegeven.

Dekkingsgraad	31 december 2022	31 december 2021
Dekkingsgraad (DNB) - DG	114,1%	117,2%
Beleidsdekkingsgraad	120,2%	115,0%
Reële dekkingsgraad	93,3%	94,1%
Minimaal vereiste dekkingsgraad - MVEV	104,1%	104,1%
Feitelijk vereiste dekkingsgraad - FVEV	116,5%	114,0%
Strategisch vereiste dekkingsgraad - SVEV	115,4%	113,8%

Ten opzichte van eind 2021 is de dekkingsgraad met 3,1%-punt gedaald van 117,2% naar 114,1%.

De technische voorzieningen daalden van circa 602 miljoen euro per eind 2021 tot circa 464 miljoen euro, voornamelijk door de stijgende rente. Daartegenover stond een lichte stijging van de technische voorziening door het toepassen van de nieuwe Prognosetafel AG2022, de aangepaste ervaringssterfte en aanpassing van het leeftijdsverschil. Verder zijn de technische voorzieningen toegenomen door de toegekende extra toeslag ad 2,42% per 1 juli 2022 en de toeslag van 7,31% per 1 januari 2023. Het belegd vermogen is gedaald van circa 713 miljoen euro per eind 2021 naar circa 535 miljoen euro. Dit is hoofdzakelijk veroorzaakt door de dalende koersen op de financiële markten.

De beleidsdekkingsgraad is gestegen van 115,0% naar 120,2%. Ultimo 2022 is de beleidsdekkingsgraad van 120,2% hoger dan de dekkingsgraad behorend bij het strategisch vereist eigen vermogen van 115,4%. Daarmee is er ultimo 2022 geen sprake van een vermogenstekort. Ultimo 2022 bedraagt de reële dekkingsgraad 93,3%.

Herstelplan

Gedurende het eerste tot en met het derde kwartaal in 2022 gold voor Collectiviteitkring A dat zowel de dekkingsgraad als de beleidsdekkingsgraad hoger was dan de strategische vereiste dekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitkring is ultimo 2022 nog steeds hoger dan de dekkingsgraad horend bij het strategisch vereist eigen vermogen. Het fonds is niet in onderdekking en er hoeft geen geactualiseerd herstelplan te worden ingediend.

Toeslagbeleid

De toeslagverlening is afhankelijk van de financiële middelen van Collectiviteitkring A met dien verstande dat uitsluitend toeslag kan worden verleend als de beleidsdekkingsgraad van de kring hoger is dan 110% en de verleende toeslag naar verwachting ook in de toekomst mogelijk is. De toeslagverlening is per definitie voorwaardelijk. Voor de vaststelling van de toeslag per 1 januari van enig jaar wordt uitgegaan van de beleidsdekkingsgraad per 30 september van het voorafgaande jaar.

In afwijking van bovenstaande regel heeft het bestuur, na goedkeuring van het belanghebbendenorgaan, toeslag verleend op grond van de extra toeslagmogelijkheid die (lagere) wetgeving heeft geboden.

Als gevolg van het verzetten van de beoogde inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen (Wtp) is een tijdelijke regeling voor toeslagverlening ingevoerd. Op basis van deze regeling kunnen pensioenfondsen, vooruitlopend op de transitie Wtp, onder voorwaarden afwijken van bestaande regels voor toeslagverlening. Voor pensioenfondsen die de intentie hebben de pensioenen in

te varen in een van de nieuwe pensioencontracten, wordt de dekkingsgraadgrens voor het verlenen van toeslag in 2022 verlaagd van 110% naar 105%. Dit betekent dat toeslag kan worden verleend indien de beleidsdekkingsgraad hoger is dan 105%. De tijdelijke regeling is geldig van 1 juli 2022 tot 1 januari 2023.

Het bestuur heeft gebruik gemaakt van deze tijdelijke regeling voor de extra toeslag 2022 en verhoogde toeslag in 2023 onder de wettelijke voorwaarden. De wijze waarop het bestuur de evenwichtigheid heeft vastgesteld is toegelicht in het algemene bestuursverslag.

Het bestuur had de voorkeur om geen maximale toeslag te verlenen en de dekkingsgraad te laten dalen tot 105% maar voldoende marge over te houden om veilig te kunnen invaren in het nieuwe stelsel. Het bestuur heeft op 17 november 2022 besloten om voor 2022 een extra toeslag te verlenen van 2,42% en per 1 januari 2023 een toeslag te verlenen van 7,31%. De extra toeslag voor 2022 is met terugwerkende kracht per 1 juli 2022 toegekend.

Per 1 mei 2021 zijn de aanspraken van de oud-deelnemers van Kring J (Unisys) collectief overgedragen naar Kring A. Op het moment van de collectieve waardeoverdracht was er sprake van een verschil in de actuele dekkingsgraad van de kringen. De oud-deelnemers van Kring J (Unisys) hebben daarom in 2021 een extra indexatie ontvangen van 1,35%. Daarnaast heeft de stapsgewijze invoering van de nieuwe UFR-methode een andere impact op beide kringen. De oud-deelnemers van Kring J (Unisys) worden gecompenseerd voor de verwachte verlaging van de dekkingsgraad als gevolg van de nieuwe UFR. De verhoging van de aanspraken vindt stapsgewijs plaats, waarvan de eerste stap reeds heeft plaatsgevonden met een verhoging van 0,95%.

Twee derde van het dekkingsgraadverschil als gevolg van de volledige invoering van de nUFR is opgenomen in een bestemmingsreserve. Het doel van deze bestemmingsreserve is om een voorwaardelijke indexatie toe te kennen aan de oud-deelnemers van kring J (Unisys) op het moment dat de stappen 3 en 4 van de nUFR worden doorgevoerd. DNB heeft in het vierde kwartaal van 2022 besloten om per 1 januari 2023 naast de verwerking van de derde stap van de nUFR ook de vierde stap al door te voeren. Hiermee is de nUFR per 1 januari 2023 volledig effectief. Als gevolg van deze versnelde doorvoering is de volledige toeslag per 1 januari 2023 worden toegekend aan de oud-deelnemers van Kring J (Unisys). Op basis van de beschikbare bestemmingsreserve kan er per 1 januari 2023 een toeslag van 2,10% worden toegekend aan de oud-deelnemers van Kring J (Unisys).

Korte termijn risicohouding

De korte termijn risicohouding wordt gemeten aan de hand van de vereiste dekkingsgraad met bijbehorende bandbreedtes. Indien op enig moment de daadwerkelijke vereiste dekkingsgraad zich buiten deze bandbreedtes bevindt, is dit een eerste indicatie dat het gevoerde beleid niet in lijn is met de doelstellingen van het fonds. Het fonds heeft de risicohouding voor de korte termijn vastgesteld op een vereiste dekkingsgraad van 115,4% ultimo 2022 met een bandbreedte van +/-2%. Gedurende 2022 is de daadwerkelijke vereiste dekkingsgraad binnen deze bandbreedtes gebleven en heeft Collectiviteitkring A haar beleid niet hoeven aan te passen.

Ultimo 2022 bedraagt de feitelijk vereiste dekkingsgraad 116,5%. Collectiviteitkring A voldoet aldus aan haar korte termijn risicohouding.

Lange termijn risicohouding

De lange termijn risicohouding komt tot uitdrukking in de jaarlijks terugkerende haalbaarheidstoets. De belangrijkste uitkomst waarnaar in de haalbaarheidstoets wordt gekeken, is het pensioenresultaat. Het pensioenresultaat is een maatstaf voor koopkrachtbehoud. Conform de risicobereidheid van Collectiviteitkring A heeft het bestuur een pensioenresultaat en ondergrenzen vanuit verschillende scenario's gedefinieerd die aansluiten op de lange termijn risicohouding van het fonds. Het pensioenresultaat en ondergrenzen zijn door het bestuur vastgesteld en vastgelegd in de ABTN:

1. De ondergrens voor het verwachte pensioenresultaat (50%-percentiel) vanuit de strategische positie waarbij de kring precies beschikt over het vereist eigen vermogen bedraagt 80,0%;

2. De ondergrens voor het verwacht pensioenresultaat (50%-percentiel) vanuit de feitelijke financiële positie bedraagt 80%;
3. De maximale relatieve afwijking tussen het verwachte pensioenresultaat vanuit de feitelijke financiële positie en het pensioenresultaat vanuit de feitelijke financiële positie in een slechtweerscenario (5%-percentiel) bedraagt 30%.

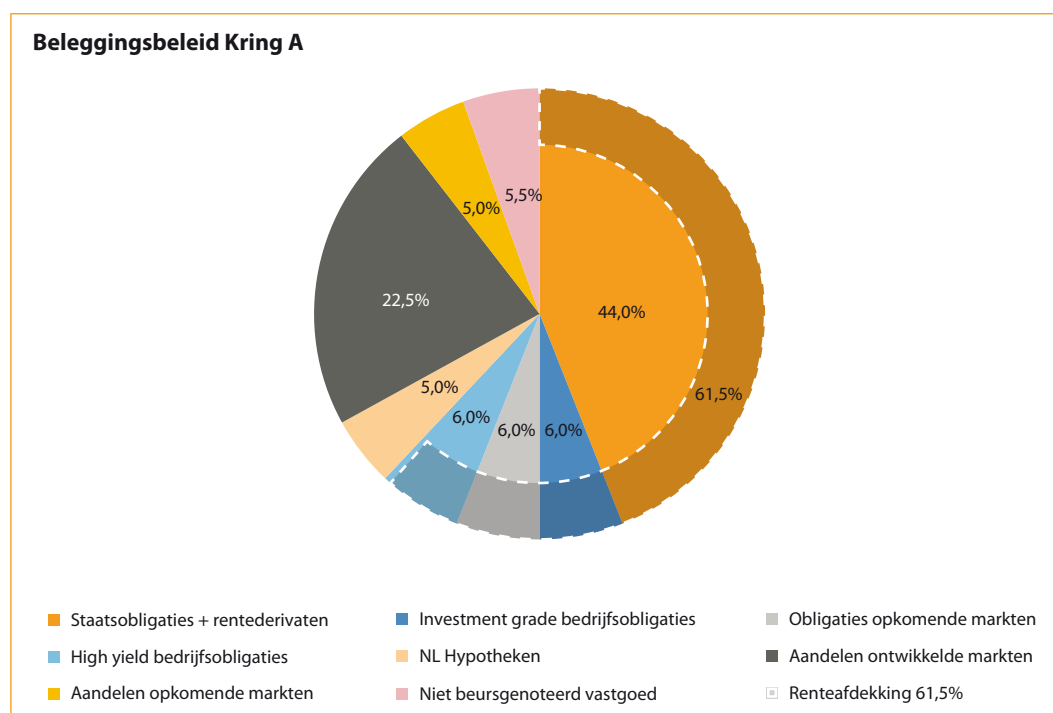
Volgens de haalbaarheidstoets die in 2022 is uitgevoerd voldoet Kring A aan de vastgestelde ondergrenzen.

3.7.4 Beleggingen

De hoofddoelstelling van het beleggingsbeleid is het op lange termijn realiseren van een zo hoog mogelijk rendement, rekening houdend met de lange en korte termijn risicohouding van de kring, alsmede met de verplichtingenstructuur.

In 2021 is een ALM-analyse uitgevoerd vanwege het toetreden van voormalig pensioenfonds Unisys tot Kring A. Het bestuur heeft voor 2022 de uitkomsten van ALM-studie 2021 (samen met de SAA studie medio 2021) als uitgangspunt genomen voor het strategische beleid van Collectiviteitkring A. Concreet betekent dit een verdeling van 55% naar de matchingportefeuille en 45% naar de returnportefeuille. Het renterisico wordt 61,5% afgedekt op marktwaarde.

In onderstaande figuur wordt de strategische verdeling naar beleggingscategorieën weergegeven.

Het belegd vermogen is vanaf 31 december 2021 gedaald van circa 713 miljoen euro naar circa 535 miljoen euro.

Het rendement op de portefeuille over 2022 bedraagt -21,9%. Dit is lager dan het rendement van de vastgestelde benchmark (-21,5%).

De return portefeuille heeft een rendement van -13,9% behaald (ten opzichte van het benchmarkrendement van -13,8%) en de matchingportefeuille een rendement van -28,9% (ten opzichte van het benchmarkrendement van -27,4%).

Het negatieve rendement van de matchingportefeuille werd met name veroorzaakt door de gestegen rente. Als de rente stijgt, neemt de waarde van vastrentende waarden af. Hypotheken lieten vergeleken met de benchmark een underperformance zien die naast

spreadontwikkelingen gedeeltelijk verklaard wordt door het negatieve effect van het offerterisico bij het instappen in deze categorie. Euro investment grade obligaties lieten eveneens een absoluut negatief rendement zien en kenden een lichte underperformance.

Afgezien van niet beursgenoteerd vastgoed was het rendement van de beleggingscategorieën binnen de return portefeuille negatief. De stijging van de rente had een negatief effect op de waardering van aandelen. Stijgende rente kan winsten van bedrijven onder druk zetten. Daarnaast heeft een stijgende rente een negatieve invloed op de verdiscontering van toekomstige winsten en dus op koersen. De aandelenbeleggingen worden beheerd volgens ESG benchmarks. Vergeleken met de grijze indices presteerden deze afgelopen jaar slechter. In tegenstelling tot het beursgemiddelde, lieten energie gerelateerde sectoren een positief rendement zien.

Hoogrentende obligaties lieten een negatief absoluut rendement zien, maar relatief gezien presteerden ze beter dan de benchmark. Niet-beursgenoteerd onroerend behaalde een positief rendement, dat hoger lag dan de benchmark.

	YTD PF	YTD BM	Marktwaaarde 2022		Marktwaaarde 2021	
			in € 1.000	in %	in € 1.000	in %
Discretionaire LDI portefeuille	-31,1	–	207.661	38,8	309.627	43,4
Euro Bedrijfsobligaties	-14,6	-14,2	37.429	7,0	43.850	6,2
Nederlandse Hypotheken	-27,2	-19,4	31.311	5,9	31.290	4,4
Totaal matching (geschaald naar assets)	-28,9	-27,4	276.401	51,7	384.767	54,0
Hoogrentende obligaties	-10,2	-12,8	67.686	12,6	84.851	11,9
Aandelen	-18,4	-17,1	150.205	28,1	204.331	28,7
Niet-beursgenoteerd vastgoed	1,5	0,1	40.833	7,6	40.242	5,6
Totaal Return	-13,9	-13,8	258.724	48,3	329.424	46,2
(Bijdrage) overig effect	0,2	–	-20	0,0	-1.578	-0,2
Totaal	-21,9	-21,5	535.105	100,0	712.613	100,0

PF = portefeuille

BM = benchmark

Het renterisico wordt strategisch voor 61,5% afgedekt. Ex post was het renteafdeckingspercentage eind 2022 (over laatste 12 maanden) ca 62,7% wanneer alle effecten worden beschouwd. Dit betekent naast rente-effecten ook spreadeffecten a.g.v. het gebruik van spreadproducten zoals bedrijfsobligaties en hypotheeklen voor de renteafdekking. Het rendement op deze producten wordt, naast door rentewijzigingen, beïnvloed door andere factoren zoals het verschil in rente vergeleken met de swaprente. Afwijkingen ex-post ten opzichte van de strategische renteafdekking zijn mogelijk door praktische uitvoering, spreadeffecten en afdekking per looptijd.

3.7.5 Kosten

In 2011 heeft de Pensioenfederatie de Aanbevelingen Uitvoeringskosten gepresenteerd. Hierin zijn de pensioenfondsen opgeroepen om de kosten van het pensioenbeheer, vermogensbeheer en transactiekosten te publiceren. Deze kosten moesten naar de mening van de Pensioenfederatie volledig bekend zijn binnen het pensioenfonds en beschikbaar zijn voor deelnemers. De Nationale APF onderschrijft deze mening.

Kosten van het vermogensbeheer

In onderstaand schema zijn de totale kosten van het vermogensbeheer per beleggingscategorie (asset class) geaggregeerd in tabelvorm, evenals het gehanteerde gemiddeld belegd vermogen.

Kengetallen	Gemiddeld belegd vermogen (EUR)	Totale Beheer- kosten	Transactie- (%) kosten	(%)	Totaal (EUR)	Totaal (%)
Vastrentende waarden	393.295	927	0,24	352	0,09	1.279
Aandelen	171.112	145	0,08	305	0,18	450
Vastgoed	41.266	266	0,64	55	0,13	321
Derivaten (rente en valutaoverlay)	-1.267	0	0,00	8	-0,63	8
Liquide middelen	1.509	0	0,00	0	0,00	0
Niet asset gerelateerd		530	0,00	0	0,00	530
Totaal	605.915	1.868	0,31	720	0,12	2.588
						0,43

De totale kosten vermogensbeheer zijn 0,43%. Dit bestaat uit 0,31% beheerkosten en 0,12% transactiekosten.

In de jaarrekening zijn alleen de direct in rekening gebrachte kosten verantwoord. In bovenstaand overzicht zijn ook de niet direct in rekening gebrachte kosten verantwoord. Van de totale beheerskosten is € 843K direct in rekening gebracht en verantwoord in de jaarrekening.

Het bestuur vindt lage beleggingskosten belangrijk. In de beleggingsovertuigingen van DNAPF is dat ook opgenomen. Beleggingskosten worden dan ook meegewogen in iedere beslissing rondom wijzigingen in de beleggingsportefeuille. Daarbij zijn lage beleggingskosten ook weer geen doel op zich, maar worden beleggingskosten altijd gezien in verhouding tot het verwachte risico en rendement.

De totale vermogensbeheerkosten zijn in absolute zin gestegen naar € 2.588K in 2022, voornamelijk omdat Unisys in 2022 voor het eerst het hele jaar deel uitmaakt van Kring A. Gerelateerd aan het gemiddeld belegd vermogen zijn de kosten in relatieve zin gestegen naar 0,43% (t.o.v. 0,41% in 2021). De beheerkosten zijn proportioneel lager uitgekomen doordat het gemiddeld belegd vermogen sterker is gestegen als gevolg van de toevoeging van de beleggingen van Kring J. De transactiekosten hebben echter een grotere stijging laten zien waardoor de totale vermogensbeheerkosten zijn gestegen.

We vinden de relatieve hoogte van de vermogensbeheerkosten passen bij het beleid dat we voeren.

Transactiekosten

Transactiekosten houden verband met de aan- of verkoop van beleggingsfondsen, individuele beleggingstitels en/of derivaten.

De transactiekosten zijn uitgesplitst naar directe en indirecte kosten binnen de beleggingscategorieën.

De kosten zijn zowel absoluut als in percentage van het totaal uitgedrukt.

	Direct	Indirect	2022	Totaal
Vastrentende waarden	81	271	352	48,9%
Aandelen	88	217	305	42,4%
Vastgoed	0	55	55	7,6%
Derivaten	8	0	8	1,1%
Totale transactiekosten (EUR)	177	543	720	100,0%

De totale transactiekosten zijn 0,12% (2021: 0,09%) van het gemiddeld belegd vermogen. De transactiekosten zijn in relatieve zin gestegen. Door de rentebewegingen zijn vooral binnen de LDI portefeuille meer transacties uitgevoerd en door de volatiliteit waren deze duurder. Daarnaast heeft een transitie plaatsgevonden binnen de aandelenportefeuille, waarbij de volledige belegging in aandelen ontwikkelde markten is overgezet naar het NT PAB+ fonds.

Uitvoeringskosten

Om de kosten per deelnemer te berekenen is conform de aanbeveling van de Pensioenfederatie het aantal deelnemers gedefinieerd als de som van het aantal actieve deelnemers en pensioengerechtigden. Gewezen deelnemers tellen dus niet mee in deze berekening maar hiervoor worden wel kosten gemaakt. De vermelde bedragen sluiten aan op de bedragen die zijn vermeld in de jaarrekening.

Voor de specificatie van de pensioenuitvoeringskosten wordt verwezen naar de toelichting op de staat van baten en lasten zoals opgenomen in dit jaarverslag.

Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	2022		2021	
	Totaal	In euro per deelnemer	Totaal	In euro per deelnemer
Administratiekosten	216	102	175	84
Governancekosten	86	41	71	34
Advies en Overige kosten	92	43	72	35
	394	186	318	153

De uitvoeringskosten zijn gestegen van 153 euro per deelnemer naar 186 euro per deelnemer in 2022. De stijging komt vooral doordat Kring J nu het hele jaar onderdeel uitmaakt van Kring A. De kosten van Kring J over de eerste 4 maanden, zijnde 114 euro per deelnemer, waren vorig jaar nog in Kring J zelf verantwoord. Indien we rekening houden met de kosten die in 2021 in Kring J zijn gemaakt dan zijn de kosten per deelnemer behoorlijk gedaald. Door samenvoeging van Kring A en J is in 2022 ten opzichte van 2021 een besparing van 23% op administratiekosten, 19% op governancekosten en 26% op advies en overige kosten behaald.

Vergelijking van kostenniveaus

DNAPF heeft in 2022 op basis van de gepubliceerde jaargegevens van pensioenfondsen over 2021 gekeken hoe het kostenniveau van de kring zich verhoudt tot het kostenniveau in de markt. De gegevens zijn namelijk niet eerder bekend dan na publicatie van de jaarverslagen van de pensioenfondsen. Hierbij is indicatief gekeken naar het gemiddelde kostenniveau van pensioenfondsen van vergelijkbare omvang in 2021. Uitgaande van relatief stabiele kosten is deze vergelijking nuttig.

Ten aanzien van de uitvoeringskosten is voor het jaar 2021 te constateren dat het kostenniveau van Kring A ruimschoots lager lag dan het gemiddelde van de kosten per deelnemer bij pensioenfondsen van vergelijkbare omvang. De gemiddelde uitvoeringskosten van de fondsen met een aantal deelnemers tussen de 1.000 en 10.000 lag in 2021 op 348 euro per deelnemer. Kring A zit dus zowel in 2021 als in 2022 ruim onder dit gemiddelde. In Kring A worden drie pensioenregelingen uitgevoerd, wat meer is dan een gemiddeld pensioenfonds uitvoert. Kring A kent nog een aantal afwijkende pensioensoorten uit overgangsbepalingen en wijkt daarmee niet af van de markt. De dienstverlening richting deelnemers is vooral digitaal, maar er is tevens een klantenservice beschikbaar voor vragen per mail of telefoon. De dienstverlening die DNAPF afneemt van de pensioenadministrateur is dezelfde die de pensioenadministrateur aan de meeste andere klanten biedt. Daarmee werkt de kring op een vergelijkbaar serviceniveau en met een vergelijkbare kwaliteit als een gemiddeld pensioenfonds van vergelijkbare omvang. Het bestuur constateert en is content met het feit dat de kring dezelfde service kan verlenen tegen een lagere prijs bij vergelijkbare pensioenfondsen. Het is de intentie van het bestuur om de kosten op een relatief laag niveau te houden. Dit zal in de komende jaren een uitdaging zijn omdat we merken dat de kosten, structureel of eenmalig, stijgen door wijzigingen in wet- en regelgeving, waaronder de overgang naar een nieuw pensioenstelsel en de steeds hogere eisen die vanuit onze toezichthouders worden gesteld.

Voor wat betreft de kosten van vermogensbeheer geldt dat het kostenniveau van Kring A op het niveau van het gemiddelde ligt van de beheerkosten en dat de transactiekosten hoger zijn dan bij pensioenfondsen van dezelfde omvang. Hierbij dient aangetekend te worden dat er in 2022 door de rentebewegingen vooral binnen de LDI portefeuille meer transacties zijn uitgevoerd. Daarnaast heeft een transitie plaatsgevonden waarbij de volledige belegging in aandelen ontwikkelde markten is overgezet naar het NT PAB+ fonds. De gemiddelde kosten voor fondsen tussen 100 miljoen en 1 miljard euro bedroegen 0,31% aan beheerkosten en 0,08% aan transactiekosten in 2021.

3.7.6 Verwachte ontwikkelingen Kring A

Als we geen rekening houden met de gegeven indexatie heeft de dekkingsgraad in de kring heeft zich in 2022 positief ontwikkeld. Hoewel de beursontwikkelingen in 2022 niet goed waren, is door de stijgende rente de dekkingsgraad zelfs toegenomen. Mede hierdoor heeft het bestuur op basis van de tijdelijke regeling een extra toeslag 2022 en een aanzienlijke toeslag 2023 kunnen verlenen. De oorlog tussen Rusland en Oekraïne duurt inmiddels langer dan een jaar en blijft een negatieve invloed uitoefenen op de economische en financiële markten. De door de oorlog aan Rusland opgelegde sancties hebben onder meer directe gevolgen voor de voedsel- en energiemarkten die inmiddels hebben geleid tot inflatie. Op dit moment zijn er nog geen directe gevolgen voor deelnemers of het fonds. Het fonds heeft geen pensioengerechtigden die wonen in deze landen. De kring belegt wel in deze landen. Vanaf eind februari 2022 mag er niet meer gehandeld worden in deze stukken en is de waarde nagenoeg nihil. De aandacht voor de financiële positie blijft daarom onverminderd groot.

De pensioenopbouw voor de AZL-medewerkers is in 2022 verlaagd naar 0,927%. In 2023 wordt de pensioenopbouw voor de AZL-medewerkers verhoogd naar 1,145%. De opbouw wordt op dit moment bepaald door de minimale premiedekkingsgraad van 100%. De afgelopen jaren, tot en met medio het huidige verslagjaar, was de rente laag waardoor de opbouw dus ook laag is gebleven uitgaande van een gelijkblijvend premieniveau. Het bestuur heeft hierover meerdere malen haar zorg geuit richting de werkgever, omdat de opbouw steeds onder de geambieerde jaarlijkse opbouw van 1,51% bleef en de kans op een voldoende pensioen kleiner wordt.

De werkgever heeft daarom de werknemers met ingang van 2021 een vrijwillige bijspaarregeling aangeboden in de DC-kring bij De Nationale APF. Door de sociale partners van AZL is afgesproken om voor de bedoelde doelgroep van werknemers een structurele bijdrage van 1% voor geheel 2022 en een structurele bijdrage van 2% vanaf 1 januari 2023 in deze bijspaarregeling in te leggen.

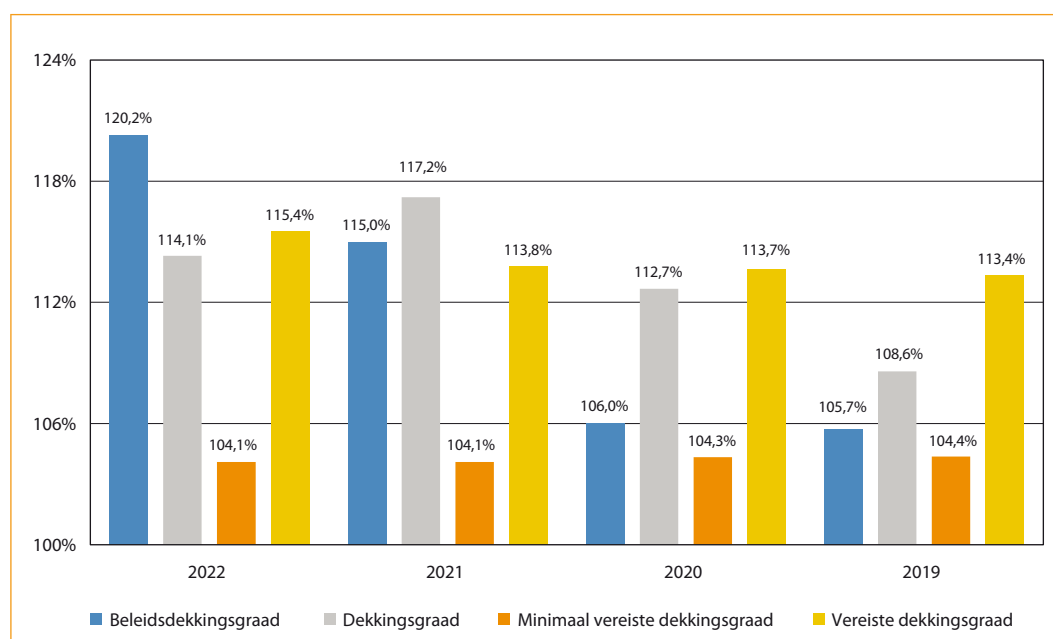
De technische voorzieningen in de jaarrekening zijn vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur van De Nederlandsche Bank (DNB) per 31 december 2022 en de factoren zoals genoemd in de grondslagen bij de jaarrekening. Sinds 30 september 2012 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur bepaald met behulp van de Ultimate Forward Rate (UFR). Deze werd in eerste instantie gebaseerd op de door verzekeraars gehanteerde UFR van 4,2%, echter sinds juli 2015 op het (voortschrijdend) 120-maands gemiddelde van de 20-jaars forward rate. Naar aanleiding van het advies van de Commissie Parameters op 12 juni 2019, wordt deze methode aangepast. De belangrijkste wijziging is dat bij de toegroei naar de UFR meer gewicht wordt gegeven aan de marktrente. Daarnaast vindt toegroei naar de UFR vanaf een later moment plaats, pas vanaf looptijd 30 in plaats van looptijd 20. DNB heeft eerder aangekondigd om de toegroei naar de nieuwe gewichten geleidelijk te implementeren vanaf 1 januari 2021. Deze toegroei zou in vier gelijke stappen doorgevoerd. Voor wat betreft het premiejaar 2022 wordt voor 50% rekening gehouden met de nieuwe UFR-methodiek. In de jaarrekening worden deze stappen voor de kring gespecificeerd. Voor de premie 2023 zijn de rentes voor 25% gebaseerd op de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur en voor 75% op de rentes waarin de nieuwe UFR-methodiek omdat in 2023 de nieuwe UFR-methodiek ook op gelijke wijze geldt voor de berekening van de technische voorziening. Eind 2022 werd duidelijk dat per 1 januari 2023 de gehele nUFR van kracht wordt. De dekkingsgraad daalt daardoor van 114,1% naar 113,9% per 1 januari 2023.

Het fonds en betrokken partijen bij Kring A zijn in gesprek over de mogelijkheden met betrekking tot de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. In 2023 vindt in het kader van deze voorbereidingen een Risicopreferentie onderzoek onder de deelnemers van Kring A plaats.

3.7.7 Actuariële paragraaf

Financiële positie

De dekkingsgraad ^{1) 2)} is in het boekjaar gedaald van 117,2% ultimo 2021 naar 114,1% ultimo 2022. De beleidsdekkingsgraad van de kring steeg in 2022 van 115,0% naar 120,2%. De beleidsdekkingsgraad ³⁾ ultimo 2022 is daarmee hoger dan de vereiste dekkingsgraad van 115,4%. Hierdoor is de financiële positie toereikend. Onderstaande grafiek toont de beleidsdekkingsgraad, de dekkingsgraad en de (minimaal) vereiste dekkingsgraad over de afgelopen jaren.

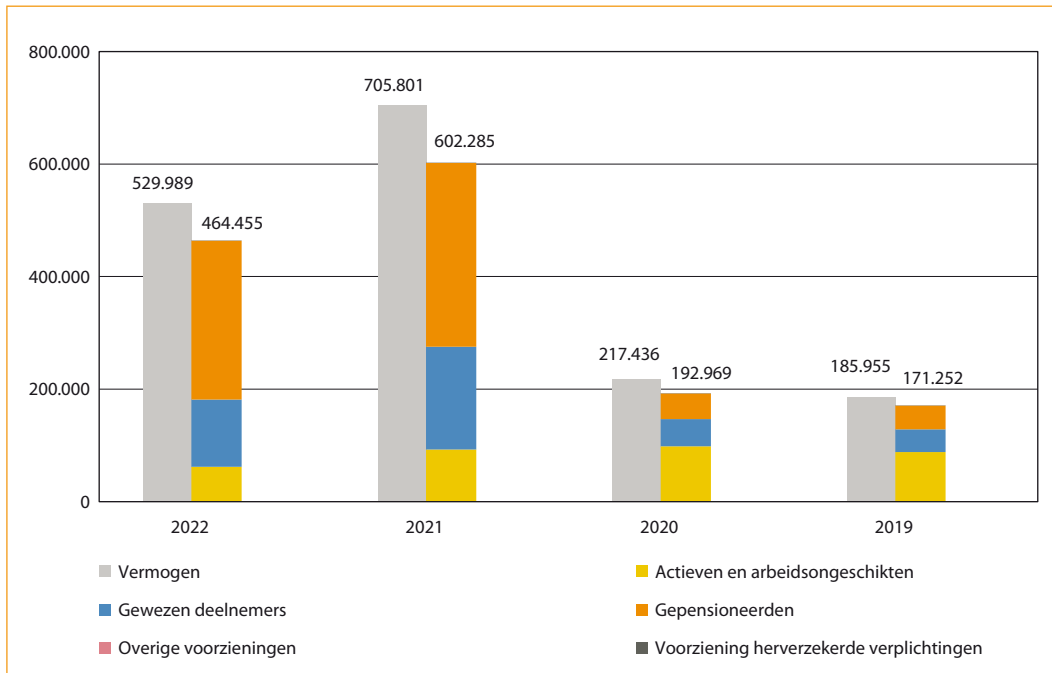

1) Waar gesproken wordt over dekkingsgraad, wordt de actuele dekkingsgraad bedoeld.

2) De dekkingsgraad is gebaseerd op de technische voorziening, waarbij verdiscontering heeft plaatsgevonden op basis van de DNB-rentetermijnstructuur per einde 2022. Volledigheidshalve merken wij op dat er geen rekening is gehouden met de gewijzigde UFR-methodiek die vanaf 1 januari 2023 van toepassing is.

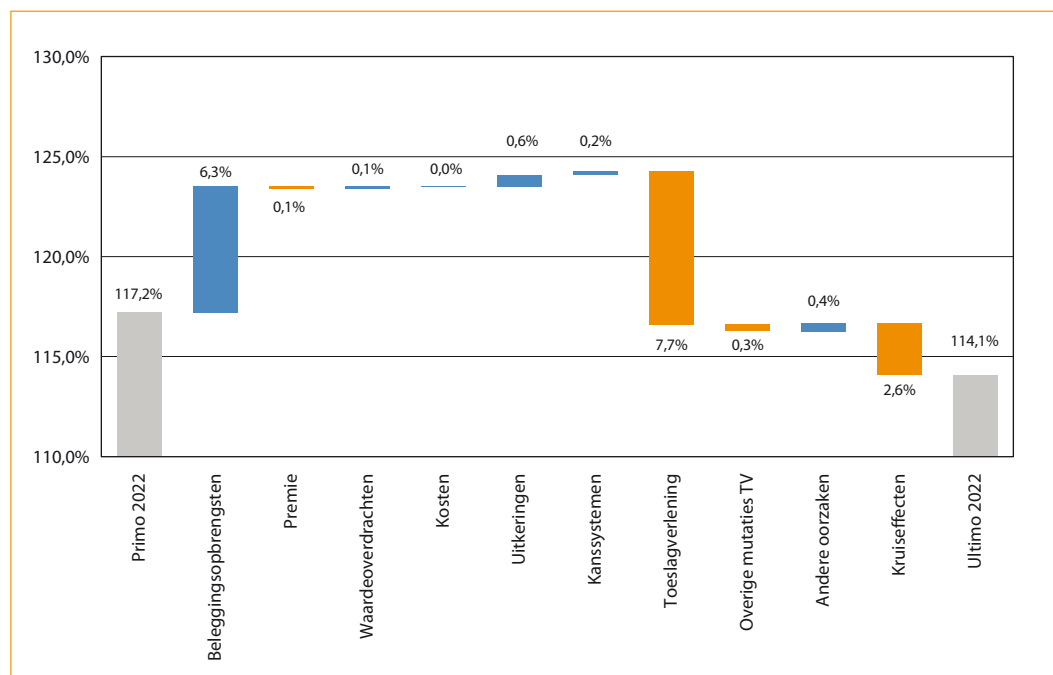
3) De beleidsdekkingsgraad is gelijk aan de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad.

De volgende grafiek toont het vermogen en de technische voorzieningen over de afgelopen jaren. Per 1 mei 2021 is Unisys toegetreten tot de Kring, wat heeft geleid tot een toename van het aantal gepensioneerden en slapers. De populatie van Unisys heeft geen actieve deelnemers.

Analyse van het resultaat

In 2022 is er een negatief resultaat van 40.322 behaald (2021: 88.349 positief). De invloed van het resultaat op de dekkingsgraad is in de volgende grafiek weergegeven en uitgesplitst naar mutatie-oorzaak ¹⁾.

Uit de grafiek valt op te maken dat het positieve resultaat op beleggingsopbrengsten de voornaamste reden is dat de dekkingsgraad in 2022 is gestegen. Onder dit resultaat zijn het beleggingsrendement en de mutatie van de voorziening uit hoofde van de wijziging van de rentetermijnstructuur verantwoord.

Het effect op de dekkingsgraad van het hanteren van de nieuwe Prognosetafel, de gewijzigde ervaringssterfte, het hanteren van de gewijzigde leeftijdsterugstelling en de gewijzigde kostenvoorziening is hierin verantwoord onder "Overige mutaties TV". Onder de post "Toeslagverlening" is de toeslagverlening zichtbaar die per 1 juli 2022 en per 1 januari 2023 zijn toegekend. Voor de vaststelling van de hoogte van de toeslagverlening is gebruik gemaakt van de versoepelde toeslagregels die per 1 juli 2022 zijn ingevoerd.

Het effect op de dekkingsgraad dat is toegewezen aan "Andere oorzaken" bestaat met name uit de mutatie van de bestemmingsreserve die is bedoeld ter compensatie van de Unisys populatie voor de verwachte verlaging van de dekkingsgraad als gevolg van de stapsgewijze aanpassingen naar nUFR (per 1 januari 2023 en 1 januari 2024).

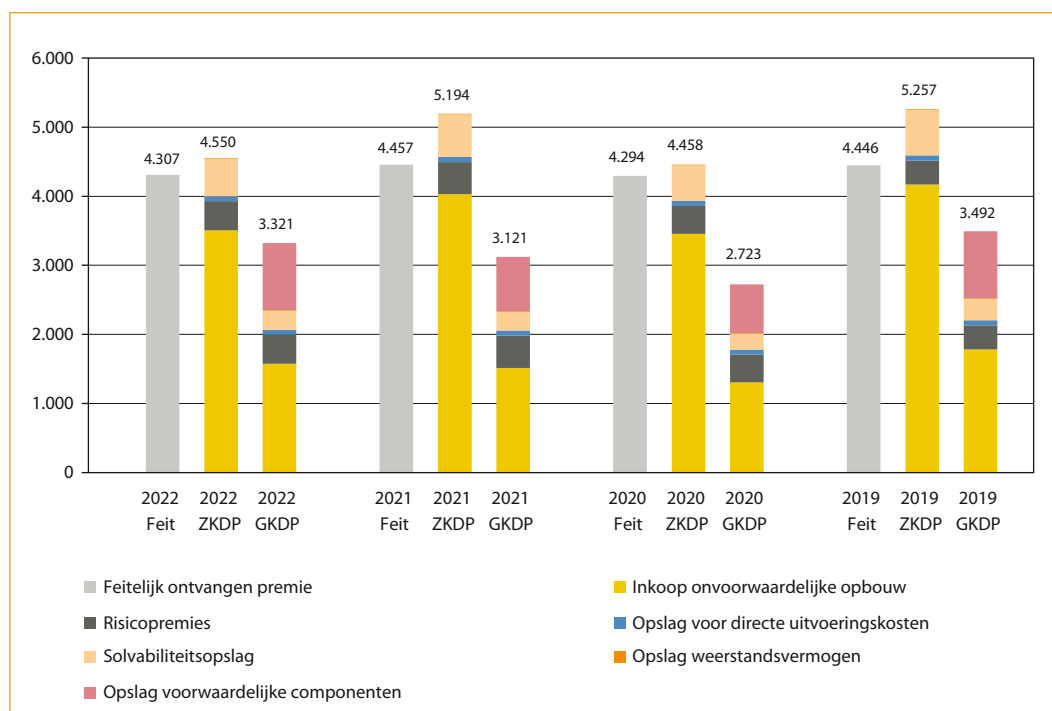
De component "Kruiseffecten" dient als sluitpost in het verloop van de dekkingsgraad. Deze post is als gevolg van de gehanteerde methodiek, waarbij de procentuele wijzigingen allemaal individueel zijn uitgedrukt als mutatie ten opzichte van de financiële positie primo jaar, relatief groot.

¹⁾ De splitsing naar de verschillende mutatie-oorzaken volgt, met uitzondering van de post "kruiseffecten", de DNB-jaarstaat J605. De post "kruiseffecten" is aanvullend opgenomen en betreft de saldogpost. Voor de overige procentuele resultaten geldt dat deze individueel berekend zijn als mutatie ten opzichte van de financiële positie primo boekjaar.

Kostendekkende premie

De kostendekkende premie over 2022 is vastgesteld conform de actuariële en bedrijfstechnische nota (abtn). Dit betekent dat de premies is vastgesteld op basis van gedempte kostendekkende premie, rekening houdend met verwacht rendement. De gedempte kostendekkende premie bedraagt 3.321. De feitelijke premie is met 4.307 toereikend.

De feitelijke premie (Feit), de zuivere kostendekkende premie (ZKDP) en de gedempte kostendekkende premie (GKDP) worden in onderstaande grafiek weergegeven. Hierbij zijn de zuivere en de gedempte kostendekkende premie gesplitst conform de vereisten uit de Pensioenwet. De component "opslag voorwaardelijke onderdelen" in de gedempte premie betreft de verplichte opslag voor de financiering van voorwaardelijke toeslagen waarmee rekening dient te worden gehouden bij premiestelling op basis van verwacht rendement.

In de volgende tabel tonen we de premiedekkingsgraad. Er is sprake van een positief effect op de financiële positie van de kring, indien de premiedekkingsgraad primo boekjaar hoger is dan de dekkingsgraad primo boekjaar. Als de premiedekkingsgraad lager is heeft dit een negatief effect op de financiële positie van de kring. Zoals uit de tabel valt op te maken heeft de opbouw in 2022 een negatief effect gehad op de financiële positie van de kring van circa 0,1%-punt.

	2022	2021	2020	2019
Dekkingsgraad primo boekjaar	117,2%	112,7%	108,6%	103,1%
Premiedekkingsgraad primo boekjaar	107,6%	97,3%	109,1%	96,6%
Impact opbouw op dekkingsgraad	-0,1%	-0,4%	0,0%	-0,2%

Verzekerdenbestand

(Aantallen)

Kring A	Actieve deelnemers	Gewezen deelnemers	Pensioen-gerechtigden	Totaal
Stand per 1 januari 2022	490	1.556	1.586	3.632
Mutaties door:				
in diensttredingen	79	0	0	79
Collectieve inkomende waardeoverdracht	0	0	0	0
Ontslag met premievrije aanspraak	-59	59	0	0
Waardeoverdracht	0	-50	0	-50
Ingang pensioen	-3	-64	97	30
Overlijden	-1	-2	-55	-58
Afkoop	0	0	-11	-11
Andere oorzaken	0	-4	-6	-10
Mutaties per saldo	16	-61	25	-20
Stand per 31 december 2022	506	1.495	1.611	3.612

De Actieve deelnemers bevatten 31 deelnemers met (gedeeltelijke) premievrijstelling wegens arbeidsongeschiktheid.

Kring A Specificatie pensioengerechtigden

	2022	2021
Ouderdomspensioen	1.193	1.170
Nabestaandenpensioen	405	397
Wezenpensioen	13	19
Totaal	1.611	1.586

3.8 Verslag Belanghebbendenorgaan Kring A

Verslag Belanghebbendenorgaan Kring A jaarverslag 2022

Rol Belanghebbendenorgaan (BO)

Het BO van multi-client kring A vertegenwoordigt alle belanghebbenden in de Kring en heeft als rol gevraagd en ongevraagd advies te geven aan het bestuur. Ook kan zij het bestuur bevragen over zijn bestuurlijke taken, waaronder (voor)genomen besluiten. Daartoe ontvangt het BO doorlopend en op verzoek informatie. Als BO streven wij ernaar om de scheiding van rollen zuiver te houden. Dat betekent dat wij besluiten van het bestuur niet zelf opnieuw willen nemen, maar ons concentreren op de beweegredenen van het bestuur zodat we recht kunnen doen aan onze adviserende rol. Daarnaast geeft het BO goedkeuring aan bepaalde in de wet omschreven besluiten.

Samenstelling BO

Het BO van kring A bestaat uit de volgende zes leden.

Leden belanghebbendenorgaan:

Namens	Naam	Rol	Geboortedatum	M/V
Werknemers Unisys	Hans den Dulk	Lid	01-12-1954	M
Werknemers Unisys	Ron Topsvoort	Secretaris	30-06-1957	M
Werknemers Unisys	Roel Oostergo	Vicevoorzitter	20-08-1947	M
Gepensioneerden Unisys	Joop Kleij	Lid	26-12-1940	M
Werkgever AZL	Jos Gubbels	Voorzitter	21-08-1982	M
Werknemers AZL	Ronald Volders	Vicesecretaris	05-06-1978	M

Behandelde onderwerpen

Het BO is in 2022 zeven keer bijeen geweest waarvan zes keer vergaderd en een specifiek overleg over communicatie. De belangrijkste besproken onderwerpen zijn:

- Governance/strategisch beleid o.a.:
 - Het verder vormgeven van de onderlinge samenwerking binnen het BO
 - Overleg met niet-uitvoerend bestuursleden
 - Jaarplanning 2022 en 2023
 - Haalbaarheidstoets
 - ABTN
- Financieel, actuariael en vermogensbeheer o.a.:
 - Maand- en kwartaalrapportages AZL en NNIP (GSAM) incl. ESG risicomonitor
 - Kostenvoorziening
 - Begroting en kostenrapportages
 - Jaarverslag, actuariael rapport, rapport van de certificerend actuaire en het verslag van de accountant
 - Premie 2023
 - Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB) beleid
 - Extra toeslag 2022 en toeslag per 1-1-2023

- Pensioenbeleid en communicatie o.a.:
 - SLA rapportages van AZL
 - Eigen Risico Beoordeling (ERB)
 - Aanpassingen pensioenreglementen
 - Communicatieplan
- Evaluatie bestuur

Oordeel Belanghebbendenorgaan (BO) Kring A

Het oordeel van het BO komt in grote lijnen overeen met het oordeel over het vorige jaar, 2021. Het BO is weer tevreden over de samenwerking met het bestuursbureau en het bestuur en het is ook tevreden over dezelfde drie belangrijke elementen zijnde: de uitvoering van de pensioenadministratie, de uitbetaling van de pensioenen en het uitgevoerde beleggingsbeleid.

Het BO had vorig jaar een drietal aanbevelingen gedaan:

1. Geef maximale aandacht aan de groei van het APF door het aantrekken van nieuwe klanten.
2. Houd de vinger aan de pols nu de overname van vermogensbeheerder NNIP door Goldman Asset Management (GSAM) is afgerond, om de continuïteit in het vermogensbeheer zo goed mogelijk te waarborgen.
3. Geef veel aandacht aan communicatie, met als een sleutelwoord in de interactie met de deelnemers.

Speerpunten 2023

Dat dezelfde drie aanbevelingen van vorig jaar ook weer speerpunten zijn voor 2023, duidt erop dat het BO vindt dat er meer vooruitgang geboekt had kunnen worden op deze drie gebieden.

Als vierde en heel belangrijke speerpunt voor 2023 en de komende jaren geldt de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. De wet die dat regelt is inmiddels door beide Kamers aangenomen. Het BO heeft het gevoel dat pensioenuitvoerder AZL goed bezig is om de implementatie van deze ingewikkelde wet tot een goed einde te brengen en heeft er vertrouwen in dat dat zal gaan lukken. Ook het bestuur volgt de ontwikkelingen op de voet en houdt de belanghebbendenorganen via informatiesessies en in de vergaderingen op de hoogte van ontwikkelingen binnen het fonds en bij de belangrijkste partners/dienstverleners (AZL en GSAM).

5 juni 2023

Belanghebbendenorgaan Collectiviteitkring A

Reactie bestuur

Het bestuur is wederom verheugd over het positieve oordeel van het belanghebbendenorgaan van Kring A over 2022 en ondersteunt de genoemde aandachtspunten door het belanghebbendenorgaan. Het bestuur zet zich maximaal in voor de groei van de APF. Daarbij aangetekend dat veel partijen in afwachting zijn van de ontwikkelingen met betrekking tot het nieuwe pensioenstelsel. Daar wordt tijd voor genomen en dat realiseert het bestuur. De overname van NNIP door Goldman Asset Management is inmiddels, naar tevredenheid van het bestuur, volledig afgerond. Ook de aandacht voor communicatie wordt door het bestuur als belangrijk onderdeel bestempeld, vooral met het oog op de transitie naar een nieuw pensioenstelsel. Als laatste onderkent het bestuur de uitdagingen van het implementeren van het nieuwe pensioenstelsel en de verdere ontwikkeling van de kring. Het bestuur zal samen met het belanghebbendenorgaan en de sociale partners zorgen voor een goede voorbereiding op de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel om de uiteindelijke overstap zo voorspoedig mogelijk te laten voorlopen. Een eerste gezamenlijke aanzet is in 2023 reeds gedaan. Het bestuur dankt het belanghebbendenorgaan voor de betrokkenheid en goede samenwerking die het in 2022 heeft ervaren en ziet ernaar uit om deze te blijven voortzetten.

3.9 Kring B

Collectiviteitkring B is vanaf 1 augustus 2021 operationeel. Per die datum zijn de pensioenaanspraken en het vermogen van Pensioenfonds NIBC aan De Nationale APF overgedragen door middel van een collectieve waardeoverdracht.

Per 1 november 2021 zijn de pensioenaanspraken en het vermogen van Pensioenfonds ERIKS aan Kring B toegevoegd. Collectiviteitkring B is een multi-client kring, die open staat voor nieuwe toetredingen.

3.9.1 Pensioenregeling NIBC

Hoofdlijnen

De hoofdlijnen van de pensioenregeling NIBC kunnen als volgt worden omschreven:

- De pensioenregeling is een zogenoemde collectieve defined contribution pensioenregeling, ofwel CDC-regeling;
- De pensioenregeling is een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling en heeft het karakter van een uitkeringsovereenkomst in de zin van de Pensioenwet;
- Het beoogde jaarlijks opbouwpercentage bedraagt voor het ouderdomspensioen 1,875% van de pensioengrondslag. De pensioengrondslag is het pensioengevend salaris verminderd met de franchise. Indien de overeengekomen vaste premie niet voldoende is, zal aanvulling vanuit het premiedepot I plaatsvinden en wanneer de premie na deze aanvulling nog niet voldoende is, zal het opbouwpercentage naar rato worden verlaagd;
- Het ouderdomspensioen gaat in op de pensioenrichtleeftijd van 68 jaar;
- Het partnerpensioen bedraagt 70% van het ouderdomspensioen en is verzekerd op opbouwbasis;
- Het wezenpensioen bedraagt 14% van het ouderdomspensioen en is verzekerd op opbouwbasis;
- Het pensioengevend salaris is gemaximeerd tot € 114.866 (2022);
- De franchise bedraagt € 14.802 (2022);
- De vaste premie voor de pensioenregeling bedraagt 32% (2022) van de pensioengrondslag. Hiervan komt 27% voor rekening van de werkgever en 5% van de deelnemer;
- Bij arbeidsongeschiktheid in de zin van de WIA, vindt premievrije doorbouw plaats;
- De toeslagverlening op pensioenaanspraken en pensioenrechten is voorwaardelijk en wordt gefinancierd uit het overrendement van Collectiviteitkring B. Voor de toeslagverlening wordt geen premie betaald. Indien de verleende toeslag aan actieve deelnemers lager is dan de toeslagambitie (prijsindex), dan heeft het bestuur de mogelijkheid om deze voor de deelnemers aan te vullen met een extra toeslag die gefinancierd wordt uit het toeslagdepot mits de middelen in het toeslagdepot hiervoor voldoende zijn.

Per 1 januari 2022 is de Netto pensioenregeling van NIBC bij de collectiviteitkring B ondergebracht.

De hoofdlijnen van de netto pensioenregeling kunnen als volgt worden omschreven:

- de netto regeling geldt per 1 januari 2022 en is een regeling die voorziet in een uitkering ten behoeve van de partner en kinderen na overlijden van de deelnemer met een jaarsalaris dat uitkomt boven het maximum pensioengevend salaris uit de CDC-pensioenregeling en een partner en/of kind(eren) heeft;
- bij beëindiging van een huwelijk of partnerrelatie vervalt voor de gewezen partner en voor kinderen de aanspraak op partnerpensioen en wezenpensioen;
- de nettopensioengrondslag is gelijk aan het ongemaximeerd pensioengevend salaris uit de CDC-pensioenregeling voor zover dat uitkomt boven het maximum pensioengevend salaris, vermenigvuldigd met de parttimefactor;
- Het jaarlijks te verzekeren netto partnerpensioen bedraagt bij opname in de nettopensioenregeling 0,663% (2022) van de laatste vastgestelde nettopensioengrondslag, vermenigvuldigd met het aantal deelnemersjaren in de nettoregeling. Bij een wijziging van de nettopensioengrondslag wordt het jaarlijks partnerpensioen verhoogd of verlaagd met 0,663% (2022) van deze verhoging of verlaging, vermenigvuldigd met het aantal pensioenjaren dat ligt na deze wijziging;
- Het jaarlijkse te verzekeren netto wezenpensioen bedraagt bij opname in de nettopensioenregeling 0,132% (2022) van de laatste vastgestelde nettopensioengrondslag, vermenigvuldigd met het aantal deelnemersjaren in de nettoregeling. Bij een wijziging van

de nettopensoengrondslag wordt het jaarlijkse wezenpensioen verhoogd of verlaagd met 0,132% (2022) van deze verhoging of verlaging, vermenigvuldigd met het aantal pensioenjaren dat ligt na deze wijziging;

- Op het partnerpensioen en/of wezenpensioen worden jaarlijks na ingang van de uitkering per 1 januari een onvoorwaardelijke toeslag verleend van 2%;
- de verzekering van het netto pensioen wordt gefinancierd door periodieke betaling van een geslachtsafhankelijke risicopremie vanaf de aanvangsdatum van de verzekering, uiterlijk tot het moment van overlijden van de deelnemer of de pensioenrichtdatum;
- de premie wordt door de werkgever ingehouden op het salaris van de deelnemer;
- de netto regeling is in zijn geheel herverzekerd en is financieel neutraal voor de kring. De risicopremies die door de werkgever ingehouden worden op het salaris van de deelnemer zijn gelijk aan de risicopremies die de herverzekeraar in rekening brengt bij de kring voor de verzekering. Indien er sprake is van een uitkering wordt de uitkering door de herverzekeraar gedaan en door de kring betaald aan de betreffende deelnemer.

Financieringsbeleid

De werkgever NIBC betaalt een premie als vast percentage van de pensioengrondslag in dat jaar. Deze premie is de totale premie voor de pensioenregeling die volgt uit de pensioenovereenkomst. Deze premie is voor de periode 1 augustus 2021 tot 1 januari 2024 vastgesteld op 32,0% van de pensioengrondslag. Daarnaast worden de risicopremies voor de netto regeling door de werkgever afgedragen.

Feitelijke premie

De feitelijke premie van de pensioenregeling in Collectiviteitkring B wordt jaarlijks door het bestuur vastgesteld en is ten minste gelijk aan het maximum van enerzijds de vastgestelde gedempte kostendekkende premie en anderzijds de vastgestelde premie met een premiedekkingsgraad van 100%. Hiermee wordt te allen tijde tenminste de kostprijs van de inkoop van pensioen betaald en wordt verwatering van de dekkingsgraad onder de 100% door pensioenopbouw voorkomen. Wanneer de premie in enig jaar niet toereikend is om de beoogde regeling te financieren, zal het opbouwpercentage van de voorwaardelijke middelloonregeling in het betreffende jaar naar rato worden aangepast.

Vanwege een ontoereikende premie en een leeg premiedepot werd de opbouw in 2022 verlaagd naar 1,765%. In het arbeidsvoorwaardenoverleg tussen sociale partners van NIBC is eind 2022 overeengekomen dat de lagere pensioenopbouw in 2022 eenmalig zal worden gerepareerd op kosten van de werkgever. Deze compensatie geldt voor actieve deelnemers die op 1 januari 2023 een dienstbetrekking hebben bij NIBC en in 2022 hebben opgebouwd in Kring B.

Gedempte Kostendekkende premie

De kostendekkende premie van Collectiviteitkring B wordt gedempt. Het fonds hanteert voor de interne financiering van de pensioenregeling van de werkgevers een gedempte kostendekkende premie op basis van een verwacht rendement. Deze gedempte kostendekkende premie is gelijk aan de zuivere kostendekkende premie met dien verstande dat een andere disconteringsvoet wordt gehanteerd. Voor de disconteringsvoet wordt uitgegaan van de vastgestelde verwachte waarde van het toekomstig rendement. Hierbij wordt het verwacht rendement op vastrentende waarden voor vijf jaar vastgezet op basis van de actuele marktrente per 30 september van het voorafgaande jaar. Bij de start van Collectiviteitkring B wordt de rente vastgezet op de actuele marktrente van dat moment. Voor het verwacht rendement op de overige beleggings-categorieën wordt gebruik gemaakt van de maximale parameters zoals vastgesteld door de Commissie Parameters.

Op 5 december 2022 heeft NIBC aan DNAPF een brief gestuurd betreffende de voorgenomen wijziging van de CDC-regeling door NIBC per 1 januari 2023. Dit omdat NIBC door de gestegen rente op basis van de huidige premiemethodiek onevenwichtige effecten ziet. De huidige premieafspraken lopen in beginsel tot en met 2023, maar sociale partners hebben afgesproken om de premie-afspraken desgewenst eerder open te kunnen breken, indien de opbouw in het komende jaar lager zou worden dan de ambitie van 1,875%. NIBC heeft aangegeven de huidige CDC-regeling o.b.v. middelloon te willen continueren, waarbij verzocht is de premiemethodiek

te wijzigen naar een zuivere kostendekkende premie. Deze nieuwe afspraak zal gelden tot aan het moment van overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. Het bestuur heeft de wijziging van premiemethodiek naar een zuivere kostendekkende premie, na een positief advies van het belanghebbendenorgaan, goedgekeurd en vastgesteld op 19 januari 2023.

3.9.2 Pensioenregeling ERIKS

Hoofdlijnen

De hoofdlijnen van de pensioenregeling ERIKS kunnen als volgt worden omschreven:

- De pensioenregeling is een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling en heeft het karakter van een uitkeringsovereenkomst in de zin van de Pensioenwet;
- De pensioenregeling is een gesloten regeling; er vindt alleen nog premievrije pensioenopbouw plaats voor arbeidsongeschikten vanaf 1 november 2021;
- Het ouderdomspensioen gaat in op de pensioenrichtleeftijd van 68 jaar;
- Het jaarlijkse opbouwpercentage voor de arbeidsongeschikten bedraagt voor het ouderdomspensioen 1,6% van de pensioengrondslag;
- Het jaarlijks opbouwpercentage voor het partnerpensioen bedraagt 1,12% van de pensioengrondslag. Het partnerpensioen wordt bij overlijden van de arbeidsongeschikte deelnemer met premievrije opbouw verhoogd met het premievrijgestelde deel van het nog op te bouwen partnerpensioen;
- Bij overlijden van de arbeidsongeschikte deelnemer vóór de pensioendatum komt een tijdelijk partnerpensioen tot uitkering. Het tijdelijk partnerpensioen bedraagt 5% van het ouderdomspensioen dat de arbeidsongeschikte deelnemer op de pensioendatum zou gaan ontvangen. Dit bedrag wordt verhoogd met een vast bedrag vermenigvuldigd met de deeltijdfactor. Het vaste bedrag is opgenomen in het tabellenboek. Het tijdelijk partnerpensioen kent een zuiver risicokarakter en heeft geen opbouwwaarde;
- Het jaarlijks opbouwpercentage voor het wezenpensioen bedraagt 0,224% van de pensioengrondslag. Het wezenpensioen wordt bij overlijden van de arbeidsongeschikte deelnemer met premievrije opbouw verhoogd met het premievrijgestelde deel van het nog op te bouwen wezenpensioen. Het wezenpensioen wordt per kind uitgekeerd;
- De pensioengrondslag is het bedrag waarover pensioen wordt opgebouwd (door premievrijgestelden arbeids-ongeschikten) en is bij opname in deze pensioenregeling vastgesteld;
- De toeslagverlening is voorwaardelijk en wordt volledig gefinancierd uit het beleggingsrendement van Collectiviteitkring B. Voor de toeslagverlening wordt geen premie betaald en is geen reserve aanwezig.

Financieringsbeleid

De premie voor het deel ERIKS in de Collectiviteitkring B is nihil. De enige nog te verwerven pensioenaanspraken in het reglement betreffen pensioenaanspraken voor premievrij gestelde arbeidsongeschikte deelnemers.

3.9.3 Financiële positie

Dekkingsgraden

In de onderstaande tabel worden de verschillende dekkingsgraden ultimo 2022 weergegeven.

Dekkingsgraad	31 december 2022	31 december 2021
Dekkingsgraad (DNB) - DG	110,6%	105,6%
Beleidsdekkingsgraad	109,7%	104,5%
Reële dekkingsgraad	82,5%	82,3%
Minimaal vereiste dekkingsgraad - MVEV	104,1%	104,1%
Feitelijk vereiste dekkingsgraad - FVEV	116,3%	112,5%
Strategisch vereiste dekkingsgraad - SVEV	115,4%	112,5%

Ten opzichte van 2021 is de dekkingsgraad met 5,0%-punt gestegen van 105,6% naar 110,6%. De technische voorzieningen daalden van circa 683 miljoen euro per eind 2021 tot circa 482 miljoen euro, voornamelijk door de gestegen rente in 2022. Daartegenover stond een lichte stijging van de technische voorziening door het toepassen van de nieuwe Prognosetafel AG2022, de aangepaste ervaringssterfte en de verhoging van de kostenvoorziening. De technische voorziening is daarnaast gestegen door de verleende extra toeslagen. Het belegd vermogen is gedaald van circa 716 miljoen euro per eind 2021 naar circa 527 miljoen euro ultimo 2022. Het rendement op de totale portefeuille in 2022 is -26,4%. Dit is hoofdzakelijk veroorzaakt door de dalende koersen op de financiële markten.

Ultimo 2022 is de beleidsdekkingsgraad van 109,7% lager dan de dekkingsgraad behorend bij het strategisch vereist eigen vermogen van 115,4%.

De beleidsdekkingsgraad is hoger dan de dekkingsgraad behorend bij het minimaal vereist eigen vermogen van 104,1%. Daarmee is er ultimo 2022 sprake van een reservetekort. Ultimo 2022 bedraagt de reële dekkingsgraad 82,5%.

Herstelplan

Indien de beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitkring lager is dan de dekkingsgraad horend bij het strategisch vereist eigen vermogen dient er binnen drie maanden een herstelplan ingediend te worden bij DNB. De collectiviteitkring was per het eerste rapportagemoment eind september 2021 in herstel en heeft een herstelplan bij DNB ingediend. In 2022 is voor de kring een geactualiseerd herstelplan ingediend. Het geactualiseerde herstelplan 2022 is door DNB goedgekeurd op 19 mei 2022.

Doel van het herstelplan is om aan te tonen dat de beleidsdekkingsgraad zich binnen 10 jaar tenminste op het niveau van het strategisch vereist eigen vermogen bevindt. Hierbij gaat het bestuur uit van de objectief vastgestelde beste inschatting van de parameters door de Commissie Parameters. Hierbij dient aangetekend te worden dat het overrendement door de lage rentestand een relatief groot aandeel heeft in de herstelcapaciteit. Daarnaast wordt geen rekening gehouden met de verwachte trendmatige daling van de UFR, conform voorschriften DNB.

Op basis van het in 2022 ingediende herstelplan was de verwachting dat eind 2025 de beleidsdekkingsgraad hoger is dan de dekkingsgraad horend bij het strategisch vereist eigen vermogen.

Er zijn dan ook geen kortingsmaatregelen benodigd om tijdig te kunnen herstellen. Met een beleidsdekkingsgraad van 109,7% is het herstel in 2022 iets sneller gegaan dan in het herstelplan was voorzien. Dit is vooral te verklaren door de stijging van de rente in 2022

wat een positief effect op de dekkingsgraad had. Ultimo 2022 was zowel de beleidsdekkingsgraad als de actuele dekkingsgraad hoger dan de minimaal vereiste dekkingsgraad van 104,1%. Derhalve is een onvoorwaardelijke korting uit hoofde van de maatregel MVEV niet van toepassing.

Omdat de beleidsdekkingsgraad (109,7%) ultimo 2022 lager is dan de strategische vereiste dekkingsgraad (115,4%) is er in 2023 een geactualiseerd herstelplan voor Collectiviteitkring B ingediend. Volgens dit herstelplan is de verwachting dat eind 2027 de beleidsdekkingsgraad hoger is dan de dekkingsgraad horend bij het strategisch vereist eigen vermogen. Dit is later dan in 2022 werd verwacht. Dit komt doordat de rente is gestegen. Daarmee is het verwachte overrendement waarmee wordt gerekend gedaald. Het herstelplan 2023 is door DNB goedgekeurd op 23 mei 2023.

Toeslagbeleid

De toeslagverlening is afhankelijk van de financiële middelen van Collectiviteitkring B met dien verstande dat uitsluitend toeslag kan worden verleend als de beleidsdekkingsgraad van de kring hoger is dan 110% en de verleende toeslag naar verwachting ook in de toekomst mogelijk is. De toeslagverlening is per definitie voorwaardelijk. Voor de vaststelling van de toeslag per 1 januari van enig jaar wordt uitgegaan van de beleidsdekkingsgraad per 30 september van het voorafgaande jaar.

In afwijking van bovenstaande regel heeft het bestuur, na goedkeuring van het belanghebbendenorgaan, toeslag verleend op grond van de extra toeslagmogelijkheid die (lagere) wetgeving heeft geboden.

Voor het verlenen van aanvullende toeslagen aan de actieve deelnemers van pensioenreglement NIBC is een toeslagdepot getroffen. De aanvullende toeslag kan uitsluitend worden verleend indien de in enig jaar toegekende toeslag lager is dan op basis van de in de vorige alinea vermelde maatstaf mogelijk is.

De beleidsdekkingsgraad bedroeg ultimo september 2021 104,0%. Deze ligt onder de ondergrens van toeslagverlening van 110%. Dit betekent dat er voor Kring B geen toeslag is verleend per 1 januari 2022.

Als gevolg van het verzetten van de beoogde inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen (Wtp) is een tijdelijke regeling voor toeslagverlening ingevoerd. Op basis van deze regeling kunnen pensioenfondsen, vooruitlopend op de transitie Wtp, onder voorwaarden afwijken van bestaande regels voor toeslagverlening. Voor pensioenfondsen die de intentie hebben de pensioenen in te varen in een van de nieuwe pensioencontracten, wordt de dekkingsgraadgrens voor het verlenen van toeslag in 2022 verlaagd van 110% naar 105%. Dit betekent dat toeslag kan worden verleend indien de beleidsdekkingsgraad hoger is dan 105%. De tijdelijke regeling is geldig van 1 juli 2022 tot 1 januari 2023.

Het bestuur heeft gebruik gemaakt van deze tijdelijke regeling voor de extra toeslag 2022 en verhoogde toeslag in 2023 onder de wettelijke voorwaarden. De wijze waarop het bestuur de evenwichtigheid heeft vastgesteld is toegelicht in het algemene bestuursverslag. Het bestuur had de voorkeur om geen maximale toeslag te verlenen en de dekkingsgraad te laten dalen tot 105% maar voldoende marge over te houden om veilig te kunnen invaren in het nieuwe stelsel. Het bestuur heeft op 17 november 2022 besloten om voor 2022 een extra toeslag te verlenen van 2,57% en per 1 januari 2023 een toeslag te verlenen van 0,68%. Beide toeslagen zijn per 1 januari 2023 verwerkt.

Daarnaast heeft de stapsgewijze invoering van de nieuwe UFR-methode een andere impact op de beide toegetrede populaties. Voor de oud-deelnemers van ERIKS is een compensatie vastgesteld vanwege de verwachte verlaging van de dekkingsgraad als gevolg van de nieuwe UFR. De vastgestelde compensatie is opgenomen in een bestemmingsreserve en wordt stapsgewijs toegekend op het moment dat de verlaging van de nUFR wordt doorgevoerd, waarbij de laatste toekenning per 1 januari 2023 plaatsvindt. Als gevolg van de doorvoering van de derde stap per 1 januari 2023 kan de volledige toeslag beschikbaar uit de bestemmingsreserve worden toegekend aan de ERIKS-deelnemers. Op basis hiervan kan er per 1 januari 2023 een toeslag van 0,86% worden toegekend aan de ERIKS-deelnemers.

Korte termijn risicohouding

De korte termijn risicohouding wordt gemeten aan de hand van de vereiste dekkingsgraad met bijbehorende bandbreedtes. Indien op enig moment de daadwerkelijke vereiste dekkingsgraad zich buiten deze bandbreedtes bevindt, is dit een eerste indicatie dat het gevoerde beleid niet in lijn is met de doelstellingen van het fonds. Het fonds heeft de risicohouding voor de korte termijn vastgesteld op een vereiste dekkingsgraad van 115,4% ultimo 2022 met een bandbreedte van +/-4%. Gedurende 2022 is de daadwerkelijke vereiste dekkingsgraad binnen deze bandbreedtes gebleven en heeft Collectiviteitkring B haar beleid niet hoeven aan te passen.

Ultimo 2022 bedraagt de feitelijk vereiste dekkingsgraad 116,3%. Collectiviteitkring B voldoet aldus aan haar korte termijn risicohouding.

Lange termijn risicohouding

De lange termijn risicohouding komt tot uitdrukking in de jaarlijks terugkerende haalbaarheidstoets. De belangrijkste uitkomst waarnaar in de haalbaarheidstoets gekeken wordt, is het pensioenresultaat. Het pensioenresultaat is een maatstaf voor koopkrachtbehoud. Conform de risicobereidheid van Collectiviteitkring B heeft het bestuur een pensioenresultaat en ondergrenzen vanuit verschillende scenario's gedefinieerd die aansluiten op de lange termijn risicohouding van het fonds. Het pensioenresultaat en ondergrenzen zijn door het bestuur vastgesteld en vastgelegd in de ABTN:

- Vanuit de situatie waarbij de dekkingsgraad gelijk is aan het vereist eigen vermogen dient de mediaan van het pensioenresultaat ten minste gelijk te zijn aan 80%.
- Vanuit de feitelijke dekkingsgraad dient de mediaan van het pensioenresultaat ten minste gelijk te zijn aan 80%.
- Vanuit de feitelijke dekkingsgraad dient de maximale afwijking ten opzichte van de mediaan in het geval van een "slechtweer scenario" (lees: 5e percentiel) 30% te bedragen.

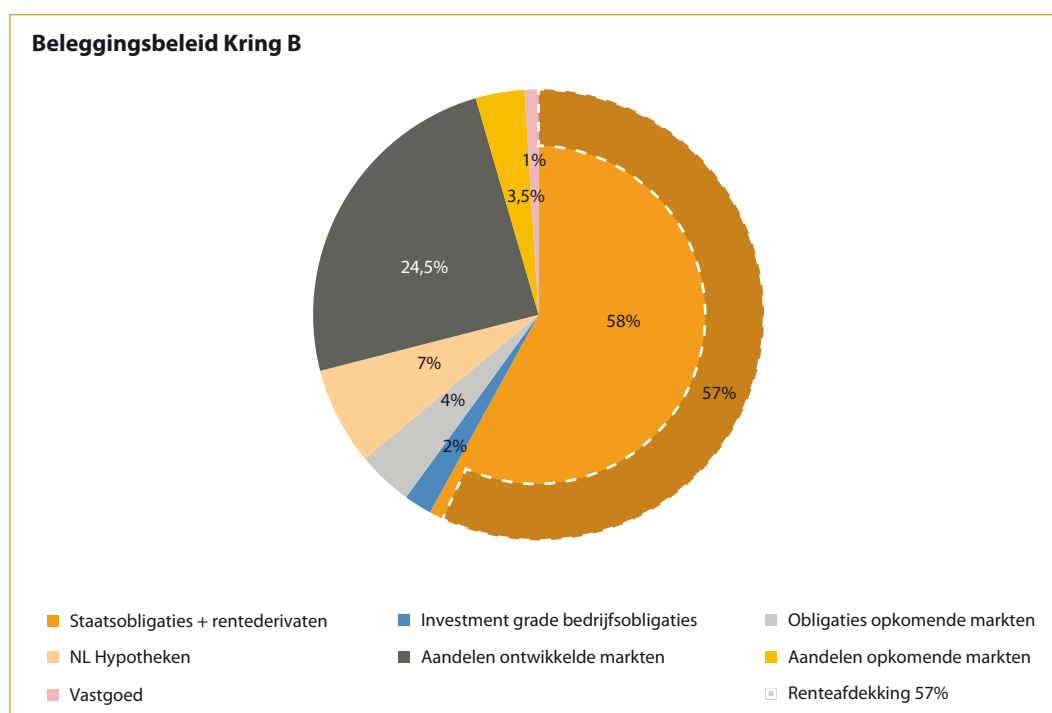
Volgens de aanvangshaalbaarheidstoets die in 2021 is uitgevoerd voldeed Kring B niet volledig aan de lange termijn risicohouding. De afwijking in slecht weer lag met 32,1% boven de maximale afwijking van het mediane scenario van 30,0%. De aanvangshaalbaarheidstoets geeft aanleiding tot ofwel het aanpassen van het beleid ofwel het herzien van de grens inzake de maximale afwijking in het "slecht weer scenario" en deze mogelijk te verhogen van 30 naar 35%. In 2022 is nader onderzoek gedaan naar een mogelijke aanpassing in beleid ofwel structurele aanpassing van de grenzen. Het bijstellen van de gekozen ondergrens of een andere maatregel is nog onderwerp van gesprek met de sociale partners.

3.9.4 Beleggingen

De hoofddoelstelling van het beleggingsbeleid is het op lange termijn realiseren van een zo hoog mogelijk rendement, rekening houdend met de lange en korte termijn risicohouding van de kring, alsmede met de verplichtingenstructuur.

In 2022 is een ALM studie uitgevoerd. De uitkomst van deze studie vormde geen aanleiding tot wijziging in de verhouding matching-return portefeuille of renteaftdekking. Het bestuur heeft voor 2022 de SAA studie van 2021 als uitgangspunt genomen voor het strategische beleid van Collectiviteitkring B. Concreet betekent dit een verdeling van 67% naar de matchingportefeuille en 33% naar de returnportefeuille. Het renterisico wordt 57% afgedekt op marktwaarde.

In onderstaande figuur wordt de strategische verdeling naar beleggingscategorieën weergegeven.

Het belegd vermogen is vanaf 31 december 2021 gedaald van circa 716 miljoen euro naar circa 527 miljoen euro eind 2022. Het rendement op de portefeuille over 2022 bedraagt -26,4%. Dit is lager dan het rendement van de vastgestelde benchmark (-25,6%). De return portefeuille heeft een rendement van -18,5% behaald (ten opzichte van het benchmarkrendement van -19,0%) en de matchingportefeuille een rendement van -30,2% (ten opzichte van het benchmarkrendement van -29,0%).

Het negatieve rendement van de matchingportefeuille werd met name veroorzaakt door de gestegen rente. Als de rente stijgt, neemt de waarde van vastrentende waarden af. Relatief, vergeleken met de benchmark, lieten Euro investment grade credits en hypotheken een hoger rendement dan de benchmark zien. De beleggingen in beursgenoteerd vastgoed zijn geliquideerd en de hiermee samengaannde kasstromen hebben grote invloed op het berekende vastgoedrendement. Dit omdat de omvang van de vastgoedbelegging steeds heel beperkt is geweest en de eindwaarde zelfs nihil was.

Het rendement van de beleggingscategorieën binnen de return portefeuille was negatief. De stijging van de rente had een negatief effect op de waardering van aandelen. Stijgende rente kan winsten van bedrijven onder druk zetten. Daarnaast heeft een stijgende rente een negatieve invloed op de verdiscontering van toekomstige winsten en dus op koersen.

De aandelenbeleggingen worden beheerd volgens ESG benchmarks. Vergeleken met de grijze indices presteerden deze afgelopen jaar slechter, rekening houdend met de valutahedge. In tegenstelling tot het beursgemiddelde, lieten energie gerelateerde sectoren een positief rendement zien. Hoogrentende obligaties lieten een negatief absoluut rendement zien, relatief gezien presteerden ze beter dan de benchmark.

	YTD	YTD	Marktwaaarde 2022		Marktwaaarde 2021	
	PF	BM	in € 1.000	in %	in € 1.000	in %
Discretionaire LDI portefeuille	-32,4	–	281.966	53,5	409.906	57,2
Euro Bedrijfsobligaties	-14,9	-15,4	13.293	2,5	15.611	2,2
Nederlandse Hypotheken	-16,9	-19,4	41.581	7,9	50.323	7,0
Totaal matching (geschaald naar assets)	-30,2	-29,0	336.840	63,9	475.840	66,5
Hoogrentende obligaties	-11,7	-13,2	25.681	4,9	29.018	4,1
Aandelen	-16,9	-17,4	163.607	31,1	205.304	28,7
Vastgoed	40,7	-36,9	0	0,0	6.305	0,9
Valutaderivaten	-1,6	-1,6	753	0,1	-501	-0,1
Totaal Return	-18,5	-19,0	190.041	36,1	240.126	33,5
(Bijdrage) overig effect	-0,1	–	-47	0,0	66	0,0
Totaal	-26,4	-25,6	526.834	100,0	716.032	100,0

PF = portefeuille

BM = benchmark

Het renterisico wordt strategisch voor 57% afgedekt. Ex post was het renteafdekkingspercentage eind 2022 (over laatste 12 maanden) ca 59,4% wanneer alle effecten worden beschouwd. Dit betekent naast rente-effecten ook spreadeffecten a.g.v. het gebruik van spreadproducten zoals bedrijfsobligaties en hypotheeklen voor de renteafdekking. Het rendement op deze producten wordt, naast door rentewijzigingen, beïnvloed door andere factoren zoals het verschil in rente vergeleken met de swaprente. Afwijkingen ex-post ten opzichte van de strategische renteafdekking zijn mogelijk door praktische uitvoering, spreadeffecten en afdekking per looptijd.

3.9.5 Kosten

In 2011 heeft de Pensioenfederatie de Aanbevelingen Uitvoeringskosten gepresenteerd. Hierin zijn de pensioenfondsen opgeroepen om de kosten van het pensioenbeheer, vermogensbeheer en transactiekosten te publiceren. Deze kosten moesten naar de mening van de Pensioenfederatie volledig bekend zijn binnen het pensioenfonds en beschikbaar zijn voor deelnemers. De Nationale APF onderschrijft deze mening.

Kosten van het vermogensbeheer

In onderstaand schema zijn de totale kosten van het vermogensbeheer per beleggingscategorie (asset class) geaggregeerd in tabelvorm, evenals het gehanteerde gemiddeld belegd vermogen.

Kengetallen	Gemiddeld belegd vermogen (EUR)	Totale Beheer- kosten	Transactie- kosten		Totaal		Totaal
			(%)	(%)	(%)	(EUR)	(%)
Vastrentende waarden	415.634	655	0,16	261	0,06	916	0,22
Aandelen	178.094	139	0,08	278	0,16	417	0,22
Vastgoed	4.077	16	0,39	0	0,00	16	0,39
Derivaten (rente en valutaoverlay)	-6.537	0	0,00	167	-2,55	167	-2,55
Liquide middelen	6.829	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Niet asset gerelateerd		408	0,00	0	0,00	408	0,00
Totaal	598.097	1.218	0,20	706	0,12	1.924	0,32

De totale kosten vermogensbeheer zijn 0,32%. Dit bestaat uit 0,20% beheerkosten en 0,12% transactiekosten.

In de jaarrekening zijn alleen de direct in rekening gebrachte kosten verantwoord. In bovenstaand overzicht zijn ook de niet direct in rekening gebrachte kosten verantwoord. Van de totale beheerskosten is € 607K direct in rekening gebracht en verantwoord in de jaarrekening.

Het bestuur vindt lage beleggingskosten belangrijk. In de beleggingsovertuigingen van DNAPF is dat ook opgenomen. Beleggingskosten worden dan ook meegewogen in iedere beslissing rondom wijzigingen in de beleggingsportefeuille. Daarbij zijn lage beleggingskosten ook weer geen doel op zich, maar worden beleggingskosten altijd gezien in verhouding tot het verwachte risico en rendement.

De totale vermogensbeheerkosten zijn in absolute zin € 1.924K in 2022. Gerelateerd aan het gemiddeld belegd vermogen zijn de kosten 0,32% (t.o.v. 0,29% in 2021). De beheerkosten zijn ongeveer gelijk aan vorig jaar. De transactiekosten hebben een grotere stijging laten zien, waardoor de totale vermogensbeheerkosten zijn gestegen.

We vinden dat de relatieve hoogte van de vermogensbeheerkosten passen bij het beleid dat we voeren.

Transactiekosten

Transactiekosten houden verband met de aan- of verkoop van beleggingsfondsen, individuele beleggingstitels en/of derivaten.

De transactiekosten zijn uitgesplitst naar directe en indirecte kosten binnen de beleggingscategorieën.

De kosten zijn zowel absoluut als in percentage van het totaal uitgedrukt.

	Direct	Indirect	2022	Totaal
Vastrentende waarden	94	167	261	37,0%
Aandelen	116	162	278	39,4%
Vastgoed	0	0	0	0,0%
Derivaten	167	0	167	23,7%
Totale transactiekosten (EUR)	377	329	706	100,0%

De totale transactiekosten zijn 0,12% van het gemiddeld belegd vermogen. De transactiekosten zijn in relatieve zin gestegen. Door de rentebewegingen zijn vooral binnen de LDI portefeuille meer transacties uitgevoerd en door de volatiliteit waren deze duurder. Daarnaast heeft een transitie plaatsgevonden binnen de aandelenportefeuille, waarbij de volledige belegging in aandelen ontwikkelde markten is overgezet naar het NT PAB+ fonds.

Uitvoeringskosten

Om de kosten per deelnemer te berekenen is conform de aanbeveling van de Pensioenfederatie het aantal deelnemers gedefinieerd als de som van het aantal actieve deelnemers en pensioengerechtigden. Gewezen deelnemers tellen dus niet mee in deze berekening maar hiervoor worden wel kosten gemaakt. De vermelde bedragen sluiten aan op de bedragen die zijn vermeld in de jaarrekening. Voor de specificatie van de pensioenuitvoeringskosten wordt verwezen naar de toelichting op de staat van baten en lasten zoals opgenomen in dit jaarverslag.

	2022		2021	
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	Totaal	In euro per deelnemer	Totaal	In euro per deelnemer
Administratiekosten	273	185	71	49
Governancekosten	119	81	34	23
Advies en Overige kosten	123	83	42	29
	515	349	147	101

De uitvoeringskosten zijn gestegen van 101 euro per deelnemer in 2021 naar 349 euro per deelnemer in 2022. Deze kosten in 2021 zijn relatief laag omdat het totale bedrag aan uitvoeringskosten (€ 147K) betrekking heeft op slechts vijf maanden van 2021 voor NIBC en 2 maanden voor ERIKS. De kosten voor 2022 betreffen een volledige jaar. Als we de kosten voor 2021 naar een volledig jaar zouden extrapoleren, dan waren de totale uitvoeringskosten voor 2021 omstreeks € 500K en de kosten per deelnemer circa 346 euro. De kosten per deelnemer in 2022 zijn dus op een vergelijkbaar niveau gebleven. Daarbij wel opgemerkt dat in 2022 meer kosten zijn geweest vanwege onder andere een ALM-studie.

Vergelijking van kostenniveaus

DNAPF heeft in 2022 op basis van de gepubliceerde jaargegevens van pensioenfondsen over 2021 gekeken hoe het kostenniveau van de kring zich verhoudt tot het kostenniveau in de markt. De gegevens zijn namelijk niet eerder bekend dan na publicatie van de jaarverslagen van de pensioenfondsen. Hierbij is indicatief gekeken naar het gemiddelde kostenniveau van pensioenfondsen van vergelijkbare omvang in 2021. Uitgaande van relatief stabiele kosten is deze vergelijking nuttig.

Indien we de uitvoeringskosten voor 2021 naar een volledig jaar extrapoleren, bedragen de kosten circa 346 euro per deelnemer. Ten aanzien van die uitvoeringskosten is voor het jaar 2021 te constateren dat het kostenniveau van Kring B onder het gemiddelde ligt van de kosten per deelnemer bij pensioenfondsen van vergelijkbare omvang (categorie 1.000 tot 10.000 deelnemers). De gemiddelde uitvoeringskosten van de fondsen met een aantal deelnemers tussen de 1.000 en 10.000 lag in 2021 op 348 euro per deelnemer. Kring B blijft met de kosten in 2022 op het niveau van dat gemiddelde. In Kring B worden per 1 januari 2022 drie pensioenregelingen uitgevoerd, wat meer is dan bij een gemiddeld pensioenfonds. Kring B kent daarnaast nog een aantal afwijkende pensioensoorten uit overgangsbepalingen maar wijkt daarmee niet af van de markt. De dienstverlening richting deelnemers is vooral digitaal, maar er is tevens een klantenservice beschikbaar voor vragen per mail of telefoon. De dienstverlening die DNAPF afneemt van de pensioenadministrateur is dezelfde die de pensioenadministrateur aan de meeste andere klanten biedt. Daarmee werkt de kring op een vergelijkbaar serviceniveau en met een vergelijkbare kwaliteit als een gemiddeld pensioenfonds van vergelijkbare omvang. Het bestuur constateert en is content met het feit dat de kring dezelfde service kan verlenen tegen vergelijkbare kosten dan vergelijkbare pensioenfondsen. Het is de intentie van het bestuur om de kosten op een relatief laag niveau te houden. Dit zal in de komende jaren een uitdaging zijn omdat we merken dat de kosten, structureel of eenmalig, stijgen door wijzigingen in wet- en regelgeving, waaronder de overgang naar een nieuw pensioenstelsel en de steeds hogere eisen die vanuit onze toezichthouders worden gesteld.

Voor wat betreft de kosten van vermogensbeheer geldt dat het kostenniveau van Kring B met betrekking tot de beheerskosten behoorlijk lager ligt dan het gemiddelde bij pensioenfondsen van dezelfde omvang. De transactiekosten zijn hoger dan bij pensioenfondsen van dezelfde omvang. Hierbij dient aangetekend te worden dat er in 2022 door de rentebewegingen vooral binnen de LDI portefeuille meer transacties zijn uitgevoerd. Daarnaast heeft een transitie plaatsgevonden waarbij de volledige belegging in aandelen ontwikkelde markten is overgezet naar het NT PAB+ fonds. De gemiddelde kosten voor fondsen tussen 100 miljoen en 1 miljard euro bedroegen 0,31% aan beheerskosten en 0,08% aan transactiekosten in 2021.

3.9.6 Verwachte ontwikkelingen Kring B

De dekkingsgraad in de kring heeft zich in 2022 wederom positief ontwikkeld. Hoewel de beursontwikkelingen in 2022 niet goed waren, is door de stijgende rente de dekkingsgraad zelfs toegenomen. Mede hierdoor heeft het bestuur op basis van de tijdelijke regeling een extra toeslag 2022 en een toeslag 2023 per 1 januari kunnen verlenen.

De oorlog tussen Rusland en Oekraïne duurt inmiddels langer dan een jaar en blijft een negatieve invloed uitoefenen op de economische en financiële markten. De door de oorlog aan Rusland opgelegde sancties hebben onder meer directe gevolgen voor de voedsel- en energiemarkten die inmiddels hebben geleid tot inflatie. Op dit moment zijn er nog geen directe gevolgen voor deelnemers of het fonds. Het fonds heeft geen pensioengerechtigden die wonen in deze landen. De kring belegt wel in deze landen. Vanaf eind februari 2022 mag er niet meer gehandeld worden in deze stukken en is de waarde nagenoeg nihil. De aandacht voor de financiële positie blijft daarom onverminderd groot.

De technische voorzieningen in de jaarrekening zijn vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur van De Nederlandsche Bank (DNB) per 31 december 2022 en de factoren zoals genoemd in de grondslagen bij de jaarrekening. Sinds 30 september 2012 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur bepaald met behulp van de Ultimate Forward Rate (UFR). Deze werd in eerste instantie gebaseerd op de door verzekeraars gehanteerde UFR van 4,2%, echter sinds juli 2015 op het (voortschrijdend) 120-maands gemiddelde van de 20-jaars forward rate. Naar aanleiding van het advies van de Commissie Parameters op 12 juni 2019, wordt deze methode aangepast. De belangrijkste wijziging is dat bij de toegroe naar de UFR meer gewicht wordt gegeven aan de marktrente. Daarnaast

vindt toegroei naar de UFR vanaf een later moment plaats, pas vanaf looptijd 30 in plaats van looptijd 20. DNB heeft aangekondigd om de toegroei naar de nieuwe gewichten geleidelijk te implementeren vanaf 1 januari 2021. Deze toegroei wordt in vier gelijke stappen doorgevoerd. Voor wat betreft het premiejaar 2022 wordt voor 50% rekening gehouden met de nieuwe UFR-methodiek, in de jaarrekening worden deze stappen voor de kring gespecificeerd. Voor de premie 2023 zijn de rentes voor 25% gebaseerd op de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur en voor 75% op de rentes waarin de nieuwe UFR-methodiek omdat in 2023 de nieuwe UFR-methodiek ook op gelijke wijze geldt voor de berekening van de technische voorziening. Eind 2022 werd duidelijk dat per 1 januari 2023 de gehele nUFR van kracht wordt. De dekkingsgraad daalt daardoor van 110,6% naar 110,1% per 1 januari 2023.

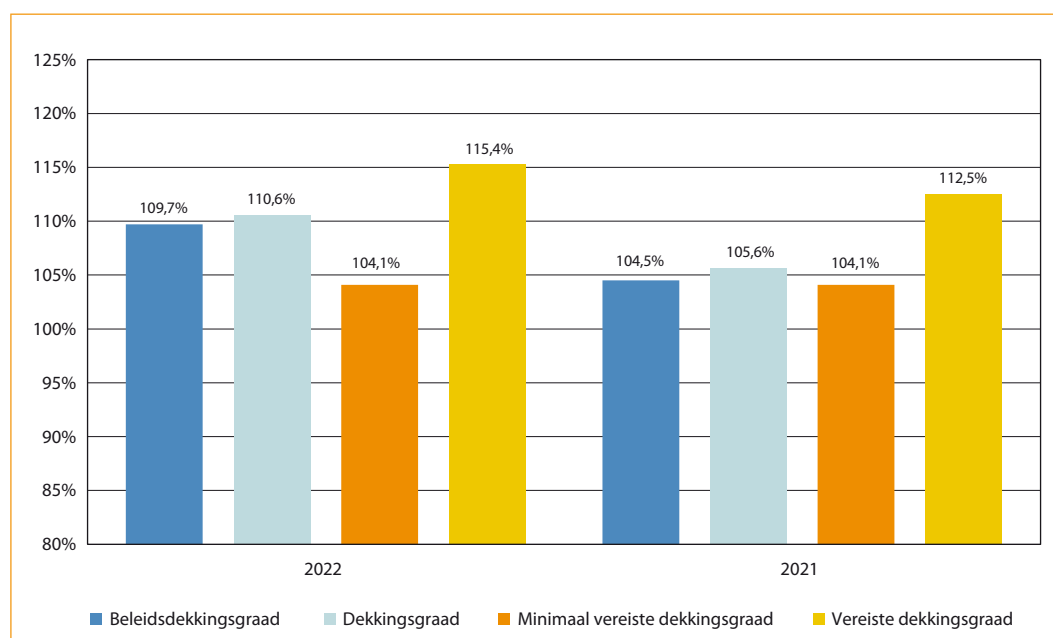
In 2022 heeft een ALM-studie plaatsgevonden voor Kring B. Uit de ALM-studie is geconcludeerd dat er geen aanleiding is om het beleggingsbeleid aan te passen. Het beleggingsplan 2022 is voor 2023 verlengd en wordt aangepast na afronding van de SAA-studie.

Het fonds en betrokken partijen bij Kring B zijn in gesprek over de mogelijkheden met betrekking tot de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Alhoewel de wet op het moment van schrijven nog niet is aangenomen, gaan we er van uit dat het wel zal gebeuren en gaan de voorbereidingen door. In 2023 vindt in het kader van deze voorbereidingen een Risicopreferentie onderzoek onder de deelnemers van Kring B plaats.

3.9.7 Actuariële paragraaf

Financiële positie

De dekkingsgraad ^{1) 2)} is in het boekjaar gestegen van 105,6% ultimo 2021 naar 110,6% ultimo 2022. De beleidsdekkingsgraad van de kring steeg in 2022 van 104,5% naar 109,7%. De beleidsdekkingsgraad ³⁾ ultimo 2022 is daarmee lager dan de vereiste dekkingsgraad van 115,4%. Hierdoor is de financiële positie niet toereikend. Onderstaande grafiek toont de beleidsdekkingsgraad, de dekkingsgraad en de (minimaal) vereiste dekkingsgraad over de afgelopen jaren.

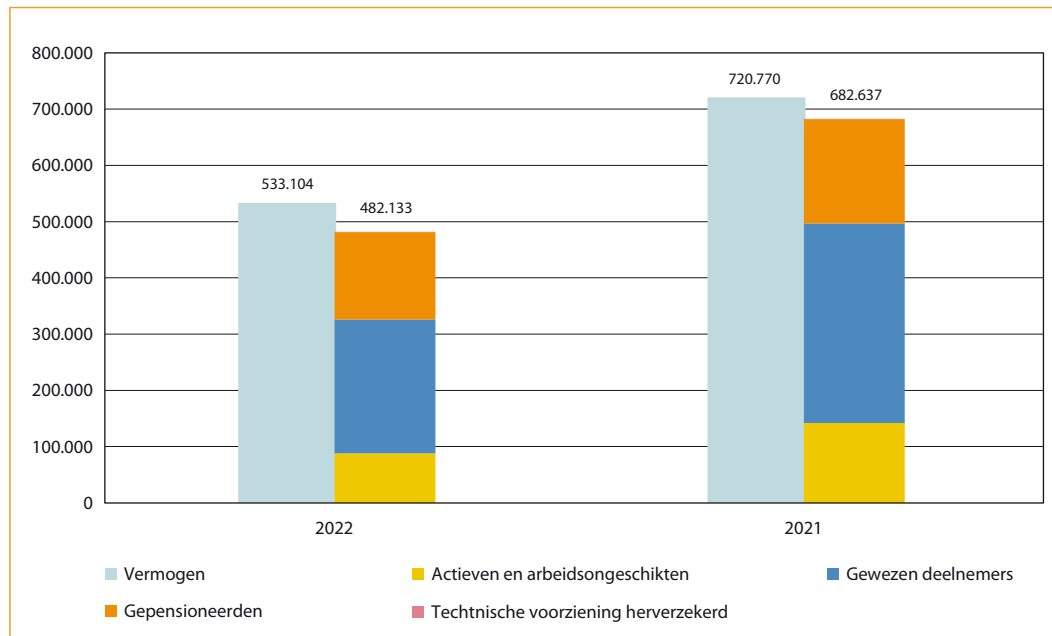

1) Waar gesproken wordt over dekkingsgraad, wordt de actuele dekkingsgraad bedoeld.

2) De dekkingsgraad is gebaseerd op de technische voorziening, waarbij verdiscontering heeft plaatsgevonden op basis van de DNB-rentetermijnstructuur per einde 2022. Volledigheidshalve merken wij op dat er geen rekening is gehouden met de gewijzigde UFR-methodiek die vanaf 1 januari 2023 van toepassing is.

3) De beleidsdekkingsgraad is gelijk aan de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad.

De volgende grafiek toont het vermogen en de technische voorzieningen over de afgelopen jaren.

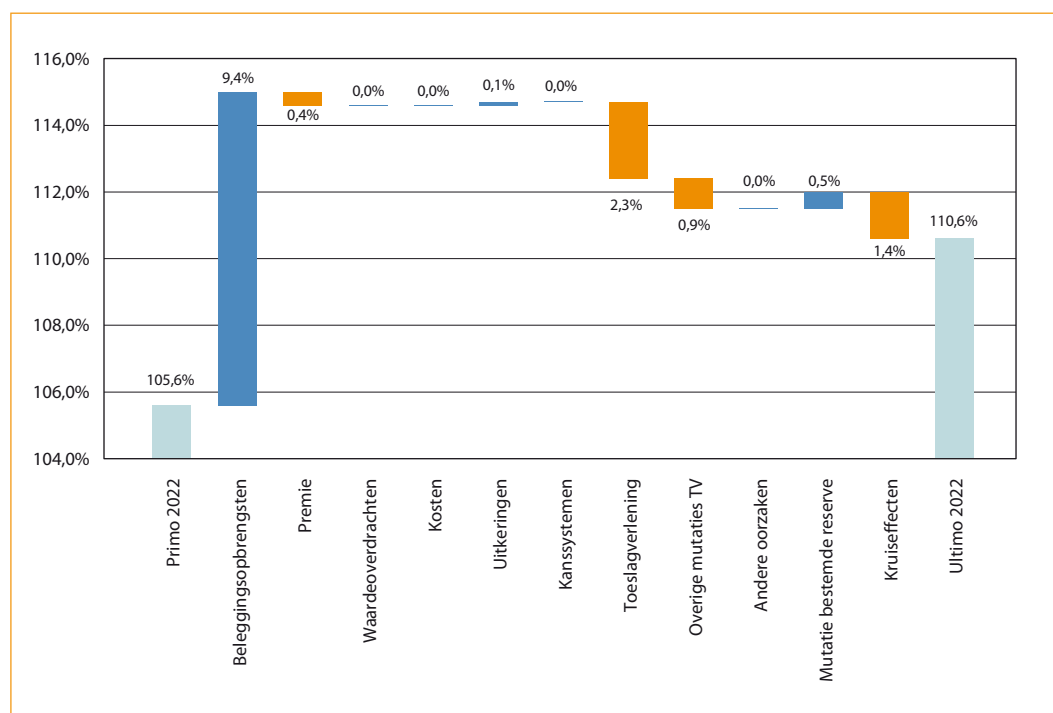

Herstelplan

De kring heeft in 2022 een herstelplan ingediend bij DNB, dat aantoont dat de beleidsdekkingsgraad binnen de gekozen hersteltermijn van 10 jaar herstelt tot het niveau van de vereiste dekkingsgraad. Dit herstelplan voorzag voor ultimo 2022 een beleidsdekkingsgraad van 106,7%. De werkelijke beleidsdekkingsgraad van 109,7% is hoger. De kring heeft in het eerste kwartaal van 2023 het herstelplan geactualiseerd. Uit deze actualisatie blijkt ook dat de kring naar verwachting binnen de gekozen hersteltermijn herstelt naar de vereiste dekkingsgraad.

Analyse van het resultaat

In 2022 is er een positief resultaat van 9.430 behaald (2021: 43.195 positief). De invloed van het resultaat op de dekkingsgraad is in de volgende grafiek weergegeven en uitgesplitst naar mutatie-oorzaak ¹⁾.

Uit de grafiek valt op te maken dat het positieve resultaat op beleggingsopbrengsten de voornaamste reden is dat de dekkingsgraad in 2022 is gestegen. Onder dit resultaat zijn het beleggingsrendement en de mutatie van de voorziening uit hoofde van de wijziging van de rentetermijnstructuur verantwoord.

Het effect op de dekkingsgraad van de gewijzigde prognosetafel en de gewijzigde ervaringssterfte is hierin verantwoord onder "Overige mutaties TV". Onder de post "Toeslagverlening" is de toeslagverlening zichtbaar die per 1 januari 2023 is toegekend. Voor de vaststelling van de hoogte van de toeslagverlening is gebruik gemaakt van de versoepelde toeslagregels die per 1 juli 2022 zijn ingevoerd.

De component "Kruiseffecten" dient als sluitpost in het verloop van de dekkingsgraad. Deze post is als gevolg van de gehanteerde methodiek, waarbij de procentuele wijzigingen allemaal individueel zijn uitgedrukt als mutatie ten opzichte van de financiële positie primo jaar, relatief groot.

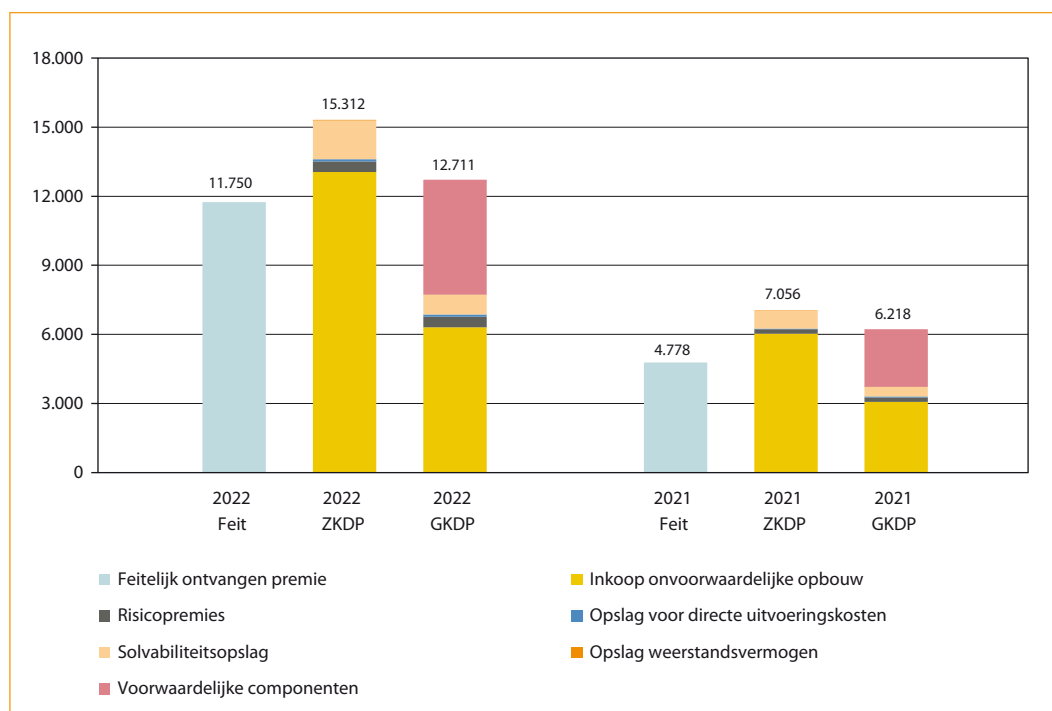
Kostendekkende premie

De kostendekkende premie over 2022 is conform fondsbeleid vastgesteld op basis van de gedempte kostendekkende premie, rekening houdend met verwacht rendement. De gedempte kostendekkende premie op basis van verwacht rendement bedraagt 12.711. De feitelijke premie is met 11.750 niet toereikend. Om een premietekort te voorkomen worden middelen uit het premiedepot ingezet ter ondersteuning van de premie.

¹⁾ De splitsing naar de verschillende mutatie-oorzaken volgt, met uitzondering van de post "kruiseffecten", de DNB-jaarstaat J605. De post "kruiseffecten" is aanvullend opgenomen en betreft de saldogpost. Voor de overige procentuele resultaten geldt dat deze individueel berekend zijn als mutatie ten opzichte van de financiële positie primo boekjaar.

De ex-post onttrekking uit het premiedepot bedraagt 2.823 en is bepaald rekening houdend met de ex-ante uitgangspunten, waaronder de premiedekkingsgraadeis. De totale beschikbare premie bedraagt dan 14.573 (11.750 + 2.823) en is daarmee hoger dan de gedempte kostendekkende premie op basis van verwacht rendement (12.711) en dus toereikend.

De feitelijke premie (Feit), de zuivere kostendekkende premie (ZKDP) en de gedempte kostendekkende premie (GKDP) worden in de volgende grafiek weergegeven. Hierbij zijn de zuivere en de gedempte kostendekkende premie gesplitst conform de vereisten uit de Pensioenwet. De component "opslag voorwaardelijke onderdelen" in de gedempte premie betreft de verplichte opslag voor de financiering van voorwaardelijke toeslagen waarmee rekening dient te worden gehouden bij premiestelling op basis van verwacht rendement. De feitelijke premie zoals weergegeven in onderstaande grafiek betreft de premie ontvangen van de werkgever en is exclusief inzet van de middelen uit het premiedepot ter ondersteuning van de premie.

In de volgende tabel tonen we de premiedekkingsgraad. Er is sprake van een positief effect op de financiële positie van de kring, indien de premiedekkingsgraad primo boekjaar hoger is dan de dekkingsgraad primo boekjaar. Als de premiedekkingsgraad lager is heeft dit een negatief effect op de financiële positie van de kring. Zoals uit de tabel valt op te maken heeft de opbouw in 2022 een neutraal effect gehad op de financiële positie van de kring.

	2022	2021
Dekkingsgraad primo boekjaar	105,6%	103,8%
Premiedekkingsgraad primo boekjaar	107,0%	99,2%
Impact opbouw op dekkingsgraad	0,0%	-0,1%

Verzekerdenbestand

(Aantallen)

Kring B	Actieve deelnemers	Gewezen deelnemers	Pensioen-gerechtigden	Totaal
Stand per 1 januari 2022	620	3.374	829	4.823
Mutaties door:				
in diensttrekkingen	105	0	0	105
Collectieve inkomende waardeoverdracht	0	0	0	0
Ontslag met premievrije aanspraak	-107	107	0	0
Waardeoverdracht	0	-36	0	-36
Ingang pensioen	-1	-48	67	18
Overlijden	-3	-4	-26	-33
Afkoop	0	0	-5	-5
Andere oorzaken	1	-3	-3	-5
Mutaties per saldo	-5	16	33	44
Stand per 31 december 2022	615	3.390	862	4.867

De Actieve deelnemers bevatten 35 deelnemers met (gedeeltelijke) premievrijstelling wegens arbeidsongeschiktheid.

Kring B Specificatie pensioengerechtigden

	2022	2021
Ouderdomspensioen	627	598
Nabestaandenpensioen	216	215
Wezenpensioen	19	16
Totaal	862	829

3.10 Verslag Belanghebbendenorgaan Kring B

Verslag Belanghebbendenorgaan Kring B voor jaarrekening 2022

Het Belanghebbendenorgaan (BO) is onderdeel van multi-client kring B. Het BO heeft goedkeurings- en adviesrechten en vertegenwoordigt alle belanghebbenden. Het adviesrecht is ook voor het vaststellen van de jaarstukken.

Het BO bestaat op dit moment uit zes leden, één lid namens de deelnemers NIBC, twee namens de werkgever NIBC, één lid namens de pensioengerechtigden, één namens werkgever ERIKS en één namens de werknemers ERIKS.

Leden belanghebbendenorgaan:

Namens	Naam	Rol	Geboortedatum	M/V
Deelnemers (NIBC)	Frits van der Scheer	Lid	30-09-1972	M
Werknemers (ERIKS)	Bob Bessem	Secretaris	07-02-1962	M
Werkgever (NIBC)	Leendert Punt	Voorzitter	02-05-1975	M
Werkgever (NIBC)	Bas Schoenmakers	Lid	30-10-1971	M
Werknemers (ERIKS)	Jan van Leeuwen	Lid	06-06-1955	M
Gepensioneerden (NIBC)	Hans Slegtenhorst	Lid	16-04-1953	M

Het jaar 2022 was het eerste volledige jaar voor dit belanghebbende orgaan na de toetreding in 2021 van NIBC als eerste en later dat jaar ERIKS. Het BO heeft in 2022 vier keer vergaderd, deels met het uitvoerend en niet uitvoerend bestuur.

Tijdens de vergaderingen kwamen de volgende zaken aan de orde.

- Goedkeuring m.b.t.:
 - de studie inzake de strategische samenstelling van de beleggingen;
 - de vaststelling van de premie voor 2022 en 2023;
 - het toeslagbeleid (extra toeslag 2022 en toeslag per 1-1-2023); en
 - het herstelplan 2022.
- Advisering m.b.t.:
 - de vaststelling van de ABTN van Kring B;
 - het pensioenreglement ERIKS;
 - het reglement BO Kring B;
 - de begroting 2022 van Kring B.
- Strategisch beleidsoverleg met het bestuur DN APF
- Financiële ontwikkelingen

Het BO is tevreden over de wijze waarop de samenwerking met het bestuursbureau en het bestuur van DN APF verloopt. Gedurende dit eerste volledige jaar is ook de samenwerking verder gegroeid tussen de vertegenwoordigers namens NIBC en ERIKS. Er wordt met vertrouwen vooruitgekeken naar een goede samenwerking in de komende periode. Daarin zal aandacht worden besteed aan het verder vormgeven van de onderlinge samenwerking, zowel in het BO als ook tussen het BO en het bestuur en het bestuursbureau van DN APF. Daarnaast zullen ook de Wet toekomst pensioenen en de verdere ontwikkeling van Kring B belangrijke onderwerpen van gesprek zijn.

1 juni 2023

Belanghebbendenorgaan Collectiviteitkring B

Reactie bestuur

Het bestuur heeft met waardering kennisgenomen van het verslag van het belanghebbendenorgaan Kring B en is dan ook zeer content over het positieve oordeel van het belanghebbendenorgaan met betrekking tot het jaar 2022. Met vertrouwen kijkt het bestuur uit naar het verder vormgeven van de onderlinge samenwerking met het belanghebbendenorgaan. Daarnaast onderkent het bestuur de uitdagingen van het implementeren van het nieuwe pensioenstelsel en de verdere ontwikkeling van de kring. Het bestuur zal samen met het belanghebbendenorgaan en de sociale partners zorgen voor een goede voorbereiding op de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel om de uiteindelijke overstap zo voorspoedig mogelijk te laten voorlopen. Een eerste gezamenlijke aanzet wordt in 2023 verder opgepakt.

Het bestuur dankt het belanghebbendenorgaan voor de betrokkenheid en goede samenwerking die het in 2022 heeft ervaren en ziet ernaar uit om deze te blijven voortzetten.

3.11 Kring D - TrueBlue

Collectiviteitkring D - TrueBlue (hierna Kring D) is vanaf 1 mei 2020 operationeel. Per die datum zijn de pensioenaanspraken en het vermogen van Pensioenfonds TrueBlue aan De Nationale APF overgedragen door middel van een collectieve waardeoverdracht. Collectiviteitkring D is een multi-client kring, die open staat voor nieuwe toetredingen.

3.11.1 Pensioenregeling TrueBlue

Hoofdpijnen

De hoofdpijnen van de pensioenregeling van TrueBlue in Collectiviteitkring D zijn als volgt te omschrijven:

- De pensioenregeling is een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling en heeft het karakter van een uitkeringsovereenkomst in de zin van de Pensioenwet;
- De pensioenregeling is een gesloten regeling; er vindt alleen nog premievrije pensioenopbouw plaats voor arbeidsongeschikten vanaf 1 mei 2020 of zoveel later als de deelnemer recht heeft gekregen op een WIA-uitkering;
- Het ouderdomspensioen gaat in op de pensioenrichtleeftijd van 67 jaar;
- Het jaarlijks opbouwpercentage bedraagt voor het ouderdomspensioen 1,738% van de pensioengrondslag.
- Het jaarlijks opbouwpercentage van het partnerpensioen bedraagt 1,2166% van de pensioengrondslag. Het partnerpensioen wordt bij overlijden van de premievrijgestelde deelnemer verhoogd met het premievrijgestelde deel van het nog op te bouwen partnerpensioen;
- Het jaarlijks opbouwpercentage van het wezenpensioen bedraagt 0,243% van de pensioengrondslag. Het wezenpensioen wordt bij overlijden van de premievrijgestelde deelnemer verhoogd met het premievrijgestelde deel van het nog op te bouwen wezenpensioen. Het wezenpensioen wordt per kind uitgekeerd;
- De pensioengrondslag is het bedrag waarover pensioen wordt opgebouwd en wordt bij opname in de pensioenregeling vastgesteld. De hoogte van de pensioengrondslag is gelijk aan de laatst vastgestelde pensioengrondslag voorafgaand aan de arbeidsongeschiktheid;
- De toeslagverlening is voorwaardelijk en wordt volledig gefinancierd uit het overrendement van Collectiviteitkring D. Voor de toeslagverlening wordt geen premie betaald en is geen reserve aanwezig.

Financieringsbeleid

De premie voor Collectiviteitkring D is nihil. De enige nog te verwerven pensioenaanspraken in het reglement betreffen pensioenaanspraken voor premievrij gestelde arbeidsongeschikte deelnemers.

3.11.2 Financiële positie

Dekkingsgraden

In de onderstaande tabel worden de verschillende dekkingsgraden ultimo 2022 en 2021 weergegeven.

Dekkingsgraad	31 december 2022	31 december 2021
Dekkingsgraad (DNB) - DG	110,0%	106,1%
Beleidsdekkingsgraad	111,0%	102,2%
Reële dekkingsgraad	82,8%	81,2%
Minimaal vereiste dekkingsgraad - MVEV	104,0%	104,0%
Feitelijk vereiste dekkingsgraad - FVEV	118,6%	116,5%
Strategisch vereiste dekkingsgraad - SVEV	117,9%	115,2%

Ten opzichte van 2021 is de dekkingsgraad met 3,9%-punt gestegen van 106,1% naar 110,0%. De technische voorzieningen daalden van circa 455 miljoen euro per eind 2021 tot circa 317 miljoen euro, voornamelijk door de gestegen rente in 2022. Daartegenover stond een lichte stijging van de technische voorziening door het toepassen van de nieuwe Prognosetafel AG2022 en de aangepaste ervaringssterfte. De technische voorziening is daarnaast gestegen door de verleende extra toeslagen. Het belegd vermogen is gedaald van circa 480 miljoen euro per eind 2021 naar circa 347 miljoen euro ultimo 2022. Het rendement op de totale portefeuille in 2022 is -26,3%. Dit is hoofdzakelijk veroorzaakt door de dalende koersen op de financiële markten.

Ultimo 2022 is de beleidsdekkingsgraad van 111,0% lager dan de dekkingsgraad behorend bij het strategisch vereist eigen vermogen van 117,9%. De beleidsdekkingsgraad is hoger dan de dekkingsgraad behorend bij het minimaal vereist eigen vermogen van 104,0%. Daarmee is er ultimo 2022 sprake van een reservetekort. Ultimo 2022 bedraagt de reële dekkingsgraad 82,8%.

Herstelplan

Indien de beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitkring lager is dan de dekkingsgraad horend bij het strategisch vereist eigen vermogen dient er binnen drie maanden een herstelplan ingediend te worden bij DNB. De collectiviteitkring is per het eerste rapportagemoment 30 juni 2020 in herstel en heeft een herstelplan bij DNB ingediend. In 2022 is dit herstelplan geactualiseerd. Het geactualiseerde herstelplan 2022 is door DNB goedgekeurd op 19 mei 2022.

Doel van het herstelplan is om aan te tonen dat de beleidsdekkingsgraad zich binnen 10 jaar tenminste op het niveau van het strategisch vereist eigen vermogen bevindt. Hierbij gaat het bestuur uit van de objectief vastgestelde beste inschatting van de parameters door de Commissie Parameters. Hierbij dient aangetekend te worden dat het overrendement door de lage rentestand een relatief groot aandeel heeft in de herstelcapaciteit. Daarnaast wordt geen rekening gehouden met de verwachte trendmatige daling van de UFR, conform voorschriften DNB.

Op basis van het in 2022 ingediende herstelplan was de verwachting dat eind 2025 de beleidsdekkingsgraad hoger is dan de dekkingsgraad horend bij het strategisch vereist eigen vermogen. Er zijn dan ook geen kortingsmaatregelen benodigd om tijdig te kunnen herstellen. Met een beleidsdekkingsgraad van 111,0% is het herstel in 2022 iets sneller gegaan dan in het herstelplan was voorzien. Dit is vooral te verklaren door de stijging van de rente in 2022 wat een positief effect op de dekkingsgraad had. Ultimo 2022 is zowel de beleidsdekkingsgraad als de actuele dekkingsgraad hoger dan de minimaal vereiste dekkingsgraad van 104,0%. Derhalve is een onvoorwaardelijke korting uit hoofde van de maatregel MVEV niet van toepassing.

Omdat de beleidsdekkingsgraad (111,0%) ultimo 2022 lager is dan de strategische vereiste dekkingsgraad (117,9%) is er in 2023 een geactualiseerd herstelplan voor Collectiviteitkring D ingediend. Uit de prognose van het herstelplan blijkt dat de beleidsdekkingsgraad ultimo 2028 naar verwachting herstelt tot het niveau van de strategische vereiste dekkingsgraad. Het herstelplan 2023 is door DNB goedgekeurd op 23 mei 2023.

Toeslagbeleid

De toeslagverlening is afhankelijk van de financiële middelen van Collectiviteitkring D met dien verstande dat uitsluitend toeslag kan worden verleend als de beleidsdekkingsgraad van de kring hoger is dan 110% en de verleende toeslag naar verwachting ook in de toekomst mogelijk is. De toeslagverlening is per definitie voorwaardelijk. Voor de vaststelling van de toeslag per 1 januari van enig jaar wordt uitgegaan van de beleidsdekkingsgraad per 30 september van het voorafgaande jaar.

In afwijking van bovenstaande regel heeft het bestuur, na goedkeuring van het belanghebbendenorgaan, toeslag verleend op grond van de extra toeslagmogelijkheid die (lagere) wetgeving heeft geboden.

Als gevolg van het verzetten van de beoogde inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen (Wtp) is een tijdelijke regeling voor toeslagverlening ingevoerd. Op basis van deze regeling kunnen pensioenfondsen, vooruitlopend op de transitie Wtp, onder

voorwaarden afwijken van bestaande regels voor toeslagverlening. Voor pensioenfondsen die de intentie hebben de pensioenen in te varen in een van de nieuwe pensioencontracten, wordt de dekkingsgraadgrens voor het verlenen van toeslag in 2022 verlaagd van 110% naar 105%. Dit betekent dat toeslag kan worden verleend indien de beleidsdekkingsgraad hoger is dan 105%. De tijdelijke regeling is geldig van 1 juli 2022 tot 1 januari 2023.

Het bestuur heeft gebruik gemaakt van deze tijdelijke regeling voor de extra toeslag 2022 en verhoogde toeslag in 2023 onder de wettelijke voorwaarden. De wijze waarop het bestuur de evenwichtigheid heeft vastgesteld is toegelicht in het algemene bestuursverslag. Het bestuur had de voorkeur om geen maximale toeslag te verlenen en de dekkingsgraad te laten dalen tot 105% maar voldoende marge over te houden om veilig te kunnen invaren in het nieuwe stelsel. Het bestuur heeft op 17 november 2022 besloten om voor 2022 een extra toeslag te verlenen van 2,57% en per 1 januari 2023 een toeslag te verlenen van 2,61%. Beide toeslagen zijn per 1 januari 2023 verwerkt.

Korte termijn risicohouding

De korte termijn risicohouding wordt gemeten aan de hand van de vereiste dekkingsgraad met bijbehorende bandbreedtes. Indien op enig moment de daadwerkelijke vereiste dekkingsgraad zich buiten deze bandbreedtes bevindt, is dit een eerste indicatie dat het gevoerde beleid niet in lijn is met de doelstellingen van het fonds. Het fonds heeft de risicohouding voor de korte termijn vastgesteld op een vereiste dekkingsgraad van 117,9% ultimo 2022 met een bandbreedte van -5%-punt en +6%-punt. Gedurende 2022 is de daadwerkelijke vereiste dekkingsgraad binnen deze bandbreedtes gebleven en heeft Collectiviteitkring D haar beleid niet hoeven aan te passen.

Ultimo 2022 bedraagt de feitelijk vereiste dekkingsgraad 118,6%. Collectiviteitkring D voldoet aldus aan haar korte termijn risicohouding.

Lange termijn risicohouding

De lange termijn risicohouding komt tot uitdrukking in de jaarlijks terugkerende haalbaarheidstoets. De belangrijkste uitkomst waarnaar in de haalbaarheidstoets gekeken wordt, is het pensioenresultaat. Het pensioenresultaat is een maatstaf voor koopkrachtbehoud. Conform de risicobereidheid van Collectiviteitkring D heeft het bestuur een pensioenresultaat en ondergrenzen vanuit verschillende scenario's gedefinieerd die aansluiten op de lange termijn risicohouding van het fonds. Het pensioenresultaat en ondergrenzen zijn door het bestuur vastgesteld en vastgelegd in de ABTN:

1. De ondergrens voor het verwacht pensioenresultaat (50%-procent percentiel) vanuit de strategische positie waarbij de kring precies beschikt over het vereist eigen vermogen bedraagt 90%;
2. De ondergrens voor het verwacht pensioenresultaat (50%-percentiel) vanuit de feitelijke financiële positie bedraagt 90%;
3. De maximale relatieve afwijking tussen het verwachte pensioenresultaat vanuit de feitelijke financiële positie en het pensioenresultaat vanuit de feitelijke financiële positie in een slechtweerscenario (5%-percentiel) bedraagt 45%

Volgens de haalbaarheidstoets die in 2022 is uitgevoerd voldoet Kring D aan de vastgestelde ondergrenzen.

3.11.3 Beleggingen

De hoofddoelstelling van het beleggingsbeleid is het op lange termijn realiseren van een zo hoog mogelijk rendement, rekening houdend met de lange en korte termijn risicohouding van de kring, alsmede met de verplichtingenstructuur.

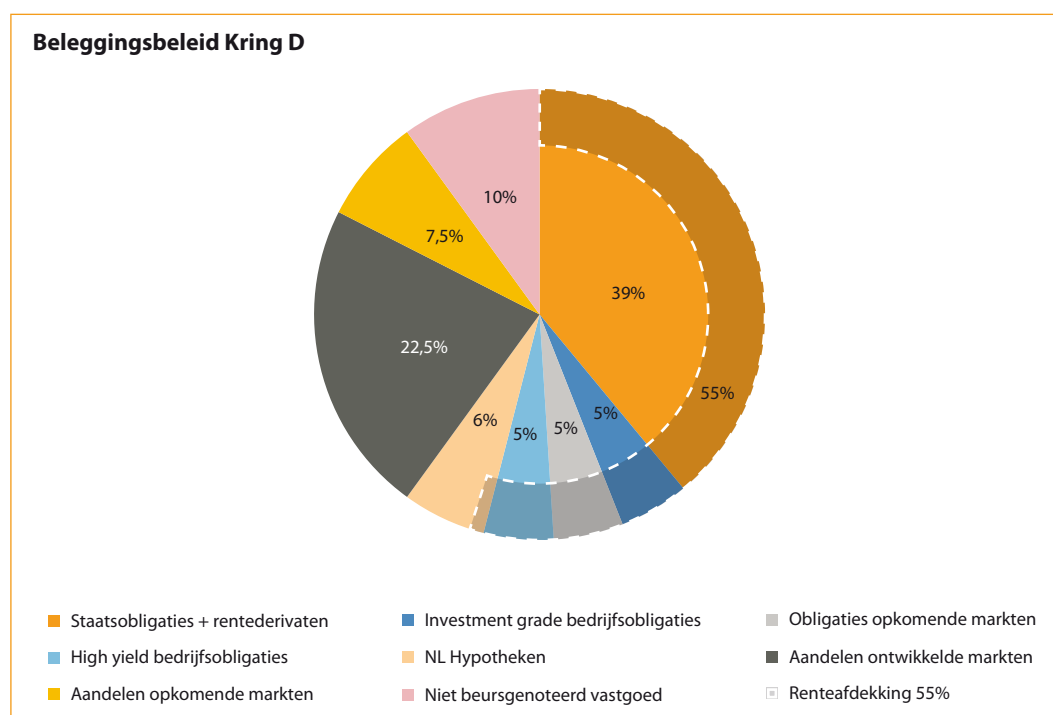
De ALM-studie 2021 en de SAA studie medio 2021 vormden de uitgangspunten voor het Beleggingsbeleid voor Collectiviteitkring D.

Concreet betekent dit een gelijke verhouding tussen de matchingportefeuille (50%) en de returnportefeuille (50%).

De renteafdekking werd tot 1 april 2022 afgeleid van een (dynamische) staffel, gebaseerd op de marktrente en UFR dekkingsgraad.

Vanaf 1 april 2022 is overgegaan op een statische renteafdekking met een strategische renteafdekking van 55% op basis van marktwaarde.

In onderstaande figuur wordt de strategische verdeling naar beleggingscategorieën weergegeven.

Beleggingsrendementen

Het belegd vermogen is vanaf 31 december 2021 gedaald van circa 480 miljoen euro naar circa 347 miljoen euro op 31 december 2022.

Het rendement op de portefeuille over 2022 bedraagt -26,3%. Dit is lager dan het rendement van de vastgestelde benchmark (-26,0%).

De return portefeuille heeft een rendement van -12,4% behaald (ten opzichte van het benchmarkrendement van -12,5%) en de matchingportefeuille een rendement van -40,0% (ten opzichte van het benchmarkrendement van -38,1%).

Het negatieve rendement van de matchingportefeuille werd met name veroorzaakt door de gestegen rente. Als de rente stijgt, neemt de waarde van vastrentende waarden af. Hypotheken lieten vergeleken met de benchmark een underperformance zien die naast spreadontwikkelingen gedeeltelijk verklaard wordt door het negatieve effect van het offerterisico bij het instappen in deze categorie. Euro investment grade obligaties lieten eveneens een absoluut negatief rendement zien en kenden een lichte underperformance.

Afgezien van niet-beursgenoteerd vastgoed was het rendement van de beleggingscategorieën binnen de return portefeuille negatief. De stijging van de rente had een negatief effect op de waardering van aandelen. Stijgende rente kan winsten van bedrijven onder druk zetten. Daarnaast heeft een stijgende rente een negatieve invloed op de verdiscontering van toekomstige winsten en dus op koersen. De aandelenbeleggingen worden beheerd volgens ESG benchmarks. Vergeleken met de grijze indices presteerden deze afgelopen jaar slechter. In tegenstelling tot het beursgemiddelde, lieten energie gerelateerde sectoren een positief rendement zien. Hoogrentende obligaties lieten een negatief absoluut rendement zien, maar relatief gezien presteerden ze beter dan de benchmark. Niet-beursgenoteerd onroerend behaalde een positief rendement, dat hoger lag dan de benchmark.

	YTD PF	YTD BM	Marktwaaarde 2022		Marktwaaarde 2021	
			in € 1.000	in %	in € 1.000	in %
DMR fondsen	-50,4	–	91.566	26,4	160.481	33,4
Euro Bedrijfsobligaties	-14,7	-14,2	17.514	5,0	23.437	4,9
Nederlandse Hypotheken	-32,4	-19,4	25.969	7,5	24.806	5,2
Liquideiteiten + Geldmarktfondsen	1,5	–	23.015	6,6	8.365	1,7
Totaal matching (geschaald naar assets)	-40,0	-38,1	158.064	45,5	217.089	45,2
Hoogrentende obligaties	-10,3	-12,1	36.683	10,6	47.334	9,9
Aandelen	-18,1	-16,9	99.499	28,7	162.377	33,8
Niet beursgenoteerd vastgoed	0,8	0,3	52.861	15,2	53.363	11,1
Totaal return	-12,4	-12,5	189.043	54,5	263.074	54,8
(Bijdrage) overig effect	0,1	–	0	0,0	0	0,0
Totaal	-26,3	-26,0	347.107	100,0	480.163	100,0

PF = portefeuille

BM = benchmark

Het renterisico wordt strategisch voor 55% afgedekt. Ex post was het renteafdekkingspercentage eind 2022 (over laatste 12 maanden) ca 57,7% wanneer alle effecten worden beschouwd. Dit betekent naast rente-effecten ook spreadeffecten a.g.v. het gebruik van spreadproducten zoals bedrijfsobligaties en hypotheeklen voor de renteafdekking. Het rendement op deze producten wordt, naast door rentewijzigingen, beïnvloed door andere factoren zoals het verschil in rente vergeleken met de swaprente. Afwijkingen ex-post ten opzichte van de strategische renteafdekking zijn mogelijk door praktische uitvoering, spreadeffecten en afdekking per looptijd.

3.11.4 Kosten

In 2011 heeft de Pensioenfederatie de Aanbevelingen Uitvoeringskosten gepresenteerd. Hierin zijn de pensioenfondsen opgeroepen om de kosten van het pensioenbeheer, vermogensbeheer en transactiekosten te publiceren. Deze kosten moesten naar de mening van de Pensioenfederatie volledig bekend zijn binnen het pensioenfonds en beschikbaar zijn voor deelnemers. De Nationale APF onderschrijft deze mening.

Kosten van het vermogensbeheer

In onderstaand schema zijn de totale kosten van het vermogensbeheer per beleggingscategorie (asset class) geaggregeerd in tabelvorm, evenals het gehanteerde gemiddeld belegd vermogen.

Kengetallen	Gemiddeld belegd vermogen (EUR)	Totale Beheer- kosten	(%)	Transactie- kosten	(%)	Totaal (EUR)	Totaal (%)
Vastrentende waarden	224.290	617	0,28	326	0,14	943	0,42
Aandelen	118.233	103	0,09	227	0,19	330	0,28
Vastgoed	54.598	280	0,51	194	0,36	474	0,87
Liquide middelen	132	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Niet asset gerelateerd		335	0,00	0	0,00	335	0,00
Totaal	397.253	1.335	0,33	747	0,19	2.082	0,52

De totale kosten vermogensbeheer zijn 0,52% Dit bestaat uit 0,33% beheerkosten en 0,19% transactiekosten.

In de jaarrekening zijn alleen de direct in rekening gebrachte kosten verantwoord. In bovenstaand overzicht zijn ook de niet direct in rekening gebrachte kosten verantwoord. Van de totale beheerskosten is € 334K direct in rekening gebracht en verantwoord in de jaarrekening.

Het bestuur vindt lage beleggingskosten belangrijk. In de beleggingsovertuigingen van DNAPF is dat ook opgenomen. Beleggingskosten worden dan ook meegewogen in iedere beslissing rondom wijzigingen in de beleggingsportefeuille. Daarbij zijn lage beleggingskosten ook weer geen doel op zich, maar worden beleggingskosten altijd gezien in verhouding tot het verwachte risico en rendement.

De totale vermogensbeheerkosten zijn in absolute zin gestegen naar € 2.082K in 2022. Het gemiddeld belegd vermogen is gedaald. Gerelateerd aan het gemiddeld belegd vermogen zijn de kosten gestegen van 0,43% naar 0,52%.

We vinden dat de relatieve hoogte van de vermogensbeheerkosten passen bij het beleid dat we voeren.

Transactiekosten

Transactiekosten houden verband met de aan- of verkoop van beleggingsfondsen, individuele beleggingstitels en/of derivaten.

De transactiekosten zijn uitgesplitst naar directe en indirecte kosten binnen de beleggingscategorieën. De kosten zijn zowel absoluut als in percentage van het totaal uitgedrukt.

	Direct	Indirect	2022	Totaal
Vastrentende waarden	68	258	326	43,6%
Aandelen	79	148	227	30,4%
Vastgoed	0	194	194	26,0%
Totale transactiekosten (EUR)	147	600	747	100,0%

De totale transactiekosten zijn 0,19% (2021: 0,11%) van het gemiddeld belegd vermogen. De transactiekosten zijn in relatieve zin gestegen. Door de rentebewegingen zijn meer transacties uitgevoerd in vooral de DMR fondsen en door de volatiliteit waren deze duurder. Daarnaast heeft een transitie plaatsgevonden binnen de aandelenportefeuille, waarbij de volledige belegging in aandelen ontwikkelde markten is overgezet naar het NT PAB+ fonds.

Uitvoeringskosten

Om de kosten per deelnemer te berekenen is conform de aanbeveling van de Pensioenfederatie het aantal deelnemers gedefinieerd als de som van het aantal actieve deelnemers en pensioengerechtigden. Gewezen deelnemers tellen dus niet mee in deze berekening. De vermelde bedragen sluiten aan op de bedragen die zijn vermeld in de jaarrekening. Voor de specificatie van de pensioenuitvoeringskosten wordt verwezen naar de toelichting op de staat van baten en lasten zoals opgenomen in dit jaarverslag.

Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	2022		2021	
	Totaal	In euro per deelnemer	Totaal	In euro per deelnemer
Administratiekosten	232	220	225	233
Governancekosten	200	190	224	232
Advies en Overige kosten	60	57	67	70
	492	467	516	535

De uitvoeringskosten zijn gedaald van 535 euro per deelnemer in 2021 naar 467 euro per deelnemer in 2022. Naast een lichte daling van de totale uitvoeringskosten (van € 516K eind 2021 naar € 492K eind 2022) is de daling van de kosten per deelnemer vooral veroorzaakt door de toename van het aantal gepensioneerden met 93 personen. De daling van 12% van de governancekosten is de voornaamste oorzaak van de lichte daling van de totale uitvoeringskosten en is voornamelijk veroorzaakt omdat er in 2022 geen kosten zijn geweest met betrekking tot een Eigen Risico Beoordeling (eens in de drie jaar). De advies en overige kosten waren in 2021 hoger vanwege onder andere het in dat jaar gehouden risicobereidheidsonderzoek. De administratiekosten zijn licht gestegen vanwege een beperkte indexatie van de tarieven.

Kring D is een slapende kring. Volgens de aanbeveling van de Pensioenfederatie worden de kosten alleen gedeeld op het aantal actieven en gepensioneerden, waardoor de kosten per deelnemer hier relatief hoog zijn. Voor gewezen deelnemers worden echter ook kosten gemaakt. Indien de kosten gedeeld worden door het totaal aantal deelnemers, dan bedragen deze 68 euro (2021: 70 euro) per deelnemer. Dit is naar de mening van het bestuur, in dit geval, een betere indicatie van de kosten per deelnemer. Hiermee kan ook worden aangegeven dat de kosten per deelnemer voor Kring D stabiel zijn.

Vergelijking van kostenniveaus

DNAPF heeft in 2022 op basis van de gepubliceerde jaargegevens van pensioenfonds over 2021 gekeken hoe het kostenniveau van de kring zich verhoudt tot het kostenniveau in de markt. De gegevens zijn namelijk niet eerder bekend dan na publicatie van de jaarverslagen van de pensioenfonds. Hierbij is indicatief gekeken naar het gemiddelde kostenniveau van pensioenfonds van vergelijkbare omvang in 2021. Uitgaande van relatief stabiele kosten is deze vergelijking nuttig.

Ten aanzien van de uitvoeringskosten is voor het jaar 2021 te constateren dat het kostenniveau van Kring D ruimschoots onder het gemiddelde lag van de kosten per deelnemer bij pensioenfonds van vergelijkbare omvang (categorie tot 1.000 deelnemers). De gemiddelde uitvoeringskosten lagen op 843 euro per deelnemer gemiddeld in de markt. Ook in 2022 blijft Kring D ruimschoots onder deze gemiddelde uitvoeringskosten. De dienstverlening richting deelnemers is vooral digitaal, maar er is tevens een klantenservice beschikbaar voor vragen per mail of telefoon. De dienstverlening die DNAPF afneemt van de pensioenadministrateur is dezelfde die de pensioenadministrateur aan de meeste andere klanten biedt. Daarmee werkt de kring op een vergelijkbaar serviceniveau en met een vergelijkbare kwaliteit als een gemiddeld pensioenfonds van vergelijkbare omvang. Het bestuur constateert en is content met het feit dat de (slapende) kring dezelfde service kan verlenen tegen lagere kosten dan vergelijkbare pensioenfonds. Het is de intentie van het bestuur om de kosten op een relatief laag niveau te houden. Dit zal in de komende jaren een uitdaging zijn omdat we merken dat de kosten, structureel of eenmalig, stijgen door wijzigingen in wet- en regelgeving, waaronder de overgang naar een nieuw pensioenstelsel en de steeds hogere eisen die vanuit onze toezichthouders worden gesteld.

Voor wat betreft de kosten van vermogensbeheer geldt dat het kostenniveau van de (slapende) Kring D boven het gemiddelde ligt van de beheerkosten dan bij pensioenfonds van dezelfde omvang. De gemiddelde kosten voor fonds tussen 100 miljoen en 1 miljard euro bedroegen 0,39% in 2021. Hierbij dient aangetekend te worden dat er in 2022 door de rentebewegingen vooral binnen de DMR fonds meer transacties zijn uitgevoerd. Daarnaast heeft een transitie plaatsgevonden waarbij de volledige belegging in aandelen ontwikkelde markten is overgezet naar het NT PAB+ fonds.

3.11.5 Verwachte ontwikkelingen Kring D

De dekkingsgraad in de kring heeft zich in 2022 wederom positief ontwikkeld. Hoewel de beursontwikkelingen in 2022 niet goed waren, is door de stijgende rente de dekkingsgraad zelfs toegenomen. Mede hierdoor heeft het bestuur op basis van de tijdelijke regeling een extra toeslag 2022 en een toeslag 2023 per 1 januari kunnen verlenen.

De oorlog tussen Rusland en Oekraïne duurt inmiddels langer dan een jaar en blijft een negatieve invloed uitoefenen op de economische en financiële markten. De door de oorlog aan Rusland opgelegde sancties hebben onder meer directe gevolgen voor de voedsel- en energiemarkten die inmiddels hebben geleid tot inflatie. Op dit moment zijn er nog geen directe gevolgen voor deelnemers of het fonds. Het fonds heeft geen pensioengerechtigden die wonen in deze landen. Vanaf eind februari 2022 mag er niet meer gehandeld worden in deze stukken en is de waarde nagenoeg nihil. De aandacht voor de financiële positie blijft daarom onverminderd groot.

De technische voorzieningen in de jaarrekening zijn vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur van De Nederlandsche Bank (DNB) per 31 december 2022 en de factoren zoals genoemd in de grondslagen bij de jaarrekening. Sinds 30 september 2012 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur bepaald met behulp van de Ultimate Forward Rate (UFR). Deze werd in eerste instantie

gebaseerd op de door verzekeraars gehanteerde UFR van 4,2%, echter sinds juli 2015 op het (voortschrijdend) 120-maands gemiddelde van de 20-jaars forward rate.

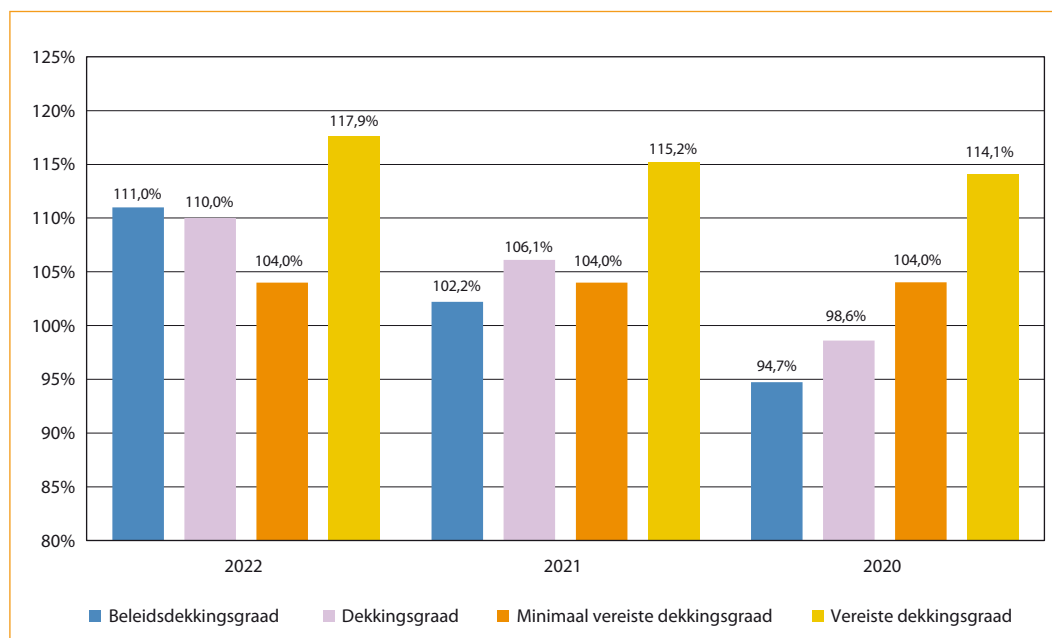
Naar aanleiding van het advies van de Commissie Parameters op 12 juni 2019, wordt deze methode aangepast. De belangrijkste wijziging is dat bij de toegroei naar de UFR meer gewicht wordt gegeven aan de marktrente. Daarnaast vindt toegroei naar de UFR vanaf een later moment plaats, pas vanaf looptijd 30 in plaats vanaf looptijd 20. DNB heeft aangekondigd om de toegroei naar de nieuwe gewichten geleidelijk te implementeren vanaf 1 januari 2021. Deze toegroei zou in vier gelijke stappen worden doorgevoerd. Eind 2022 werd duidelijk dat per 1 januari 2023 de gehele nUFR van kracht wordt. De dekkingsgraad daalt daardoor van 110,0% naar 109,6% per 1 januari 2023.

Het fonds en betrokken partijen bij Kring D zijn in gesprek over de mogelijkheden met betrekking tot de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Alhoewel de wet op het moment van schrijven nog niet is aangenomen, gaan we er vanuit dat het wel zal gebeuren en gaan de voorbereidingen door. In de eerste helft van 2023 vindt in het kader van deze voorbereidingen een Risicopreferentie onderzoek onder de deelnemers van Kring D plaats.

3.11.6 Actuariële paragraaf

Financiële positie

De dekkingsgraad ^{1) 2)} is in het boekjaar gestegen van 106,1% ultimo 2021 naar 110,0% ultimo 2022. De beleidsdekkingsgraad van de kring steeg in 2022 van 102,2% naar 111,0%. De beleidsdekkingsgraad ³⁾ ultimo 2022 is daarmee lager dan de vereiste dekkingsgraad van 117,9%. Hierdoor is er sprake van een tekort. Onderstaande grafiek toont de beleidsdekkingsgraad, de dekkingsgraad en de (minimaal) vereiste dekkingsgraad over de afgelopen jaren.

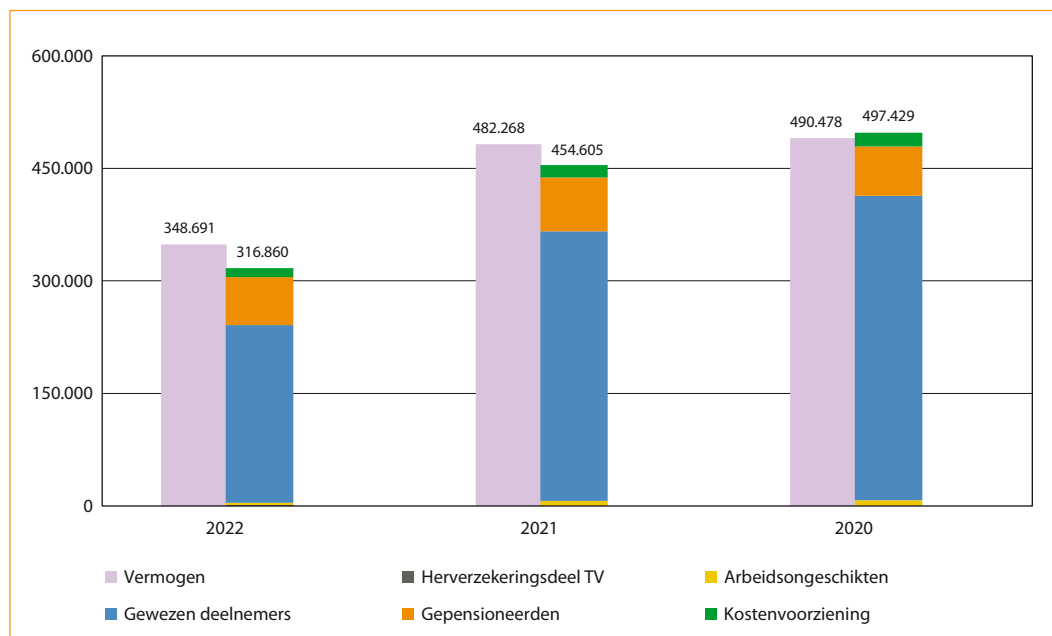

1) Waar gesproken wordt over dekkingsgraad, wordt de actuele dekkingsgraad bedoeld.

2) De dekkingsgraad is gebaseerd op de technische voorziening, waarbij verdiscontering heeft plaatsgevonden op basis van de DNB-rentetermijnstructuur per einde 2022. Volledigheidshalve merken wij op dat er geen rekening is gehouden met de gewijzigde UFR-methodiek die vanaf 1 januari 2023 van toepassing is.

3) De beleidsdekkingsgraad is gelijk aan de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad. Daar de kring per 1 mei 2020 is opgericht wordt ultimo 2020 éénmalig uitgegaan van de 8-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad.

De volgende grafiek toont het vermogen en de technische voorzieningen over de afgelopen jaren.

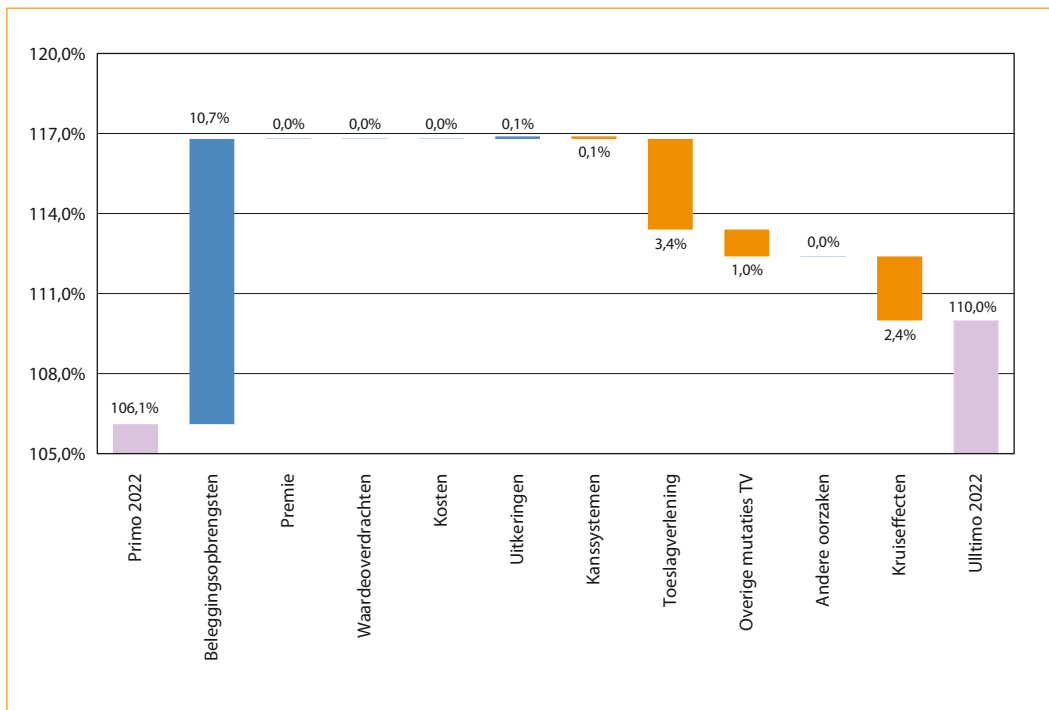

Herstelplan

De kring heeft in 2022 een herstelplan ingediend bij DNB, dat aantoont dat de beleidsdekkingsgraad binnen de gekozen hersteltermijn van 10 jaar herstelt tot het niveau van de vereiste dekkingsgraad. Dit herstelplan voorzag voor ultimo 2022 een beleidsdekkingsgraad van 107,8% en de werkelijke beleidsdekkingsgraad van 111,0% ligt hoger. De kring heeft in het eerste kwartaal van 2023 het herstelplan geactualiseerd. Uit deze actualisatie blijkt ook dat de kring naar verwachting binnen de gekozen hersteltermijn herstelt naar de vereiste dekkingsgraad.

Analyse van het resultaat

In 2022 is er een positief resultaat van 4.168 behaald (2021: 34.614 positief). De invloed van het resultaat op de dekkingsgraad is in de volgende grafiek weergegeven en uitgesplitst naar mutatie-oorzaak ¹⁾.

Uit de grafiek valt op te maken dat het positieve resultaat op beleggingsopbrengsten de voornaamste reden is dat de dekkingsgraad in 2022 is gestegen. Onder dit resultaat zijn het beleggingsrendement en de mutatie van de voorziening uit hoofde van de wijziging van de rentetermijnstructuur verantwoord.

Onder de post "Toeslagverlening" is de toeslagverlening zichtbaar die per 1 januari 2023 is toegekend. Voor de vaststelling van de hoogte van de toeslagverlening is gebruik gemaakt van de versoepelde toeslagregels die per 1 juli 2022 zijn ingevoerd.

De component "Overige mutaties TV" heeft hoofdzakelijk betrekking op de overstap op de Prognosetafel AG2022 en de wijziging van de gehanteerde ervaringssterfte.

De component "Kruiseffecten" dient als sluitpost in het verloop van de dekkingsgraad. Deze post is als gevolg van de gehanteerde methodiek, waarbij de procentuele wijzigingen allemaal individueel zijn uitgedrukt als mutatie ten opzichte van de financiële positie primo jaar, relatief groot.

¹⁾ De splitsing naar de verschillende mutatie-oorzaken volgt, met uitzondering van de post "kruiseffecten", de DNB-jaarstaat J605. De post "kruiseffecten" is aanvullend opgenomen en betreft de salopost. Voor de overige procentuele resultaten geldt dat deze individueel berekend zijn als mutatie ten opzichte van de financiële positie primo boekjaar.

Verzekerdenbestand

(Aantallen)

Kring D	Actieve deelnemers	Gewezen deelnemers	Pensioen-gerechtigden	Totaal
Stand per 1 januari 2022	38	6.425	926	7.389
Mutaties door:				
in diensttrekkingen	0	0	0	0
Collectieve inkomende waardeoverdracht	0	0	0	0
Ontslag met premievrije aanspraak	0	0	0	0
Waardeoverdracht	0	-53	0	-53
Ingang pensioen	-2	-106	131	23
Overlijden	-1	-13	-21	-35
Afkoop	0	0	-16	-16
Andere oorzaken	-1	1	-1	-1
Mutaties per saldo	-4	-171	93	-82
Stand per 31 december 2022	34	6.254	1.019	7.307

De Actieve deelnemers bevatten 34 deelnemers met (gedeeltelijke) premievrijstelling wegens arbeidsongeschiktheid.

Kring D Specificatie pensioengerechtigden

	2022	2021
Ouderdomspensioen	848	769
Nabestaandenpensioen	146	131
Wezenpensioen	25	26
Totaal	1.019	926

3.12 Verslag Belanghebbendenorgaan Kring D - TrueBlue

Verslag Belanghebbendenorgaan Kring D voor jaarrekening 2022

Het Belanghebbendenorgaan (is onderdeel van multi cliënt Kring D. In deze kring zijn de pensioenaanspraken en pensioenrechten ondergebracht van het geliquideerde bedrijfstakpensioenfonds TrueBlue. Het BO heeft goedkeurings en adviesrechten en vertegenwoordigt alle belanghebbenden. Het adviesrecht is ook voor het vaststellen van de jaarstukken en een oordeel over de governance.

Het BO bestaat op dit moment uit 6 leden, 2 leden namens de werkgevers, 3 namens de werknemers en 1 namens de gepensioneerden.

Er zijn in 2022 geen nieuwe toetreders bij deze multi cliënt kring bijgekomen waardoor het BO in dezelfde samenstelling is gecontinueerd.

Leden belanghebbendenorgaan:

Namens	Naam	Rol	Geboortedatum	M/V
Werknemers TrueBlue	John Eggen	Vice voorzitter en lid	23-03-1963	M
Werknemers TrueBlue	Robert Barnhoorn	Vice secretaris en lid	06-08-1964	M
Werknemers TrueBlue	Cor-Hilde Smits	Lid	21-02-1983	V
Werkgever TrueBlue	Hans Keukelaar	Secretaris en lid	24-02-1946	M
Werkgever TrueBlue	Hugo Nieuwenhuijse	Lid	02-04-1980	M
Gepensioneerden	Rob de Ridder	Voorzitter en lid	18-01-1949	M

Het BO heeft in 2022 vier keer vergaderd. Deels met het uitvoerend bestuur. Het overleg met het niet-uitvoerend bestuur over 2022 heeft in januari 2023 plaatsgevonden.

De belangrijkste besproken onderwerpen waren:

- Strategisch beleid (o.a. overleg met het niet-uitvoerend bestuur, jaarplan);
- Vermogensbeheer (rapportages en MVB);
- Financiën en actuariel (o.a. herstelplan, kwartaalrapportages, kostenrapportages begroting);
- Pensioenbeheer (SLA rapportages, extra toeslag 2022 en toeslag per 1-1-2023);
- Communicatie (communicatieplan).

Het BO heeft de jaarwerkstukken op 8 juni 2022 besproken met het uitvoerend bestuur. De jaarwerkstukken die in het kader van dit adviesrecht zijn voorgelegd betreffen:

- het concept actuariel rapport;
- het concept van de certificerende actuaaris;
- het concept rapport van de accountant;
- het concept jaarverslag 2020.

Op basis van bovengenoemde informatie en toelichting door het uitvoerend bestuur komt het BO van Kring D tot een positief oordeel met betrekking tot het handelen van het bestuur en het gevoerde beleid, alsmede de beleidsvoornemens in de toekomst.

Het BO is positief over de uitvoering van de pensioenregeling.

Het BO verzoekt het bestuur in de loop van 2023 aandacht te besteden aan:

- het implementeren van de Wet toekomst pensioenen. Het BO verwacht van het bestuur pro actief informatie en oplossingsrichtingen voor Kring D, waarbij de belangen van alle deelnemers van Kring D in ogenschouw worden genomen.
- het vergroten van de omvang van het APF.

De leden van het belanghebbendenorgaan danken het bestuur van DNAPF voor haar inzet, professiona liteit en de prettige samenwerking.

8 juni 2023

Belanghebbendenorgaan Collectiviteitkring D

Reactie bestuur

Het bestuur dankt het belanghebbendenorgaan van Kring D voor het verslag en is zeer content over het positieve oordeel van het belanghebbendenorgaan over 202 2 Het bestuur ondersteunt de aandachtspunten van het belanghebbendenorgaan. Het nieuwe pensioenstelsel is uitdagend. Het bestuur zal samen met het belanghebbendenorgaan en sociale partners diverse scenario's onderzoeken. Hierbij wordt onderzocht of wel of niet invaren het beste aansluit bij de belangen van de deelnemers in Kring D. Hiermee zorgen wij voor een goede voorbereiding op de transitie naar het nieuwe stelsel om uiteindelijk een eventuele overgang zo voorspoedig moge lijk te laten voorlopen. Een eerste gezamenlijke aanzet hiervoor hebben we in het laatste kwartaal van 2022 gestart en wordt in 2023 voortgezet Daarnaast blijft het bestuur zich maximaal in zetten op groei van de APF en de kring. Het bestuur zal zorg en dat de aandachtspunten van het belanghebbendenorgaan kundig worden opgepakt. Het bestuur dankt het belanghebbendenorgaan voor de betrokkenheid en goede samenwerking die het in 2022 heeft ervaren en ziet ernaar uit om deze te blijven voortzetten.

3.13 Kring E

Kring E is vanaf 1 maart 2017 operationeel en is een multi-client kring waarin de DC-pensioenregelingen van verschillende werkgevers kunnen worden ondergebracht. Op die datum is het pensioenkapitaal van het (gesloten) DC-gedeelte van Pensioenfonds AZL aan De Nationale APF overgedragen door middel van een collectieve waardeoverdracht. Vervolgens zijn op 1 maart 2018 de vrijwillige bijspaarregeling van McCain en op 1 januari 2021 de DC-regeling van AFM bij Kring E ondergebracht. Met ingang van 2022 wordt er voor de actieve deelnemers in de AZL basisregeling ook premie gestort in de DC-regeling.

3.13.1 Pensioenregeling

Hoofdlijnen

- De pensioenregelingen in deze kring hebben het karakter van een premieovereenkomst in de zin van de Pensioenwet. Dat betekent dat de hoogte van de premie vaststaat, maar de hoogte van de pensioenuitkering nog niet.
- Het kapitaal van de deelnemer wordt standaard belegd door middel van het beleggingsconcept 'LifeCycle Beleggen'. Met LifeCycle Beleggen wordt het kapitaal in een breed gespreide fondsenportefeuille belegd. Naarmate de pensioenrichtdatum dichterbij komt, wordt steeds minder risicovol belegd om de kans op waardevermindering te verkleinen. Er zijn drie varianten: LifeCycle Beleggen Defensief, LifeCycle Beleggen Neutraal en LifeCycle Beleggen Offensief. Op basis van een risicoprofiel van de (gewezen) deelnemer wordt belegd in één van de drie varianten. Dit profiel wordt vastgesteld aan de hand van vragen aan de (gewezen) deelnemer over risicobereidheid, persoonlijke financiële situatie en kennis van beleggen. Als er geen vragenlijst wordt ingevuld, dan wordt belegd in de LifeCycle Beleggen Neutraal.
- Het pensioenfonds biedt niet de mogelijkheid om de waarde van de beleggingen aan te wenden voor een variabele pensioenuitkering als bedoeld in de Wet verbeterde premieregeling, waarbij doorbelegd wordt na pensioeningang. Op verzoek van de deelnemer draagt het pensioenfonds op de pensioendatum de waarde van de beleggingen over aan een pensioenuitvoerder die een variabele pensioenuitkering aanbiedt.

Pensioenregeling AZL

De hoofdlijnen van de DC-pensioenregeling van AZL kunnen als volgt worden omschreven:

- Op 1 maart 2017 heeft een collectieve waardeoverdracht plaatsgevonden van de vroegere DC-regeling van AZL, die bij Pensioenfonds AZL was ondergebracht.
- Deelnemer per 1 november 2022 voor de regeling is:
 - a. de werknemer die op 28 februari 2017 beschikt over een kapitaal dat is opgebouwd in het Reglement beschikbare premieregeling van Stichting Pensioenfonds AZL, dat op 1 maart 2017 is overgedragen naar Collectiviteitkring DC van het Pensioenfonds en die zich na 1 januari 2021 al dan niet heeft aangemeld voor vrijwillige deelname aan de in het Pensioenreglement Bijsparen AZL vastgelegde pensioenregeling;
 - b. de werknemer van 21 jaar of ouder, niet zijnde de werknemer bedoeld onder a, die zich na 1 januari 2021 heeft aangemeld voor vrijwillige deelname aan de in het Pensioenreglement Bijsparen AZL dit pensioenreglement vastgelegde pensioenregeling; en
 - c. de werknemer van 21 jaar of ouder, met inbegrip van de werknemer bedoeld onder a en b, in dienst bij de werkgever vanaf 1 november 2022, waarvoor de premie is ingelegd in deze pensioenregeling die sociale partners van AZL hebben afgesproken.
- Vanaf 1 november 2022 wordt voor werknemers premie ingelegd die sociale partners van AZL hebben afgesproken. De in te leggen premie bedraagt vanaf 2022 jaarlijks 1% die geheel voor rekening van de werkgever is. Vanaf 2023 komt hier nog 1% op jaarbasis bij waarvan 0,3% voor rekening van de werknemer is.
- De pensioengrondslag is het pensioengevend salaris verminderd met de franchise.
- Het pensioengevend salaris is gemaximeerd tot € 114.866. (2022).
- De franchise bedraagt € 14.802 (2022).
- De beschikbare premie is een percentage van de pensioengrondslag volgens een staffel.

- De opgebouwde waarde van de beleggingen wordt aangewend voor de aankoop van extra ouderdoms- of partnerpensioen in het Pensioenreglement CDC AZL N.V., dat wordt uitgevoerd in Collectiviteitkring A van De Nationale APF.
- Het kapitaal wordt aangewend bij het bereiken van de Pensioenrichtdatum en bij eerdere of latere ingang van het ouderdomspensioen.
- In geval van overlijden van een (gewezen) Deelnemer met Partner, wordt diens waarde van de beleggingen gebruikt om een partnerpensioen en wezenpensioen in te kopen in de CDC-pensioenregeling van AZL N.V. in Collectiviteitkring A van De Nationale APF.
- Indien de deelnemer kiest voor een variabel pensioen wordt het pensioen elders ingekocht.

Pensioenregeling McCain

De hoofdlijnen van de DC-pensioenregeling van McCain kunnen als volgt worden omschreven:

- Deze pensioenregeling is aangevangen op 1 maart 2018.
- Per 7 februari 2020 heeft een collectieve waardeoverdracht plaatsgevonden van de vroegere DC-regeling van McCain, die bij Nationale Nederlanden was ondergebracht.
- Deelname is vrijwillig en vangt niet eerder aan dan op 21 jaar.
- De beschikbare premie is een percentage van de pensioengrondslag volgens een staffel.
- De pensioengrondslag is het bedrag waarover de beschikbare premie wordt berekend en bestaat uit het verschil tussen:
 - Het gemaximeerde pensioengevend salaris, ter grootte van het vaste basis jaarsalaris vermeerderd met de persoonlijke toeslagen, de ploegentoeslag, het vakantiegeld en de eindejaarsuitkering en gemaximeerd op het maximale pensioengevende loon van artikel 18ga Wet op de loonbelasting 1964, vermeerderd met het verschil tussen de franchise zoals deze in de CDC-pensioenregeling van de Werkgever van toepassing is en 10/7 van het AOW bedrag dat volgens de Wet op de loonbelasting 1964 ten minste in aanmerking moet worden genomen als franchisebedrag bij de vaststelling van de pensioengrondslag;
 - en het pensioengevend salaris volgens artikel 3.2 lid 2 van de CDC-pensioenregeling van de Werkgever.
- Bij opname in de pensioenregeling hebben Deelnemers de keuze om 100%, 75%, 50% of 25% van de staffel in te leggen.
- Er is sprake van een werkgeversbijdrage.
- De deelnemer heeft de mogelijkheid het opgebouwde kapitaal aan te wenden voor hetzij een ouderdomspensioen en een meeverzekerd partnerpensioen en wezenpensioen, dan wel –na verkregen instemming van de partner– alleen een ouderdomspensioen in de CDC-pensioenregeling van McCain, die wordt uitgevoerd in Collectiviteitkring McCain van De Nationale APF. De keuze kan gemaakt worden bij het bereiken van de pensioenrichtdatum, anders dan door overlijden, en bij eerdere of latere ingang van het ouderdomspensioen.
- In geval van overlijden van een deelnemer met partner, wordt diens waarde van de beleggingen gebruikt om een partnerpensioen en wezenpensioen in te kopen in de CDC-pensioenregeling van McCain, die wordt uitgevoerd in Collectiviteitkring McCain van De Nationale APF.
- Indien de deelnemer kiest voor een variabel pensioen wordt het pensioen elders ingekocht.

Pensioenregeling AFM

De hoofdlijnen van de DC-pensioenregeling van AFM kunnen als volgt worden omschreven:

- Deze pensioenregeling is aangevangen op 1 januari 2021 en is getroffen om (voormalige) werknemers van AFM de mogelijkheid te bieden om de aanspraak op een kapitaal voor ouderdomspensioen die destijds door Pensioenfonds AFM is overgedragen naar BeFrank over te dragen naar Kring E voor een aanspraak op een kapitaal voor een tijdelijk ouderdomspensioen. Begin 2022 zijn de kapitalen van degenen die hiermee hebben ingestemd vanuit BeFrank naar Kring E overgedragen.
- Er vindt geen nieuwe inleg meer plaats in de pensioenregeling en er wordt uitsluitend belegd in de LifeCycle Beleggen Neutraal vanwege het tijdelijke karakter van het aan te kopen tijdelijk ouderdomspensioen.
- De deelnemer in de regeling wendt het kapitaal aan voor een tijdelijk ouderdomspensioen in de CDC-regeling van AFM die wordt uitgevoerd in Kring AFM.

- In geval van overlijden van de deelnemer met partner, wordt de waarde van de beleggingen gebruikt om een partnerpensioen en wezenpensioen in te kopen in de CDC-regeling van AFM.
- Indien de deelnemer kiest voor een variabel pensioen wordt het pensioen elders ingekocht.

Technische Voorzieningen

De technische voorzieningen zijn gelijk aan het opgebouwde kapitaal en zijn volledig voor risico van de deelnemer.

Minimaal vereist eigen vermogen

Voor pensioenregelingen waarbij door het fonds geen beleggingsrisico wordt gelopen en de beheerslasten voor een periode van vijf jaar of minder zijn vastgelegd, wordt vijftwintig procent van de netto beheerslasten in verband met de bedrijfsuitvoering in het afgelopen boekjaar gerekend. Voor de kring geldt dat er geen overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico's gelopen worden. Deze risico's zijn ondergebracht bij de bij de werkgevers behorende CDC-kringen. Om die reden wordt geen aanvullende buffer aangehouden. Er wordt derhalve 25% van de beheerslasten als minimaal vereist eigen vermogen aangehouden.

Transitie administratie DC-regelingen

De uitvoering van de DC-regelingen binnen Kring E heeft met ingang van het vorig verslagjaar een transitie ondergaan. Tot 1 januari 2020 werden de DC-regelingen volledig door toenmalig NN IP geadmineistreerd en uitgevoerd. Met ingang van 1 januari 2020 is de deelnemers- en de beleggingsadministratie ondergebracht bij AZL. Het strategisch advies en de uitvoering van de beleggingen worden nog wel door Goldman Sachs Asset Management BV (GSAM, voormalig NN IP) uitgevoerd. In 2022 is de DC-propositie voor Kring E aangepast: de life cycles zijn aangepast en voor de selectie van de vermogensbeheerders is aangesloten bij het beleid in de andere kringen.

3.13.2 Risicohouding en Beleggingsbeleid

De risicohouding komt volgens de wet tot uiting in de "maximaal aanvaardbare afwijking van het pensioen in een pessimistisch scenario ten opzichte van het verwachte pensioen in een verwacht scenario". De maximale afwijking voor de DC-kring is vastgelegd als het relatieve verschil tussen de mediane bruto vervangingsratio excl. AOW en het 5%-percentiel van de bruto vervangingsratio excl. AOW. De risicohouding is vastgesteld voor verschillende beleggingshorizonnen en voor de life cycles bij zowel de vaste als de variabele uitkering. In 2021 is een risicobereidheidsonderzoek uitgevoerd. Bij de vaststelling van de nieuwe life cycles is rekening gehouden met de uitkomst uit dit onderzoek. Er is vastgesteld dat de aangeboden risicoprofielen aansluiten bij de doelgroep voor wat betreft risicodraagvlak en risicobereidheid.

Normportefeuille Kring E

2023

Matching(spread) portefeuille

Afhankelijk van leeftijd/risicoprofiel

Staatsobligaties + rentederivaten

Afhankelijk van leeftijd/risicoprofiel

Investment grade bedrijfsobligaties

Afhankelijk van leeftijd/risicoprofiel

Return portefeuille

High yield bedrijfsobligaties

8,0%

Obligaties opkomende markten

12,0%

Aandelen ontwikkelde markten

61,0%

Aandelen opkomende markten

19,0%

Totaal Return

100,0%

Kring E

Met LifeCycle Beleggen wordt het kapitaal in een breed gespreide fondsenportefeuille belegd. Naarmate de pensioenrichtdatum dichterbij komt, wordt steeds minder risicovol belegd om de kans op waardevermindering te verkleinen.

LifeCycle beleggen kent drie varianten:

- LifeCycle Beleggen Defensief;
- LifeCycle Beleggen Neutraal;
- LifeCycle Beleggen Offensief.

Er worden drie varianten aangeboden voor zowel de situatie waarin een deelnemer kiest voor een vaste uitkering, als de situatie waarin gekozen wordt voor een variabele uitkering. Vanwege de overgang naar een nieuwe uitvoerder (AZL) van de DC-regeling is tijdelijk alleen de neutrale life cycle aangeboden, voor zowel een vaste als een variabele uitkering. Na het overgaan op de aangepaste DC-propositie zijn vanaf mei 2023 alle life cycles weer beschikbaar en kunnen deelnemers met hulp van de risicochecker weer kiezen voor één van de life cycles.

Er vinden geen uitkeringen plaats in de kring, zodat volstaan kan worden met het vaststellen van de risicohouding in de opbouwfase. De uitkeringen kunnen naar keuze worden ingekocht in de CDC-kring van de betrokken werkgever, waarvoor de risicohouding in samenspraak met sociale partners is bepaald.

Kosten

Het bestuur vindt lage beleggingskosten belangrijk. In de beleggingsovertuigingen van DNAPF is dat ook opgenomen.

De Nationale APF administreert en beheert de beleggingen en communiceert hierover. Hiervoor wordt een jaarlijkse servicefee van 0,2% van de waarde van de beleggingen in rekening gebracht en hiervoor worden beleggingen van de deelnemer verkocht.

Daarnaast worden bij de deelnemer kosten van de beheerder van de beleggingsfondsen in rekening gebracht.

Kengetallen	Gemiddeld belegd	Totale	Transactie-		Totaal		Totaal
	vermogen (EUR)	Beheer- kosten	(%)	kosten	(%)	(EUR)	(%)
Vastrentende waarden	7.091	18	0,25	7	0,10	25	0,35
Aandelen	1.016	1	0,10	8	0,83	9	0,93
Mix fondsen	5.904	24	0,41	0	0,00	24	0,41
Liquide middelen	160	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Niet asset gerelateerd		17	0,00	0	0,00	17	0,00
Totaal	14.171	60	0,42	15	0,11	75	0,53

De totale kosten vermogensbeheer zijn 0,53% Dit bestaat uit 0,42% beheerkosten en 0,11% transactiekosten.

In de jaarrekening zijn alleen de direct in rekening gebrachte kosten verantwoord. In bovenstaand overzicht zijn ook de niet direct in rekening gebrachte kosten verantwoord. Van de totale beheerskosten is € 15K direct in rekening gebracht en verantwoord in de jaarrekening.

De vermogensbeheerkosten zijn in absolute zin gestegen naar € 75K in 2022. Het gemiddeld belegd vermogen is gedaald, waardoor kosten die zijn gerelateerd aan het gemiddeld belegd vermogen zijn gestegen.

Het verschil in beheerkosten wordt o.a. verklaard door het meenemen van de Governance kosten van DNAPF onder "overige kosten" in 2022. Dit was in 2021 nog niet meegenomen in het kostenoverzicht. Daarnaast zijn de transactiekosten gestegen.

Transactiekosten

Transactiekosten houden verband met de aan- of verkoop van beleggingsfondsen. De transactiekosten zijn uitgesplitst naar directe en indirecte kosten. De kosten zijn zowel in percentages van het totaal als in percentages naar asset class uitgedrukt.

	Direct	Indirect	2022	Totaal
Vastrentende waarden	1	6	7	46,7%
Aandelen	8	0	8	53,3%
Vastgoed	0	0	0	0,0%
Totale transactiekosten (EUR)	9	6	15	100,0%

De totale transactiekosten zijn 0,11% (2021: 0,02%) van het gemiddeld belegd vermogen. Deze stijging is gedeeltelijk veroorzaakt door de aanpassing in de Life Cycles en vermogensbeheerders. Vooral binnen vastrentende beleggingen zijn door de rentebewegingen meer transacties uitgevoerd die door de volatiliteit duurder waren. Dit heeft bijgedragen aan de hogere transactiekosten.

Maatschappelijk Verantwoord Beleggen

DNAPF hanteert voor de fondsen die opgenomen zijn in de lifecycles een MVB beleid dat gelijk is aan het MVB beleid gevoerd in de overige kringen.

Voor een uitgebreide beschrijving van het MVB beleid verwijzen we naar paragraaf 3.5.2 en het beleidsdocument en het MVB jaarverslag, te vinden op de DNAPF website.

3.13.3 Resultaten

LifeCycle-beleggen bestaat uit twee delen: pensioenrendement en pensioenmatching. Het rendementsgedeelte heeft als doel het behalen van een aantrekkelijk rendement. Het pensioenmatchinggedeelte is bedoeld om deelnemers zoveel mogelijk inkomenszekerheid te bieden bij het bereiken van de pensioenleeftijd. Tot november 2022 werd voor de beleggingen gebruik gemaakt van het NN First Class Selective Passive Return Fund en NN Liability Matching Fondsen. Vanaf november 2022 wordt een nieuwe structuur gehanteerd, waarbij gebruik wordt gemaakt van een selectie van beleggingsfondsen waarin ook door de overige kringen wordt belegd. De matching portefeuille bestaat uit beleggingen in duration matching fondsen, Euro investment grade bedrijfsobligaties en green bonds. Voor de return portefeuille wordt gebruik gemaakt van fondsen binnen de categorieën high yield, obligaties opkomende markten en aandelen ontwikkelde en opkomende markten. De wegen zijn gebaseerd op de ALM en SAA studie die in het kader van de nieuwe propositie in 2022 zijn uitgevoerd.

Pensioenreturngedeelte

Het rendement op het NN First Class Selective Passive Return Fund bedroeg over de eerste tien maanden van 2022 en het begin van november ca -10,0%.

De onderliggende fondsen van het NN First Class Selective Passive Return Fund behaalden, met uitzondering van commodities, allemaal een negatief rendement over 2022. Het rendement werd voornamelijk beïnvloed door het negatieve rendement op aandelenbeleggingen. Aandelen hebben de grootste weging in het returnfonds.

Over het gehele jaar bezien, rekening houdend met de transitie, was het rendement op de return portefeuille ca -11,4%

Pensioenmatchinggedeelte

Dit deel is bedoeld om het renterisico te verminderen. Op pensioendatum wordt een uitkering gekocht met het pensioenkapitaal. Hoe hoog de uitkering is, hangt onder meer af van de marktrente op dat moment. Is de rente laag, dan is er meer geld nodig om een even hoge pensioenuitkering te kopen dan wanneer de rente hoog is. De fondsen in het pensioenmatchinggedeelte verkleinen dit renterisico. De beleggingen in deze fondsen worden namelijk meer waard als de rente daalt. Het omgekeerde geldt ook: stijgt de rente, dan daalt de waarde van de beleggingen. Maar door de hogere rente is er dan ook minder geld nodig om een even hoge pensioenuitkering te kunnen kopen. Op deze manier proberen wij de aankoop van de pensioenen te 'matchen' met de rente. Hiervoor gebruiken we obligatiefondsen met beleggingen in Europese staatsobligaties en swaps en een verschillende rentegevoeligheidsprofiel. Deze fondsen verkleinen het risico als gevolg van een lagere marktrente.

Bij de life cycle met een vaste uitkering wordt ernaar gestreefd om het renterisico in de portefeuille vanaf drie jaar voor pensioen voor 90% af te dekken. Geleidelijk wordt het renterisico, naar mate de deelnemer dichterbij de pensioendatum komt, steeds meer richting deze 90% gestuurd. Voor de life cycle met een variabele uitkering is dit 70%.

De gerealiseerde renteafdekking kan afwijken. Als de rente wijzigt, verandert ook de duratie/rentegevoeligheid van vastrentende fondsen. De beleggingen binnen de fondsen wordt daarom twee keer per jaar in lijn gebracht met het beleid voor renteafdekking.

In 2022 zagen we dat in absolute termen de matchingportefeuille door de sterk gestegen rente fors negatief heeft gerendeerd, met name op de lange looptijden. Het negatieve rendement van de matchingportefeuille werd met name veroorzaakt door de gestegen rente. Als de rente stijgt, neemt de waarde van vastrentende waarden af. De inkoop van pensioen is echter ook goedkoper geworden door de stijgende rente.

Het rendement op de matching portefeuille bedroeg over geheel 2022 -27,7%. Dit is het gecombineerde resultaat van de beleggingenstructuur voor en na de transitie.

Totale portefeuille

Onderstaand is een overzicht van de behaalde rendementen in de verschillende beleggingsfondsen. De beleggingen als totaal hebben in 2022 een rendement behaald van ca -20,4%.

	YTD PF	YTD BM	Marktwaaarde 2022		Marktwaaarde 2021	
			in € 1.000	in %	in € 1.000	in %
DMR fondsen	-28,8	–	1.461	11,4%	8.093	51,7%
Liquiditeiten	0,0	–	279	2,2%	0	0,0%
Euro Bedrijfsobligaties	0,8	–	1.077	8,4%	0	0,0%
Totaal matching	-27,7	–	2.817	22,0%	8.093	51,7%
Hoogrentende obligaties	4,4	–	2.140	16,8%	0	0,0%
Aandelen	-3,0	–	7.818	61,2%	7.548	48,3%
Totaal Return	-11,4	-10,9	9.958	78,0%	7.548	48,3%
(Bijdrage) overig effect	0,0	–	0	0,0%	0	0,0%
Totaal	-20,4	–	12.775	100,0%	15.641	100,0%

PF = portefeuille

BM = benchmark

Het rendement van een deelnemer is afhankelijk van de LifeCycle waarin de deelnemer belegt. De Lifecycle bepaalt namelijk de verhouding tussen de beleggingsfondsen. De totale portefeuille heeft in 2022 voor jonge deelnemers een minder negatief rendement behaald door de relatief betere resultaten in het Return Fund. Voor deelnemers vlak voor pensioen zien we daarentegen sterk negatieve rendementen. De allocatie naar de matching portefeuille is voor deelnemers vlak voor pensioen hoog, met als doel het renterisico bij inkoop van pensioen te beperken. De inkoop van pensioen wordt ook goedkoper door de stijgende rente.

3.13.4 Verwachte ontwikkelingen Kring E

Vanaf 1 november 2022 is Kring E uitgebreid met een aanvullende pensioenregeling van AZL. Naast de vrijwillige bijspaarregeling wordt nu tevens een extra premie gestort door de werkgever voor alle actieve deelnemers in collectiviteitkring A.

In het kader van WTP staat het operationeel model van onze DC propositie maar ook de life cycle kennis en daarnaast de invulling van de beleggingsportefeuille aan de basis van onze nieuw te ontwikkelen FPR propositie.

3.14 Verslag Belanghebbendenorgaan Kring E

Verslag Belanghebbendenorgaan Kring E voor jaarrekening 2022

Het Belanghebbendenorgaan (BO) is onderdeel van Kring E. In deze kring zijn DC-regelingen ondergebracht van werkgevers AZL, McCain en AFM. Het BO heeft goedkeurings- en adviesrechten en vertegenwoordigt alle belanghebbenden. Het adviesrecht is ook voor het vaststellen van de jaarstukken en een oordeel over de governance.

Het BO bestond in 2022 uit 4 leden:

Namens	Naam	Rol	Geboortedatum	M/V
Werknemers AZL	Ronald Volders	Secretaris en Lid	05-06-1978	M
Werkgever AZL	Jos Gubbels	Vice Secretaris en Lid	21-08-1982	M
Werknemers McCain	Hans van de Guchte	Voorzitter en Lid	22-06-1962	M
Werkgever McCain	Erik van den Bemd	Vice Voorzitter en Lid	26-06-1971	M

Het BO heeft in 2022 5 keer vergaderd. Alle vergaderingen vonden op afstand plaats via Teams. Verschillende onderwerpen werden toegelicht door leden van het uitvoerend bestuur. De belangrijkste besproken onderwerpen waren:

- Resultaten van de ALM/SAA studie
- Gewijzigde pensioenreglementen en uitvoeringsovereenkomsten i.v.m. de nieuwe lifecycles.
- Jaarwerk

Naast de pensioenreglementen en de uitvoeringsovereenkomsten zijn in 2022 de overige documenten zoals de jaarlijkse aanpassing van de ABTN bijgewerkt. Waar nodig heeft het BO positief geadviseerd op de wijzigingen.

Om de concept jaarrekening te kunnen beoordelen heeft het BO informatie en uitleg ontvangen over de financiële positie van de kring ondersteund met de bevindingen van de accountant en actuaire (prudent person). Het pensioenfonds bood de mogelijkheid om het voorlopige jaarwerk toe te laten lichten door het bestuur.

Ook het jaar 2022 stond in het teken van de nieuwe DC propositie. Hiervoor moest er o.a. een besluit worden genomen ten aanzien van het risico/verloop van de lifecycles (ALM) en de invulling van de lifecycles (SAA-matching en return gedeelte). De gehele overgang is een ingrijpende gebeurtenis waar uiteindelijk 3 geheel nieuwe lifecycles en een zorgplichtmodule moeten worden geïmplementeerd. Helaas is het niet gelukt om de volledige transitie in 2022 af te ronden. Met 3 aangesloten werkgevers is de kring verder stabiel gebleven.

Het BO is tevreden over de uitvoering van de DC pensioenregelingen bij het APF en de plezierige samenwerking met het Bestuursbureau en het bestuur. Graag wil het BO alle medewerkers van het APF hiervoor bedanken!

Belangrijke punten voor het komend jaar zijn naar ons idee de introductie van de zorgplichtmodule waarmee de deelnemers kunnen kiezen voor een andere life cycle en een verbeterd deelnemersportal voor het tonen van het verloop van de beleggingen. Daarnaast gaan we verder met de implementatie van de nieuwe pensioenwet. Een heldere communicatie richting de deelnemers over deze ingrijpende wijzigingen blijft daarbij essentieel!

7 juni 2023

Belanghebbendenorgaan Collectiviteitkring E

Reactie bestuur

Het bestuur heeft met waardering kennis genomen van het verslag van het belanghebbendenorgaan Kring E. Het bestuur is verheugd over de tevredenheid van het BO over de uitvoering van de DC-regelingen.

De overgang naar de nieuwe DC propositie heeft inderdaad meer tijd in beslag genomen. Inmiddels is het project afgerond en is de risicochecker beschikbaar waarmee deelnemers kunnen kiezen uit één van de drie nieuwe life cycles. Het nieuwe pensioenstelsel gaat volgend jaar in en met de nieuwe DC propositie zijn we goed voorbereid op de uitvoering van de flexibele premieregeling. De plezierige samenwerking onderschrijven wij volledig en we zien dan ook uit naar de samenwerking in 2023.

3.15 Kring McCain

Kring McCain is vanaf 1 juni 2017 operationeel. Per die datum zijn de pensioenaanspraken en het vermogen van Pensioenfonds McCain aan De Nationale APF overgedragen door middel van een collectieve waardeoverdracht en heeft McCain een uitvoeringsovereenkomst met De Nationale APF gesloten. Met ingang van 1 januari zijn nieuwe tariefafspraken gemaakt, op basis waarvan een nieuwe uitvoeringsovereenkomst is gesloten. In de nieuwe uitvoeringsovereenkomst per 1 januari 2022 zijn zowel de afspraken inzake de CDC-Pensioenregeling McCain alsmede de afspraken inzake de Nettopensioenregeling en ANW-hiaat McCain opgenomen. Hiermee zijn de uitvoeringsovereenkomsten van de Nettopensioenregeling en ANW-hiaatregeling per 1 januari 2022 beëindigd.

3.15.1 CDC-Pensioenregeling McCain

Hoofdpijnen

De hoofdpijnen van de pensioenregeling van McCain in Kring McCain zijn als volgt te omschrijven:

- De pensioenregeling is een zogenoemde collectieve defined contribution pensioenregeling, ofwel CDC-regeling;
- De pensioenregeling is een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling en heeft het karakter van een uitkeringsovereenkomst in de zin van de Pensioenwet;
- Het jaarlijks opbouwpercentage bedraagt voor het ouderdomspensioen in principe 1,875% van de pensioengrondslag. Indien de overeengekomen vaste premie niet voldoende is, zal aanvulling vanuit de premiereserve plaatsvinden en wanneer de premie na deze aanvulling nog niet voldoende is, zal het opbouwpercentage naar rato worden verlaagd;
- Het ouderdomspensioen gaat in op de pensioenrichtleeftijd van 68 jaar (m.i.v. 2018);
- Het partnerpensioen bedraagt 70% van het ouderdomspensioen en is verzekerd op risicobasis;
- Het wezenpensioen bedraagt 14% van het ouderdomspensioen en is verzekerd op risicobasis;
- Het pensioengevend salaris is gemaximeerd tot € 114.866 (2022);
- De franchise bedraagt € 18.351 (stand 1 januari 2022);
- De vaste premie voor de pensioenregeling wordt voor 2/3^e deel door de werkgever en voor 1/3^e deel door de werknemers betaald;
- Bij arbeidsongeschiktheid in de zin van de WIA, vindt premievrije doorbouw plaats;
- Daarnaast is er een arbeidsongeschiktheidspensioen als aanvulling op de WIA-uitkering. Dit arbeidsongeschiktheidspensioen bedraagt 70% van het salarisdeel dat uitkomt boven de WIA-loongrens bij een volledige arbeidsongeschiktheid. Het verzekerd salaris is gemaximeerd op € 330.390 (2022). Bij een gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid wordt dit naar evenredigheid toegekend.

Financieringsbeleid

De werkgever betaalt een premie als vast percentage van de som van volledige pensioengevende salarissen in dat jaar. Deze premie is de totale premie voor de pensioenregeling die volgt uit de pensioenovereenkomst. Deze premie is vastgesteld op 19% van de som van de pensioengevende salarissen.

Feitelijke premie

De feitelijke premie van de pensioenregeling is een vaste CDC-premie en wordt overeengekomen door sociale partners. De premie bedraagt voor de periode van 1 januari 2022 tot 1 januari 2024 19% van de som van de pensioengevende salarissen. Wanneer de premie in enig jaar niet toereikend is om de beoogde regeling te financieren, zal het opbouwpercentage van de voorwaardelijke middelloonregeling in het betreffende jaar naar rato worden aangepast. De verlaging van het opbouwpercentage van het ouderdomspensioen vindt niet of gedeeltelijk plaats indien het verschil tussen de feitelijke premie en de gedempte kostendeckende premie (deels) kan worden voldaan uit het aanwezige saldo in de premiereserve. Indien de gedempte kostendeckende premie van het Pensioenfonds in enig jaar lager is dan de feitelijke premie van 19% van de som van de pensioengevende salarissen, dan komt het overschot ten gunste van het premiedepot.

Gedempte Kostendekkende premie

De kostendekkende premie van Collectiviteitkring McCain wordt gedempt. Het fonds hanteert voor de interne financiering in Collectiviteitkring McCain van de pensioenregeling een gedempte kostendekkende premie op basis van een verwacht rendement. Deze gedempte kostendekkende premie is gelijk aan de zuivere kostendekkende premie met dien verstande dat een andere disconteringsvoet wordt gehanteerd. Voor de disconteringsvoet wordt uitgegaan van de vastgestelde verwachte waarde van het toekomstig rendement. Hierbij wordt het verwacht rendement op vastrentende waarden voor vijf jaar vastgezet op basis van de actuele marktrente bij aanvang van deze periode. Voor het verwacht rendement op de overige beleggingscategorieën wordt gebruik gemaakt van de parameters zoals opgenomen in de ABTN van Collectiviteitkring McCain.

3.15.2 ANW-hiaat regeling McCain

De hoofdlijnen van de ANW-hiaat regeling kunnen als volgt worden omschreven:

- De ANW-hiaat regeling is een vrijwillige regeling die voorziet in een uitkering ten behoeve van de partner na overlijden van de betreffende deelnemer of op het moment van overlijden van degene waarvan de verzekering is voortgezet tijdens werkloosheid of arbeidsongeschiktheid;
- Het jaarlijkse te verzekeren ANW-hiaatpensioen is gelijk aan het bedrag op jaarbasis van de uitkering krachtens de Algemene nabestaandenwet voor een partner zonder kinderen;
- Er vindt geen jaarlijkse toeslagverlening plaats;
- De verzekering van het ANW-hiaatpensioen wordt gefinancierd door periodieke betaling van een geslachtsonafhankelijke risicopremie vanaf de aanvangsdatum van de verzekering, uiterlijk tot het moment van overlijden van de deelnemer of de pensioenrichtdatum;
- De premie wordt door de werkgever ingehouden op het salaris van de deelnemer;
- De ANW-hiaat regeling is in zijn geheel herverzekerd en is financieel neutraal voor de kring. De risicopremies die door de werkgever ingehouden worden op het salaris van de deelnemer zijn gelijk aan de risicopremies die de herverzekeraar in rekening brengt bij de kring voor de verzekering. Indien er sprake is van een uitkering wordt de uitkering door de herverzekeraar gedaan en door de kring betaald aan de betreffende deelnemer.
- De ANW-hiaat regeling eindigt bij het einde van de deelneming of na opzegging van de verzekering;
- De ANW-hiaat regeling wordt vanaf 1 januari 2018 aangeboden aan de deelnemers van Collectiviteitkring McCain.

3.15.3 Netto regeling McCain

De hoofdlijnen van de netto regeling kunnen als volgt worden omschreven:

- De netto regeling is een vrijwillige regeling die voorziet in een uitkering ten behoeve van de partner en kinderen na overlijden van de betreffende deelnemer of op het moment van overlijden van degene waarvan de verzekering is voortgezet tijdens werkloosheid of arbeidsongeschiktheid;
- De nettopensioengrondslag is gelijk aan het ongemaximeerd pensioengevend salaris uit de CDC-pensioenregeling voorzover dat uitkomt boven het maximum pensioengevend salaris, vermenigvuldigd met de parttimefactor;
- Het jaarlijkse te verzekeren netto partnerpensioen bedraagt 0,663% (2022) van de laatst vastgestelde nettopensioengrondslag, vermenigvuldigd met het aantal deelnemersjaren in de netto regeling. Bij een wijziging van de Nettopensioengrondslag wordt het jaarlijkse partnerpensioen verhoogd of verlaagd met 0,663% (2022) van deze verhoging of verlaging, vermenigvuldigd met het aantal pensioenjaren dat ligt na deze wijziging;
- Het jaarlijkse te verzekeren netto wezenpensioen bedraagt 0,132% (2022) van de laatst vastgestelde nettopensioengrondslag, vermenigvuldigd met het aantal deelnemersjaren in de netto regeling. Bij een wijziging van de Nettopensioengrondslag wordt het jaarlijkse wezenpensioen verhoogd of verlaagd met 0,132% (2022) van deze verhoging of verlaging, vermenigvuldigd met het aantal pensioenjaren dat ligt na deze wijziging;
- Er vindt geen jaarlijkse toeslagverlening plaats;
- De verzekering van het netto pensioen wordt gefinancierd door periodieke betaling van een geslachtsonafhankelijke risicopremie vanaf de aanvangsdatum van de verzekering, uiterlijk tot het moment van overlijden van de deelnemer of de pensioenrichtdatum;

- De premie wordt door de werkgever ingehouden op het salaris van de deelnemer;
- De netto regeling is in zijn geheel herverzekerd en is financieel neutraal voor de kring. De risicopremies die door de werkgever ingehouden worden op het salaris van de deelnemer zijn gelijk aan de risicopremies die de herverzekeraar in rekening brengt bij de kring voor de verzekering. Indien er sprake is van een uitkering wordt de uitkering door de herverzekeraar gedaan en door de kring betaald aan de betreffende deelnemer.
- De netto regeling eindigt bij het einde van de deelneming of na opzegging van de verzekering;
- De netto regeling wordt vanaf 1 januari 2018 aangeboden aan de deelnemers van Collectiviteitkring McCain.

3.15.4 Financiële positie

Dekkingsgraden

In de onderstaande tabel worden de verschillende dekkingsgraden ultimo 2022 en 2021 weergegeven.

Dekkingsgraad	31 december 2022	31 december 2021
Dekkingsgraad (DNB) - DG	113,7%	116,0%
Beleidsdekkingsgraad	117,6%	112,9%
Reële dekkingsgraad	88,3%	91,0%
Minimaal vereiste dekkingsgraad - MVEV	104,3%	104,3%
Feitelijk vereiste dekkingsgraad - FVEV	118,2%	116,1%
Strategisch vereiste dekkingsgraad - SVEV	117,0%	115,2%

Ten opzichte van het einde van 2021 is de dekkingsgraad met 2,3%-punt gedaald van 116,0% naar 113,7%. De technische voorzieningen daalden van circa 115 miljoen euro per eind 2021 tot circa 87 miljoen euro, met name door de gestegen rente. Daartegenover stond een lichte stijging van de technische voorziening door het toepassen van de nieuwe Prognosetafel AG2022, de aangepaste ervaringssterfte en aanpassing van het leeftijdsverschil. De technische voorziening is daarnaast gestegen door de verleende extra toeslagen. Het belegd vermogen is eveneens gedaald; van circa 135 miljoen euro per eind 2021 naar circa 100 miljoen euro. Dit wordt met name veroorzaakt door de slechte beleggingsresultaten op aandelen en obligaties. Het jaarrendement op de totale portefeuille is negatief met -27,2%. De beleidsdekkingsgraad is gestegen van 112,9% naar 117,6%.

Ultimo 2022 is de beleidsdekkingsgraad van 117,6% hoger dan de dekkingsgraad behorend bij het strategisch vereist eigen vermogen van 117,0%. De beleidsdekkingsgraad is hoger dan de dekkingsgraad behorend bij het minimaal vereist eigen vermogen van 104,3%. Daarmee is er ultimo 2022 geen sprake meer van een vermogenstekort. Ultimo 2022 bedraagt de reële dekkingsgraad 88,3%.

Herstelplan

Gedurende het eerste tot en met het derde kwartaal in 2022 gold voor Collectiviteitkring McCain dat zowel de dekkingsgraad als de beleidsdekkingsgraad hoger was dan de strategische vereiste dekkingsgraad. Ultimo 2022 is de beleidsdekkingsgraad van de Collectiviteitkring McCain nog steeds hoger dan de dekkingsgraad horend bij het strategisch vereist eigen vermogen. Daarmee is er geen sprake van onderdekking en is Collectiviteitkring McCain uit herstel. Er hoeft om die reden in 2023 geen geactualiseerd herstelplan te worden ingediend bij DNB.

Toeslagbeleid

De toeslagverlening is afhankelijk van de financiële middelen van Collectiviteitkring McCain met dien verstande dat uitsluitend toeslag kan worden verleend als de beleidsdekkingsgraad van de kring hoger is dan 110% en de verleende toeslag naar verwachting ook in de toekomst mogelijk is. De toeslagverlening is per definitie voorwaardelijk. Voor de vaststelling van de toeslag per 1 januari van enig jaar wordt uitgegaan van de beleidsdekkingsgraad per 30 september van het voorafgaande jaar.

De dekkingsgraad van 30 september 2021 is 110,57%. Daarmee is de beleidsdekkingsgraad hoger dan de ondergrens van 110%. Voor toeslagverlening was derhalve ruimte voor een toeslagverlening van 0,57%-punt. De bovengrens voor toekomstige indexatie bedraagt 127,06%. Uitgaande van de niet-lineaire methodiek is het mogelijk om 4,26% van de toeslagmaatstaf toe te kennen aan alle groepen. Het bestuur heeft in haar vergadering van 1 december 2021 besloten tot het toekennen van een toeslag ter hoogte van 0,06% voor actieve deelnemers en voor de gewezen deelnemers en pensioengerechtigden een toeslag van 0,13% per 1 januari 2023.

In afwijking van bovenstaande regel heeft het bestuur, na goedkeuring van het belanghebbendenorgaan, eveneens toeslag verleend op grond van de extra toeslagmogelijkheid die (lagere) wetgeving heeft geboden.

Als gevolg van het uitstellen van de beoogde inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen (Wtp) is een tijdelijke regeling voor toeslagverlening ingevoerd. Op basis van deze regeling kunnen pensioenfondsen, vooruitlopend op de transitie Wtp, onder voorwaarden afwijken van bestaande regels voor toeslagverlening. Voor pensioenfondsen die de intentie hebben de pensioenen in te varen in een van de nieuwe pensioencontracten, wordt de dekkingsgraadgrens voor het verlenen van toeslag in 2022 verlaagd van 110% naar 105%. Dit betekent dat toeslag kan worden verleend indien de beleidsdekkingsgraad hoger is dan 105%. De tijdelijke regeling is geldig van 1 juli 2022 tot 1 januari 2023.

Het fonds mag niet op eigen initiatief tot invaren besluiten, zij kan dit uitsluitend doen naar aanleiding van een verzoek tot invaren van sociale partners. De sociale partners van Collectiviteitkring McCain hebben de intentie tot invaren afgegeven.

Het bestuur heeft gebruik gemaakt van de tijdelijke regeling voor de extra toeslag 2022 en verhoogde toeslag in 2023 onder de wettelijke voorwaarden. De wijze waarop het bestuur de evenwichtigheid heeft vastgesteld is toegelicht in het algemene bestuursverslag. Vanwege het verschil in toeslagmaatstaf tussen actieven (loonindex) en inactieven (prijsindex) heeft de evenwichtigheid tussen deze groepen in deze kring bijzondere aandacht gekregen. Vanwege de lagere premiedekkingsgraad in de laatste jaren, heeft het bestuur een hogere toeslag voor inactieven op basis van prijsindex als evenwichtig beoordeeld.

Het bestuur had de voorkeur om geen maximale toeslag te verlenen en de dekkingsgraad te laten dalen tot 105% maar voldoende marge over te houden om veilig te kunnen invaren in het nieuwe stelsel. Op basis hiervan heeft het bestuur op 17 november 2022 besloten om over 2022 een toeslag te verlenen van 1,44% aan actieve deelnemers en 3,14% aan gewezen deelnemers en pensioengerechtigden. Per 1 januari 2023 wordt een toeslag verleend van 0,89% aan actieve deelnemers en 7,00% aan gewezen deelnemers en pensioengerechtigden. Alle toeslagen zijn per 1 januari 2023 verwerkt.

Korte termijn risicohouding

De korte termijn risicohouding wordt gemeten aan de hand van de vereiste dekkingsgraad met bijbehorende bandbreedtes. Indien op enig moment de daadwerkelijke vereiste dekkingsgraad zich buiten deze bandbreedtes bevindt, is dit een eerste indicatie dat het gevoerde beleid niet in lijn is met de doelstellingen van het fonds. Het fonds heeft de risicohouding voor de korte termijn vastgesteld op een strategische vereiste dekkingsgraad van 117,0% ultimo 2022, met een bandbreedte van +/- 2,5%. Gedurende 2022 is de daadwerkelijke vereiste dekkingsgraad binnen deze bandbreedtes gebleven en heeft Collectiviteitkring McCain haar beleid niet hoeven aan te passen.

Ultimo 2022 bedraagt de feitelijk vereiste dekkingsgraad 118,2%. Collectiviteitkring McCain voldoet aldus aan haar korte termijn risicohouding.

Lange termijn risicohouding

De lange termijn risicohouding komt tot uitdrukking in de jaarlijks terugkerende haalbaarheidstoets. De belangrijkste uitkomst waarnaar in de haalbaarheidstoets gekeken wordt, is het pensioenresultaat. Het pensioenresultaat is een maatstaf voor koopkrachtbehoud. Conform de risicobereidheid van Collectiviteitkring McCain heeft het bestuur een pensioenresultaat en ondergrenzen vanuit verschillende scenario's gedefinieerd die aansluiten op de lange termijn risicohouding van het fonds. Het pensioenresultaat en ondergrenzen zijn door het bestuur vastgesteld en vastgelegd in de ABTN:

1. De ondergrens voor het verwacht pensioenresultaat (50%-procent percentiel) vanuit de strategische positie waarbij de kring precies beschikt over het vereist eigen vermogen bedraagt 85%;
2. De ondergrens voor het verwacht pensioenresultaat (50%-percentiel) vanuit de feitelijke financiële positie bedraagt 85%;
3. De maximale relatieve afwijking tussen het verwachte pensioenresultaat vanuit de feitelijke financiële positie en het pensioenresultaat vanuit de feitelijke financiële positie in een slechtweerscenario (5%-percentiel) bedraagt 35%.

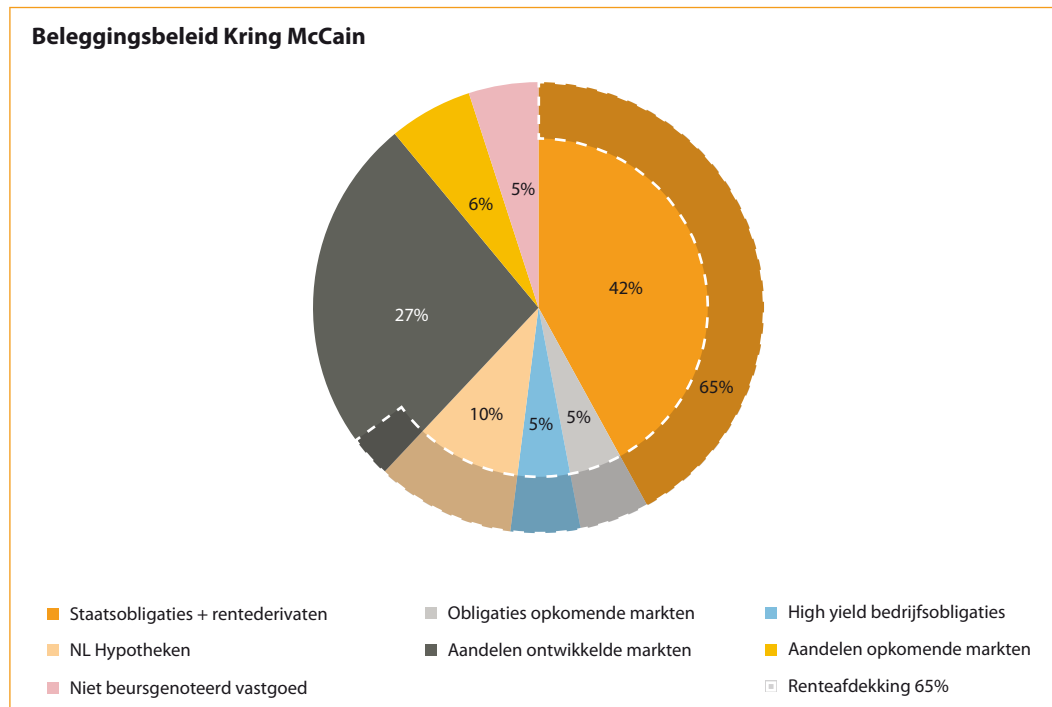
Vanwege het niet halen van eerdere haalbaarheidstoetsen hebben sociale partners de ondergrens voor het verwacht pensioenresultaat, zowel vanuit VEV als vanuit de feitelijke financiële positie, met ingang van 2022 verlaagd van 90% naar 85%. Volgens de haalbaarheidstoets die in 2022 is uitgevoerd is het verwacht pensioenresultaat wederom lager geworden door de gemiste toeslagen en voldoet Kring McCain niet aan de vastgestelde verlaagde ondergrenzen. Met het belanghebbendenorgaan en sociale partners is besloten thans geen verdere maatregelen te nemen in afwachting van het nieuwe pensioenakkoord.

3.15.5 Beleggingen

De hoofddoelstelling van het beleggingsbeleid is het op lange termijn realiseren van een zo hoog mogelijk rendement, rekening houdend met de lange en korte termijn risicohouding van de kring, alsmede met de verplichtingenstructuur.

Het bestuur heeft voor 2022 de uitkomsten van ALM-studie 2018 en de SAA studie medio 2021 als uitgangspunt genomen voor het strategische beleid van Collectiviteitkring McCain. Concreet betekent dit een verdeling naar de matchingportefeuille van 52% en naar de returnportefeuille van 48%. Het renterisico wordt 65% afgedekt op marktwaarde. In 2022 is een nieuwe ALM studie uitgevoerd. Deze heeft niet geleid tot aanpassing in de verdeling tussen matching en return portefeuille of in renteafdeckingspercentage.

In onderstaande figuur wordt de strategische verdeling naar beleggingscategorieën weergegeven.

Beleggingsrendementen

Het belegd vermogen is vanaf 31 december 2021 van circa gedaald van circa 134 miljoen euro naar circa 100 miljoen euro. Het rendement op de portefeuille over 2022 bedraagt -27,2%. Hiermee is het rendement lager dan de vastgestelde benchmark -26,8%). De return portefeuille heeft een rendement van -15,5% behaald (ten opzichte van het benchmarkrendement van -14,3%) en de matchingportefeuille een rendement van -38,0% (ten opzichte van het benchmarkrendement van -37,3%).

Het negatieve rendement van de matchingportefeuille werd met name veroorzaakt door de gestegen rente. Als de rente stijgt, neemt de waarde van vastrentende waarden af. Relatief, vergeleken met de benchmark, lieten hypotheken een hoger rendement dan de benchmark zien.

Afgezien van niet-beursgenoteerd vastgoed was het rendement van de beleggingscategorieën binnen de return portefeuille negatief. De stijging van de rente had een negatief effect op de waardering van aandelen. Stijgende rente kan winsten van bedrijven onder druk zetten. Daarnaast heeft een stijgende rente een negatieve invloed op de verdiscontering van toekomstige winsten en dus op koersen. De aandelenbeleggingen worden beheerd volgens ESG benchmarks. Vergeleken met de grijze indices presteerden deze afgelopen jaar slechter. In tegenstelling tot het beursgemiddelde, lieten energie gerelateerde sectoren een positief rendement zien.

Hoogrentende obligaties lieten een negatief absoluut rendement zien, maar relatief gezien presteerden ze beter dan de benchmark. Niet-beursgenoteerd onroerend behaalde een positief rendement, dat hoger lag dan de benchmark.

	YTD	YTD	Marktwaaarde		Marktwaaarde	
	PF	BM	2022		2021	
			in € 1.000	in %	in € 1.000	in %
DMR fondsen	-43,2	–	31.968	32,1	55.717	41,4
Nederlandse Hypotheken	-18,6	-19,4	10.618	10,7	9.221	6,9
Liquiditeiten + Geldmarktfondsen	7,6	–	6.986	7,0	2.629	2,0
Totaal matching (geschaald naar assets)	-38,0	-37,3	49.572	49,8	67.567	50,3
Hoogrentende obligaties	-9,9	-12,1	10.345	10,4	11.384	8,5
Aandelen	-18,5	-17,1	34.650	34,8	51.016	37,9
Niet beursgenoteerd vastgoed	1,3	0,1	5.007	5,0	4.653	3,5
Totaal return	-15,5	-14,3	50.002	50,2	67.053	49,9
(Bijdrage) overig effect	0,1	–	-28	0,0	-178	-0,1
Totaal	-27,2	-26,8	99.546	100,0	134.442	100,0

PF = portefeuille

BM = benchmark

Het renterisico wordt strategisch voor 65% afgedekt. Ex post was het renteafdekkingspercentage eind 2022 (over laatste 12 maanden) ca 66,8% wanneer alle effecten worden beschouwd. Dit betekent naast rente-effecten ook spreadeffecten a.g.v. het gebruik van spreadproducten zoals bedrijfsobligaties en hypotheeklen voor de renteafdekking. Het rendement op deze producten wordt, naast door rentewijzigingen, beïnvloed door andere factoren zoals het verschil in rente vergeleken met de swaprente. Afwijkingen ex-post ten opzichte van de strategische renteafdekking zijn mogelijk door praktische uitvoering, spreadeffecten en afdekking per looptijd.

3.15.6 Kosten

In 2011 heeft de Pensioenfederatie de Aanbevelingen Uitvoeringskosten gepresenteerd. Hierin zijn de pensioenfondsen opgeroepen om de kosten van het pensioenbeheer, vermogensbeheer en transactiekosten te publiceren. Deze kosten moesten naar de mening van de Pensioenfederatie volledig bekend zijn binnen het pensioenfonds en beschikbaar zijn voor deelnemers. De Nationale APF onderschrijft deze mening.

Kosten van het vermogensbeheer

In onderstaand schema zijn de totale kosten van het vermogensbeheer per beleggingscategorie (asset class) geaggregeerd in tabelvorm, evenals het gehanteerde gemiddeld belegd vermogen.

Kengetallen	Gemiddeld belegd vermogen (EUR)	Totale Beheer- kosten	Transactie- (%)	kosten	(%)	Totaal (EUR)	Totaal (%)
Vastrentende waarden	65.792	184	0,28	97	0,15	281	0,43
Aandelen	40.935	34	0,08	73	0,18	107	0,26
Vastgoed	4.758	33	0,69	8	0,17	41	0,86
Liquide middelen	73	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Niet asset gerelateerd		258	0,00	0	0,00	258	0,00
Totaal	111.558	509	0,46	178	0,16	687	0,62

De totale kosten vermogensbeheer zijn 0,62% Dit bestaat uit 0,46% beheerkosten en 0,16% transactiekosten.

In de jaarrekening zijn alleen de direct in rekening gebrachte kosten verantwoord. In bovenstaand overzicht zijn ook de niet direct in rekening gebrachte kosten verantwoord. Van de totale beheerskosten is € 258K direct in rekening gebracht en verantwoord in de jaarrekening.

Het bestuur vindt lage beleggingskosten belangrijk. In de beleggingsovertuigingen van DNAPF is dat ook opgenomen. Beleggingskosten worden dan ook meegewogen in iedere beslissing rondom wijzigingen in de beleggingsportefeuille. Daarbij zijn lage beleggingskosten ook weer geen doel op zich, maar worden beleggingskosten altijd gezien in verhouding tot het verwachte risico en rendement.

De totale vermogensbeheerkosten zijn in absolute zin licht gestegen naar 687K in 2022. Omdat het belegd vermogen is gedaald, zijn de kosten gerelateerd aan het gemiddeld belegd vermogen gestegen van 0,48% naar 0,62%. We vinden wel dat de relatieve hoogte van de vermogensbeheerkosten passen bij het beleid dat we voeren.

Transactiekosten

Transactiekosten houden verband met de aan- of verkoop van beleggingsfondsen, individuele beleggingstitels en/of derivaten. De transactiekosten zijn uitgesplitst naar directe en indirecte kosten binnen de beleggingscategorieën. De kosten zijn zowel absoluut als in percentage van het totaal uitgedrukt.

	Direct	Indirect	2022	Totaal
Vastrentende waarden	12	85	97	54,5%
Aandelen	21	52	73	41,0%
Vastgoed	0	8	8	4,5%
Totale transactiekosten (EUR)	33	145	178	100,0%

De totale transactiekosten zijn 0,16% (2021: 0,09%) van het gemiddeld belegd vermogen. De transactiekosten zijn in relatieve zin gestegen. Door de rentebewegingen zijn vooral binnen de DMR fondsen meer transacties uitgevoerd en door de volatiliteit waren deze duurder. Daarnaast heeft een transitie plaatsgevonden binnen de aandelenportefeuille, waarbij de volledige belegging in aandelen ontwikkelde markten is omgezet naar het NT PAB+ fonds.

Uitvoeringskosten

Om de kosten per deelnemer te berekenen is conform de aanbeveling van de Pensioenfederatie het aantal deelnemers gedefinieerd als de som van het aantal actieve deelnemers en pensioengerechtigden. Gewezen deelnemers tellen dus niet mee in deze berekening. De vermelde bedragen sluiten aan op de bedragen die zijn vermeld in de jaarrekening. Voor de specificatie van de pensioenuitvoeringskosten wordt verwezen naar de toelichting op de staat van baten en lasten zoals opgenomen in dit jaarverslag.

Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	2022		2021	
	Totaal	In euro per deelnemer	Totaal	In euro per deelnemer
Administratiekosten	296	382	266	359
Governancekosten	94	122	79	107
Advies en Overige kosten	93	120	26	35
	483	624	371	501

De uitvoeringskosten zijn gestegen van 501 euro (2021) per deelnemer naar 624 euro per deelnemer in 2022. De stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door advies en overige kosten waaronder de kosten voor een ALM-studie, het advies voor evenwichtige extra indexatie 2022 en indexatie 2023 en de 2-jaarlijkse herijking van de ervaringssterfte. Daarnaast zijn nieuwe tarieven afgestemd die in rekening worden gebracht voor de administratie- en governancekosten.

Vergelijking van kostenniveaus

DNAPF heeft in 2022 op basis van de gepubliceerde jaargegevens van pensioenfondsen over 2021 gekeken hoe het kostenniveau van de kring zich verhoudt tot het kostenniveau in de markt. De gegevens zijn namelijk niet eerder bekend dan na publicatie van de jaarverslagen van de pensioenfondsen. Hierbij is indicatief gekeken naar het gemiddelde kostenniveau van pensioenfondsen van vergelijkbare omvang in 2021. Uitgaande van relatief stabiele kosten is deze vergelijking nuttig.

Ten aanzien van de uitvoeringskosten is voor het jaar 2021 te constateren dat het kostenniveau van Kring McCain ruimschoots onder het gemiddelde ligt van de kosten per deelnemer bij pensioenfondsen van vergelijkbare omvang (categorie tot 1.000 deelnemers). De gemiddelde uitvoeringskosten lagen op 843 euro per deelnemer gemiddeld in de markt. Kring F blijft zowel in 2021 als in 2022 ruimschoots onder deze kosten per deelnemer. In Kring McCain worden geen pensioenregeling of afwijkende pensioensoorten uitgevoerd die afwijken van de markt. De dienstverlening richting deelnemers is vooral digitaal, maar er is tevens een klantenservice beschikbaar voor vragen per mail of telefoon. De dienstverlening die DNAPF afneemt van de pensioenadministrateur is dezelfde die de pensioenadministrateur aan de meeste andere klanten biedt. Daarmee werkt de kring op een vergelijkbaar serviceniveau en met een vergelijkbare kwaliteit als een gemiddeld pensioenfonds van vergelijkbare omvang. Het bestuur constateert en is content met het feit dat de kring dezelfde service kan verlenen tegen lagere kosten dan vergelijkbare pensioenfondsen.

Het is de intentie van het bestuur om de kosten op een relatief laag niveau te houden. Dit zal in de komende jaren een uitdaging zijn omdat we merken dat de kosten, structureel of eenmalig, stijgen door wijzigingen in wet- en regelgeving, waaronder de overgang naar een nieuw pensioenstelsel en de steeds hogere eisen die vanuit onze toezichthouders worden gesteld.

Voor wat betreft de kosten van vermogensbeheer geldt dat het kostenniveau van Kring McCain voor zowel de beheerskosten als voor de transactiekosten enigszins boven het gemiddelde ligt van pensioenfondsen uit dezelfde categorie (€ 100 mln. tot € 1 mld.). De gemiddelde kosten voor fondsen tussen 100 miljoen en 1 miljard euro bedroegen 0,39% in 2021. Hierbij dient aangetekend te worden dat er in 2022 door de rentebewegingen vooral binnen de DMR fondsen meer transacties zijn uitgevoerd. Daarnaast heeft een transitie plaatsgevonden waarbij de volledige belegging in aandelen ontwikkelde markten is overgezet naar het NT PAB+ fonds.

3.15.7 Verwachte ontwikkelingen Kring McCain

De dekkingsgraad in de kring heeft zich in 2022 positief ontwikkeld. Mede hierdoor heeft het bestuur op basis van de tijdelijke regeling een extra toeslag over 2022 en een toeslag per 1 januari 2023 kunnen verlenen. De oorlog tussen Rusland en Oekraïne duurt inmiddels langer dan een jaar en blijft een negatieve invloed uitoefenen op de economische en financiële markten. De aandacht voor de financiële positie blijft daarom onverminderd groot.

De technische voorzieningen in de jaarrekening zijn vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur van De Nederlandsche Bank (DNB) per 31 december 2022 en de factoren zoals genoemd in de grondslagen bij de jaarrekening. Sinds 30 september 2012 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur bepaald met behulp van de Ultimate Forward Rate (UFR). Deze werd in eerste instantie gebaseerd op de door verzekeraars gehanteerde UFR van 4,2%, echter sinds juli 2015 op het (voortschrijdend) 120-maands gemiddelde van de 20-jaars forward rate. Naar aanleiding van het advies van de Commissie Parameters op 12 juni 2019, wordt deze methode aangepast. De belangrijkste wijziging is dat bij de toegroei naar de UFR meer gewicht wordt gegeven aan de marktrente. Daarnaast vindt toegroei naar de UFR vanaf een later moment plaats, pas vanaf looptijd 30 in plaats van looptijd 20. DNB heeft aangekondigd om de toegroei naar de nieuwe gewichten geleidelijk te implementeren vanaf 1 januari 2021. Deze toegroei wordt in vier gelijke stappen doorgevoerd. Het premiejaar 2022 wordt voor 50% rekening gehouden met de nieuwe UFR-methodiek, aangezien de nieuwe UFR methodiek ook geldt voor de berekening van de technische voorziening. In de jaarrekening worden deze stappen voor de kring gespecificeerd. Eind 2022 werd duidelijk dat per 1 januari 2023 de gehele nUFR van kracht wordt. De dekkingsgraad daalt daardoor van 113,7% naar 113,4% per 1 januari 2023.

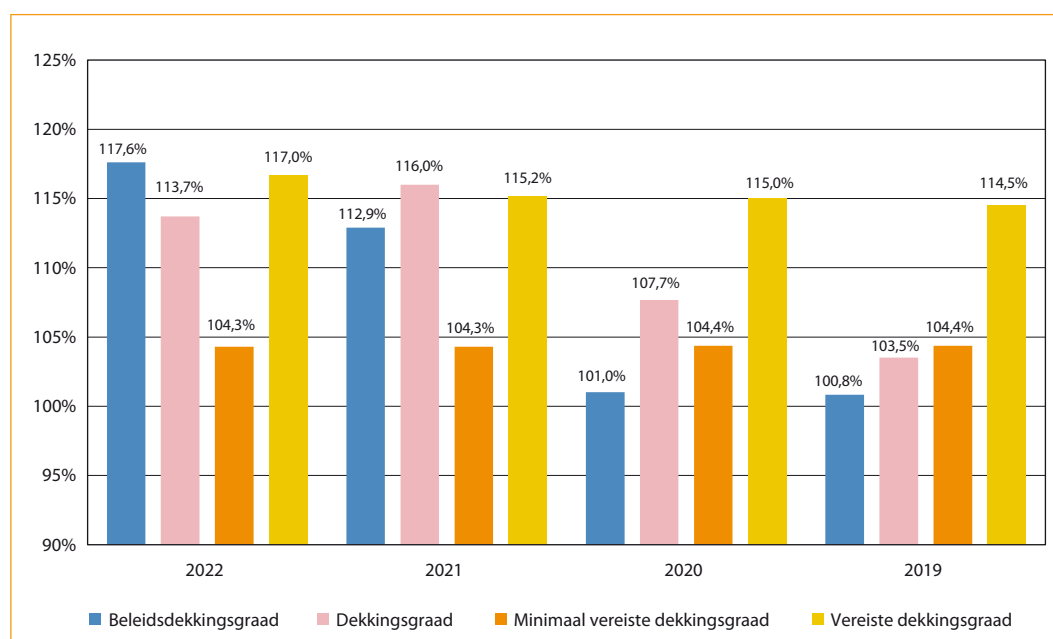
In 2022 heeft een ALM-studie plaatsgevonden voor Kring McCain. De conclusie hieruit is dat er geen aanleiding is om het beleggingsbeleid aan te passen. Het beleggingsplan 2022 is voor 2023 verlengd in en wordt aangepast na afronding van de SAA-studie.

De overeenkomst met Kring McCain liep ultimo 2021 af. Met Kring McCain is overeenstemming bereikt over een nieuwe overeenkomst per 1 januari 2022. Kring McCain heeft in 2022 besloten in afwachting van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel geen overstap naar een multi-clientkring te maken. Het Fonds en betrokken partijen van Kring McCain zijn in gesprek over de mogelijkheden met betrekking tot de transitie naar het nieuwe stelsel. In 2023 staat een Risicopreferentie onderzoek voor de deelnemers van Kring McCain gepland.

3.15.8 Actuariële paragraaf

Financiële positie

De dekkingsgraad ^{1) 2)} is in het boekjaar gedaald van 116,0% ultimo 2021 naar 113,7% ultimo 2022. De beleidsdekkingsgraad van de kring steeg in 2022 van 112,9% naar 117,6%. De beleidsdekkingsgraad ³⁾ ultimo 2022 is daarmee hoger dan de vereiste dekkingsgraad van 117,0%. Hierdoor is de financiële positie toereikend. Onderstaande grafiek toont de beleidsdekkingsgraad, de dekkingsgraad en de (minimaal) vereiste dekkingsgraad over de afgelopen jaren.

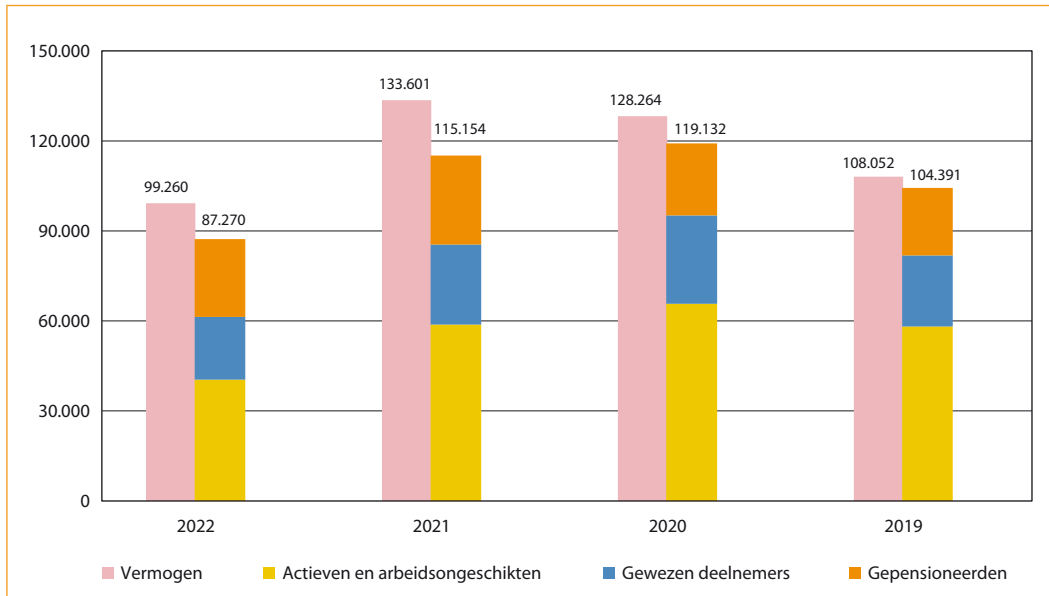

1) Waar gesproken wordt over dekkingsgraad, wordt de actuele dekkingsgraad bedoeld.

2) De dekkingsgraad is gebaseerd op de technische voorziening, waarbij verdiscontering heeft plaatsgevonden op basis van de DNB-rentetermijnstructuur per einde 2022. Volledigheidshalve merken wij op dat er geen rekening is gehouden met de gewijzigde UFR-methode die vanaf 1 januari 2023 van toepassing is.

3) De beleidsdekkingsgraad is gelijk aan de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad.

De volgende grafiek toont het vermogen en de technische voorziening over de afgelopen jaren.

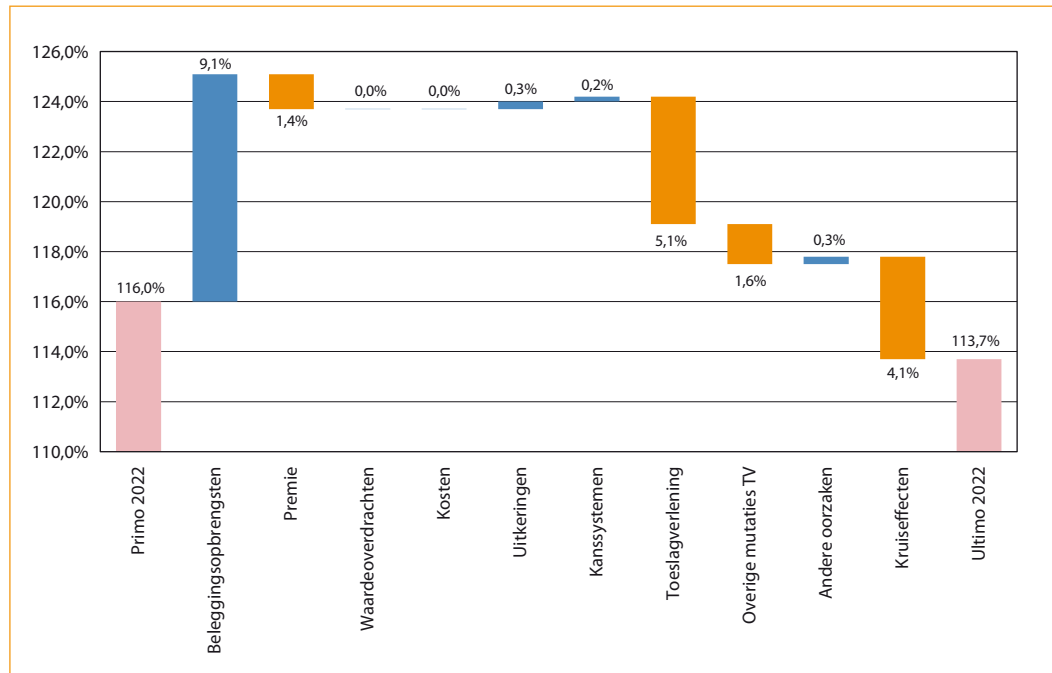
Herstelplan

De kring bevond zich ultimo 2021 in een situatie van tekort. Ultimo het derde kwartaal van 2022 lag de beleidsdekkingsgraad boven de strategisch vereiste dekkingsgraad en is het herstelplan formeel beëindigd. Daalt de beleidsdekkingsgraad weer tot een niveau gelegen onder de vereiste dekkingsgraad ¹⁾, dan moet de kring een nieuw herstelplan indienen.

¹⁾ Toetsing vindt telkens per kwartaaleinde plaats.

Analyse van het resultaat

In 2022 is er een negatief resultaat van 6.672 behaald (2021: 9.725 positief). De invloed van het resultaat op de dekkingsgraad is in de volgende grafiek weergegeven en uitgesplitst naar mutatie-oorzaak ¹⁾.

Uit de grafiek valt op te maken dat het positieve resultaat op beleggingsopbrengsten de voornaamste reden is dat de dekkingsgraad in 2022 is gestegen. Onder dit resultaat zijn het beleggingsrendement en de mutatie van de voorziening uit hoofde van de wijziging van de rentetermijnstructuur verantwoord.

Het effect op de dekkingsgraad van de gewijzigde sterftegrondslagen (prognosetafel, ervaringssterfte en verondersteld leeftijdsverschil) en de gewijzigde kostenvoorziening is hierin verantwoord onder "Overige mutaties TV". Onder de post "Toeslagverlening" is het effect zichtbaar van de toeslag die per 1 januari 2023 is toegekend. Voor de vaststelling van de hoogte van de toeslagverlening is gebruik gemaakt van de versoepelde toeslagregels die per 1 juli 2022 waren ingevoerd.

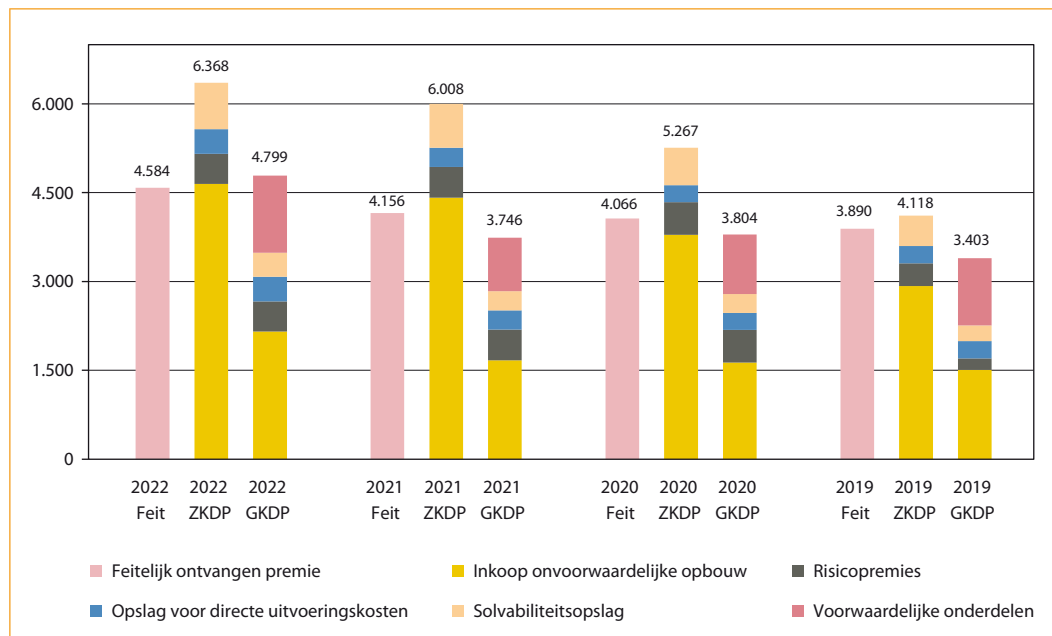
De component "Kruiseffecten" dient als sluitpost in het verloop van de dekkingsgraad. Deze post is als gevolg van de gehanteerde methodiek, waarbij de procentuele wijzigingen allemaal individueel zijn uitgedrukt als mutatie ten opzichte van de financiële positie primo jaar, relatief groot.

Kostendekkende premie

De kostendekkende premie over 2022 is conform fondsbeleid vastgesteld op basis van de gedempte kostendekkende premie, rekening houdend met verwacht rendement. De gedempte kostendekkende premie bedraagt 4.799. De feitelijke premie is lager (4.584). Het verschil tussen de feitelijke premie en de gedempte kostendekkende premie wordt onttrokken aan de bestemmingsreserve (premiereserve), waarmee de feitelijke premie wettelijk gezien toereikend is.

¹⁾ De splitsing naar de verschillende mutatie-oorzaken volgt, met uitzondering van de post "kruiseffecten", de DNB-jaarstaat J605. De post "kruiseffecten" is aanvullend opgenomen en betreft de saldogpost. Voor de overige procentuele resultaten geldt dat deze individueel berekend zijn als mutatie ten opzichte van de financiële positie primo boekjaar.

De feitelijke premie (Feit), de zuivere kostendeekkende premie (ZKDP) en de gedempte kostendeekkende premie (GKDP) worden in onderstaande grafiek weergegeven. Hierbij zijn de zuivere en de gedempte kostendeekkende premie gesplitst conform de vereisten uit de Pensioenwet. De component “opslag voorwaardelijke onderdelen” in de gedempte premie betreft de verplichte opslag voor de financiering van voorwaardelijke toeslagen waarmee rekening dient te worden gehouden bij premiestelling op basis van verwacht rendement.

In de volgende tabel tonen we de premiedekkingsgraad. Er is sprake van een positief effect op de financiële positie van de kring, indien de premiedekkingsgraad primo boekjaar hoger is dan de dekkingsgraad primo boekjaar. Als de premiedekkingsgraad lager is heeft dit een negatief effect op de financiële positie van de kring. Zoals uit de tabel valt op te maken heeft de opbouw in 2022 een negatief effect gehad op de financiële positie van de kring van circa 1,3%-punt.

	2022	2021	2020	2019
Dekkingsgraad primo boekjaar	116,0%	107,7%	103,5%	98,6%
Premiedekkingsgraad primo boekjaar	84,8%	69,2%	80,8%	108,6%
Impact opbouw op dekkingsgraad	-1,3%	-1,6%	-0,9%	0,4%

Vanaf 2020 wordt het verschil tussen de feitelijke premie en de gedempte kostendeekkende premie toegevoegd of onttrokken aan de premiereserve. Dit deel van de premie wordt dus niet meer meegenomen bij de berekening van de premiedekkingsgraad.

Verzekerdenbestand

(Aantallen)

Kring F	Actieve deelnemers	Gewezen deelnemers	Pensioen-gerechtigden	Totaal
Stand per 1 januari 2022	503	509	237	1.249
Mutaties door:				
in diensttrekkingen	73	0	0	73
Collectieve inkomende waardeoverdracht	0	0	0	0
Ontslag met premievrije aanspraak	-46	46	0	0
Waardeoverdracht	0	-9	0	-9
Ingang pensioen	-3	-11	24	10
Overlijden	-2	-1	-8	-11
Afkoop	0	0	-3	-3
Andere oorzaken	-2	0	1	-1
Mutaties per saldo	20	25	14	59
Stand per 31 december 2022	523	534	251	1.308

De Actieve deelnemers bevatten 39 deelnemers met (gedeeltelijke) premievrijstelling wegens arbeidsongeschiktheid.

Kring F Specificatie pensioengerechtigden

	2022	2021
Ouderdomspensioen	185	177
Nabestaandenpensioen	57	53
Wezenpensioen	9	7
Totaal	251	237

3.16 Verslag Belanghebbendenorgaan Kring McCain

Verslag Belanghebbendenorgaan Kring McCain voor jaarrekening 2022

Het Belanghebbendenorgaan (BO) is onderdeel van de Collectiviteitskring McCain. Het BO heeft goedkeurings- en adviesrechten en vertegenwoordigt alle belanghebbenden. Het BO bewaakt of het bestuur de uitvoeringsovereenkomst en het pensioenreglement juist uitvoeren, dit is inclusief een oordeel over de governance en de jaarstukken.

Het BO is ontstaan uit het pensioenfondsbestuur van Stichting Pensioenfonds McCain (pensioenfonds) en bestaat uit 6 leden. Alle leden zijn door DNB goedgekeurd. De BO leden zijn:

Namens	Naam	Rol	Geboortedatum	M/V	Benoemingsperiode tot
Werkgever	H.A.M. (Erik) van den Bemd	Voorzitter en Lid	26-06-1971	M	September 2025
Werkgever	K.H. (Kornelis) Kamerling	Lid	31-10-1978	M	September 2023
Werkgever	H. (Lian) Bruynzeel	Lid	23-08-1973	V	September 2024
Werknemers	J.J. (Hans) van de Guchte	Secretaris en Lid	22-06-1962	M	September 2024
Werknemers	J.F. (Johan) Koolen	Lid	21-02-1970	M	September 2025
Gepensioneerden	G.J. (Bert) Struijlaart	Lid	27-09-1954	M	September 2026

Om de taken te kunnen uitvoeren heeft het BO periodiek informatie en uitleg ontvangen over:

- Financiële positie van de kring – middels maandelijkse QuickScans, RiskMaps, jaarwerk rapportages inclusief bevindingen van de accountant en certificerend actuaire en overige rapportages.
- Beleggingsrendementen in vergelijking met relevante benchmarks, uitvoering van het beleggingsbeleid en de risico's versus beheersmaatregelen die hiervoor relevant zijn. Ook is gekeken naar optimalisatie binnen de beleggingen.
- Uitvoering en administratie van de regeling – middels uitvoeringsrapportage van AZL.
- Presentaties en overige informatieverstrekking omtrent het nieuwe pensioenstelsel.
- Overige (beleidsdocumenten).

Er is meerdere keren vergaderd door het BO en tevens met het bestuur. Zowel met het Uitvoerende Bestuur als het Niet-Uitvoerende Bestuur. Het BO wordt in haar vergaderingen bijgestaan door een extern adviseur.

In 2022 is verder doorgepakkt met voorlichting over het nieuwe pensioenstelsel. Het BO verwacht van het APF informatievoorziening, een gedeeltelijke sturing in het proces en een oplossingsrichting door een duidelijke invulling/opzet van de Kringen. We begrijpen dat het nieuwe pensioenstelsel uitdagingen geeft voor het APF, maar ook kansen met zich meebrengt in de zin van acquisitie in de komende jaren.

Het BO zag verder in 2022:

- Een stabiele dekkingsgraad, ondanks wereldwijde politieke uitdagingen en inflatie. De stabiele dekkingsgraad gaf de mogelijkheid tot toeslagverlening en een relatieve gunstige uitgangspositie richting het nieuwe pensioenstelsel.
- Contractverlenging met het APF begin 2022.
- Verlenging van de benoeming van het BO-lid namens de gepensioneerden. Om de continuïteit te waarborgen is voor verschillende aftreeddata gekozen binnen het BO.
- Een goed proces en uitkomst van de zelfevaluatie.
- Inzichten in eigen risico beoordeling van het APF en de eigen Kring.

- Geen wijzigingen door de werkgever en vakbonden in het premieniveau in het licht van de huidige ontwikkelingen en het nieuwe pensioenstelsel.

Het BO is positief over de uitvoering van de pensioenregeling bij het APF en haar partners. Dit voor wat betreft de samenwerking, communicatie en het beleid en de visie van het APF. Het BO is ook positief over de governance van het APF, wat is onderschreven door de bevindingen bij de tussenliggende controlepunten (inclusief aangepakte eerdere bevindingen) en jaarrekeningcontrole van het jaarwerk van de certificerend actuaire en de externe accountant. Het BO heeft 2022 als een stabiel uitvoeringsjaar ervaren. Bij een uitvoerende partij zijn aandachtspunten ter verbetering, waar door het APF met hun uitvoerder aan gewerkt wordt en over wordt teruggekoppeld.

We danken alle medewerkers van het APF voor de samenwerking.

Voor 2023 ligt de focus van het BO op de financiële positie van de Kring in combinatie met de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. Van belang zijn zowel de premie en voorkeur voor wat betreft pensioenregeling vanuit de sociale partners, als de inrichting van de Kringen en administratieve uitvoering/voorbereiding van de veranderingen vanuit het APF.

Belangrijke punten voor het bestuur blijven naar ons idee het bewaken van de kwaliteit, anticiperen op de uitkomsten van het pensioenakkoord en het kiezen van de juiste interactie met de Kringen, bewaken van de kwaliteit van uitbestedingspartners en het kwalitatief en kwantitatief vergroten van de omvang van het APF.

7 juni 2023

Belanghebbendenorgaan Collectiviteitkring McCain (Kring F)

Reactie bestuur

Het bestuur heeft met waardering kennis genomen van het verslag van het belanghebbendenorgaan Kring McCain. Het bestuur is zeer verheugd over het positieve oordeel van het belanghebbendenorgaan over de uitvoering van de pensioenregeling en dat het belanghebbendenorgaan het jaar 2022 als een stabiel uitvoeringsjaar heeft ervaren. Het nieuwe pensioenstelsel is uitdagend. Het bestuur zal samen met het belanghebbendenorgaan en sociale partners zorgen voor een goede voorbereiding op de transitie naar nieuwe stelsel om uiteindelijk de overgang zo voorspoedig mogelijk te laten voorlopen. Een eerste gezamenlijke aanzet hiervoor hebben we in de eerste helft van 2023 gestart. Het belanghebbendenorgaan zal net als in 2022 regelmatig door het bestuur worden geïnformeerd over de ontwikkelingen. De kansen die het belanghebbendenorgaan ziet in het nieuwe pensioenstelsel voor het fonds, worden geheel gedeeld door het bestuur.

De belangrijke punten die het belanghebbendenorgaan noemt, hebben extra aandacht van het bestuur en staan hoog op de agenda van het fonds voor 2023 en verder. Het bestuur dankt het belanghebbendenorgaan voor de goede samenwerking die het in 2022 heeft ervaren en ziet ernaar uit om deze te blijven voortzetten.

3.19 Kring AFM

Kring AFM is vanaf 1 januari 2018 operationeel. Per die datum zijn de pensioenaanspraken en het vermogen van Pensioenfonds AFM aan De Nationale APF overgedragen door middel van een collectieve waardeoverdracht en heeft AFM een uitvoeringsovereenkomst met De Nationale APF gesloten.

3.19.1 Pensioenregeling AFM

De hoofdlijnen van de pensioenregeling van AFM kunnen als volgt worden omschreven:

- De pensioenregeling is een zogenoemde collectieve defined contribution pensioenregeling, ofwel CDC-regeling;
- De pensioenregeling is een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling en heeft het karakter van een uitkeringsovereenkomst in de zin van de Pensioenwet;
- Het jaarlijks opbouwpercentage bedraagt voor het ouderdomspensioen in principe 1,875% van de pensioengrondslag. Indien de overeengekomen vaste premie niet voldoende is, zal aanvulling vanuit het premie- en indexatiedepot plaatsvinden en wanneer de premie na deze aanvulling nog niet voldoende is, zal het opbouwpercentage naar rato worden verlaagd;
- Het ouderdomspensioen gaat in op de pensioenrichtleeftijd van 68 jaar;
- Het partnerpensioen bedraagt 70% van het ouderdomspensioen en is verzekerd op opbouwbasis;
- Het wezenpensioen bedraagt 14% van het ouderdomspensioen en is verzekerd op risicobasis;
- Het pensioengevend salaris is gemaximeerd tot € 114.866 (2022);
- De franchise bedraagt € 14.802 (2022);
- Bij arbeidsongeschiktheid in de zin van de WIA, vindt premievrije doorbouw plaats;
- De toeslagverlening op pensioenrechten van pensioengerechtigden en pensioenaanspraken van gewezen deelnemers en gewezen partners is voorwaardelijk en wordt volledig gefinancierd uit het beleggingsrendement van Collectiviteitkring AFM. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald.
- De toeslagverlening op pensioenaanspraken van deelnemers is voorwaardelijk en wordt eerst gefinancierd uit het beleggingsrendement van Collectiviteitkring AFM en voorts uit het premie- en indexatiedepot.
- Voor deelnemers die op 31 december 2015 een dienstverband hadden met de werkgever en die vanaf dat moment tot en met heden een aansluitend dienstverband met de werkgever hebben geldt een overgangsregeling inzake toeslagverlening waarbij de toeslagverlening onvoorwaardelijk is. Voor deze onvoorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd bij collectiviteitkring AFM. De onvoorwaardelijke indexatie wordt door de werkgever jaarlijks gefinancierd door middel van een aan het pensioenfonds verschuldigde additionele premie.
- Voor de (gewezen) deelnemer die op 31 december 2017 bij Pensioenfonds AFM een aanspraak had op een tijdelijk ouderdomspensioen (62 tot 65 jaar) en/of een prepensioen (60 tot 62 jaar) is de mogelijkheid geboden om een vergelijkbare aanspraak bij het fonds te verkrijgen onder een navenante verlaging van het pensioen bij het fonds. Degene die hiermee heeft ingestemd krijgt een aanspraak op tijdelijk ouderdomspensioen (TOP) bij het fonds dat ingaat op 62 jaar en eindigt op 65 jaar en/of een TOP dat ingaat op 60 jaar en eindigt op 62 jaar.

Financieringsbeleid

De werkgever betaalt een premie als vast percentage van de som van de volledige ongemaximeerde pensioengevende salarissen in dat jaar. Deze premie is de totale premie voor de pensioenregeling die volgt uit de pensioenovereenkomst. Deze premie is per 1 januari 2023 opnieuw vastgesteld op 25% van de som van de pensioengevende ongemaximeerde salarissen. Deze afspraak geldt tot aan de overgang naar een nieuw pensioencontract in de zin van de Wet toekomst pensioenen. Bij uitstel van de Wet toekomst pensioenen geldt de afspraak tot de uitgestelde datum. Bij afstel geldt het tot uiterlijk 1 januari 2027.

Feitelijke premie

De feitelijke premie van de pensioenregeling is een vaste CDC-premie en wordt overeengekomen door sociale partners. De premie bedraagt 25% van de som van de pensioengevende ongemaximeerde salarissen. Wanneer de premie in enig jaar niet toereikend is

om de beoogde regeling te financieren, ook niet na onttrekking uit het premie- en indexatiedepot, zal het opbouwpercentage van de voorwaardelijke middelloonregeling in het betreffende jaar naar rato worden aangepast. Indien de gedempte kostendekkende premie van de kring in enig jaar lager is dan de feitelijke premie van 25% van de som van de ongemaximeerde pensioengevende salarissen, dan komt het overschot ten gunste van het premie- en indexatiedepot. Voor 2022 was de vaste CDC-premie niet voldoende om de beoogde pensioenopbouw van 1,875% van de pensioengrondslag toe te kennen. De pensioenopbouw voor 2022 is daarom verlaagd en komt na onttrekking uit het premie- en indexatiedepot voor 2022 uit op 1,520% van de pensioengrondslag.

Naast bovenstaande vaste CDC-premie wordt een additionele premie betaald voor de onvoorwaardelijke indexatie van de deelnemers die vallen onder de overgangsbepaling als beschreven in artikel 5.1 lid 5 van het pensioenreglement CDC. Indien de uitvoeringskosten op jaarbasis hoger zijn dan € 882.318 (prijspeil 2023) wordt het meerdere door de werkgever gefinancierd en maken deze kosten geen onderdeel uit van de vaste CDC-premie. Het maximum van € 882.318 wordt jaarlijks verhoogd met de prijsindex.

Zuivere Kostendekkende premie

Op verzoek van sociale partners AFM is de premiemethodiek per 1 januari 2023 gewijzigd van een gedempte kostendekkende premie met een minimale premiedekkingsgraad naar een zuiver kostendekkende premie.

3.19.2 Financiële positie

Dekkingsgraden

In de onderstaande tabel worden de verschillende dekkingsgraden ultimo 2022 en 2021 weergegeven.

Dekkingsgraad	31 december 2022	31 december 2021
Dekkingsgraad (DNB) - DG	115,2%	106,5%
Beleidsdekkingsgraad	110,4%	103,2%
Reële dekkingsgraad	81,0%	80,7%
Minimaal vereiste dekkingsgraad - MVEV	104,4%	104,3%
Feitelijk vereiste dekkingsgraad - FVEV	116,2%	113,8%
Strategisch vereiste dekkingsgraad - SVEV	115,3%	112,4%

Ten opzichte van eind 2021 is de dekkingsgraad met 8,7%-punt gestegen van 106,5% naar 115,2% aan het eind van 2022. De technische voorzieningen daalden van circa 317 miljoen euro per eind 2021 tot circa 210 miljoen euro door de gestegen rente. Het belegd vermogen daalde van circa 338 miljoen naar circa 242 miljoen euro als gevolg van de verslechterde financiële markten. De beleidsdekkingsgraad is gestegen van 103,2% eind 2021 naar 110,4% aan het einde van 2022. Reden voor de stijging van de beleidsdekkingsgraad is de stijging van de rente.

Ultimo 2022 is de beleidsdekkingsgraad van 110,4% lager dan de dekkingsgraad behorend bij het strategisch vereist eigen vermogen van 115,3%. De beleidsdekkingsgraad is wel hoger dan de dekkingsgraad behorend bij het minimaal vereist eigen vermogen van 104,4%. Daarmee is er ultimo 2022 sprake van een vermogenstekort. Ultimo 2022 bedraagt de reële dekkingsgraad 81,0%.

Herstelplan

Indien de beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitkring lager is dan de dekkingsgraad horend bij het strategisch vereist eigen vermogen dient er binnen drie maanden een herstelplan ingediend te worden bij DNB. De collectiviteitkring is per het eerste rapportagemoment 31 januari 2018 in herstel en heeft een herstelplan bij DNB ingediend. Doel van het herstelplan is om aan te tonen

dat de beleidsdekkingsgraad zich binnen 10 jaar tenminste op het niveau van het strategisch vereist eigen vermogen bevindt. Hierbij gaat het bestuur uit van de objectief vastgestelde beste inschatting van de parameters door de Commissie Parameters. Hierbij dient aangetekend te worden dat het overrendement door de lage rentestand een relatief groot aandeel heeft in de herstelcapaciteit. Daarnaast wordt geen rekening gehouden met de verwachte trendmatige daling van de UFR, conform voorschriften DNB.

In 2022 is het herstelplan geactualiseerd. Op basis van het in 2022 ingediende herstelplan was de verwachting dat eind 2024 de beleidsdekkingsgraad hoger is dan de dekkingsgraad horend bij het strategisch vereist eigen vermogen. Er is derhalve geen noodzaak tot het nemen van voorwaardelijke kortingsmaatregelen om tijdig te kunnen herstellen. Omdat Collectiviteitkring AFM een voortzetting is van Pensioenfonds AFM geldt voor het backstop-moment dat uitgegaan wordt van zes meetmomenten nadat Pensioenfonds AFM in herstel is geraakt. Dat is eind 2021. Op basis van de dekkingsgraden per eind 2021 zouden er onvoorwaardelijke kortingsmaatregelen benodigd zijn. Uiteindelijk zijn er geen kortingsmaatregelen genomen omdat gebruik is gemaakt van de wettelijke mogelijkheid om een verlaagde kortingsgrens van 90% te hanteren. Eind 2022 was de actuele dekkingsgraad hoger dan het minimaal vereist eigen vermogen en waren er geen onvoorwaardelijke kortingsmaatregelen noodzakelijk.

Toeslagbeleid

De toeslagverlening is afhankelijk van de financiële middelen van Collectiviteitkring AFM met dien verstande dat uitsluitend toeslag kan worden verleend als de beleidsdekkingsgraad van de kring hoger is dan 110% en de verleende toeslag naar verwachting ook in de toekomst mogelijk is. De toeslagverlening is per definitie voorwaardelijk. Voor de vaststelling van de toeslag per 1 januari van enig jaar wordt uitgegaan van de beleidsdekkingsgraad per 30 september van het voorafgaande jaar.

Als gevolg van het uitstellen van de beoogde inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen (Wtp) is een tijdelijke regeling voor toeslagverlening ingevoerd. Op basis van deze regeling kunnen pensioenfondsen, vooruitlopend op de transitie Wtp, onder voorwaarden afwijken van bestaande regels voor toeslagverlening. Voor pensioenfondsen die de intentie hebben de pensioenen in te varen in een van de nieuwe pensioencontracten, wordt de dekkingsgraadgrens voor het verlenen van toeslag in 2022 verlaagd van 110% naar 105%. Dit betekent dat toeslag kan worden verleend indien de beleidsdekkingsgraad hoger is dan 105%. De tijdelijke regeling is geldig van 1 juli 2022 tot 1 januari 2023. Het fonds mag niet op eigen initiatief tot invaren besluiten, zij kan dit uitsluitend doen naar aanleiding van een verzoek tot invaren van sociale partners. De sociale partners van Collectiviteitkring AFM hebben aangegeven dat op dit moment vanwege een lopende juridisch procedure bij de Hoge Raad de intentie tot invaren niet kan worden afgegeven. Hierdoor kan geen gebruik worden gemaakt van de tijdelijke regeling voor toeslagverlening.

Op basis van de reguliere regels voor toeslagregeling kan op basis van de beleidsdekkingsgraad ultimo september 2022 van 108,0% geen toeslag worden verleend.

Voor deelnemers die op 31 december 2015 een dienstverband hadden met de werkgever en die vanaf dat moment tot en met heden een aansluitend dienstverband met de werkgever hebben geldt een overgangsmaatregel waarbinnen de pensioenaanspraken onvoorwaardelijk geïndexeerd worden op basis van genoemde algemene loonindex met een maximum van 1,5%. Indien de algemene loonindex hoger is dan 1,5% kan het bestuur besluiten de toeslag te verhogen tot de algemene loonindex. De onvoorwaardelijke toeslag tot het genoemde maximum van 1,5% wordt gefinancierd door middel van een additionele premie.

Per 1 januari 2023 is een onvoorwaardelijke toeslag toegekend van 1,5% (2022: 1,22%) omdat de loonindex waarop de onvoorwaardelijke toeslag wordt gebaseerd, uitkwam op 2,62%.

Korte termijn risicohouding

De korte termijn risicohouding wordt gemeten aan de hand van de vereiste dekkingsgraad met bijbehorende bandbreedtes. Indien op enig moment de daadwerkelijke vereiste dekkingsgraad zich buiten deze bandbreedtes bevindt, is dit een eerste indicatie dat het gevoerde beleid niet in lijn is met de doelstellingen van het fonds. Het fonds heeft de risicohouding voor de korte termijn vastgesteld

op een strategische vereiste dekkinggraad van 115,3% ultimo 2022, met een bandbreedte van -3,0% tot + 2,0%. Gedurende 2022 is de daadwerkelijke vereiste dekkinggraad binnen deze bandbreedtes gebleven en heeft Collectiviteitkring AFM haar beleid niet hoeven aan te passen. Ultimo 2022 bedraagt de feitelijk vereiste dekkinggraad 116,2%.

Collectiviteitkring AFM voldoet aldus aan haar korte termijn risicohouding.

Lange termijn risicohouding

De lange termijn risicohouding komt tot uitdrukking in de jaarlijks terugkerende haalbaarheidstoets. De belangrijkste uitkomst waarnaar in de haalbaarheidstoets gekeken wordt, is het pensioenresultaat. Het pensioenresultaat is een maatstaf voor koopkrachtbehoud. Conform de risicobereidheid van Collectiviteitkring AFM heeft het bestuur een pensioenresultaat en ondergrenzen vanuit verschillende scenario's gedefinieerd die aansluiten op de lange termijn risicohouding van het fonds. Het pensioenresultaat en ondergrenzen zijn door het bestuur vastgesteld en vastgelegd in de ABTN:

1. De ondergrens voor het verwacht pensioenresultaat (50%-percentiel) vanuit de strategische positie waarbij de kring precies beschikt over het vereist eigen vermogen bedraagt 85%;
2. De ondergrens voor het verwacht pensioenresultaat (50%-percentiel) vanuit de feitelijke financiële positie bedraagt 85%;
3. De maximale relatieve afwijking tussen het verwachte pensioenresultaat vanuit de feitelijke financiële positie en het pensioenresultaat vanuit de feitelijke financiële positie in een slechtweerscenario (5%-percentiel) bedraagt 40%.

Volgens de haalbaarheidstoets die in 2022 is uitgevoerd voldoet Kring AFM niet aan de vastgestelde ondergrenzen. Dit is onder de aandacht gebracht van het BO en sociale partners. Vanwege de nieuwe pensioenafpraak per 1 januari 2023 met daarbij een nieuw uit te voeren aanvangshaalbaarheidstoets, hebben sociale partners aangegeven het niet noodzakelijk te vinden om hierop direct maatregelen te nemen. Bezien wordt of de grenzen met de nieuwe aanvangshaalbaarheidstoets weer worden gehaald en als dit niet het geval is, deze op een passend niveau worden gesteld.

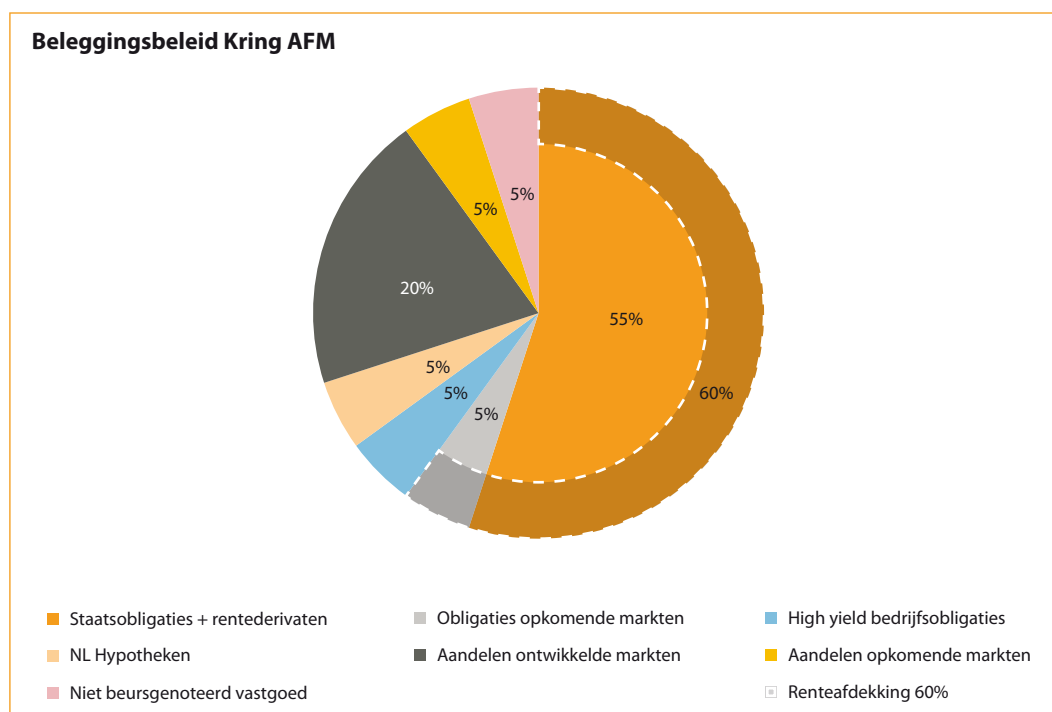
3.19.3 Beleggingen

De hoofddoelstelling van het beleggingsbeleid is het op lange termijn realiseren van een zo hoog mogelijk rendement, rekening houdend met de lange en korte termijn risicohouding van de kring, alsmede met de verplichtingenstructuur.

In 2021 is er een ALM-analyse uitgevoerd. Het bestuur heeft voor 2022 de uitkomsten van ALM-studie 2021 en SAA-studie medio 2021 als uitgangspunt genomen voor het strategische beleid van Collectiviteitkring AFM.

Concreet betekent dit een verdeling naar de matchingportefeuille van 60% en naar de returnportefeuille van 40%. Het renterisico wordt 60% afgedekt op marktwaarde.

In onderstaande figuur wordt de strategische verdeling naar beleggingscategorieën weergegeven.

Beleggingsrendementen

Het belegd vermogen is vanaf 31 december 2021 gedaald van circa 338 miljoen euro naar circa 242 miljoen euro.

Het rendement op de portefeuille over 2022 bedraagt -30,4%. Hiermee is het rendement lager dan de vastgestelde benchmark (-30,0%). De return portefeuille heeft een rendement van -14,6% behaald (ten opzichte van het benchmarkrendement van -13,6%) en de matchingportefeuille een rendement van -40,8% (ten opzichte van het benchmarkrendement van -39,7%).

Het negatieve rendement van de matchingportefeuille werd met name veroorzaakt door de gestegen rente. Als de rente stijgt, neemt de waarde van vastrentende waarden af. Relatief, vergeleken met de benchmark, lieten hypotheken een licht lager rendement dan de benchmark zien.

Het absolute rendement van de beleggingscategorieën binnen de return portefeuille was negatief. De stijging van de rente had een negatief effect op de waardering van aandelen. Stijgende rente kan winsten van bedrijven onder druk zetten. Daarnaast heeft een

stijgende rente een negatieve invloed op de verdiscontering van toekomstige winsten en dus op koersen. De aandelenbeleggingen worden beheerd volgens ESG benchmarks. Vergeleken met de grijze indices presteerden deze afgelopen jaar slechter. In tegenstelling tot het beursgemiddelde, lieten energie gerelateerde sectoren een positief rendement zien.

Hoogrentende obligaties lieten een negatief absoluut rendement zien, maar relatief gezien presteerden ze beter dan de benchmark. Onroerend behaalde een negatief rendement, dat lager lag dan de benchmark.

	YTD PF	YTD BM	Marktwaaarde 2022		Marktwaaarde 2021	
			in € 1.000	in %	in € 1.000	in %
DMR fondsen	-47,2	–	83.143	34,4	177.026	52,5
Nederlandse Hypotheken	-19,5	-19,4	13.906	5,7	10.231	3,0
Liquiditeiten + Geldmarktfondsen	0,5	–	40.912	16,9	3.148	0,9
Totaal matching (geschaald naar assets)	-40,8	-39,7	137.961	57,0	190.405	56,4
Hoogrentende obligaties	-10,2	-12,1	27.432	11,3	32.957	9,8
Aandelen	-18,4	-17,1	64.740	26,8	94.484	28,0
Vastgoed	-5,8	0,1	11.757	4,9	20.063	5,9
Totaal return	-14,6	-13,6	103.929	43,0	147.504	43,7
(Bijdrage) overig effect	0,1	–	-65	0,0	-412	-0,1
Totaal	-30,4	-30,0	241.825	100,0	337.497	100,0

PF = portefeuille

BM = benchmark

Het renterisico wordt strategisch voor 60% afgedekt. Ex post was het renteafdekkingspercentage eind 2022 (over laatste 12 maanden) ca 61,9% wanneer alle effecten worden beschouwd. Dit betekent naast rente-effecten ook spreadeffecten a.g.v. het gebruik van spreadproducten zoals bedrijfsobligaties en hypotheeklen voor de renteafdekking. Het rendement op deze producten wordt, naast door rentewijzigingen, beïnvloed door andere factoren zoals het verschil in rente vergeleken met de swaprente. Afwijkingen ex-post ten opzichte van de strategische renteafdekking zijn mogelijk door praktische uitvoering, spreadeffecten en afdekking per looptijd.

3.19.4 Kosten

In 2011 heeft de Pensioenfederatie de Aanbevelingen Uitvoeringskosten gepresenteerd. Hierin zijn de pensioenfondsen opgeroepen om de kosten van het pensioenbeheer, vermogensbeheer en transactiekosten te publiceren. Deze kosten moesten naar de mening van de Pensioenfederatie volledig bekend zijn binnen het pensioenfonds en beschikbaar zijn voor deelnemers, De Nationale APF onderschrijft deze mening.

Kosten van het vermogensbeheer

In onderstaand schema zijn de totale kosten van het vermogensbeheer per beleggingscategorie (asset class) geaggregeerd in tabelvorm, evenals het gehanteerde gemiddeld belegd vermogen.

Kengetallen	Gemiddeld belegd vermogen (EUR)	Totale Beheer- kosten	Transactie- kosten		Totaal		Totaal
			(%)		(%)	(EUR)	(%)
Vastrentende waarden	186.934	384	0,20	353	0,19	737	0,39
Aandelen	72.569	62	0,09	132	0,18	194	0,27
Vastgoed	16.025	78	0,49	21	0,13	99	0,62
Liquide middelen	13	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Niet asset gerelateerd		267	0,00	0	0,00	267	0,00
Totaal	275.541	791	0,29	506	0,18	1.297	0,47

De totale kosten vermogensbeheer zijn 0,47% Dit bestaat uit 0,29% beheerkosten en 0,18% transactiekosten.

In de jaarrekening zijn alleen de direct in rekening gebrachte kosten verantwoord. In bovenstaand overzicht zijn ook de niet direct in rekening gebrachte kosten verantwoord. Van de totale beheerskosten is € 271K direct in rekening gebracht en verantwoord in de jaarrekening.

Het bestuur vindt lage beleggingskosten belangrijk. In de beleggingsovertuigingen van DNAPF is dat ook opgenomen. Beleggingskosten worden dan ook meegewogen in iedere beslissing rondom wijzigingen in de beleggingsportefeuille. Daarbij zijn lage beleggingskosten ook weer geen doel op zich, maar worden beleggingskosten altijd gezien in verhouding tot het verwachte risico en rendement.

De totale vermogensbeheerkosten zijn in absolute zin gestegen naar € 1.297K in 2022. Gerelateerd aan het gemiddeld belegd vermogen zijn de kosten gestegen: 0,47% (0,36% in 2021). Dit wordt met name veroorzaakt door een procentuele stijging van de transactiekosten. We vinden dat de relatieve hoogte van de vermogensbeheerkosten passen bij het beleid dat we voeren.

Transactiekosten

Transactiekosten houden verband met de aan- of verkoop van beleggingsfondsen, individuele beleggingstitels en/of derivaten. De transactiekosten zijn uitgesplitst naar directe en indirecte kosten binnen de beleggingscategorieën. De kosten zijn zowel absoluut als in percentage van het totaal uitgedrukt.

	Direct	Indirect	2022	Totaal
Vastrentende waarden	54	299	353	69,8%
Aandelen	40	92	132	26,1%
Vastgoed	2	19	21	4,2%
Totale transactiekosten (EUR)	96	410	506	100,0%

De totale transactiekosten zijn 0,18% (2021: 0,09%) van het gemiddeld belegd vermogen. De transactiekosten zijn in relatieve zin gestegen. Door de rentebewegingen zijn meer transacties uitgevoerd binnen vooral de DMR fondsen en door de volatiliteit waren deze duurder. Daarnaast heeft een transitie plaatsgevonden binnen de aandelenportefeuille, waarbij de volledige belegging in aandelen ontwikkelde markten is omgezet naar het NT PAB+ fonds.

Uitvoeringskosten

Om de kosten per deelnemer te berekenen is conform de aanbeveling van de Pensioenfederatie het aantal deelnemers gedefinieerd als de som van het aantal actieve deelnemers en pensioengerechtigden. Gewezen deelnemers tellen dus niet mee in deze berekening. De vermelde bedragen sluiten aan op de bedragen die zijn vermeld in de jaarrekening. Voor de specificatie van de pensioenuitvoeringskosten wordt verwezen naar de toelichting op de staat van baten en lasten zoals opgenomen in dit jaarverslag.

Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	2022		2021	
	Totaal	In euro per deelnemer	Totaal	In euro per deelnemer
Administratiekosten	236	299	236	309
Governancekosten	68	86	80	105
Advies en Overige kosten	44	56	28	37
	348	441	344	451

De uitvoeringskosten zijn licht gedaald van 451 euro per deelnemer naar 441 euro per deelnemer in 2022. De daling is veroorzaakt door de verlaging van de governancekosten omdat er in 2022 geen kosten zijn geweest met betrekking tot een Eigen Risico Beroep (eens in de drie jaar). Daarentegen zijn de advies en overige kosten licht gestegen door onder andere het advies over de wijziging van de premiemethodiek en het advies over de impact van de nieuwe Prognosetafel en ervaringssterfte. De administratiekosten zijn op hetzelfde niveau gebleven.

Vergelijking van kostenniveaus

DNAPF heeft in 2022 op basis van de gepubliceerde jaargegevens van pensioenfondsen over 2021 gekeken hoe het kostenniveau van de kring zich verhoudt tot het kostenniveau in de markt. De gegevens zijn namelijk niet eerder bekend dan na publicatie van de jaarverslagen van de pensioenfondsen. Hierbij is indicatief gekeken naar het gemiddelde kostenniveau van pensioenfondsen van vergelijkbare omvang in 2021. Uitgaande van relatief stabiele kosten is deze vergelijking nuttig.

Ten aanzien van de uitvoeringskosten is voor het jaar 2021 te constateren dat het kostenniveau van Kring AFM ruimschoots onder het gemiddelde lag van de kosten per deelnemer bij pensioenfondsen van vergelijkbare omvang (categorie tot 1.000 deelnemers). De gemiddelde uitvoeringskosten lagen op 843 euro per deelnemer gemiddeld in de markt. Ook in 2022 blijft Kring AFM ruim onder deze gemiddelde uitvoeringskosten. In Kring AFM worden sinds 2021 afwijkende pensioensoorten uitgevoerd vanuit overgangsbepalingen. De dienstverlening richting deelnemers is vooral digitaal, maar er is tevens een klantenservice beschikbaar voor vragen per mail of telefoon. De dienstverlening die DNAPF afneemt van de pensioenadministrateur is dezelfde die de pensioenadministrateur aan de meeste andere klanten biedt. Daarmee werkt de kring op een vergelijkbaar serviceniveau en met een vergelijkbare kwaliteit als een gemiddeld pensioenfonds van vergelijkbare omvang. Het bestuur constateert en is content met het feit dat de kring dezelfde service kan verlenen tegen lagere kosten dan vergelijkbare pensioenfondsen. Het is de intentie van het bestuur om de kosten op een relatief laag niveau te houden. Dit zal in de komende jaren een uitdaging zijn omdat we merken dat de kosten, structureel of eenmalig, stijgen door wijzigingen in wet- en regelgeving, waaronder de overgang naar een nieuw pensioenstelsel en de steeds hogere eisen die vanuit onze toezichthouders worden gesteld.

Voor wat betreft de kosten van vermogensbeheer geldt dat het kostenniveau van Kring AFM met betrekking tot de beheerskosten lager ligt dan het gemiddelde bij pensioenfondsen van dezelfde omvang. De transactiekosten zijn hoger dan bij pensioenfondsen van dezelfde omvang. Hierbij dient aangetekend te worden dat er in 2022 door de rentebewegingen vooral binnen de DMR fondsen meer transacties zijn uitgevoerd. Daarnaast heeft een transitie plaatsgevonden waarbij de volledige belegging in aandelen ontwikkelde markten is overgezet naar het NT PAB+ fonds. De gemiddelde kosten voor fondsen tussen 100 miljoen en 1 miljard euro bedroegen 0,31% aan beheerskosten en 0,08% aan transactiekosten in 2021.

3.19.5 Verwachte ontwikkelingen Kring AFM

De dekkingsgraad in de kring heeft zich in 2022 positief ontwikkeld. Hoewel de beursontwikkelingen in 2022 niet goed waren, is door de stijgende rente de dekkingsgraad zelfs toegenomen. De oorlog tussen Rusland en Oekraïne duurt inmiddels langer dan een jaar en blijft een negatieve invloed uitoefenen op de economische en financiële markten. De door de oorlog aan Rusland opgelegde sancties hebben onder meer directe gevolgen voor de voedsel- en energiemarkten die inmiddels hebben geleid tot inflatie. Op dit moment zijn er nog geen directe gevolgen voor deelnemers of het fonds. Het fonds heeft geen pensioengerechtigden die wonen in deze landen. Vanaf eind februari 2022 mag er niet meer gehandeld worden in deze stukken en is de waarde nagenoeg nihil. De aandacht voor de financiële positie blijft daarom onverminderd groot.

De technische voorzieningen in de jaarrekening zijn vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur van De Nederlandsche Bank (DNB) per 31 december 2022 en de factoren zoals genoemd in de grondslagen bij de jaarrekening. Sinds 30 september 2012 wordt de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur bepaald met behulp van de Ultimate Forward Rate (UFR). Deze werd in eerste instantie gebaseerd op de door verzekeraars gehanteerde UFR van 4,2%, echter sinds juli 2015 op het (voortschrijdend) 120-maands gemiddelde van de 20-jaars forward rate. Naar aanleiding van het advies van de Commissie Parameters op 12 juni 2019, wordt deze methode aangepast. De belangrijkste wijziging is dat bij de toegroei naar de UFR meer gewicht wordt gegeven aan de marktrente. Daarnaast vindt toegroei naar de UFR vanaf een later moment plaats, pas vanaf looptijd 30 in plaats van looptijd 20. DNB heeft aangekondigd om de toegroei naar de nieuwe gewichten geleidelijk te implementeren vanaf 1 januari 2021. Deze toegroei wordt in vier gelijke stappen doorgevoerd. In de jaarrekening worden deze stappen voor de kring gespecificeerd. Eind 2022 werd duidelijk dat per 1 januari 2023 de gehele nUFR van kracht wordt. De dekkingsgraad daalt daardoor van 115,2% naar 114,2% per 1 januari 2023.

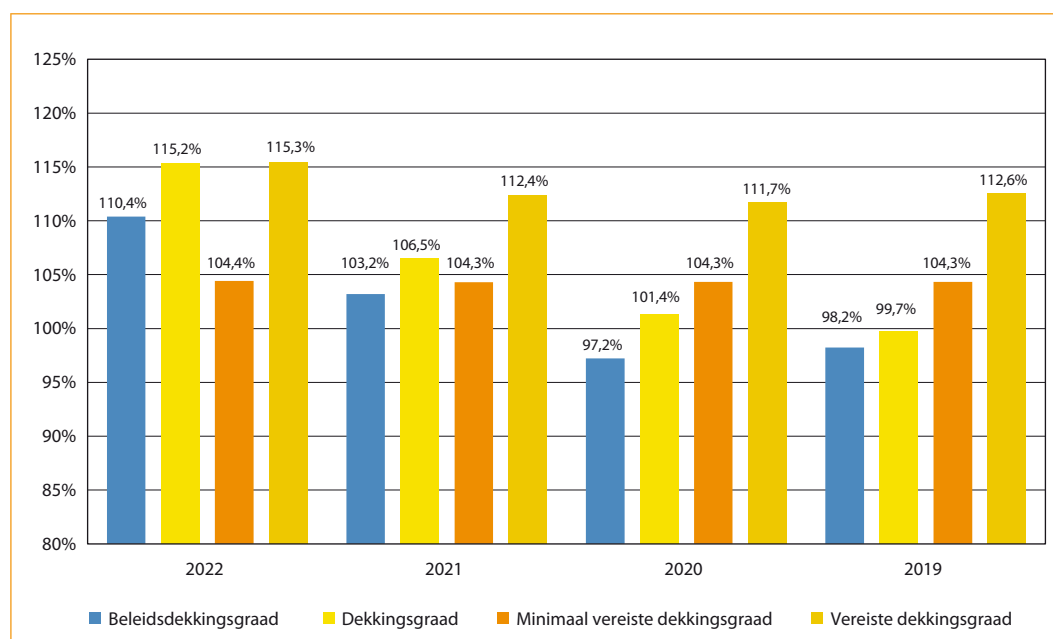
Ook voor 2022 is de pensioenopbouw verlaagd. Deze komt voor 2022 uit op 1,52%. De kring hanteert een gedempte premie, waarbij een minimale premiedekkingsgraad geldt van 105%. Net als voor 2021 is de minimale premiedekkingsgraad verlaagd naar 100%. Dit om te voorkomen dat een deel van de pensioenpremie naar het algemene pensioenvermogen gaat, terwijl de actieven behoorlijk worden gekort in de pensioenopbouw. Sociale partners en het bestuur vonden dat niet evenwichtig. Op verzoek van sociale partners AFM is de premiemethodiek per 1 januari 2023 gewijzigd van de gedempte premie met een minimale premiedekkingsgraad naar een zuiver kostendekkende premie. Per 1 januari 2023 hebben werkgever AFM en De Nationale APF een nieuwe uitvoeringsovereenkomst gesloten. Vanwege de hogere uitvoeringskosten voor een eigen kring zullen de kosten per deelnemer in 2023 gaan stijgen.

Het fonds en betrokken partijen bij Kring AFM zijn in gesprek over de mogelijkheden met betrekking tot de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. In 2023 vindt in het kader van deze voorbereidingen een Risicopreferentie onderzoek onder de deelnemers van Kring AFM plaats.

3.19.6 Actuariële paragraaf

Financiële positie

De dekkingsgraad ^{1) 2)} is in het boekjaar gestegen van 106,5% ultimo 2021 naar 115,2% ultimo 2022. De beleidsdekkingsgraad van de kring steeg in 2022 van 103,2% naar 110,4%. De beleidsdekkingsgraad ³⁾ ultimo 2022 is daarmee lager dan de vereiste dekkingsgraad van 115,3%. Hierdoor is de financiële positie niet toereikend. Onderstaande grafiek toont de beleidsdekkingsgraad, de dekkingsgraad en de (minimaal) vereiste dekkingsgraad over de afgelopen jaren.

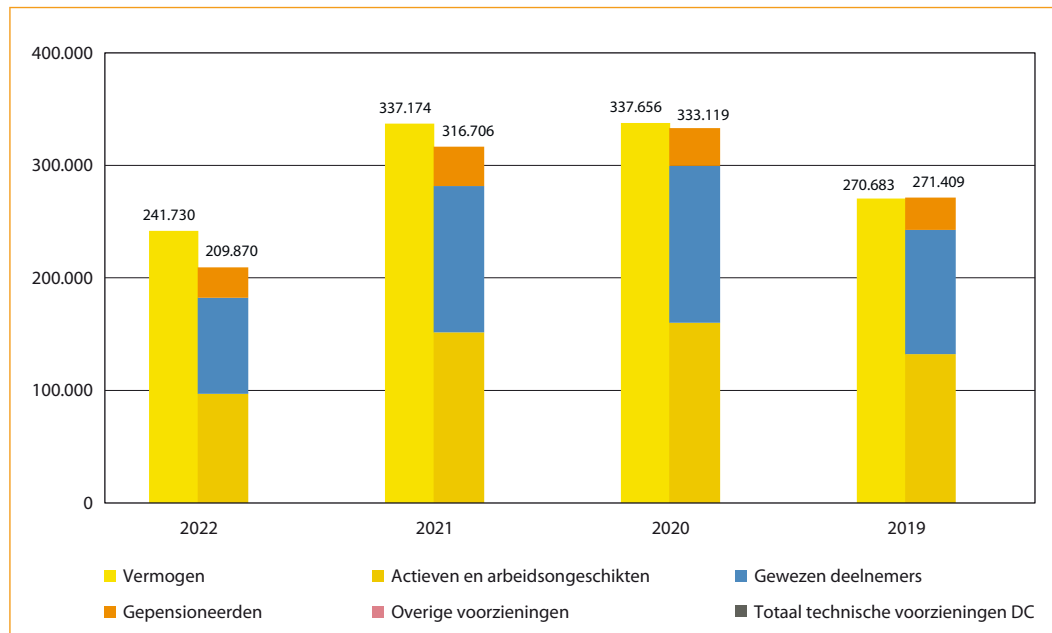

1) Waar gesproken wordt over dekkingsgraad, wordt de actuele dekkingsgraad bedoeld.

2) De dekkingsgraad is gebaseerd op de technische voorziening, waarbij verdiscontering heeft plaatsgevonden op basis van de DNB-rentetermijnstructuur per einde 2022. Volledigheidshalve merken wij op dat er geen rekening is gehouden met de gewijzigde UFR-methodiek die vanaf 1 januari 2023 van toepassing is.

3) De beleidsdekkingsgraad is gelijk aan de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad.

De volgende grafiek toont het vermogen en de technische voorzieningen over de afgelopen jaren.

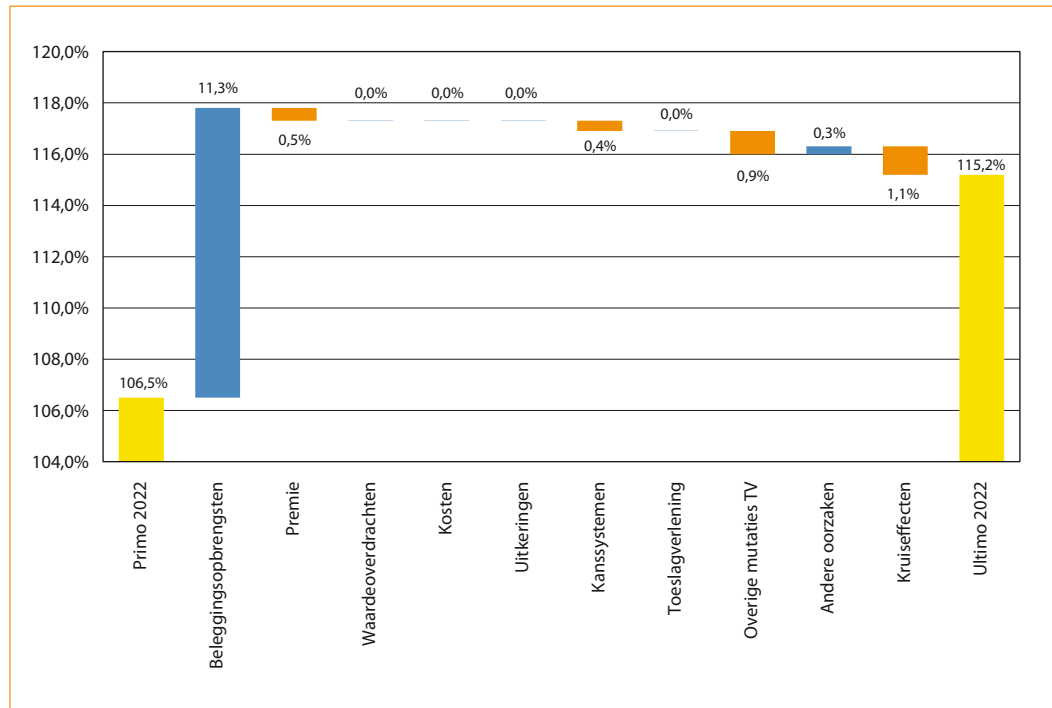

Herstelplan

De kring heeft in 2022 een herstelplan ingediend bij DNB, dat aantoont dat de beleidsdekkingsgraad binnen de gekozen hersteltermijn van 10 jaren herstelt tot het niveau van de vereiste dekkingsgraad. Per einde 2022 ligt de beleidsdekkingsgraad nog steeds onder de vereiste dekkingsgraad en is wettelijk gezien een actualisatie van het herstelplan benodigd. De dekkingsgraad per einde 2022 ligt echter boven de vereiste dekkingsgraad. Hierdoor is, volgens de herstelplansystematiek, de verwachting dat de beleidsdekkingsgraad binnen één jaar stijgt tot een niveau boven de vereiste dekkingsgraad, ook indien er geen sprake is van herstelkracht. DNB heeft de kring daarom vrijgesteld voor het indienen van een geactualiseerd herstelplan.

Analyse van het resultaat

In 2022 is er een positief resultaat van 10.591 behaald (2021: 16.409 positief). De invloed van het resultaat op de dekkingsgraad is in de volgende grafiek weergegeven en uitgesplitst naar mutatie-oorzaak ¹⁾.

Uit de grafiek valt op te maken dat het positieve resultaat op beleggingsopbrengsten de voornaamste reden is dat de dekkingsgraad in 2022 is gestegen. Onder dit resultaat zijn het beleggingsrendement en de mutatie van de voorziening uit hoofde van de wijziging van de rentetermijnstructuur verantwoord.

De component "Overige mutaties TV" heeft hoofdzakelijk betrekking op de overstap op de Prognosetafel AG2022, de wijziging van de gehanteerde ervaringssterfte en de gewijzigde kostenvoorziening.

De component "Kruiseffecten" dient als sluitpost in het verloop van de dekkingsgraad. Deze post is als gevolg van de gehanteerde methodiek, waarbij de procentuele wijzigingen allemaal individueel zijn uitgedrukt als mutatie ten opzichte van de financiële positie primo jaar, relatief groot.

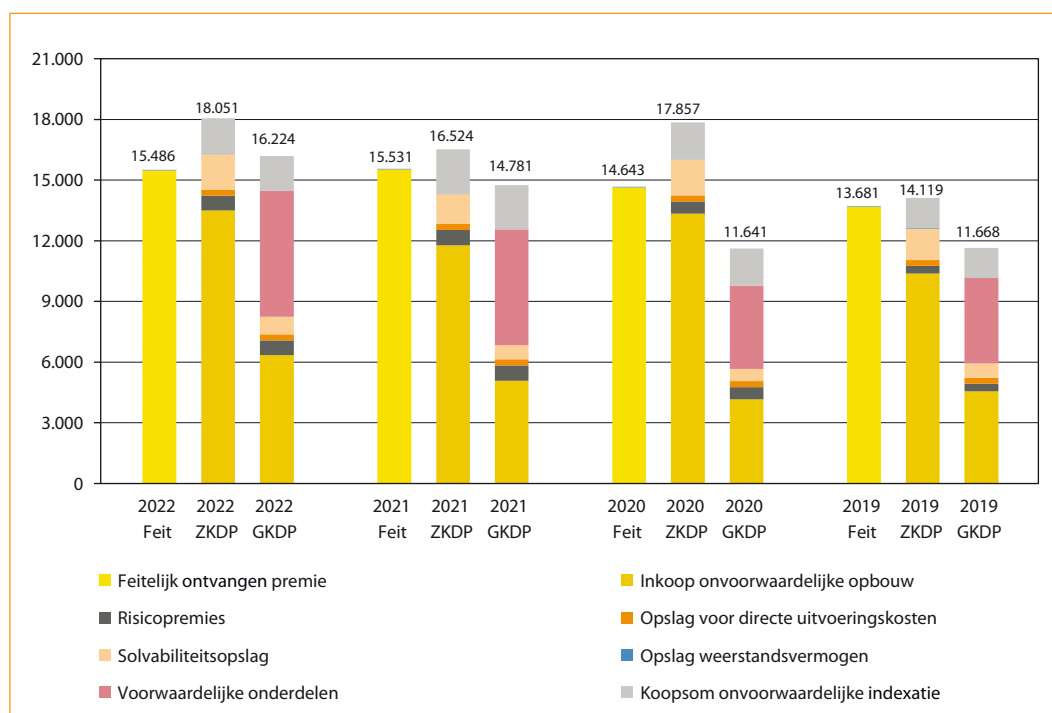
Kostendekkende premie

De kostendekkende premie over 2022 is conform fondsbeleid vastgesteld op basis van de gedempte kostendekkende premie, rekening houdend met verwacht rendement. Aanvullend bestaat de voorwaarde dat de premiedekkingsgraad in 2022 minimaal 100% moet zijn. Indien de premiedekkingsgraad hoger is dan 100% wordt het overschot van de beschikbare premie overgeheveld naar het premie- en indexatiedepot. Indien de premiedekkingsgraad lager is dan 100% wordt er een bedrag ten behoeve van de premie onttrokken uit het premie- en indexatiedepot om tot een premiedekkingsgraad van 100% te komen.

¹⁾ De splitsing naar de verschillende mutatie-oorzaken volgt, met uitzondering van de post "kruiseffecten", de DNB-jaarstaat J605. De post "kruiseffecten" is aanvullend opgenomen en betreft de saldo-post. Voor de overige procentuele resultaten geldt dat deze individueel berekend zijn als mutatie ten opzichte van de financiële positie primo boekjaar.

De gedempte kostendeekkende premie bedraagt 16.224. De feitelijke premie is met 15.486 lager dan de gedempte kostendeekkende premie. Naast de feitelijk betaalde premie heeft er in 2022 nog een onttrekking aan het depot plaatsgevonden van 1.600. De totaal beschikbare premie bedraagt daarmee 17.086 en is hoger dan de gedempte kostendeekkende premie en dus toereikend.

De feitelijke premie (Feit), de zuivere kostendeekkende premie (ZKDP) en de gedempte kostendeekkende premie (GKDP) worden in onderstaande grafiek weergegeven. Hierbij zijn de zuivere en de gedempte kostendeekkende premie gesplitst conform de vereisten uit de Pensioenwet. De component "opslag voorwaardelijke onderdelen" in de gedempte premie betreft de verplichte opslag voor de financiering van voorwaardelijke toeslagen waarmee rekening dient te worden gehouden bij premiestelling op basis van verwacht rendement.

In de volgende tabel tonen we de premiedekkingsgraad. Er is sprake van een positief effect op de financiële positie van de kring, indien de premiedekkingsgraad primo boekjaar hoger is dan de dekkingsgraad primo boekjaar. Als de premiedekkingsgraad lager is heeft dit een negatief effect op de financiële positie van de kring. Zoals uit de tabel valt op te maken heeft de opbouw in 2022 een negatief effect gehad op de financiële positie van de kring van circa 0,3%-punt.

	2022	2021	2020	2019
Dekkingsgraad primo boekjaar	106,5%	101,4%	99,7%	97,0%
Premiedekkingsgraad primo boekjaar	100,0%	100,0%	100,0%	105,0%
Impact opbouw op dekkingsgraad	-0,3%	-0,1%	0,0%	0,4%

Verzekerdenbestand

(Aantallen)

Kring K	Actieve deelnemers	Gewezen deelnemers	Pensioen-gerechtigden	Totaal
Stand per 1 januari 2022	687	771	75	1.533
Mutaties door:				
in diensttrekkingen	99	0	0	99
Collectieve inkomende waardeoverdracht	0	0	0	0
Ontslag met premievrije aanspraak	-81	81	0	0
Waardeoverdracht	0	-39	0	-39
Ingang pensioen	0	-4	14	10
Overlijden	0	-1	0	-1
Afkoop	0	0	-1	-1
Andere oorzaken	0	-10	-4	-14
Mutaties per saldo	18	27	9	54
Stand per 31 december 2022	705	798	84	1.587

De Actieve deelnemers bevatten 10 deelnemers met (gedeeltelijke) premievrijstelling wegens arbeidsongeschiktheid.

Kring K Specificatie pensioengerechtigden

	2022	2021
Ouderdomspensioen	57	49
Nabestaandenpensioen	15	14
Wezenpensioen	12	12
Totaal	84	75

3.20 Verslag Belanghebbendenorgaan Kring AFM

Het Belanghebbendenorgaan (BO) van Kring AFM vertegenwoordigt de actieven, de slapers en de gepensioneerden van de AFM.

Rol BO

Het BO heeft als rol om gevraagd en ongevraagd advies te geven aan het bestuur. Ook kan het BO het bestuur bevragen over zijn bestuurlijke taken, waaronder (voor)genomen besluiten. Daartoe ontvangt het BO doorlopend en op verzoek informatie, waaronder ten aanzien van de beleggingen en dekkingsgraadontwikkelingen. Als BO streven wij ernaar om de rollen zuiver gescheiden te houden. Dat betekent dat wij besluiten van het bestuur niet zelf opnieuw willen nemen, maar ons concentreren op de beweegredenen van het bestuur zodat we recht kunnen doen aan onze adviserende rol. Daarnaast geven we als BO goedkeuring aan bepaalde in de wet omschreven besluiten.

Samenstelling BO

De samenstelling van het BO was in 2022 als volgt:

Naam	Leeftijd	Vertegenwoordiger namens	Datum (her) benoeming	Datum teruggetreden
De heer B. Duindam	40 jaar	Actieve deelnemers (tot 29-09-2022), Werkgever (vanaf 29-09-2022)	22-12-2021	
De heer W. Langerak	48 jaar	Actieve deelnemers	22-12-2021	
De heer M. Snijder	58 jaar	Actieve deelnemers	29-09-2022	
De heer B. Bosboom	66 jaar	Pensioengerechtigden	05-02-2021	
De heer F. Voogd	35 jaar	Werkgever, voorzitter	02-10-2019	
De heer H. Korte	66 jaar	Werkgever, vice-voorzitter	14-01-2020	
Mevrouw B. Majoor	57 jaar	Werkgever	13-03-2018	01-02-2022

In december 2021 zijn de heer Duindam en de heer Langerak als vertegenwoordigers van de actieve deelnemers benoemd tot lid van het BO.

In september 2022 verruilde de heer Duindam zijn lidmaatschap namens de actieven voor een lidmaatschap als vertegenwoordiger van de werkgever, naar aanleiding van de aanvaarding van een functie buiten de AFM.

In september 2022 is de heer Snijder als vertegenwoordiger van de deelnemers benoemd tot lid van het BO.

Behandelde onderwerpen

In 2022 heeft het BO over de volgende periodieke onderwerpen vergaderd:

- Kostenrapportage per kwartaal (bespreking);
- Service Level Agreement rapportage per kwartaal (bespreking);
- Kwartaalrapportage Beleggingen (bespreking);
- Duurzaamheidsrisicomonitor per kwartaal (bespreking);
- RiskMap per kwartaal (bespreking).

Daarnaast heeft het BO in 2022 over de volgende grotere onderwerpen vergaderd:

- Wet toekomst pensioenen (bespreking);
- Herstelplan 2022 (goedkeuring);
- Haalbaarheidstoets 2022 (bespreking);
- Conceptbegroting 2023 (advisering);
- De hoogte van de premiedekkingsgraad 2023 (goedkeuring);
- Pensioenopbouw 2023 (goedkeuring);
- Wijziging premiebeleid van gedempte kostendekkende premie naar zuivere kostendekkende premie (goedkeuring);
- Risicobereidheidsonderzoek (bespreking);
- Communicatie(beleid) (advisering);
- Deelnemersonderzoek (bespreking);
- Vaststelling van de kostenbegroting (advisering) en de ontwikkeling van de kosten (bespreking) en Jaarwerk 2021 (advisering);
- Incidenten en het functioneren van AZL (bespreking);
- Rooster van aftreden van de leden van het BO (vaststelling);
- De vervulling van vacatures in het BO (besluitvorming);
- De portefeuillevreiding in het BO (vaststelling);
- Wijziging van het pensioenreglement (advisering);
- Nieuwe uitvoeringsovereenkomst (bespreking);
- Actualisering van overige beleidsdocumenten (advisering, wijziging Actuariële BedrijfsTechnische Nota).

Met het niet-uitvoerend bestuur besprak het BO onder meer de keuze van de specifieke thema's voor het intern toezicht.

Het BO heeft ook een zelfevaluatie uitgevoerd. De afdrank hiervan was dat het BO goed functioneert.

Conclusie 2022

Het BO kijkt positief terug op het functioneren van het uitvoerend bestuur, het niet-uitvoerend bestuur en het bestuur als geheel.

31 mei 2023

Belanghebbendenorgaan Collectiviteitkring AFM (Kring K)

Reactie bestuur

Het bestuur heeft met waardering kennis genomen van het verslag van het belanghebbendenorgaan Kring AFM en is verheugd over het positieve oordeel van het belanghebbendenorgaan.

Voor de komende periode zal het nieuwe pensioenstelsel dat volgend jaar ingaat hoog op de agenda staan van het BO en bestuur. Hoewel hierover nog geen afspraken zijn gemaakt voor Kring AFM, is in 2023 gestart met oriënterende gesprekken zodat het bestuur samen met het BO en sociale partners zorgen voor een goede voorbereiding en soepele overgang naar het nieuwe stelsel. Het bestuur dankt het belanghebbendenorgaan voor de grote betrokkenheid en goede samenwerking die het in 2022 heeft ervaren en kijkt uit naar de samenwerking in 2023.

3.21 Kring ANWB

Kring ANWB is vanaf 1 januari 2020 operationeel. Per die datum zijn de pensioenaanspraken en het vermogen van Pensioenfonds ANWB aan De Nationale APF overgedragen door middel van een collectieve waardeoverdracht en hebben ANWB (met inbegrip van de dochterondernemingen Logicx en MAA) en Unigarant een uitvoeringsovereenkomst met De Nationale APF gesloten.

3.21.1 Pensioenregeling ANWB en Unigarant

Hoofdpijnen

De hoofdpijnen van de pensioenregeling van ANWB (die tevens geldt voor Logicx en MAA) kunnen als volgt worden omschreven:

- De pensioenregeling is een zogenoemde collectieve defined contribution pensioenregeling, ofwel CDC-regeling;
- De pensioenregeling is een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling en heeft het karakter van een uitkeringsovereenkomst in de zin van de Pensioenwet;;
- het in enig jaar op te bouwen ouderdomspensioen wordt bepaald op basis van de voor het betreffende jaar beschikbaar gestelde premie. De opbouw van het ouderdomspensioen in 2022 bedraagt op basis van de in 2022 beschikbaar gestelde premie 1,5% van de pensioengrondslag. Voor de jaren daarna berekent het pensioenfonds welk opbouwpercentage van het ouderdomspensioen kan worden gefinancierd op basis van de beschikbaar gestelde premie;
- de pensioengrondslag is gelijk aan 12 maal het vaste bruto maandsalaris vermeerderd met het overeengekomen vakantiegeld en eindejaarsuitkering dat bij een volledig dienstverband zou gelden, verminderd met de franchise.
- het pensioengevend salaris is gemaximeerd tot € 114.866 (2022);
- het ouderdomspensioen gaat in op de pensioenrichtleeftijd van 68 jaar.
- het in enig jaar op te bouwen partnerpensioen wordt bepaald op basis van de voor het betreffende jaar beschikbare gestelde premie. De opbouw van het partnerpensioen bedraagt 70% van het opbouwpercentage van het ouderdomspensioen. Indien het opbouwpercentage met ingang van 2021 in enig jaar lager is dan 1,3125% dan wordt tijdens het deelnemerschap in het betreffende jaar een aanvullende aanspraak op partnerpensioen toegekend. De aanvullende aanspraak op partnerpensioen wordt berekend op basis van het verschil tussen het in enig jaar geldende opbouwpercentage en 1,3125% van de pensioengrondslag. Deze aanvullende aanspraak wordt op risicobasis verzekerd. Bij echtscheiding wordt een bijzonder Partnerpensioen toegekend;
- de deelnemer die gehuwd is, een geregistreerd partnerschap heeft of samenwoont op basis van een samenlevingsovereenkomst kan een aanvullend partnerpensioen verzekeren ter compensatie van het ANW-hiaat. De voorwaarden staan in het ANW-hiaatreglement;
- het in enig jaar op te bouwen wezenpensioen wordt bepaald op basis van de voor het betreffende jaar beschikbaar gestelde premie. De opbouw van het wezenpensioen bedraagt 14% van het opbouwpercentage van het ouderdomspensioen. Indien het opbouwpercentage met ingang van 2021 in enig jaar lager is dan 0,2625% dan wordt tijdens het deelnemerschap in het betreffende jaar een aanvullende aanspraak op wezenpensioen toegekend. De aanvullende aanspraak op wezenpensioen wordt berekend op basis van het verschil tussen het in enig jaar geldende opbouwpercentage en 0,2625% van de pensioengrondslag. Deze aanvullende aanspraak op wezenpensioen wordt op risicobasis verzekerd;
- de franchise bedraagt € 14.802 (2022) en wordt jaarlijks per 1 januari aangepast aan het voor dat jaar fiscaal toelaatbare geldende minimumniveau;
- de werkgever betaalt op basis van een premiedekkingsgraad van 100% naast een vaste premie van 19,58% van het gemaximeerde pensioengevend salaris een aanvullende premie van 0,28% (2022) van het gemaximeerde pensioengevend salaris. Daarnaast wordt door de werknemers tevens een premie betaald. De werknemer betaalt naast de reguliere werknemersbijdrage een leeftijdsafhankelijke premie voor een eventuele verzekering van het ANW-hiaat;
- bij arbeidsongeschiktheid in de zin van de WIA, vindt (gedeeltelijke) premievrije doorbouw plaats. Dit geldt niet voor de ANW-hiaat regeling;
- de pensioenregeling kent een arbeidsongeschiktheidspensioen als aanvulling op een WAO of WIA uitkering.

- de toeslagverlening op pensioenaanspraken van (gewezen) deelnemers en partners en pensioenrechten van pensioengerechtigden is voorwaardelijk en wordt volledig gefinancierd uit het beleggingsrendement van Collectiviteitkring ANWB. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald.

De hoofdlijnen van de pensioenregeling van Unigarant kunnen als volgt worden omschreven:

- De pensioenregeling is een zogenoemde collectieve defined contribution pensioenregeling, ofwel CDC-regeling;
- De pensioenregeling is een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling en heeft het karakter van een uitkeringsovereenkomst in de zin van de Pensioenwet; het in enig jaar op te bouwen ouderdomspensioen wordt bepaald op basis van de voor het betreffende jaar beschikbaar gestelde premie. De opbouw van het ouderdomspensioen in 2022 bedraagt op basis van de in 2022 beschikbaar gestelde premie 1,74% van de pensioengrondslag. Voor de jaren daarna berekent het pensioenfonds welk opbouwpercentage van het ouderdomspensioen kan worden gefinancierd op basis van de beschikbaar gestelde premie;
- de pensioengrondslag is gelijk aan 12 maal het vaste bruto maandsalaris vermeerderd met het overeengekomen vakantiegeld dat bij een volledig dienstverband zou gelden en eventueel vermeerderd met een dertiende maand, verminderd met de franchise.
- het pensioengevend salaris is gemaximeerd tot € 114.866 (2022);
- het ouderdomspensioen gaat in op de pensioenrichtleeftijd van 68 jaar.
- het in enig jaar op te bouwen partnerpensioen wordt bepaald op basis van de voor het betreffende jaar beschikbare gestelde premie. De opbouw van het partnerpensioen bedraagt 70% van het opbouwpercentage van het ouderdomspensioen. Indien het opbouwpercentage met ingang van 2021 in enig jaar lager is dan 1,3125% dan wordt tijdens het deelnemerschap in het betreffende jaar een aanvullende aanspraak op partnerpensioen toegekend. De aanvullende aanspraak op partnerpensioen wordt berekend op basis van het verschil tussen het in enig jaar geldende opbouwpercentage en 1,3125% van de pensioengrondslag. Deze aanvullende aanspraak wordt op risicobasis verzekerd. Bij echtscheiding wordt een bijzonder Partnerpensioen toegekend. Bij echtscheiding wordt een bijzonder Partnerpensioen toegekend;
- De deelnemer die gehuwd is, een geregistreerd partnerschap heeft of samenwoont op basis van een samenlevingsovereenkomst is aanvullend verzekerd voor een partnerpensioen ter compensatie van het ANW-hiaat. De voorwaarden staan in het ANW-hiaatreglement;
- het in enig jaar op te bouwen wezenpensioen wordt bepaald op basis van de voor het betreffende jaar beschikbaar gestelde premie. De opbouw van het wezenpensioen bedraagt 14% van het opbouwpercentage van het ouderdomspensioen. Indien het opbouwpercentage met ingang van 2021 in enig jaar lager is dan 0,2625% dan wordt tijdens het deelnemerschap in het betreffende jaar een aanvullende aanspraak op wezenpensioen toegekend. De aanvullende aanspraak op wezenpensioen wordt berekend op basis van het verschil tussen het in enig jaar geldende opbouwpercentage en 0,2625% van de pensioengrondslag. Deze aanvullende aanspraak op wezenpensioen wordt op risicobasis verzekerd;
- de franchise bedraagt € 14.802 (2022) en wordt jaarlijks per 1 januari aangepast aan het voor dat jaar fiscaal toelaatbare geldende minimumniveau;
- de werkgever betaalt op basis van een premiedekkingsgraad van 100% naast een vaste premie van 20,09% van het gemaximeerde pensioengevend salaris een aanvullende premie van 4,28% (2022) van het gemaximeerde pensioengevend salaris. Daarnaast wordt door de werknemers tevens een premie betaald. De werknemer betaalt naast de reguliere werknemersbijdrage een leeftijdsafhankelijke premie voor een eventuele verzekering van het ANW-hiaat;
- bij arbeidsongeschiktheid in de zin van de WIA, vindt premievrije doorbouw plaats;
- de toeslagverlening op pensioenaanspraken van (gewezen) deelnemers en partners en pensioenrechten van pensioengerechtigden is voorwaardelijk en wordt volledig gefinancierd uit het beleggingsrendement van Collectiviteitkring ANWB. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald.

Financieringsbeleid

De werkgever betaalt een premie als vast percentage van het gemaximeerd pensioengevend salaris. Deze premie is de totale premie voor de pensioenregeling die volgt uit de pensioenovereenkomst.

Feitelijke premie

De feitelijke premie van de pensioenregeling van de werkgever is gelijk aan de door de werkgever beschikbaar gestelde premie. De beschikbaar gestelde premie bestaat uit de vaste premie en de voor enig jaar afgesproken aanvullende premie. De vaste premie bestaat uit het werkgeversdeel en een werknemersdeel.

De werkgeverspremie bedraagt 19,58% voor ANWB en 20,09% voor Unigarant (niveau 2022) van de som van de pensioengevende salarissen. Daarnaast is in 2022 een extra bijdrage gedaan door de werkgevers. Voor ANWB bedraagt de extra bijdrage 0,28% en voor Unigarant 4,28% van de pensioengevende salarissom. Vanwege deze aanvullende stortingen is er in 2022 meer premie ontvangen dan in 2021.

Gedempte Kostendekkende premie

De kostendekkende premie van Kring ANWB wordt gedempt. Het fonds hanteert voor de interne financiering van de pensioenregelingen een gedempte kostendekkende premie op basis van een verwacht rendement. Deze gedempte kostendekkende premie is gelijk aan de zuivere kostendekkende premie met dien verstande dat een andere disconteringsvoet wordt gehanteerd. Voor de disconteringsvoet wordt uitgegaan van de vastgestelde verwachte waarde van het toekomstig rendement.

De verwachte rendementscurve wordt vastgesteld op basis van de maximale parameters zoals vastgesteld door de Commissie Parameters, rekening houdend met afslagen voor kosten. Voor de berekening van het portefeuillerendement wordt rekening gehouden met de standaarddeviaties van de verschillende categorieën en correlaties tussen de verschillende categorieën. De verwachte rendementscurve wordt jaarlijks aangepast naar de meest recente dynamische strategische beleggingsmix en feitelijke verdeling van de vastrentende waarden naar rating. De rentetermijnstructuur (als zijnde het rendement op vastrentende waarden) en het ingroeipad voor de inflatiecurve, worden gebaseerd op 30 september 2021. Voor de premie 2022 is de rente opnieuw vastgesteld voor een periode van vijf jaar op de stand per 30 september 2021.

3.21.2 Financiële positie

Dekkingsgraden

In de onderstaande tabel worden de dekkingsgraden ultimo 2022 weergegeven.

Dekkingsgraad	31 december 2022	31 december 2021
Dekkingsgraad (DNB) - DG	110,7%	111,0%
Beleidsdekkingsgraad	111,2%	107,9%
Reële dekkingsgraad	84,3%	85,2%
Minimaal vereiste dekkingsgraad - MVEV	104,2%	104,2%
Feitelijk vereiste dekkingsgraad - FVEV	119,8%	118,2%
Strategisch vereiste dekkingsgraad - SVEV	118,7%	117,0%

Ten opzichte van eind 2021 is de dekkingsgraad licht gedaald van 111,0% naar 110,7%. De technische voorzieningen daalden van circa 1.807 miljoen euro per eind 2021 tot circa 1.292 miljoen euro met name door de gestegen rente. Daartegenover stond een lichte stijging van de technische voorziening door het toepassen van de nieuwe Prognosetafel AG2022 en de aangepaste ervaringssterfte. De technische voorziening is daarnaast gestegen door de verleende extra toeslagen. Het belegd vermogen is eveneens gedaald van circa 1.996 miljoen per eind 2021 naar circa 1.423 miljoen aan het eind van 2022. Dit wordt met name veroorzaakt door de slechte beleggingsresultaten op aandelen en obligaties. Het jaarrendement op de totale portefeuille is negatief met -28,9%. De

beleidsdekkingsgraad is gestegen van 107,9% eind 2021 naar 111,2% aan het einde van 2022. Ultimo 2022 is de beleidsdekkingsgraad van 111,2% lager dan de dekkingsgraad behorend bij het strategisch vereist eigen vermogen van 118,7%. De beleidsdekkingsgraad is hoger dan de dekkingsgraad behorend bij het minimaal vereist eigen vermogen van 104,2%. Daarmee is er ultimo 2022 sprake van een vermogenstekort. Ultimo 2022 bedraagt de reële dekkingsgraad 84,3%.

Herstelplan

Indien de beleidsdekkingsgraad van de kring lager is dan de dekkingsgraad horend bij het strategisch vereist eigen vermogen dient er binnen drie maanden een herstelplan ingediend te worden bij DNB. De collectiviteitkring is per het eerste rapportagemoment 31 januari 2020 in herstel en heeft een herstelplan bij DNB ingediend. Doel van het herstelplan is om aan te tonen dat de beleidsdekkingsgraad zich binnen 10 jaar ten minste op het niveau van het strategisch vereist eigen vermogen bevindt. Hierbij gaat het bestuur uit van de objectief vastgestelde beste inschatting van de parameters door de Commissie Parameters. Hierbij dient aangetekend te worden dat het overrendement door de lage rentestand een relatief groot aandeel heeft in de herstelcapaciteit. Daarnaast wordt geen rekening gehouden met de verwachte trendmatige daling van de UFR, conform voorschriften DNB.

Ultimo 2021 was de beleidsdekkingsgraad van Kring ANWB lager dan de vereiste dekkingsgraad. Om die reden is een actualisatie van het herstelplan ingediend bij DNB. Uit het herstelplan blijkt dat Kring ANWB naar verwachting tijdig herstelt. Ultimo 2024 is de beleidsdekkingsgraad naar verwachting hoger dan de vereiste dekkingsgraad. Op basis van deze prognose zijn er geen aanvullende maatregelen nodig om tijdig te herstellen. Het geactualiseerde herstelplan 2022 is door DNB goedgekeurd op 19 mei 2022.

Omdat de beleidsdekkingsgraad (111,2%) ultimo 2022 lager is dan de strategische vereiste dekkingsgraad (118,7%) is er in 2023 een geactualiseerd herstelplan voor Collectiviteitkring ANWB ingediend. Volgens dit herstelplan is de verwachting dat eind 2027 de beleidsdekkingsgraad hoger is dan de dekkingsgraad horend bij het strategisch vereist eigen vermogen. Op basis van dit herstelplan zijn er geen aanvullende maatregelen nodig om tijdig te herstellen. De herstelkracht is afgenomen ten opzichte van vorig jaar: De bijdrage van de premie is gunstiger door de gestegen rentetermijnstructuur. Daar staat tegenover dat de bijdrage van het overrendement juist lager is als gevolg van de gestegen rentetermijnstructuur. Het herstelplan 2023 is door DNB goedgekeurd op 23 mei 2023.

Toeslagbeleid

De toeslagverlening is afhankelijk van de financiële middelen van Collectiviteitkring ANWB met dien verstande dat uitsluitend toeslag kan worden verleend als de beleidsdekkingsgraad van de kring hoger is dan 110% en de verleende toeslag naar verwachting ook in de toekomst mogelijk is. De toeslagverlening is per definitie voorwaardelijk en bedraagt niet meer dan de prijsindex. Uitgangspunt voor de berekening van de toeslag per 1 januari 2022 is de financiële situatie per 30 september 2021. De beleidsdekkingsgraad bedraagt op 30 september 2021 105,6%. Er is daarom per 1 januari 2022 geen toeslag verleend.

In afwijking van bovenstaande regel heeft het bestuur, na goedkeuring van het belanghebbendenorgaan, toeslag verleend op grond van de extra toeslagmogelijkheid die (lagere) wetgeving heeft geboden.

Als gevolg van het uitstellen van de beoogde inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen (Wtp) is een tijdelijke regeling voor toeslagverlening ingevoerd. Op basis van deze regeling kunnen pensioenfondsen, vooruitlopend op de transitie Wtp, onder voorwaarden afwijken van bestaande regels voor toeslagverlening. Voor pensioenfondsen die de intentie hebben de pensioenen in te varen in een van de nieuwe pensioencontracten, wordt de dekkingsgraadgrens voor het verlenen van toeslag in 2022 verlaagd van 110% naar 105%. Dit betekent dat toeslag kan worden verleend indien de beleidsdekkingsgraad hoger is dan 105%. De tijdelijke regeling is geldig van 1 juli 2022 tot 1 januari 2023. Het fonds mag niet op eigen initiatief tot invaren besluiten, zij kan dit uitsluitend doen naar aanleiding van een verzoek tot invaren van sociale partners. De sociale partners van Collectiviteitkring ANWB hebben de intentie tot invaren afgegeven.

Het bestuur heeft gebruik gemaakt van de tijdelijke regeling voor de extra toeslag 2022 en verhoogde toeslag in 2023 onder de wettelijke voorwaarden. De wijze waarop het bestuur de evenwichtigheid heeft vastgesteld is toegelicht in het algemene bestuursverslag. Het bestuur had de voorkeur om geen maximale toeslag te verlenen en de dekkingsgraad te laten dalen tot 105% maar voldoende marge over te houden om veilig te kunnen invaren in het nieuwe stelsel.

Op basis van bovenstaande heeft het bestuur in haar vergadering van 1 december besloten tot het verlenen van een toeslag over 2022 te hoogte van 1,29% en een toeslag per 1 januari 2023 van eveneens 1,29% voor de deelnemers van Kring ANWB. Het belanghebbendenorgaan heeft hier op 9 december goedkeuring aan verleend. Beide toeslagen zijn per 1 januari 2023 verwerkt.

Korte termijn risicohouding

De korte termijn risicohouding wordt gemeten aan de hand van de vereiste dekkingsgraad met bijbehorende bandbreedtes. Indien op enig moment de daadwerkelijke vereiste dekkingsgraad zich buiten deze bandbreedtes bevindt, is dit een eerste indicatie dat het gevoerde beleid niet in lijn is met de doelstellingen van het fonds. Het fonds heeft de risicohouding voor de korte termijn vastgesteld op een strategische vereiste dekkingsgraad van 118,7% ultimo 2022, met een bandbreedte van $-/-2,5\%$ aan de onderkant en $+/+3,0\%$ aan de bovenkant. Gedurende 2022 is de daadwerkelijke vereiste dekkingsgraad binnen deze bandbreedtes gebleven en heeft Collectiviteitkring ANWB haar beleid niet hoeven aan te passen.

Ultimo 2022 bedraagt de feitelijk vereiste dekkingsgraad 119,8%. Collectiviteitkring ANWB voldoet aldus aan haar korte termijn risicohouding.

Lange termijn risicohouding

De lange termijn risicohouding komt tot uitdrukking in de jaarlijks terugkerende haalbaarheidstoets. De belangrijkste uitkomst waarnaar in de haalbaarheidstoets gekeken wordt, is het pensioenresultaat. Het pensioenresultaat is een maatstaf voor koopkrachtbehoud. Conform de risicobereidheid van Collectiviteitkring ANWB heeft het bestuur een pensioenresultaat en ondergrenzen vanuit verschillende scenario's gedefinieerd die aansluiten op de lange termijn risicohouding van het fonds. Het pensioenresultaat en ondergrenzen zijn door het bestuur vastgesteld en vastgelegd in de ABTN:

- De ondergrens voor het verwacht pensioenresultaat (50%-procent percentiel) vanuit de strategische positie waarbij de kring precies beschikt over het vereist eigen vermogen bedraagt 80%;
- De ondergrens voor het verwacht pensioenresultaat (50%-percentiel) vanuit de feitelijke financiële positie bedraagt 78%;
- De maximale relatieve afwijking tussen het verwachte pensioenresultaat vanuit de feitelijke financiële positie en het pensioenresultaat vanuit de feitelijke financiële positie in een slechtweerscenario (5%-percentiel) bedraagt 46%.

Volgens de haalbaarheidstoets die in 2022 is uitgevoerd voldoet Kring ANWB aan de vastgestelde ondergrenzen.

3.21.3 Beleggingen

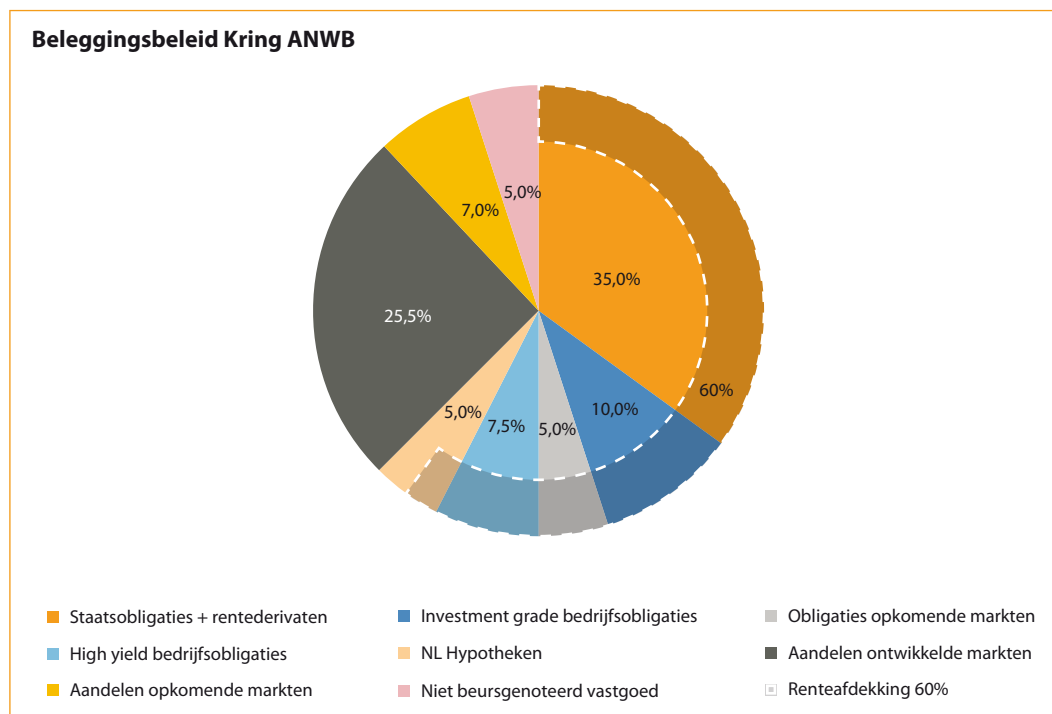
De hoofddoelstelling van het beleggingsbeleid is het op lange termijn realiseren van een zo hoog mogelijk rendement, rekening houdend met de lange en korte termijn risicohouding van de kring, alsmede met de verplichtingenstructuur.

Het bestuur heeft voor 2022 de uitkomsten van ALM-studie 2020 en SAA-studie medio 2021 als uitgangspunt genomen voor het strategische beleid van Collectiviteitkring ANWB. Concreet betekent dit een verdeling naar de matchingportefeuille van 40% en naar de returnportefeuille van 60%. Het renterisico wordt 60% afgedekt op marktwaarde. In 2022 is een nieuwe ALM studie uitgevoerd. Deze heeft niet geleid tot een andere verdeling tussen matching en return portefeuille of renteafdekkingspercentage.

Wat betreft aandelen ontwikkelde markten, belegt kring M naast de beleggingen in het NT PAB+ fonds, momenteel nog in een NT ESG Leaders aandelenmandaat.

De kring zit momenteel nog in een transitieperiode en de portefeuilleverdeling wijkt daarom af van de strategische verdeling. Dit is het gevolg van wachtrijen bij illiquide beleggingen.

In onderstaande figuur wordt de strategische verdeling naar beleggingscategorieën weergegeven.

Beleggingsrendementen

Het belegd vermogen is vanaf 31 december 2021 gedaald van circa 1.996 miljoen euro naar circa 1.423 miljoen euro. Het rendement op de portefeuille over 2022 bedraagt -28,9%. Hiermee is het rendement lager dan de vastgestelde benchmark (-28,5%). De return portefeuille heeft een rendement van -17,0% behaald (ten opzichte van het benchmarkrendement van -17,1%) en de matchingportefeuille een rendement van -45,0% (ten opzichte van het benchmarkrendement van -42,8%).

Het negatieve rendement van de matchingportefeuille werd met name veroorzaakt door de gestegen rente. Als de rente stijgt, neemt de waarde van vastrentende waarden af. Hypotheken lieten vergeleken met de benchmark een underperformance zien die naast spreadontwikkelingen gedeeltelijk verklaard wordt door het offerterisico bij het instappen in deze categorie.

Het absolute rendement van de beleggingscategorieën binnen de return portefeuille was negatief. De stijging van de rente had een negatief effect op de waardering van aandelen. Stijgende rente kan winsten van bedrijven onder druk zetten. Daarnaast heeft een stijgende rente een negatieve invloed op de verdiscontering van toekomstige winsten en dus op koersen. De aandelenbeleggingen worden beheerd volgens ESG benchmarks. Vergeleken met de grijze indices presteerden deze afgelopen jaar slechter, rekening houdend met valuta afdekking. In tegenstelling tot het beursgemiddelde, lieten energie gerelateerde sectoren een positief rendement zien.

Hoogrentende obligaties lieten een negatief absoluut rendement zien, maar relatief gezien presteerden ze beter dan de benchmark. Investment grade bedrijfsobligaties daarentegen behaalden een negatief absoluut rendement dat lager lag dan de benchmark. Niet-

beursgenoteerd onroerend behaalde een negatief rendement. Gezien de korte periode sinds de belegging, is hiervoor nog geen benchmark rendement opgenomen.

	YTD	YTD	Marktwaaarde 2022		Marktwaaarde 2021	
	PF	BM	in € 1.000	in %	in € 1.000	in %
Discretionaire LDI portefeuille	-45,0	–	453.196	31,8	751.480	37,6
Nederlandse Hypotheken	-16,1	-9,4	79.446	5,6	0	0,0
Totaal matching (geschaald naar assets)	-45,0	-42,8	532.642	37,4	751.480	37,6
Vastrentende waarden	-12,5	-11,3	171.074	12,0	230.413	11,5
Hoogrentende obligaties	-7,2	-8,4	202.001	14,2	260.097	13,0
Aandelen	-11,9	-12,1	482.916	33,9	759.351	38,0
Vastgoed	-4,6		12.271	0,9	0	0,0
Valutaderivaten	-6,1	-6,1	22.025	1,5	-5.284	-0,3
Totaal return	-17,0	-17,1	890.287	62,6	1.244.577	62,4
(Bijdrage) overig effect	-0,1	–	0	0,0	0	0,0
Totaal	-28,9	-28,5	1.422.929	100,0	1.996.057	100,0

PF = portefeuille

BM = benchmark

Het renterisico wordt strategisch voor 60% afgedekt. Ex post was het renteafdekkingspercentage eind 2022 (over laatste 12 maanden) ca 63,2% wanneer alle effecten worden beschouwd. Dit betekent naast rente-effecten ook spreadeffecten a.g.v. het gebruik van spreadproducten zoals bedrijfsobligaties en hypotheeklen voor de renteafdekking. Het rendement op deze producten wordt, naast door rentewijzigingen, beïnvloed door andere factoren zoals het verschil in rente vergeleken met de swaprente. Afwijkingen ex-post ten opzichte van de strategische renteafdekking zijn mogelijk door praktische uitvoering, spreadeffecten en afdekking per looptijd.

3.21.4 Kosten

In 2011 heeft de Pensioenfederatie de Aanbevelingen Uitvoeringskosten gepresenteerd. Hierin zijn de pensioenfondsen opgeroepen om de kosten van het pensioenbeheer, vermogensbeheer en transactiekosten te publiceren. Deze kosten moesten naar de mening van de Pensioenfederatie volledig bekend zijn binnen het pensioenfonds en beschikbaar zijn voor deelnemers, De Nationale APF onderschrijft deze mening.

Kosten van het vermogensbeheer

In onderstaand schema zijn de totale kosten van het vermogensbeheer per beleggingscategorie (asset class) geaggregeerd in tabelvorm, evenals het gehanteerde gemiddeld belegd vermogen.

Kengetallen	Gemiddeld belegd vermogen (EUR)	Totale Beheer- kosten	Transactie- (%) kosten	(%)	Totaal (EUR)	Totaal (%)
Vastrentende waarden	1.050.404	2.244	0,22	470	0,04	2.714
Aandelen	578.647	698	0,12	875	0,08	1.573
Vastgoed	511	2	0,39	0	0,00	2
Derivaten (rente en valutaoverlay)	-82.859	0	0,00	962	-1,16	962
Liquide middelen	84.770	0	0,00	0	0,00	0
Niet asset gerelateerd		1.011	0,00	0	0,00	1.011
Totaal	1.631.473	3.955	0,24	2.307	0,14	6.262
						0,38

De totale kosten vermogensbeheer zijn 0,38%. Dit bestaat uit 0,24% beheerkosten en 0,14% transactiekosten.

In de jaarrekening zijn alleen de direct in rekening gebrachte kosten verantwoord. In bovenstaand overzicht zijn ook de niet direct in rekening gebrachte kosten verantwoord. Van de totale beheerskosten is € 3.622K direct in rekening gebracht en verantwoord in de jaarrekening.

Het bestuur vindt lage beleggingskosten belangrijk. In de beleggingsovertuigingen van DNAPF is dat ook opgenomen. Beleggingskosten worden dan ook meegewogen in iedere beslissing rondom wijzigingen in de beleggingsportefeuille. Daarbij zijn lage beleggingskosten ook weer geen doel op zich, maar worden beleggingskosten altijd gezien in verhouding tot het verwachte risico en rendement.

De totale vermogensbeheerkosten zijn in absolute zin gestegen naar € 6.262K in 2022. Gerelateerd aan het gemiddeld belegd vermogen zijn de kosten ook gestegen van 0,30% naar 0,38%. We vinden dat de relatieve hoogte van de vermogensbeheerkosten passen bij het beleid dat we voeren.

Transactiekosten

Transactiekosten houden verband met de aan- of verkoop van beleggingsfondsen, individuele beleggingstitels en/of derivaten. De transactiekosten zijn uitgesplitst naar directe en indirecte kosten binnen de beleggingscategorieën. De kosten zijn zowel absoluut als in percentage van het totaal uitgedrukt.

	Direct	Indirect	2022	Totaal
Vastrentende waarden	470	0	470	20,4%
Aandelen	748	127	875	37,9%
Vastgoed	0	0	0	0,0%
Derivaten	962	0	962	41,7%
Totale transactiekosten (EUR)	2.180	127	2.307	100,0%

De totale transactiekosten zijn 0,14% (2021: 0,06%) van het gemiddeld belegd vermogen. De transactiekosten zijn in relatieve zin gestegen. Door de rentebewegingen zijn meer transacties uitgevoerd binnen vooral de LDI portefeuille en door de volatiliteit waren deze duurder. Daarnaast heeft een transitie plaatsgevonden binnen de aandelenportefeuille. Hierbij is ca de helft van de aandelenportefeuille omgezet naar het NT PAB+ fonds.

Uitvoeringskosten

Om de kosten per deelnemer te berekenen is conform de aanbeveling van de Pensioenfederatie het aantal deelnemers gedefinieerd als de som van het aantal actieve deelnemers en pensioengerechtigden. Gewezen deelnemers tellen dus niet mee in deze berekening. De vermelde bedragen sluiten aan op de bedragen die zijn vermeld in de jaarrekening. Voor de specificatie van de pensioenuitvoeringskosten wordt verwezen naar de toelichting op de staat van baten en lasten zoals opgenomen in dit jaarverslag.

Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	2022		2021	
	Totaal	In euro per deelnemer	Totaal	In euro per deelnemer
Administratiekosten	850	134	846	140
Governancekosten	420	66	421	70
Advies en Overige kosten	178	28	85	14
	1.448	228	1.352	224

De uitvoeringskosten zijn licht gestegen van 224 euro per deelnemer naar 228 euro per deelnemer in 2022. De administratiekosten zijn licht gestegen door de indexatie van de tarieven die per deelnemer in rekening worden gebracht voor de administratie- en governancekosten. De governancekosten zijn echter fractioneel gedaald omdat er in 2022 ten opzichte van de tariefindexatie geen kosten zijn geweest met betrekking tot een Eigen Risico Beoordeling (eens in de drie jaar). De advies en overig kosten zijn behoorlijk gestegen. Deze stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door de ALM-studie, het advies over de impact van de nieuwe Prognosetafel en ervaringssterfte en het advies over de extra indexatie 2022 en indexatie 2023. Mede door de toename van het aantal deelnemers (319) waarover de kosten verdeeld worden, is de stijging van de kosten per deelnemer gering.

Vergelijking kostenniveau's

DNAPF heeft in 2022 op basis van de gepubliceerde jaargegevens van pensioenfondsen over 2021 gekeken hoe het kostenniveau van de kring zich verhoudt tot het kostenniveau in de markt. De gegevens zijn namelijk niet eerder bekend dan na publicatie van de jaarverslagen van de pensioenfondsen. Hierbij is indicatief gekeken naar het gemiddelde kostenniveau van pensioenfondsen van vergelijkbare omvang in 2021. Uitgaande van relatief stabiele kosten is deze vergelijking nuttig.

Ten aanzien van de uitvoeringskosten is voor het jaar 2021 te constateren dat het kostenniveau van Kring ANWB ruimschoots onder het gemiddelde lag van de kosten per deelnemer bij pensioenfondsen van vergelijkbare omvang (categorie 1.000-10.000 deelnemers). De gemiddelde uitvoeringskosten lagen op 348 euro per deelnemer gemiddeld in de markt. Ook in 2022 blijft Kring ANWB ruim onder deze uitvoeringskosten. In Kring ANWB worden twee pensioenregelingen uitgevoerd, wat meer is dan een gemiddeld pensioenfonds uitvoert. Kring ANWB kent nog een aantal afwijkende pensioensoorten uit overgangsbepalingen en wijkt daarmee niet af van de markt. De dienstverlening richting deelnemers is vooral digitaal, maar er is tevens een klantenservice beschikbaar voor vragen per mail of telefoon. De dienstverlening die DNAPF afneemt van de pensioenadministrateur is dezelfde die de pensioenadministrateur aan de meeste andere klanten biedt. Daarmee werkt de kring op een vergelijkbaar serviceniveau en met een vergelijkbare kwaliteit als een gemiddeld pensioenfonds van vergelijkbare omvang. Het bestuur constateert en is content met het feit dat de kring dezelfde service kan verlenen tegen lagere kosten dan vergelijkbare pensioenfondsen. Het is de intentie van het bestuur om de kosten op een relatief laag niveau te houden. Dit zal in de komende jaren een uitdaging zijn omdat we merken dat de kosten, structureel of eenmalig, stijgen door wijzigingen in wet- en regelgeving, waaronder de overgang naar een nieuw pensioenstelsel en de steeds hogere eisen die vanuit onze toezichthouders worden gesteld.

Voor wat betreft de kosten van vermogensbeheer geldt dat het kostenniveau van Kring ANWB met betrekking tot de beheerskosten behoorlijk lager ligt dan het gemiddelde bij pensioenfondsen van dezelfde omvang. De transactiekosten zijn hoger dan bij pensioenfondsen van dezelfde omvang. Hierbij dient aangetekend te worden dat er in 2022 door de rentebewegingen vooral binnen de LDI portefeuille meer transacties zijn uitgevoerd. Daarnaast heeft een transitie plaatsgevonden waarbij de volledige belegging in aandelen ontwikkelde markten is overgezet naar het NT PAB+ fonds. De gemiddelde kosten voor fondsen tussen 1 miljard en 10 miljard euro bedroegen 0,40% aan beheerskosten en 0,08% aan transactiekosten in 2021.

3.21.5 Verwachte ontwikkelingen Kring ANWB

De oorlog tussen Rusland en Oekraïne duurt inmiddels langer dan een jaar en blijft een negatieve invloed uitoefenen op de economische en financiële markten. De aandacht voor de financiële positie blijft daarom onverminderd groot. Op dit moment zijn er nog geen directe gevolgen voor deelnemers of het fonds. Het fonds heeft geen pensioengerechtigden die wonen in deze landen. De kring belegt wel in deze landen. Vanaf eind februari 2022 mag er niet meer gehandeld worden in deze stukken en is de waarde nagenoeg nihil.

De dekkingsgraad van Kring ANWB eind 2022 is licht gedaald ten opzichte van de dekkingsgraad van 2021. Door gebruik te maken van de tijdelijke regeling voor de extra toeslag 2022 en verhoogde toeslag in 2023 was het mogelijk om een toeslag over 2022 en een toeslag per 1 januari 2023 te verlenen. De technische voorzieningen in de jaarrekening zijn vastgesteld op basis van de renteterminijstructuur van De Nederlandsche Bank (DNB) per 31 december 2022 en de factoren zoals genoemd in de grondslagen bij de jaarrekening. Sinds 30 september 2012 wordt de door DNB gepubliceerde renteterminijstructuur bepaald met behulp van de Ultimate Forward Rate (UFR). Deze werd in eerste instantie gebaseerd op de door verzekeraars gehanteerde UFR van 4,2%, echter sinds juli 2015 op het (voortschrijdend) 120-maands gemiddelde van de 20-jaars forward rate. Naar aanleiding van het advies van de Commissie Parameters op 12 juni 2019, wordt deze methode aangepast. De belangrijkste wijziging is dat bij de toegroei naar de UFR meer gewicht wordt gegeven aan de marktrente. Daarnaast vindt toegroei naar de UFR vanaf een later moment plaats, pas vanaf looptijd 30 in plaats van looptijd 20. DNB heeft aangekondigd om de toegroei naar de nieuwe gewichten geleidelijk te implementeren vanaf 1 januari 2021. Deze toegroei wordt in vier gelijke stappen doorgevoerd. Voor wat betreft het premiejaar 2022 wordt voor 50% rekening gehouden met de nieuwe UFR-methodiek. In de jaarrekening worden deze stappen voor de kring

gespecificeerd. Voor de premie 2023 zijn de rentes voor 25% gebaseerd op de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur en voor 75% op de rentes waarin de nieuwe UFR-methodiek omdat in 2023 de nieuwe UFR-methodiek ook op gelijke wijze geldt voor de berekening van de technische voorziening. Eind 2022 werd duidelijk dat per 1 januari 2023 de gehele nUFR van kracht wordt. De dekkinggraad daalt daardoor van 110,7% naar 110,3% per 1 januari 2023.

Evenals in 2021 is voor 2022 de vaste premie onvoldoende voor de beoogde pensioenopbouw van 1,875%. Voor de periode 2022-2024 wordt door de werkgevers een extra bijdrage gedaan indien het berekende opbouwpercentage in die jaren lager is dan het fiscale maximum van 1,875% van de pensioengrondslag. Hiermee komt het opbouwpercentage voor 2022 uit op 1,5% voor ANWB en 1,74% voor Unigarant. Voor 2023 is de vaste premie voldoende voor de beoogde pensioenopbouw van 1,875%. Een extra bijdrage vanuit de werkgevers is om die reden niet noodzakelijk.

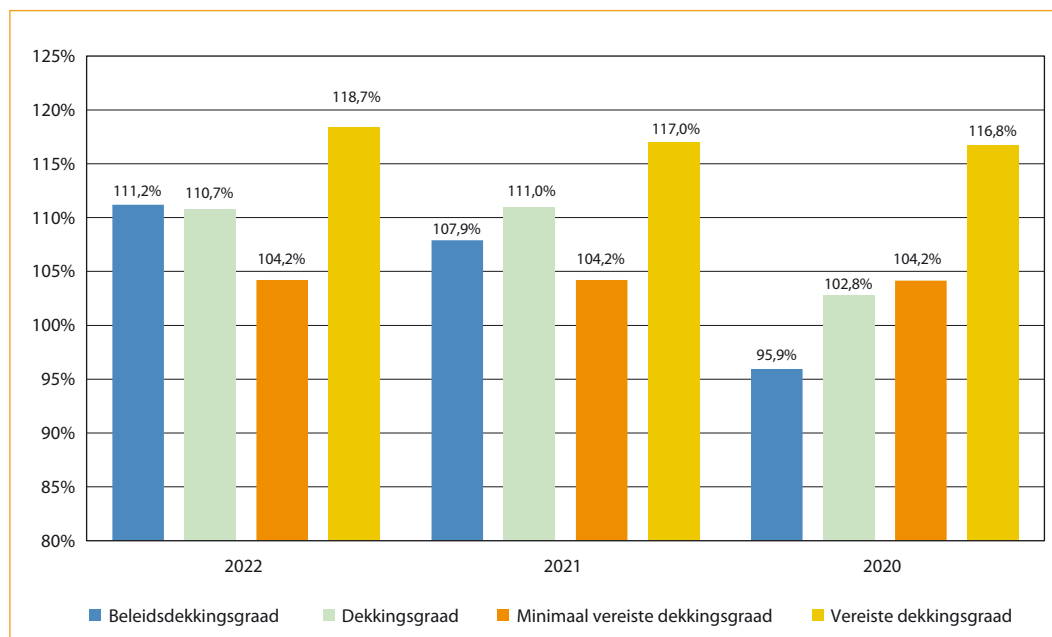
Het Fonds en betrokken partijen bij Kring ANWB zijn in gesprek over de mogelijkheden met betrekking tot de transitie naar het nieuwe stelsel. In de eerste kwartaal van 2023 vindt een Risicopreferentie onderzoek onder de deelnemers van Kring ANWB plaats.

In 2022 heeft een ALM-studie plaatsgevonden voor Kring ANWB. De conclusie hieruit is dat er geen aanleiding is om het beleggingsbeleid aan te passen. Het beleggingsplan 2022 is voor 2023 verlengd in en wordt aangepast na afronding van de SAA-studie

3.21.6 Actuariële paragraaf

Financiële positie

De dekkingsgraad ^{1) 2)} is in het boekjaar gedaald van 111,0% ultimo 2021 naar 110,7% ultimo 2022. De beleidsdekkingsgraad van de kring steeg in 2022 van 107,9% naar 111,2%. De beleidsdekkingsgraad ³⁾ ultimo 2022 is daarmee lager dan de vereiste dekkingsgraad van 118,7%. Hierdoor is de financiële positie niet toereikend. Onderstaande grafiek toont de beleidsdekkingsgraad, de dekkingsgraad en de (minimaal) vereiste dekkingsgraad over de afgelopen jaren.

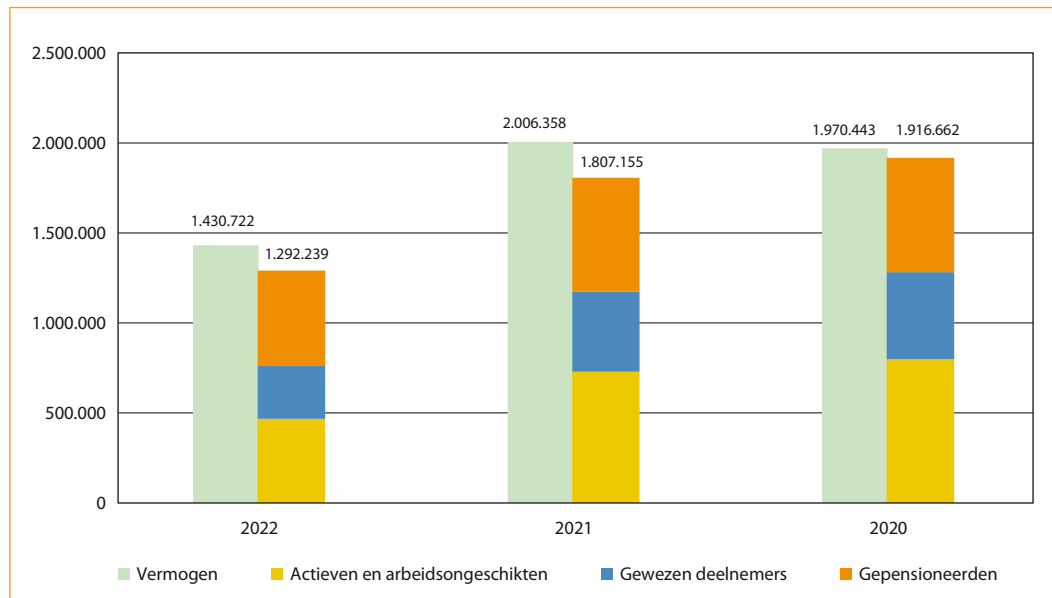

1) Waar in het rapport gesproken wordt over dekkingsgraad, wordt de actuele dekkingsgraad bedoeld.

2) De dekkingsgraad is gebaseerd op de technische voorziening, waarbij verdiscontering heeft plaatsgevonden op basis van de DNB-rentetermijnstructuur per einde 2022. Volledigheidshalve merken wij op dat er geen rekening is gehouden met de gewijzigde UFR-methodiek die vanaf 1 januari 2023 van toepassing is. Hiervoor verwijzen wij u naar hoofdstuk 8.

3) De beleidsdekkingsgraad is gelijk aan de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad.

De volgende grafiek toont het vermogen en de technische voorziening over de afgelopen jaren.

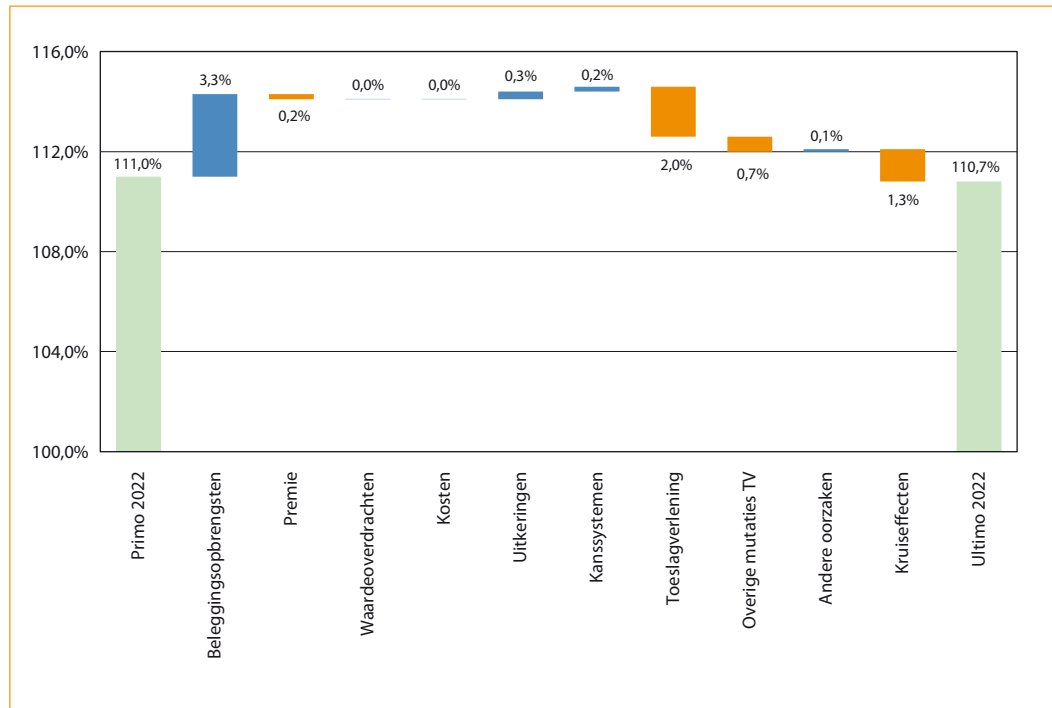

Herstelplan

De kring heeft in 2022 een herstelplan ingediend bij DNB, waarin wordt aangetoond dat de beleidsdekkingsgraad binnen de gekozen hersteltermijn van 10 jaar herstelt tot het niveau van de vereiste dekkingsgraad. Dit herstelplan voorzag voor ultimo 2022 een beleidsdekkingsgraad van 112,6%, terwijl de werkelijke beleidsdekkingsgraad van 111,2% lager is. De kring heeft in het eerste kwartaal van 2023 het herstelplan geactualiseerd. Uit deze actualisatie blijkt ook dat de kring naar verwachting binnen de gekozen hersteltermijn herstelt naar de vereiste dekkingsgraad.

Analyse van het resultaat

In 2022 is er een negatief resultaat van 59.456 behaald (2021: 145.422 positief). De invloed van het resultaat op de dekkingsgraad is in de volgende grafiek weergegeven en uitgesplitst naar mutatie-oorzaak ¹⁾.

Uit de grafiek valt op te maken dat het positieve resultaat op beleggingsopbrengsten de voornaamste reden is dat de dekkingsgraad in 2022 is gestegen. Onder dit resultaat zijn het beleggingsrendement en de mutatie van de voorziening uit hoofde van de wijziging van de rentetermijnstructuur verantwoord.

Het effect op de dekkingsgraad van de nieuwe Prognosetafel AG2022 en de gewijzigde ervaringssterfte is hierin verantwoord onder "Overige mutaties TV". Onder de post "Toeslagverlening" is de toeslagverlening zichtbaar die per 1 januari 2023 is toegekend. Voor de vaststelling van de hoogte van de toeslagverlening is gebruik gemaakt van de versoepelde toeslagregels die per 1 juli 2022 waren ingevoerd.

De component "Kruis effecten" dient als sluitpost in het verloop van de dekkingsgraad. Deze post is als gevolg van de gehanteerde methodiek, waarbij de procentuele wijzigingen allemaal individueel zijn uitgedrukt als mutatie ten opzichte van de financiële positie primo jaar, relatief groot.

Kostendekkende premie

De kostendekkende premie over 2022 is conform fondsbeleid vastgesteld op basis van de gedempte kostendekkende premie, rekening houdend met verwacht rendement. De gedempte kostendekkende premie bedraagt 38.216. De feitelijke premie is met 46.967 toereikend.

¹⁾ De splitsing naar de verschillende mutatie-oorzaken volgt, met uitzondering van de post "kruis effecten", de DNB-jaarstaat J605. De post "kruis effecten" is aanvullend opgenomen en betreft de saldogpost. Voor de overige procentuele resultaten geldt dat deze individueel berekend zijn als mutatie ten opzichte van de financiële positie primo boekjaar.

De feitelijke premie (Feit), de zuivere kostendekkende premie (ZKDP) en de gedempte kostendekkende premie (GKDP) worden in onderstaande grafiek weergegeven. Hierbij zijn de zuivere en de gedempte kostendekkende premie gesplitst conform de vereisten uit de Pensioenwet. De component "opslag voorwaardelijke onderdelen" in de gedempte premie betreft de verplichte opslag voor de financiering van voorwaardelijke toeslagen waarmee rekening dient te worden gehouden bij premiestelling op basis van verwacht rendement.

In de volgende tabel tonen we de premiedekkingsgraad. Er is sprake van een positief effect op de financiële positie van de kring, indien de premiedekkingsgraad primo boekjaar hoger is dan de dekkingsgraad primo boekjaar. Als de premiedekkingsgraad lager is heeft dit een negatief effect op de financiële positie van de kring. Zoals uit de tabel valt op te maken heeft de opbouw in 2022 een negatief effect gehad op de financiële positie van de kring van circa 0,2%-punt.

	2022	2021	2020
Dekkingsgraad primo boekjaar	111,0%	102,8%	101,6%
Premiedekkingsgraad primo boekjaar	101,2%	102,2%	89,3%
Impact opbouw op dekkingsgraad	-0,2%	0,0%	-0,3%

Verzekerdenbestand

(Aantallen)

Kring M	Actieve deelnemers	Gewezen deelnemers	Pensioen-gerechtigden	Totaal
Stand per 1 januari 2022	3.552	7.757	2.482	13.791
Mutaties door:				
in diensttrekkingen	1.035	0	0	1.035
Collectieve inkomende waardeoverdracht	0	0	0	0
Ontslag met premievrije aanspraak	-759	759	0	0
Waardeoverdracht	0	-312	0	-312
Ingang pensioen	-67	-77	197	53
Overlijden	-8	-20	-79	-107
Afkoop	0	0	-6	-6
Andere oorzaken	8	-122	-2	-116
Mutaties per saldo	209	228	110	547
Stand per 31 december 2022	3.761	7.985	2.592	14.338

De Actieve deelnemers bevatten 189 deelnemers met (gedeeltelijke) premievrijstelling wegens arbeidsongeschiktheid.

Kring M Specificatie pensioengerechtigden

	2022	2021
Ouderdomspensioen	2.045	1.962
Nabestaandenpensioen	516	497
Wezenpensioen	31	23
Totaal	2.592	2.482

3.22 Verslag Belanghebbendenorgaan Kring ANWB

Samenstelling Belanghebbendenorgaan

Het Belanghebbendenorgaan (BO) fungeert in de volgende samenstelling:

Namens	Naam	Rol	Leeftijd	M/V
Werkgever	E.A. van der Velde	Voorzitter	40 jaar	V
Werkgever	E.A. Benschop		56 jaar	M
Werkgever	H. Hindriks (tot 26-7-2022)		43 jaar	M
Werkgever	F. Fischer (vanaf 26-10-2022)		51 jaar	M
Deelnemers	J.P. Rijnveld	Secretaris	61 jaar	M
Deelnemers	N.D. Vijselaar		39 jaar	V
Gepensioneerden	G.J.J.M. Nollen		72 jaar	M

Rol BO

Het BO heeft een adviesfunctie richting het bestuur en geeft jaarlijks een oordeel over de uitvoering van het beleid en kent ook een aantal goedkeuringsrechten met betrekking tot het te voeren beleid binnen de eigen Kring, zoals vastgelegd in het BO-reglement. Dit betreft onder meer de premiestelling, het strategisch beleggingsbeleid, de vaststelling van herstelplannen, de jaarbegroting en eventuele vermindering van pensioenrechten- en aanspraken. Verder participeert het BO in het overleg met het bestuur over de doelstellingen, beleidsuitgangspunten en risicohouding van de kring.

Het BO streeft er naar om de scheiding van de rollen tussen het bestuur en het BO zuiver te houden. Het bestuur bestuurt en komt met voorgenomen besluiten en het BO geeft daarop haar advies of goedkeuring. De dialoog en samenwerking met het bestuur heeft het BO in 2022 als prettig en constructief ervaren, waarbij wel een toenemende druk op de DNAPF organisatie en bestuur merkbaar is in het licht van de voorbereiding op het Wet Toekomst Pensioenen.

Behandelde onderwerpen

Het BO heeft in 2022 zowel formeel als informeel vergaderd waaronder in formele setting ook enkele malen met het bestuur. Tevens is er in 2022 een extra vergadering geweest met een afvaardiging van het uitvoerend bestuur en de werkgevers in het kader van de voorbereiding op het Wet Toekomst Pensioenen. Verder heeft het BO in september 2022 een zelfevaluatie uitgevoerd.

Hierna volgen de onderwerpen welke het BO in haar oordeel over de uitvoering van het beleid door het bestuur over 2022 heeft meegenomen.

Beleggingsbeleid

De uitvoering van het beleggingsplan 2022 is door het bestuur voortvarend ter hand genomen, waarbij met name vervolgstappen zijn gezet, met instemming van het BO, op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen, waaronder de transitie naar het NT PAB+ index fonds en de belegging in het NN Corporate Green Bonds. Na evaluatie is er eveneens met instemming van het BO afscheid genomen van de multi-factor fondsen van Robeco en AQR, waarvan de opbrengst is aangewend voor de eerste funding van het eerder genoemde NT PAB+ index fund.

In de tweede helft van 2022 is een ALM-studie gestart die de mogelijkheden heeft onderzocht om in de beleggingsportefeuille alvast voor te sorteren op het nieuwe pensioencontract. Op grond hiervan heeft het bestuur van DNAPF het voorgenomen besluit genomen om geen wijzigingen aan te brengen in de beleggingsmix waarmee het percentage aandelen en de rente-afdekking gehandhaafd bleven. In december 2022 werden aanvullend nog twee extra uitgevoerde analyses behandeld in het BO met betrekking

tot de startdekkingsgraad en een geactualiseerde scenario-set (o.a. rente en inflatie) op basis waarvan het BO haar goedkeuring heeft gegeven aan het voorgenomen bestuursbesluit om de beleggingsmix niet te wijzigen.

Pensioenadministratie

De gemeten tevredenheid van de deelnemers en de werkgevers over de processen en dienstverlening van AZL (de externe pensioenadministrateur) is in 2022 verder gedaald. Vooral wachttijden, maar ook incidentele verstoringen in processen zijn hier de oorzaak van. AZL heeft het bestuur geïnformeerd over voorgenomen verbeteringen, bijvoorbeeld in de ICT-infrastructuur. Tevens is het proces gestart een specifieke fondsmanager toe te wijzen aan het fonds. Daarnaast staan Klantarena's op de planning om gezamenlijk de ervaren problemen van deelnemers en werkgevers te doorgronden en oplossingen hiervoor te vinden.

Het bestuur heeft stevig de vinger aan de pols met betrekking tot dit onderwerp en het BO rekent dan ook op de nodige verbeteringen in 2023. Overigens heeft het BO wel vertrouwen in de kwaliteit van de pensioenadministratie. Als onderdeel van de voorbereiding op het nieuwe pensioensysteem zal desalniettemin de datakwaliteit nogmaals beoordeeld worden.

Communicatie

Het bestuur heeft begin 2022 een communicatieplan opgesteld gericht op verbetering naamsbekendheid, verbinding en relatiebehoud bij en met de deelnemers. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de website en van specifieke, gerichte emailberichten. Daarnaast is er een plan ontwikkeld voor de communicatie specifiek over de Wet Toekomst Pensioenen. In de loop van het jaar is een begin gemaakt met de uitvoering van deze twee plannen. Hiermee heeft het bestuur goede stappen genomen. Het BO is wel van mening dat bij de communicatie nog meer gelet moet worden op het overkomen van de informatie bij de ontvanger.

Uitvoeringskosten

De vermogensbeheerkosten zijn gelijk gebleven (0,24%). Wel zijn de vermogenstransactiekosten gestegen van 0,06 % naar 0,14%. Laatstgenoemde kostenstijging houdt enerzijds verband met de transitiefase van de beleggingen waarin de Kring nog is. De transitie naar de strategische portefeuille is nog niet afgerond en de aandelenbeleggingen worden verder in lijn gebracht met de EU Paris Aligned Benchmark. Hiermee wordt gestuurd op een beleggingsportefeuille die in 2050 CO2 netto-neutraal is. Anderzijds waren er meer transacties in het kader van de renteafdekking vanwege de hogere volatiliteit in de rente. Deze hogere volatiliteit zorgde ook voor een duurdere markt dus hogere kosten per transactie.

Het BO is dit alles overziend redelijk tevreden over de ontwikkeling van de uitvoeringskosten, maar vraagt wel aandacht voor de kostenontwikkeling in 2023 in verband met de gestegen inflatie en de invoering van het nieuwe pensioenstelsel.

Risicomanagement

Het BO concludeert dat het fonds het risicomanagement in 2022 duidelijk heeft bestendigd; de uitvoering van het risicomanagement gebeurt gedegen. Er is uitvoerig nagedacht over de risico's voor het fonds als gevolg van de aanstaande wet toekomst pensioenen en de risico's die ESG voor het fonds met zich mee brengt.

De kwartaalrapportages van de SF RM zijn in 2022 uitgebreid met een NFR dashboard. Het BO is positief over deze uitbreiding in de kwartaalrapportages. We begrijpen dat het bestuur ook een periodieke beoordeling uitvoert en bespreekt van de ontwikkeling/voortgang van de strategische doelstellingen van het fonds gecombineerd met de risico's die hierbij horen.

Strategie van het fonds

Het fonds is nog niet financieel zelfstandig en heeft groei nodig om financiële onafhankelijkheid van de oprichtende partijen (AZL en Goldman Sachs) te bereiken. Door de aanstaande transitie naar het nieuwe pensioenstelsel blijven potentiële nieuwe klanten van het fonds afwachting om over te stappen. In de huidige marktomstandigheden lijkt het lastig om als algemeen pensioenfonds te kunnen groeien, maar blijft aandacht voor de lange termijn strategie nodig.

Audit en AO IC

Het BO constateert dat de positieve signalen in 2021 ten aanzien van de opstart van de auditcyclus zich niet hebben voortgezet. Als in eerdere jaren is het auditjaarplan voor een belangrijk deel niet uitgevoerd en het valt op dat in het in concept opgestelde auditplan 2023 wederom alleen quick reviews zijn opgenomen. De SF RM constateert ook dat tot op heden weinig is gebeurd met bevindingen uit wel gerapporteerde audits.

Het BO hecht belang aan een goed functionerend auditbeleid en vraagt het bestuur actie te ondernemen om de uitvoering van het auditbeleid te versterken.

Pensioenregeling en WTP

AZL bereidt zich in het algemeen goed voor op de veranderingen, die de Wet Toekomst Pensioenen met zich meebrengt. Door de vertraging in de bespreking en goedkeuring in de Tweede - en Eerste Kamer wordt de invoeringstermijn steeds korter. Het is van belang dat de nieuwe systemen en processen bewezen goed functioneren alvorens de WTP ook in te voeren voor Kring ANWB. Inmiddels hebben de sociale partners de beoogde invoeringsdatum gezet op 1 januari 2026. Het pensioenfonds heeft zelf een specifieke programmamanager aangesteld voor de invoering van de WTP in alle kringen. Om de invoerdatum van 1 januari 2026 te halen, dient er per 1 juli 2024 een transitieplan te liggen waarin de sociale partners de nodige gemaakte arbeidsvoorwaardelijk met betrekking tot pensioen onderbouwd dienen te hebben. Het pensioenfonds dient op grond daarvan een implementatieplan en communicatieplan op te stellen. Het BO acht het van groot belang dat met name ten aanzien van het transitieplan de nodige snelheid wordt betracht omdat daarin de meest cruciale afspraken komen te staan, waaronder de wijze van invaren, bepaling van de pensioencontracten bij ANWB en Unigarant, compensatieregelingen en de vulling en gebruik van buffers.

De afspraken zullen qua evenwichtigheid onderbouwd moeten worden en zullen beoordeeld moeten worden door de Vereniging van Voormalig Medewerkers van de ANWB, en daarna ook door het pensioenfonds waaronder bestuur en BO zelf. Het BO benadrukt het belang dat voldoende tijd wordt ingeruimd om deze beoordelingen zorgvuldig te kunnen laten verlopen.

Oordeel over 2022

Het BO is over het algemeen positief over de wijze waarop het bestuur in 2022 invulling heeft gegeven aan haar functie en uitvoering heeft gegeven aan het beleid. Op diverse beleidsgebieden is voortgang geboekt en het bestuur zit dicht op de bal met de problematiek rond de serviceverlening van AZL. Het BO vindt dat er ook in 2022 sprake was van de juiste rolverdeling tussen het bestuur en het BO en heeft de samenwerking met het bestuur in 2022 opnieuw als constructief ervaren.

Wel ervaart het BO in 2022 een verhoogde werkdruk op het bestuursbureau als ook op het bestuur met de ontwikkelingen rond de verwachte invoering van WTP naast het behandelen van de dagelijkse gang van zaken en de noodzakelijke aandacht voor potentiële nieuwe klanten die nodig is om het fonds te laten groeien. Dit heeft soms effect op de kwaliteit en tijdigheid en het BO moet ook vaker actief naar informatie en afstemming zoeken. Dit benadrukt het belang om de capaciteit en menskracht op peil te brengen en houden en tevens tot goede planningsafspraken tussen bestuur en BO te komen voor het komende implementatietraject rond WTP.

6 juni 2023

Belanghebbendenorgaan Collectiviteitkring ANWB (KRING M)

Reactie bestuur

Het bestuur heeft met waardering kennis genomen van het verslag van het belanghebbendenorgaan Kring ANWB. Wij zijn verheugd over het positieve oordeel van het belanghebbendenorgaan over de wijze waarop het bestuur in 2022 invulling heeft gegeven aan haar functie en uitvoering heeft gegeven aan het beleid.

Het is goed om te vernemen dat het belanghebbendenorgaan tevreden is over de voortvarendheid waarmee het bestuur stappen heeft gezet op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen. Met betrekking tot de pensioenadministratie had met name het klantcontact in het verslagjaar inderdaad niet het gewenste niveau. Na actie hierop te hebben genomen, laat deze een positieve ontwikkeling zien met een stijging van de deelnemerstevredenheid. Het klantcontact blijft aandacht houden van het bestuur om deze op het gewenste niveau te brengen en te houden.

En net als bij het belanghebbendenorgaan stemt de ontwikkeling van de uitvoeringskosten ook bij het bestuur tot tevredenheid. Uiteraard blijven wij de ontwikkeling van de uitvoeringskosten goed monitoren, zeker met het oog op invoering van het nieuwe pensioenstelsel.

Wat betreft het risicomanagement is het bestuur ingenomen met de constatering van het belanghebbendenorgaan dat het fonds het risicomanagement heeft bestendigd en de uitvoering gedegen gebeurt. Ten aanzien van de geplande audits in het verslagjaar is terecht geconstateerd dat een deel ervan niet is uitgevoerd dan wel is vertraagd, omdat bepaalde onderwerpen zich nog teveel in een ontwikkelingsfase bevonden. Het belang van een goed functionerend auditbeleid wordt door het bestuur volledig onderschreven. De niet uitgevoerde onderdelen zullen dan ook in het komend verslagjaar worden opgepakt.

Het bestuur heeft in het verslagjaar veel aandacht besteed aan de Wet toekomst pensioenen, en ook in de komende periode zal dit het geval zijn. Vooral nu sociale partners hebben aangegeven dat 1 januari 2026 de beoogde overgangsdatum is. Het bestuur is het eens met het belanghebbendenorgaan dat het administratiesysteem en de processen goed moeten functioneren wanneer wordt overgegaan op het nieuwe stelsel. Dit zijn belangrijke borgen voor goede datakwaliteit. En ook het aangegeven belang van het transitieplan vanwege de afspraken die hierin terugkomen waaronder het invaren en het soort contract wordt door het bestuur onderschreven. Daarom is in 2022 gestart met gezamenlijke overleggen met de werkgevers en het belanghebbendenorgaan over de transitie naar de Wet toekomst pensioen. In 2023 zal dit worden voortgezet.

Het bestuur bedankt het belanghebbendenorgaan voor de grote betrokkenheid en de goede samenwerking in 2022 en ziet ernaar uit om deze te blijven voortzetten.

3.23 Toekomstvisie

De APF, een toekomstgerichte oplossing.

De komende jaren zal een groot deel van onze inspanningen zijn gericht op een succesvolle implementatie van oplossingen in het kader van de nieuwe Wet Toekomst Pensioenen. Alhoewel die wet op het moment van schrijven nog niet is aangenomen gaan we er vanuit dat dat wel zal gebeuren. Het aanbod van onze APF zal veranderen, we zullen oplossingen voor de Flexibele Premieregeling, Solidaire Premieregeling aanbieden en inregelen. Voor partijen die niet invaren zullen we de oude FTK oplossingen in stand houden. Samen met onze strategische partners AZL en Goldman Sachs Asset Management, maar ook met andere externe partijen, zijn we al enige tijd bezig met het ontwikkelen van een robuust productmodel en uiteraard ook de concrete invulling daarvan.

Het opstellen van de transitiekalender is een uitdaging vol dynamiek. In samenwerking met de sociale partners van onze kringen en de adviseurs wordt hard gewerkt aan de transitieplannen als een symbolische tekening die begint als een houtkoolschets met vage contouren en moet eindigen in een fotorealistisch plan. Dat vergt veel van alle partijen maar kost ook tijd.

Een van de doelstellingen van de APF kostenefficiënt diensten aan te kunnen bieden. De groei die daar voor nodig is, heeft nog niet de omvang die we bij de start hadden verwacht. Het aantal pensioenfondsen dat in 2022 en daarvoor, de overstap maakte naar een APF is relatief beperkt. Op het moment van schrijven zien we een significante toename in activiteit bij onze prospects. Opvallend daarbij is dat de keuze voor een regeling nog niet specifiek is gemaakt. Ook de keuze van moment van CWO, gevolgd door invaren onder WTP, of eerst zelf invaren en dan overgang naar een APF lijkt bij een aantal partijen niet te zijn gemaakt. Beide oplossingen kennen voor- en nadelen. Beide oplossingen kunnen we faciliteren.

Samen met onze strategische partners zetten wij ons in om onze kringen en potentiële klanten gestructureerd en beheerst te begeleiden naar de nieuwe situatie. Daartoe is een groot transitieprogramma opgezet met een professionele bezetting. We zullen de bezetting verder aanpassen (lees: uitbreiden) zodra dat nodig is. Gesteund door onze strategische partners die een serieus commitment hebben uitgesproken richting de APF gaan we de toekomst, overtuigd van ons kunnen vol vertrouwen tegemoet en zijn wij er van overtuigd dat wij voor het laatste mogelijke moment van invaren een robuuste klantenportefeuille hebben en kostendekkend opereren.

Amsterdam, vastgesteld 15 juni 2023

Margreet Teunissen
(voorzitter)

Mirja Constandse

Erwin Bosman

Roel Knol

Jeppe Machiels

Bart Onkenhout

4. Verslag intern toezicht

4.1 Inleiding

Het niet-uitvoerend bestuur geeft met dit verslag inzicht in zijn werkzaamheden en observaties met betrekking tot het verslagjaar 2022 en legt hiermee verantwoording af over de uitvoering van de taken en de uitoefening van de bevoegdheden. Voorafgaand aan elk jaar stelt het niet-uitvoerend bestuur een apart jaarplan op. In dit plan zijn onder meer de onderwerpen opgenomen waaraan niet-uitvoerend bestuur specifieke aandacht zal geven in het desbetreffende jaar. Voor 2022 ging het om Wet Toekomst Pensioenen en strategische positie, Maatschappelijk verantwoord beleggen, ESG beleid, beleidsuitvoering door het uitvoerend bestuur en monitoring jaarplannen van het uitvoerend bestuur.

In dit verslag wordt ingegaan op de volgende onderwerpen:

1. De taken en rollen van het intern toezicht;
2. De gehanteerde werkwijze;
3. De observaties met betrekking tot het verslagjaar 2022.

Hierbij zullen ook de onderwerpen waar specifiek in 2022 aandacht is gegeven, behandeld worden.

4.2 Taken en rollen intern toezicht

De niet-uitvoerende bestuurders hebben naast bestuurstaken (opgenomen in het jaarplan van het hele bestuur) ook het intern toezicht onder hun hoede waar dit jaarplan op toeziet. Dit laatste omvat onder meer het toezicht op de voorbereiding van en uitvoering van het beleid door de uitvoerende bestuurders en de algemene zaken van De Nationale APF. Verder richt het toezicht zich ook op een adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging. De niet-uitvoerende bestuurders staan de uitvoerende bestuurders met raad terzijde. Dit betekent dat de toezichttaken van de niet-uitvoerende bestuurders deel uitmaken van de integrale bestuurstaak. Twee leden van de niet-uitvoerend bestuurders hebben zitting in de internal audit commissie die onder leiding staat van de onafhankelijk sleutelfunctiehouder Interne audit. Deze commissie stelt een apart jaarplan op en voert elk jaar een aantal audits en/of quick reviews uit.

Bij het uitvoeren van de taken nemen de niet-uitvoerende bestuurders de Code Pensioenfondsen en de toezichtscade van de VITP (Vereniging Intern Toezichthouders Pensioensector) in acht. Verder stellen zij zich onafhankelijk op om belangentegenstellingen te voorkomen en gaan de niet-uitvoerende bestuurders de dialoog aan met de uitvoerende bestuurders om het vereiste inzicht te verkrijgen voor goed toezicht.

4.3 De gehanteerde werkwijze

Het niet-uitvoerend bestuur vergadert enkele keren per jaar separaat van de uitvoerende bestuurders van het bestuur. Daarnaast is het niet-uitvoerend bestuur formeel eenmaal per jaar aanwezig bij een vergadering van de belanghebbendenorganen van de verschillende kringen die bij De Nationale APF zijn aangesloten, alsmede de vergadering van belanghebbendenorganen (hierna: VBO).

De leden van het niet-uitvoerend bestuur houden allen individueel en tezamen toezicht op het geheel. Daarnaast heeft het niet-uitvoerend bestuur verschillende aandachtsgebieden verdeeld onder de leden om op een efficiënte manier de toezichtstaken te kunnen uitoefenen. Er is sprake van een constructieve samenwerking binnen het niet-uitvoerend bestuur en het bestuur als geheel.

Door middel van de opvolging die het niet-uitvoerend bestuur geeft aan het eigen jaarplan, inclusief de bijbehorende jaarplanning, borgt het niet-uitvoerend bestuur dat de monitoring van de geformuleerde specifieke aandachtspunten plaatsvindt.

Het jaar 2022 was het zesde volledige operationele jaar van De Nationale APF. Het niet-uitvoerend bestuur heeft een aantal thema's gedefinieerd waarop zij zich in het verslagjaar heeft gericht, naast de onderwerpen die door DNB zijn geformuleerd in het kader van het toezicht op pensioenfondsen, betreft dit: Wet toekomst pensioen (en strategische positie), evaluatie Sleutelfunctiehouders, de ontwikkelingen met betrekking tot de overname van NN IP door Goldman Sachs (en eventuele consequenties voor De Nationale APF), Maatschappelijk Verantwoord Beleggen/ESG beleid, beleidsuitvoering door het uitvoerend bestuur en de monitoring van het jaarplan van het uitvoerend bestuur.

In het algemeen heeft het uitvoerend bestuur aandacht besteed aan het verder standaardiseren van processen en aan een goede routing en afstemming voor het proces van de audits. De Sleutelfuncties en het functioneren ervan zijn geëvalueerd. De evaluatie heeft onder meer geleid tot een aanpassing van de profielen. Daarnaast vormden het opnieuw afstemmen van het salesproces met de oprichtende partijen en het meer uitbouwen en verder toekomst klaar maken van de organisatie belangrijke onderwerpen in het verslagjaar. Immers, AZL heeft in 2022 een nieuwe directie gekregen die grote stappen en investeringen in de IT voor de toekomst maakt en NNIP is onderdeel van Goldman Sachs geworden. De relatie met de belanghebbendenorganen is verder geïntensiveerd. Zij vertegenwoordigen immers de deelnemers van ons APF en zijn in die zin ook ambassadeurs voor nieuwe toetreders.

4.4 De observaties met betrekking tot het verslagjaar 2022

In de navolgende paragrafen zijn observaties weergegeven met betrekking tot in de VITP-code geformuleerde normen voor intern toezicht. Hierbij is waar van toepassing expliciet ingegaan op de door het niet-uitvoerend bestuur gedefinieerde thema's voor het verslagjaar.

– De vaststelling van de missie, visie en strategie van De Nationale APF

Het niet-uitvoerend bestuur is van mening dat het fonds de missie, visie en strategie zorgvuldig heeft vastgesteld. Het bestuur heeft in twee strategische sessies de gewenste propositie bediscussieerd en de businesscase is als onderwerp in de bestuursvergadering besproken en onderwerp van gesprek met de financiers geweest. De uiteindelijke businesscase is gebruikt voor de meerjarenbegroting. Met het oog op de strategie is een meerjarenbegroting vastgesteld die jaarlijks wordt geactualiseerd. De Nationale APF is alle jaren binnen de afgesproken begroting gebleven. Dat geldt ook voor 2022.

Met de oprichtende partijen is sprake van een dubbele relatie. Enerzijds als financiers voor de aanloopverliezen en anderzijds betreft het onze kernuitbesteding. Met de invoering van de Wet Toekomst Pensioenen in zicht en de overname door Goldman Sachs van NN IP (die in Q2 2023 geformaliseerd is) wordt de uitbestedingsrelatie met de oprichters nog belangrijker. Het niet-uitvoerend bestuur richt zich met name op de strategische kant van deze samenwerking en heeft minimaal eens per kwartaal overleg met de oprichters.

Het bestuur heeft in 2022 waar van toepassing voldoende afstemming gehad met de vertegenwoordigers van sociale partners van de verschillende kringen om duidelijkheid te verkrijgen over de doelstellingen en beleidsuitgangspunten, waaronder de risicohouding, van de individuele kringen. Geen van de kringen hebben in het kader van de Wet Toekomst Pensioenen een keuze voor een van de twee regelingen gemaakt en ook de mogelijkheid van een gesloten kring in het FTK blijft. Er zijn vanaf 2020 al risicobereidheidsonderzoeken gedaan, maar deze vragen op punten nog een nadere uitvraag in verband met de voorbereidingen van het nieuwe pensioenstelsel.

Daarnaast geeft de missie van het fonds de doelstellingen en beleidsuitgangspunten voldoende weer en is de strategie consistent met de missie van het fonds.

Het bestuur houdt bij de totstandkoming en uitvoering van het beleid de consistentie met de strategie, de financiële positie en de risicobereidheid van het fonds in het oog. De communicatie naar de deelnemers van de verschillende kringen beoogt hen hierover een juist beeld te verschaffen.

– De besturing van De Nationale APF

Ten aanzien van de bestuurlijke inrichting van het fonds geldt dat deze doordacht en adequaat is. De keuze voor een omgekeerd gemengd model met een one tier board is een bewuste geweest. Korte lijnen, een breed gedragen bestuurlijke verantwoordelijkheid met onafhankelijke professionele bestuurders die direct aanspreekbaar zijn voor kringen en potentiële toetreders zijn belangrijke USP's, die bijdragen aan de beoogde en beheerste groeistrategie.

Eind 2022 is binnen het bestuursbureau een projectleider Wet Toekomst Pensioenen aan de slag gegaan. De werkdruk blijft hoog en wordt gemonitord en met regelmaat besproken binnen het bestuur en met de financiers, zodat waar nodig verder opgeschaald kan worden.

Er is sprake van een duidelijke verdeling van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden. Jaarlijks wordt de begroting beoordeeld en waar nodig of gewenst aangepast. De taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn in de statuten en reglementen van het fonds vastgelegd. Dit werkt in de praktijk goed. Hetzelfde geldt voor de procedurele inrichting van en verhouding met de belanghebbendenorganen, die worden betrokken bij het beleid. Het bestuur en de belanghebbendenorganen gaan op een transparante wijze en met besef en respect voor een ieders rol met elkaar om. De geschiktheid van de individuele bestuurders en het bestuur als geheel zijn goed op orde. Conform de afspraak dragen de toezichthoudende bestuursleden zorg voor de eigen deskundigheidsbevordering, en volgen bestuursleden daar waar nodig en gewenst opleidingen en cursussen. Als bestuur zijn meerdere kennissessies gehouden.

De bestuurders opereren onafhankelijk en kritisch ten opzichte van elkaar. Ook is er binnen het bestuur voldoende countervailing power ten opzichte van gespecialiseerde partijen die betrokken zijn bij de uitvoering van de pensioenregeling, mede vanwege het feit dat het bestuur bestaat uit professionals. Iedere bestuursvergadering wordt afgesloten met een evaluatie van de vergadering.

In april 2022 heeft de zelfevaluatie van het bestuur plaatsgevonden. In 2023 zal de zelfevaluatie onder begeleiding van een externe partij plaatsvinden. Uit de evaluatie zijn met name de werkdruk en de businesscase als aandachtspunten gekomen. Beide staan op de agenda van zowel het NUB als het bestuur.

– Invulling IORP2

Reeds bij de start van De Nationale APF is een opzet gekozen waarin het three lines of defence model stevig verankerd is. In de afgelopen jaren is veel aandacht uitgegaan naar de werking hiervan. Het niet-uitvoerend bestuur is van mening dat de implementatie goed is vormgegeven. De tweede lijn voorziet de relevante beleidsstukken van commentaar op het gebied van risicobeheer en het (uitvoerend) bestuur geeft aan op welke wijze zij rekening houdt met dit commentaar. De derde lijn voert daarnaast apart bepaalde onderzoeken uit.

Voor 2022 waren 3 quickreviews gepland waarvan de samenwerking tussen de 1ste en 2de lijn is uitgevoerd in Q3. Oordeel en bevindingen zijn eerst (voor)besproken met de uitvoerende bestuurders, vervolgens in de auditcommissie en ten slotte in het algemeen bestuur. Door vertraging in de wetgeving is de quickreview voor het Plan van Aanpak nieuwe pensioenstelsel doorgeschoven naar 2023. Dat betekent niet dat er geen voorbereidingen getroffen zijn, want er ligt een propositie van de APF die is afgestemd op het productmodel dat AZL levert met alle keuze opties. Maar pas in Q4 kon daar een projectleider mee aan de slag, dus die quickreview was eigenlijk te vroeg gepland. De derde quickreview betrof kring-integratie. Deze wordt ook doorgeschoven naar

2023 om het effect van de Wet Toekomst Pensioen hierin mee te kunnen nemen. De scope van internal audit zal meer worden gericht op de ondersteuning van het beleid van de APF.

– **De bedrijfsvoering van De Nationale APF**

Een beheerste en integere bedrijfsvoering is de basis van goed pensioenfondsbestuur. Hierbij heeft het niet-uitvoerend bestuur in het bijzonder aandacht voor de organisatorische inrichting en of deze in voldoende mate borg staat voor een continu inzicht in en overzicht van de belangrijkste risico's in hun onderlinge samenhang. Dit geldt ook voor de vraag of het fonds de risico's in voldoende mate beheerst.

In 2022 heeft het fonds voldaan aan de eisen van een beheerste en integere bedrijfsvoering. Er is sprake van een duidelijke en adequate organisatiestructuur waarbij de verdeling van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden op orde is. De rapportagelijnen zijn eenduidig en er is een adequaat systeem van informatievoorziening en communicatie ingericht. Daarnaast zijn er maatregelen genomen om te zorgen dat het fonds in overeenstemming handelt met geldende regelgeving. Zowel de certificerend actuaris als de accountant hadden geen belangrijke punten of aanbevelingen.

Het niet-uitvoerend bestuur constateert dat het bestuur van De Nationale APF over de hele linie 'in control' is.

In het kader van de adequate risicobeheersing bevordert het bestuur een cultuur waarin risicobewustzijn vanzelfsprekend is en zorgt voor een adequate organisatie van het integrale risicomangement.

Onderdeel van een adequate risicobeheersing is een systematische risico-inventarisatie voor alle aandachtsgebieden en de beoordeling of de onderkende risico's passen in de risicobereidheid van het fonds. Het bestuur houdt expliciet rekening met risico's en risicobeheersing bij het bepalen van het beleid en het nemen van besluiten. Deze risicoafweging wordt vastgelegd.

Met de diverse partijen aan wie werkzaamheden zijn uitbesteed, zijn adequate SLA's gesloten. Deze partijen worden op regelmatige basis geëvalueerd. Via de kwartaalrapportages en ISAE-rapportages van de diverse partijen wordt meer zekerheid gekregen over de kwaliteit van de dienstverlening. De tijdige aanlevering van de rapportages wordt door het bestuursbureau gemonitord. Het niet-uitvoerend bestuur is van mening dat de rapportages voldoende inzicht geven en tegelijkertijd voldoende diepgang hebben om gerichte vragen te kunnen stellen. Via de behandeling in het uitvoerend bestuur wordt gewaarborgd dat er op bestuurlijk niveau voldoende monitoring van de uitbesteding plaatsvindt. De pensioenuitvoering en -administratie loopt prima maar een grote zorg blijft wel de klantenservice, waar met name de wachttijden voor beantwoording van telefoon en mail moeten verbeteren. Dit is uiteraard met AZL besproken.

In het verslagjaar heeft het niet-uitvoerend bestuur geconstateerd dat het uitvoerend bestuur op een goede manier opvolging geeft aan de aanbevelingen die in het kader van het jaarwerk zijn ontvangen. De planning van het jaarwerk zelf is goed verlopen en de zorg van het uitvoerend bestuur en de accountant met betrekking tot de tijdsplanning waarin het fonds als geheel en alle kringen de jaarstukken moeten afronden, is gedeeld en besproken met het niet uitvoerend bestuur. Het blijft een uitdaging de planning rond te krijgen, niet in de laatste plaats voor de externe partijen die hierbij betrokken zijn voor de controles.

– **Integriteitstoezicht en gedrag & cultuur toezicht**

Het monitoren van en adviseren over de gedragscode, interne procedures, integere bedrijfsvoering en zorgplicht worden door compliance officer van het fonds gedaan. Die signaleert nieuwe compliance wet- en regelgeving, fungeert als adviseur voor vragen over de gedragscode en registreert meldingen.

De compliance officer is het meldpunt voor overtredingen van wet- en regelgeving en andere integriteit-issues. De compliance officer onderzoekt, beoordeelt en behandelt de meldingen en bewaakt het integriteitsbeleid, de interne regelgeving, procedures en andere

relevante compliance documenten. Voor integriteitsissues is de voorzitter van het niet uitvoerende bestuur de escalatie route voor de compliance officer. Er zijn in 2022 geen integriteit of andere schendingen geweest.

In het bestuursverslag is vermeld hoe de registratie en behandeling van incidenten plaatsvindt. Waar nodig zijn maatregelen getroffen om dergelijke incidenten in de toekomst te voorkomen. Het niet-uitvoerend bestuur is van mening dat de behandeling van incidenten op een goede manier is ingevuld.

Tijdens bestuursvergaderingen en in de beleggingsadviescommissie komen met enige regelmaat de (potentiële) financiële integriteitsonderwerpen aan de orde. Het bestuur raadpleegt in voorkomende gevallen de compliance officer bij nieuwe nevenwerkzaamheden en jaarlijks, dus ook over 2022, worden de nevenwerkzaamheden en het voldoen aan de gedragscode van De Nationale APF getoetst en onderschreven door het bestuur en andere (mede)beleidsbepalers. De gedragscode zelf is onder de loep genomen en er is inmiddels een procedure tegen ongewenst gedrag opgesteld. Dit is vormgegeven in de regeling ongewenst gedrag waarnaar in ons Governanceplan wordt verwezen.

Tijdens de bestuursvergadering maakt een evaluatie van de vergadering zelf deel uit van de werkwijze en wordt gereflecteerd op de wijze van vergaderen, de inbreng van een ieder, de ruimte en eigen verantwoordelijkheid en de mate van countervailing power, teneinde elkaar te blijven aanspreken. Zowel inhoudelijk als op gedrag.

– **Naleving Code Pensioenfonds**

Het bestuur past de Code Pensioenfonds toe en ten aanzien van de normen waarop afgeweken wordt, wordt een afdoende uitleg verstrekt. In het jaarverslag wordt verantwoording afgelegd over de naleving hiervan. Het niet-uitvoerend bestuur heeft geconstateerd dat de verantwoording door het bestuur inzake de naleving van de Code Pensioenfonds, zoals opgenomen in het jaarverslag, toereikend is.

– **Het beleid van het bestuur**

Het niet-uitvoerend bestuur is van mening dat het beleid van het fonds in overeenstemming is met de missie, visie, strategie, doelstellingen en uitgangspunten van het fonds. Hierbij is voldoende oog voor de effectiviteit van het beleid en worden de belangen evenwichtig afgewogen. Daarbij wordt onderkend dat groei essentieel is voor een geslaagde strategie en dat de groei minder snel gaat dan aanvankelijk werd ingeschat. Ook in 2022 werd duidelijk dat veel fondsen eerst zelf de stap naar het nieuwe stelsel willen maken en de stap om naar een APF te gaan nog even voor zich uitschuiven. Groei blijft een punt van aandacht.

In het verslagjaar is verder ingezet op een goede voorbereiding van bestuursvergaderingen, mandatering aan het UB en de vastlegging van de afwegingen en argumenten die van belang zijn bij het besluitvormingsproces. Zo wordt geborgd dat de overwegingen van het bestuur voldoende kenbaar en vastgelegd zijn. Daarnaast constateert het niet-uitvoerend bestuur dat er sprake is van een goede follow-up van de besluitvorming en de inzichtelijkheid hiervan voor het bestuur.

Bij de toepassing van de evenwichtige belangenafweging zorgt het bestuur ervoor dat in de besluitvorming de belangen van verschillende groepen deelnemers op een evenwichtige wijze worden meegewogen. Waar nodig worden de afwegingen in dit kader expliciet gemaakt en waar mogelijk gekwantificeerd.

– **Pensioenakkoord, Wet Toekomst Pensioenen**

Het onderwerp WTP is elke bestuursvergadering geagendeerd. De Nationale APF biedt, zowel voor de huidige kringen als mogelijk nieuwe toetreders genoeg mogelijkheden. De Nationale APF heeft met werkgevers van de huidige kringen en de kringen zelf kennis gedeeld en overleg gevoerd over de gevolgen van het pensioenakkoord.

Het is, gelet op nog ontbrekende nadere wet- en regelgeving, en het eind 2022 nog niet bekend zijn van de transitiekosten bij kernuitbesteders, nog niet mogelijk de door de Nationale APF gewenste keuze propositie te voorzien van een kostenindicatie. AZL

en GSAM verwachten die medio 2023 te kunnen doen. Daarna kan De Nationale APF ook de kosten per gekozen regeling naar buiten brengen voor (potentiële) klanten.

De Nationale APF heeft een projectleider Wet Toekomst Pensioenen aangetrokken.

– Financiële positie

Het APF bestaat uit kringen. Iedere kring kent een eigen dekkingsgraad. De financiële positie van een kring is te beoordelen aan de hand van de hoogte van de dekkingsgraad. Per kring is er sprake van een afgescheiden vermogen. Dankzij de scheiding in kringen hebben financiële mee- en tegenvallers ten aanzien van de ene collectiviteitskring geen negatief of positief effect op de andere. De dekkingsgraad verschilt per kring. Vanwege de AMVB grens van 105% die in 2022 gold is het mogelijk geweest om te indexeren bij de verschillende kringen die de intentie hebben tot invaren in het nieuwe stelsel. Met uitzondering van de kring AFM hebben de sociale partners van de kringen die intentie uitgesproken. Voor het toekennen van de indexaties is gekeken naar de gevolgen op de korte en op de lange termijn. De effecten op de lange termijn bleken beperkt. Aangezien op korte termijn wordt overgegaan op het nieuwe pensioenstelsel is meer waarde gehecht aan de korte termijn effecten. De belangen van de groepen deelnemers zijn door het bestuur op basis van evenwichtig beoordeeld en afgewogen.

Het niet-uitvoerend bestuur constateert dat de financiële positie een vast agenda-onderwerp is van het uitvoerend bestuur. Gevolgen van de financiële positie op o.a. het herstelplan en het al dan niet kunnen verlenen van toeslag, worden terdege voorbereid door het uitvoerend bestuur en besproken met het niet-uitvoerend bestuur en de belanghebbendenorganen. De gewenste samenvoeging van relatief kleine single client kringen en nieuwe partijen toevoegen aan een multi client kring blijkt een complexe en tijdrovende exercitie. Hoewel dit voor wat betreft de kosten voor de kringen zelf voordelig is, is het de vraag of een overall kosten-baten analyse positief uitvalt in een periode dat ook nieuwe fondsen toetreden bij DNAPF en deels samen zal vallen met een eventueel weer andere keuze voor een van de twee regelingen, resp. voor een gesloten kring in het FTK. Dit zal elke keer dat zo'n situatie zich voordoet opnieuw moeten worden bekeken en besproken.

– Duurzaam beleggen

Het fonds heeft het beleid met betrekking tot duurzaam beleggen vastgesteld. Dit is een beleid dat geldt als een minimum voor alle bij het fonds aangesloten kringen. Individuele kringen kunnen, en doen dat soms ook, eigen accenten aanbrengen. Het fonds wordt bij het formuleren van beleid en het maken van keuzes voor beleggingen waarin dat beleid wordt geïmplementeerd, ondersteund door de fiduciair manager. Om te komen tot een nieuw mvb-beleid heeft het bestuur in 2021 twee kennissessies gehouden. Het fonds wenst het mvb-beleid op gebalanceerde wijze verder te ontwikkelen, met het oog voor de drie ESG- pijlers te weten milieu/klimaat, sociale verhoudingen en ondernemingsbestuur. Dit betekent dat op elke pijler blijvend voldoende aandacht moet worden gelegd. Het mvb-beleid is met de kringen besproken en heeft een brede bijval gekregen. Het bestuur ziet dat de klimaatuitdagingen waar de maatschappij voor staat urgent zijn, vanwege de beperkte tijdspanne, waarin actie kan worden ondernomen ter mitigatie van de problematiek. Ook ziet het bestuur klimaatverandering als het duurzaamheidsrisico met de meeste impact in financiële termen. Het fonds geeft dit specifieke thema dan ook hoge prioriteit en heeft als ambitie een bijdrage te leveren aan de reductie van de mondiale CO2 uitstoot. Daarom zal het fonds voor de aandelenportefeuille een kwantitatieve CO2 reductie doelstelling hanteren in lijn met het Akkoord van Parijs (2015). Aanvullend zal het fonds een bijdrage leveren aan de financiering van de klimaattransitie via beleggingen in Groene Obligaties (greenbonds). De aandacht voor de andere twee pijlers komt tot uitdrukking in de ambitie om op deze factoren voor de portefeuille als geheel een betere score te realiseren dan de brede markt. Het mvb beleid is in diverse sessies van het bestuur geagendeerd en de niet uitvoerende bestuurders zijn blij dat het vastgestelde mvb-beleid breed gedragen wordt door de kringen. Bij de onboarding van nieuwe klanten wordt soms een beperkte overgangstermijn gehanteerd om de portefeuille in lijn te brengen met het beleid. Het niet-uitvoerend bestuur hecht er aan dat beleid, implementatie, monitoring en evaluatie goed zijn ingevuld. Inmiddels is ook zichtbaar dat deze control cyclus ook leidt tot aanpassing van managers. Het fonds heeft het IMVB convenant Pensioenfondsen voor het brede spoor ondertekend.

– **Cyberisico's en datakwaliteit in een digitaliserende omgeving**

Als relatief jonge organisatie is de hele workflow digitaal ingericht, en gelijktijdig worden hoge eisen aan (data)veiligheid gesteld. Met digitaal en online werken en vergaderen wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan risico's en aan de keuzes voor bepaalde software. Het bestuur communiceert via een intern en gesloten netwerk en documenten, ook notulen, worden beveiligd verzonden of in iBabs geplaatst.

In het bestuursverslag is nader beschreven hoe het ICT-beleid is vormgegeven. Het niet-uitvoerend bestuur constateert dat De Nationale APF alle stappen heeft gezet die nodig zijn om op een veilige maar werkbare manier invulling te geven aan online werken en is zich bewust van de kritische succesfactor die ICT-beleid, uitvoering en monitoring voor de kwaliteit en continuïteit voor de organisatie en de klanten betekent. In de aanloop naar de nieuwe regelingen en de transitie die dit met zich meebrengt zal dit onderwerp meer aandacht krijgen, zowel intern als bij de (kern)uitbesteding.

In de pensioensector is sinds 2015 de Meldingsplicht datalekken en de Wet op computercriminaliteit III van kracht. Het niet-uitvoerend bestuur constateert dat het uitvoerend bestuur adequaat handelt bij de afhandeling van datalekken en eventuele meldingen. Ook wordt bij de betreffende partij aangedrongen op maatregelen ter voorkoming van datalekken. Incidenten/datalekken vanuit AZL en NN IP (NFR) worden door de partijen vermeld in hun kwartaalrapportages, danwel gemeld bij het bestuursbureau. De nieuwe incidentenregeling is in februari 2022 door het bestuur vastgesteld. De daarin afgesproken processen zijn geïmplementeerd. De compliance officer heeft hier in zijn jaarrapportage 2022 over gerapporteerd.

AZL heeft medio 2022 kenbaar gemaakt naar een gedeeltelijk nieuw (beproefd) IT systeem over te gaan om de pensioenadministratie en pensioenbeheer toekomstbestendig te maken. Hoewel dit een begrijpelijke investering is gaat dit met risico's gepaard, zeker omdat AZL een groot aantal fondsen in diezelfde periode over gaat zetten naar dit nieuwe systeem. Het bestuur van de De Nationale APF zal dit zeer kritisch blijven volgen.

Het ICT-beleid kent een relatie met andere beleidsterreinen, zoals het eerdergenoemde uitbestedingsbeleid (kaderstellend) en de incidentenregeling.

– **Communicatie**

De Nationale APF zorgt voor transparante en begrijpelijke communicatie met alle belanghebbenden van het fonds. Basis hiervoor vormt het communicatiebeleid. In het beleid is aandacht voor de goede toegankelijkheid van persoonlijke pensioeninformatie en het bevorderen van het pensioenbewustzijn van belanghebbenden. Doel van de communicatie is om realistische verwachtingen bij de verschillende groepen deelnemers te wekken. Er is een kwalitatief deelnemerstevredenheidsonderzoek door middel van focus groepen uitgevoerd. De uitkomst hiervan vormt de basis voor het nieuwe beleidsplan communicatie 2022-2024 dat in januari 2022 door het bestuur is vastgesteld.

– **Acquisities en sales**

De Nationale APF is het afgelopen jaar uitgenodigd deel te nemen aan een aantal RFI en RFP trajecten. Deze hebben (nog) niet geleid tot nieuwe klanten. De partijen die een overstap naar een APF overwegen lijken afwachtend te zijn nu de keuze voor een nieuwe pensioenregeling voorligt. Veel pensioenfondsen hebben aangegeven die stap nog zelf te willen maken en pas daarna te willen beslissen of zij naar een andere uitvoerder willen overstappen. Nog steeds lijkt de kans op nieuwe klanten het grootst vanuit de bestaande klanten van de strategische partners. Het uitvoerend bestuur als geheel speelt hierin nadrukkelijk een rol, daarbij ondersteund vooral in het voortraject door de sales van AZL en GSAM. De prospect portefeuille rechtvaardigt de verwachting van een verdere sterke groei in de periode tot en met de invoering van de WTP en vlak daarna (2028 e.v.).

Conclusie

Het niet-uitvoerend bestuur keurt het jaarverslag en de jaarrekening 2022 goed en is van mening dat het beleid en beheer passend is bij de risicohouding en het gehanteerde ambitieniveau. Het bestuur weegt de verschillende belangen op evenwichtige wijze af en geeft op een adequate manier invulling aan de risicobeheersing binnen het fonds.

Positieve ontwikkelingen in 2022 binnen De Nationale APF zijn de adequate voorbereiding op de WTP, de verdere professionalisering, de optimalisatie van processen en de goede opvolging van de prudent person bevindingen over 2021.

5. Jaarrekening

Balans per 31 december

(na bestemming saldo; in duizenden euro)

Activa	2022	2021
Beleggingen [1]		
Overige beleggingen	7.738	9.866
	7.738	9.866
Vorderingen en overlopende activa [2]	1.976	2.864
Overige activa [3]	1.004	851
Totaal activa	10.718	13.581

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Passiva	2022	2021
Stichtingskapitaal en reserves		
Bestemmingsreserve [4]	6.884	9.301
	6.884	9.301
Achtergestelde lening [5]	500	500
Kortlopende schulden en overlopende passiva [6]	3.334	3.780
Totaal passiva	10.718	13.581

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

	2022	2021
Bijdragen [7]	764	4.368
Uitvoerings- en administratiekosten [8]	-3.181	-2.861
Saldo van baten en lasten	-2.417	1.507
Bestemming van het saldo		
Bestemmingsreserve	-2.417	1.507
	-2.417	1.507

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Kasstroomoverzicht

(in duizenden euro)

	2022	2021
Pensioenactiviteiten		
Ontvangsten		
Vergoeding uitkeringen	81.192	63.745
Bijdragen	2.888	6.717
Vergoedingen UWV	23.046	4.122
Overige	2	2
	107.128	74.586
Uitgaven		
Uitkeringen	-80.551	-64.951
Uitvoerings- en administratiekosten	-5.432	-5.108
Overgedragen UWV	-23.046	-4.122
Overige	0	0
	-109.029	-74.181
Totaal Kasstroom uit pensioenactiviteiten	-1.901	405
Beleggingsactiviteiten		
Ontvangsten		
Verkopen en aflossingen beleggingen	3.087	670
	3.087	670
Uitgaven		
Aankopen beleggingen	-959	-2.187
Kosten van vermogensbeheer	-73	-91
	-1.032	-2.278
Totaal Kasstroom uit beleggingsactiviteiten	2.055	-1.608
Mutatie liquide middelen	154	-1.203
Saldo liquide middelen 1 januari	849	2.052
Saldo liquide middelen 31 december	1.003	849

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Een APF is een pensioenfonds dat één of meer pensioenregelingen uitvoert. Het APF kan, anders dan andere pensioenfondsen, afgescheiden vermogens ('ringfencing') aanhouden. Dit wordt een collectiviteitkring genoemd. In één collectiviteitkring kunnen een of meer werkgevers hun pensioenregeling onderbrengen. Op de afzonderlijke kringen is het financieel toetsingskader voor pensioenfondsen van toepassing. Dat betekent dat per kring een balans en resultatenrekening met grondslagen moet worden opgesteld. Daarnaast moet per kring een vereist eigen vermogen berekend worden. Dit is opgenomen in de individuele risicoparagrafen van de kringen. In de toelichting zijn dan ook deze individuele balansen, resultatenrekeningen en risicoparagrafen opgenomen.

Overeenstemmingsverklaring

Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds (het Fonds) is opgericht op 14 januari 2016 en is statutair gevestigd te Utrecht. De vergunning voor het uitoefenen van een Algemeen Pensioenfonds door DNB is verleend per 4 november 2016. Het Fonds is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 65077318. Het Fonds voert pensioenregelingen uit voor de pensioenregelingen die vallen onder de verschillende kringen binnen het Algemeen Pensioenfonds. De juridische rechtsvorm van het Fonds (stichting) betekent dat het Fonds dit zonder winstoogmerk verzorgt.

Het Fonds past bij de samenstelling van het bestuursverslag, de jaarrekening en de overige gegevens Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving toe, in het bijzonder RJ610 'Pensioenfondsen'. Deze jaarrekening is opgesteld onder de continuïteitsveronderstelling.

Het bestuur heeft het jaarverslag en de jaarrekening vastgesteld op 15 juni 2023.

Algemene grondslagen

Algemene grondslagen

Alle bedragen zijn vermeld in duizenden euro's. Beleggingen en pensioenverplichtingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

Opname van een actief of verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het Fonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Financiële activa en financiële verplichtingen worden in de balans opgenomen op het moment dat contractuele rechten of verplichtingen ten aanzien van dat instrument ontstaan. Een financieel instrument wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot de positie aan een derde zijn overgedragen. Financiële instrumenten (en afzonderlijke componenten van financiële instrumenten) worden in de geconsolideerde jaarrekening gepresenteerd in overeenstemming met de economische realiteit van de contractuele bepalingen. Presentatie vindt plaats op basis van afzonderlijke componenten van financiële instrumenten als financieel actief, financiële verplichting of als eigen vermogen.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post nog af te wikkelen transacties. Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het Bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden frequent beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien. De financiële gevolgen van een herziening worden verwerkt in de periode(n) waarop de herziening betrekking heeft.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum. Vaststelling van deze reële waarde vindt plaats op basis van de onder de "specifieke grondslagen" beschreven uitgangspunten. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsresultaten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde Valuta

Activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. Baten en lasten voortvloeiend uit transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koersen op transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

Specifieke grondslagen

Beleggingen

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Slechts indien de actuele waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs.

Participaties in beleggingsinstellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor dat soort beleggingen.

Beleggingen voor risico pensioenfondsen en voor risico deelnemers worden op dezelfde wijze gewaardeerd.

Lopende interestposities uit hoofde van beleggingen worden separaat gepresenteerd onder de overige vorderingen.

Overige beleggingen

Liquiditeitenfondsen

Liquiditeitenfondsen worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende koers.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking, worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Overige Activa

– Liquide middelen

Liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Onder de liquide middelen zijn opgenomen die kas- en banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan twaalf maanden hebben.

– Materiële vaste activa

Materiële vaste activa zijn gewaardeerd op verkrijgingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de geschatte gebruiksduur.

Reserves

Bestemmingsreserve

Aan de bestemmingsreserve wordt de mutatie in het vereist weerstandsvermogen van de collectiviteitskringen over het kalenderjaar toegevoegd dan wel onttrokken.

Achtergestelde lening

De achtergestelde lening wordt bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde. In een zakelijke transactie zal de reële waarde op het moment van de transactie gelijk zijn aan de kostprijs. Na de eerste verwerking wordt de achtergestelde lening gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Indien er geen sprake is van agio of disagio of transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de schuld. Eventuele verschillen tussen de nominale waarde en de aflossingswaarde, zowel positieve als negatieve, worden naar rato van de resterende looptijd geamortiseerd en verantwoord in de winst- en verliesrekening.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen dient voor het opvangen van bedrijfsrisico's van het APF. Dit zijn de risico's waarvan de eventuele financiële gevolgen niet ten laste kunnen worden gebracht van de aangesloten collectiviteitkringen. De omvang van het weerstandsvermogen is geregeld in artikel 112a lid 8 Pensioenwet en artikel 40e Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling ('Besluit Pw en Wvb'). Het weerstandsvermogen bedraagt ten minste 0,2 procent van de waarde van het beheerde pensioenvermogen met een minimum van € 500.000 en met een maximum van € 20 miljoen. Het benodigd weerstandsvermogen wordt berekend aan de hand van het risico-analysemodel. Deze risico-analyse wordt jaarlijks geactualiseerd.

Het weerstandsvermogen omvat de algemene reserve en de achtergestelde lening.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs.

Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening. Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

Verbonden partijen

Transacties met verbonden partijen (zie de toelichting op de staat van baten en lasten) worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Van deze transacties wordt de aard en de omvang van de transactie en andere informatie, die nodig is voor het verschaffen van het inzicht, toegelicht.

Resultaatbepaling

Bijdragen

Bijdragen zijn aan de periode toegerekend waarop zij betrekking hebben. De bijdrage wordt berekend op basis van de buffervereisten voor een APF die gelden vanuit DNB. Per collectiviteitkring wordt een aparte berekening gemaakt en apart afgerekend.

Pensioenuitkeringen

De uitkeringen komen ten laste van de individuele kringen

Pensioenuitvoerings- en administratiekosten

Deze betreffen de aan het verslagjaar toe te rekenen uitvoerings- en administratiekosten. De administratiekosten worden gezamenlijk betaald vanuit het Fonds. Elke collectiviteitkring betaalt een vooraf afgesproken vergoeding aan het Fonds. Het verschil tussen de vergoedingen vanuit de collectiviteitkringen en de werkelijke pensioenuitvoerings- en administratiekosten wordt gedragen door AZL en NNIP.

Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht geeft inzicht in de herkomst en aanwending van kasmiddelen. De kasstromen zijn gerubriceerd naar kasstroom uit pensioenactiviteiten en kasstroom uit beleggingsactiviteiten. Bij het opstellen van het kasstroomoverzicht is de directe methode gehanteerd.

De uitkeringen en uitgaande waardeoverdrachten worden gezamenlijk betaald vanuit het Fonds. De individuele kringen betalen de uitkeringen en uitgaande waardeoverdrachten aan het Fonds. Ook de kosten worden gezamenlijk betaald vanuit het Fonds. Elke collectiviteitkring betaalt een vooraf afgesproken vergoeding aan het Fonds.

Toelichting op de balans per 31 december

(na bestemming saldo; in duizenden euro)

Activa	2022	2021
[1] Overige beleggingen		
<i>Liquiditeitenfondsen</i>		
Stand 1 januari	9.866	8.349
Aankopen	985	2.230
Verkopen	-3.087	-670
Resultaat	-26	-43
Stand 31 december	7.738	9.866
Totaal overige beleggingen	7.738	9.866
De waarde van het liquiditeitenfonds wordt bepaald aan de hand van genoteerde marktprijzen (Level 1).		
[2] Vorderingen en overlopende activa		
Kringen	1.976	2.848
Vooruitbetaalde posten	0	16
Totaal vorderingen en overlopende activa	1.976	2.864
Alle vorderingen hebben een looptijd van korter dan één jaar.		
[3] Overige activa		
<i>Liquide middelen</i>		
Depotbanken	1	0
ING Bank N.V.	1.002	849
<i>Materiële vaste activa</i>		
ICT	1	2
	1.004	851
De liquide middelen staan ter vrije beschikking van het fonds.		

Passiva	2022	2021
Stichtingskapitaal en reserves		
[4] Bestemmingsreserve		
Stand per 1 januari	9.301	7.794
Saldobestemming boekjaar	-2.417	1.507
Totaal eigen vermogen	6.884	9.301
Totaal eigen vermogen	6.884	9.301
Het vereist weerstandsvermogen wordt bepaald door het hoogste benodigd weerstandsvermogen aan te houden van de onderstaande mogelijkheden. De berekening wordt in het bestuursverslag uitgewerkt.		
0,2% Belegd vermogen	6.384	8.801
Risico analyse model	582	553
Benodigd weerstandsvermogen	6.384	8.801
Aanwezig weerstandsvermogen	7.384	9.801
Surplus	1.000	1.000
Vereist weerstandsvermogen per Kring		
Kring A	1.071	1.427
Kring B	1.064	1.442
Kring D	697	957
Kring E	26	32
Kring F	199	269
Kring K	484	676
Kring M	2.843	3.998
	6.384	8.801

	2022	2021
[5] Achtergestelde lening		
Stand per 1 januari	500	500
Aflossing/Storting	0	0
Totaal Achtergestelde lening	500	500
Met de achtergestelde lening à € 500 beogen AZL en De Nationale APF te voldoen aan de bepalingen uit artikel 8 van het Besluit Financieel Toetsingskader, dan wel enige andere regeling die daarvoor in de plaats zal treden, zodat dit bedrag kwalificeert als weerstands-(eigen) vermogen van De Nationale APF als bedoeld in artikel 5 Besluit FTK. De terugbetaling van het bedrag is achtergesteld bij alle andere niet achtergestelde opeisbare schulden van De Nationale APF. Ten aanzien van overige achtergestelde schulden geldt dat dit bedrag gelijk in rang zal zijn aan deze schulden van De Nationale APF. De achtergestelde lening is alleen opeisbaar door AZL in geval van liquidatie van het fonds. Er zijn geen boetes of dwangsommen in 2022 door DNB opgelegd.		
[6] Kortlopende schulden en overlopende passiva		
Belastingen en sociale lasten	1.705	1.649
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	1.308	1.679
Vooruitontvangen kostenvergoeding	320	445
Overige crediteuren	1	7
	3.334	3.780
Alle schulden hebben een looptijd van korter dan één jaar.		

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Er zijn meerjarige contracten met de vermogensbeheerder en de administrateur afgesloten. Deze contracten zijn na verlenging jaarlijks opzegbaar. De contracten zijn tussentijds opzegbaar indien de uitbestedingspartij toerekenbaar blijft tekortkomen in de nakoming van haar verplichtingen uit hoofde van de overeenkomst.

De Nationale APF beschikt over een intra-day kredietfaciliteit op de bankrekeningen ter grootte van € 1.325 en € 300.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen belangrijke gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan.

Toelichting op de staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

Bezoldiging bestuursleden en belanghebbende orgaan

Gedurende het boekjaar 2022 zijn de volgende vergoedingen betaald.

Betaalde vergoedingen bestuur en BO

Bestuursvergoedingen

Vergoedingen belanghebbende orgaan

Totaal

	2022	2021
Bestuursvergoedingen	700	754
Vergoedingen belanghebbende orgaan	0	0
Totaal	700	754

Personeel

Gedurende het boekjaar 2022 is het aantal personeelsleden in dienst bij Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds 9 (2021: 9).

Verbonden partijen

Een verbonden partij is een natuurlijke persoon of entiteit die gerelateerd is aan De Nationale APF. Er is sprake van een relatie tussen de verbonden partijen, het fonds en de via de collectiviteitkringen aangesloten ondernemingen en hun bestuurders. Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op, (voormalige) bestuurders. Er is geen sprake van belangenverstrengeling. De uitvoerend bestuurders nemen geen deel aan de pensioenregelingen die zijn ondergebracht bij De Nationale APF. Deze pensioenregeling is ondergebracht bij Nationale Nederlanden.

Baten en lasten

[7] Bijdragen

Bijdrage in het weerstandsvermogen Kring A
Bijdrage in het weerstandsvermogen Kring B
Bijdrage in het weerstandsvermogen Kring D
Bijdrage in het weerstandsvermogen Kring E
Bijdrage in het weerstandsvermogen Kring F
Bijdrage in het weerstandsvermogen Kring J
Bijdrage in het weerstandsvermogen Kring K
Bijdrage in het weerstandsvermogen Kring M
Bijdrage kostenvergoeding kringen

	2022	2021
Bijdrage in het weerstandsvermogen Kring A	-357	996
Bijdrage in het weerstandsvermogen Kring B	-378	1.442
Bijdrage in het weerstandsvermogen Kring D	-260	-11
Bijdrage in het weerstandsvermogen Kring E	-6	1
Bijdrage in het weerstandsvermogen Kring F	-70	13
Bijdrage in het weerstandsvermogen Kring J	0	-1.016
Bijdrage in het weerstandsvermogen Kring K	-192	2
Bijdrage in het weerstandsvermogen Kring M	-1.154	80
Bijdrage kostenvergoeding kringen	3.181	2.861
Totaal	764	4.368

	2022	2021
[8] Pensioenuitvoerings- en administratiekosten		
Administratiekosten	-2.048	-1.831
Lonen en salarissen bestuur en bestuursbureau	-1.138	-1.178
Sociale lasten bestuur en bestuursbureau	-93	-90
Pensioenlasten bestuur en bestuursbureau	-112	-104
Overige governancekosten	-629	-575
Accountantskosten	-314	-327
Actuariskosten certificering	-85	-97
Advieskosten	-391	-375
Bankkosten en rente	-71	-91
Overige kosten	-268	-168
	-5.149	-4.836
Bijdrage kostenvergoeding "founding fathers"	1.968	1.975
	-3.181	-2.861
De accountantskosten bestaan uit de controlekosten KPMG (2022: 253; 2021: 290), advieskosten KPMG (2022: 0; 2021: 0) en internal audit PWC (2022: 61; 2021: 37). In de controlekosten 2022 van KPMG is een restitutie van 6 opgenomen voor nagekomen kosten 2021.		
De 'founding fathers' bestaan uit AZL N.V. en Nationale Nederlanden, nu overgenomen door Goldman Sach Asset Management (GSAM). Deze twee partijen zijn de APF gestart. In de Governancestructuur van het fonds komen ze niet meer terug. Wel staan ze op dit moment nog garant voor aanloopverliezen van de Nationale APF.		
[10] Overige baten en lasten		
Diverse	0	0
	0	0
Saldo van baten en lasten	-2.417	1.507

Belastingen

De activiteiten van het Fonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

Bestemming saldo baten en lasten

Statutaire bepaling omtrent de bestemming saldo baten en lasten

In de statuten is geen bepaling opgenomen over de bestemming saldo baten en lasten.

Resultaatverdeling

Het bestuur heeft besloten het resultaat over het boekjaar als volgt te verdelen

	2022
Bestemmingsreserve	-2.417
	-2.417

Toelichting Kring A

Balans per 31 december

(na bestemming saldo; in duizenden euro)

Activa	2022	2021
Beleggingen voor risico Pensioenfondsen [1A]		
Vastgoed	40.814	62.352
Aandelen	150.204	204.331
Vastrentende waarden	343.486	445.119
Derivaten	712	12.979
	535.216	724.781
Herverzekeringsdeel Technische voorzieningen [2A]	294	427
Vorderingen en overlopende activa [3A]	3.235	5.190
Overige activa [4A]	3.131	515
Totaal activa	541.876	730.913

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Passiva

Stichtingskapitaal en reserves

Algemene reserve [5A]

Bestemmingsreserve [6A]

Technische voorzieningen

Technische voorziening pensioenverplichtingen [7A]

Herverzekerde voorziening [8A]

Kortlopende schulden en overlopende passiva [9A]

Totaal passiva

	2022	2021
	65.534	103.516
	6.960	9.300
	72.494	112.816
	464.161	601.858
	294	427
	464.455	602.285
	4.927	15.812
	541.876	730.913

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

	2022	2021
Beleggingsopbrengsten voor risico Pensioenfonds [10A]		
Directe beleggingsopbrengsten	5.127	3.835
Indirecte beleggingsopbrengsten	-159.625	10.531
Kosten van vermogensbeheer	-843	-521
	-155.341	13.845
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers [11A]	4.436	4.508
Saldo van overdrachten van rechten [12A]	-5.783	493.666
Pensioenuitkeringen [13A]	-21.469	-14.734
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico Pensioenfonds [14A]	137.697	-409.422
Herverzekering [15A]	179	813
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten [16A]	-394	-318
Overige baten en lasten [17A]	353	-9
Saldo van baten en lasten	-40.322	88.349
Bestemming van het saldo		
Algemene reserve	-37.982	79.049
Bestemmingsreserve	-2.340	9.300
	-40.322	88.349

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Kasstroomoverzicht

(in duizenden euro)

	2022	2021
Pensioenactiviteiten		
Ontvangsten		
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers	4.542	4.402
Uitkeringen uit herverzekering	362	743
Overgenomen pensioenverplichtingen	162	550
Overige ¹⁾	303	0
	5.369	5.695
Uitgaven		
Uitgekeerde pensioenen betaald aan de bedrijfsomgeving	-21.182	-14.309
Overgedragen pensioenverplichtingen	-5.872	-572
Premies herverzekering	-419	-466
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	-407	-376
Overige ¹⁾	0	-18
	-27.880	-15.741
Totaal Kasstroom uit pensioenactiviteiten	-22.511	-10.046
Beleggingsactiviteiten		
Ontvangsten		
Directe beleggingsopbrengsten	7.240	337
Verkopen en aflossingen beleggingen	486.040	201.654
	493.280	201.991
Uitgaven		
Aankopen beleggingen	-456.079	-202.944
Kosten van vermogensbeheer	-12.074	11.062
	-468.153	-191.882
Totaal Kasstroom uit beleggingsactiviteiten	25.127	10.109
Mutatie liquide middelen	2.616	63
Saldo liquide middelen 1 januari	515	452
Saldo liquide middelen 31 december	3.131	515

¹⁾ De post Overige bestaat voornamelijk uit de afrekening van het weerstandsvermogen.

Collectiviteitkring A is vanaf 1 maart 2017 operationeel. Per die datum zijn de pensioenaanspraken en het vermogen van Pensioenfonds AZL aan De Nationale APF overgedragen door middel van een collectieve waardeoverdracht en heeft AZL een uitvoeringsovereenkomst met De Nationale APF gesloten. Collectiviteitkring J (Unisys) is per 1 mei 2021 toegetreden tot collectiviteitkring A. Collectiviteitkring A is een multiclient kring waarin meerdere partijen hun pensioenregeling kunnen onderbrengen en die open staat voor nieuwe toetredingen.

Fondsspecifieke grondslagen collectiviteitkring Kring A

Het Fonds past bij de samenstelling van de jaarrekening van de collectiviteitkring Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving toe, in het bijzonder RJ610 'Pensioenfondsen'. Deze jaarrekening is opgesteld onder de continuïteitsveronderstelling.

Algemene grondslagen

Algemene grondslagen

Alle bedragen zijn vermeld in duizenden euro's. Beleggingen en pensioenverplichtingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

Opname van een actief of verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de collectiviteitkring zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post nog af te wikkelen transacties. Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Financiële activa en financiële verplichtingen worden in de balans opgenomen op het moment dat contractuele rechten of verplichtingen ten aanzien van dat instrument ontstaan. Een financieel instrument wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking

tot de positie aan een derde zijn overgedragen. Financiële instrumenten (en afzonderlijke componenten van financiële instrumenten) worden in de geconsolideerde jaarrekening gepresenteerd in overeenstemming met de economische realiteit van de contractuele bepalingen. Presentatie vindt plaats op basis van afzonderlijke componenten van financiële instrumenten als financieel actief, financiële verplichting of als eigen vermogen

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het Bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden frequent beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien. De financiële gevolgen van een herziening worden verwerkt in de periode(n) waarop de herziening betrekking heeft.

Schattingswijzigingen

Het Koninklijk Actuarieel Genootschap heeft in 2022 de prognosetafel AG2022 gepubliceerd. Het fonds heeft besloten over te gaan op deze nieuwe overlevingstafel. Daarnaast zijn ook een aantal andere grondslagen geëvalueerd en aangepast. Dit is in 2022 verantwoord als een schattingswijziging. Ultimo 2022 is de voorziening pensioenverplichtingen verhoogd met € 1.396. Dit is uit te splitsen in de volgende componenten:

– Aanpassing prognosetafel	2.791
– Aanpassing ervaringssterfte	-3.286
– Aanpassing leeftijdsterugstelling	1.823
– Aanpassing kostenvoorziening	113
– Aanpassing reserveringsmethodiek NOP	-45

Het effect van deze schattingswijzigingen op de technische voorziening ad € 1.396 is in 2022 in het resultaat verwerkt.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum. Vaststelling van deze reële waarde vindt plaats op basis van de onder de “specifieke grondslagen” beschreven uitgangspunten. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsresultaten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde Valuta

Activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. Baten en lasten voortvloeiend uit transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koersen op transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

Specifieke grondslagen

Beleggingen

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Slechts indien de actuele waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs.

Participaties in beleggingsinstellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor dat soort beleggingen.

Beleggingen voor risico pensioenfondsen en voor risico deelnemers worden op dezelfde wijze gewaardeerd.

Lopende interestposities uit hoofde van beleggingen worden separaat gepresenteerd onder de overige vorderingen.

Vastgoed

– *Beursgenoteerd indirect vastgoed*

Participaties in vastgoedbeleggingsfondsen met een beursnotering worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende beurskoers.

– *Niet-beursgenoteerd indirect vastgoed*

Participaties in vastgoedbeleggingsfondsen die geen beursnotering kennen, worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de intrinsieke waarde. Deze waarde wordt ontleend aan de meest recente rapportages van de Fondsmanagers, indien van toepassing gecorrigeerd voor kasstromen in de periode tot balansdatum. De managers waarderen het vastgoed periodiek door middel van externe taxaties.

Aandelen

– *Beursgenoteerde aandelen*

Beursgenoteerde aandelen worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende beurskoers.

– *Niet-beursgenoteerde aandelen*

Voor zover aandelen geen beursnotering kennen of indien de totstandkoming van de reële waarde door de markt niet representatief wordt geacht, vindt vaststelling door de vermogensbeheerder plaats. Deze vaststelling wordt verricht met behulp van objectieve en recente marktinformatie en gebruikmakend van algemeen gangbare rekenmodellen, zodat deze vaststelling een afspiegeling is van de reële waarde.

– *Beleggingsinstellingen in aandelen*

Participaties in beleggingsfondsen in aandelen met een beursnotering worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende koers. Participaties in beleggingsfondsen in aandelen die geen beursnotering kennen worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende beleggingen in aandelen zijn gewaardeerd op actuele waarde conform de hiervoor genoemde grondslagen voor (directe) beleggingen.

Vastrentende waarden

– *Obligaties (staats-, bedrijfsobligaties en obligaties opkomende markten)*

Beursgenoteerde obligaties worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende beurskoers.

– *Beleggingsinstellingen in vastrentende waarden*

Participaties in beleggingsfondsen in vastrentende waarden met een beursnotering worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende koers. Participaties in beleggingsfondsen in vastrentende waarden die geen beursnotering kennen worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende beleggingen

in vastrentende waarden zijn gewaardeerd op actuele waarde conform de hiervoor genoemde grondslagen voor (directe) beleggingen.

Derivaten

Derivaten die zijn afgesloten voor risicoafdekking en die deel uitmaken van de beleggingsportefeuille zijn separaat gerubriceerd onder de categorie Derivaten. De waardering vindt plaats tegen de reële waarde, te weten de relevante marktnotering of, als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingsmodellen. De derivaten-posities met een negatieve waardering zijn opgenomen onder de post kortlopende schulden en overlopende passiva.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking, worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Overige Activa

– Liquide middelen

Liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Onder de liquide middelen zijn opgenomen die kas- en banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan twaalf maanden hebben.

Reserves

De reserves bestaan uit het de algemene reserve.

– Algemene reserve

Aan de algemene reserve wordt het resultaat over het kalenderjaar toegevoegd dan wel onttrokken onder aftrek van de toevoeging aan de bestemmingsreserve.

– Bestemmingsreserve

De bestemmingsreserve is gevormd bij de toevoeging van voormalig Kring J. voor toekomstige indexatie. De hoogte van het bedrag is bepaald door het dekkingsgraad verschil op het moment van de overgang. Toegekende indexatie voor de voormalige deelnemers van Kring J wordt uit de bestemmingsreserve onttrokken. De waarde van deze bestemmingsreserve wordt niet betrokken in de berekening van de dekkingsgraad.

Technische voorzieningen

De voorziening voor pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toezeggingen tot) toeslagen. Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken.

De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.

Bij de berekening van de voorziening wordt tevens rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit, op basis van de contante waarde van de toekomstig op te bouwen aanspraken. Hierbij wordt geen rekening gehouden met revalidatiekansen.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van prudente grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen. De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen:

- Interest: de rentetermijnstructuur ultimo 2022 zoals gepubliceerd door DNB;
- Sterfte: Prognosetafel AG2022 (startjaar 2023) met toepassing van (fondsspecifieke) ervaringssterfte, gebaseerd op basis van het inkomensniveau van de kring;
- Gehuwdheid: Bij de vaststelling van de voorziening voor partnerpensioen wordt na pensioeningang uitgegaan van de werkelijke gehuwdheid/partnerschap. Tot pensioeningang wordt het onbepaalde partnersysteem gehanteerd. Hierbij wordt uitgegaan van 100% gehuwdheid;
- Uitkeringen: de uitkeringen worden continu betaalbaar verondersteld;
- Leeftijden: de leeftijd wordt in jaren en maanden nauwkeurig vastgesteld;
- Leeftijdsverschil: het leeftijdsverschil tussen verzekerde man en medeverzekerde vrouw is gesteld op 3 jaar en 3 maanden (man ouder dan vrouw). Het leeftijdsverschil tussen verzekerde vrouw en medeverzekerde man is gesteld op 1 jaar en 5 maanden (vrouw jonger dan man);
- Kosten: in de voorziening pensioenverplichtingen is een excassovoorziening begrepen van 2,4% voor de AZL-populatie en 2,2% voor de Unisys-populatie van de netto voorziening;
- Toeslagen: deze worden verwerkt in de technische voorzieningen indien het Bestuur het besluit tot toeslagverlening heeft genomen in het verslagjaar. De kring financiert de toeslagen uit de eigen middelen. In de Abtn zijn met betrekking tot de toeslagverlening nadere regels vastgelegd. In 2022 heeft het fonds de volgende toeslagen toegekend:

2022

- Een algemene toeslag van 2,42% voor alle deelnemers per 1-7-2022;
- Een algemene toeslag van 7,31% voor alle deelnemers per 1-1-2023;

2021

- Een algemene toeslag van 0,98% voor alle deelnemers per 1-1-2022;
- Een toeslag per 01-05-2022 van 2,3% voor de deelnemers van Unisys in verband met de overgang van Kring J naar Kring A.

Het arbeidsongeschiktheids- en overlijdensrisico zijn herverzekerd op kapitaalbasis bij ElipsLife.

Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

Onder deze post zijn de herverzekerde pensioenverplichtingen opgenomen. De herverzekerde pensioenverplichtingen hebben betrekking op ingebrachte, nog lopende polissen bij verzekeringsmaatschappijen. Dit zijn uitsluitend premievrije of lopende aanspraken voortvloeiend uit in het verleden afgesloten herverzekeringsovereenkomsten door Stichting Pensioenfonds AZL, die door Kring A zijn overgenomen. De waarde van de herverzekeringspolissen wordt berekend op dezelfde grondslagen als de voorziening pensioenverplichtingen. In de waardering van de herverzekerde aanspraken moet aan de vermogenskant rekening worden gehouden met de kredietwaardigheid van de herverzekeraar.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening. Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

Verbonden partijen

Transacties met verbonden partijen (zie de toelichting op de staat van baten en lasten) worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Van deze transacties wordt de aard en de omvang van de transactie en andere informatie, die nodig is voor het verschaffen van het inzicht, toegelicht.

Resultaatbepaling

Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfondsen

Beleggingsresultaten zijn aan de periode toegerekend waarop ze betrekking hebben. Directe en indirecte resultaten en aan de verslagperiode toe te rekenen (gefactureerde of nog te factureren) kosten van beleggingen, worden afzonderlijk gepresenteerd. Onder de directe resultaten worden opbrengsten uit rente, dividend en dergelijke gepresenteerd. Dividend wordt op het moment van betaalbaarstelling verantwoord. Waardeveranderingen zijn indirecte beleggingsresultaten en worden aan de periode toegerekend waarin zij optreden.

Premiebijdragen van werkgevers en werknemers

De ontvangen vergoedingen van de werkgever bedraagt 22,9% van de pensioengrondslagsom.

Saldo overdrachten van rechten

Deze post omvat het saldo van ontvangen en betaalde bedragen verband houdend met overdracht van pensioenaanspraken.

Pensioenuitkeringen

Hieronder zijn opgenomen de ten laste van het verslagjaar komende uitkeringen inzake ouderdoms-, partner-, wezen- en invaliditeitspensioen, alsmede afkoopsommen en overige uitkeringen overeenkomstig de pensioenregeling.

Mutatie Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfondsen

Onder de toelichting onder technische voorzieningen zijn de grondslagen voor de mutatie voorziening pensioenverplichtingen opgenomen.

Herverzekering

Hieronder zijn opgenomen de ten laste van het verslagjaar komende premies aan de herverzekeraar en ten gunste van het verslagjaar komende uitkeringen van de herverzekeraar inzake arbeidsongeschiktheid en overlijden.

Pensioenuitvoerings- en administratiekosten

Deze betreffen de aan het verslagjaar toe te rekenen uitvoerings- en administratiekosten. De administratiekosten worden gezamenlijk betaald vanuit het Fonds. Elke collectiviteitkring betaalt een vooraf afgesproken vergoeding aan het Fonds. Het verschil tussen de vergoedingen vanuit de collectiviteitkringen en de werkelijke pensioenuitvoerings- en administratiekosten wordt gedragen door AZL en NNIP.

Overige baten en lasten

De overige baten en lasten zijn opgenomen voor de aan het verslagjaar toe te rekenen bedragen.

Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht geeft inzicht in de herkomst en aanwending van kasmiddelen. De kasstromen zijn gerubriceerd naar kasstroom uit pensioenactiviteiten, kasstroom uit beleggingsactiviteiten. Bij het opstellen van het kasstroomoverzicht is de directe methode gehanteerd.

Toelichting op de balans per 31 december

(in duizenden euro)

Activa	2022	2021
[1A] Beleggingen voor risico Pensioenfonds		
Vastgoed		
Stand 1 januari	62.352	10.020
Aankopen	804	48.969
Verkopen	-19.291	-3
Gerealiseerd resultaat	-3.636	1
Niet-gerealiseerd resultaat	585	3.365
Stand 31 december	40.814	62.352
Aandelen		
Stand 1 januari	204.331	66.106
Aankopen	126.528	122.592
Verkopen	-143.452	-7.981
Gerealiseerd resultaat	4.611	1.075
Niet-gerealiseerd resultaat	-41.814	22.539
Stand 31 december	150.204	204.331
Vastrentende waarden		
Stand 1 januari	445.119	139.571
Aankopen	312.863	512.136
Verkopen	-322.513	-190.958
Gerealiseerd resultaat	-9.568	-1.109
Niet-gerealiseerd resultaat	-82.415	-14.521
Stand 31 december	343.486	445.119

	2022	2021
Derivaten		
Stand 1 januari	9.403	0
Aankopen	15.883	12.935
Verkopen	-783	-2.713
Gerealiseerd resultaat	-26.088	0
Niet-gerealiseerd resultaat	-1.300	-819
Stand 31 december	-2.885	9.403
Derivaten opgenomen onder kortlopende schulden en overige passiva	3.597	3.576
Derivaten activazijde balans	712	12.979
Totaal beleggingen voor risico Pensioenfonds	535.216	724.781

Bij de levelindeling zijn ook de overige balansposten met betrekking tot de beleggingen meegenomen. Deze totale waarde van de beleggingen sluit aan bij de risicoparagraaf.

	Level 1	Level 2	Level 3	Level 4	Stand ultimo 2022
Vastgoed	9.227	40.868	0	0	50.095
Aandelen	139.435	7	0	0	139.442
Vastrentende waarden	315.207	0	29.862	0	345.069
Valutatermijncontracten	0	0	1.516	0	1.516
Futures	441	0	0	0	441
Interest Rate Swaps	0	0	-10.909	0	-10.909
Credit Default Swaps	0	0	-7	0	-7
Overige	9.765	0	0	0	9.765
Totaal belegd vermogen	474.075	40.875	20.462	0	535.412

	Level 1	Level 2	Level 3	Level 4	Stand ultimo 2021
Vastgoed	6.095	38.466	0	0	44.561
Aandelen	195.554	10	54	0	195.618
Vastrentende waarden	439.042	0	30.619	0	469.661
Valutatermijncontracten	0	0	899	0	899
Futures	-22	0	0	0	-22
Interest Rate Swaps	0	0	3.160	0	3.160
Credit Default Swaps	0	0	-306	0	-306
Totaal belegd vermogen	640.669	38.476	34.426	0	713.571

Bij de levelindeling is het doorkijk-principe toegepast, waarbij één niveau dieper is gekeken, waardoor liquiditeiten en derivaten apart zijn weergegeven en de bedragen per categorie en op totaalniveau afwijken van de bedragen in de specificaties hiervoor. De derivaten die in de fondsen zijn opgenomen hebben in het Jaarverslag 2021 nog de waarderingsmethode meegekregen van de fondsen waarin ze zijn opgenomen, namelijk level 2. In het Jaarverslag 2022 zijn de derivaten als losse componenten bekeken en is de waarderingsmethode aangepast naar level 3. Dit is ook in de vergelijkende cijfers aangepast.

Methodiek bepaling marktwaarde:

Level 1: Genoteerde marktprijzen

Level 2: Afgeleide marktnotering of Onafhankelijke taxaties

Level 3: NCW-berekening

Level 4: Andere methode

De beleggingen bevatten geen directe beleggingen in de aangesloten onderneming. Ook wordt er niet direct gebruik gemaakt van het uitlenen van effecten (securities lending). Het afdekken van rente- of valutarisico's en het hieraan gerelateerd verstrekken of aanhouden van onderpand gebeurt in de beleggingsfondsen en niet door de collectiviteitkring zelf.

	2022	2021
[2A] Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	294	427
[3A] Vorderingen en overlopende activa		
Beleggingen	1.410	3.523
Ondernemingen	0	106
Verzekeringsmaatschappijen	1.763	1.527
Uitkeringen	1	22
Overige debiteuren	61	12
Totaal vorderingen en overlopende activa	3.235	5.190

Alle vorderingen hebben een looptijd van korter dan één jaar.

	2022		2021	
[4A] Overige activa				
Depotbanken	2.399		294	
ING Bank N.V.	732		221	
	3.131		515	
De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de collectiviteitkring.				
Passiva				
Stichtingskapitaal en reserves				
[5A] Algemene reserve				
Stand per 1 januari	103.516		24.467	
Saldobestemming boekjaar	-37.982		79.049	
	65.534		103.516	
[6A] Bestemmingsreserve				
Stand per 1 januari	9.300		0	
Saldobestemming boekjaar	-2.340		9.300	
	6.960		9.300	
De bestemmingsreserve is aangewend ter compensatie van de Unisys populatie voor de verwachte verlaging van de dekkingsgraad als gevolg van de stapsgewijze aanpassingen naar nUFR (per 1 januari 2023 en 1 januari 2024).				
Totaal eigen vermogen	72.494		112.816	
<i>Het minimaal vereist vermogen bedraagt</i>	483.448	104,1%	626.970	104,1%
<i>Het vereist vermogen bedraagt</i>	536.015	115,4%	685.606	113,8%
<i>De dekkingsgraad is</i>		114,1%		117,2%
<i>De beleidsdekkingsgraad is</i>		120,2%		115,0%
De dekkingsgraad is vastgesteld als het totale pensioenvermogen van 529.989 (2021: 705.801) gedeeld door de totale technische voorzieningen.				
De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde dekkingsgraad van de 12 maanden voorafgaand aan het moment van vaststelling.				

	2022	2021
Technische voorzieningen		
[7A] Technische voorziening pensioenverplichtingen		
Het verloop van de voorziening is als volgt:		
Stand per 1 januari	601.858	192.436
Pensioenopbouw	3.559	3.998
Indexering en overige toeslagen	42.113	16.415
Rentetoevoeging	-2.850	-2.634
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-21.540	-14.771
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-284	-191
Wijzigen marktrente	-153.878	-39.534
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-5.716	444.466
Kanssystemen	-414	736
Wijziging actuariële grondslagen	1.396	1.100
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen	-83	-163
Stand per 31 december	464.161	601.858
De benodigde rentetoevoeging is gebaseerd op de 1-jaarsrente van -0,49% (2021: -0,53%)		
De voorziening pensioenverplichtingen is als volgt opgebouwd:		
Actieve deelnemers	61.910	92.990
Gewezen deelnemers	120.195	182.744
Pensioengerechtigden	282.350	326.551
Overige ¹⁾	-294	-427
	464.161	601.858
[8A] Herverzekerde voorziening		
Het verloop van de voorziening is als volgt:		
Stand per 1 januari	427	533
Pensioenopbouw	0	0
In-/Revalideren	0	0
Rentetoevoeging	-2	-3
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-97	-97
Wijzigen marktrente	-28	-6
Overige mutaties	-6	0
	294	427
Totaal technische voorzieningen	464.455	602.285

1) De herverzekerde voorziening is inberepen in de categorieën en niet van de individuele categorieën af te halen. Als totaal in mindering gebracht om aan te sluiten bij de voorziening pensioenverplichtingen.

[9A] Kortlopende schulden en overlopende passiva

	2022	2021
Schulden inzake vermogensbeheer	513	11.748
Derivaten	3.597	3.576
Schulden inzake pensioen- en administratiekosten	31	37
Belastingen en sociale premies	452	443
Schulden uit hoofde van waardeoverdrachten	73	0
Overige crediteuren	261	8
	4.669	15.812

Alle schulden hebben een looptijd van korter dan één jaar.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Er zijn meerjarige contracten met de vermogensbeheerder en de administrateur afgesloten. Deze contracten zijn na verlenging jaarlijks opzegbaar. De contracten zijn tussentijds opzegbaar indien de uitbestedingspartij toerekenbaar blijft tekortkomen in de nakoming van haar verplichtingen uit hoofde van de overeenkomst.

Collectiviteitkring A beschikt over een intra-day kredietfaciliteit op de bankrekening ter grootte van € 175.

Wanneer de collectiviteitkring ophoudt te bestaan bestaat het recht op terugbetaling van het gestorte weerstandsvermogen, zoals opgenomen in de jaarrekening van de bedrijfsomgeving (zie [4]).

Gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe UFR-Methodiek

Conform de Pensioenwet toetst de Commissie Parameters uiterlijk iedere vijf jaar de voorgeschreven economische en rekenkundige uitgangspunten en komt vervolgens met haar oordeel. Het vorige advies dateert van 2019. Met de mogelijke inwerkingtreding van de Wtp per 1 juli 2023 is de Commissie gevraagd om eerder met een nieuw advies te komen.

Onderdeel van het advies is het vaststellen van de parameters van de zogeheten Ultimate Forward Rate (UFR)-methode. Met het advies heeft DNB besloten een aanpassing door te voeren in de UFR-methodiek die vanaf 1 januari 2021 stapsgewijs werd doorgevoerd.

De belangrijkste wijziging is dat de nieuwe UFR-methode leidt tot een DNB-curve die tot een looptijd van 50 jaar gelijk is aan de swapcurve.

In de per 31 december 2022 berekende voorzieningen en dekkingsgraden is rekening gehouden met de tot dat moment geldende stapsgewijze invoering van de UFR-methodiek. De meest recente aanpassing hierin dateert van 1 januari 2022. De wijziging volgens het advies van de Commissie van 30 november 2022 gaat in per 1 januari 2023. De impact van de verschillende aanpassingen in de DNB-rentetermijnstructuren op de voorzieningen en dekkingsgraden is in de volgende tabel weergegeven.

	Huidige RTS	DNB RTS nieuw
Technische voorziening	464.161	464.973
Dekkingsgraad	114,1%	113,9%
Strategisch vereiste dekkingsgraad	115,4%	115,4%

Toelichting op de staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

Bezoldiging belanghebbendenorgaan

Het belanghebbendenorgaan heeft in 2022 een vergoeding en reiskostenvergoeding van in totaal € 8 ontvangen.

Verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen de verbonden partijen en de collectiviteitkring, de aangesloten ondernemingen en hun bestuurders.

Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op, (voormalige) bestuurders.

Baten en lasten	2022	2021
[10A] Beleggingsopbrengsten voor risico Collectiviteitkring		
Directe beleggingsopbrengsten		
Vastgoed	633	568
Aandelen	888	802
Vastrentende waarden	3.292	2.242
Overige beleggingen	316	227
Subtotaal	5.129	3.839
Banken	-2	-4
Totaal directe beleggingsopbrengsten	5.127	3.835
Indirecte beleggingsopbrengsten		
<i>Gerealiseerde resultaten</i>		
Vastgoed	-3.636	1
Aandelen	4.611	1.075
Vastrentende waarden	-9.568	-1.109
Derivaten	-26.088	0
	-34.681	-33
<i>Ongerealiseerde resultaten</i>		
Vastgoed	585	3.365
Aandelen	-41.814	22.539
Vastrentende waarden	-82.415	-14.521
Derivaten	-1.300	-819
	-124.944	10.564
Totaal indirecte beleggingsopbrengsten	-159.625	10.531

Kring A

	2022	2021
Kosten van vermogensbeheer		
Beheerloon	-843	-521
Totaal kosten vermogensbeheer	-843	-521
De transactiekosten zijn in de koers verwerkt en in het jaarwerk niet apart zichtbaar gemaakt. De transactiekosten bedragen 0,12% (2021: 0,09%) van het belegd vermogen.		
Totaal beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds	-155.341	13.845
[11A] Premiebijdragen van werkgevers en werknemers		
Pensioenpremie werkgevers en werknemers	4.226	4.375
Bijdrage weerstandsvermogen	9	9
Bijdrage uitvoeringskosten	72	73
Inkoopsommen	129	51
	4.436	4.508
Kostendeekkende premie	4.550	5.194
Gedempte kostendeekkende premie	3.321	3.121
Feitelijke premie regulier	4.307	4.457
De kostendeekkende premie is als volgt samengesteld:		
Actuarieel benodigd	3.927	4.496
Opslag in stand houden vereist vermogen	542	616
Opslag weerstandsvermogen	9	9
Opslag voor uitvoeringskosten	72	73
	4.550	5.194
De gedempte kostendeekkende premie is als volgt samengesteld:		
Actuarieel benodigd	1.995	1.981
Opslag in stand houden vereist vermogen	275	271
Opslag weerstandsvermogen	9	9
Opslag voor uitvoeringskosten	72	73
Voorwaardelijke onderdelen	970	787
	3.321	3.121

	2022	2021
De feitelijke premie is als volgt samengesteld:		
Actuarieel benodigd	1.995	1.981
Opslag in stand houden vereist vermogen	275	271
Opslag weerstandsvermogen	9	9
Opslag voor uitvoeringskosten	72	73
Voorwaardelijke onderdelen	970	787
Premiemarge	986	1.336
	4.307	4.457
[12A] Saldo van overdrachten van rechten		
Overgenomen pensioenverplichtingen	89	312
Collectief overgenomen pensioenverplichtingen	0	493.926
Overgedragen pensioenverplichtingen	-5.872	-572
	-5.783	493.666
[13A] Pensioenuitkeringen		
<i>Pensioenen</i>		
Ouderdomspensioen	-17.335	-11.813
Partnerpensioen	-3.867	-2.720
Wezenpensioen	-29	-31
Invaliditeitspensioen	-145	-129
Subtotaal	-21.376	-14.693
<i>Andere uitkeringen</i>		
Overige uitkeringen	-60	-36
Afkoopsommen	-33	-5
Subtotaal	-93	-41
Totaal pensioenuitkeringen	-21.469	-14.734

	2022	2021
[14A] Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico Pensioenfonds		
Pensioenopbouw	-3.559	-3.998
Indexering en overige toeslagen	-42.113	-16.415
Rentetoevoeging	2.850	2.634
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	21.540	14.771
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	284	191
Wijzigen marktrente	153.878	39.534
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	5.716	-444.466
Kanssystemen	414	-736
Wijziging actuariële grondslagen	-1.396	-1.100
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen	83	163
	137.697	-409.422
[15A] Herverzekering		
Premies herverzekering	-419	-466
Uitkeringen uit herverzekering	598	1.279
Winstdeling herverzekering	0	0
	179	813
Het arbeidsongeschiktheids- en overlijdensrisico zijn voor de deelnemers van AZL N.V. herverzekerd op kapitaalbasis bij ElipsLife. Daarnaast lopen er nog oude polissen bij Aegon met een AO-rente voor een beperkt aantal deelnemers.		
[16A] Pensioenuitvoerings- en administratiekosten		
Administratiekosten	-216	-175
Governancekosten	-86	-71
Advieskosten	-90	-69
Overige kosten	-2	-3
	-394	-318
De administratiekosten en governancekosten worden in rekening gebracht door de bedrijfsomgeving ter dekking van de kosten. De advieskosten en overige kosten zijn kring specifieke kosten.		

[17A] Overige baten en lasten

Afrekening van het weerstandsvermogen

Diverse

	2022	2021
	357	-9
	-4	0
	353	-9
Saldo van baten en lasten	-40.322	88.349

Bestemming saldo baten en lasten**Statutaire bepaling omtrent de resultaatbestemming**

In de statuten is geen bepaling opgenomen over de bestemming saldo baten en lasten.

Resultaatverdeling

Het bestuur heeft besloten het resultaat over het boekjaar als volgt te verdelen

	2022
Algemene reserve	-37.982
Bestemmingsreserve	-2.340
	-40.322

Actuariële analyse van het saldo van baten en lasten

Beleggingsopbrengsten

Premies

Waardeoverdrachten

Kosten

Uitkeringen

Sterfte

Arbeidsongeschiktheid

Reguliere mutaties

Toeslagverlening

Wijziging actuariële grondslagen

Overige oorzaken

	2022	2021
	1.387	56.013
	307	-108
	-67	49.200
	41	25
	71	37
	910	588
	102	-45
	-69	96
	-42.113	-16.415
	-1.396	-1.033
	505	-9
	-40.322	88.349

Risicoparagraaf

(bedragen in duizenden euro)

Solvabiliteitsrisico

In de risicoparagraaf binnen het bestuursverslag is het beleid rond risicobeheersing uiteengezet. Hierna worden een aantal specifieke risico's nader toegelicht en gekwantificeerd.

Het belangrijkste risico dat de collectiviteitkring loopt is het risico dat het niet over genoeg solvabiliteit beschikt. Indien de collectiviteitkring niet solvabel is bestaat het risico dat de collectiviteitkring de premie moet verhogen of dat een beperkte of geen toeslagverlening kan plaatsvinden voor (delen van) het deelnemersbestand. In het uiterste geval dient het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten te verminderen. Hoe solvabel een collectiviteitkring is wordt getoetst aan de hand van de beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad. Hoeveel eigen vermogen de collectiviteitkring aan dient te houden gegeven de financiële risico's die het loopt (na afdekking) op de balans komt tot uitdrukking in de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets. Onder het huidige FTK geldt hierbij dat de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling afgezet wordt tegen de beleidsdekkingsgraad om te bepalen of de collectiviteitkring in een tekort situatie verkeert.

De verschillende standaard risicofactoren hierin worden benoemd onder de noemer S1 tot en met S6, S8 en de S10. Hierna zijn de uitkomsten weergegeven voor de verschillende risicocategorieën op basis van de strategische beleggingsmix ultimo 2022.

	2022		2021	
	€	%	€	%
Renterisico (S1)	18.156	2,4	4.086	0,3
Aandelen- en vastgoed risico (S2)	48.310	9,3	61.789	9,3
Valutarisico (S3)	11.012	0,4	13.752	0,4
Grondstoffenrisico (S4)	0	0,0	0	0,0
Kredietrisico (S5)	17.536	2,6	25.656	3,0
Verzekeringstechnisch risico (S6)	14.980	0,7	19.715	0,8
Concentratierisico (S8)	0	0,0	0	0,0
Actief beheer risico (S10)	728	0,0	861	0,0
Diversificatie- en correlatie-effect	-39.162		-42.538	
Vereist eigen vermogen risico fonds	71.560	15,4	83.321	13,8
Afname voor toerekening totale TV		0,0		0,0
Totaal Vereist eigen vermogen	71.560	15,4	83.321	13,8
Dekkingsgraad		114,1		117,2
Beleidsdekkingsgraad		120,2		115,0
Minimaal vereiste dekkingsgraad	483.448	104,1	626.970	104,1
Strategisch vereiste dekkingsgraad	536.015	115,4	685.606	113,8
Feitelijk vereiste dekkingsgraad	541.025	116,5	686.896	114,0

Kring A

De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitkring is per 31 december 2022 hoger dan de (minimaal) vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling volgens het standaardmodel, waardoor de collectiviteitkring niet in een tekort verkeert. Eind boekjaar 2022 bedraagt de beleidsdekkingsgraad 120,2% (2021: 115,0%).

Renterisico

Het renterisico wordt veroorzaakt, doordat de rentegevoeligheid van de verplichtingen afwijkt van de rentegevoeligheid van de beleggingen. De collectiviteitkring kent een langere looptijd voor pensioenverplichtingen dan voor de looptijd van de beleggingen. Onderstaande duratiecijfers geven meer inzicht.

Duratie van de vastrentende waarden (inclusief rentederivaten) 11,8 (2021: 14,7)

Duratie van de pensioenverplichtingen 14,2 (2021: 16,6)

Het pensioenfonds dekt strategisch 65,0% van het renterisico af op basis van de swapcurve. Onder het Financieel Toetsingskader dient te worden uitgegaan van de DNB-methodiek voor de berekening van het renterisico. De strategische afdekking van het renterisico op basis van de DNB-systhematiek is 62,0%. De werkelijke afdekking van het renterisico op basis van de DNB-systhematiek is 56,0%. Het renterisico wordt daarbij vastgesteld door middel van looptijdafhankelijke renteschokken die worden toegepast op de DNB-rentetermijnstructuur (inclusief UFR). Dit wijkt aldus af van hoe het Pensioenfonds de (strategische) afdekking in de praktijk vormgeeft.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk renterisico bedraagt 21.011 (2,9%) en voor het strategisch renterisico 18.156 (2,4%).

Aandelen- en vastgoedrisico

De collectiviteitkring loopt het risico dat haar beleggingen in aandelen, vastgoed, hedgefonds en private equity in waarde dalen. In het beleggingsbeleid wordt met dergelijke risico's rekening gehouden door ondermeer voldoende spreiding toe te passen in de beleggingsportefeuille naar categorieën, markten en dergelijke. De volatiliteit van de marktwaarden (prijrisico's) van beleggingen wordt periodiek geëvalueerd en kan leiden tot bijstellingen in het vermogensbeheer. In onderstaande tabel wordt de verdeling naar de verschillende zakelijke waarden categorieën getoond.

Verdeling Vastgoed en Aandelen per categorie:

	2022		2021	
	€	%	€	%
Beursgenoteerd vastgoed	9.227	4,9	6.095	2,5
Niet-beursgenoteerd vastgoed	40.868	21,6	38.466	16,0
Ontwikkelde markten (Mature markets)	114.923	60,6	165.019	68,8
Opkomende markten (Emerging markets)	24.519	12,9	30.545	12,7
Overige beleggingen	0	0,0	54	0,0
	189.537	100,0	240.179	100,0

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch aandelen- en vastgoedrisico rekening gehouden met de door DNB voorgeschreven schokken die variëren overeenkomstig de risicograad van het type belegging. De buffer voor het feitelijk aandelen- en vastgoedrisico bedraagt 51.429 (9,9%) en voor het strategisch aandelen- en vastgoedrisico 48.310 (9,3%).

Valutarisico

Het valutarisico wordt veroorzaakt, doordat de verplichtingen van het pensioenfonds in euro's luiden terwijl een gedeelte van de beleggingen van de collectiviteitkring in niet-euro luiden. De collectiviteitkring loopt het risico dat haar buitenlandse beleggingen dalen in waarde als gevolg van valutakoersontwikkelingen. De collectiviteitkring kiest er daarom voor om (een gedeelte) van haar buitenlandse valuta's af te dekken. Zonder afdekking van valutarisico loopt de collectiviteitkring risico bij een daling van vreemde valuta ten opzichte van de euro. Bij een afdekking van meer dan 100% loopt de collectiviteitkring risico bij een stijging van vreemde valuta ten opzichte van de euro.

	2022		2021	
	€	%	€	%
<i>Totaal beleggingen naar valuta voor afdekking met derivaten</i>				
Euro	345.567	64,5	447.594	62,7
Amerikaanse dollar	118.335	22,1	163.889	23,0
Britse pound sterling	4.708	0,9	8.033	1,1
Japanse yen	8.079	1,5	10.640	1,5
Overige valuta	58.723	11,0	83.415	11,7
	535.412	100,0	713.571	100,0
<i>Totaal beleggingen naar valuta na afdekking met derivaten</i>				
Euro	494.034	92,2	646.566	90,5
Amerikaanse dollar	941	0,2	2.531	0,4
Britse pound sterling	-33	0,0	-227	0,0
Japanse yen	7	0,0	-64	0,0
Overige valuta	40.463	7,6	64.765	9,1
	535.412	100,0	713.571	100,0

Derivaten

Ter afdekking van de valutarisico's op de effectenportefeuille zijn er door de vermogensbeheerders valutatermijntransacties afgesloten. Deze valutatermijntransacties worden afgesloten in de beleggingsfondsen. Het valutarisico van valuta's van de grootste ontwikkelde markten wordt grotendeels afgedekt (in dit geval US-dollar, Britse Pond en Japanse Yen). Het valutarisico van overige valuta's wordt niet afgedekt omdat het onderdeel is van het verwachte rendement of omdat afdekking te duur of überhaupt niet mogelijk is.

Strategisch dekt de collectiviteitkring 76,7% van het valutarisico af. De feitelijke afdekking van het valutarisico bedraagt 74,7%.

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch valutarisico rekening gehouden met een door DNB voorgeschreven schok van 20% voor valuta in ontwikkelde landen en van 35% voor valuta in opkomende markten die berekend wordt op de niet-euro beleggingen na afdekking. De buffer voor het feitelijk valutarisico bedraagt 11.257 (0,4%) en voor het strategisch valutarisico 11.012 (0,4%).

Kredietrisico

De collectiviteitkring loopt het risico dat één of meerdere van haar tegenpartijen niet aan de voorafgesproken betalingen kan voldoen. Bij de berekening van het kredietrisico dient het effect van de kredietwaardigheid van de partijen, waarin belegd wordt, tot uitdrukking te komen. Het kredietrisico komt tot uitdrukking in de zogenaamde creditspread. Deze creditspread is het verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van de tegenpartij en een uitkering die met volledige zekerheid (risicovrij) tot uitkering zal komen. Het kredietrisico verbonden aan derivatentransacties wordt beheerst door het afsluiten van standaardovereenkomsten met tegenpartijen, het beoordelen van de kredietwaardigheid van tegenpartijen, het spreiden van het transactievolume over verschillende tegenpartijen, het eisen van voldoende onderpand en een adequate monitoring met betrekking tot de gestelde eisen inzake het onderpand.

Het kredietrisico binnen de vastrentende waarden portefeuille kan naast de creditspread eveneens gemeten worden aan de hand van de ratingverdeling van de rentegevoelige beleggingsportefeuille. Deze ratingverdeling wordt afgegeven door een kredietbeoordelaar. Een Europese AAA rating impliceert dat de vastrentende waarden belegging geen kredietrisico loopt. Daarentegen worden beleggingen die geclassificeerd staan onder 'lager dan BBB' als zeer risicovol beschouwd. Cash wordt als kredietrisicovrij beschouwd.

Rating vastrentende waarden:

	2022		2021	
	€	%	€	%
AAA	45.151	13,1	107.027	22,8
AA	66.346	19,2	56.355	12,0
A	17.055	4,9	16.354	3,5
BBB	36.433	10,6	46.332	9,9
Lager dan BBB	41.624	12,1	55.629	11,8
Not rated	1.157	0,3	3.022	0,6
Liquiditeiten	137.303	39,8	184.942	39,4
	345.069	100,0	469.661	100,0

Verdeling vastrentende waarden naar looptijd:

Resterende looptijd < 1 jaar	137.740	39,9	195.814	41,7
Resterende looptijd > 1 jaar, < 5 jaar	81.160	23,5	86.457	18,4
Resterende looptijd >= 5 jaar	126.169	36,6	187.390	39,9
	345.069	100,0	469.661	100,0

Hoogte buffer

Binnen de berekening van het standaardmodel wordt een kredietrisico becijferd conform de ratingverdeling van de vastrentende waardenportefeuille. Naar mate de rating slechter wordt neemt de te hanteren buffer toe. Afgaande op de hierboven genoemde ratingverdeling resulteert dit in een buffer voor het feitelijk kredietrisico van 18.079 (2,7%) en voor het strategisch kredietrisico van 17.536 (2,6%).

Verzekeringstechnisch risico

Binnen het verzekeringstechnische risico worden in principe alleen risico's meegenomen die verband houden met sterfte. Het omvat de risico's als gevolg van afwijkingen ten opzichte van de verwachte sterfte en afwijkingen van de verwachte sterftetrend (langlevensrisico). Tot het verzekeringstechnische risico worden gerekend: procesrisico, risico-opslag voor afwijkingen ten opzichte van de sterftetrend en negatieve stochastische afwijkingen van de verwachtingswaarde. Deze drie risico's bedragen een percentage van de op actuele waarde berekende technische voorziening. Het procesrisico neemt af naarmate het deelnemersbestand toeneemt, omdat het sterfteproces dan beter kan worden geschat. De beide andere risicofactoren houden respectievelijk rekening met de onzekerheid in de sterftetrend en met de negatieve stochastische afwijkingen.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk verzekeringstechnisch risico bedraagt 14.980 (0,7%) en voor het strategisch verzekeringstechnisch risico 14.980 (0,7%).

Concentratierisico

Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. De spreiding van de portefeuille is in de toelichting op de balans nader toegelicht. Ook "grote posten" zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd.

Aandelen

Verdeling aandelen per sector:

	2022		2021	
	€	%	€	%
Financiële instellingen	25.627	18,4	29.136	14,9
Informatietechnologie	31.979	22,9	51.342	26,2
Industriële ondernemingen	15.248	10,9	16.151	8,3
Niet-duurzame consumentengoederen	10.002	7,2	12.715	6,5
Duurzame consumentengoederen	14.134	10,1	25.279	12,9
Gezondheidszorg	19.234	13,8	23.281	11,9
Energie	1.545	1,1	6.029	3,1
Nutsbedrijven	3.707	2,7	4.582	2,3
Telecommunicatie	10.220	7,3	17.731	9,1
Basisindustrieën	7.228	5,2	8.722	4,5
Andere sectoren	518	0,4	650	0,3
	139.442	100,0	195.618	100,0

Totale beleggingen

	2022		2021	
	€	%	€	%
<i>Verdeling totale beleggingen naar regio</i>				
Europa	325.974	60,9	449.788	63,0
Noord-Amerika	115.814	21,6	161.894	22,7
Azië	19.772	3,7	22.761	3,2
Opkomende markten	58.538	10,9	76.171	10,7
Overige	15.314	2,9	2.957	0,4
	535.412	100,0	713.571	100,0

Er zijn geen beleggingen uitgeleend en er zijn geen beleggingen in gelieerde ondernemingen.

Hoogte buffer

In het standaardmodel is geen rekening gehouden met een buffer voor concentratierisico. Het risico dient sec kwalitatief toegelicht te worden.

Actief beheer risico

Actief beheer risico ontstaat doordat vermogensbeheerders actief beheer voeren op (delen van) de beleggingsportefeuille. Onder actief beheer worden afwijkende posities in portefeuilles verstaan die worden ingenomen ten opzichte van strategische benchmarks. De mate van actief beheer wordt bepaald aan de hand van de toegestane afwijking, uitgedrukt in een statistische maatstaf, de 'tracking error'. Een lage tracking error impliceert dat het feitelijke rendement dicht bij de gekozen benchmark ligt, terwijl een hoge tracking error aangeeft dat het rendement duidelijk van de benchmark kan afwijken. Een hogere tracking error impliceert daarmee een hoger actief beheer risico.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk actief beheer risico bedraagt 673 (0,0%) en voor het strategisch verzekeringstechnisch risico 728 (0,0%).

Effect toerekenen naar totale vereiste dekkingsgraad

Om van de vereiste dekkingsgraad voor risico fonds te geraken tot de vereiste dekkingsgraad dient een aanpassing van 0,0%-punt toegevoegd te worden op basis van de feitelijke verdeling en een aanpassing van 0,0%-punt op basis van de strategische verdeling. Deze aanpassingen dienen gemaakt te worden omdat het fonds een herverzekerde technische voorziening heeft.

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds te Den Haag is voor collectiviteitkring A aan Mercer (Nederland) B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een Actuariële Verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2022.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie. Omdat Mercer (Nederland) B.V. beschikt over een door de toezichthouder goedgekeurde gedragscode, is het toegestaan dat andere actuarissen en deskundigen aangesloten bij Mercer (Nederland) B.V. wel andere werkzaamheden verrichten voor het pensioenfonds.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 927 duizend. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 265 duizend te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruikgemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds voor collectiviteitkring A verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-personregel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van collectiviteitkring A. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van collectiviteitkring A in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel gezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld.

Het eigen vermogen van de collectiviteitkring is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar hoger dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132 waaraan niet wordt voldaan omdat het eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitkring op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Het pensioenfonds heeft in 2022 voor collectiviteitkring A gebruikgemaakt van het 'Besluit toeslagverlening in bijzondere omstandigheden' van 7 juni 2022 (Staatsblad 2022, 211) bij de besluiten tot toeslagverlening per 1 juli 2022 en per 1 januari 2023. Daarbij heeft het pensioenfonds voor collectiviteitkring A onderbouwd dat is voldaan aan de in het Besluit gestelde voorwaarden.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds voor collectiviteitkring A is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

Amstelveen, 15 juni 2023

ir. M.W. Heemskerk AAG
verbonden aan Mercer (Nederland) B.V.

Toelichting Kring B

Balans per 31 december

(na bestemming saldo; in duizenden euro)

Activa	2022	2021
Beleggingen voor risico Pensioenfondsen [1B]		
Vastgoed	0	6.306
Aandelen	163.608	205.304
Vastrentende waarden	367.623	506.989
Derivaten	1.930	2.013
	533.161	720.612
Herverzekeringsdeel Technische voorzieningen [2B]	102	132
Vorderingen en overlopende activa [3B]	3.882	4.361
Overige activa [4B]	10.484	21.648
Totaal activa	547.629	746.753

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Passiva	2022	2021
Stichtingskapitaal en reserves		
Algemene reserve [5B]	50.971	38.133
Bestemmingsreserves [6B]	1.654	5.062
	52.625	43.195
Technische voorzieningen		
Technische voorziening pensioenverplichtingen [7B]	482.031	682.505
Herverzekerde voorziening [8B]	102	132
	482.133	682.637
Kortlopende schulden en overlopende passiva [9B]	12.871	20.921
Totaal passiva	547.629	746.753

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

	2022	2021
Beleggingsopbrengsten voor risico Pensioenfonds [10B]		
Directe beleggingsopbrengsten	3.754	1.361
Indirecte beleggingsopbrengsten	-192.151	-12.089
Kosten van vermogensbeheer	-607	-163
	-189.004	-10.891
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers [11B]	11.750	6.378
Saldo van overdrachten van rechten [12B]	-2.595	735.206
Pensioenuitkeringen [13B]	-11.714	-3.259
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico Pensioenfonds [14B]	200.474	-682.505
Herverzekering [15B]	641	-145
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten [16B]	-515	-147
Overige baten en lasten [17B]	393	-1.442
Saldo van baten en lasten	9.430	43.195
Bestemming van het saldo		
Algemene reserve	12.838	38.133
Bestemmingsreserves	-3.408	5.062
	9.430	43.195

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Kasstroomoverzicht

(in duizenden euro)

	2022	2021
Pensioenactiviteiten		
Ontvangsten		
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers	12.150	4.779
Uitkeringen uit herverzekering	18	205
Overgenomen pensioenverplichtingen	348	2.636
Overige ¹⁾	355	0
	12.871	7.620
Uitgaven		
Uitgekeerde pensioenen betaald aan de bedrijfsomgeving	-11.697	-3.019
Overgedragen pensioenverplichtingen	-2.974	0
Premies herverzekering	-462	-193
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	-501	-90
Overige	0	-25
	-15.634	-3.327
Totaal Kasstroom uit pensioenactiviteiten	-2.763	4.293
Beleggingsactiviteiten		
Ontvangsten		
Directe beleggingsopbrengsten	4.799	537
Verkopen en aflossingen beleggingen	611.902	246.772
	616.701	247.309
Uitgaven		
Aankopen beleggingen	-623.887	-229.790
Kosten van vermogensbeheer	-1.215	-164
	-625.102	-229.954
Totaal Kasstroom uit beleggingsactiviteiten	-8.401	17.355
Mutatie liquide middelen	-11.164	21.648
Saldo liquide middelen 1 januari	21.648	0
Saldo liquide middelen 31 december	10.484	21.648

1) De post Overige bestaat voornamelijk uit de afrekening van het weerstandsvermogen.

Collectiviteitkring B is vanaf 1 augustus 2021 operationeel. Per die datum zijn de pensioenaanspraken en het vermogen van Pensioenfonds NIBC aan De Nationale APF overgedragen door middel van een collectieve waardeoverdracht. Per 1 november 2021 zijn de pensioenaanspraken en het vermogen van Pensioenfonds ERIKS aan Kring B toegevoegd. Collectiviteitkring B is een multi-client kring, die open staat voor nieuwe toetredingen.

Fondsspecifieke grondslagen collectiviteitkring Kring B

Het Fonds past bij de samenstelling van de jaarrekening van de collectiviteitkring Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving toe, in het bijzonder RJ610 'Pensioenfonds'. Deze jaarrekening is opgesteld onder de continuïteitsveronderstelling.

Algemene grondslagen

Algemene grondslagen

Alle bedragen zijn vermeld in duizenden euro's. Beleggingen en pensioenverplichtingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

Opname van een actief of verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de collectiviteitkring zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post nog af te wikkelen transacties. Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Financiële activa en financiële verplichtingen worden in de balans opgenomen op het moment dat contractuele rechten of verplichtingen ten aanzien van dat instrument ontstaan. Een financieel instrument wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking

tot de positie aan een derde zijn overgedragen. Financiële instrumenten (en afzonderlijke componenten van financiële instrumenten) worden in de geconsolideerde jaarrekening gepresenteerd in overeenstemming met de economische realiteit van de contractuele bepalingen. Presentatie vindt plaats op basis van afzonderlijke componenten van financiële instrumenten als financieel actief, financiële verplichting of als eigen vermogen.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het Bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden frequent beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien. De financiële gevolgen van een herziening worden verwerkt in de periode(n) waarop de herziening betrekking heeft.

Schattingswijzigingen

Het Koninklijk Actuarieel Genootschap heeft in 2022 de prognosetafel AG2022 gepubliceerd. Het fonds heeft besloten over te gaan op deze nieuwe overlevingstafel. Daarnaast zijn ook een aantal andere grondslagen geëvalueerd en aangepast. Dit is in 2022 verantwoord als een schattingswijziging. Ultimo 2022 is de voorziening pensioenverplichtingen verhoogd met € 5.754. Dit is uit te splitsen in de volgende componenten:

– Aanpassing prognosetafel	3.853
– Aanpassing ervaringssterfte	957
– Aanpassing kostenvoorziening	944

Het effect van deze schattingswijzigingen op de technische voorziening ad € 5.754 is in 2022 in het resultaat verwerkt.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum. Vaststelling van deze reële waarde vindt plaats op basis van de onder de “specifieke grondslagen” beschreven uitgangspunten. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsresultaten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde Valuta

Activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. Baten en lasten voortvloeiend uit transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koersen op transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

Specifieke grondslagen

Beleggingen

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Slechts indien de actuele waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs.

Participaties in beleggingsinstellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor dat soort beleggingen.

Beleggingen voor risico pensioenfondsen en voor risico deelnemers worden op dezelfde wijze gewaardeerd.

Lopende interestposities uit hoofde van beleggingen worden separaat gepresenteerd onder de overige vorderingen.

Vastgoed

– Beursgenoteerd indirect vastgoed

Participaties in vastgoedbeleggingsfondsen met een beursnotering worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende beurskoers.

– Niet-beursgenoteerd indirect vastgoed

Participaties in vastgoedbeleggingsfondsen die geen beursnotering kennen, worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de intrinsieke waarde. Deze waarde wordt ontleend aan de meest recente rapportages van de Fondsmanagers, indien van toepassing gecorrigeerd voor kasstromen in de periode tot balansdatum. De managers waarderen het vastgoed periodiek door middel van externe taxaties.

Aandelen

– Beursgenoteerde aandelen

Beursgenoteerde aandelen worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende beurskoers.

– Niet-beursgenoteerde aandelen

Voor zover aandelen geen beursnotering kennen of indien de totstandkoming van de reële waarde door de markt niet representatief wordt geacht, vindt vaststelling door de vermogensbeheerder plaats. Deze vaststelling wordt verricht met behulp van objectieve en recente marktinformatie en gebruikmakend van algemeen gangbare rekenmodellen, zodat deze vaststelling een afspiegeling is van de reële waarde.

– Beleggingsinstellingen in aandelen

Participaties in beleggingsfondsen in aandelen met een beursnotering worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende koers. Participaties in beleggingsfondsen in aandelen die geen beursnotering kennen worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende beleggingen in aandelen zijn gewaardeerd op actuele waarde conform de hiervoor genoemde grondslagen voor (directe) beleggingen.

Vastrentende waarden

– Obligaties (staats-, bedrijfsobligaties en obligaties opkomende markten)

Beursgenoteerde obligaties worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende beurskoers.

– Beleggingsinstellingen in vastrentende waarden

Participaties in beleggingsfondsen in vastrentende waarden met een beursnotering worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende koers. Participaties in beleggingsfondsen in vastrentende waarden die geen beursnotering kennen worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende beleggingen in vastrentende waarden zijn gewaardeerd op actuele waarde conform de hiervoor genoemde grondslagen voor (directe) beleggingen.

Derivaten

Derivaten die zijn afgesloten voor risicoafdekking en die deel uitmaken van de beleggingsportefeuille zijn separaat gerubriceerd onder de categorie Derivaten. De waardering vindt plaats tegen de reële waarde, te weten de relevante marktnotering of, als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingsmodellen. De derivaten-posities met een negatieve waardering zijn opgenomen onder de post kortlopende schulden en overlopende passiva.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking, worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Overige Activa

– *Liquide middelen*

Liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Onder de liquide middelen zijn opgenomen die kas- en banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan twaalf maanden hebben.

Reserves

De reserves bestaan uit het de algemene reserve.

– *Algemene reserve*

Aan de algemene reserve wordt het resultaat over het kalenderjaar toegevoegd dan wel onttrokken onder aftrek van de toevoeging aan de bestemmingsreserves.

– *Bestemmingsreserves*

De bestemmingsreserve bestaat ultimo jaar nog uit de volgende reserves:

- Premiedepot NIBC

Bij de toetreding van NIBC tot de kring per 1 augustus 2021 is het premiedepot van het voormalige pensioenfonds NIBC overgeheveld naar de kring. Het premiedepot wordt gebruikt om de betaalde CDC-premie aan te vullen indien deze lager is dan de gedempte kostendekkende premie. Een eventueel overschot in de feitelijke premie ten opzichte van de gedempte kostendekkende premie wordt toegevoegd aan het Premiedepot. Voor de gedempte kostendekkende premie geldt een minimale premiedekkingsgraad van 100%.

Het premiedepot rendeert met de beleggingen van het fonds mee.

- Reserve nUFR ERIKS

De Nederlandsche Bank heeft op advies van de Commissie Parameters besloten een aanpassing in de UFR-methodiek door te voeren. Deze wijziging vindt in vier stappen plaats over de periode van 1 januari 2021 tot en met 1 januari 2024. Doordat de populaties NIBC en ERIKS behoorlijk verschillend zijn is de impact van deze wijziging op de technische voorzieningen ook verschillend. Om hiervoor deels te compenseren is er voor ERIKS een bestemmingsreserve gevormd. Bij de stappen per 1 januari 2022 en 1 januari 2023 ontvangt de populatie van ERIKS een extra toeslag uit deze bestemmingsreserve indien dit fiscaal mogelijk is. Indien dit uit fiscaal oogpunt op dat moment niet mogelijk is wordt de bestemmingsreserve aangehouden totdat er wel ruimte voor is.

Technische voorzieningen

De voorziening voor pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toezeggingen tot) toeslagen. Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken.

De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.

Bij de berekening van de voorziening wordt tevens rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit, op basis van de contante waarde van de toekomstig op te bouwen aanspraken. Hierbij wordt geen rekening gehouden met revalidatiekansen.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van prudente grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen. De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen:

- Interest: de rentetermijnstructuur ultimo 2022 zoals gepubliceerd door DNB;
- Sterfte: Prognosetafel AG2022 (startjaar 2023) met toepassing van (fondsspecifieke) ervaringssterfte, gebaseerd op basis van het inkomensniveau van de kring;
- Gehuwdheid: Bij de vaststelling van de voorziening voor partnerpensioen wordt na pensioeningang uitgegaan van de werkelijke gehuwdheid/partnerschap. Tot pensioeningang wordt het onbepaalde partnersysteem gehanteerd. Hierbij wordt uitgegaan van 100% gehuwdheid;
- Uitkeringen: de uitkeringen worden continu betaalbaar verondersteld;
- Leeftijden: de leeftijd wordt in jaren en maanden nauwkeurig vastgesteld;
- Leeftijdsverschil: het leeftijdsverschil tussen man en vrouw is op drie jaar gesteld (man ouder dan vrouw);
- Kosten: in de voorziening pensioenverplichtingen is een excassovoorziening begrepen van 2,2% van de netto voorziening;
- Toeslagen: deze worden verwerkt in de technische voorzieningen indien het Bestuur het besluit tot toeslagverlening heeft genomen in het verslagjaar. De kring financiert de toeslagen uit de eigen middelen. In de Abtn zijn met betrekking tot de toeslagverlening nadere regels vastgelegd. In 2022 heeft het fonds de volgende toeslagen toegekend:
2022
 - Een algemene toeslag (NIBC en ERIKS) van 3,27% voor alle deelnemers per 1-1-2023;
2021
 - Een toeslag voor NIBC deelnemers van 0,34% per 1-1-2022;
 - Een toeslag voor ERIKS deelnemers van 2,65% per 1-1-2022 en 4,46% per 1-1-2022

Het arbeidsongeschiktheids- en overlijdensrisico zijn verzekerd op kapitaalbasis bij ElipsLife.

Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

Onder deze post zijn de herverzekerde pensioenverplichtingen opgenomen. De herverzekerde pensioenverplichtingen hebben betrekking op ingebrachte, nog lopende polissen bij verzekeringsmaatschappijen. Dit zijn uitsluitend premievrije of lopende aanspraken voortvloeiend uit in het verleden afgesloten herverzekeringsovereenkomsten door Stichting Pensioenfonds ERIKS, die door Kring B zijn overgenomen. De waarde van de herverzekeringspolissen wordt berekend op dezelfde grondslagen als de voorziening pensioenverplichtingen. In de waardering van de herverzekerde aanspraken moet aan de vermogenskant rekening worden gehouden met de kredietwaardigheid van de herverzekeraar.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening. Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

Verbonden partijen

Transacties met verbonden partijen (zie de toelichting op de staat van baten en lasten) worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Van deze transacties wordt de aard en de omvang van de transactie en andere informatie, die nodig is voor het verschaffen van het inzicht, toegelicht.

Resultaatbepaling

Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds

Beleggingsresultaten zijn aan de periode toegerekend waarop ze betrekking hebben. Directe en indirecte resultaten en aan de verslagperiode toe te rekenen (gefactureerde of nog te factureren) kosten van beleggingen, worden afzonderlijk gepresenteerd. Onder de directe resultaten worden opbrengsten uit rente, dividend en dergelijke gepresenteerd. Dividend wordt op het moment van betaalbaarstelling verantwoord. Waardeveranderingen zijn indirecte beleggingsresultaten en worden aan de periode toegerekend waarin zij optreden.

Premiebijdragen van werkgevers en werknemers

De ontvangen vergoedingen van de werkgever bedraagt 32,0% van de pensioengrondslagsom.

Saldo overdrachten van rechten

Deze post omvat het saldo van ontvangen en betaalde bedragen verband houdend met overdracht van pensioenaanspraken.

Pensioenuitkeringen

Hieronder zijn opgenomen de ten laste van het verslagjaar komende uitkeringen inzake ouderdoms-, partner-, wezen- en invaliditeitspensioen, alsmede afkoopsommen en overige uitkeringen overeenkomstig de pensioenregeling.

Mutatie Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

Onder de toelichting onder technische voorzieningen zijn de grondslagen voor de mutatie voorziening pensioenverplichtingen opgenomen.

Herverzekering

Hieronder zijn opgenomen de ten laste van het verslagjaar komende premies aan de herverzekeraar en ten gunste van het verslagjaar komende uitkeringen van de herverzekeraar inzake arbeidsongeschiktheid en overlijden.

Pensioenuitvoerings- en administratiekosten

Deze betreffen de aan het verslagjaar toe te rekenen uitvoerings- en administratiekosten. De administratiekosten worden gezamenlijk betaald vanuit het Fonds. Elke collectiviteitkring betaalt een vooraf afgesproken vergoeding aan het Fonds. Het verschil tussen de vergoedingen vanuit de collectiviteitkringen en de werkelijke pensioenuitvoerings- en administratiekosten wordt gedragen door AZL en NNIP.

Overige baten en lasten

De overige baten en lasten zijn opgenomen voor de aan het verslagjaar toe te rekenen bedragen.

Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht geeft inzicht in de herkomst en aanwending van kasmiddelen. De kasstromen zijn gerubriceerd naar kasstroom uit pensioenactiviteiten, kasstroom uit beleggingsactiviteiten. Bij het opstellen van het kasstroomoverzicht is de directe methode gehanteerd.

Toelichting op de balans per 31 december

(na bestemming saldo; in duizenden euro)

Activa	2022	2021
[1B] Beleggingen voor risico Pensioenfonds		
Vastgoed		
Stand 1 januari	6.306	0
Aankopen	0	6.533
Verkopen	-3.543	0
Gerealiseerd resultaat	-2.990	0
Niet-gerealiseerd resultaat	227	-227
Stand 31 december	0	6.306
Aandelen		
Stand 1 januari	205.304	0
Aankopen	149.824	264.467
Verkopen	-156.659	-69.486
Gerealiseerd resultaat	-16.218	2.854
Niet-gerealiseerd resultaat	-18.643	7.469
Stand 31 december	163.608	205.304
Vastrentende waarden		
Stand 1 januari	506.989	0
Aankopen	391.076	685.309
Verkopen	-427.564	-167.504
Gerealiseerd resultaat	-5.277	-153
Niet-gerealiseerd resultaat	-97.601	-10.663
Stand 31 december	367.623	506.989
Derivaten		
Stand 1 januari	-16.518	0
Aankopen	82.987	4.634
Verkopen	-24.136	-9.783
Gerealiseerd resultaat	-51.985	-1.383
Niet-gerealiseerd resultaat	336	-9.986
Stand 31 december	-9.316	-16.518
Derivaten opgenomen onder kortlopende schulden en overige passiva	11.246	18.531
Derivaten activazijde balans	1.930	2.013
Totaal beleggingen voor risico Pensioenfonds	533.161	720.612

Bij de levelindeling zijn ook de overige balansposten met betrekking tot de beleggingen meegenomen. Deze totale waarde van de beleggingen sluit aan bij de risicoparagraaf.

	Level 1	Level 2	Level 3	Level 4	Stand ultimo 2022
Vastgoed	10.620	0	0	0	10.620
Aandelen	151.143	5	0	0	151.148
Vastrentende waarden	325.290	0	40.046	0	365.336
Valutatermijncontracten	0	0	2.247	0	2.247
Futures	257	0	0	0	257
Interest Rate Swaps	0	0	-19.615	0	-19.615
Private Equity fondsen	0	0	0	0	0
Overig	22.125	0	0	0	22.125
Totaal belegd vermogen	509.435	5	22.678	0	532.118

	Level 1	Level 2	Level 3	Level 4	Stand ultimo 2021
Vastgoed	12.384	3	0	0	12.387
Aandelen	196.791	7	0	0	196.798
Vastrentende waarden	461.845	0	48.702	0	510.547
Valutatermijncontracten	0	0	112	0	112
Futures	-43	0	0	0	-43
Interest Rate Swaps	0	0	-23.197	0	-23.197
Private Equity fondsen	0	0	39	0	39
Overig	24.466	0	0	0	24.466
Totaal belegd vermogen	695.443	10	25.656	0	721.109

Bij de levelindeling is het doorkijk-principe toegepast, waarbij één niveau dieper is gekeken, waardoor liquiditeiten en derivaten apart zijn weergegeven en de bedragen per categorie en op totaalniveau afwijken van de bedragen in de specificaties hiervoor. De derivaten die in de fondsen zijn opgenomen hebben in het Jaarverslag 2021 nog de waarderingsmethode meegekregen van de fondsen waarin ze zijn opgenomen, namelijk level 2. In het Jaarverslag 2022 zijn de derivaten als losse componenten bekeken en is de waarderingsmethode aangepast naar level 3. Dit is ook in de vergelijkende cijfers aangepast.

Methodiek bepaling marktwaarde:

Level 1: Genoteerde marktprijzen

Level 2: Afgeleide marktnotering of Onafhankelijke taxaties

Level 3: NCW-berekening

Level 4: Andere methode

De beleggingen bevatten geen directe beleggingen in de aangesloten onderneming. Ook wordt er niet direct gebruik gemaakt van het uitlenen van effecten (securities lending). Het afdekken van rente- of valutarisico's en het hieraan gerelateerd verstrekken of aanhouden van onderpand gebeurt in de beleggingsfondsen en niet door de collectiviteitkring zelf.

	2022	2021
[2B] Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	102	132
[3B] Vorderingen en overlopende activa		
Beleggingen	1.684	2.729
Ondernemingen	1.200	1.600
Verzekeringsmaatschappijen	928	0
Uitkeringen	0	0
Overige debiteuren	70	32
Totaal vorderingen en overlopende activa	3.882	4.361
Alle vorderingen hebben een looptijd van korter dan één jaar.		
[4B] Overige activa		
Depotbanken	9.349	18.068
ING Bank N.V.	1.135	3.580
	10.484	21.648
De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de collectiviteitkring.		

Passiva

Stichtingskapitaal en reserves

[5B] Algemene reserve

Stand per 1 januari
Saldobestemming boekjaar

38.133 0
12.838 38.133

50.971 38.133

[6B] Bestemmingsreserves

Premiedepot NIBC

Stand per 1 januari
Opvoer premiedepot
Onttrekking t.b.v. premie
Rendement

2.823 0
0 4.318
-2.823 -1.439
0 -56

0 2.823

Reserve nUFR ERIKS

Stand per 1 januari
Saldobestemming boekjaar

2.239 0
-585 2.239

1.654 2.239

De mutatie van de bestemde reserves betreft het effect van de
onttrekking uit het premiedepot en het (negatieve) rendement op de
bestemde reserve ten behoeve van eenmalige toeslag.

Totaal bestemmingsreserves

1.654 5.062

Totaal eigen vermogen

52.625 43.195

Het minimaal vereist vermogen bedraagt

502.066 104,1% 710.805 104,1%

Het vereist vermogen bedraagt

556.153 115,4% 768.223 112,5%

De dekkingsgraad is

110,6% 105,6%

De beleidsdekkingsgraad is

109,7% 104,5%

De dekkingsgraad is vastgesteld als het totale pensioenvermogen
van 533.104 (2021: 720.770) gedeeld door de totale technische
voorzieningen.

De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde dekkingsgraad van de
12 maanden voorafgaand aan het moment van vaststelling.

	2022	2021
Technische voorzieningen		
[7B] Technische voorziening pensioenverplichtingen		
Het verloop van de voorziening is als volgt:		
Stand per 1 januari	682.505	0
Pensioenopbouw	12.660	5.909
Indexering en overige toeslagen	14.826	19.835
Rentetoevoeging	-3.334	-1.248
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-11.646	-3.276
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	20	52
Wijzigen marktrente	-216.859	-26.633
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-2.584	688.543
Kanssystemen	535	-345
Wijziging actuariële grondslagen	5.754	-229
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen	154	-103
Stand per 31 december	482.031	682.505
De benodigde rentetoevoeging is gebaseerd op de 1-jaarsrente van -0,49% (2021: -0,53%)		
De voorziening pensioenverplichtingen is als volgt opgebouwd:		
Actieve deelnemers	88.314	141.875
Gewezen deelnemers	238.211	354.794
Pensioengerechtigden	155.608	185.968
Overige ¹⁾	-102	-132
	482.031	682.505
[8B] Herverzekerde voorziening		
Het verloop van de voorziening is als volgt:		
Stand per 1 januari	132	0
Pensioenopbouw	0	141
In-/Revalideren	0	1
Rentetoevoeging	-1	0
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-8	-5
Wijzigen marktrente	-20	-5
Overige mutaties	-1	0
	102	132
Totaal technische voorzieningen	482.133	682.637

1) De herverzekerde voorziening is inberepen in de categorieën en niet van de individuele categorieën af te halen. Als totaal in mindering gebracht om aan te sluiten bij de voorziening pensioenverplichtingen.

[9B] Kortlopende schulden en overlopende passiva

	2022	2021
Schulden inzake vermogensbeheer	1.293	1.770
Derivaten	11.246	18.666
Schulden inzake pensioen- en administratiekosten	50	50
Belastingen en sociale premies	257	240
Verzekeringsmaatschappijen	0	157
Schulden uit hoofde van waardeoverdrachten	1	31
Overige crediteuren	24	7
	12.871	20.921

Alle schulden hebben een looptijd van korter dan één jaar.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Er zijn meerjarige contracten met de vermogensbeheerder en de administrateur afgesloten. Deze contracten zijn na verlenging jaarlijks opzegbaar. De contracten zijn tussentijds opzegbaar indien de uitbestedingspartij toerekenbaar blijft tekortkomen in de nakoming van haar verplichtingen uit hoofde van de overeenkomst.

Collectiviteitkring B beschikt niet over een intra-day kredietfaciliteit op de bankrekening.

Wanneer de collectiviteitkring ophoudt te bestaan bestaat het recht op terugbetaling van het gestorte weerstandsvermogen, zoals opgenomen in de jaarrekening van de bedrijfsomgeving (zie [4]).

Gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe UFR-Methodiek

Conform de Pensioenwet toetst de Commissie Parameters uiterlijk iedere vijf jaar de voorgeschreven economische en rekenkundige uitgangspunten en komt vervolgens met haar oordeel. Het vorige advies dateert van 2019. Met de mogelijke inwerkingtreding van de Wtp per 1 juli 2023 is de Commissie gevraagd om eerder met een nieuw advies te komen.

Onderdeel van het advies is het vaststellen van de parameters van de zogeheten Ultimate Forward Rate (UFR)-methode. Met het advies heeft DNB besloten een aanpassing door te voeren in de UFR-methodiek die vanaf 1 januari 2021 stapsgewijs werd doorgevoerd.

De belangrijkste wijziging is dat de nieuwe UFR-methode leidt tot een DNB-curve die tot een looptijd van 50 jaar gelijk is aan de swapcurve.

In de per 31 december 2022 berekende voorzieningen en dekkingsgraden is rekening gehouden met de tot dat moment geldende stapsgewijze invoering van de UFR-methodiek. De meest recente aanpassing hierin dateert van 1 januari 2022. De wijziging volgens het advies van de Commissie van 30 november 2022 gaat in per 1 januari 2023. De impact van de verschillende aanpassingen in de DNB-rentetermijnstructuren op de voorzieningen en dekkingsgraden is in de volgende tabel weergegeven.

	Huidige RTS	DNB RTS nieuw
Technische voorziening	482.031	484.178
Dekkingsgraad	110,6%	110,1%
Strategisch vereiste dekkingsgraad	115,4%	115,4%

Kring B

Toelichting op de staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

Bezoldiging belanghebbendenorgaan

Het belanghebbendenorgaan heeft in 2022 een vergoeding en reiskostenvergoeding van in totaal € 5 ontvangen.

Verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen de verbonden partijen en de collectiviteitkring, de aangesloten ondernemingen en hun bestuurders.

Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op, (voormalige) bestuurders.

Baten en lasten	2022	2021
[10B] Beleggingsopbrengsten voor risico Collectiviteitkring		
Directe beleggingsopbrengsten		
Vastgoed	158	26
Aandelen	442	100
Vastrentende waarden	3.392	1.231
Derivaten	51	0
Overige beleggingen	-284	6
Subtotaal	3.759	1.363
Banken	-5	-2
Totaal directe beleggingsopbrengsten	3.754	1.361
Indirecte beleggingsopbrengsten		
<i>Gerealiseerde resultaten</i>		
Vastgoed	-2.990	0
Aandelen	-16.218	2.854
Vastrentende waarden	-5.277	-153
Derivaten	-51.985	-1.383
	-76.470	1.318
<i>Ongerealiseerde resultaten</i>		
Vastgoed	227	-227
Aandelen	-18.643	7.469
Vastrentende waarden	-97.601	-10.663
Derivaten	336	-9.986
	-115.681	-13.407
Totaal indirecte beleggingsopbrengsten	-192.151	-12.089

	2022	2021
Kosten van vermogensbeheer		
Beheerloon	-607	-163
Totaal kosten vermogensbeheer	-607	-163
De transactiekosten zijn in de koers verwerkt en in het jaarwerk niet apart zichtbaar gemaakt. De transactiekosten bedragen 0,12% (2021: 0,07%) van het belegd vermogen.		
Totaal beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds	-189.004	-10.891
[11B] Premiebijdragen van werkgevers en werknemers		
Pensioenpremie werkgevers en werknemers	11.636	6.287
Bijdrage weerstandsvermogen	23	10
Bijdrage uitvoeringskosten	91	81
Inkoopsommen	0	0
	11.750	6.378
Kostendeekkende premie	15.312	7.056
Gedempte kostendeekkende premie	12.711	6.218
Feitelijke premie regulier	11.750	4.778
De kostendeekkende premie is als volgt samengesteld:		
Actuarieel benodigd	13.509	6.219
Opslag in stand houden vereist vermogen	1.689	790
Opslag weerstandsvermogen	23	10
Opslag voor uitvoeringskosten	91	37
	15.312	7.056
De gedempte kostendeekkende premie is als volgt samengesteld:		
Actuarieel benodigd	6.767	3.263
Opslag in stand houden vereist vermogen	846	414
Opslag weerstandsvermogen	23	10
Opslag voor uitvoeringskosten	91	37
Voorwaardelijke onderdelen	4.984	2.494
	12.711	6.218

	2022	2021
De feitelijke premie is als volgt samengesteld:		
Actuarieel benodigd	14.561	3.263
Opslag in stand houden vereist vermogen	0	414
Opslag weerstandsvermogen	23	10
Opslag voor uitvoeringskosten	91	37
Voorwaardelijke onderdelen	0	2.494
Premiemarge	-2.925	-1.440
	11.750	4.778
Uit de tabel komt naar voren dat de kring een feitelijke premie van 11.750 heeft ontvangen. Deze is lager dan de gedempte kostendekkende premie, rekening houdend met verwacht rendement (12.711). Om een premietekort te voorkomen worden middelen uit het premiedepot ter hoogte van 2.823 ingezet ter ondersteuning van de premie. De totale beschikbare premie bedraagt dan 14.573 (11.750 + 2.823) en is daarmee hoger dan de gedempte kostendekkende premie en derhalve toereikend.		
[12B] Saldo van overdrachten van rechten		
Overgenomen pensioenverplichtingen	349	30
Collectief overgenomen pensioenverplichtingen	0	735.176
Overgedragen pensioenverplichtingen	-2.944	0
	-2.595	735.206
[13B] Pensioenuitkeringen		
<i>Pensioenen</i>		
Ouderdomspensioen	-9.433	-2.691
Partnerpensioen	-2.091	-532
Wezenpensioen	-62	-23
Invaliditeitspensioen	-17	-4
Subtotaal	-11.603	-3.250
<i>Andere uitkeringen</i>		
Overige uitkeringen	-64	-9
Afkoopsommen	-47	0
Subtotaal	-111	-9
Totaal pensioenuitkeringen	-11.714	-3.259

	2022	2021
[14B] Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico Pensioenfonds		
Pensioenopbouw	-12.660	-5.909
Indexering en overige toeslagen	-14.826	-19.835
Rentetoevoeging	3.334	1.248
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	11.646	3.276
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-20	-52
Wijzigen marktrente	216.859	26.633
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	2.584	-688.543
Kanssystemen	-535	345
Wijziging actuariële grondslagen	-5.754	229
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen	-154	103
	200.474	-682.505
[15B] Herverzekering		
Premies herverzekering	-462	-193
Uitkeringen uit herverzekering	1.103	48
Winstdeling herverzekering	0	0
	641	-145
Het overlijdensrisico en arbeidsongeschiktheidsrisico is volledig herverzekerd bij ElipsLife. Daarnaast lopen er nog oude polissen bij Nationale Nederlanden met een AO-rente voor een beperkt aantal deelnemers.		
[16B] Pensioenuitvoerings- en administratiekosten		
Administratiekosten	-273	-71
Governancekosten	-119	-34
Advieskosten	-122	-42
Overige kosten	-1	0
	-515	-147
De administratiekosten en governancekosten worden in rekening gebracht door de bedrijfsomgeving ter dekking van de kosten. De advieskosten en overige kosten zijn kring specifieke kosten.		

	2022	2021
[17B] Overige baten en lasten		
Afrekening van het weerstandsvermogen	378	-1.442
Diversen	15	0
	393	-1.442
Saldo van baten en lasten	9.430	43.195

Bestemming saldo baten en lasten

Statutaire bepaling omtrent de resultaatbestemming

In de statuten is geen bepaling opgenomen over de bestemming saldo baten en lasten.

Resultaatverdeling

Het bestuur heeft besloten het resultaat over het boekjaar als volgt te verdelen

	2022
Algemene reserve	12.838
Bestemmingsreserves	-3.408
	9.430

Actuariële analyse van het saldo van baten en lasten

	2022	2021
Beleggingsopbrengsten	31.189	16.990
Premies	-1.716	-1.478
Waardeoverdrachten	-11	46.663
Kosten	-191	-44
Uitkeringen	-14	33
Sterfte	546	376
Arbeidsongeschiktheid	-32	0
Reguliere mutaties	-347	-54
Toeslagverlening	-14.826	-19.835
Wijziging actuariële grondslagen	-5.754	0
Overige oorzaken	586	544
	9.430	43.195

Risicoparagraaf

(bedragen in duizenden euro)

Solvabiliteitsrisico

In de risicoparagraaf binnen het bestuursverslag is het beleid rond risicobeheersing uiteengezet. Hierna worden een aantal specifieke risico's nader toegelicht en gekwantificeerd.

Het belangrijkste risico dat de collectiviteitkring loopt is het risico dat het niet over genoeg solvabiliteit beschikt. Indien de collectiviteitkring niet solvabel is bestaat het risico dat de collectiviteitkring de premie moet verhogen of dat een beperkte of geen toeslagverlening kan plaatsvinden voor (delen van) het deelnemersbestand. In het uiterste geval dient het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten te verminderen. Hoe solvabel een collectiviteitkring is wordt getoetst aan de hand van de beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad. Hoeveel eigen vermogen de collectiviteitkring aan dient te houden gegeven de financiële risico's die het loopt (na afdekking) op de balans komt tot uitdrukking in de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets. Onder het huidige FTK geldt hierbij dat de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling afgezet wordt tegen de beleidsdekkingsgraad om te bepalen of de collectiviteitkring in een tekort situatie verkeert.

De verschillende standaard risicofactoren hierin worden benoemd onder de noemer S1 tot en met S6, S8 en de S10. Hierna zijn de uitkomsten weergegeven voor de verschillende risicocategorieën op basis van de strategische beleggingsmix ultimo 2022.

	2022		2021	
	€	%	€	%
Renterisico (S1)	26.283	3,7	8.768	0,6
Aandelen- en vastgoed risico (S2)	48.650	9,0	67.201	9,2
Valutarisico (S3)	10.597	0,3	14.143	0,3
Grondstoffenrisico (S4)	0	0,0	0	0,0
Kredietrisico (S5)	12.484	1,7	16.528	1,5
Verzekeringstechnisch risico (S6)	14.853	0,6	23.108	0,9
Concentratierisico (S8)	0	0,0	0	0,0
Actief beheer risico (S10)	6.312	0,1	5.190	0,0
Diversificatie- en correlatie-effect	-45.159		-49.352	
Vereist eigen vermogen risico fonds	74.020	15,4	85.586	12,5
Afname voor toerekening totale TV		0,0		0,0
Totaal Vereist eigen vermogen	74.020	15,4	85.586	12,5
Dekkingsgraad		110,6		105,6
Beleidsdekkingsgraad		109,7		104,5
Minimaal vereiste dekkingsgraad	502.066	104,1		104,1
Strategisch vereiste dekkingsgraad	556.153	115,4		112,5
Feitelijk vereiste dekkingsgraad	560.784	116,3		112,5

Kring B

De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitkring is per 31 december 2022 lager dan de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling volgens het standaardmodel, waardoor de collectiviteitkring in een tekort verkeert. Eind boekjaar 2022 bedraagt de beleidsdekkingsgraad 109,7% (2021: 104,5%).

Renterisico

Het renterisico wordt veroorzaakt, doordat de rentegevoeligheid van de verplichtingen afwijkt van de rentegevoeligheid van de beleggingen. De collectiviteitkring kent een langere looptijd voor pensioenverplichtingen dan voor de looptijd van de beleggingen. Onderstaande duratiecijfers geven meer inzicht.

Duratie van de vastrentende waarden (inclusief rentederivaten) 15,1 (2021: 18,7)

Duratie van de pensioenverplichtingen 20,1 (2021: 23,3)

Het pensioenfonds dekt strategisch 57,0% van het renterisico af op basis van de swapcurve. Onder het Financieel Toetsingskader dient te worden uitgegaan van de DNB-methodiek voor de berekening van het renterisico. De strategische afdekking van het renterisico op basis van de DNB-systhematiek is 59,0%. De werkelijke afdekking van het renterisico op basis van de DNB-systhematiek is 56,6%. Het renterisico wordt daarbij vastgesteld door middel van looptijdafhankelijke renteschokken die worden toegepast op de DNB-rentetermijnstructuur (inclusief UFR). Dit wijkt aldus af van hoe het Pensioenfonds de (strategische) afdekking in de praktijk vormgeeft.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk renterisico bedraagt 27.789 (4,0%) en voor het strategisch renterisico 26.283 (3,7%).

Aandelen- en vastgoedrisico

De collectiviteitkring loopt het risico dat haar beleggingen in aandelen, vastgoed, hedgefonds en private equity in waarde dalen. In het beleggingsbeleid wordt met dergelijke risico's rekening gehouden door ondermeer voldoende spreiding toe te passen in de beleggingsportefeuille naar categorieën, markten en dergelijke. De volatiliteit van de marktwaarden (prijsrisico's) van beleggingen wordt periodiek geëvalueerd en kan leiden tot bijstellingen in het vermogensbeheer. In onderstaande tabel wordt de verdeling naar de verschillende zakelijke waarden categorieën getoond.

	2022		2021	
	€	%	€	%
<i>Verdeling Vastgoed en Aandelen per categorie:</i>				
Beursgenoteerd vastgoed	10.620	6,5	12.384	5,9
Niet-beursgenoteerd vastgoed	0	0,0	3	0,0
Ontwikkelde markten (Mature markets)	133.229	82,4	174.918	83,6
Opkomende markten (Emerging markets)	17.919	11,1	21.880	10,5
	161.768	100,0	209.185	100,0

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch aandelen- en vastgoedrisico rekening gehouden met de door DNB voorgeschreven schokken die variëren overeenkomstig de risicograad van het type belegging. De buffer voor het feitelijk aandelen- en vastgoedrisico bedraagt 52.604 (9,7%) en voor het strategisch aandelen- en vastgoedrisico 48.650 (9,0%).

Valutarisico

Het valutarisico wordt veroorzaakt, doordat de verplichtingen van het pensioenfonds in euro's luiden terwijl een gedeelte van de beleggingen van de collectiviteitkring in niet-euro luiden. De collectiviteitkring loopt het risico dat haar buitenlandse beleggingen dalen in waarde als gevolg van valutakoersontwikkelingen. De collectiviteitkring kiest er daarom voor om (een gedeelte) van haar buitenlandse valuta's af te dekken. Zonder afdekking van valutarisico loopt de collectiviteitkring risico bij een daling van vreemde valuta ten opzichte van de euro. Bij een afdekking van meer dan 100% loopt de collectiviteitkring risico bij een stijging van vreemde valuta ten opzichte van de euro.

	2022		2021	
	€	%	€	%
<i>Totaal beleggingen naar valuta voor afdekking met derivaten</i>				
Euro	373.193	70,1	526.638	73,0
Amerikaanse dollar	106.000	19,9	139.786	19,4
Britse pound sterling	4.238	0,8	6.198	0,9
Japanse yen	9.546	1,8	11.494	1,6
Overige valuta	56.252	10,6	60.120	8,3
Marktwaaarde derivaten	-17.111	-3,2	-23.127	-3,2
	532.118	100,0	721.109	100,0
<i>Totaal beleggingen naar valuta na afdekking met derivaten</i>				
Euro	514.020	96,6	695.305	96,4
Amerikaanse dollar	562	0,1	2.690	0,4
Britse pound sterling	-54	0,0	-467	-0,1
Japanse yen	9	0,0	19	0,0
Overige valuta	34.692	6,5	46.689	6,5
Marktwaaarde derivaten	-17.111	-3,2	-23.127	-3,2
	532.118	100,0	721.109	100,0

Derivaten

Ter afdekking van de valutarisico's op de effectenportefeuille zijn er door de vermogensbeheerders valutatermijntransacties afgesloten. Deze valutatermijntransacties worden afgesloten in de beleggingsfondsen. Het valutarisico van valuta's van de grootste ontwikkelde markten wordt grotendeels afgedekt (in dit geval US-dollar, Britse Pond en Japanse Yen). Het valutarisico van overige valuta's wordt niet afgedekt omdat het onderdeel is van het verwachte rendement of omdat afdekking te duur of überhaupt niet mogelijk is.

Strategisch dekt de collectiviteitkring 73,6% van het valutarisico af. De feitelijke afdekking van het valutarisico bedraagt 80,0%.

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch valutarisico rekening gehouden met een door DNB voorgeschreven schok van 20% voor valuta in ontwikkelde landen en van 35% voor valuta in opkomende markten die berekend wordt op de niet-euro beleggingen na afdekking. De buffer voor het feitelijk valutarisico bedraagt 8.494 (0,2%) en voor het strategisch valutarisico 10.597 (0,3%).

Kredietrisico

De collectiviteitkring loopt het risico dat één of meerdere van haar tegenpartijen niet aan de voorafgesproken betalingen kan voldoen. Bij de berekening van het kredietrisico dient het effect van de kredietwaardigheid van de partijen, waarin belegd wordt, tot uitdrukking te komen. Het kredietrisico komt tot uitdrukking in de zogenaamde creditspread. Deze creditspread is het verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van de tegenpartij en een uitkering die met volledige zekerheid (risicovrij) tot uitkering zal komen. Het kredietrisico verbonden aan derivatentransacties wordt beheerst door het afsluiten van standaardovereenkomsten met tegenpartijen, het beoordelen van de kredietwaardigheid van tegenpartijen, het spreiden van het transactievolume over verschillende tegenpartijen, het eisen van voldoende onderpand en een adequate monitoring met betrekking tot de gestelde eisen inzake het onderpand.

Het kredietrisico binnen de vastrentende waarden portefeuille kan naast de creditspread eveneens gemeten worden aan de hand van de ratingverdeling van de rentegevoelige beleggingsportefeuille. Deze ratingverdeling wordt afgegeven door een kredietbeoordelaar. Een Europese AAA rating impliceert dat de vastrentende waarden belegging geen kredietrisico loopt. Daarentegen worden beleggingen die geclassificeerd staan onder 'lager dan BBB' als zeer risicovol beschouwd. Cash wordt als kredietrisicovrij beschouwd.

Rating vastrentende waarden:

	2022		2021	
	€	%	€	%
AAA	104.033	28,5	138.322	27,2
AA	46.241	12,7	55.281	10,8
A	7.793	2,1	7.758	1,5
BBB	14.724	4,0	16.367	3,2
Lager dan BBB	10.069	2,8	12.443	2,4
Not rated	182.476	49,9	280.376	54,9

365.336	100,0	510.547	100,0
----------------	--------------	----------------	--------------

Verdeling vastrentende waarden naar looptijd:

Resterende looptijd < 1 jaar	183.411	50,2	307.352	60,2
Resterende looptijd > 1 jaar, < 5 jaar	36.429	10,0	36.898	7,2
Resterende looptijd >= 5 jaar	145.496	39,8	166.297	32,6

365.336	100,0	510.547	100,0
----------------	--------------	----------------	--------------

Hoogte buffer

Binnen de berekening van het standaardmodel wordt een kredietrisico becijferd conform de ratingverdeling van de vastrentende waardenportefeuille. Naar mate de rating slechter wordt neemt de te hanteren buffer toe. Afgaande op de hierboven genoemde ratingverdeling resulteert dit in een buffer voor het feitelijk kredietrisico van 12.997 (1,7%) en voor het strategisch kredietrisico van 12.484 (1,7%).

Verzekeringstechnisch risico

Binnen het verzekeringstechnische risico worden in principe alleen risico's meegenomen die verband houden met sterfte. Het omvat de risico's als gevolg van afwijkingen ten opzichte van de verwachte sterfte en afwijkingen van de verwachte sterftetrend (langlevensrisico). Tot het verzekeringstechnische risico worden gerekend: procesrisico, risico-opslag voor afwijkingen ten opzichte van de sterftetrend en negatieve stochastische afwijkingen van de verwachtingswaarde. Deze drie risico's bedragen een percentage van de op actuele waarde berekende technische voorziening. Het procesrisico neemt af naarmate het deelnemersbestand toeneemt, omdat het sterfteproces dan beter kan worden geschat. De beide andere risicofactoren houden respectievelijk rekening met de onzekerheid in de sterftetrend en met de negatieve stochastische afwijkingen.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk verzekeringstechnisch risico bedraagt 14.853 (0,6%) en voor het strategisch verzekeringstechnisch risico 14.853 (0,6%).

Concentratierisico

Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. De spreiding van de portefeuille is in de toelichting op de balans nader toegelicht. Ook "grote posten" zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd.

Aandelen

Verdeling aandelen per sector:

	2022		2021	
	€	%	€	%
Financiële instellingen	27.109	17,9	28.666	14,6
Informatietechnologie	34.673	23,0	51.614	26,2
Industriële ondernemingen	17.222	11,4	16.827	8,6
Niet-duurzame consumentengoederen	10.970	7,3	12.695	6,5
Duurzame consumentengoederen	15.053	10,0	25.529	13,0
Gezondheidszorg	22.110	14,6	24.468	12,4
Energie	1.226	0,8	5.984	3,0
Nutsbedrijven	4.097	2,7	4.301	2,2
Telecommunicatie	10.781	7,1	17.694	9,0
Basisindustrieën	7.460	4,9	8.428	4,3
Andere sectoren	447	0,3	592	0,3
	151.148	100,0	196.798	100,0

Totale beleggingen

	2022		2021	
	€	%	€	%
<i>Verdeling totale beleggingen naar regio</i>				
Europa	349.208	65,6	499.944	69,4
Noord-Amerika	102.505	19,3	140.751	19,5
Azië	19.065	3,6	20.287	2,8
Opkomende markten	44.356	8,3	54.228	7,5
Overige	16.984	3,2	5.899	0,8
	532.118	100,0	721.109	100,0

Er zijn geen beleggingen uitgeleend en er zijn geen beleggingen in gelieerde ondernemingen.

Hoogte buffer

In het standaardmodel is geen rekening gehouden met een buffer voor concentratierisico. Het risico dient sec kwalitatief toegelicht te worden.

Actief beheer risico

Actief beheer risico ontstaat doordat vermogensbeheerders actief beheer voeren op (delen van) de beleggingsportefeuille. Onder actief beheer worden afwijkende posities in portefeuilles verstaan die worden ingenomen ten opzichte van strategische benchmarks. De mate van actief beheer wordt bepaald aan de hand van de toegestane afwijking, uitgedrukt in een statistische maatstaf, de 'tracking error'. Een lage tracking error impliceert dat het feitelijke rendement dicht bij de gekozen benchmark ligt, terwijl een hoge tracking error aangeeft dat het rendement duidelijk van de benchmark kan afwijken. Een hogere tracking error impliceert daarmee een hoger actief beheer risico.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk actief beheer risico bedraagt 6.546 (0,1%) en voor het strategisch verzekeringstechnisch risico 6.312 (0,1%).

Effect toerekenen naar totale vereiste dekkingsgraad

Om van de vereiste dekkingsgraad voor risico fonds te geraken tot de vereiste dekkingsgraad dient een aanpassing van 0,0%-punt toegevoegd te worden op basis van de feitelijke verdeling en een aanpassing van 0,0%-punt op basis van de strategische verdeling. Deze aanpassingen dienen gemaakt te worden omdat het fonds een herverzekerde technische voorziening heeft.

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds te Den Haag is voor collectiviteitkring B aan Mercer (Nederland) B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een Actuariële Verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2022.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie. Omdat Mercer (Nederland) B.V. beschikt over een door de toezichthouder goedgekeurde gedragscode, is het toegestaan dat andere actuarissen en deskundigen aangesloten bij Mercer (Nederland) B.V. wel andere werkzaamheden verrichten voor het pensioenfonds.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 964 duizend. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 265 duizend te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruikgemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds voor collectiviteitkring B verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-personregel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van collectiviteitkring B. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van collectiviteitkring B in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel gezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld.

Het eigen vermogen van de collectiviteitkring is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar hoger dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132 waaraan niet wordt voldaan omdat het eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitkring op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, doch hoger dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Het pensioenfonds heeft in 2022 voor collectiviteitkring B gebruikgemaakt van het 'Besluit toeslagverlening in bijzondere omstandigheden' van 7 juni 2022 (Staatsblad 2022, 211) bij de besluiten tot toeslagverlening per 1 januari 2023. Daarbij heeft het pensioenfonds voor collectiviteitkring B onderbouwd dat is voldaan aan de in het Besluit gestelde voorwaarden.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds voor collectiviteitkring B is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

Amstelveen, 15 juni 2023

ir. M.W. Heemskerk AAG
verbonden aan Mercer (Nederland) B.V.

Toelichting Kring D

Balans per 31 december

(na bestemming saldo; in duizenden euro)

Activa	2022	2021
Beleggingen voor risico Pensioenfondsen [1D]		
Vastgoed	52.861	53.363
Aandelen	99.499	162.377
Vastrentende waarden	194.166	263.467
Derivaten	0	0
	346.526	479.207
Herverzekeringsdeel Technische voorzieningen [2D]	1.083	0
Vorderingen en overlopende activa [3D]	1.078	3.250
Overige activa [4D]	452	131
Totaal activa	349.139	482.588

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Passiva	2022	2021
Stichtingskapitaal en reserves		
Algemene reserve [5D]	31.831	27.663
	31.831	27.663
Technische voorzieningen voor risico Pensioenfonds		
Technische voorziening pensioenverplichtingen [6D]	315.777	454.605
Herverzekerde voorziening [7D]	1.083	0
	316.860	454.605
Kortlopende schulden en overlopende passiva [8D]	448	320
Totaal passiva	349.139	482.588

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

	2022	2021
Beleggingsopbrengsten voor risico Pensioenfonds [9D]		
Directe beleggingsopbrengsten	2.596	2.761
Indirecte beleggingsopbrengsten	-127.611	-6.336
Kosten van vermogensbeheer	-334	-388
	-125.349	-3.963
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers [10D]	0	0
Saldo van overdrachten van rechten [11D]	-3.435	-135
Pensioenuitkeringen [12D]	-4.045	-3.511
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico Pensioenfonds [13D]	137.067	42.824
Herverzekering [14D]	157	-99
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten [15D]	-492	-516
Overige baten en lasten [16D]	265	14
Saldo van baten en lasten	4.168	34.614
Bestemming van het saldo		
Algemene reserve	4.168	34.614
	4.168	34.614

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Kasstroomoverzicht

(in duizenden euro)

	2022	2021
Pensioenactiviteiten		
Ontvangsten		
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers	22	22
Uitkeringen uit herverzekering	122	327
Overgenomen pensioenverplichtingen	48	59
Overige ¹⁾	245	3.188
	437	3.596
Uitgaven		
Uitgekeerde pensioenen betaald aan de bedrijfsomgeving	-4.033	-3.516
Overgedragen pensioenverplichtingen	-3.490	-154
Premies herverzekering	-82	-48
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	-491	-616
Overige	0	0
	-8.096	-4.334
Totaal Kasstroom uit pensioenactiviteiten	-7.659	-738
Beleggingsactiviteiten		
Ontvangsten		
Directe beleggingsopbrengsten	3.117	2.455
Verkopen en aflossingen beleggingen	207.762	189.805
	210.879	192.260
Uitgaven		
Aankopen beleggingen	-202.691	-191.110
Kosten van vermogensbeheer	-208	-438
	-202.899	-191.548
Totaal Kasstroom uit beleggingsactiviteiten	7.980	712
Mutatie liquide middelen	321	-26
Saldo liquide middelen 1 januari	131	157
Saldo liquide middelen 31 december	452	131

1) De post Overige bestaat voornamelijk uit de afrekening van het weerstandsvermogen.

Collectiviteitkring D - TrueBlue (hierna Kring D) is vanaf 1 mei 2020 operationeel. Per die datum zijn de pensioenaanspraken en het vermogen van Pensioenfonds TrueBlue aan De Nationale APF overgedragen door middel van een collectieve waardeoverdracht. Collectiviteitkring D is een multi-client kring, die open staat voor nieuwe toetredingen.

Fondsspecifieke grondslagen collectiviteitkring Kring D

Het Fonds past bij de samenstelling van de jaarrekening van de collectiviteitkring Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving toe, in het bijzonder RJ610 'Pensioenfondsen'. Deze jaarrekening is opgesteld onder de continuïteitsveronderstelling.

Algemene grondslagen

Algemene grondslagen

Alle bedragen zijn vermeld in duizenden euro's. Beleggingen en pensioenverplichtingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

Opname van een actief of verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de collectiviteitkring zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post nog af te wikkelen transacties. Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Financiële activa en financiële verplichtingen worden in de balans opgenomen op het moment dat contractuele rechten of verplichtingen ten aanzien van dat instrument ontstaan. Een financieel instrument wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot de positie aan een derde zijn overgedragen. Financiële instrumenten (en afzonderlijke componenten van financiële instrumenten)

worden in de geconsolideerde jaarrekening gepresenteerd in overeenstemming met de economische realiteit van de contractuele bepalingen. Presentatie vindt plaats op basis van afzonderlijke componenten van financiële instrumenten als financieel actief, financiële verplichting of als eigen vermogen

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het Bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden frequent beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien. De financiële gevolgen van een herziening worden verwerkt in de periode(n) waarop de herziening betrekking heeft.

Schattingswijzigingen

Het Koninklijk Actuarieel Genootschap heeft in 2022 de prognosetafel AG2022 gepubliceerd. Het fonds heeft besloten over te gaan op deze nieuwe overlevingstafel. Daarnaast zijn ook een aantal andere grondslagen geëvalueerd en aangepast. Dit is in 2022 verantwoord als een schattingswijziging. Ultimo 2022 is de voorziening pensioenverplichtingen verhoogd met € 4.086. Dit is uit te splitsen in de volgende componenten:

– Aanpassing prognosetafel	2.452
– Aanpassing ervaringssterfte	1.634

Het effect van deze schattingswijzigingen op de technische voorziening ad € 4.086 is in 2022 in het resultaat verwerkt.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum. Vaststelling van deze reële waarde vindt plaats op basis van de onder de “specifieke grondslagen” beschreven uitgangspunten. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsresultaten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde Valuta

Activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. Baten en lasten voortvloeiend uit transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koersen op transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

Specifieke grondslagen

Beleggingen

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Slechts indien de actuele waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs.

Participaties in beleggingsinstellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor dat soort beleggingen.

Beleggingen voor risico pensioenfondsen en voor risico deelnemers worden op dezelfde wijze gewaardeerd.

Lopende interestposities uit hoofde van beleggingen worden separaat gepresenteerd onder de overige vorderingen.

Vastgoed

– Beursgenoteerd indirect vastgoed

Participaties in vastgoedbeleggingsfondsen met een beursnotering worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende beurskoers.

– Niet-beursgenoteerd indirect vastgoed

Participaties in vastgoedbeleggingsfondsen die geen beursnotering kennen, worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de intrinsieke waarde. Deze waarde wordt ontleend aan de meest recente rapportages van de Fondsmanagers, indien van toepassing gecorrigeerd voor kasstromen in de periode tot balansdatum. De managers waarderen het vastgoed periodiek door middel van externe taxaties.

Aandelen

– Beursgenoteerde aandelen

Beursgenoteerde aandelen worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende beurskoers.

– Niet-beursgenoteerde aandelen

Voor zover aandelen geen beursnotering kennen of indien de totstandkoming van de reële waarde door de markt niet representatief wordt geacht, vindt vaststelling door de vermogensbeheerder plaats. Deze vaststelling wordt verricht met behulp van objectieve en recente marktinformatie en gebruikmakend van algemeen gangbare rekenmodellen, zodat deze vaststelling een afspiegeling is van de reële waarde.

– Beleggingsinstellingen in aandelen

Participaties in beleggingsfondsen in aandelen met een beursnotering worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende koers. Participaties in beleggingsfondsen in aandelen die geen beursnotering kennen worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende beleggingen in aandelen zijn gewaardeerd op actuele waarde conform de hiervoor genoemde grondslagen voor (directe) beleggingen.

Vastrentende waarden

– Obligaties (staats-, bedrijfsobligaties en obligaties opkomende markten)

Beursgenoteerde obligaties worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende beurskoers.

– Beleggingsinstellingen in vastrentende waarden

Participaties in beleggingsfondsen in vastrentende waarden met een beursnotering worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende koers. Participaties in beleggingsfondsen in vastrentende waarden die geen beursnotering kennen worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende beleggingen in vastrentende waarden zijn gewaardeerd op actuele waarde conform de hiervoor genoemde grondslagen voor (directe) beleggingen.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking, worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Overige Activa

– *Liquide middelen*

Liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Onder de liquide middelen zijn opgenomen die kas- en banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan twaalf maanden hebben.

Reserves

De reserves bestaan uit het de algemene reserve.

– *Algemene reserve*

Aan de algemene reserve wordt het resultaat over het kalenderjaar toegevoegd dan wel onttrokken.

Technische voorzieningen

De voorziening voor pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toezeggingen tot) toeslagen. Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken.

De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.

Bij de berekening van de voorziening wordt tevens rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit, op basis van de contante waarde van de toekomstig op te bouwen aanspraken. Hierbij wordt geen rekening gehouden met revalidatiekansen.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van prudente grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen. De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen:

- Interest: de rentetermijnstructuur ultimo 2022 zoals gepubliceerd door DNB;
- Sterfte: Prognosetafel AG2022 (startjaar 2023) met toepassing van (fondsspecifieke) ervaringssterfte, gebaseerd op basis van het inkomensniveau van de kring;
- Gehuwdheid: Voor alle actieve deelnemers en alle nog niet gepensioneerde gewezen deelnemers wordt een partnerpensioen verzekerd. De reservering hiervoor vindt plaats op basis van het onbepaalde partner systeem, waarbij de gehuwdheidsfrequenties CBS 2016 (inclusief samenwonend) worden gebruikt. Vanaf de pensioenleeftijd wordt het bepaalde partner systeem gehanteerd;
- Uitkeringen: de uitkeringen worden continu betaalbaar verondersteld;
- Leeftijden: de leeftijd wordt in jaren en maanden nauwkeurig vastgesteld;
- Leeftijdsverschil: het leeftijdsverschil tussen man en vrouw is op drie jaar gesteld (man ouder dan vrouw);
- Opslag Wezenpensioen: 0,65% op het latent partnerpensioen van niet-gepensioneerden;
- Kosten: in de voorziening pensioenverplichtingen is een excassovoorziening begrepen van 3,8% van de netto voorziening;
- Toeslagen: deze worden verwerkt in de technische voorzieningen indien het Bestuur het besluit tot toeslagverlening heeft genomen in het verslagjaar. De kring financiert de toeslagen uit de eigen middelen. In de Abtn zijn met betrekking tot de toeslagverlening nadere regels vastgelegd. In 2022 heeft het fonds de volgende toeslagen toegekend (2021: Geen):
2022
 - Een algemene toeslag van 5,25% voor alle deelnemers per 1-1-2023;

Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

Onder deze post zijn de herverzekerde pensioenverplichtingen opgenomen. De herverzekerde pensioenverplichtingen hebben betrekking op ingebrachte, nog lopende polissen bij verzekeringsmaatschappijen. Dit zijn uitsluitend premievrije of lopende aanspraken voortvloeiend uit in het verleden afgesloten herverzekeringsovereenkomsten door Stichting Pensioenfonds Trueblue, die door Kring D zijn overgenomen. De waarde van de herverzekeringspolissen wordt berekend op dezelfde grondslagen als de voorziening pensioenverplichtingen. In de waardering van de herverzekerde aanspraken moet aan de vermogenskant rekening worden gehouden met de kredietwaardigheid van de herverzekeraar.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening. Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

Verbonden partijen

Transacties met verbonden partijen (zie de toelichting op de staat van baten en lasten) worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Van deze transacties wordt de aard en de omvang van de transactie en andere informatie, die nodig is voor het verschaffen van het inzicht, toegelicht.

Resultaatbepaling

Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds

Beleggingsresultaten zijn aan de periode toegerekend waarop ze betrekking hebben. Directe en indirecte resultaten en aan de verslagperiode toe te rekenen (gefactureerde of nog te factureren) kosten van beleggingen, worden afzonderlijk gepresenteerd. Onder de directe resultaten worden opbrengsten uit rente, dividend en dergelijke gepresenteerd. Dividend wordt op het moment van betaalbaarstelling verantwoord. Waardeveranderingen zijn indirecte beleggingsresultaten en worden aan de periode toegerekend waarin zij optreden.

Premiebijdragen van werkgevers en werknemers

De collectiviteitskring betreft een gesloten kring. Er worden dus geen premies meer betaald voor de opbouw van pensioenaanspraken.

Saldo overdrachten van rechten

Deze post omvat het saldo van ontvangen en betaalde bedragen verband houdend met overdracht van pensioenaanspraken.

Pensioenuitkeringen

Hieronder zijn opgenomen de ten laste van het verslagjaar komende uitkeringen inzake ouderdoms-, partner-, wezen- en invaliditeitspensioen, alsmede afkoopsommen en overige uitkeringen overeenkomstig de pensioenregeling.

Mutatie Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

Onder de toelichting onder technische voorzieningen zijn de grondslagen voor de mutatie voorziening pensioenverplichtingen opgenomen.

Herverzekering

Hieronder zijn opgenomen de ten laste van het verslagjaar komende premies aan de herverzekeraar en ten gunste van het verslagjaar komende uitkeringen van de herverzekeraar inzake arbeidsongeschiktheid en overlijden.

Pensioenuitvoerings- en administratiekosten

Deze betreffen de aan het verslagjaar toe te rekenen uitvoerings- en administratiekosten. De administratiekosten worden gezamenlijk betaald vanuit het Fonds. Elke collectiviteitskring betaalt een vooraf afgesproken vergoeding aan het Fonds. Het verschil tussen de vergoedingen vanuit de collectiviteitskringen en de werkelijke pensioenuitvoerings- en administratiekosten wordt gedragen door AZL en NNIP.

Overige baten en lasten

De overige baten en lasten zijn opgenomen voor de aan het verslagjaar toe te rekenen bedragen.

Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht geeft inzicht in de herkomst en aanwending van kasmiddelen. De kasstromen zijn gerubriceerd naar kasstroom uit pensioenactiviteiten, kasstroom uit beleggingsactiviteiten. Bij het opstellen van het kasstroomoverzicht is de directe methode gehanteerd.

Toelichting op de balans per 31 december

(na bestemming saldo; in duizenden euro)

Activa	2022	2021
[1D] Beleggingen voor risico Pensioenfonds		
Vastgoed		
Stand 1 januari	53.363	49.079
Aankopen	1.408	7.153
Verkopen	-990	-6.183
Gerealiseerd resultaat	-171	-6.014
Niet-gerealiseerd resultaat	-749	9.328
Stand 31 december	52.861	53.363
Aandelen		
Stand 1 januari	162.377	159.896
Aankopen	77.835	556
Verkopen	-115.047	-23.850
Gerealiseerd resultaat	29.268	5.825
Niet-gerealiseerd resultaat	-54.934	19.950
Stand 31 december	99.499	162.377
Vastrentende waarden		
Stand 1 januari	263.467	275.264
Aankopen	123.449	183.400
Verkopen	-91.725	-159.772
Gerealiseerd resultaat	-10.600	-17.268
Niet-gerealiseerd resultaat	-90.425	-18.157
Stand 31 december	194.166	263.467
Derivaten		
Stand 1 januari	0	0
Aankopen	0	0
Verkopen	0	0
Gerealiseerd resultaat	0	0
Niet-gerealiseerd resultaat	0	0
Stand 31 december	0	0
Derivaten opgenomen onder kortlopende schulden en overige passiva	0	0
Derivaten activazijde balans	0	0
Totaal beleggingen voor risico Pensioenfonds	346.526	479.207

Bij de levelindeling zijn ook de overige balansposten met betrekking tot de beleggingen meegenomen. Deze totale waarde van de beleggingen sluit aan bij de risicoparagraaf.

	Level 1	Level 2	Level 3	Level 4	Stand ultimo 2022
Vastgoed	5.817	53.484	0	0	59.301
Aandelen	92.711	6	0	0	92.717
Vastrentende waarden	170.447	0	24.766	0	195.213
Private Equity	0	0	0	0	0
Valutatermijncontracten	0	0	896	0	896
Futures	483	0	0	0	483
Interest Rate Swaps	0	0	-15.634	0	-15.634
Credit Default Swaps	0	0	-4	0	-4
Overig	14.632	0	0	0	14.632
Totaal belegd vermogen	284.090	53.490	10.024	0	347.604

	Level 1	Level 2	Level 3	Level 4	Stand ultimo 2021
Vastgoed	4.731	54.076	0	0	58.807
Aandelen	156.077	11	0	0	156.088
Vastrentende waarden	239.732	0	24.370	0	264.102
Private Equity	0	0	40	0	40
Valutatermijncontracten	0	0	721	0	721
Futures	-58	0	0	0	-58
Interest Rate Swaps	0	0	-12.523	0	-12.523
Credit Default Swaps	0	0	-154	0	-154
Overig	13.593	0	0	0	13.593
Totaal belegd vermogen	414.075	54.087	12.454	0	480.616

Bij de levelindeling is het doorkijk-principe toegepast, waarbij één niveau dieper is gekeken, waardoor liquiditeiten en derivaten apart zijn weergegeven en de bedragen per categorie en op totaalniveau afwijken van de bedragen in de specificaties hiervoor. De derivaten die in de fondsen zijn opgenomen hebben in het Jaarverslag 2021 nog de waarderingsmethode meegekregen van de fondsen waarin ze zijn opgenomen, namelijk level 2. In het Jaarverslag 2022 zijn de derivaten als losse componenten bekeken en is de waarderingsmethode aangepast naar level 3. Dit is ook in de vergelijkende cijfers aangepast.

Methodiek bepaling marktwaarde:

Level 1: Genoteerde marktprijzen

Level 2: Afgeleide marktnotering of Onafhankelijke taxaties

Level 3: NCW-berekening

Level 4: Andere methode

De beleggingen bevatten geen directe beleggingen in de aangesloten onderneming. Ook wordt er niet direct gebruik gemaakt van het uitlenen van effecten (securities lending). Het afdekken van rente- of valutarisico's en het hieraan gerelateerd verstrekken of aanhouden van onderpand gebeurt in de beleggingsfondsen en niet door de collectiviteitkring zelf.

	2022	2021
[2D] Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	1.083	0
[3D] Vorderingen en overlopende activa		
Beleggingen	854	1.375
Ondernemingen	138	161
Verzekeringsmaatschappijen	52	1.695
Uitkeringen	0	5
Overige debiteuren	34	14
Totaal vorderingen en overlopende activa	1.078	3.250
Alle vorderingen hebben een looptijd van korter dan één jaar.		
[4D] Overige activa		
Depotbanken	225	34
ING Bank N.V.	227	97
	452	131
De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de collectiviteitkring.		
Passiva		
Stichtingskapitaal en reserves		
[5D] Algemene reserve		
Stand per 1 januari	27.663	-6.951
Saldobestemming boekjaar	4.168	34.614
	31.831	27.663
Totaal eigen vermogen	31.831	27.663

Kring D

	2022		2021	
<i>Het minimaal vereist vermogen bedraagt</i>	329.650	104,0%	472.921	104,0%
<i>Het vereist vermogen bedraagt</i>	373.578	117,9%	523.780	115,2%
<i>De dekkingsgraad is</i>		110,0%		106,1%
<i>De beleidsdekkingsgraad is</i>		111,0%		102,2%
De dekkingsgraad is vastgesteld als het totale Pensioenvermogen van 348.691 (2021: 482.268) gedeeld door de totale technische voorzieningen. De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde dekkingsgraad van de 12 maanden voorafgaand aan het moment van vaststelling.				
Technische voorzieningen				
[6D] Technische voorziening pensioenverplichtingen				
Het verloop van de voorziening is als volgt:				
Stand per 1 januari	452.844		497.429	
Pensioenopbouw	0		0	
Indexering en overige toeslagen	15.090		0	
Rentetoevoeging	-2.176		-2.638	
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-4.101		-3.560	
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-489		-135	
Wijzigen marktrente	-146.769		-36.158	
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-3.225		-130	
Kanssystemen	316		-146	
Wijziging actuariële grondslagen	4.086		0	
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen	201		-57	
Stand per 31 december	315.777		454.605	
De benodigde rentetoevoeging is gebaseerd op de 1-jaarsrente van -0,49% (2021: -0,53%) De herverzekerde voorziening is in boekjaar 2022 afgesplitst van de reguliere voorziening, zie ook [7D].				
De voorziening pensioenverplichtingen is als volgt opgebouwd:				
Actieve deelnemers	3.184		6.526	
Gewezen deelnemers	236.857		359.543	
Pensioengerechtigden	64.159		71.893	
Kostenvoorziening	11.577		16.643	
	315.777		454.605	

	2022	2021
[7D] Herverzekerde voorziening		
Het verloop van de voorziening is als volgt:		
Stand per 1 januari	1.761	0
Pensioenopbouw	0	0
In-/Revalideren	0	0
Rentetoevoeging	0	0
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-188	0
Wijzigen markttrente	-174	0
Overige mutaties	-316	0
	1.083	0
De herverzekerde voorziening is in boekjaar 2022 afgesplitst van de reguliere voorziening, zie ook eindstand 2021 en beginstand 2022 bij [6D].		
Totaal technische voorzieningen	316.860	454.605
[8D] Kortlopende schulden en overlopende passiva		
Schulden inzake vermogensbeheer	298	174
Derivaten	0	0
Schulden inzake pensioen- en administratiekosten	22	14
Belastingen en sociale premies	88	82
Schulden uit hoofde van waardeoverdrachten	33	40
Overige crediteuren	7	10
	448	320
Alle schulden hebben een looptijd van korter dan één jaar.		

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Er zijn meerjarige contracten met de vermogensbeheerder en de administrateur afgesloten. Deze contracten zijn na verlenging jaarlijks opzegbaar. De contracten zijn tussentijds opzegbaar indien de uitbestedingspartij toerekenbaar blijft tekortkomen in de nakoming van haar verplichtingen uit hoofde van de overeenkomst.

Collectiviteitkring D beschikt niet over een intra-day kredietfaciliteit op de bankrekening.

Wanneer de collectiviteitkring ophoudt te bestaan bestaat het recht op terugbetaling van het gestorte weerstandsvermogen, zoals opgenomen in de jaarrekening van de bedrijfsomgeving (zie [4]).

Gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe UFR-Methodiek

Conform de Pensioenwet toetst de Commissie Parameters uiterlijk iedere vijf jaar de voorgeschreven economische en rekenkundige uitgangspunten en komt vervolgens met haar oordeel. Het vorige advies dateert van 2019. Met de mogelijke inwerkingtreding van de Wtp per 1 juli 2023 is de Commissie gevraagd om eerder met een nieuw advies te komen.

Onderdeel van het advies is het vaststellen van de parameters van de zogeheten Ultimate Forward Rate (UFR)-methode. Met het advies heeft DNB besloten een aanpassing door te voeren in de UFR-methodiek die vanaf 1 januari 2021 stapsgewijs werd doorgevoerd.

De belangrijkste wijziging is dat de nieuwe UFR-methode leidt tot een DNB-curve die tot een looptijd van 50 jaar gelijk is aan de swapcurve.

In de per 31 december 2022 berekende voorzieningen en dekkingsgraden is rekening gehouden met de tot dat moment geldende stapsgewijze invoering van de UFR-methodiek. De meest recente aanpassing hierin dateert van 1 januari 2022. De wijziging volgens het advies van de Commissie van 30 november 2022 gaat in per 1 januari 2023. De impact van de verschillende aanpassingen in de DNB-rentetermijnstructuren op de voorzieningen en dekkingsgraden is in de volgende tabel weergegeven.

	Huidige RTS	DNB RTS nieuw
Technische voorziening	315.777	317.117
Dekkingsgraad	110,0%	109,6%
Strategisch vereiste dekkingsgraad	117,9%	117,9%

Toelichting op de staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

Bezoldiging belanghebbendenorgaan

Het belanghebbendenorgaan heeft in 2022 een vergoeding en reiskostenvergoeding van in totaal € 12 ontvangen.

Verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen de verbonden partijen en de collectiviteitkring, de aangesloten ondernemingen en hun bestuurders.

Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op, (voormalige) bestuurders.

Baten en lasten	2022	2021
[9D] Beleggingsopbrengsten voor risico Pensioenfonds		
Directe beleggingsopbrengsten		
Vastgoed	1.478	1.299
Aandelen	650	654
Vastrentende waarden	219	461
Derivaten	0	0
Overige beleggingen	256	352
Subtotaal	2.603	2.766
Banken	-7	-5
Totaal directe beleggingsopbrengsten	2.596	2.761
Indirecte beleggingsopbrengsten		
<i>Gerealiseerde resultaten</i>		
Vastgoed	-171	-6.014
Aandelen	29.268	5.825
Vastrentende waarden	-10.600	-17.268
Derivaten	0	0
	18.497	-17.457

	2022	2021
<i>Ongerealiseerde resultaten</i>		
Vastgoed	-749	9.328
Aandelen	-54.934	19.950
Vastrentende waarden	-90.425	-18.157
Derivaten	0	0
	-146.108	11.121
Totaal indirecte beleggingsopbrengsten	-127.611	-6.336
Kosten van vermogensbeheer		
Beheerloon	-334	-388
Totaal kosten vermogensbeheer	-334	-388
De transactiekosten zijn in de koers verwerkt en in het jaarwerk niet apart zichtbaar gemaakt. De transactiekosten bedragen 0,19% (2021: 0,11%) van het belegd vermogen.		
Totaal beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds	-125.349	-3.963
[10D] Premiebijdragen van werkgevers en werknemers		
Pensioenpremie werkgevers en werknemers	0	0
Bijdrage weerstandvermogen	0	0
Bijdrage uitvoeringskosten	0	0
Inkoopsommen	0	0
	0	0
Kostendeekkende premie	0	0
Feitelijke premie regulier	0	0
Feitelijke premie	0	0
De kostendeekkende premie is als volgt samengesteld:		
Actuarieel benodigd	0	0
Risicopremies	0	0
Opslag in stand houden vereist vermogen	0	0
Vrijval Excassokosten	0	0
Opslag voor uitvoeringskosten	0	0
	0	0

	2022	2021
[11D] Saldo van overdrachten van rechten		
Overgenomen pensioenverplichtingen	15	19
Overgedragen pensioenverplichtingen	-3.450	-154
	-3.435	-135
[12D] Pensioenuitkeringen		
<i>Pensioenen</i>		
Ouderdomspensioen	-3.469	-3.015
Partnerpensioen	-443	-403
Wezenpensioen	-29	-30
Invaliditeitspensioen	0	0
Subtotaal	-3.941	-3.448
<i>Andere uitkeringen</i>		
Afkoopsommen	-104	-63
Subtotaal	-104	-63
Totaal pensioenuitkeringen	-4.045	-3.511
[13D] Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico Pensioenfonds		
Pensioenopbouw	0	0
Indexering en overige toeslagen	-15.090	0
Rentetoevoeging	2.176	2.638
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	4.101	3.560
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	489	135
Wijzigen markttrente	146.769	36.158
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	3.225	130
Kanssystemen	-316	146
Wijziging actuariële grondslagen	-4.086	0
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen	-201	57
	137.067	42.824

	2022	2021
[14D] Herverzekering		
Premies herverzekering	-82	-48
Uitkeringen uit herverzekering	239	-51
Winstdeling herverzekering	0	0
	157	-99
Het overlijdensrisico is herverzekerd op kapitaalbasis bij ElipsLife. Daarnaast lopen er nog oude polissen bij Zwitserleven met een AO-rente voor een beperkt aantal deelnemers.		
[15D] Pensioenuitvoerings- en administratiekosten		
Administratiekosten	-232	-225
Governancekosten	-200	-224
Advieskosten	-60	-54
Overige kosten	0	-13
	-492	-516
De administratiekosten en governancekosten worden in rekening gebracht door de bedrijfsomgeving ter dekking van de kosten. De advieskosten en overige kosten zijn kring specifieke kosten.		
[16D] Overige baten en lasten		
Afrekening van het weerstandsvermogen	260	11
Diversen	5	3
	265	14
Saldo van baten en lasten	4.168	34.614

Bestemming saldo baten en lasten

Statutaire bepaling omtrent de resultaatbestemming

In de statuten is geen bepaling opgenomen over de bestemming saldo baten en lasten.

Resultaatverdeling

Het bestuur heeft besloten het resultaat over het boekjaar als volgt te verdelen

	2022
Algemene reserve	4.168
	4.168

Actuariële analyse van het saldo van baten en lasten

	2022	2021
Beleggingsopbrengsten	23.596	34.778
Premies	0	0
Waardeoverdrachten	-210	-5
Kosten	-3	-381
Uitkeringen	56	49
Sterfte	112	270
Arbeidsongeschiktheid	-271	-168
Reguliere mutaties	-122	-37
Toeslagverlening	-15.090	0
Wijziging actuariële grondslagen	-4.086	0
Overige oorzaken	186	108
	4.168	34.614

Risicoparagraaf

(bedragen in duizenden euro)

Solvabiliteitsrisico

In de risicoparagraaf binnen het bestuursverslag is het beleid rond risicobeheersing uiteengezet. Hierna worden een aantal specifieke risico's nader toegelicht en gekwantificeerd.

Het belangrijkste risico dat de collectiviteitkring loopt is het risico dat het niet over genoeg solvabiliteit beschikt. Indien de collectiviteitkring niet solvabel is bestaat het risico dat de collectiviteitkring de premie moet verhogen of dat een beperkte of geen toeslagverlening kan plaatsvinden voor (delen van) het deelnemersbestand. In het uiterste geval dient het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten te verminderen. Hoe solvabel een collectiviteitkring is wordt getoetst aan de hand van de beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad. Hoeveel eigen vermogen de collectiviteitkring aan dient te houden gegeven de financiële risico's die het loopt (na afdekking) op de balans komt tot uitdrukking in de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets. Onder het huidige FTK geldt hierbij dat de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling afgezet wordt tegen de beleidsdekkingsgraad om te bepalen of de collectiviteitkring in een tekort situatie verkeert.

De verschillende standaard risicofactoren hierin worden benoemd onder de noemer S1 tot en met S6, S8 en de S10. Hierna zijn de uitkomsten weergegeven voor de verschillende risicocategorieën op basis van de strategische beleggingsmix ultimo 2022.

	2022		2021	
	€	%	€	%
Renterisico (S1)	18.820	4,0	7.181	0,8
Aandelen- en vastgoed risico (S2)	38.912	11,1	54.715	11,1
Valutarisico (S3)	11.104	0,7	15.392	0,8
Grondstoffenrisico (S4)	0	0,0	0	0,0
Kredietrisico (S5)	8.680	1,7	13.384	1,9
Verzekeringstechnisch risico (S6)	9.758	0,5	14.120	0,6
Concentratierisico (S8)	0	0,0	0	0,0
Actief beheer risico (S10)	649	0,0	987	0,0
Diversificatie- en correlatie-effect	-31.205		-36.604	
Totaal Vereist eigen vermogen	56.718	18,0	69.175	15,2
Afname voor toerekening totale TV		-0,1		0,0
Totaal Vereist eigen vermogen	56.718	17,9	69.175	15,2
Dekkingsgraad		110,0		106,1
Beleidsdekkingsgraad		111,0		102,2
Minimaal vereiste dekkingsgraad	329.650	104,0	472.921	104,0
Strategisch vereiste dekkingsgraad	373.578	117,9	523.780	115,2
Feitelijk vereiste dekkingsgraad	375.754	118,6	529.575	116,5

Kring D

De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitkring is per 31 december 2022 lager dan de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling volgens het standaardmodel, waardoor de collectiviteitkring in een tekort verkeert. Eind boekjaar 2022 bedraagt de beleidsdekkingsgraad 111,0% (2021: 102,2%).

Renterisico

Het renterisico wordt veroorzaakt, doordat de rentegevoeligheid van de verplichtingen afwijkt van de rentegevoeligheid van de beleggingen. De collectiviteitkring kent een langere looptijd voor pensioenverplichtingen dan voor de looptijd van de beleggingen. Onderstaande duratiecijfers geven meer inzicht.

Duratie van de vastrentende waarden (inclusief rentederivaten) 19,3 (2021: 23,4)

Duratie van de pensioenverplichtingen 21,2 (2021: 23,7)

Het pensioenfonds dekt strategisch 55,0% van het renterisico af op basis van de swapcurve. Onder het Financieel Toetsingskader dient te worden uitgegaan van de DNB-methodiek voor de berekening van het renterisico. De strategische afdekking van het renterisico op basis van de DNB-systhematiek is 57,2%. De werkelijke afdekking van het renterisico op basis van de DNB-systhematiek is 53,6%. Het renterisico wordt daarbij vastgesteld door middel van looptijdafhankelijke renteschokken die worden toegepast op de DNB-rentetermijnstructuur (inclusief UFR). Dit wijkt aldus af van hoe het Pensioenfonds de (strategische) afdekking in de praktijk vormgeeft.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk renterisico bedraagt 20.400 (4,4%) en voor het strategisch renterisico 18.820 (4,0%).

Aandelen- en vastgoedrisico

De collectiviteitkring loopt het risico dat haar beleggingen in aandelen, vastgoed, hedgefonds en private equity in waarde dalen. In het beleggingsbeleid wordt met dergelijke risico's rekening gehouden door ondermeer voldoende spreiding toe te passen in de beleggingsportefeuille naar categorieën, markten en dergelijke. De volatiliteit van de marktwaarden (prijsrisico's) van beleggingen wordt periodiek geëvalueerd en kan leiden tot bijstellingen in het vermogensbeheer. In onderstaande tabel wordt de verdeling naar de verschillende zakelijke waarden categorieën getoond.

	2022		2021	
	€	%	€	%
<i>Verdeling vastgoed en aandelen per categorie:</i>				
Beursgenoteerd vastgoed	5.817	3,8	4.731	2,2
Niet-beursgenoteerd vastgoed	53.484	35,2	54.076	25,2
Ontwikkelde markten (Mature markets)	71.923	47,3	124.135	57,7
Opkomende markten (Emerging markets)	20.794	13,7	31.953	14,9
Private equity en hedge funds	0	0,0	40	0,0
	152.018	100,0	214.935	100,0

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch aandelen- en vastgoedrisico rekening gehouden met de door DNB voorgeschreven schokken die variëren overeenkomstig de risicograad van het type belegging. De buffer

voor het feitelijk aandelen- en vastgoedrisico bedraagt 40.204 (11,5%) en voor het strategisch aandelen- en vastgoedrisico 38.912 (11,1%).

Valutarisico

Het valutarisico wordt veroorzaakt, doordat de verplichtingen van het pensioenfonds in euro's luiden terwijl een gedeelte van de beleggingen van de collectiviteitkring in niet-euro luiden. De collectiviteitkring loopt het risico dat haar buitenlandse beleggingen dalen in waarde als gevolg van valutakoersontwikkelingen. De collectiviteitkring kiest er daarom voor om (een gedeelte) van haar buitenlandse valuta's af te dekken. Zonder afdekking van valutarisico loopt de collectiviteitkring risico bij een daling van vreemde valuta ten opzichte van de euro. Bij een afdekking van meer dan 100% loopt de collectiviteitkring risico bij een stijging van vreemde valuta ten opzichte van de euro.

	2022		2021	
	€	%	€	%
<i>Totaal beleggingen naar valuta voor afdekking met derivaten</i>				
Euro	238.019	68,5	303.020	63,1
Amerikaanse dollar	69.282	19,9	113.227	23,6
Britse pound sterling	2.783	0,8	5.469	1,1
Japanse yen	4.965	1,4	7.833	1,6
Overige valuta	46.814	13,5	63.081	13,1
Marktwaaarde derivaten	-14.259	-4,1	-12.014	-2,5
	347.604	100,0	480.616	100,0
<i>Totaal beleggingen naar valuta na afdekking met derivaten</i>				
Euro	325.406	93,7	441.025	91,7
Amerikaanse dollar	867	0,2	2.377	0,5
Britse pound sterling	-22	0,0	-175	0,0
Japanse yen	4	0,0	-48	0,0
Overige valuta	35.608	10,2	49.451	10,3
Marktwaaarde derivaten	-14.259	-4,1	-12.014	-2,5
	347.604	100,0	480.616	100,0

Derivaten

Ter afdekking van de valutarisico's op de effectenportefeuille zijn er door de vermogensbeheerders valutatermijntransacties afgesloten. Deze valutatermijntransacties worden afgesloten in de beleggingsfondsen. Het valutarisico van valuta's van de grootste ontwikkelde markten wordt grotendeels afgedekt (in dit geval US-dollar, Britse Pond en Japanse Yen). Het valutarisico van overige valuta's wordt niet afgedekt omdat het onderdeel is van het verwachte rendement of omdat afdekking te duur of überhaupt niet mogelijk is.

Strategisch dekt de collectiviteitkring 71,7% van het valutarisico af. De feitelijke afdekking van het valutarisico bedraagt 70,6%.

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch valutarisico rekening gehouden met een door DNB voorgeschreven schok van 20% voor valuta in ontwikkelde landen en van 35% voor valuta in opkomende markten die berekend wordt op de niet-euro beleggingen na afdekking. De buffer voor het feitelijk valutarisico bedraagt 9.239 (0,5%) en voor het strategisch valutarisico 11.104 (0,7%).

Kredietrisico

De collectiviteitkring loopt het risico dat één of meerdere van haar tegenpartijen niet aan de voorafgesproken betalingen kan voldoen. Bij de berekening van het kredietrisico dient het effect van de kredietwaardigheid van de partijen, waarin belegd wordt, tot uitdrukking te komen. Het kredietrisico komt tot uitdrukking in de zogenaamde creditspread. Deze creditspread is het verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van de tegenpartij en een uitkering die met volledige zekerheid (risicovrij) tot uitkering zal komen. Het kredietrisico verbonden aan derivatentransacties wordt beheerst door het afsluiten van standaardovereenkomsten met tegenpartijen, het beoordelen van de kredietwaardigheid van tegenpartijen, het spreiden van het transactievolume over verschillende tegenpartijen, het eisen van voldoende onderpand en een adequate monitoring met betrekking tot de gestelde eisen inzake het onderpand.

Het kredietrisico binnen de vastrentende waarden portefeuille kan naast de creditspread eveneens gemeten worden aan de hand van de ratingverdeling van de rentegevoelige beleggingsportefeuille. Deze ratingverdeling wordt afgegeven door een kredietbeoordelaar. Een Europese AAA rating impliceert dat de vastrentende waarden belegging geen kredietrisico loopt. Daarentegen worden beleggingen die geclassificeerd staan onder 'lager dan BBB' als zeer risicovol beschouwd. Cash wordt als kredietrisicovrij beschouwd.

Rating vastrentende waarden:

	2022		2021	
	€	%	€	%
AAA	31.055	15,9	80.484	30,5
AA	31.409	16,1	1.375	0,5
A	91.669	47,0	122.960	46,5
BBB	18.628	9,5	25.840	9,8
Lager dan BBB	21.914	11,2	31.035	11,8
Not rated	538	0,3	2.408	0,9

195.213	100,0	264.102	100,0
---------	-------	---------	-------

Verdeling vastrentende waarden naar looptijd:

Resterende looptijd < 1 jaar	94.161	48,3	135.720	51,4
Resterende looptijd <= 5 jaar	41.464	21,2	54.315	20,6
Resterende looptijd >= 5 jaar	59.588	30,5	74.067	28,0

195.213	100,0	264.102	100,0
---------	-------	---------	-------

Hoogte buffer

Binnen de berekening van het standaardmodel wordt een kredietrisico becijferd conform de ratingverdeling van de vastrentende waardenportefeuille. Naar mate de rating slechter wordt neemt de te hanteren buffer toe. Afgaande op de hierboven genoemde ratingverdeling resulteert dit in een buffer voor het feitelijk kredietrisico van 9.123 (1,8%) en voor het strategisch kredietrisico van 8.680 (1,7%).

Verzekeringstechnisch risico

Binnen het verzekeringstechnische risico worden in principe alleen risico's meegenomen die verband houden met sterfte. Het omvat de risico's als gevolg van afwijkingen ten opzichte van de verwachte sterfte en afwijkingen van de verwachte sterftetrend (langlevenrisico). Tot het verzekeringstechnische risico worden gerekend: procesrisico, risico-opslag voor afwijkingen ten opzichte van de sterftetrend en negatieve stochastische afwijkingen van de verwachtingswaarde. Deze drie risico's bedragen een percentage van de op actuele waarde berekende technische voorziening. Het procesrisico neemt af naarmate het deelnemersbestand toeneemt, omdat het sterfteproces dan beter kan worden geschat. De beide andere risicofactoren houden respectievelijk rekening met de onzekerheid in de sterftetrend en met de negatieve stochastische afwijkingen.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk verzekeringstechnisch risico bedraagt 9.758 (0,5%) en voor het strategisch verzekeringstechnisch risico 9.758 (0,5%).

Concentratierisico

Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. De spreiding van de portefeuille is in de toelichting op de balans nader toegelicht. Ook "grote posten" zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd.

Aandelen

Verdeling aandelen per sector:

	2022		2021	
	€	%	€	%
Financiële instellingen	16.463	17,8	23.879	15,3
Informatietechnologie	20.128	21,7	41.156	26,4
Industriële ondernemingen	9.258	10,0	12.533	8,0
Niet-duurzame consumentengoederen	6.234	6,7	10.050	6,4
Duurzame consumentengoederen	9.030	9,7	20.065	12,9
Gezondheidszorg	11.487	12,4	17.720	11,4
Energie	1.194	1,3	4.924	3,2
Nutsbedrijven	6.581	7,1	3.566	2,3
Telecommunicatie	5.312	5,7	14.361	9,2
Basisindustrieën	4.735	5,1	7.266	4,7
Andere sectoren	2.295	2,5	568	0,4
	92.717	100,0	156.088	100,0

Totale beleggingen

	2022		2021	
	€	%	€	%
<i>Verdeling totale beleggingen naar regio:</i>				
Europa	220.763	63,5	287.143	59,7
Opkomende markten	40.490	11,6	56.981	11,9
Noord-Amerika	63.176	18,2	109.158	22,7
Azië	12.736	3,7	18.323	3,8
Overige	10.439	3,0	9.011	1,9
	347.604	100,0	480.616	100,0

Er zijn geen beleggingen uitgeleend en er zijn geen beleggingen in gelieerde ondernemingen.

Hoogte buffer

In het standaardmodel is geen rekening gehouden met een buffer voor concentratierisico. Het risico dient sec kwalitatief toegelicht te worden.

Actief beheer risico

Actief beheer risico ontstaat doordat vermogensbeheerders actief beheer voeren op (delen van) de beleggingsportefeuille. Onder actief beheer worden afwijkende posities in portefeuilles verstaan die worden ingenomen ten opzichte van strategische benchmarks. De mate van actief beheer wordt bepaald aan de hand van de toegestane afwijking, uitgedrukt in een statistische maatstaf, de 'tracking error'. Een lage tracking error impliceert dat het feitelijke rendement dicht bij de gekozen benchmark ligt, terwijl een hoge tracking error aangeeft dat het rendement duidelijk van de benchmark kan afwijken. Een hogere tracking error impliceert daarmee een hoger actief beheer risico.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk actief beheer risico bedraagt 521 (0,0%) en voor het strategisch actief beheer risico 649 (0,0%).

Effect toerekenen naar totale vereiste dekkingsgraad

Om van de vereiste dekkingsgraad voor risico fonds te geraken tot de vereiste dekkingsgraad dient een aanpassing van 0,0%-punt toegevoegd te worden op basis van de feitelijke verdeling en een aanpassing van -0,1%-punt op basis van de strategische verdeling. Deze aanpassingen dienen gemaakt te worden omdat het fonds een herverzekerde technische voorziening heeft.

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds te Den Haag is voor collectiviteitkring D aan Mercer (Nederland) B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een Actuariële Verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2022.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie. Omdat Mercer (Nederland) B.V. beschikt over een door de toezichthouder goedgekeurde gedragscode, is het toegestaan dat andere actuarissen en deskundigen aangesloten bij Mercer (Nederland) B.V. wel andere werkzaamheden verrichten voor het pensioenfonds.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 634 duizend. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 175 duizend te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruikgemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds voor collectiviteitkring D verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-personregel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van collectiviteitkring D. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van collectiviteitkring D in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel gezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld.

Het eigen vermogen van de collectiviteitkring is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar hoger dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132 waaraan niet wordt voldaan omdat het eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitkring op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, doch hoger dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Het pensioenfonds heeft in 2022 voor collectiviteitkring D gebruikgemaakt van het 'Besluit toeslagverlening in bijzondere omstandigheden' van 7 juni 2022 (Staatsblad 2022, 211) bij de besluiten tot toeslagverlening per 1 januari 2023. Daarbij heeft het pensioenfonds voor collectiviteitkring D onderbouwd dat is voldaan aan de in het Besluit gestelde voorwaarden.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds voor collectiviteitkring D is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

Amstelveen, 15 juni 2023

ir. M.W. Heemskerk AAG
verbonden aan Mercer (Nederland) B.V.

Toelichting Kring E

Balans per 31 december

(na bestemming saldo; in duizenden euro)

Activa	2022	2021
Beleggingen voor risico deelnemers [1E]		
Aandelen	7.818	7.575
Vastrentende waarden	4.678	8.125
Overige beleggingen	0	0
	12.496	15.700
Overige activa [2E]	351	251
Totaal activa	12.847	15.951

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Passiva

Stichtingskapitaal en reserves

Algemene reserve [3E]

48

35

48

35

Vorzieningen voor risico deelnemers

Voorziening voor risico deelnemers [4E]

12.670

15.692

12.670

15.692

Kortlopende schulden en overlopende passiva [5E]

129

224

Totaal passiva

12.847

15.951

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

	2022	2021
Beleggingsopbrengsten voor risico deelnemers [6E]		
Directe beleggingsopbrengsten	11	3
Indirecte beleggingsopbrengsten	-3.261	849
Kosten van vermogensbeheer	-15	-13
	-3.265	839
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers [7E]	789	478
Onttrekkingen voor risico deelnemers [8E]	-542	-1.256
Mutatie voorziening voor risico deelnemers [9E]	3.022	-61
Overige baten en Lasten [10E]	9	21
Saldo van baten en lasten	13	21
Bestemming van het saldo		
Algemene reserve	13	21
	13	21

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Kasstroomoverzicht

(in duizenden euro)

	2022	2021
Pensioenactiviteiten		
Ontvangsten		
Bijdragen van werkgevers en werknemers	559	478
Overgenomen pensioenverplichtingen	230	0
Overige	0	105
	789	583
Uitgaven		
Overgedragen pensioenverplichtingen	-542	-1.256
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	-13	-44
Overige	-139	0
	-694	-1.300
Totaal Kasstroom uit pensioenactiviteiten	95	-717
Beleggingsactiviteiten		
Ontvangsten		
Directe beleggingsopbrengsten	14	3
Verkopen en aflossingen beleggingen	14.602	2.776
	14.616	2.779
Uitgaven		
Aankopen beleggingen	-14.660	-1.986
Kosten van vermogensbeheer	41	20
	-14.619	-1.966
Totaal Kasstroom uit beleggingsactiviteiten	-3	813
Mutatie liquide middelen	92	96
Saldo liquide middelen 1 januari	251	155
Saldo liquide middelen 31 december	343	251

Kring E is vanaf 1 maart 2017 operationeel, dit is een multi-client kring waarin de DC-pensioenregelingen van verschillende werkgevers ondergebracht kunnen worden. Per die datum is het pensioenkapitaal van het (gesloten) DC-gedeelte van Pensioenfonds AZL aan De Nationale APF overgedragen door middel van een collectieve waardeoverdracht. Vervolgens zijn per 1 maart 2018 de vrijwillige bijspaarregeling van McCain en per 1 januari 2021 de DC-regeling van AFM bij Kring E ondergebracht.

Fondsspecifieke grondslagen collectiviteitkring Kring E

Het Fonds past bij de samenstelling van de jaarrekening van de collectiviteitkring Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving toe, in het bijzonder RJ610 'Pensioenfondsen'. Deze jaarrekening is opgesteld onder de continuïteitsveronderstelling.

Algemene grondslagen

Algemene grondslagen

Alle bedragen zijn vermeld in duizenden euro's. Beleggingen en pensioenverplichtingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

Opname van een actief of verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de collectiviteitkring zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post nog af te wikkelen transacties. Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Financiële activa en financiële verplichtingen worden in de balans opgenomen op het moment dat contractuele rechten of verplichtingen ten aanzien van dat instrument ontstaan. Een financieel instrument wordt niet langer in de balans opgenomen indien

een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot de positie aan een derde zijn overgedragen. Financiële instrumenten (en afzonderlijke componenten van financiële instrumenten) worden in de geconsolideerde jaarrekening gepresenteerd in overeenstemming met de economische realiteit van de contractuele bepalingen. Presentatie vindt plaats op basis van afzonderlijke componenten van financiële instrumenten als financieel actief, financiële verplichting of als eigen vermogen

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het Bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden frequent beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien. De financiële gevolgen van een herziening worden verwerkt in de periode(n) waarop de herziening betrekking heeft.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum. Vaststelling van deze reële waarde vindt plaats op basis van de onder de "specifieke grondslagen" beschreven uitgangspunten. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsresultaten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde Valuta

Activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. Baten en lasten voortvloeiend uit transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koersen op transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

Specifieke grondslagen

Beleggingen

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Slechts indien de actuele waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs.

Participaties in beleggingsinstellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor dat soort beleggingen.

Beleggingen voor risico pensioenfonds en voor risico deelnemers worden op dezelfde wijze gewaardeerd.

Lopende interestposities uit hoofde van beleggingen worden separaat gepresenteerd onder de overige vorderingen.

Aandelen

– *Beursgenoteerde aandelen*

Beursgenoteerde aandelen worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende beurskoers.

– *Niet-beursgenoteerde aandelen*

Voor zover aandelen geen beursnotering kennen of indien de totstandkoming van de reële waarde door de markt niet representatief wordt geacht, vindt vaststelling door de vermogensbeheerder plaats. Deze vaststelling wordt verricht met behulp van objectieve en recente marktinformatie en gebruikmakend van algemeen gangbare rekenmodellen, zodat deze vaststelling een afspiegeling is van de reële waarde.

– *Beleggingsinstellingen in aandelen*

Participaties in beleggingsfondsen in aandelen met een beursnotering worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende koers. Participaties in beleggingsfondsen in aandelen die geen beursnotering kennen worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende beleggingen in aandelen zijn gewaardeerd op actuele waarde conform de hiervoor genoemde grondslagen voor (directe) beleggingen.

Vastrentende waarden

– *Obligaties (staats-, bedrijfsobligaties en obligaties opkomende markten)*

Beursgenoteerde obligaties worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende beurskoers.

– *Beleggingsinstellingen in vastrentende waarden*

Participaties in beleggingsfondsen in vastrentende waarden met een beursnotering worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende koers. Participaties in beleggingsfondsen in vastrentende waarden die geen beursnotering kennen worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende beleggingen in vastrentende waarden zijn gewaardeerd op actuele waarde conform de hiervoor genoemde grondslagen voor (directe) beleggingen.

Overige beleggingen

De overige beleggingen betreffen liquide middelen op de banrekening bij de vermogensbeheerder. Deze zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overige activa

- Vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking, worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.
- Liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Onder de liquide middelen zijn opgenomen die kas- en banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan twaalf maanden hebben.

Reserves

De reserves bestaan uit de algemene reserve.

– *Algemene reserve*

Aan de algemene reserve wordt het resultaat over het kalenderjaar toegevoegd dan wel onttrokken.

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

De waardering van de voorzieningen voor risico van deelnemers wordt bepaald door de waardering van de tegenover deze voorzieningen aangehouden beleggingen. De beleggingen voor risico deelnemers zijn ondergebracht bij NNIP.

De aanwending van de kapitalen voor risico deelnemers gebeurt niet in Kring E. Zodra een deelnemer aanspraak maakt op het kapitaal, wordt dit overgedragen en verlaat het kapitaal Kring E. De aanwending kan gebeuren binnen de andere kringen van Stichting

De Nationale Algemeen Pensioenfonds. Het is ook mogelijk om het kapitaal over te dragen buiten de Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening. Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

Verbonden partijen

Transacties met verbonden partijen (zie de toelichting op de staat van baten en lasten) worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Van deze transacties wordt de aard en de omvang van de transactie en andere informatie, die nodig is voor het verschaffen van het inzicht, toegelicht.

Resultaatbepaling

Beleggingsopbrengsten voor risico deelnemers

Beleggingsresultaten zijn aan de periode toegerekend waarop ze betrekking hebben. Directe en indirecte resultaten en aan de verslagperiode toe te rekenen (gefactureerde of nog te factureren) kosten van beleggingen, worden afzonderlijk gepresenteerd. Onder de directe resultaten worden opbrengsten uit rente, dividend en dergelijke gepresenteerd. Dividend wordt op het moment van betaalbaarstelling verantwoord. Waardeveranderingen zijn indirecte beleggingsresultaten en worden aan de periode toegerekend waarin zij optreden.

Premiebijdragen van werkgevers en werknemers

Er worden verschillende DC-regelingen uitgevoerd. De ontvangen vergoedingen van de werkgever en/of de werkgever is afhankelijk van de regeling waaraan de deelnemer deelneemt.

Onttrekkingen voor risico deelnemers

De onttrekkingen voor risico deelnemer betreffen de onttrokken gelden uit het kapitaal van de deelnemer ten behoeve van aanwending van dit kapitaal. De deelnemer kan zijn kapitaal onttrekken en dus aanwenden om een uitkering in te kopen of voor een waardeoverdracht.

Mutatie Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

De Mutatie Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers wordt veroorzaakt door de waarde verandering en de stortingen en onttrekkingen in de beleggingen voor risico deelnemers

Overige baten en lasten

De overige baten en lasten zijn opgenomen voor de aan het verslagjaar toe te rekenen bedragen.

Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht geeft inzicht in de herkomst en aanwending van kasmiddelen. De kasstromen zijn gerubriceerd naar kasstroom uit pensioenactiviteiten, kasstroom uit beleggingsactiviteiten. Bij het opstellen van het kasstroomoverzicht is de directe methode gehanteerd.

Toelichting op de balans per 31 december

(na bestemming saldo; in duizenden euro)

Activa	2022	2021
[1E] Beleggingen voor risico deelnemers		
Aandelen		
Stand 1 januari	7.575	7.548
Aankopen	8.350	238
Verkopen	-7.189	-1.687
Beleggingsresultaten	-918	1.476
Stand 31 december	7.818	7.575
Vastrentende waarden		
Stand 1 januari	8.125	8.092
Aankopen	6.310	1.749
Verkopen	-7.414	-1.089
Beleggingsresultaten	-2.343	-627
Stand 31 december	4.678	8.125
Overige beleggingen		
Stand 1 januari	0	0
Aankopen	0	0
Verkopen	0	0
Beleggingsresultaten	0	0
Stand 31 december	0	0
Totaal beleggingen voor risico deelnemers	12.496	15.700

	Level 1	Level 2	Level 3	Level 4	Stand ultimo 2022
Aandelen	7.818	0	0	0	7.818
Vastrentende waarden	4.678	0	0	0	4.678
Overige beleggingen	0	0	0	0	0
Totaal belegd vermogen	12.496	0	0	0	12.496

	Level 1	Level 2	Level 3	Level 4	Stand ultimo 2021
Aandelen	7.575	0	0	0	7.575
Vastrentende waarden	8.125	0	0	0	8.125
Overige beleggingen	0	0	0	0	0
Totaal belegd vermogen	15.700	0	0	0	15.700

Bij de levelindeling is het doorkijk-principe toegepast, waarbij één niveau dieper is gekeken.

Methodiek bepaling marktwaarde:

Level 1: Genoteerde marktprijzen

Level 2: Afgeleide marktnotering of Onafhankelijke taxaties

Level 3: NCW berekening

Level 4: Andere methode

De beleggingen bevatten geen directe beleggingen in de aangesloten onderneming. Ook wordt er niet direct gebruik gemaakt van het uitlenen van effecten (securities lending). Het afdekken van rente- of valutarisico's en het hieraan gerelateerd verstrekken of aanhouden van onderpand gebeurt in de beleggingsfondsen en niet door de collectiviteitkring zelf.

	2022	2021
[2E] Overige activa		
Ondernemingen	0	0
Overige debiteuren	8	0
Depotbank	339	247
ING Bank N.V.	4	4
	351	251

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de collectiviteitkring.

Passiva

Stichtingskapitaal en reserves

[3E] Algemene reserve

Stand per 1 januari

Saldobestemming boekjaar

35

14

13

21

48

35

Totaal eigen vermogen

48

35

Het minimaal vereist vermogen bedraagt

10

100,1%

6

100,0%

De dekkingsgraad is

100,4%

100,2%

De dekkingsgraad is vastgesteld als het totale pensioenvermogen
12.718 (2021: 15.727) gedeeld door de voorziening
pensioenverplichtingen.

Voorzieningen voor risico deelnemers

[4E] Voorziening voor risico deelnemers

Het verloop van de voorziening is als volgt:

Stand per 1 januari

15.692

15.631

Stortingen

785

478

Onttrekkingen

-542

-1.256

Rendement

-3.265

839

Stand per 31 december

12.670

15.692

Totaal voorzieningen voor risico deelnemers

12.670

15.692

[5E] Kortlopende schulden en overlopende passiva

Schulden inzake pensioen- en administratiekosten

81

39

Waardeoverdrachten

48

185

129

224

Alle schulden hebben een looptijd van korter dan één jaar.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Er zijn meerjarige contracten met de vermogensbeheerder en de administrateur afgesloten. Deze contracten zijn na verlenging jaarlijks opzegbaar. De contracten zijn tussentijds opzegbaar indien de uitbestedingspartij toerekenbaar blijft tekortkomen in de nakoming van haar verplichtingen uit hoofde van de overeenkomst.

Wanneer de collectiviteitskring ophoudt te bestaan bestaat het recht op terugbetaling van het gestorte weerstandsvermogen, zoals opgenomen in de jaarrekening van de bedrijfsomgeving (zie [4]).

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen belangrijke gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan.

Toelichting op de staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

Bezoldiging belanghebbendenorgaan

Het belanghebbendenorgaan heeft in 2022 geen vergoeding en reiskostenvergoeding ontvangen.

Verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen de verbonden partijen en de collectiviteitkring, de aangesloten ondernemingen en hun bestuurders.

Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op, (voormalige) bestuurders.

Baten en lasten	2022	2021
[6E] Beleggingsopbrengsten voor risico deelnemers		
Directe beleggingsopbrengsten		
Aandelen	0	0
Vastrentende waarden	0	0
Overige beleggingen	11	3
Totaal directe beleggingsopbrengsten	11	3
Indirecte beleggingsopbrengsten		
Aandelen	-918	1.476
Vastrentende waarden	-2.343	-627
Overige beleggingen	0	0
Totaal indirecte beleggingsopbrengsten	-3.261	849
Kosten van vermogensbeheer		
Beheerloon	-15	-13
Totaal kosten vermogensbeheer	-15	-13
Totaal beleggingsopbrengsten voor risico deelnemers	-3.265	839
[7E] Premiebijdragen van werkgevers en werknemers		
Premie werkgevers en werknemers	540	465
Bijdrage weerstandsvermogen	4	0
Bijdrage uitvoeringskosten	15	13
Collectieve inkomende waardeoverdracht	230	0
	789	478

	2022	2021
[8E] Onttrekkingen voor risico deelnemers		
Onttrekkingen voor risico deelnemers	-542	-1.256
	-542	-1.256
[9E] Mutatie voorziening voor risico deelnemers		
Stortingen	-785	-478
Onttrekkingen	542	1.256
Rendement	3.265	-839
	3.022	-61
[10E] Overige baten en lasten		
Afrekening van het Weerstandsvermogen	6	-1
Diversen	3	22
	9	21
Saldo van baten en lasten	13	21

Bestemming saldo baten en lasten

Statutaire bepaling omtrent de resultaatbestemming

In de statuten is geen bepaling opgenomen over de bestemming saldo baten en lasten.

Resultaatverdeling

Het bestuur heeft besloten het resultaat over het boekjaar als volgt te verdelen

	2022
Algemene reserve	13
	13

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds te Den Haag is voor collectiviteitkring E aan Mercer (Nederland) B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een Actuariële Verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2022.

Onafhankelijkheid

Als waarmedend actuaaris ben ik onafhankelijk van Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie. Omdat Mercer (Nederland) B.V. beschikt over een door de toezichthouder goedgekeurde gedragscode, is het toegestaan dat andere actuarissen en deskundigen aangesloten bij Mercer (Nederland) B.V. wel andere werkzaamheden verrichten voor het pensioenfonds.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Aangezien de onderliggende pensioenregeling in collectiviteitskring E een beschikbare premieregeling betreft, heeft de accountant geen basisgegevens onderzocht en hiervoor geen verklaring afgegeven.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds voor collectiviteitkring E verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik in het bijzonder onderzocht of:

- het minimaal vereist eigen vermogen toereikend is vastgesteld;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Gegeven het karakter van de pensioenregeling (beschikbare premie):

- heb ik de technische voorzieningen niet nader getoetst en zijn deze per definitie gelijk aan de beleggingen voor risico deelnemers;
- is geen sprake van een vereist vermogen conform artikel 132 van de Pensioenwet;
- is de kostendekkende premie op nihil gesteld, aangezien er in het boekjaar geen pensioenopbouw heeft plaatsgevonden.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van collectiviteitkring E. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van collectiviteitkring E in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel gezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld.

Het eigen vermogen van de collectiviteitkring is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Hierbij is in aanmerking genomen dat het een beschikbare premiereregeling betreft, waarvoor niet alle artikelen van toepassing zijn.

De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitkring op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen. Het vereist eigen vermogen is hierbij gelijkgesteld aan het minimaal vereist eigen vermogen, wat is bepaald op 25% van de netto beheerslasten in verband met bedrijfsuitvoering in het afgelopen boekjaar.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds voor collectiviteitkring E is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende.

Amstelveen, 15 juni 2023

ir. M.W. Heemskerk AAG
verbonden aan Mercer (Nederland) B.V.

Toelichting Kring F

Balans per 31 december

(na bestemming saldo; in duizenden euro)

Activa	2022	2021
Beleggingen voor risico Pensioenfondsen [1F]		
Vastgoed	4.994	4.579
Aandelen	34.651	51.016
Vastrentende waarden	59.864	78.915
Overige beleggingen	0	0
	99.509	134.510
Vorderingen en overlopende activa [2F]	541	237
Overige activa [3F]	557	310
Totaal activa	100.607	135.057

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Passiva	2022	2021
Stichtingskapitaal en reserves		
Algemene reserve [4F]	11.990	18.447
Bestemmingsreserve [5F]	874	1.089
	12.864	19.536
Technische voorzieningen voor risico Pensioenfonds		
Technische voorziening pensioenverplichtingen [6F]	87.270	115.154
	87.270	115.154
Kortlopende schulden en overlopende passiva [7F]	473	367
Totaal passiva	100.607	135.057

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

	2022	2021
Beleggingsopbrengsten voor risico Pensioenfonds [8F]		
Directe beleggingsopbrengsten	449	436
Indirecte beleggingsopbrengsten	-37.247	489
Kosten van vermogensbeheer	-258	-219
	-37.056	706
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers [9F]	4.957	5.346
Saldo van overdrachten van rechten [10F]	134	193
Pensioenuitkeringen [11F]	-1.891	-1.686
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico Pensioenfonds [12F]	27.884	3.978
Herverzekering [13F]	-288	1.556
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten [14F]	-483	-371
Overige baten en Lasten [15F]	71	3
Saldo van baten en lasten	-6.672	9.725
Bestemming van het saldo		
Algemene reserve	-6.457	9.315
Bestemmingsreserves	-215	410
	-6.672	9.725

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Kasstroomoverzicht

(in duizenden euro)

	2022	2021
Pensioenactiviteiten		
Ontvangsten		
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers	4.584	4.156
Uitkeringen uit herverzekering	261	3.216
Overgenomen pensioenverplichtingen	343	325
Inkoopsommen	533	1.159
Overige ¹⁾	62	14
	5.783	8.870
Uitgaven		
Uitgekeerde pensioenen betaald aan de bedrijfsomgeving	-1.889	-1.679
Overgedragen pensioenverplichtingen	-192	-132
Premies herverzekering	-1.215	-568
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	-486	-425
Overige	0	-13
	-3.782	-2.817
Totaal Kasstroom uit pensioenactiviteiten	2.001	6.053
Beleggingsactiviteiten		
Ontvangsten		
Directe beleggingsopbrengsten	462	396
Verkopen en aflossingen beleggingen	53.002	29.900
	53.464	30.296
Uitgaven		
Aankopen beleggingen	-55.247	-36.033
Kosten van vermogensbeheer	29	-339
	-55.218	-36.372
Totaal Kasstroom uit beleggingsactiviteiten	-1.754	-6.076
Mutatie liquide middelen	247	-23
Saldo liquide middelen 1 januari	310	333
Saldo liquide middelen 31 december	557	310

1) De post Overige bestaat voornamelijk uit de afrekening van het weerstandsvermogen.

Kring McCain is vanaf 1 juni 2017 operationeel. Per die datum zijn de pensioenaanspraken en het vermogen van Pensioenfonds McCain aan De Nationale APF overgedragen door middel van een collectieve waardeoverdracht en heeft McCain een uitvoeringsovereenkomst met De Nationale APF gesloten.

Fondsspecifieke grondslagen collectiviteitkring Kring F

Het Fonds past bij de samenstelling van de jaarrekening van de collectiviteitkring Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving toe, in het bijzonder RJ610 'Pensioenfonds'. Deze jaarrekening is opgesteld onder de continuïteitsveronderstelling.

Algemene grondslagen

Algemene grondslagen

Alle bedragen zijn vermeld in duizenden euro's. Beleggingen en pensioenverplichtingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

Opname van een actief of verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de collectiviteitkring zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post nog af te wikkelen transacties. Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Financiële activa en financiële verplichtingen worden in de balans opgenomen op het moment dat contractuele rechten of verplichtingen ten aanzien van dat instrument ontstaan. Een financieel instrument wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking

tot de positie aan een derde zijn overgedragen. Financiële instrumenten (en afzonderlijke componenten van financiële instrumenten) worden in de geconsolideerde jaarrekening gepresenteerd in overeenstemming met de economische realiteit van de contractuele bepalingen. Presentatie vindt plaats op basis van afzonderlijke componenten van financiële instrumenten als financieel actief, financiële verplichting of als eigen vermogen.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het Bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden frequent beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien. De financiële gevolgen van een herziening worden verwerkt in de periode(n) waarop de herziening betrekking heeft.

Schattingswijzigingen

Het Koninklijk Actuarieel Genootschap heeft in 2022 de prognosetafel AG2022 gepubliceerd. Het fonds heeft besloten over te gaan op deze nieuwe overlevingstafel. Daarnaast zijn ook een aantal andere grondslagen geëvalueerd en aangepast. Dit is in 2022 verantwoord als een schattingswijziging. Ultimo 2022 is de voorziening pensioenverplichtingen verhoogd met € 1.784. Dit is uit te splitsen in de volgende componenten:

– Aanpassing prognosetafel	613
– Aanpassing ervaringssterfte	380
– Aanpassing leeftijdsterugstelling	456
– Aanpassing kostenvoorziening	335

Het effect van deze schattingswijzigingen op de technische voorziening ad € 1.784 is in 2022 in het resultaat verwerkt.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum. Vaststelling van deze reële waarde vindt plaats op basis van de onder de “specifieke grondslagen” beschreven uitgangspunten. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsresultaten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde Valuta

Activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. Baten en lasten voortvloeiend uit transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koersen op transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

Specifieke grondslagen

Beleggingen

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Slechts indien de actuele waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs.

Participaties in beleggingsinstellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor dat soort beleggingen.

Beleggingen voor risico pensioenfondsen en voor risico deelnemers worden op dezelfde wijze gewaardeerd.

Lopende interestposities uit hoofde van beleggingen worden separaat gepresenteerd onder de overige vorderingen.

Vastgoed

– *Beursgenoteerd indirect vastgoed*

Participaties in vastgoedbeleggingsfondsen met een beursnotering worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende beurskoers.

– *Niet-beursgenoteerd indirect vastgoed*

Participaties in vastgoedbeleggingsfondsen die geen beursnotering kennen, worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de intrinsieke waarde. Deze waarde wordt ontleend aan de meest recente rapportages van de Fondsmanagers, indien van toepassing gecorrigeerd voor kasstromen in de periode tot balansdatum. De managers waarderen het vastgoed periodiek door middel van externe taxaties.

Aandelen

– *Beursgenoteerde aandelen*

Beursgenoteerde aandelen worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende beurskoers.

– *Niet-beursgenoteerde aandelen*

Voor zover aandelen geen beursnotering kennen of indien de totstandkoming van de reële waarde door de markt niet representatief wordt geacht, vindt vaststelling door de vermogensbeheerder plaats. Deze vaststelling wordt verricht met behulp van objectieve en recente marktinformatie en gebruikmakend van algemeen gangbare rekenmodellen, zodat deze vaststelling een afspiegeling is van de reële waarde.

– *Beleggingsinstellingen in aandelen*

Participaties in beleggingsfondsen in aandelen met een beursnotering worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende koers. Participaties in beleggingsfondsen in aandelen die geen beursnotering kennen worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende beleggingen in aandelen zijn gewaardeerd op actuele waarde conform de hiervoor genoemde grondslagen voor (directe) beleggingen.

Vastrentende waarden

– *Obligaties (staats-, bedrijfsobligaties en obligaties opkomende markten)*

Beursgenoteerde obligaties worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende beurskoers.

– *Beleggingsinstellingen in vastrentende waarden*

Participaties in beleggingsfondsen in vastrentende waarden met een beursnotering worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende koers. Participaties in beleggingsfondsen in vastrentende waarden die geen beursnotering kennen worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende beleggingen

in vastrentende waarden zijn gewaardeerd op actuele waarde conform de hiervoor genoemde grondslagen voor (directe) beleggingen.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking, worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Overige Activa

– Liquide middelen

Liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Onder de liquide middelen zijn opgenomen die kas- en banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan twaalf maanden hebben.

Reserves

De reserves bestaan uit het de algemene reserve en de bestemmingsreserve.

– Algemene reserve

Aan de algemene reserve wordt het resultaat over het kalenderjaar toegevoegd dan wel onttrokken dat resteert na bestemming van het resultaat aan de bestemmingsreserve.

– Bestemmingsreserve

Het Fonds houdt een bestemmingsreserve premiedepot aan. Met ingang van boekjaar 2020 wordt het overschot op de premie in het premiedepot gestort. In het geval dat de afgesproken CDC premie onvoldoende is om volledige opbouw toe te kennen, wordt het tekort eerst vanuit de bestemmingsreserve premiedepot voldaan, voor zover deze bestemmingsreserve dit toelaat. De waarde van deze bestemmingsreserve wordt niet betrokken in de berekening van de dekkingsgraad.

Technische voorzieningen

De voorziening voor pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toezeggingen tot) toeslagen. Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken.

De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.

Bij de berekening van de voorziening wordt tevens rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit, op basis van de toekomstig op te bouwen aanspraken. Hierbij wordt geen rekening gehouden met revalidatiekansen.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van prudente grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen. De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen:

- Interest: de rentetermijnstructuur ultimo 2022 zoals gepubliceerd door DNB;
- Sterfte: Prognosetafel AG2022 (startjaar 2023) met toepassing van (fondsspecifieke) ervaringssterfte, gebaseerd op basis van het inkomensniveau van de kring;
- Gehuwdheid: Bij de vaststelling van de voorziening voor partnerpensioen wordt na pensioeningang uitgegaan van de werkelijke gehuwdheid/partnerschap. Tot pensioeningang wordt het onbepaalde partnersysteem gehanteerd. Hierbij wordt uitgegaan van 100% gehuwdheid;
- Uitkeringen: de uitkeringen worden continu betaalbaar verondersteld;

- Leeftijden: de leeftijd wordt in jaren en maanden nauwkeurig vastgesteld;
- Leeftijdsverschil: het leeftijdsverschil tussen man en vrouw is op drie jaar gesteld (man ouder dan vrouw);
- Kosten: in de voorziening pensioenverplichtingen is een excassovoorziening begrepen van 3,8% van de netto voorziening;
- Toeslagen: deze worden verwerkt in de technische voorzieningen indien het Bestuur het besluit tot toeslagverlening heeft genomen in het verslagjaar. De kring financiert de toeslagen uit de eigen middelen. In de Abtn zijn met betrekking tot de toeslagverlening nadere regels vastgelegd. In 2022 heeft het fonds de volgende toeslagen toegekend:

2022

- Een toeslag van 2,34% voor alle actieve deelnemers en van 10,36% voor alle inactieve deelnemers per 1-1-2023.

2021

- Een toeslag van 0,06% voor alle actieve deelnemers en van 0,13% voor alle inactieve deelnemers per 1-1-2022.

Het arbeidsongeschiktheids- en overlijdensrisico zijn verzekerd op kapitaalbasis bij ElipsLife. Het overlijdensrisico in de netto-pensioenregeling is op rentebasis verzekerd bij ElipsLife.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening. Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

Verbonden partijen

Transacties met verbonden partijen (zie de toelichting op de staat van baten en lasten) worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Van deze transacties wordt de aard en de omvang van de transactie en andere informatie, die nodig is voor het verschaffen van het inzicht, toegelicht.

Resultaatbepaling

Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfondsen

Beleggingsresultaten zijn aan de periode toegerekend waarop ze betrekking hebben. Directe en indirecte resultaten en aan de verslagperiode toe te rekenen (gefactureerde of nog te factureren) kosten van beleggingen, worden afzonderlijk gepresenteerd. Onder de directe resultaten worden opbrengsten uit rente, dividend en dergelijke gepresenteerd. Dividend wordt op het moment van betaalbaarstelling verantwoord. Waardeveranderingen zijn indirecte beleggingsresultaten en worden aan de periode toegerekend waarin zij optreden.

Premiebijdragen van werkgevers en werknemers

De ontvangen vergoedingen van de werkgever bedraagt 19% van de salarissom.

Saldo overdrachten van rechten

Deze post omvat het saldo van ontvangen en betaalde bedragen verband houdend met overdracht van pensioenaanspraken.

Pensioenuitkeringen

Hieronder zijn opgenomen de ten laste van het verslagjaar komende uitkeringen inzake ouderdoms-, partner-, wezen- en invaliditeitspensioen, alsmede afkoopsommen en overige uitkeringen overeenkomstig de pensioenregeling. De uitkeringen komen te laste van de individuele kringen

Mutatie Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

Onder de toelichting onder technische voorzieningen zijn de grondslagen voor de mutatie voorziening pensioenverplichtingen opgenomen.

Herverzekering

Hieronder zijn opgenomen de ten laste van het verslagjaar komende premies aan de herverzekeraar en ten gunste van het verslagjaar komende uitkeringen van de herverzekeraar inzake arbeidsongeschiktheid en overlijden.

Pensioenuitvoerings- en administratiekosten

Deze betreffen de aan het verslagjaar toe te rekenen uitvoerings- en administratiekosten. De administratiekosten worden gezamenlijk betaald vanuit het Fonds. Elke collectiviteitkring betaalt een vooraf afgesproken vergoeding aan het Fonds. Het verschil tussen de vergoedingen vanuit de collectiviteitkringen en de werkelijke pensioenuitvoerings- en administratiekosten wordt gedragen door AZL en NNIP.

Overige baten en lasten

De overige baten en lasten zijn opgenomen voor de aan het verslagjaar toe te rekenen bedragen.

Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht geeft inzicht in de herkomst en aanwending van kasmiddelen. De kasstromen zijn gerubriceerd naar kasstroom uit pensioenactiviteiten, kasstroom uit beleggingsactiviteiten. Bij het opstellen van het kasstroomoverzicht is de directe methode gehanteerd.

Toelichting op de balans per 31 december

(na bestemming saldo; in duizenden euro)

Activa	2022	2021
[1F] Beleggingen voor risico Pensioenfonds		
Vastgoed		
Stand 1 januari	4.579	4.145
Aankopen	348	47
Verkopen	0	0
Gerealiseerd resultaat	0	0
Niet-gerealiseerd resultaat	67	387
Stand 31 december	4.994	4.579
Aandelen		
Stand 1 januari	51.016	47.850
Aankopen	29.996	109
Verkopen	-37.232	-5.890
Gerealiseerd resultaat	6.375	1.128
Niet-gerealiseerd resultaat	-15.504	7.819
Stand 31 december	34.651	51.016
Vastrentende waarden		
Stand 1 januari	78.915	75.894
Aankopen	24.904	35.876
Verkopen	-15.770	-24.010
Gerealiseerd resultaat	-2.100	797
Niet-gerealiseerd resultaat	-26.085	-9.642
Stand 31 december	59.864	78.915
Overige beleggingen		
Stand 1 januari	0	0
Aankopen	0	0
Verkopen	0	0
Gerealiseerd resultaat	0	0
Niet-gerealiseerd resultaat	0	0
Stand 31 december	0	0
Totaal beleggingen voor risico Pensioenfonds	99.509	134.510

Bij de levelindeling zijn ook de overige balansposten met betrekking tot de beleggingen meegenomen. Deze totale waarde van de beleggingen sluit aan bij de risicoparagraaf.

	Level 1	Level 2	Level 3	Level 4	Stand ultimo 2022
Vastgoed	2.153	5.004	0	0	7.157
Aandelen	32.133	2	0	0	32.135
Vastrentende waarden	49.919	0	10.201	0	60.120
Private Equity fondsen	0	0	0	0	0
Valutatermijncontracten	0	0	312	0	312
Futures	151	0	0	0	151
Interest Rate Swaps	0	0	-4.593	0	-4.593
Credit Default Swaps	0	0	-1	0	-1
Overig	4.317	0	0	0	4.317
Totaal belegd vermogen	88.673	5.006	5.919	0	99.598

	Level 1	Level 2	Level 3	Level 4	Stand ultimo 2021
Vastgoed	1.538	4.446	0	0	5.984
Aandelen	48.816	2	0	0	48.818
Vastrentende waarden	70.412	0	8.862	0	79.274
Private Equity fondsen	0	0	14	0	14
Valutatermijncontracten	0	0	263	0	263
Futures	-16	0	0	0	-16
Interest Rate Swaps	0	0	-3.517	0	-3.517
Credit Default Swaps	0	0	-30	0	-30
Overig	3.793	0	0	0	3.793
Totaal belegd vermogen	124.543	4.448	5.592	0	134.583

Bij de levelindeling is het doorkijk-principe toegepast, waarbij één niveau dieper is gekeken, waardoor liquiditeiten en derivaten apart zijn weergegeven en de bedragen per categorie en op totaalniveau afwijken van de bedragen in de specificaties hiervoor. De derivaten die in de fondsen zijn opgenomen hebben in het Jaarverslag 2021 nog de waarderingmethode meegekregen van de fondsen waarin ze zijn opgenomen, namelijk level 2. In het Jaarverslag 2022 zijn de derivaten als losse componenten bekeken en is de waarderingmethode aangepast naar level 3. Dit is ook in de vergelijkende cijfers aangepast.

Methodiek bepaling marktwaarde:

Level 1: Genoteerde marktprijzen

Level 2: Afgeleide marktnotering of Onafhankelijke taxaties

Level 3: NCW berekening

Level 4: Andere methode

De beleggingen bevatten geen directe beleggingen in de aangesloten onderneming. Ook wordt er niet direct gebruik gemaakt van het uitlenen van effecten (securities lending). Het afdekken van rente- of valutarisico's en het hieraan gerelateerd verstrekken of aanhouden van onderpand gebeurt in de beleggingsfondsen en niet door de collectiviteitkring zelf.

	2022	2021
[2F] Vorderingen en overlopende activa		
Beleggingen	31	44
Ondernemingen	0	0
Verzekeringsmaatschappijen	473	0
Uitkeringen	0	5
Inkoopsommen	26	185
Overige debiteuren	11	3
Totaal vorderingen en overlopende activa	541	237
Alle vorderingen hebben een looptijd van korter dan één jaar.		
[3F] Overige activa		
Depotbanken	58	28
ING Bank N.V.	499	282
	557	310
De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de collectiviteitkring.		
Passiva		
Stichtingskapitaal en reserves		
[4F] Algemene reserve		
Stand per 1 januari	18.447	9.132
Saldobestemming boekjaar	-6.457	9.315
	11.990	18.447

	2022		2021	
[5F] Bestemmingsreserve				
Stand per 1 januari	1.089		679	
Saldobestemming boekjaar	-215		410	
	874		1.089	
Totaal eigen vermogen	12.864		19.536	
<i>Het minimaal vereist vermogen bedraagt</i>	91.038	104,3%	120.152	104,3%
<i>Het vereist vermogen bedraagt</i>	102.105	117,0%	132.624	115,2%
<i>De dekkingsgraad is</i>		113,7%		116,0%
<i>De beleidsdekkingsgraad is</i>		117,6%		112,9%
De dekkingsgraad is vastgesteld als het totale pensioenvermogen van 99.260 (2021: 133.601) gedeeld door de totale technische voorzieningen.				
De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde dekkingsgraad van de 12 maanden voorafgaand aan het moment van vaststelling.				
Technische voorzieningen				
[6F] Technische voorziening pensioenverplichtingen				
Het verloop van de voorziening is als volgt:				
Stand per 1 januari	115.154		119.132	
Pensioenopbouw	4.769		5.412	
Indexering en overige toeslagen	5.304		114	
Rentetoevoeging	-576		-659	
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-1.899		-1.683	
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	89		73	
Wijzigen marktrente	-37.402		-8.931	
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	145		181	
Kanssystemen	-30		941	
Wijziging actuariële grondslagen	1.784		668	
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen	-68		-94	
Stand per 31 december	87.270		115.154	
De benodigde rentetoevoeging is gebaseerd op de 1-jaarsrente van -0,49% (2021: -0,53%)				

	2022	2021
De voorziening pensioenverplichtingen is als volgt opgebouwd:		
Actieve deelnemers	40.398	58.762
Gewezen deelnemers	20.945	26.694
Pensioengerechtigden	25.927	29.698
	87.270	115.154
Totaal technische voorzieningen	87.270	115.154
[7F] Kortlopende schulden en overlopende passiva		
Schulden inzake vermogensbeheer	381	96
Derivaten	0	0
Verzekeringsmaatschappijen	0	194
Schulden inzake pensioen- en administratiekosten	28	27
Belastingen en sociale premies	40	43
Schulden uit hoofde van waardeoverdrachten	18	0
Overige crediteuren	6	7
	473	367
Alle schulden hebben een looptijd van korter dan één jaar.		

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Er zijn meerjarige contracten met de vermogensbeheerder en de administrateur afgesloten. Deze contracten zijn na verlenging jaarlijks opzegbaar. De contracten zijn tussentijds opzegbaar indien de uitbestedingspartij toerekenbaar blijft tekortkomen in de nakoming van haar verplichtingen uit hoofde van de overeenkomst.

Collectiviteitkring F beschikt over een intra-day kredietfaciliteit op de bankrekening ter grootte van € 100.

Wanneer de collectiviteitkring ophoudt te bestaan bestaat het recht op terugbetaling van het gestorte weerstandsvermogen, zoals opgenomen in de jaarrekening van de bedrijfsomgeving (zie [4]).

Gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe UFR-Methodiek

Conform de Pensioenwet toetst de Commissie Parameters uiterlijk iedere vijf jaar de voorgeschreven economische en rekenkundige uitgangspunten en komt vervolgens met haar oordeel. Het vorige advies dateert van 2019. Met de mogelijke inwerkingtreding van de Wtp per 1 juli 2023 is de Commissie gevraagd om eerder met een nieuw advies te komen.

Onderdeel van het advies is het vaststellen van de parameters van de zogeheten Ultimate Forward Rate (UFR)-methode. Met het advies heeft DNB besloten een aanpassing door te voeren in de UFR-methodiek die vanaf 1 januari 2021 stapsgewijs werd doorgevoerd.

De belangrijkste wijziging is dat de nieuwe UFR-methode leidt tot een DNB-curve die tot een looptijd van 50 jaar gelijk is aan de swapcurve.

In de per 31 december 2022 berekende voorzieningen en dekkingsgraden is rekening gehouden met de tot dat moment geldende stapsgewijze invoering van de UFR-methodiek. De meest recente aanpassing hierin dateert van 1 januari 2022. De wijziging volgens het advies van de Commissie van 30 november 2022 gaat in per 1 januari 2023. De impact van de verschillende aanpassingen in de DNB-rentetermijnstructuren op de voorzieningen en dekkingsgraden is in de volgende tabel weergegeven.

	Huidige RTS	DNB RTS nieuw
Technische voorziening	87.270	87.560
Dekkingsgraad	113,7%	113,4%
Strategisch vereiste dekkingsgraad	117,0%	117,0%

Toelichting op de staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

Bezoldiging belanghebbendenorgaan

Het belanghebbendenorgaan heeft in 2022 een vergoeding en reiskostenvergoeding van in totaal € 3 ontvangen.

Verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen de verbonden partijen en de collectiviteitkring, de aangesloten ondernemingen en hun bestuurders.

Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op, (voormalige) bestuurders.

Baten en lasten	2022	2021
[8F] Beleggingsopbrengsten voor risico Pensioenfonds		
Directe beleggingsopbrengsten		
Vastgoed	47	50
Aandelen	157	139
Vastrentende waarden	192	174
Overige beleggingen	55	77
Subtotaal	451	440
Banken	-2	-4
Totaal directe beleggingsopbrengsten	449	436
Indirecte beleggingsopbrengsten		
<i>Gerealiseerde resultaten</i>		
Vastgoed	0	0
Aandelen	6.375	1.128
Vastrentende waarden	-2.100	797
Overige beleggingen	0	0
	4.275	1.925
<i>Ongerealiseerde resultaten</i>		
Vastgoed	67	387
Aandelen	-15.504	7.819
Vastrentende waarden	-26.085	-9.642
Overige beleggingen	0	0
	-41.522	-1.436
Totaal indirecte beleggingsopbrengsten	-37.247	489

	2022	2021
Kosten van vermogensbeheer		
Beheerloon	-258	-219
Totaal kosten vermogensbeheer	-258	-219
De transactiekosten zijn in de koers verwerkt en in het jaarwerk niet apart zichtbaar gemaakt. De transactiekosten bedragen 0,16% (2021: 0,09%) van het belegd vermogen.		
Totaal beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds	-37.056	706
[9F] Premiebijdragen van werkgevers en werknemers		
Pensioenpremie werkgevers en werknemers	4.153	3.855
Bijdrage weerstandsvermogen	9	8
Bijdrage uitvoeringskosten	422	293
Inkoopsommen	373	1.190
	4.957	5.346
Kostendeekkende premie	6.368	6.008
Gedempte kostendeekkende premie	4.799	3.746
Feitelijke premie regulier	4.584	4.156
De kostendeekkende premie is als volgt samengesteld:		
Actuarieel benodigd	5.156	4.936
Opslag in stand houden vereist vermogen	784	740
Opslag weerstandsvermogen	9	8
Opslag voor uitvoeringskosten	419	324
	6.368	6.008
De gedempte kostendeekkende premie is als volgt samengesteld:		
Actuarieel benodigd	2.662	2.186
Opslag in stand houden vereist vermogen	405	328
Opslag weerstandsvermogen	9	8
Opslag voor uitvoeringskosten	419	324
Voorwaardelijke onderdelen	1.304	900
	4.799	3.746

	2022	2021
De feitelijke premie is als volgt samengesteld:		
Actuarieel benodigd	2.662	2.186
Opslag in stand houden vereist vermogen	405	328
Opslag weerstandsvermogen	9	8
Opslag voor uitvoeringskosten	419	324
Voorwaardelijke onderdelen	1.304	900
Premiemarge	-215	410
	4.584	4.156
Uit de tabel komt naar voren dat de kring een feitelijke premie van 4.584 heeft ontvangen. Deze is lager dan de gedempte kostendekkende premie, rekening houdend met verwacht rendement (4.799). Om een premietekort te voorkomen worden middelen uit het premiedepot ter hoogte van 215 ingezet ter ondersteuning van de premie. De totale beschikbare premie bedraagt dan 4.799 (4.584 + 215) en is daarmee gelijk aan de gedempte kostendekkende premie en derhalve toereikend.		
[10F] Saldo van overdrachten van rechten		
Overgenomen pensioenverplichtingen	326	325
Overgedragen pensioenverplichtingen	-192	-132
	134	193
[11F] Pensioenuitkeringen		
<i>Pensioenen</i>		
Ouderdomspensioen	-1.453	-1.295
Partnerpensioen	-267	-213
Wezenpensioen	-12	-10
Invaliditeitspensioen	-145	-153
Subtotaal	-1.877	-1.671
<i>Andere uitkeringen</i>		
Afkoopsommen	-14	-15
Subtotaal	-14	-15
Totaal pensioenuitkeringen	-1.891	-1.686

	2022	2021
[12F] Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico Pensioenfonds		
Pensioenopbouw	-4.769	-5.412
Indexering en overige toeslagen	-5.304	-114
Rentetoevoeging	576	659
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	1.899	1.683
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-89	-73
Wijzigen marktrente	37.402	8.931
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-145	-181
Kanssystemen	30	-941
Wijziging actuariële grondslagen	-1.784	-668
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen	68	94
	27.884	3.978
[13F] Herverzekering		
Premies herverzekering	-557	-568
Uitkeringen uit herverzekering	269	2.124
	-288	1.556
Het arbeidsongeschiktheids- en overlijdensrisico zijn herverzekerd op kapitaalbasis bij elipsLife. Het overlijdensrisico in de netto-pensioenregeling is op rentebasis herverzekerd bij ElipsLife.		
[14F] Pensioenuitvoerings- en administratiekosten		
Administratiekosten	-296	-266
Governancekosten	-94	-79
Advieskosten	-93	-26
Overige kosten	0	0
	-483	-371
De administratiekosten en governancekosten worden in rekening gebracht door de bedrijfsomgeving ter dekking van de kosten. De advieskosten en overige kosten zijn kringspecifieke kosten.		

	2022	2021
[15F] Overige baten en lasten		
Afrekening van het weerstandsvermogen	70	-13
Vrijval kapitalen	0	16
Overige	1	0
	71	3
Saldo van baten en lasten	-6.672	9.725

Bestemming saldo baten en lasten

Statutaire bepaling omtrent de resultaatbestemming

In de statuten is geen bepaling opgenomen over de bestemming saldo baten en lasten.

Resultaatverdeling

Het bestuur heeft besloten het resultaat over het boekjaar als volgt te verdelen

	2022
Algemene reserve	-6.457
Bestemmingsreserve	-215
	-6.672

Actuariële analyse van het saldo van baten en lasten

	2022	2021
Beleggingsopbrengsten	922	10.295
Premies	-941	-1.077
Waardeoverdrachten	-11	12
Kosten	0	0
Uitkeringen	8	-3
Sterfte	125	1.402
Arbeidsongeschiktheid	174	-219
Reguliere mutaties	-61	66
Toeslagverlening	-5.304	-114
Wijziging actuariële grondslagen	-1.784	0
Overige oorzaken	200	-637
	-6.672	9.725

Risicoparagraaf

(bedragen in duizenden euro)

Solvabiliteitsrisico

In de risicoparagraaf binnen het bestuursverslag is het beleid rond risicobeheersing uiteengezet. Hierna wordt een aantal specifieke risico's nader toegelicht en gekwantificeerd.

Het belangrijkste risico dat de collectiviteitkring loopt is het risico dat het niet over genoeg solvabiliteit beschikt. Indien de collectiviteitkring niet solvabel is bestaat het risico dat de collectiviteitkring de premie moet verhogen of dat een beperkte of geen toeslagverlening kan plaatsvinden voor (delen van) het deelnemersbestand. In het uiterste geval dient de collectiviteitkring verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten te verminderen. Hoe solvabel een collectiviteitkring is wordt getoetst aan de hand van de beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad. Hoeveel eigen vermogen de collectiviteitkring aan dient te houden gegeven de financiële risico's die het loopt (na afdekking) op de balans komt tot uitdrukking in de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets. Onder het huidige FTK geldt hierbij dat de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling afgezet wordt tegen de beleidsdekkingsgraad om te bepalen of de collectiviteitkring in een tekort situatie verkeert.

De verschillende standaard risicofactoren hierin worden benoemd onder de noemer S1 tot en met S6, S8 en de S10. Hierna zijn de uitkomsten weergegeven voor de verschillende risicocategorieën op basis van de strategische beleggingsmix ultimo 2022.

	2022		2021	
	€	%	€	%
Renterisico (S1)	3.739	2,6	970	0,4
Aandelen- en vastgoed risico (S2)	10.849	11,3	14.092	11,2
Valutarisico (S3)	2.698	0,6	3.392	0,6
Grondstoffenrisico (S4)	0	0,0	0	0,0
Kredietrisico (S5)	2.196	1,5	3.099	1,6
Verzekeringstechnisch risico (S6)	3.661	1,0	5.245	1,4
Concentratierisico (S8)	0	0,0	0	0,0
Actief beheer risico (S10)	161	0,0	198	0,0
Diversificatie en correlatie-effect	-8.469		-9.526	
Totaal Vereist eigen vermogen	14.835	17,0	17.470	15,2
Dekkingsgraad		113,7		116,0
Beleidsdekkingsgraad		117,6		112,9
Minimaal vereiste dekkingsgraad	91.038	104,3	120.152	104,3
Strategisch vereiste dekkingsgraad	102.105	117,0	132.624	115,2
Feitelijk vereiste dekkingsgraad	103.158	118,2	133.683	116,1

De beleidsdekkingsgraad van het Pensioenfonds is per 31 december 2022 hoger dan de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling volgens het standaardmodel, waardoor de collectiviteitkring niet in een tekort verkeert. Eind boekjaar 2022 bedraagt de beleidsdekkingsgraad 117,6% (2021: 112,9%).

Renterisico

Het renterisico wordt veroorzaakt, doordat de rentegevoeligheid van de verplichtingen afwijkt van de rentegevoeligheid van de beleggingen. De collectiviteitkring kent een langere looptijd voor pensioenverplichtingen dan voor de looptijd van de beleggingen. Onderstaande duratiecijfers geven meer inzicht.

Duratie van de vastrentende waarden (inclusief rentederivaten) 17,8 (2021: 22,1)

Duratie van de pensioenverplichtingen 19,2 (2021: 21,3)

Het pensioenfonds dekt strategisch 65% van het renterisico af op basis van de swapcurve. Onder het Financieel Toetsingskader dient te worden uitgegaan van de DNB-methodiek voor de berekening van het renterisico. De strategische afdekking van het renterisico op basis van de DNB-systhematiek is 67,2%. De werkelijke afdekking van het renterisico op basis van de DNB-systhematiek is 61,4%. Het renterisico wordt daarbij vastgesteld door middel van looptijdafhankelijke renteschokken die worden toegepast op de DNB-rentetermijnstructuur (inclusief UFR). Dit wijkt aldus af van hoe het Pensioenfonds de (strategische) afdekking in de praktijk vormgeeft.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk renterisico bedraagt 4.400 (3,2%) en voor het strategisch renterisico 3.739 (2,6%).

Aandelen- en vastgoedrisico

De collectiviteitkring loopt het risico dat haar beleggingen in aandelen, vastgoed en hedgefonds, private equity in waarde dalen. In het beleggingsbeleid wordt met dergelijke risico's rekening gehouden door ondermeer voldoende spreiding toe te passen in de beleggingsportefeuille naar categorieën, markten en dergelijke. De volatiliteit van de marktwaarden (prijsrisico's) van beleggingen wordt periodiek geëvalueerd en kan leiden tot bijstellingen in het vermogensbeheer. In onderstaande tabel wordt de verdeling naar de verschillende zakelijke waarden categorieën getoond.

	2022		2021	
	€	%	€	%
<i>Verdeling vastgoed en aandelen per categorie:</i>				
Beursgenoteerd vastgoed	2.153	5,5	1.538	2,8
Niet-beursgenoteerd vastgoed	5.004	12,7	4.446	8,1
Ontwikkelde markten (Mature markets)	26.849	68,3	42.314	77,2
Opkomende markten (Emerging markets)	5.286	13,5	6.503	11,9
Private equity	0	0,0	14	0,0
	39.292	100,0	54.815	100,0

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch aandelen- en vastgoedrisico rekening gehouden met de door DNB voorgeschreven schokken die variëren overeenkomstig de risicograad van het type belegging. De buffer voor het feitelijk aandelen- en vastgoedrisico bedraagt 11.575 (12,0%) en voor het strategisch aandelen- en vastgoedrisico 10.849 (11,3%).

Valutarisico

Het valutarisico wordt veroorzaakt, doordat de verplichtingen van de collectiviteitkring in euro's luiden terwijl een gedeelte van de beleggingen van de collectiviteitkring in niet-euro luiden. Het pensioenfonds loopt het risico dat haar buitenlandse beleggingen dalen in waarde als gevolg van valutakoersontwikkelingen. De collectiviteitkring kiest er daarom voor om (een gedeelte) van haar buitenlandse valuta's af te dekken. Zonder afdekking van valutarisico loopt de collectiviteitkring risico bij een daling van vreemde valuta ten opzichte van de euro. Bij een afdekking van meer dan 100% loopt het fonds risico bij een stijging van vreemde valuta ten opzichte van de euro.

	2022		2021	
	€	%	€	%
<i>Totaal beleggingen naar valuta voor afdekking met derivaten</i>				
Euro	62.704	62,9	81.574	60,7
Amerikaanse dollar	24.082	24,2	36.265	26,9
Britse pound sterling	1.003	1,0	1.748	1,3
Japanse yen	1.895	1,9	2.748	2,0
Overige valuta	14.044	14,1	15.549	11,6
Marktwaaarde derivaten	-4.130	-4,1	-3.301	-2,5
	99.598	100,0	134.583	100,0
<i>Totaal beleggingen naar valuta na afdekking met derivaten</i>				
Euro	93.800	94,1	126.774	94,2
Amerikaanse dollar	190	0,2	493	0,4
Britse pound sterling	-9	0,0	-62	0,0
Japanse yen	2	0,0	-17	0,0
Overige valuta	9.745	9,8	10.696	7,9
Marktwaaarde derivaten	-4.130	-4,1	-3.301	-2,5
	99.598	100,0	134.583	100,0

Derivaten

Ter afdekking van de valutarisico's op de effectenportefeuille zijn er door de vermogensbeheerders valutatermijntransacties afgesloten. Deze valutatermijntransacties worden afgesloten in de beleggingsfondsen. Het valutarisico van valuta's van de grootste ontwikkelde markten wordt grotendeels afgedekt (in dit geval US-dollar, Britse Pond en Japanse Yen). Het valutarisico van overige valuta's wordt niet afgedekt omdat het onderdeel is van het verwachte rendement of omdat afdekking te duur of überhaupt niet mogelijk is.

Strategisch dekt de collectiviteitkring 75,5% van het valutarisico af. De feitelijke afdekking van het valutarisico bedraagt 75,8%.

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch valutarisico rekening gehouden met een door DNB voorgeschreven schok van 20% voor valuta in ontwikkelde landen en van 35% voor valuta in opkomende markten die berekend wordt op de niet-euro beleggingen na afdekking. De buffer voor het feitelijk valutarisico bedraagt 2.335 (0,4%) en voor het strategisch valutarisico 2.698 (0,6%).

Kredietrisico

De collectiviteitkring loopt het risico dat één of meerdere van haar tegenpartijen niet aan de voorafgesproken betalingen kan voldoen. Bij de berekening van het kredietrisico dient het effect van de kredietwaardigheid van de partijen, waarin belegd wordt, tot uitdrukking te komen. Het kredietrisico komt tot uitdrukking in de zogenaamde creditspread. Deze creditspread is het verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van de tegenpartij en een uitkering die met volledige zekerheid (risicovrij) tot uitkering zal komen. Het kredietrisico verbonden aan derivatentransacties wordt beheerst door het afsluiten van standaardovereenkomsten met tegenpartijen, het beoordelen van de kredietwaardigheid van tegenpartijen, het spreiden van het transactievolume over verschillende tegenpartijen, het eisen van voldoende onderpand en een adequate monitoring met betrekking tot de gestelde eisen inzake het onderpand.

Het kredietrisico binnen de vastrentende waarden portefeuille kan naast de creditspread eveneens gemeten worden aan de hand van de ratingverdeling van de rentegevoelige beleggingsportefeuille. Deze ratingverdeling wordt afgegeven door een kredietbeoordelaar. Een Europese AAA rating impliceert dat de vastrentende waarden belegging geen kredietrisico loopt. Daarentegen worden beleggingen die geclassificeerd staan onder 'lager dan BBB' als zeer risicovol beschouwd. Cash wordt als kredietrisicovrij beschouwd.

	2022		2021	
	€	%	€	%
<i>Rating vastrentende waarden:</i>				
AAA	19.039	31,7	25.720	32,4
AA	2.037	3,4	238	0,3
A	983	1,6	930	1,2
BBB	2.674	4,4	2.908	3,7
Lager dan BBB	5.993	10,0	7.045	8,9
Not rated	29.394	48,9	42.433	53,5
	60.120	100,0	79.274	100,0
<i>Verdeling vastrentende waarden naar looptijd:</i>				
Resterende looptijd < 1 jaar	33.091	55,1	48.576	61,2
Resterende looptijd > 1 jaar, < 5 jaar	10.532	17,5	14.158	17,9
Resterende looptijd >= 5 jaar	16.497	27,4	16.540	20,9
	60.120	100,0	79.274	100,0

Hoogte buffer

Binnen de berekening van het standaardmodel wordt een kredietrisico becijferd conform de ratingverdeling van de vastrentende waardenportefeuille. Naar mate de rating slechter wordt neemt de te hanteren buffer toe. Afgaande op de hierboven genoemde ratingverdeling resulteert dit in een buffer voor het feitelijk kredietrisico van 2.271 (1,6%) en voor het strategisch kredietrisico van 2.196 (1,5%)

Verzekeringstechnisch risico

Binnen het verzekeringstechnische risico worden in principe alleen risico's meegenomen die verband houden met sterfte. Het omvat de risico's als gevolg van afwijkingen ten opzichte van de verwachte sterfte en afwijkingen van de verwachte sterftetrend (langlevensrisico). Tot het verzekeringstechnische risico worden gerekend: procesrisico, risico-opslag voor afwijkingen ten opzichte van de sterftetrend en negatieve stochastische afwijkingen van de verwachtingswaarde. Deze drie risico's bedragen een percentage van de op actuele waarde berekende technische voorziening. Het procesrisico neemt af naarmate het deelnemersbestand toeneemt, omdat het sterfteproces dan beter kan worden geschat. De beide andere risicofactoren houden respectievelijk rekening met de onzekerheid in de sterftetrend en met de negatieve stochastische afwijkingen.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk verzekeringstechnisch risico bedraagt 3.661 (1,0%) en voor het strategisch verzekeringstechnisch risico 3.661 (1,0%).

Concentratierisico

Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. De spreiding van de portefeuille is in de toelichting op de balans nader toegelicht. Ook "grote posten" zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd.

Aandelen

Verdeling aandelen per sector:

	2022		2021	
	€	%	€	%
Financiële instellingen	5.878	18,3	7.179	14,7
Informatietechnologie	7.370	22,9	12.785	26,2
Industriële ondernemingen	3.543	11,0	4.082	8,4
Niet-duurzame consumentengoederen	2.310	7,2	3.187	6,5
Duurzame consumentengoederen	3.246	10,1	6.324	13,0
Gezondheidszorg	4.484	14,0	5.935	12,2
Energie	338	1,1	1.488	3,0
Nutsbedrijven	858	2,6	1.157	2,4
Telecommunicatie	2.343	7,3	4.394	9,0
Basisindustrieën	1.650	5,1	2.132	4,4
Andere sectoren	115	0,4	155	0,3
	32.135	100,0	48.818	100,0

Totale beleggingen

	2022		2021	
	€	%	€	%
<i>Totale beleggingen naar regio</i>				
Europa	59.599	59,8	79.062	58,8
Noord-Amerika	22.408	22,5	35.461	26,3
Azië	4.076	4,1	5.132	3,8
Opkomende markten	10.514	10,6	12.229	9,1
Overige	3.001	3,0	2.699	2,0
	99.598	100,0	134.583	100,0

Er zijn geen beleggingen uitgeleend en er zijn geen beleggingen in McCain en de aan haar gelieerde ondernemingen.

Hoogte buffer

In het standaardmodel is geen rekening gehouden met een buffer voor concentratierisico. Het risico dient sec kwalitatief toegelicht te worden.

Actief beheer risico

Actief beheer risico ontstaat doordat vermogensbeheerders actief beheer voeren op (delen van) de beleggingsportefeuille. Onder actief beheer worden afwijkende posities in portefeuilles verstaan die worden ingenomen ten opzichte van strategische benchmarks. De mate van actief beheer wordt bepaald aan de hand van de tracking error. Een lage tracking error impliceert dat het feitelijke rendement dicht bij de gekozen benchmark ligt, terwijl een hoge tracking error aangeeft dat het rendement duidelijk van de benchmark afwijkt. Een hogere tracking error impliceert een hoger actief beheer risico.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk actief beheer risico bedraagt 144 (0,0%) en voor het strategisch verzekeringstechnisch risico 161 (0,0%).

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds te Den Haag is voor collectiviteitkring F aan Mercer (Nederland) B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een Actuariële Verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2022.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie. Omdat Mercer (Nederland) B.V. beschikt over een door de toezichthouder goedgekeurde gedragscode, is het toegestaan dat andere actuarissen en deskundigen aangesloten bij Mercer (Nederland) B.V. wel andere werkzaamheden verrichten voor het pensioenfonds.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 174 duizend. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 50 duizend te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruikgemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds voor collectiviteitkring F verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-personregel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van collectiviteitkring F. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van collectiviteitkring F in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel gezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld.

Het eigen vermogen van de collectiviteitkring is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar hoger dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132 waaraan niet wordt voldaan omdat het eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitkring op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Het pensioenfonds heeft in 2022 voor collectiviteitkring F gebruikgemaakt van het 'Besluit toeslagverlening in bijzondere omstandigheden' van 7 juni 2022 (Staatsblad 2022, 211) bij de besluiten tot toeslagverlening per 1 januari 2023. Daarbij heeft het pensioenfonds voor collectiviteitkring F onderbouwd dat is voldaan aan de in het Besluit gestelde voorwaarden.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds voor collectiviteitkring F is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

Amstelveen, 15 juni 2023

ir. M.W. Heemskerk AAG
verbonden aan Mercer (Nederland) B.V.

Toelichting Kring K

Balans per 31 december

(na bestemming saldo; in duizenden euro)

Activa	2022	2021
Beleggingen voor risico Pensioenfondsen [1K]		
Vastgoed	11.713	19.892
Aandelen	64.740	94.484
Vastrentende waarden	165.368	223.315
	241.821	337.691
Vorderingen en overlopende activa [2K]	412	816
Overige activa [3K]	254	821
Totaal activa	242.487	339.328

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Passiva

Stichtingskapitaal en reserves

Algemene reserve [4K]

Bestemmingsreserve [5K]

Technische voorzieningen voor risico Pensioenfonds

Technische voorziening pensioenverplichtingen [6K]

Kortlopende schulden en overlopende passiva [7K]

Totaal passiva

	2022	2021
	31.860	20.468
	229	1.030
	32.089	21.498
	209.870	316.706
	209.870	316.706
	528	1.124
	242.487	339.328

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

	2022	2021
Beleggingsopbrengsten voor risico Pensioenfonds [8K]		
Directe beleggingsopbrengsten	926	979
Indirecte beleggingsopbrengsten	-104.508	-12.280
Kosten van vermogensbeheer	-271	-310
	-103.853	-11.611
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers [9K]	15.486	15.531
Saldo van overdrachten van rechten [10K]	-5.136	-2.176
Pensioenuitkeringen [11K]	-1.853	-1.539
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico Pensioenfonds [12K]	106.836	16.413
Herverzekering [13K]	-728	137
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten [14K]	-348	-344
Overige baten en Lasten [15K]	187	-2
Saldo van baten en lasten	10.591	16.409
Bestemming van het saldo		
Algemene reserve	11.392	15.931
Bestemmingsreserves	-801	478
	10.591	16.409

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Kasstroomoverzicht

(in duizenden euro)

	2022	2021
Pensioenactiviteiten		
Ontvangsten		
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers	15.722	15.295
Uitkeringen uit herverzekering	0	935
Overgenomen pensioenverplichtingen	1.215	133
Overige ¹⁾	133	869
	17.070	17.232
Uitgaven		
Uitgekeerde pensioenen betaald aan de bedrijfsomgeving	-1.848	-1.523
Overgedragen pensioenverplichtingen	-6.983	-2.309
Premies herverzekering	-537	-670
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	-415	-563
Overige	0	-2
	-9.783	-5.067
Totaal Kasstroom uit pensioenactiviteiten	7.287	12.165
Beleggingsactiviteiten		
Ontvangsten		
Directe beleggingsopbrengsten	858	720
Verkopen en aflossingen beleggingen	137.171	68.327
Overige	99	9
	138.128	69.056
Uitgaven		
Aankopen beleggingen	-145.809	-81.536
Kosten van vermogensbeheer	-173	-178
	-145.982	-81.714
Totaal Kasstroom uit beleggingsactiviteiten	-7.854	-12.658
Mutatie liquide middelen	-567	-493
Saldo liquide middelen 1 januari	821	1.314
Saldo liquide middelen 31 december	254	821

1) De post Overige bestaat voornamelijk uit de afrekening van het weerstandsvermogen.

Kring AFM is vanaf 1 januari 2018 operationeel. Per die datum zijn de pensioenaanspraken en het vermogen van Pensioenfonds AFM aan De Nationale APF overgedragen door middel van een collectieve waardeoverdracht en heeft AFM een uitvoeringsovereenkomst met De Nationale APF gesloten.

Fondsspecifieke grondslagen collectiviteitkring Kring K

Het Fonds past bij de samenstelling van de jaarrekening van de collectiviteitkring Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving toe, in het bijzonder RJ610 'Pensioenfondsen'. Deze jaarrekening is opgesteld onder de continuïteitsveronderstelling.

Algemene grondslagen

Algemene grondslagen

Alle bedragen zijn vermeld in duizenden euro's. Beleggingen en pensioenverplichtingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

Opname van een actief of verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de collectiviteitkring zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post nog af te wikkelen transacties. Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Financiële activa en financiële verplichtingen worden in de balans opgenomen op het moment dat contractuele rechten of verplichtingen ten aanzien van dat instrument ontstaan. Een financieel instrument wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot de positie aan een derde zijn overgedragen. Financiële instrumenten (en afzonderlijke componenten van financiële instrumenten)

worden in de geconsolideerde jaarrekening gepresenteerd in overeenstemming met de economische realiteit van de contractuele bepalingen. Presentatie vindt plaats op basis van afzonderlijke componenten van financiële instrumenten als financieel actief, financiële verplichting of als eigen vermogen.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het Bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden frequent beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien. De financiële gevolgen van een herziening worden verwerkt in de periode(n) waarop de herziening betrekking heeft.

Schattingswijzigingen

Het Koninklijk Actuarieel Genootschap heeft in 2022 de prognosetafel AG2022 gepubliceerd. Het fonds heeft besloten over te gaan op deze nieuwe overlevingstafel. Daarnaast zijn ook een aantal andere grondslagen geëvalueerd en aangepast. Dit is in 2022 verantwoord als een schattingswijziging. Ultimo 2022 is de voorziening pensioenverplichtingen verhoogd met € 2.553. Dit is uit te splitsen in de volgende componenten:

– Aanpassing prognosetafel	2.158
– Aanpassing ervaringssterfte	-222
– Aanpassing kostenvoorziening	617

Het effect van deze schattingswijzigingen op de technische voorziening ad € 2.553 is in 2022 in het resultaat verwerkt.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum. Vaststelling van deze reële waarde vindt plaats op basis van de onder de “specifieke grondslagen” beschreven uitgangspunten. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsresultaten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde Valuta

Activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. Baten en lasten voortvloeiend uit transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koersen op transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

Specifieke grondslagen

Beleggingen

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Slechts indien de actuele waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs.

Participaties in beleggingsinstellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor dat soort beleggingen.

Beleggingen voor risico pensioenfondsen en voor risico deelnemers worden op dezelfde wijze gewaardeerd.

Lopende interestposities uit hoofde van beleggingen worden separaat gepresenteerd onder de overige vorderingen.

Vastgoed

– Beursgenoteerd indirect vastgoed

Participaties in vastgoedbeleggingsfondsen met een beursnotering worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende beurskoers.

– Niet-beursgenoteerd indirect vastgoed

Participaties in vastgoedbeleggingsfondsen die geen beursnotering kennen, worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de intrinsieke waarde. Deze waarde wordt ontleend aan de meest recente rapportages van de Fondsmanagers, indien van toepassing gecorrigeerd voor kasstromen in de periode tot balansdatum. De managers waarderen het vastgoed periodiek door middel van externe taxaties.

Aandelen

– Beursgenoteerde aandelen

Beursgenoteerde aandelen worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende beurskoers.

– Niet-beursgenoteerde aandelen

Voor zover aandelen geen beursnotering kennen of indien de totstandkoming van de reële waarde door de markt niet representatief wordt geacht, vindt vaststelling door de vermogensbeheerder plaats. Deze vaststelling wordt verricht met behulp van objectieve en recente marktinformatie en gebruikmakend van algemeen gangbare rekenmodellen, zodat deze vaststelling een afspiegeling is van de reële waarde.

– Beleggingsinstellingen in aandelen

Participaties in beleggingsfondsen in aandelen met een beursnotering worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende koers. Participaties in beleggingsfondsen in aandelen die geen beursnotering kennen worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende beleggingen in aandelen zijn gewaardeerd op actuele waarde conform de hiervoor genoemde grondslagen voor (directe) beleggingen.

Vastrentende waarden

– Obligaties (staats-, bedrijfsobligaties en obligaties opkomende markten)

Beursgenoteerde obligaties worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende beurskoers.

– Beleggingsinstellingen in vastrentende waarden

Participaties in beleggingsfondsen in vastrentende waarden met een beursnotering worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende koers. Participaties in beleggingsfondsen in vastrentende waarden die geen beursnotering kennen worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende beleggingen in vastrentende waarden zijn gewaardeerd op actuele waarde conform de hiervoor genoemde grondslagen voor (directe) beleggingen.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking, worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Overige Activa

– *Liquide middelen*

Liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Onder de liquide middelen zijn opgenomen die kas- en banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan twaalf maanden hebben.

Reserves

De reserves bestaan uit het de algemene reserve en de bestemmingsreserve.

– *Algemene reserve*

Aan de algemene reserve wordt het resultaat over het kalenderjaar toegevoegd dan wel onttrokken dat resteert na bestemming van het resultaat aan de bestemmingsreserve.

– *Bestemmingsreserve*

De collectiviteitkring houdt een bestemmingsreserve premie- en indexatiedepot aan. Indien de gedempte kostendeckende premie, met een minimale premiedekkingsgraad van 105%, van de collectiviteitkring in enig jaar lager is dan de feitelijke premie van 25% van de som van de ongemaximeerde pensioengevende salarissen, dan komt het overschot ten gunste van het premie- en indexatiedepot. Het premie- en indexatiedepot kan gebruikt worden voor de volgende doeleinden:

- In het geval dat de afgesproken CDC premie onvoldoende is om volledige opbouw toe te kennen, wordt het tekort eerst vanuit de bestemmingsreserve premiedepot voldaan, voor zover deze bestemmingsreserve dit toelaat.
- Ter voorkoming van het korten van de pensioenaanspraken en -rechten wordt eerst het saldo van het premie- en indexatiedepot aangewend.
- Indien sprake is van een gedeeltelijke toeslagverlening aan actieve deelnemers (i.e. jaarlijkse toeslagverlening kleiner dan de jaarlijkse (niet-incidentele) loonontwikkeling bij de werkgever over het voorgaande jaar) kan vanuit het premie- en indexatiedepot de toeslagverlening worden verruimd tot maximaal de jaarlijkse (niet-incidentele) loonontwikkeling bij de werkgever over het voorgaande kalenderjaar. Een eventuele aanvullende indexatie vanuit het premie- en indexatiedepot vindt plaats vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110%.

De waarde van deze bestemmingsreserve wordt niet betrokken in de berekening van de dekkingsgraad.

Technische voorzieningen

De voorziening voor pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toezeggingen tot) toeslagen. Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken.

De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.

Bij de berekening van de voorziening wordt tevens rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit, op basis van de toekomstig op te bouwen aanspraken. Hierbij wordt geen rekening gehouden met revalidatiekansen.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van prudente grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen. De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen:

- Interest: de rentetermijnstructuur ultimo 2022 zoals gepubliceerd door DNB;
- Sterfte: Prognosetafel AG2022 (startjaar 2023) met toepassing van (fondsspecifieke) ervaringssterfte, gebaseerd op basis van het inkomensniveau van de kring;

- Gehuwdheid: Bij de vaststelling van de voorziening voor partnerpensioen wordt na pensioeningang uitgegaan van de werkelijke gehuwdheid/partnerschap. Tot pensioeningang wordt het onbepaalde partnersysteem gehanteerd. Hierbij wordt uitgegaan van 100% gehuwdheid;
- Uitkeringen: de uitkeringen worden continu betaalbaar verondersteld;
- Leeftijden: de leeftijd wordt in jaren en maanden nauwkeurig vastgesteld;
- Leeftijdsverschil: het leeftijdsverschil tussen man en vrouw is op drie jaar gesteld (man ouder dan vrouw);
- Kosten: in de voorziening pensioenverplichtingen is een excassovoorziening begrepen van 2,3% van de netto voorziening;
- Toeslagen: deze worden verwerkt in de technische voorzieningen indien het Bestuur het besluit tot toeslagverlening heeft genomen in het verslagjaar. De kring financiert de toeslagen uit de eigen middelen. In de Abtn zijn met betrekking tot de toeslagverlening nadere regels vastgelegd. In 2022 heeft het fonds de volgende toeslagen toegekend (2021: Geen):
2022
 - Een toeslag van 1,50% voor actieve deelnemers (reeds actief voor 31-12-2015) per 1-1-2023.
- 2021
 - Een toeslag van 1,22% voor actieve deelnemers (reeds actief voor 31-12-2015) per 1-1-2023.

Het arbeidsongeschiktheids- en overlijdensrisico zijn verzekerd op kapitaalbasis bij ElipsLife.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening. Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

Verbonden partijen

Transacties met verbonden partijen (zie de toelichting op de staat van baten en lasten) worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Van deze transacties wordt de aard en de omvang van de transactie en andere informatie, die nodig is voor het verschaffen van het inzicht, toegelicht.

Resultaatbepaling

Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfondsen

Beleggingsresultaten zijn aan de periode toegerekend waarop ze betrekking hebben. Directe en indirecte resultaten en aan de verslagperiode toe te rekenen (gefactureerde of nog te factureren) kosten van beleggingen, worden afzonderlijk gepresenteerd. Onder de directe resultaten worden opbrengsten uit rente, dividend en dergelijke gepresenteerd. Dividend wordt op het moment van betaalbaarstelling verantwoord. Waardeveranderingen zijn indirecte beleggingsresultaten en worden aan de periode toegerekend waarin zij optreden.

Premiebijdragen van werkgevers en werknemers

De ontvangen vergoedingen van de werkgever bedraagt 25% van de som van de ongemaximeerde pensioengevende salarissen.

Saldo overdrachten van rechten

Deze post omvat het saldo van ontvangen en betaalde bedragen verband houdend met overdracht van pensioenaanspraken.

Pensioenuitkeringen

Hieronder zijn opgenomen de ten laste van het verslagjaar komende uitkeringen inzake ouderdoms-, partner-, wezen- en invaliditeitspensioen, alsmede afkoopsommen en overige uitkeringen overeenkomstig de pensioenregeling. De uitkeringen komen te laste van de individuele kringen

Mutatie Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

Onder de toelichting onder technische voorzieningen zijn de grondslagen voor de mutatie voorziening pensioenverplichtingen opgenomen.

Herverzekering

Hieronder zijn opgenomen de ten laste van het verslagjaar komende premies aan de herverzekeraar en ten gunste van het verslagjaar komende uitkeringen van de herverzekeraar inzake arbeidsongeschiktheid en overlijden.

Pensioenuitvoerings- en administratiekosten

Deze betreffen de aan het verslagjaar toe te rekenen uitvoerings- en administratiekosten. De administratiekosten worden gezamenlijk betaald vanuit het Fonds. Elke collectiviteitkring betaalt een vooraf afgesproken vergoeding aan het Fonds. Het verschil tussen de vergoedingen vanuit de collectiviteitkringen en de werkelijke pensioenuitvoerings- en administratiekosten wordt gedragen door AZL en NNIP.

Overige baten en lasten

De overige baten en lasten zijn opgenomen voor de aan het verslagjaar toe te rekenen bedragen.

Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht geeft inzicht in de herkomst en aanwending van kasmiddelen. De kasstromen zijn gerubriceerd naar kasstroom uit pensioenactiviteiten, kasstroom uit beleggingsactiviteiten. Bij het opstellen van het kasstroomoverzicht is de directe methode gehanteerd.

Toelichting op de balans per 31 december

(na bestemming saldo; in duizenden euro)

Activa	2022	2021
[1K] Beleggingen voor risico Pensioenfonds		
Vastgoed		
Stand 1 januari	19.892	16.349
Aankopen	1.035	109
Verkopen	-8.435	0
Gerealiseerd resultaat	256	0
Niet-gerealiseerd resultaat	-1.035	3.434
Stand 31 december	11.713	19.892
Aandelen		
Stand 1 januari	94.484	98.087
Aankopen	53.807	236
Verkopen	-67.844	-20.100
Gerealiseerd resultaat	13.340	3.438
Niet-gerealiseerd resultaat	-29.047	12.823
Stand 31 december	64.740	94.484
Vastrentende waarden		
Stand 1 januari	223.315	222.325
Aankopen	90.966	81.192
Verkopen	-60.891	-48.227
Gerealiseerd resultaat	-17.654	3.425
Niet-gerealiseerd resultaat	-70.368	-35.400
Stand 31 december	165.368	223.315
Totaal beleggingen voor risico Pensioenfonds	241.821	337.691

Bij de levelindeling zijn ook de overige balansposten met betrekking tot de beleggingen meegenomen. Deze totale waarde van de beleggingen sluit aan bij de risicoparagraaf.

	Level 1	Level 2	Level 3	Level 4	Stand ultimo 2022
Vastgoed	3.944	11.736	0	0	15.680
Aandelen	60.135	3	0	0	60.138
Vastrentende waarden	152.750	0	13.364	0	166.114
Private Equity fondsen	0	0	0	0	0
Valutatermijncontracten	0	0	630	0	630
Futures	443	0	0	0	443
Interest Rate Swaps	0	0	-15.701	0	-15.701
Credit Default Swaps	0	0	-3	0	-3
Overig	14.630	0	0	0	14.630
Totaal belegd vermogen	231.902	11.739	-1.710	0	241.931

	Level 1	Level 2	Level 3	Level 4	Stand ultimo 2021
Vastgoed	12.088	10.225	0	0	22.313
Aandelen	90.629	4	0	0	90.633
Vastrentende waarden	213.680	0	9.832	0	223.512
Private Equity fondsen	0	0	25	0	25
Valutatermijncontracten	0	0	451	0	451
Futures	-48	0	0	0	-48
Interest Rate Swaps	0	0	-13.531	0	-13.531
Credit Default Swaps	0	0	-85	0	-85
Overig	14.558	0	0	0	14.558
Totaal belegd vermogen	330.907	10.229	-3.308	0	337.828

Bij de levelindeling is het doorkijk-principe toegepast, waarbij één niveau dieper is gekeken, waardoor liquiditeiten en derivaten apart zijn weergegeven en de bedragen per categorie en op totaalniveau afwijken van de bedragen in de specificaties hiervoor. De derivaten die in de fondsen zijn opgenomen hebben in het Jaarverslag 2021 nog de waarderingsmethode meegekregen van de fondsen waarin ze zijn opgenomen, namelijk level 2. In het Jaarverslag 2022 zijn de derivaten als losse componenten bekeken en is de waarderingsmethode aangepast naar level 3. Dit is ook in de vergelijkende cijfers aangepast.

Methodiek bepaling marktwaarde:

Level 1: Genoteerde marktprijzen

Level 2: Afgeleide marktnotering of Onafhankelijke taxaties

Level 3: NCW berekening

Level 4: Andere methode

De beleggingen bevatten geen directe beleggingen in de aangesloten onderneming. Ook wordt er niet direct gebruik gemaakt van het uitlenen van effecten (securities lending). Het afdekken van rente- of valutarisico's en het hieraan gerelateerd verstrekken of aanhouden van onderpand gebeurt in de beleggingsfondsen en niet door de collectiviteitkring zelf.

	2022	2021
[2K] Vorderingen en overlopende activa		
Beleggingen	67	99
Ondernemingen	0	236
Verzekeringsmaatschappijen	278	469
Uitkeringen	0	0
Overige debiteuren	67	12
Totaal vorderingen en overlopende activa	412	816
Alle vorderingen hebben een looptijd van korter dan één jaar.		
[3K] Overige activa		
Depotbanken	43	39
ING Bank N.V.	211	782
	254	821
De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de collectiviteitkring.		
Passiva		
Stichtingskapitaal en reserves		
[4K] Algemene reserve		
Stand per 1 januari	20.468	4.537
Saldobestemming boekjaar	11.392	15.931
	31.860	20.468

	2022		2021	
[5K] Bestemmingsreserve				
Stand per 1 januari	1.030		552	
Saldobestemming boekjaar	-801		478	
	229		1.030	
Totaal eigen vermogen	32.089		21.498	
<i>Het minimaal vereist vermogen bedraagt</i>	219.017	104,4%	330.380	104,3%
<i>Het vereist vermogen bedraagt</i>	241.926	115,3%	355.976	112,4%
<i>De dekkingsgraad is</i>		115,2%		106,5%
<i>De beleidsdekkingsgraad is</i>		110,4%		103,2%
De dekkingsgraad is vastgesteld als het totale pensioenvermogen van 241.730 (2021: 337.174) gedeeld door de totale technische voorzieningen.				
De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde dekkingsgraad van de 12 maanden voorafgaand aan het moment van vaststelling.				
Technische voorzieningen				
[6K] Technische voorziening pensioenverplichtingen				
Het verloop van de voorziening is als volgt:				
Stand per 1 januari	316.706		333.119	
Pensioenopbouw	13.232		11.543	
Indexering en overige toeslagen	1.545		2.103	
Rentetoevoeging	-1.588		-1.841	
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-1.832		-1.552	
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	228		200	
Wijzigen marktrente	-117.070		-24.894	
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-4.989		-2.243	
Kanssystemen	1.059		594	
Wijziging actuariële grondslagen	2.553		0	
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen	26		-323	
Stand per 31 december	209.870		316.706	
De benodigde rentetoevoeging is gebaseerd op de 1-jaarsrente van -0,49% (2021: -0,53%)				

De voorziening pensioenverplichtingen is als volgt opgebouwd:

Actieve deelnemers

Gewezen deelnemers

Pensioengerechtigden

	2022	2021
	97.047	151.474
	85.614	130.131
	27.209	35.101
	209.870	316.706
Totaal technische voorzieningen	209.870	316.706
[7K] Kortlopende schulden en overlopende passiva		
Schulden inzake vermogensbeheer	231	133
Schulden inzake pensioen- en administratiekosten	12	33
Belastingen en sociale premies	49	45
Verzekeringsmaatschappijen	0	0
Schulden uit hoofde van waardeoverdrachten	231	863
Overige crediteuren	5	50
	528	1.124

Alle schulden hebben een looptijd van korter dan één jaar.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Er zijn meerjarige contracten met de vermogensbeheerder en de administrateur afgesloten. Deze contracten zijn na verlenging jaarlijks opzegbaar. De contracten zijn tussentijds opzegbaar indien de uitbestedingspartij toerekenbaar blijft tekortkomen in de nakoming van haar verplichtingen uit hoofde van de overeenkomst. Collectiviteitkring K beschikt over een intra-day kredietfaciliteit op de bankrekening ter grootte van 75.

Wanneer de collectiviteitkring ophoudt te bestaan bestaat het recht op terugbetaling van het gestorte weerstandsvermogen, zoals opgenomen in de jaarrekening van de bedrijfsomgeving (zie [4]).

Gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe UFR-Methodiek

Conform de Pensioenwet toetst de Commissie Parameters uiterlijk iedere vijf jaar de voorgeschreven economische en rekenkundige uitgangspunten en komt vervolgens met haar oordeel. Het vorige advies dateert van 2019. Met de mogelijke inwerkingtreding van de Wtp per 1 juli 2023 is de Commissie gevraagd om eerder met een nieuw advies te komen.

Onderdeel van het advies is het vaststellen van de parameters van de zogeheten Ultimate Forward Rate (UFR)-methode. Met het advies heeft DNB besloten een aanpassing door te voeren in de UFR-methodiek die vanaf 1 januari 2021 stapsgewijs werd doorgevoerd. De belangrijkste wijziging is dat de nieuwe UFR-methode leidt tot een DNB-curve die tot een looptijd van 50 jaar gelijk is aan de swapcurve.

In de per 31 december 2022 berekende voorzieningen en dekkingsgraden is rekening gehouden met de tot dat moment geldende stapsgewijze invoering van de UFR-methodiek. De meest recente aanpassing hierin dateert van 1 januari 2022. De wijziging volgens het advies van de Commissie van 30 november 2022 gaat in per 1 januari 2023. De impact van de verschillende aanpassingen in de DNB-rentetermijnstructuren op de voorzieningen en dekkingsgraden is in de volgende tabel weergegeven.

	Huidige RTS	DNB RTS nieuw
Technische voorziening	209.870	211.616
Dekkingsgraad	115,2%	114,2%
Strategisch vereiste dekkingsgraad	115,3%	115,3%

Toelichting op de staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

Bezoldiging belanghebbendenorgaan

Het belanghebbendenorgaan heeft in 2022 een vergoeding en reiskostenvergoeding van in totaal € 11 ontvangen.

Verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen de verbonden partijen het fonds, de aangesloten ondernemingen en hun bestuurders. Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op, (voormalige) bestuurders.

Baten en lasten	2022	2021
[8K] Beleggingsopbrengsten voor risico Pensioenfonds		
Directe beleggingsopbrengsten		
Vastgoed	112	110
Aandelen	333	305
Vastrentende waarden	252	193
Derivaten	0	0
Overige beleggingen	233	377
Subtotaal	930	985
Banken	-4	-6
Totaal directe beleggingsopbrengsten	926	979
Indirecte beleggingsopbrengsten		
<i>Gerealiseerde resultaten</i>		
Vastgoed	256	0
Aandelen	13.340	3.438
Vastrentende waarden	-17.654	3.425
	-4.058	6.863
<i>Ongerealiseerde resultaten</i>		
Vastgoed	-1.035	3.434
Aandelen	-29.047	12.823
Vastrentende waarden	-70.368	-35.400
	-100.450	-19.143
Totaal indirecte beleggingsopbrengsten	-104.508	-12.280

	2022	2021
Kosten van vermogensbeheer		
Beheerloon	-271	-310
Totaal kosten vermogensbeheer	-271	-310
De transactiekosten zijn in de koers verwerkt en in het jaarwerk niet apart zichtbaar gemaakt. De transactiekosten bedragen 0,18% (2021: 0,09%) van het belegd vermogen.		
Totaal beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds	-103.853	-11.611
[9K] Premiebijdragen van werkgevers en werknemers		
Pensioenpremie werkgevers en werknemers	15.159	15.204
Bijdrage weerstandsvermogen	27	27
Bijdrage uitvoeringskosten	300	300
Inkoopsommen	0	0
	15.486	15.531
Kostendeekkende premie	18.051	16.524
Gedempte kostendeekkende premie	16.224	14.781
Feitelijke premie regulier	15.486	15.531
De kostendeekkende premie is als volgt samengesteld:		
Actuarieel benodigd	14.225	12.531
Opslag in stand houden vereist vermogen	1.764	1.471
Opslag weerstandsvermogen	27	27
Opslag voor uitvoeringskosten	300	300
Koopsom onvoorwaardelijke indexatie	1.735	2.195
	18.051	16.524
De gedempte kostendeekkende premie is als volgt samengesteld:		
Actuarieel benodigd	7.072	5.846
Opslag in stand houden vereist vermogen	877	686
Opslag weerstandsvermogen	27	27
Opslag voor uitvoeringskosten	300	300
Voorwaardelijke onderdelen	6.213	5.727
Koopsom onvoorwaardelijke indexatie	1.735	2.195
	16.224	14.781

	2022	2021
De feitelijke premie is als volgt samengesteld:		
Actuarieel benodigd	14.225	5.846
Opslag in stand houden vereist vermogen	0	686
Opslag weerstandsvermogen	27	27
Opslag voor uitvoeringskosten	300	300
Voorwaardelijke onderdelen	0	5.727
Koopsom onvoorwaardelijke indexatie	1.735	2.195
Beschikbaar voor dotatie / onttrekking bestemmingsreserve	-1.600	478
Premiemarge	799	272
	15.486	15.531
[10K] Saldo van overdrachten van rechten		
Overgenomen pensioenverplichtingen	984	133
Overgedragen pensioenverplichtingen	-6.120	-2.309
	-5.136	-2.176
[11K] Pensioenuitkeringen		
<i>Pensioenen</i>		
Ouderdomspensioen	-1.409	-1.143
Partnerpensioen	-399	-361
Wezenpensioen	-44	-35
Invaliditeitspensioen	0	0
Subtotaal	-1.852	-1.539
<i>Andere uitkeringen</i>		
Afkoopsommen	-1	0
Subtotaal	-1	0
Totaal pensioenuitkeringen	-1.853	-1.539

	2022	2021
[12K] Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico Pensioenfonds		
Pensioenopbouw	-13.232	-11.543
Indexering en overige toeslagen	-1.545	-2.103
Rentetoevoeging	1.588	1.841
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	1.832	1.552
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-228	-200
Wijzigen marktrente	117.070	24.894
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	4.989	2.243
Kanssystemen	-1.059	-594
Wijziging actuariële grondslagen	-2.553	0
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen	-26	323
	106.836	16.413
[13K] Herverzekering		
Premies herverzekering	-728	-758
Uitkeringen uit herverzekering	0	895
Winstdeling herverzekering	0	0
	-728	137
Het arbeidsongeschiktheids- en overlijdensrisico zijn herverzekerd op kapitaalbasis bij ElipsLife.		
[14K] Pensioenuitvoerings- en administratiekosten		
Administratiekosten	-236	-236
Governancekosten	-68	-80
Advieskosten	-44	-28
Overige kosten	0	0
	-348	-344
De administratiekosten en governancekosten worden in rekening gebracht door de bedrijfsomgeving ter dekking van de kosten. De advieskosten en overige kosten zijn kring specifieke kosten.		
[15K] Overige baten en lasten		
Afrekening van het weerstandsvermogen	192	-2
Diverse	-5	0
	187	-2
Saldo van baten en lasten	10.591	16.409

Bestemming saldo baten en lasten

Statutaire bepaling omtrent de resultaatbestemming

In de statuten is geen bepaling opgenomen over de bestemming saldo baten en lasten.

Resultaatverdeling

Het bestuur heeft besloten het resultaat over het boekjaar als volgt te verdelen

	2022
Algemene reserve	11.392
Bestemmingsreserve	-801
	10.591

Actuariële analyse van het saldo van baten en lasten

	2022	2021
Beleggingsopbrengsten	14.805	15.123
Premies	-774	505
Waardeoverdrachten	-147	67
Kosten	-11	-13
Uitkeringen	-21	13
Sterfte	-236	416
Arbeidsongeschiktheid	-823	-115
Reguliere mutaties	13	-15
Toeslagverlening	190	92
Wijziging actuariële grondslagen	-2.553	0
Overige oorzaken	148	336
	10.591	16.409

Risicoparagraaf

(bedragen in duizenden euro)

Solvabiliteitsrisico

In de risicoparagraaf binnen het bestuursverslag is het beleid rond risicobeheersing uiteengezet. Hierna wordt een aantal specifieke risico's nader toegelicht en gekwantificeerd.

Het belangrijkste risico dat de collectiviteitkring loopt is het risico dat het niet over genoeg solvabiliteit beschikt. Indien de collectiviteitkring niet solvabel is bestaat het risico dat de collectiviteitkring de premie moet verhogen of dat een beperkte of geen toeslagverlening kan plaatsvinden voor (delen van) het deelnemersbestand. In het uiterste geval dient de collectiviteitkring verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten te verminderen. Hoe solvabel een collectiviteitkring is wordt getoetst aan de hand van de beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad. Hoeveel eigen vermogen de collectiviteitkring aan dient te houden gegeven de financiële risico's die het loopt (na afdekking) op de balans komt tot uitdrukking in de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets. Onder het huidige FTK geldt hierbij dat de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling afgezet wordt tegen de beleidsdekkingsgraad om te bepalen of de collectiviteitkring in een tekort situatie verkeert.

De verschillende standaard risicofactoren hierin worden benoemd onder de noemer S1 tot en met S6, S8 en de S10. Hierna zijn de uitkomsten weergegeven voor de verschillende risicocategorieën op basis van de strategische beleggingsmix ultimo 2022.

	2022		2021	
	€	%	€	%
Renterisico (S1)	12.725	4,3	4.661	0,7
Aandelen- en vastgoed risico (S2)	19.885	8,1	29.260	8,2
Valutarisico (S3)	5.179	0,4	7.689	0,5
Grondstoffenrisico (S4)	0	0,0	0	0,0
Kredietrisico (S5)	4.900	1,5	7.560	1,5
Verzekeringstechnisch risico (S6)	8.341	1,0	13.760	1,5
Concentratierisico (S8)	0	0,0	0	0,0
Actief beheer risico (S10)	318	0,0	439	0,0
Diversificatie en correlatie-effect	-19.292		-24.099	
Totaal Vereist eigen vermogen	32.056	15,3	39.270	12,4
Dekkingsgraad		115,2		106,5
Beleidsdekkingsgraad		110,4		103,2
Minimaal vereiste dekkingsgraad	219.017	104,4	330.380	104,3
Strategisch vereiste dekkingsgraad	241.926	115,3	355.976	112,4
Feitelijk vereiste dekkingsgraad	243.881	116,2	360.458	113,8

De beleidsdekkingsgraad van het Pensioenfonds is per 31 december 2022 lager dan de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling volgens het standaardmodel, waardoor de collectiviteitkring in een tekort verkeert. Eind boekjaar 2022 bedraagt de beleidsdekkingsgraad 110,4% (2021: 103,2%).

Renterisico

Het renterisico wordt veroorzaakt, doordat de rentegevoeligheid van de verplichtingen afwijkt van de rentegevoeligheid van de beleggingen. De collectiviteitkring kent een langere looptijd voor pensioenverplichtingen dan voor de looptijd van de beleggingen. Onderstaande duratiecijfers geven meer inzicht.

Duratie van de vastrentende waarden (inclusief rentederivaten) 20,9 (2021: 27,8)

Duratie van de pensioenverplichtingen 26,2 (2021: 28,3)

Het pensioenfonds dekt strategisch 60,0% van het renterisico af op basis van de swapcurve. Onder het Financieel Toetsingskader dient te worden uitgegaan van de DNB-methodiek voor de berekening van het renterisico. De strategische afdekking van het renterisico op basis van de DNB-systhematiek is 62,7%. De werkelijke afdekking van het renterisico op basis van de DNB-systhematiek is 61,4%. Het renterisico wordt daarbij vastgesteld door middel van looptijdafhankelijke renteschokken die worden toegepast op de DNB-rentetermijnstructuur (inclusief UFR). Dit wijkt aldus af van hoe het Pensioenfonds de (strategische) afdekking in de praktijk vormgeeft.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk renterisico bedraagt 13.166 (4,4%) en voor het strategisch renterisico 12.725 (4,3%).

Aandelen- en vastgoedrisico

De collectiviteitkring loopt het risico dat haar beleggingen in aandelen, vastgoed, hedgefonds en private equity in waarde dalen. In het beleggingsbeleid wordt met dergelijke risico's rekening gehouden door ondermeer voldoende spreiding toe te passen in de beleggingsportefeuille naar categorieën, markten en dergelijke. De volatiliteit van de marktwaarden (prijrisico's) van beleggingen wordt periodiek geëvalueerd en kan leiden tot bijstellingen in het vermogensbeheer. In onderstaande tabel wordt de verdeling naar de verschillende zakelijke waarden categorieën getoond.

Verdeling vastgoed en aandelen per categorie:

	2022		2021	
	€	%	€	%
Beursgenoteerd vastgoed	3.944	5,2	12.088	10,7
Niet-beursgenoteerd vastgoed	11.736	15,5	10.225	9,1
Ontwikkelde markten (Mature markets)	49.060	64,7	76.818	68,0
Opkomende markten (Emerging markets)	11.078	14,6	13.815	12,2
Private equity	0	0,0	25	0,0
	75.818	100,0	112.971	100,0

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch aandelen- en vastgoedrisico rekening gehouden met de door DNB voorgeschreven schokken die variëren overeenkomstig de risicograad van het type belegging. De buffer voor het feitelijk aandelen- en vastgoedrisico bedraagt 21.413 (8,8%) en voor het strategisch aandelen- en vastgoedrisico 19.885 (8,1%).

Valutarisico

Het valutarisico wordt veroorzaakt, doordat de verplichtingen van de collectiviteitkring in euro's luiden terwijl een gedeelte van de beleggingen van de collectiviteitkring in niet-euro luiden. De collectiviteitkring loopt het risico dat haar buitenlandse beleggingen dalen in waarde als gevolg van valutakoersontwikkelingen. De collectiviteitkring kiest er daarom voor om (een gedeelte) van haar buitenlandse valuta's af te dekken. Zonder afdekking van valutarisico loopt de collectiviteitkring risico bij een daling van vreemde valuta ten opzichte van de euro. Bij een afdekking van meer dan 100% loopt de collectiviteitkring risico bij een stijging van vreemde valuta ten opzichte van de euro.

	2022		2021	
	€	%	€	%
<i>Totaal beleggingen naar valuta voor afdekking met derivaten</i>				
Euro	172.581	71,3	227.779	67,4
Amerikaanse dollar	48.198	19,9	77.963	23,1
Britse pound sterling	1.917	0,8	3.904	1,2
Japanse yen	3.439	1,4	5.792	1,7
Overige valuta	30.427	12,6	35.611	10,5
Marktwaaarde derivaten	-14.631	-6,0	-13.221	-3,9
	241.931	100,0	337.828	100,0
<i>Totaal beleggingen naar valuta na afdekking met derivaten</i>				
Euro	233.437	96,4	316.105	93,6
Amerikaanse dollar	437	0,2	6.873	2,0
Britse pound sterling	-15	0,0	342	0,1
Japanse yen	3	0,0	810	0,2
Overige valuta	22.700	9,4	26.919	8,0
Marktwaaarde derivaten	-14.631	-6,0	-13.221	-3,9
	241.931	100,0	337.828	100,0

Derivaten

Ter afdekking van de valutarisico's op de effectenportefeuille zijn er door de vermogensbeheerders valutatermijntransacties afgesloten. Deze valutatermijntransacties worden afgesloten in de beleggingsfondsen. Het valutarisico van valuta's van de grootste ontwikkelde markten wordt grotendeels afgedekt (in dit geval US-dollar, Britse Pond en Japanse Yen). Het valutarisico van overige valuta's wordt niet afgedekt omdat het onderdeel is van het verwachte rendement of omdat afdekking te duur of überhaupt niet mogelijk is.

Strategisch dekt de collectiviteitkring 73,5% van het valutarisico af. De feitelijke afdekking van het valutarisico bedraagt 72,5%.

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch valutarisico rekening gehouden met een door DNB voorgeschreven schok van 20% voor valuta in ontwikkelde landen en van 35% voor valuta in opkomende markten die berekend wordt op de niet-euro beleggingen na afdekking. De buffer voor het feitelijk valutarisico bedraagt 5.379 (0,4%) en voor het strategisch valutarisico 5.179 (0,4%).

Kredietrisico

De collectiviteitkring loopt het risico dat één of meerdere van haar tegenpartijen niet aan de voorafgesproken betalingen kan voldoen. Bij de berekening van het kredietrisico dient het effect van de kredietwaardigheid van de partijen, waarin belegd wordt, tot uitdrukking te komen. Het kredietrisico komt tot uitdrukking in de zogenaamde creditspread. Deze creditspread is het verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van de tegenpartij en een uitkering die met volledige zekerheid (risicovrij) tot uitkering zal komen. Het kredietrisico verbonden aan derivatentransacties wordt beheerst door het afsluiten van standaardovereenkomsten met tegenpartijen, het beoordelen van de kredietwaardigheid van tegenpartijen, het spreiden van het transactievolume over verschillende tegenpartijen, het eisen van voldoende onderpand en een adequate monitoring met betrekking tot de gestelde eisen inzake het onderpand.

Het kredietrisico binnen de vastrentende waarden portefeuille kan naast de creditspread eveneens gemeten worden aan de hand van de ratingverdeling van de rentegevoelige beleggingsportefeuille. Deze ratingverdeling wordt afgegeven door een kredietbeoordelaar. Een Europese AAA rating impliceert dat de vastrentende waarden belegging geen kredietrisico loopt. Daarentegen worden beleggingen die geclassificeerd staan onder 'lager dan BBB' als zeer risicovol beschouwd. Cash wordt als kredietrisicovrij beschouwd.

Rating vastrentende waarden:

	2022		2021	
	€	%	€	%
AAA	42.839	25,8	73.210	32,8
AA	6.536	3,9	445	0,2
A	93.819	56,5	120.905	54,1
BBB	7.238	4,4	8.273	3,7
Lager dan BBB	15.501	9,3	20.377	9,1
Not rated	181	0,1	302	0,1

166.114	100,0	223.512	100,0
---------	-------	---------	-------

Verdeling vastrentende waarden naar looptijd:

Resterende looptijd < 1 jaar	103.286	62,2	143.411	64,2
Resterende looptijd 1 <> 5 jaar	32.487	19,6	48.635	21,7
Resterende looptijd >= 5 jaar	30.341	18,3	31.466	14,1

166.114	100,1	223.512	100,0
---------	-------	---------	-------

Hoogte buffer

Binnen de berekening van het standaardmodel wordt een kredietrisico becijferd conform de ratingverdeling van de vastrentende waardenportefeuille. Naar mate de rating slechter wordt neemt de te hanteren buffer toe. Afgaande op de hierboven genoemde ratingverdeling resulteert dit in een buffer voor het feitelijk kredietrisico van 5.380 (1,6%) en voor het strategisch kredietrisico van 4.900 (1,5%).

Verzekeringstechnisch risico

Binnen het verzekeringstechnische risico worden in principe alleen risico's meegenomen die verband houden met sterfte. Het omvat de risico's als gevolg van afwijkingen ten opzichte van de verwachte sterfte en afwijkingen van de verwachte sterftetrend (langlevenrisico). Tot het verzekeringstechnische risico worden gerekend: procesrisico, risico-opslag voor afwijkingen ten opzichte van de sterftetrend en negatieve stochastische afwijkingen van de verwachtingswaarde. Deze drie risico's bedragen een percentage van de op actuele waarde berekende technische voorziening. Het procesrisico neemt af naarmate het deelnemersbestand toeneemt, omdat het sterfteproces dan beter kan worden geschat. De beide andere risicofactoren houden respectievelijk rekening met de onzekerheid in de sterftetrend en met de negatieve stochastische afwijkingen.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk verzekeringstechnisch risico bedraagt 8.341 (1,0%) en voor het strategisch verzekeringstechnisch risico 8.341 (1,0%).

Concentratierisico

Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. De spreiding van de portefeuille is in de toelichting op de balans nader toegelicht. Ook "grote posten" zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd.

Aandelen

Verdeling aandelen per sector:

	2022		2021	
	€	%	€	%
Financiële instellingen	11.092	18,4	13.474	14,9
Informatietechnologie	13.791	22,9	23.780	26,2
Industriële ondernemingen	6.535	10,9	7.497	8,3
Niet-duurzame consumentengoederen	4.306	7,2	5.895	6,5
Duurzame consumentengoederen	6.112	10,2	11.717	12,9
Gezondheidszorg	8.220	13,7	10.821	11,9
Energie	693	1,1	2.789	3,1
Nutsbedrijven	1.594	2,6	2.127	2,3
Telecommunicatie	4.426	7,4	8.206	9,1
Basisindustrieën	3.139	5,2	4.028	4,4
Andere sectoren	230	0,4	299	0,3
	60.138	100,0	90.633	100,0

Totale beleggingen

	2022		2021	
	€	%	€	%
<i>Verdeling totale beleggingen naar regio:</i>				
Europa	156.628	64,7	212.895	63,0
Noord-Amerika	42.754	17,7	75.638	22,4
Azië	7.704	3,2	11.576	3,4
Opkomende markten	25.884	10,7	30.961	9,2
Overige	8.961	3,7	6.758	2,0
	241.931	100,0	337.828	100,0

Er zijn geen beleggingen uitgeleend en er zijn geen beleggingen in het zelfstandig bestuursorgaan AFM.

Hoogte buffer

In het standaardmodel is geen rekening gehouden met een buffer voor concentratierisico. Het risico dient sec kwalitatief toegelicht te worden.

Actief beheer risico

Actief beheer risico ontstaat doordat vermogensbeheerders actief beheer voeren op (delen van) de beleggingsportefeuille. Onder actief beheer worden afwijkende posities in portefeuilles verstaan die worden ingenomen ten opzichte van strategische benchmarks. De mate van actief beheer wordt bepaald aan de hand van de toegestane afwijking, uitgedrukt in een statistische maatstaf, de 'tracking error'. Een lage tracking error impliceert dat het feitelijke rendement dicht bij de gekozen benchmark ligt, terwijl een hoge tracking error aangeeft dat het rendement duidelijk van de benchmark kan afwijken. Een hogere tracking error impliceert daarmee een hoger actief beheer risico.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk actief beheer risico bedraagt 293 (0,0%) en voor het strategisch actief beheer risico 318 (0,0%).

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds te Den Haag is voor collectiviteitkring K aan Mercer (Nederland) B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een Actuariële Verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2022.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie. Omdat Mercer (Nederland) B.V. beschikt over een door de toezichthouder goedgekeurde gedragscode, is het toegestaan dat andere actuarissen en deskundigen aangesloten bij Mercer (Nederland) B.V. wel andere werkzaamheden verrichten voor het pensioenfonds.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 420 duizend. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 120 duizend te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruikgemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds voor collectiviteitkring K verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-personregel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van collectiviteitkring K. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van collectiviteitkring K in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel gezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld.

Het eigen vermogen van de collectiviteitkring is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar hoger dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132 waaraan niet wordt voldaan omdat het eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitkring op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, doch hoger dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds voor collectiviteitkring K is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

Amstelveen, 15 juni 2023

ir. M.W. Heemskerk AAG
verbonden aan Mercer (Nederland) B.V.

Toelichting Kring M

Balans per 31 december

(na bestemming saldo; in duizenden euro)

Activa	2022	2021
Beleggingen voor risico Pensioenfondsen [1M]		
Vastgoed	12.271	0
Aandelen	480.400	753.231
Vastrentende waarden	909.038	1.216.007
Derivaten	30.952	24.664
	1.432.661	1.993.902
Vorderingen en overlopende activa [2M]	20.165	52.570
Overige activa [3M]	30.021	34.924
Totaal activa	1.482.847	2.081.396

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Passiva	2022	2021
Stichtingskapitaal en reserves		
Algemene reserve [4M]	138.483	199.203
	138.483	199.203
Technische voorzieningen voor risico Pensioenfonds		
Technische voorziening pensioenverplichtingen [5M]	1.292.239	1.807.155
	1.292.239	1.807.155
Langlopende schuld [6M]	1.473	1.481
Kortlopende schulden en overlopende passiva [7M]	50.652	73.557
Totaal passiva	1.482.847	2.081.396

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

	2022	2021
Beleggingsopbrengsten voor risico Pensioenfonds [8M]		
Directe beleggingsopbrengsten	34.529	41.924
Indirecte beleggingsopbrengsten	-609.711	-9.968
Kosten van vermogensbeheer	-3.622	-4.185
	-578.804	27.771
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers [9M]	46.967	47.357
Saldo van overdrachten van rechten [10M]	-1.678	1.522
Pensioenuitkeringen [11M]	-39.630	-38.159
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico Pensioenfonds [12M]	514.916	109.507
Herverzekering [13M]	-2.208	-1.144
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten [14M]	-1.448	-1.352
Overige baten en Lasten [15M]	1.165	-80
Saldo van baten en lasten	-60.720	145.422
Bestemming van het saldo		
Algemene reserve	-60.720	145.422
	-60.720	145.422

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Kasstroomoverzicht

(in duizenden euro)

	2022	2021
Pensioenactiviteiten		
Ontvangsten		
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers	46.992	47.332
Uitkeringen uit herverzekering	3.904	1.570
Overgenomen pensioenverplichtingen	2.790	2.478
Overige ¹⁾	964	0
	54.650	51.380
Uitgaven		
Uitgekeerde pensioenen betaald aan de bedrijfsomgeving	-39.575	-37.919
Overgedragen pensioenverplichtingen	-4.502	-956
Premies herverzekering	-4.278	-4.059
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	-1.636	-1.432
Overige	0	-136
	-49.991	-44.502
Totaal Kasstroom uit pensioenactiviteiten	4.659	6.878
Beleggingsactiviteiten		
Ontvangsten		
Directe beleggingsopbrengsten	37.331	40.313
Verkopen en aflossingen beleggingen	2.220.101	1.165.930
	2.257.432	1.206.243
Uitgaven		
Aankopen beleggingen	-2.263.853	-1.188.206
Kosten van vermogensbeheer	-3.141	-4.699
	-2.266.994	-1.192.905
Totaal Kasstroom uit beleggingsactiviteiten	-9.562	13.338
Mutatie liquide middelen	-4.903	20.216
Saldo liquide middelen 1 januari	34.924	14.708
Saldo liquide middelen 31 december	30.021	34.924

1) De post Overige bestaat voornamelijk uit de afrekening van het weerstandsvermogen.

Kring ANWB is vanaf 1 januari 2020 operationeel. Per die datum zijn de pensioenaanspraken en het vermogen van Pensioenfondsen ANWB aan De Nationale APF overgedragen door middel van een collectieve waardeoverdracht en hebben ANWB (met inbegrip van de dochterondernemingen Logicx en MAA) en Unigarant een uitvoeringsovereenkomst met De Nationale APF gesloten.

Fondsspecifieke grondslagen collectiviteitkring Kring M

Het Fonds past bij de samenstelling van de jaarrekening van de collectiviteitkring Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving toe, in het bijzonder RJ610 'Pensioenfondsen'. Deze jaarrekening is opgesteld onder de continuïteitsveronderstelling.

Algemene grondslagen

Algemene grondslagen

Alle bedragen zijn vermeld in duizenden euro's. Beleggingen en pensioenverplichtingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

Opname van een actief of verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de collectiviteitkring zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post nog af te wikkelen transacties. Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Financiële activa en financiële verplichtingen worden in de balans opgenomen op het moment dat contractuele rechten of verplichtingen ten aanzien van dat instrument ontstaan. Een financieel instrument wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot de positie aan een derde zijn overgedragen. Financiële instrumenten (en afzonderlijke componenten van financiële instrumenten)

worden in de geconsolideerde jaarrekening gepresenteerd in overeenstemming met de economische realiteit van de contractuele bepalingen. Presentatie vindt plaats op basis van afzonderlijke componenten van financiële instrumenten als financieel actief, financiële verplichting of als eigen vermogen.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het Bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden frequent beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien. De financiële gevolgen van een herziening worden verwerkt in de periode(n) waarop de herziening betrekking heeft.

Schattingswijzigingen

Het Koninklijk Actuarieel Genootschap heeft in 2022 de prognosetafel AG2022 gepubliceerd. Het fonds heeft besloten over te gaan op deze nieuwe overlevingstafel. Daarnaast zijn ook een aantal andere grondslagen geëvalueerd en aangepast. Dit is in 2022 verantwoord als een schattingswijziging. Ultimo 2022 is de voorziening pensioenverplichtingen verhoogd met € 14.103. Dit is uit te splitsen in de volgende componenten:

– Aanpassing prognosetafel	9.881
– Aanpassing ervaringssterfte	2.958
– Aanpassing kostenvoorziening	1.264

Het effect van deze schattingswijzigingen op de technische voorziening ad € 14.103 is in 2022 in het resultaat verwerkt.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum. Vaststelling van deze reële waarde vindt plaats op basis van de onder de “specifieke grondslagen” beschreven uitgangspunten. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsresultaten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde Valuta

Activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. Baten en lasten voortvloeiend uit transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koersen op transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

Specifieke grondslagen

Beleggingen

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Slechts indien de actuele waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs.

Participaties in beleggingsinstellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor dat soort beleggingen.

Beleggingen voor risico pensioenfondsen en voor risico deelnemers worden op dezelfde wijze gewaardeerd.

Lopende interestposities uit hoofde van beleggingen worden separaat gepresenteerd onder de overige vorderingen.

Vastgoed

– Beursgenoteerd indirect vastgoed

Participaties in vastgoedbeleggingsfondsen met een beursnotering worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende beurskoers.

– Niet-beursgenoteerd indirect vastgoed

Participaties in vastgoedbeleggingsfondsen die geen beursnotering kennen, worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de intrinsieke waarde. Deze waarde wordt ontleend aan de meest recente rapportages van de Fondsmanagers, indien van toepassing gecorrigeerd voor kasstromen in de periode tot balansdatum. De managers waarderen het vastgoed periodiek door middel van externe taxaties.

Aandelen

– Beursgenoteerde aandelen

Beursgenoteerde aandelen worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende beurskoers.

– Niet-beursgenoteerde aandelen

Voor zover aandelen geen beursnotering kennen of indien de totstandkoming van de reële waarde door de markt niet representatief wordt geacht, vindt vaststelling door de vermogensbeheerder plaats. Deze vaststelling wordt verricht met behulp van objectieve en recente marktinformatie en gebruikmakend van algemeen gangbare rekenmodellen, zodat deze vaststelling een afspiegeling is van de reële waarde.

– Beleggingsinstellingen in aandelen

Participaties in beleggingsfondsen in aandelen met een beursnotering worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende koers. Participaties in beleggingsfondsen in aandelen die geen beursnotering kennen worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende beleggingen in aandelen zijn gewaardeerd op actuele waarde conform de hiervoor genoemde grondslagen voor (directe) beleggingen.

Vastrentende waarden

– Obligaties (staats-, bedrijfsobligaties en obligaties opkomende markten)

Beursgenoteerde obligaties worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende beurskoers.

– Beleggingsinstellingen in vastrentende waarden

Participaties in beleggingsfondsen in vastrentende waarden met een beursnotering worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende koers. Participaties in beleggingsfondsen in vastrentende waarden die geen beursnotering kennen worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende beleggingen in vastrentende waarden zijn gewaardeerd op actuele waarde conform de hiervoor genoemde grondslagen voor (directe) beleggingen.

Derivaten

Derivaten die zijn afgesloten voor risicoafdekking en die deel uitmaken van de beleggingsportefeuille zijn separaat gerubriceerd onder de categorie Derivaten. De waardering vindt plaats tegen de reële waarde, te weten de relevante marktnotering of, als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingsmodellen. De derivaten-posities met een negatieve waardering zijn opgenomen onder de post kortlopende schulden en overlopende passiva.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking, worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Overige Activa

– *Liquide middelen*

Liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Onder de liquide middelen zijn opgenomen die kas- en banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan twaalf maanden hebben.

Reserves

De reserves bestaan uit het de algemene reserve.

– *Algemene reserve*

Aan de algemene reserve wordt het resultaat over het kalenderjaar toegevoegd dan wel onttrokken.

Technische voorzieningen

De voorziening voor pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toezeggingen tot) toeslagen. Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken.

De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.

Bij de berekening van de voorziening wordt tevens rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit, op basis van de toekomstig op te bouwen aanspraken. Hierbij wordt geen rekening gehouden met revalidatiekansen.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van prudente grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen. De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen:

- Interest: de rentetermijnstructuur ultimo 2022 zoals gepubliceerd door DNB;
- Sterfte: Prognosetafel AG2022 (startjaar 2023) met toepassing van (fondsspecifieke) ervaringssterfte, gebaseerd op basis van het inkomensniveau van de kring;
- Gehuwdheid: Bij de vaststelling van de voorziening voor partnerpensioen wordt na pensioeningang uitgegaan van de werkelijke gehuwdheid/partnerschap. Tot pensioeningang wordt het onbepaalde partnersysteem gehanteerd. Hierbij wordt uitgegaan van 100% gehuwdheid;
- Uitkeringen: de uitkeringen worden continu betaalbaar verondersteld;
- Leeftijden: de leeftijd wordt in jaren en maanden nauwkeurig vastgesteld;
- Leeftijdsverschil: het leeftijdsverschil tussen man en vrouw is op drie jaar gesteld (man ouder dan vrouw);
- Kosten: in de voorziening pensioenverplichtingen is een excassovoorziening begrepen van 2,2% van de netto voorziening;
- Toeslagen: deze worden verwerkt in de technische voorzieningen indien het Bestuur het besluit tot toeslagverlening heeft genomen in het verslagjaar. De kring financiert de toeslagen uit de eigen middelen. In de Abtn zijn met betrekking tot de toeslagverlening nadere regels vastgelegd. In 2022 heeft het fonds de volgende toeslagen toegekend (2021: Geen):
2022
 - Een algemene toeslag van 2,60% voor alle deelnemers per 1-1-2023;

Het arbeidsongeschiktheids- en overlijdensrisico zijn verzekerd op kapitaalbasis bij ElipsLife.

Langlopende schuld

Deze langlopende schuld betreft een depot voor een aanvullingsregeling AO welke tot en met 31 december 2006 onder het beheer van ANWB B.V. stond en tot en met 31 december 2019 onder beheer van Stichting Pensioenfonds ANWB stond. Op verzoek van ANWB B.V. en Pensioenfonds ANWB heeft het bestuur besloten om vanaf 1 januari 2020 dit depot in beheer te nemen. De betreffende middelen zijn begin 2020 door Stichting Pensioenfonds ANWB, samen met de andere middelen, overgemaakt aan de collectiviteitkring.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening. Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

Verbonden partijen

Transacties met verbonden partijen (zie de toelichting op de staat van baten en lasten) worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Van deze transacties wordt de aard en de omvang van de transactie en andere informatie, die nodig is voor het verschaffen van het inzicht, toegelicht.

Resultaatbepaling

Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds

Beleggingsresultaten zijn aan de periode toegerekend waarop ze betrekking hebben. Directe en indirecte resultaten en aan de verslagperiode toe te rekenen (gefactureerde of nog te factureren) kosten van beleggingen, worden afzonderlijk gepresenteerd. Onder de directe resultaten worden opbrengsten uit rente, dividend en dergelijke gepresenteerd. Dividend wordt op het moment van betaalbaarstelling verantwoord. Waardeveranderingen zijn indirecte beleggingsresultaten en worden aan de periode toegerekend waarin zij optreden.

Premiebijdragen van werkgevers en werknemers

De ontvangen vergoedingen van de werkgever bedragen voor ANWB 19,86% en voor Unigarant 24,37% van de salarissom. De werknemersbijdrage bedraagt voor ANWB 8% (m.u.v. Logicx 6%) en voor Unigarant 5% (indien in dienst voor 01-01-2004 dan 1%) van de pensioengrondslag.

Saldo overdrachten van rechten

Deze post omvat het saldo van ontvangen en betaalde bedragen verband houdend met overdracht van pensioenaanspraken.

Pensioenuitkeringen

Hieronder zijn opgenomen de ten laste van het verslagjaar komende uitkeringen inzake ouderdoms-, partner-, wezen- en invaliditeitspensioen, alsmede afkoopsommen en overige uitkeringen overeenkomstig de pensioenregeling. De uitkeringen komen te laste van de individuele kringen

Mutatie Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

Onder de toelichting onder technische voorzieningen zijn de grondslagen voor de mutatie voorziening pensioenverplichtingen opgenomen.

Herverzekering

Hieronder zijn opgenomen de ten laste van het verslagjaar komende premies aan de herverzekeraar en ten gunste van het verslagjaar komende uitkeringen van de herverzekeraar inzake arbeidsongeschiktheid en overlijden.

Pensioenuitvoerings- en administratiekosten

Deze betreffen de aan het verslagjaar toe te rekenen uitvoerings- en administratiekosten. De administratiekosten worden gezamenlijk betaald vanuit het Fonds. Elke collectiviteitkring betaalt een vooraf afgesproken vergoeding aan het Fonds. Het verschil tussen de vergoedingen vanuit de collectiviteitkringen en de werkelijke pensioenuitvoerings- en administratiekosten wordt gedragen door AZL en NNIP.

Overige baten en lasten

De overige baten en lasten zijn opgenomen voor de aan het verslagjaar toe te rekenen bedragen.

Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht geeft inzicht in de herkomst en aanwending van kasmiddelen. De kasstromen zijn gerubriceerd naar kasstroom uit pensioenactiviteiten, kasstroom uit beleggingsactiviteiten. Bij het opstellen van het kasstroomoverzicht is de directe methode gehanteerd.

Toelichting op de balans per 31 december

(na bestemming saldo; in duizenden euro)

Activa	2022	2021
[1M] Beleggingen voor risico Pensioenfonds		
Vastgoed		
Stand 1 januari	0	0
Aankopen	12.275	0
Verkopen	0	0
Gerealiseerd resultaat	0	0
Niet-gerealiseerd resultaat	-4	0
Stand 31 december	12.271	0
Aandelen		
Stand 1 januari	753.231	703.479
Aankopen	354.464	261.227
Verkopen	-540.906	-377.027
Gerealiseerd resultaat	80.332	45.592
Niet-gerealiseerd resultaat	-166.721	119.960
Stand 31 december	480.400	753.231
Vastrentende waarden		
Stand 1 januari	1.216.007	1.236.096
Aankopen	1.659.035	783.156
Verkopen	-1.767.978	-788.760
Gerealiseerd resultaat	-34.999	-5.585
Niet-gerealiseerd resultaat	-163.027	-8.900
Stand 31 december	909.038	1.216.007

	2022	2021
Derivaten		
Stand 1 januari	-45.825	67.678
Aankopen	289.139	47.675
Verkopen	88.783	-143
Gerealiseerd resultaat	-396.642	-46.325
Niet-gerealiseerd resultaat	71.350	-114.710
Stand 31 december	6.805	-45.825
Derivaten opgenomen onder kortlopende schulden en overige passiva	24.147	70.489
Derivaten activazijde balans	30.952	24.664
Totaal beleggingen voor risico Pensioenfonds	1.432.661	1.993.902

Bij de levelindeling zijn ook de overige balansposten met betrekking tot de beleggingen meegenomen. Deze totale waarde van de beleggingen sluit aan bij de risicoparagraaf.

	Level 1	Level 2	Level 3	Level 4	Stand ultimo 2022
Vastgoed	20.524	12.316	0	0	32.840
Aandelen	458.104	27	0	0	458.131
Vastrentende waarden	864.838	0	78.181	0	943.019
Valutatermijncontracten	0	0	23.476	0	23.476
Futures	215	0	0	0	215
Interest Rate Swaps	0	0	-17.324	0	-17.324
Overig	-13.651	0	0	0	-13.651
Totaal belegd vermogen	1.330.030	12.343	84.333	0	1.426.706

	Level 1	Level 2	Level 3	Level 4	Stand ultimo 2021
Vastgoed	17.533	0	0	0	17.533
Aandelen	737.133	36	0	0	737.169
Vastrentende waarden	1.238.955	0	4.344	0	1.243.299
Valutatermijncontracten	0	0	-5.358	0	-5.358
Futures	406	0	0	0	406
Interest Rate Swaps	0	0	-41.689	0	-41.689
Overig	49.146	0	0	0	49.146
Totaal belegd vermogen	2.043.173	36	-42.703	0	2.000.506

Bij de levelindeling is het doorkijk-principe toegepast, waarbij één niveau dieper is gekeken, waardoor liquiditeiten en derivaten apart zijn weergegeven en de bedragen per categorie en op totaalniveau afwijken van de bedragen in de specificaties hiervoor. De derivaten die in de fondsen zijn opgenomen hebben in het Jaarverslag 2021 nog de waarderingsmethode meegekregen van de fondsen waarin ze zijn opgenomen, namelijk level 2. In het Jaarverslag 2022 zijn de derivaten als losse componenten bekeken en is de waarderingsmethode aangepast naar level 3. Dit is ook in de vergelijkende cijfers aangepast.

Methodiek bepaling marktwaarde:

Level 1: Genoteerde marktprijzen

Level 2: Afgeleide marktnotering of Onafhankelijke taxaties

Level 3: NCW-berekening

Level 4: Andere methode

De beleggingen bevatten geen directe beleggingen in de aangesloten onderneming. Ook wordt er niet direct gebruik gemaakt van het uitlenen van effecten (securities lending). Het afdekken van rente- of valutarisico's en het hieraan gerelateerd verstrekken of aanhouden van onderpand gebeurt in de beleggingsfondsen en niet door de collectiviteitkring zelf.

	2022	2021
[2M] Vorderingen en overlopende activa		
Beleggingen	13.144	43.842
Ondernemingen	0	25
Verzekeringsmaatschappijen	6.065	7.898
Uitkeringen	11	60
Overige debiteuren	945	745
Totaal vorderingen en overlopende activa	20.165	52.570
Alle vorderingen hebben een looptijd van korter dan één jaar.		
[3M] Overige activa		
Depotbanken	26.905	34.753
ING Bank N.V.	3.116	171
	30.021	34.924
De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de collectiviteitkring.		
Passiva		
Stichtingskapitaal en reserves		
[4M] Algemene reserve		
Stand per 1 januari	199.203	53.781
Saldobestemming boekjaar	-60.720	145.422
	138.483	199.203
Totaal eigen vermogen	138.483	199.203
<i>Het minimaal vereist vermogen bedraagt</i>	<i>1.346.043</i>	<i>1.882.225</i>
<i>Het vereist vermogen bedraagt</i>	<i>1.534.307</i>	<i>2.115.206</i>
<i>De dekkingsgraad is</i>	<i>110,7%</i>	<i>111,0%</i>
<i>De beleidsdekkingsgraad is</i>	<i>111,2%</i>	<i>107,9%</i>
De dekkingsgraad is vastgesteld als het totale pensioenvermogen van 1.430.722 (2021: 2.006.358) gedeeld door de totale voorzieningen.		
De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde dekkingsgraad van de 12 maanden voorafgaand aan het moment van vaststelling.		

Technische voorzieningen

[5M] Technische voorziening pensioenverplichtingen

Het verloop van de voorziening is als volgt:

	2022	2021
Stand per 1 januari	1.807.155	1.916.662
Pensioenopbouw	40.752	40.645
Indexering en overige toeslagen	32.715	0
Rentetoevoeging	-8.852	-10.328
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-39.644	-38.135
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	24	54
Wijzigen marktrente	-549.227	-130.248
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-1.809	992
Kanssystemen	-1.056	3.565
Wijziging actuariële grondslagen	14.103	24.112
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen	-1.922	-164

Stand per 31 december

De benodigde rentetoevoeging is gebaseerd op de 1-jaarsrente van -0,49% (2021: -0,53%)

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds is als volgt opgebouwd

Actieve deelnemers	468.301	729.355
Gewezen deelnemers	297.302	443.546
Pensioengerechtigden	526.636	634.254

Totaal technische voorzieningen

[6M] Langlopende schuld

Depot aanvullingsregeling AO

	1.473	1.481
	1.473	1.481

De depot aanvullingsregeling AO betreft een depot dat tot en met 31 december 2006 onder het beheer van ANWB B.V. stond en tot en met 31 december 2019 onder beheer van Stichting Pensioenfonds ANWB stond. De betreffende middelen zijn begin 2020 door Stichting Pensioenfonds ANWB, samen met de andere middelen, overgemaakt aan de collectiviteitkring.

Uit het depot worden alleen uitkeringen gedaan voorzover de hoogte van het depot dit toestaat. Het depot wordt gevoed op basis van een beschikbare premie. De collectiviteitkring draagt geen risico inzake de uitkeringen. Indien ANWB B.V. op enig moment een toezegging heeft gedaan welke niet meer uit het depot kan worden gefinancierd, zullen de betreffende kosten volledig ten laste van ANWB B.V. komen.

[7M] Kortlopende schulden en overlopende passiva

Schulden inzake vermogensbeheer

25.637

491

Derivaten

24.147

71.992

Schulden inzake pensioen- en administratiekosten

46

39

Belastingen en sociale premies

812

805

Schulden uit hoofde van waardeoverdrachten

5

34

Overige crediteuren

5

196

50.652

73.557

Alle schulden hebben een looptijd van korter dan één jaar.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Er zijn meerjarige contracten met de vermogensbeheerder en de administrateur afgesloten. Deze contracten zijn na verlenging jaarlijks opzegbaar. De contracten zijn tussentijds opzegbaar indien de uitbestedingspartij toerekenbaar blijft tekortkomen in de nakoming van haar verplichtingen uit hoofde van de overeenkomst.

Collectiviteitkring M beschikt niet over een intra-day kredietfaciliteit op de bankrekening.

Wanneer de collectiviteitkring ophoudt te bestaan bestaat het recht op terugbetaling van het gestorte weerstandsvermogen, zoals opgenomen in de jaarrekening van de bedrijfsomgeving (zie [4]).

Gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe UFR-Methodiek

Conform de Pensioenwet toetst de Commissie Parameters uiterlijk iedere vijf jaar de voorgeschreven economische en rekenkundige uitgangspunten en komt vervolgens met haar oordeel. Het vorige advies dateert van 2019. Met de mogelijke inwerkingtreding van de Wtp per 1 juli 2023 is de Commissie gevraagd om eerder met een nieuw advies te komen.

Onderdeel van het advies is het vaststellen van de parameters van de zogeheten Ultimate Forward Rate (UFR)-methode. Met het advies heeft DNB besloten een aanpassing door te voeren in de UFR-methodiek die vanaf 1 januari 2021 stapsgewijs werd doorgevoerd.

De belangrijkste wijziging is dat de nieuwe UFR-methode leidt tot een DNB-curve die tot een looptijd van 50 jaar gelijk is aan de swapcurve.

In de per 31 december 2022 berekende voorzieningen en dekkingsgraden is rekening gehouden met de tot dat moment geldende stapsgewijze invoering van de UFR-methodiek. De meest recente aanpassing hierin dateert van 1 januari 2022. De wijziging volgens het advies van de Commissie van 30 november 2022 gaat in per 1 januari 2023. De impact van de verschillende aanpassingen in de DNB-rentetermijnstructuren op de voorzieningen en dekkingsgraden is in de volgende tabel weergegeven.

	Huidige RTS	DNB RTS nieuw
Technische voorziening	1.292.239	1.296.716
Dekkingsgraad	110,7%	110,3%
Strategisch vereiste dekkingsgraad	118,7%	118,7%

Toelichting op de staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

Bezoldiging belanghebbendenorgaan

Het belanghebbendenorgaan heeft in 2022 een vergoeding en reiskostenvergoeding van in totaal € 3 ontvangen.

Verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen de verbonden partijen en de collectiviteitkring, de aangesloten ondernemingen en hun bestuurders. Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op, (voormalige) bestuurders.

Baten en lasten	2022	2021
[8M] Beleggingsopbrengsten voor risico Pensioenfonds		
Directe beleggingsopbrengsten		
Vastgoed	0	0
Aandelen	13.947	14.910
Vastrentende waarden	19.511	24.473
Derivaten	1.731	906
Overige beleggingen	-648	1.645
Subtotaal	34.541	41.934
Banken	-12	-10
Totaal directe beleggingsopbrengsten	34.529	41.924
Indirecte beleggingsopbrengsten		
<i>Gerealiseerde resultaten</i>		
Vastgoed	0	0
Aandelen	80.332	45.592
Vastrentende waarden	-34.999	-5.585
Derivaten	-396.642	-46.325
	-351.309	-6.318

	2022	2021
<i>Ongerealiseerde resultaten</i>		
Vastgoed	-4	0
Aandelen	-166.721	119.960
Vastrentende waarden	-163.027	-8.900
Derivaten	71.350	-114.710
	-258.402	-3.650
Totaal indirecte beleggingsopbrengsten	-609.711	-9.968
Kosten van vermogensbeheer		
Beheerloon	-3.622	-4.185
Totaal kosten vermogensbeheer	-3.622	-4.185
De transactiekosten zijn in de koers verwerkt en in het jaarwerk niet apart zichtbaar gemaakt. De transactiekosten bedragen 0,12% (2021: 0,06%) van het belegd vermogen.		
Totaal beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfondsen	-578.804	27.771
[9M] Premiebijdragen van werkgevers en werknemers		
Pensioenpremie werkgevers en werknemers	46.430	46.857
Bijdrage weerstandsvermogen	94	95
Bijdrage uitvoeringskosten	443	405
Inkoopsommen	0	0
	46.967	47.357
Kostendeekkende premie	54.224	54.046
Gedempte kostendeekkende premie	38.216	36.604
Feitelijke premie regulier	46.967	47.357
De kostendeekkende premie is als volgt samengesteld:		
Actuarieel benodigd	45.886	45.845
Opslag in stand houden vereist vermogen	7.801	7.701
Opslag weerstandsvermogen	94	95
Opslag voor uitvoeringskosten	443	405
Voorwaardelijke onderdelen	0	0
	54.224	54.046

	2022	2021
De gedempte kostendeekkende premie is als volgt samengesteld:		
Actuarieel benodigd	23.340	22.463
Opslag in stand houden vereist vermogen	3.968	3.774
Opslag weerstandsvermogen	94	95
Opslag voor uitvoeringskosten	443	405
Voorwaardelijke onderdelen	10.371	9.867
	38.216	36.604
De feitelijke premie is als volgt samengesteld:		
Actuarieel benodigd	23.340	22.463
Opslag in stand houden vereist vermogen	3.968	3.774
Opslag weerstandsvermogen	94	95
Opslag voor uitvoeringskosten	443	405
Voorwaardelijke onderdelen	10.371	9.867
Premiemarge	8.751	10.753
	46.967	47.357
[10M] Saldo van overdrachten van rechten		
Overgenomen pensioenverplichtingen	2.790	2.478
Overgedragen pensioenverplichtingen	-4.468	-956
	-1.678	1.522
[11M] Pensioenuitkeringen		
<i>Pensioenen</i>		
Ouderdomspensioen	-33.182	-31.677
Partnerpensioen	-5.363	-5.254
Wezenpensioen	-75	-85
Invaliditeitspensioen	-885	-949
Subtotaal	-39.505	-37.965
<i>Andere uitkeringen</i>		
Overige uitkeringen	-109	-172
Afkoopsommen	-16	-22
Subtotaal	-125	-194
Totaal pensioenuitkeringen	-39.630	-38.159

	2022	2021
[12M] Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico Pensioenfonds		
Pensioenopbouw	-40.752	-40.645
Indexering en overige toeslagen	-32.715	0
Rentetoevoeging	8.852	10.328
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	39.644	38.135
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-24	-54
Wijzigen marktrente	549.227	130.248
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	1.809	-992
Kanssystemen	1.056	-3.565
Wijziging actuariële grondslagen	-14.103	-24.112
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen	1.922	164
Totaal mutatie technische voorzieningen	514.916	109.507
[13M] Herverzekering		
Premies herverzekering	-4.278	-4.059
Uitkeringen uit herverzekering	2.070	2.598
Winstdeling en correcties voorgaande herverzekering	0	317
	-2.208	-1.144
Het overlijdensrisico en arbeidsongeschiktheidsrisico is volledig herverzekerd bij ElipsLife.		
[14M] Pensioenuitvoerings- en administratiekosten		
Administratiekosten	-850	-846
Governancekosten	-420	-421
Advieskosten	-176	-82
Overige kosten	-2	-3
	-1.448	-1.352
De administratiekosten en governancekosten worden in rekening gebracht door de bedrijfsomgeving ter dekking van de kosten. De advieskosten en overige kosten zijn kringspecifieke kosten.		
[15M] Overige baten en lasten		
Afrekening van het weerstandsvermogen	1.154	-80
Diversen	11	0
	1.165	-80
Saldo van baten en lasten	-60.720	145.422

Bestemming saldo baten en lasten

Statutaire bepaling omtrent de resultaatbestemming

In de statuten is geen bepaling opgenomen over de bestemming saldo baten en lasten.

Resultaatverdeling

Het bestuur heeft besloten het resultaat over het boekjaar als volgt te verdelen

	2022
Algemene reserve	-60.720
	-60.720

Actuariële analyse van het saldo van baten en lasten

	2022	2021
Beleggingsopbrengsten	-20.725	168.347
Premies	638	1.107
Waardeoverdrachten	131	530
Kosten	-173	-147
Uitkeringen	14	-24
Sterfte	3.440	-299
Arbeidsongeschiktheid	-314	-64
Reguliere mutaties	-510	-38
Toeslagverlening	-32.715	0
Wijziging actuariële grondslagen	-14.103	-23.910
Overige oorzaken	3.597	-80
	-60.720	145.422

Risicoparagraaf

(bedragen in duizenden euro)

Solvabiliteitsrisico

In de risicoparagraaf binnen het bestuursverslag is het beleid rond risicobeheersing uiteengezet. Hierna worden een aantal specifieke risico's nader toegelicht en gekwantificeerd.

Het belangrijkste risico dat de collectiviteitkring loopt is het risico dat het niet over genoeg solvabiliteit beschikt. Indien de collectiviteitkring niet solvabel is bestaat het risico dat de collectiviteitkring de premie moet verhogen of dat een beperkte of geen toeslagverlening kan plaatsvinden voor (delen van) het deelnemersbestand. In het uiterste geval dient het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten te verminderen. Hoe solvabel een collectiviteitkring is wordt getoetst aan de hand van de beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad. Hoeveel eigen vermogen de collectiviteitkring aan dient te houden gegeven de financiële risico's die het loopt (na afdekking) op de balans komt tot uitdrukking in de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets. Onder het huidige FTK geldt hierbij dat de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling afgezet wordt tegen de beleidsdekkingsgraad om te bepalen of de collectiviteitkring in een tekort situatie verkeert.

De verschillende standaard risicofactoren hierin worden benoemd onder de noemer S1 tot en met S6, S8 en de S10. Hierna zijn de uitkomsten weergegeven voor de verschillende risicocategorieën op basis van de strategische beleggingsmix ultimo 2022.

	2022		2021	
	€	%	€	%
Renterisico (S1)	56.398	2,7	16.263	0,4
Aandelen- en vastgoed risico (S2)	161.509	11,3	222.657	11,3
Valutarisico (S3)	36.265	0,4	47.076	0,4
Grondstoffenrisico (S4)	0	0,0	0	0,0
Kredietrisico (S5)	69.691	3,9	107.345	4,3
Verzekeringstechnisch risico (S6)	32.453	0,3	50.416	0,5
Concentratierisico (S8)	0	0,0	0	0,0
Actief beheer risico (S10)	20.469	0,1	24.066	0,1
Diversificatie- en correlatie-effect	-134.717		-159.772	
Totaal Vereist eigen vermogen	242.068	18,7	308.051	17,0
Dekkingsgraad		110,7		111,0
Beleidsdekkingsgraad		111,2		107,9
Minimaal vereiste dekkingsgraad	1.346.043	104,2	1.882.225	104,2
Strategisch vereiste dekkingsgraad	1.534.307	118,7	2.115.206	117,0
Feitelijk vereiste dekkingsgraad	1.548.262	119,8	2.136.727	118,2

De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitkring is per 31 december 2022 lager dan de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling volgens het standaardmodel, waardoor de collectiviteitkring in een tekort verkeert. Eind boekjaar 2022 bedraagt de beleidsdekkingsgraad 111,2%.

Renterisico

Het renterisico wordt veroorzaakt, doordat de rentegevoeligheid van de verplichtingen afwijkt van de rentegevoeligheid van de beleggingen. De collectiviteitkring kent een langere looptijd voor pensioenverplichtingen dan voor de looptijd van de beleggingen. Onderstaande duratiecijfers geven meer inzicht.

Duratie van de vastrentende waarden (inclusief rentederivaten) 17,3 (2021: 21,2)

Duratie van de pensioenverplichtingen 18,3 (2021: 20,6)

Het pensioenfonds dekt strategisch 60% van het renterisico af op basis van de swapcurve. Onder het Financieel Toetsingskader dient te worden uitgegaan van de DNB-methodiek voor de berekening van het renterisico. De strategische afdekking van het renterisico op basis van de DNB-systhematiek is 64,4%. De werkelijke afdekking van het renterisico op basis van de DNB-systhematiek is 62,2%. Het renterisico wordt daarbij vastgesteld door middel van looptijdafhankelijke renteschokken die worden toegepast op de DNB-rentetermijnstructuur (inclusief UFR). Dit wijkt aldus af van hoe het Pensioenfonds de (strategische) afdekking in de praktijk vormgeeft.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk renterisico bedraagt 59.750 (2,9%) en voor het strategisch renterisico 56.398 (2,7%).

Aandelen- en vastgoedrisico

De collectiviteitkring loopt het risico dat haar beleggingen in aandelen, vastgoed, hedgefonds en private equity in waarde dalen. In het beleggingsbeleid wordt met dergelijke risico's rekening gehouden door ondermeer voldoende spreiding toe te passen in de beleggingsportefeuille naar categorieën, markten en dergelijke. De volatiliteit van de marktwaarden (prijrisico's) van beleggingen wordt periodiek geëvalueerd en kan leiden tot bijstellingen in het vermogensbeheer. In onderstaande tabel wordt de verdeling naar de verschillende zakelijke waarden categorieën getoond.

	2022		2021	
	€	%	€	%
<i>Verdeling vastgoed en aandelen per categorie:</i>				
Beursgenoteerd vastgoed	20.524	4,2	17.533	2,3
Niet-beursgenoteerd vastgoed	12.316	2,5	0	0,0
Ontwikkelde markten (Mature markets)	367.943	74,9	626.683	83,0
Opkomende markten (Emerging markets)	90.188	18,4	110.486	14,7
	490.971	100,0	754.702	100,0

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch aandelen- en vastgoedrisico rekening gehouden met de door DNB voorgeschreven schokken die variëren overeenkomstig de risicograad van het type belegging. De buffer voor het feitelijk aandelen- en vastgoedrisico bedraagt 168.983 (11,8%) en voor het strategisch aandelen- en vastgoedrisico 161.509 (11,3%).

Valutarisico

Het valutarisico wordt veroorzaakt, doordat de verplichtingen van het pensioenfonds in euro's luiden terwijl een gedeelte van de beleggingen van de collectiviteitkring in niet-euro luiden. De collectiviteitkring loopt het risico dat haar buitenlandse beleggingen dalen in waarde als gevolg van valutakoersontwikkelingen. De collectiviteitkring kiest er daarom voor om (een gedeelte) van haar buitenlandse valuta's af te dekken. Zonder afdekking van valutarisico loopt de collectiviteitkring risico bij een daling van vreemde valuta ten opzichte van de euro. Bij een afdekking van meer dan 100% loopt de collectiviteitkring risico bij een stijging van vreemde valuta ten opzichte van de euro.

	2022		2021	
	€	%	€	%
<i>Totaal beleggingen naar valuta voor afdekking met derivaten</i>				
Euro	646.946	45,4	922.017	46,1
Amerikaanse dollar	569.811	39,9	840.047	42,0
Britse pound sterling	20.305	1,4	40.209	2,0
Japanse yen	24.599	1,8	42.849	2,1
Overige valuta	158.678	11,1	202.026	10,1
Marktwaaarde derivaten	6.367	0,4	-46.642	-2,3
	1.426.706	100,0	2.000.506	100,0
<i>Totaal beleggingen naar valuta na afdekking met derivaten</i>				
Euro	1.300.619	91,2	1.952.257	97,5
Amerikaanse dollar	-15.550	-1,1	-110.363	-5,5
Britse pound sterling	-599	0,0	-4.657	-0,2
Japanse yen	200	0,0	2.698	0,1
Overige valuta	135.669	9,5	207.213	10,4
Marktwaaarde derivaten	6.367	0,4	-46.642	-2,3
	1.426.706	100,0	2.000.506	100,0

Derivaten

Ter afdekking van de valutarisico's op de effectenportefeuille zijn er door de vermogensbeheerders valutatermijntransacties afgesloten. Deze valutatermijntransacties worden afgesloten in de beleggingsfondsen. Het valutarisico van valuta's van de grootste ontwikkelde markten wordt grotendeels afgedekt (in dit geval US-dollar, Britse Pond en Japanse Yen). Het valutarisico van overige valuta's wordt niet afgedekt omdat het onderdeel is van het verwachte rendement of omdat afdekking te duur of überhaupt niet mogelijk is.

Strategisch dekt de collectiviteitkring 79,9% van het valutarisico af. De feitelijke afdekking van het valutarisico bedraagt 84,5%.

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch valutarisico rekening gehouden met een door DNB voorgeschreven schok van 20% voor valuta in ontwikkelde landen en van 35% voor valuta in opkomende markten die berekend wordt op de niet-euro beleggingen na afdekking. De buffer voor het feitelijk valutarisico bedraagt 31.954 (0,3%) en voor het strategisch valutarisico 36.265 (0,4%).

Kredietrisico

De collectiviteitkring loopt het risico dat één of meerdere van haar tegenpartijen niet aan de voorafgesproken betalingen kan voldoen. Bij de berekening van het kredietrisico dient het effect van de kredietwaardigheid van de partijen, waarin belegd wordt, tot uitdrukking te komen. Het kredietrisico komt tot uitdrukking in de zogenaamde creditspread. Deze creditspread is het verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van de tegenpartij en een uitkering die met volledige zekerheid (risicovrij) tot uitkering zal komen. Het kredietrisico verbonden aan derivatentransacties wordt beheerst door het afsluiten van standaardovereenkomsten met tegenpartijen, het beoordelen van de kredietwaardigheid van tegenpartijen, het spreiden van het transactievolume over verschillende tegenpartijen, het eisen van voldoende onderpand en een adequate monitoring met betrekking tot de gestelde eisen inzake het onderpand.

Het kredietrisico binnen de vastrentende waarden portefeuille kan naast de creditspread eveneens gemeten worden aan de hand van de ratingverdeling van de rentegevoelige beleggingsportefeuille. Deze ratingverdeling wordt afgegeven door een kredietbeoordelaar. Een Europese AAA rating impliceert dat de vastrentende waarden belegging geen kredietrisico loopt. Daarentegen worden beleggingen die geclassificeerd staan onder 'lager dan BBB' als zeer risicovol beschouwd. Cash wordt als kredietrisicovrij beschouwd.

	2022		2021	
	€	%	€	%
<i>Rating vastrentende waarden:</i>				
AAA	158.771	16,8	237.721	19,1
AA	171.128	18,1	135.531	10,9
A	312.047	33,2	460.552	37,0
BBB	131.402	13,9	181.591	14,6
Lager dan BBB	153.071	16,2	203.633	16,4
Not rated	16.600	1,8	24.271	2,0
	943.019	100,0	1.243.299	100,0
<i>Verdeling vastrentende waarden naar looptijd:</i>				
Resterende looptijd < 1 jaar	275.994	29,3	417.052	33,5
Resterende looptijd <= 5 jaar	127.601	13,5	154.116	12,4
Resterende looptijd >= 5 jaar	539.424	57,2	672.131	54,1
	943.019	100,0	1.243.299	100,0

Hoogte buffer

Binnen de berekening van het standaardmodel wordt een kredietrisico becijferd conform de ratingverdeling van de vastrentende waardenportefeuille. Naar mate de rating slechter wordt neemt de te hanteren buffer toe. Afgaande op de hierboven genoemde ratingverdeling resulteert dit in een buffer voor het feitelijk kredietrisico van 77.513 (4,4%) en voor het strategisch kredietrisico van 69.691 (3,9%).

Verzekeringstechnisch risico

Binnen het verzekeringstechnische risico worden in principe alleen risico's meegenomen die verband houden met sterfte. Het omvat de risico's als gevolg van afwijkingen ten opzichte van de verwachte sterfte en afwijkingen van de verwachte sterftetrend (langlevenrisico). Tot het verzekeringstechnische risico worden gerekend: procesrisico, risico-opslag voor afwijkingen ten opzichte van de sterftetrend en negatieve stochastische afwijkingen van de verwachtingswaarde. Deze drie risico's bedragen een percentage van de op actuele waarde berekende technische voorziening. Het procesrisico neemt af naarmate het deelnemersbestand toeneemt, omdat het sterfteproces dan beter kan worden geschat. De beide andere risicofactoren houden respectievelijk rekening met de onzekerheid in de sterftetrend en met de negatieve stochastische afwijkingen.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk verzekeringstechnisch risico bedraagt 32.453 (0,3%) en voor het strategisch verzekeringstechnisch risico 32.453 (0,3%).

Concentratierisico

Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. De spreiding van de portefeuille is in de toelichting op de balans nader toegelicht. Ook "grote posten" zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd.

Aandelen

Verdeling aandelen per sector:

	2022		2021	
	€	%	€	%
Financiële instellingen	80.968	17,7	115.811	15,7
Informatietechnologie	102.580	22,4	175.518	23,8
Industriële ondernemingen	46.952	10,2	71.094	9,6
Niet-duurzame consumentengoederen	33.887	7,4	54.036	7,3
Duurzame consumentengoederen	48.878	10,7	91.334	12,4
Gezondheidszorg	61.498	13,4	85.993	11,7
Energie	11.538	2,5	20.855	2,8
Nutsbedrijven	10.549	2,3	60.044	8,1
Telecommunicatie	34.900	7,6	18.061	2,5
Basisindustrieën	24.776	5,4	34.259	4,6
Andere sectoren	1.605	0,4	10.164	1,4
	458.131	100,0	737.169	100,0

Totale beleggingen

	2022		2021	
	€	%	€	%
<i>Verdeling totale beleggingen naar regio:</i>				
Europa	683.209	47,9	988.456	49,5
Noord-Amerika	436.155	30,6	654.767	32,7
Azië	61.176	4,3	94.633	4,7
Opkomende markten	188.894	13,2	234.032	11,7
Overige	57.272	4,0	28.618	1,4
	1.426.706	100,0	2.000.506	100,0

Er zijn geen beleggingen uitgeleend en er zijn geen beleggingen in gelieerde ondernemingen.

Hoogte buffer

In het standaardmodel is geen rekening gehouden met een buffer voor concentratierisico. Het risico dient sec kwalitatief toegelicht te worden.

Actief beheer risico

Actief beheer risico ontstaat doordat vermogensbeheerders actief beheer voeren op (delen van) de beleggingsportefeuille. Onder actief beheer worden afwijkende posities in portefeuilles verstaan die worden ingenomen ten opzichte van strategische benchmarks. De mate van actief beheer wordt bepaald aan de hand van de toegestane afwijking, uitgedrukt in een statistische maatstaf, de 'tracking error'. Een lage tracking error impliceert dat het feitelijke rendement dicht bij de gekozen benchmark ligt, terwijl een hoge tracking error aangeeft dat het rendement duidelijk van de benchmark kan afwijken. Een hogere tracking error impliceert daarmee een hoger actief beheer risico.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk actief beheer risico bedraagt 21.437 (0,1%) en voor het strategisch verzekeringstechnisch risico 20.469 (0,1%).

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds te Den Haag is voor collectiviteitkring M aan Mercer (Nederland) B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een Actuariële Verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2022.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie. Omdat Mercer (Nederland) B.V. beschikt over een door de toezichthouder goedgekeurde gedragscode, is het toegestaan dat andere actuarissen en deskundigen aangesloten bij Mercer (Nederland) B.V. wel andere werkzaamheden verrichten voor het pensioenfonds.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 2,6 miljoen. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 715 duizend te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruikgemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds voor collectiviteitkring M verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-personregel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van collectiviteitkring M. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van collectiviteitkring M in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel gezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld.

Het eigen vermogen van de collectiviteitkring is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar hoger dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132 waaraan niet wordt voldaan omdat het eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

De beleidsdekkingsgraad van de collectiviteitkring op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, doch hoger dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Het pensioenfonds heeft in 2022 voor collectiviteitkring M gebruikgemaakt van het 'Besluit toeslagverlening in bijzondere omstandigheden' van 7 juni 2022 (Staatsblad 2022, 211) bij het besluit tot toeslagverlening per 1 januari 2023. Daarbij heeft het pensioenfonds voor collectiviteitkring M onderbouwd dat is voldaan aan de in het Besluit gestelde voorwaarden.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds voor collectiviteitkring M is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

Amstelveen, 15 juni 2023

ir. M.W. Heemskerk AAG
verbonden aan Mercer (Nederland) B.V.

Ondertekening jaarrekening

Amsterdam, 15 juni 2023

Margreet Teunissen
(voorzitter)

Mirja Constandse

Erwin Bosman

Roel Knol

Jeppe Machielsen

Bart Onkenhout

6. Overige gegevens

Statutaire bepalingen inzake bestemming saldo baten en lasten

In de statuten is geen bepaling opgenomen over de bestemming saldo baten en lasten. Conform het besluit van het bestuur wordt het saldo van baten en lasten toegevoegd aan de algemene reserve na aftrek van de toevoeging of onttrekking aan de bestemmingsreserve(s).

Actuariële verklaringen

De actuariële verklaringen per kring zijn voor de leesbaarheid opgenomen achter de toelichting op de jaarrekening van de respectievelijke kring. Formeel maken de actuariële verklaringen geen onderdeel uit van de jaarrekening maar zijn deze onderdeel van de overige gegevens.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2022

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds, Kring A, Kring B, Kring D - TrueBlue, Kring E, Kring McCain, Kring AFM en Kring ANWB per 31 december 2022 en van het saldo van baten en lasten over 2022, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

Wat we gecontroleerd hebben

Wij hebben de jaarrekening 2022 van Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds ('de Stichting') te Utrecht gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de balans per 31 december 2022;
- 2 de staat van baten en lasten over 2022;
- 3 het kasstroomoverzicht over 2022; en
- 4 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen, waaronder:
 - de financiële verantwoordingen van Kring A, Kring B, Kring D - TrueBlue, Kring E, Kring McCain, Kring AFM en Kring ANWB bestaande uit:
 - de balans per 31 december 2022;
 - de staat van baten en lasten over 2022;
 - het kasstroomoverzicht over 2022; en
 - de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Stichting zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. De informatie en onze bevindingen ten aanzien van continuïteit, fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving en de kernpunten van onze controle moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Samenvatting

Materialiteit

- Materialiteit voor de Bedrijfsomgeving bedraagt EUR 48.000, voor Kring A is dit EUR 5.300.000, voor Kring B is dit EUR 5.300.000, voor Kring D - TrueBlue is dit EUR 3.500.000, voor Kring E is dit EUR 127.000, voor Kring McCain is dit EUR 1.000.000, voor Kring AFM is dit EUR 2.400.000 en voor Kring ANWB is dit EUR 14.300.000.
- Voor de Bedrijfsomgeving betreft dit circa 1,0% van de totale Uitvoerings- en administratiekosten, voor de Collectiviteitkringen is dit circa 1,0% van het pensioenvermogen per 31 december 2022 van de betreffende Collectiviteitkring.

Risico's gerelateerd aan fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving en continuïteit

- Risico's gerelateerd aan fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving: verondersteld risico van doorbreken interne beheersing door het bestuur geïdentificeerd.
- Risico's gerelateerd aan continuïteit: geen continuïteitsrisico's geïdentificeerd.

Kernpunten

- Waardering van beleggingen van Collectiviteitkringen A, B, D - TrueBlue, E, McCain, AFM en ANWB.
- Waardering van de technische voorziening pensioenverplichtingen van Collectiviteitkringen A, B, D - TrueBlue, McCain, AFM en ANWB.

Oordeel

Goedkeurend

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij voor de Bedrijfsomgeving en voor de Collectiviteitkringen de materialiteit bepaald zoals is weergegeven in de volgende tabel.

Onderdeel	Benchmark	Materialiteit %	Materialiteit EUR	Rapportagegrens afwijkingen EUR
Bedrijfsomgeving	Uitvoerings- en administratiekosten	circa 1,0%	48.000	2.400
Kring A	Pensioenvermogen	circa 1,0%	5.300.000	265.000
Kring B	Pensioenvermogen	circa 1,0%	5.300.000	265.000
Kring D - TrueBlue	Pensioenvermogen	circa 1,0%	3.500.000	175.000
Kring E	Pensioenvermogen	circa 1,0%	127.000	6.350
Kring McCain	Pensioenvermogen	circa 1,0%	1.000.000	50.000
Kring AFM	Pensioenvermogen	circa 1,0%	2.400.000	120.000
Kring ANWB	Pensioenvermogen	circa 1,0%	14.300.000	715.000

Voor de bepaling van de materialiteit wordt voor de Bedrijfsomgeving uitgegaan van de Uitvoerings- en administratiekosten over 2022. Wij beschouwen dit als de meest geschikte benchmark omdat kosten één van de belangrijkste pijlers betreft voor het Algemeen Pensioenfonds voor het beheren van Collectiviteitkringen.

Voor de bepaling van de materialiteit voor de Collectiviteitkringen wordt uitgegaan van het pensioenvermogen per 31 december 2022. Het pensioenvermogen omvat het eigen vermogen en de technische voorziening pensioenverplichtingen. Wij beschouwen het pensioenvermogen als de meest geschikte benchmark, omdat het pensioenvermogen een bepalende factor is in de berekening van de (beleids)dekkingsgraad die de financiële positie van de Collectiviteitkring weergeeft. De materialiteit voor de Collectiviteitkringen is in absolute zin significant afgenomen ten opzichte van vorig jaar als gevolg van de significante afname van de pensioenvermogens van de Collectiviteitkringen.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij hebben met het bestuur afgesproken dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de vastgestelde grenzen, zoals weergegeven in voorgaande tabel, rapporteren aan het bestuur alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Reikwijdte van de controle

Uitbesteding van bedrijfsprocessen aan dienstverleners

De Stichting heeft het beheer van de beleggingen uitbesteed aan Goldman Sachs Asset Management B.V. (voorheen: NN Investment Partners B.V.). De pensioenadministratie is uitbesteed aan AZL N.V.

De jaarrekening wordt opgesteld op basis van informatie over de beleggingen en beleggingsopbrengsten die is verstrekt door Goldman Sachs Asset Management B.V. en informatie over de technische voorziening pensioenverplichtingen, premiebijdragen, pensioenuitkeringen en overige financiële posten die is verstrekt door AZL N.V.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor het verwerven van inzicht in de aard en de significantie van de door de dienstverleners verleende diensten en in het effect ervan op de voor de controle relevante interne beheersing van de Stichting. Op basis hiervan identificeren wij de risico's op een afwijking van materieel belang en zetten wij controlewerkzaamheden op en voeren wij deze uit om op deze risico's in te spelen.

Bij de uitvoering van onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden en bevindingen van andere onafhankelijke accountants inzake de voor de Stichting relevante interne beheersingsmaatregelen van Goldman Sachs Asset Management B.V. en AZL N.V., zoals weergegeven in de specifiek daarvoor opgestelde (Standaard 3402 type II-) rapportages.

Onze controlewerkzaamheden bestaan uit het bepalen van de minimaal verwachte interne beheersingsmaatregelen en (waar relevant geacht) het bespreken van de beheersomgeving bij de dienstverlener met vertegenwoordigers van de dienstverlener. Op basis daarvan evalueren wij, en bespreken wij (indien daartoe aanleiding is) met de andere onafhankelijke accountant, de in de Standaard 3402-rapportage beschreven interne beheersingsmaatregelen, de verrichte werkzaamheden ter toetsing van de effectieve werking gedurende 2022 en de uitkomsten daarvan. Ook beoordelen wij de evaluatie door het bestuur van de kwaliteit van de uitbesteding aan Goldman Sachs Asset Management B.V. en AZL N.V.

Wij hebben eigen gegevensgerichte analyses ten aanzien van premiebijdragen en pensioenuitkeringen uitgevoerd, waarbij wij de uitkomsten hebben getoetst op basis van verwachtingen die wij zelf hiervoor hebben ontwikkeld. Wij hebben door middel van deelwaarnemingen beleggingen, beleggingsstromen, mutaties in de pensioenadministratie, premiebijdragen en pensioenuitkeringen aan de hand van brondocumentatie bij de dienstverlener onderzocht.

Door bovengenoemde werkzaamheden op de uitbesteede bedrijfsprocessen en aanvullende eigen werkzaamheden hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de beleggingen, beleggingsstromen en -opbrengsten, (mutaties in) deelnemergegevens en aanspraken die resulteren in (wijzigingen in) de technische voorziening pensioenverplichtingen, premiebijdragen en pensioenuitkeringen verkregen.

Controleaanpak ten aanzien van risico's op fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving

In de paragraaf 'Niet-financiële risico's' van het bestuursverslag beschrijft het bestuur de procedures ten aanzien van de risico's op fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving.

In het kader van onze controle hebben wij inzicht verkregen in de Stichting en haar organisatie, en hebben wij de opzet en de implementatie beoordeeld en, waar van toepassing, de effectieve werking getoetst van het risicomanagement van de Stichting met betrekking tot fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving. Dit betreft tevens de interne beheersmaatregelen die aanwezig zijn bij de externe dienstverleners van de Stichting (zie paragraaf 'Reikwijdte van de controle').

Onze werkzaamheden omvatten onder andere het evalueren van de gedragscode, de klokkenluidersregeling, periodieke SLA-rapportages en de procedures van de Stichting om aanwijzingen van mogelijke fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving te onderzoeken. Bovendien hebben wij inlichtingen ter zake ingewonnen bij het bestuur. Wij hebben onder meer de volgende controlewerkzaamheden uitgevoerd:

- inzicht verkrijgen in hoe de Stichting het gebruik van informatietechnologie (IT) beheerst en de invloed daarvan op de jaarrekening, inclusief het risico van cybersecurity-incidenten die een materieel effect hebben op de jaarrekening;
- evaluatie van nevenfuncties van bestuursleden, met speciale aandacht voor procedures en governance met betrekking tot mogelijke belangenconflicten;
- evaluatie van correspondentie met regelgevende en toezichthoudende instanties (inclusief DNB en AFM);

Daarnaast hebben wij werkzaamheden uitgevoerd om inzicht te verkrijgen in de wet- en regelgeving die op de Stichting van toepassing is. Wij hebben de volgende rechtsgebieden geïdentificeerd die de meest waarschijnlijke oorzaak zouden kunnen zijn voor een materieel effect op de jaarrekening:

- Pensioenwet;
- Besluit Financieel toetsingskader pensioenfondsen (Bftp);
- Algemene verordening gegevensbescherming (AVG);
- Sanctiewetgeving.

Wij hebben de risicofactoren voor fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving geëvalueerd om na te gaan of deze factoren duiden op een risico op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening.

Wij beoordelen het veronderstelde frauderisico met betrekking tot de opbrengstverantwoording (waaronder premieopbrengsten, directe beleggingsopbrengsten en indirecte beleggingsopbrengsten) als niet relevant gezien de aard van de opbrengsten, de aanwezigheid van uitbestedingsrelaties en de beperkte mogelijkheden tot het materieel beïnvloeden van de opbrengstverantwoording.

In overeenstemming met het bovenstaande en met de controlestandaarden hebben wij het volgende risico geïdentificeerd ten aanzien van fraude dat relevant is voor onze controle, inclusief de wijze waarop wij hierop hebben ingespeeld:

Doorbreken van interne beheersing door het bestuur (een verondersteld frauderisico)

Risico:

- Het bestuur is in een unieke positie om fraude te plegen door de mogelijkheid het proces van financiële verslaggeving en verantwoording van resultaten te manipuleren door middel van het doorbreken van de interne beheersing die anderszins effectief lijkt te werken, bijvoorbeeld voor schattingen gerelateerd aan de waardering van de technische voorziening pensioenverplichtingen en de waardering van de beleggingen.

Controleaanpak:

- Wij hebben de opzet en de implementatie geëvalueerd en, waar passend geacht, de werking getoetst van de interne beheersingsmaatregelen die het frauderisico dienen te mitigeren, inclusief de interne beheersingsmaatregelen die aanwezig zijn bij de dienstverleners waaraan de Stichting bedrijfsprocessen heeft uitbesteed.
- Wij hebben een analyse uitgevoerd om te identificeren of er sprake is van journaalposten met een hoger frauderisico. De uitkomst van deze evaluatie is dat wij geen (administratieve) journaalposten met een hoger frauderisico hebben geïdentificeerd.
- Wij hebben significante schattingen alsook oordeelsvormingen en veronderstellingen van het bestuur met betrekking tot de waardering van de technische voorziening pensioenverplichtingen en de waardering van de beleggingen geëvalueerd. Voor een omschrijving van onze werkzaamheden hieromtrent, verwijzen wij naar de kernpunten met betrekking tot de waardering van de technische voorziening pensioenverplichtingen en de waardering van beleggingen.
- Wij hebben elementen van onvoorspelbaarheid in onze controleaanpak opgenomen. In dit kader hebben we op basis van de onderliggende documentatie de juistheid van de (betaling van) enkele afkopen van pensioenrechten gecontroleerd.

Onze evaluatie van uitgevoerde procedures ten aanzien van fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving heeft niet geleid tot een kernpunt van de controle.

Wij hebben onze risico-inschatting, controleaanpak en resultaten gecommuniceerd aan het bestuur.

Onze controlewerkzaamheden leidden niet tot aanwijzingen en/of andere redelijke vermoedens van fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving die van materieel belang zijn voor onze controle.

Controleaanpak continuïteit

In de paragrafen 'Financiële positie' en 'Actuariële paragraaf' van het bestuursverslag is per Collectiviteitkring toegelicht of er sprake is van een bij De Nederlandsche Bank ingediend herstelplan. In het herstelplan heeft het bestuur (voor de Collectiviteitkringen waar dit van toepassing is) uitgewerkt hoe de beleidsdekkingsgraad binnen de wettelijk gestelde termijnen weer op het vereiste niveau kan worden gebracht. Dit is onderdeel van de continuïteitsrisicoanalyse door het bestuur. Omdat de Stichting de ultieme mogelijkheid heeft om (per Collectiviteitkring) de pensioenaanspraken en pensioenrechten te korten en

daarmee de continuïteit van de Stichting te allen tijde te waarborgen, heeft het bestuur geen continuïteitsrisico's geïdentificeerd.

In de paragraaf 'Financiële paragraaf' van het bestuursverslag is voor de Bedrijfsomgeving toegelicht hoe het weerstandsvermogen wordt bepaald en in hoeverre de Stichting hier aan voldoet. Dit is onderdeel van de continuïteitsrisicoanalyse door het bestuur.

Onze procedures omvatten onder andere:

- overwegen of de continuïteitsrisicoanalyse door het bestuur alle relevante elementen bevat en consistent is met onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole;
- vaststellen dat de herstelplannen van de Collectiviteitkringen zijn ingediend bij - en goedgekeurd door - De Nederlandsche Bank;
- overwegen of actuariële ontwikkelingen (inclusief de voorzienbare trend in overlevingskansen) en de ontwikkelingen op financiële markten (inclusief ontwikkeling in de rentetermijnstructuur) aanleiding geven tot continuïteitsrisico;
- analyse van de ontwikkeling van de financiële positie van de Collectiviteitkringen gedurende het boekjaar ten opzichte van wettelijke solvabiliteitseisen op indicatoren die kunnen duiden op continuïteitsrisico's en vaststellen dat de toelichting in de jaarrekening hieromtrent en de toelichting ten aanzien van de realisatie van het herstelplan zoals per Collectiviteitkring is opgenomen in de paragrafen 'Financiële positie' en 'Actuariële paragraaf' van het bestuursverslag adequaat zijn;
- analyse van de ontwikkeling van de financiële positie van de Bedrijfsomgeving gedurende het boekjaar ten opzichte van de wettelijke vereisten rondom het weerstandsvermogen;
- kennisnemen van de (realisatie van de) business case van de Stichting.

De resultaten van onze procedures hebben geen aanleiding gegeven om additionele controlewerkzaamheden op de continuïteitsbeoordeling uit te voeren.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het belangrijkste waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij aan het bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Waardering van beleggingen Collectiviteitkring A, B, D - Trueblue, E, McCain, AFM en ANWB

Omschrijving

De beleggingen vormen een significante post op de balans van de Collectiviteitkringen. De beleggingen dienen conform de Pensioenwet te worden gewaardeerd op reële waarde (marktwaaarde). Uit noot 1 van de toelichting op de financiële verantwoording per Collectiviteitkring blijkt dat de waardering van de beleggingen hoofdzakelijk is gebaseerd op genoteerde marktprijzen. De waardering van de beleggingen is in belangrijke mate bepalend voor de financiële resultaten van de Collectiviteitkringen.

Vanwege de omvang van de beleggingen in relatie tot de jaarrekening als geheel beschouwen wij de waardering van de beleggingen als een kernpunt van onze controle.

Onze aanpak

Wij hebben de waardering van de beleggingen gebaseerd op genoteerde marktprijzen onderzocht met gebruikmaking van een eigen waarderingsspecialist. Onze waarderingsspecialist heeft de gehanteerde waarderingen vergeleken met zelfstandig in de markt waarneembare prijzen.

De waardering van beleggingen gebaseerd op afgeleide marktnoteringen, onafhankelijke taxaties of netto contante waarde (NCW)-berekeningen hebben wij grotendeels getoetst aan de hand van (door andere onafhankelijke accountants gecontroleerde) jaarrekeningen. Wij hebben hierbij onder meer aandacht besteed aan consistentie met de waarderingsgrondslagen van de Stichting ten opzichte van de jaarrekening van de betreffende belegging alsmede de strekking van de verklaring van de andere onafhankelijke accountants.

Voorts hebben we de toereikendheid van de toelichting onder noot 1 van de toelichting op de financiële verantwoording per Collectiviteitkring geëvalueerd.

Onze observatie

Wij vinden de waardering van de beleggingen in de jaarrekening aanvaardbaar. De toelichting op de samenstelling en het verloop van de beleggingen is toereikend.

Waardering van de technische voorziening pensioenverplichtingen van Collectiviteitkringen A, B, D - Trueblue, McCain, AFM en ANWB

Omschrijving

De technische voorziening pensioenverplichtingen is een significante post op de balans van de Collectiviteitkringen die wordt gewaardeerd op reële waarde (marktwaaarde). De waardering van de technische voorziening pensioenverplichtingen komt tot stand door middel van een berekening waarin aanspraakgegevens van deelnemers met behulp van belangrijke schattingen over levensverwachtingen, kostenniveaus en arbeidsongeschiktheid worden vertaald naar verwachte toekomstige kasstromen (uitkeringen). De kasstromen worden contant gemaakt met gebruikmaking van de renteterminstructuur ultimo boekjaar zoals gepubliceerd door De Nederlandsche Bank.

Het maken van de schattingen vergt een hoge mate van oordeelsvorming door het bestuur, waarbij gebruik wordt gemaakt van actuariële modellen en het bestuur zich laat adviseren door actuariële deskundigen. Gezien de complexiteit en de invloed hiervan op de hoogte van de technische voorziening pensioenverplichtingen, het saldo van baten en lasten, het eigen vermogen en de (beleids)dekkingsgraad vormt de waardering van de technische voorziening pensioenverplichtingen een kernpunt van onze controle.

Het bestuur heeft in de toelichting 'Fondsspecifieke grondslagen collectiviteitkring' per Collectiviteitkring de waarderingsgrondslagen en veronderstellingen voor de technische voorziening pensioenverplichtingen opgenomen. Uit deze toelichting blijkt dat schattingswijzigingen hebben plaatsgevonden. In de 'Risicoparagraaf' is per Collectiviteitkring de gevoeligheid van de berekening van de technische voorziening pensioenverplichtingen voor schattingen uiteengezet.

Onze aanpak

Bij onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden van de certificerend actuaaris die door de Stichting is aangesteld. Wij hebben bij aanvang van de controle en bij

afronding ervan afstemming gehad met de certificerend actuaris over de te volgen aanpak, de attentiepunten en de uitkomsten.

Wij hebben de door het bestuur gehanteerde schattingsmethoden en veronderstellingen geëvalueerd. Hierbij hebben wij de consistentie, prudentie en actualiteit van de schattingsmethode en veronderstellingen betrokken. Wij hebben de onderbouwing van de veronderstellingen door het bestuur geëvalueerd aan de hand van een toetsing van de historische betrouwbaarheid daarvan en algemeen geactualiseerde uitgangspunten zoals overlevingskansen. De gehanteerde schattingsmethoden en veronderstellingen hebben wij besproken met de certificerend actuaris. Wij hebben de actuariële verklaring zoals opgenomen in de overige gegevens en de werkzaamheden van de certificerend actuaris geëvalueerd.

Onze werkzaamheden omvatten verder het evalueren van de uitkomst van de actuariële analyse van het saldo van baten en lasten in relatie tot eerder gemaakte schattingen en kasstroomprojecties. Bij de uitvoering van deze werkzaamheden hebben wij gebruik gemaakt van een eigen actuaris. Tevens hebben wij de waarderingsgrondslagen en de juistheid en toereikendheid van de toelichtingen in de jaarrekening geëvalueerd.

Onze observatie

Wij vinden dat de waardering van de technische voorziening pensioenverplichtingen in de jaarrekening op aanvaardbare wijze is bepaald. De toelichting op de samenstelling en het verloop van de technische voorziening pensioenverplichtingen is toereikend.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben een mindere diepgang dan onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder de informatie die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel

belang als gevolg van fouten of fraude. Daarbij is het bestuur verantwoordelijk voor het voorkomen en ontdekken van fraude en de niet- naleving van wet- en regelgeving en het nemen van maatregelen om de gevolgen, voor zover mogelijk, ongedaan te maken en herhaling te voorkomen.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de Stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van de genoemde verslaggevingsstelsels moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de Stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de Stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze doelstelling is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de Stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen

dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaaf zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een entiteit haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Utrecht, 15 juni 2023

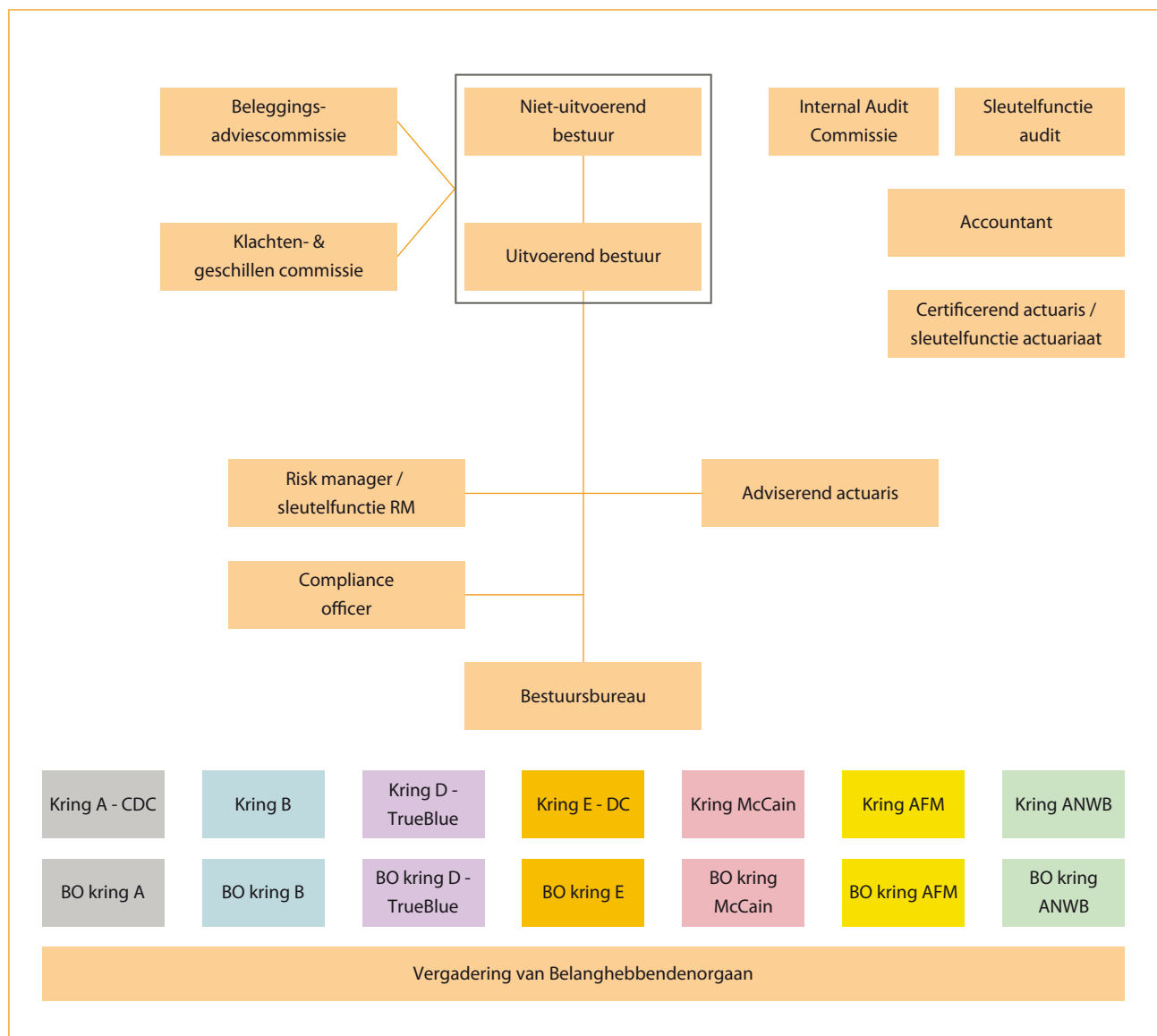
KPMG Accountants N.V.

J.C. van Kleef RA

7. Bijlagen

7.1 Organogram

Onderstaand organogram geeft een beschrijving weer per 1 januari 2023 van het bestuur en de organisatie van het fonds, die gekozen is om zo goed mogelijk invulling te kunnen geven aan de doelstelling, missie en visie van het fonds.

7.2 Bestuur

De Nationale APF heeft gekozen voor een onafhankelijk gemengd bestuursmodel. Voor een complex fonds dat zich in de eerste jaren van haar bestaan bevindt en een duidelijke groeiambitie kent, denkt het fonds met het gekozen bestuursmodel, de bijbehorende governance en de aanvullende waarborgen goed geëquipeerd te zijn om zo goed mogelijke invulling te geven aan de pensioenovereenkomsten van de toetredende werkgevers en de pensioenregelingen van de overgekomen pensioenfondsen. Dit sluit eveneens aan bij de ambitie om een integer en betrouwbaar pensioenfonds te zijn dat met hoge kwaliteit op alle onderdelen van de bedrijfsvoering zijn financiële verplichtingen en ambities nu en in de toekomst kan waarmaken.

Het bestuur is de beheerder van het fonds en draagt verantwoordelijkheid voor de algemene gang van zaken binnen het fonds en daarmee bepaalt het bestuur het beleid van het fonds. Het bestuur bestaat uit drie niet-uitvoerend bestuurders en drie uitvoerend bestuurders. Taken en verantwoordelijkheden die niet bij of krachtens de wet, de statuten of het bestuursreglement aan de uitvoerend of niet-uitvoerend bestuursleden zijn toebedeeld, komen toe aan het bestuur als geheel.

De taken en verantwoordelijkheden van het bestuur omvatten onder meer:

- het bepalen van het beleid ter verwezenlijking van de doelstelling van het fonds;
- het besluiten over onderwerpen waarbij een belangenafweging plaats moet vinden op grond van artikel 105 lid 2 van de Pensioenwet;
- het vaststellen van de beleidskaders waarbinnen het uitvoerend bestuur de dagelijkse aansturing van het fonds verricht;
- het voeren van formeel overleg met het belanghebbendenorgaan; en
- het afleggen van verantwoording aan het belanghebbendenorgaan over het beleid en de wijze waarop het beleid is uitgevoerd.

Niet-uitvoerend bestuur

De niet-uitvoerend bestuurders hebben naast de bestuurstaken tot taak toezicht te houden op de uitvoering van het beleid door het uitvoerend bestuur en de algemene gang van zaken van het fonds. Daarnaast staan zij de uitvoerend bestuurders met raad ter zijde.

Het uitvoerend bestuur legt verantwoording af aan de niet-uitvoerend bestuurders.

De niet-uitvoerend bestuurders beoordelen periodiek het functioneren van de uitvoerend bestuurders en de niet-uitvoerend bestuurders leggen verantwoording af over de uitvoering van de taken en de uitoefening van de bevoegdheden aan de belanghebbendenorganen of vergadering van belanghebbendenorganen (waarin alle kringen zijn vertegenwoordigd).

Uitvoerend bestuur

Het uitvoerend bestuur is belast met de dagelijkse gang van zaken, de algemene aansturing van het fonds en de uitvoering van het vastgestelde beleid. Het uitvoerend bestuur voert haar taken uit binnen de door het bestuur vastgestelde beleidskaders, handelt in overeenstemming met de wettelijke eisen en in overeenstemming met de Code Pensioenfondsen. Het uitvoerend bestuur treedt onafhankelijk op en weegt in haar besluitvorming de belangen van alle belanghebbenden evenwichtig af en legt verantwoording af aan het niet-uitvoerend bestuur.

Op grond van artikel 106 van de Pensioenwet dient het beleid van een algemeen pensioenfonds te worden bepaald of mede bepaald door personen die geschikt zijn in verband met de uitoefening van het bedrijf van het pensioenfonds en wier betrouwbaarheid buiten twijfel staat. Artikel 106a van de Pensioenwet bepaalt dat bestuurders van een pensioenfonds voldoende tijd beschikbaar hebben om de betreffende functie naar behoren uit te oefenen. Bestuurders worden in het kader van de Pensioenwet aangemerkt als beleidsbepalers en derhalve door DNB getoetst aan de hand van de Beleidsregel geschiktheid 2012.

DNB heeft ingestemd, in verband met artikel 106 en 106a van de Pensioenwet, met de benoeming van:

Naam	Geboortedatum	Functie	Datum (her)benoeming	Datum van aftreden
Mevrouw M. Teunissen	01-05-1956	Niet-uitvoerend bestuurslid, voorzitter	4 november 2020	4 november 2024
De heer E. Bosman	01-01-1966	Niet-uitvoerend bestuurslid	4 november 2020	4 november 2024
De heer J. Machielsen	03-01-1960	Niet-uitvoerend bestuurslid	22 mei 2020	22 mei 2024
Mevrouw M. Constandse	03-08-1971	Uitvoerend bestuurslid	4 november 2020	4 november 2024
De heer R. Knol	21-04-1961	Uitvoerend bestuurslid	16 december 2019	16 december 2023
De heer B. Onkenhout	25-02-1964	Uitvoerend bestuurslid	26 oktober 2020	26 oktober 2024

Samenstelling bestuur De Nationale APF

Mevrouw Teunissen is de onafhankelijk voorzitter van het fonds. De voorzitter ziet toe op een goede samenstelling en het functioneren van het bestuur. De voorzitter bewaakt de evenwichtige afweging van belangen in de besluitvorming die voor het bestuur geldt.

Beleggingsadviescommissie en UB-vergaderingen

Er zijn drie vaste bestuurscommissie samengesteld (de beleggingsadviescommissie, de klachten- en geschillencommissie en internal auditcommissie), waarbij het bestuur de leden benoemt. Daarnaast bespreekt het uitvoerend bestuur periodiek de onderwerpen pensioenbeheer, communicatie, risk & finance. De beleggingsadviescommissie en het uitvoerend bestuur hebben onder meer als taak beleids- en bestuursonderwerpen voor te bereiden, rapportages te beoordelen en eventueel wijzigingen voor te stellen, specifieke taken te begeleiden of voor te bereiden en het bestuur te adviseren op het betreffende beleidsterrein. Daarnaast is het uitvoerend bestuur gemandateerd om zelfstandig over vastgestelde onderwerpen te besluiten. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de uitvoerende commissies, waar uitvoerend bestuurders zitting in hebben en de internal auditcommissie, waar niet- uitvoerend bestuurders zitting in hebben.

Beleggingsadviescommissie

De beleggingsadviescommissie bestaat uit uitvoerend bestuurslid de heer Knol (voorzitter) en twee externe onafhankelijke beleggingsspecialisten. De beleggingsadviescommissie heeft een beleidsvoorbereidende en adviserende rol ten behoeve van vraagstukken op het gebied van vermogensbeheer. Daarnaast heeft de beleggingsadviescommissie een monitorende rol ten aanzien van de uitvoering van het beleggingsbeleid.

Naam	Functie
De heer R. Knol	Uitvoerend bestuurslid, voorzitter
De heer R. Hommes	Externe beleggingsspecialist
De heer P. van Gent	Externe beleggingsspecialist - tot 1 augustus 2022
De heer J.B. Molenkamp	Externe beleggingsspecialist - vanaf 1 augustus 2022

Samenstelling beleggingsadviescommissie De Nationale APF

Klachten- en geschillencommissie

De klachten- en geschillencommissie bestaat uit een externe onafhankelijke pensioenjurist (voorzitter) en de uitvoerend bestuursleden. De klachten- en geschillencommissie is bevoegd tot het afhandelen van de klachten en geschillen conform de Klachten- en geschillenregeling. Geschillen worden afgehandeld door het gehele bestuur na advies van de klachten- en geschillencommissie.

Naam	Functie
Mevrouw J. Verhulst	Externe pensioenjurist, voorzitter
Mevrouw M. Constandse	Uitvoerend bestuurslid
De heer R. Knol	Uitvoerend bestuurslid
De heer B. Onkenhout	Uitvoerend bestuurslid

Samenstelling klachten- en geschillencommissie De Nationale APF

Internal auditcommissie

De Internal auditcommissie bestaat uit vier leden, waarvan twee niet-uitvoerend bestuurders, niet zijnde de voorzitter van het bestuur, een onafhankelijk voorzitter, tevens sleutelfunctiehouder audit, en de sleutelfunctieervuller audit.

De Internal auditcommissie heeft als doelstelling om vanuit een onafhankelijke positie (aanvullende) zekerheid te verschaffen over de effectiviteit en de beheersing van de bedrijfsvoering en het geven van adviezen daarover.

Naam	Functie
De heer C. de Wuffel	Sleutelfunctiehouder interne audit, voorzitter
De heer E. Bosman	Niet-uitvoerend bestuurslid
De heer J. Machielsen	Niet-uitvoerend bestuurslid
De heer J. Driessen	Sleutelfunctieervuller interne audit

Samenstelling Internal auditcommissie De Nationale APF

7.3 Collectiviteitkringen

De Nationale APF kent meerdere collectiviteitkringen en voor iedere collectiviteitkring wordt een afgescheiden vermogen aangehouden en een eigen financiële huishouding gevoerd.

De Nationale APF onderscheidt twee type collectiviteitkringen; een multiclient-kring waarin meerdere pensioenregelingen voor verschillende werkgevers kunnen worden uitgevoerd en een singleclient-kring waarin de pensioenregeling van één werkgever wordt uitgevoerd.

De werkingssfeer van een specifieke collectiviteitkring –de daarin ondergebrachte pensioenregelingen en de aangesloten werkgevers met wie het fonds een uitvoeringsovereenkomst heeft gesloten– per 31 december 2022 is hieronder weergegeven.

Naam	Soort	Werkgever	Pensioenregeling	Datum
Collectiviteitkring A	Multiclient	AZL N.V.	CDC-reglement	01-03-2017
			Anw-reglement	01-03-2017
Collectiviteitkring B	Multiclient	Unisys	CDC-reglement	01-05-2021
		NIBC	CDC-reglement	01-08-2021
			Nettopensioen	01-01-2022
		ERIKS	CDC-reglement	01-11-2021
Collectiviteitkring D	Multiclient	TrueBlue	CDC-reglement	01-05-2021
Collectiviteitkring E - DC	Multiclient	AZL N.V.	DC-reglement	01-03-2017
		McCain B.V.	DC-reglement	01-03-2018
		AFM	DC-reglement	01-01-2021
Collectiviteitkring McCain	Singleclient	McCain B.V.	CDC-reglement	01-06-2017
			Anw-reglement	01-01-2018
			Nettopensioen	01-01-2018
			CDC-reglement	01-01-2018
Collectiviteitkring AFM	Singleclient	Stichting AFM	CDC-reglement	01-01-2018
Collectiviteitkring ANWB	Singleclient	ANWB/Unigarant	Pensioenreglement	01-01-2020
			Anw-reglement	01-01-2020

Samenstelling collectiviteitkringen De Nationale APF per 31 december 2022

7.4 Belanghebbendenorganen

De Nationale APF stelt voor elke collectiviteitkring een belanghebbendenorgaan in dat paritair is samengesteld en zal bestaan uit een door het belanghebbendenorgaan te bepalen aantal leden met een minimum van vier en een maximum van acht en waarbij de geledingen op een zo evenwichtige mogelijk wijze vertegenwoordigd zijn.

Het belanghebbendenorgaan heeft de taken en bevoegdheden, als bedoeld in artikel 115c van de Pensioenwet, voor zover deze betrekking hebben op de collectiviteitkring waartoe het orgaan behoort. Het bestuur stelt per collectiviteitkring een regeling vast ten aanzien van de taken en bevoegdheden.

Het bestuur heeft bij de start van een collectiviteitkring de leden van een belanghebbendenorgaan benoemd na goedkeuring van DNB. Een nadien ontstane vacature in een belanghebbendenorgaan wordt vervuld volgens het reglement belanghebbendenorgaan van de collectiviteitkring.

Het bestuur van De Nationale APF heeft, na instemming van DNB, de navolgende leden van het belanghebbendenorgaan kring A benoemd:

Naam	Geboortedatum	Vertegenwoordiger namens	Einde zittingsduur
De heer J. Gubbels	21-08-1982	AZL, Werkgever, voorzitter	4 oktober 2025
De heer R. Volders	05-06-1978	AZL, Deelnemers	4 oktober 2025
De heer J. den Dulk	01-12-1954	Unisys, Deelnemers	4 oktober 2025
De heer R. Oostergo	20-08-1947	Unisys, Deelnemers	4 oktober 2024
De heer R. Topsvoort	30-06-1957	Unisys, Deelnemers	4 oktober 2024
De heer J. Kleij	26-12-1940	Unisys, Pensioengerechtigden	4 oktober 2026

Samenstelling belanghebbendenorgaan kring A De Nationale APF per 31 december 2022

Het bestuur van De Nationale APF heeft, na instemming van DNB, de navolgende leden van het belanghebbendenorgaan kring B benoemd:

Naam	Geboortedatum	Vertegenwoordiger namens	Einde zittingsduur
De heer L. Punt	02-05-1975	NIBC, Werkgever, voorzitter	1 augustus 2025
De heer B. Schoenmaker	30-10-1971	NIBC, Werkgever	1 augustus 2025
De heer J. van Leeuwen	06-06-1955	ERIKS, Deelnemers	5 januari 2026
De heer F. van der Scheer	30-09-1972	NIBC, Deelnemers	1 augustus 2025
De heer R. Bessem	07-02-1962	ERIKS, Deelnemers	5 januari 2026
De heer H. Slegtenhorst	16-04-1953	NIBC, Pensioengerechtigden	1 maart 2027

Samenstelling belanghebbendenorgaan kring B De Nationale APF per 31 december 2022

Het bestuur van De Nationale APF heeft, na instemming van DNB, de navolgende leden van het belanghebbendenorgaan kring D benoemd:

Naam	Geboortedatum	Vertegenwoordiger namens	Einde zittingsduur
De heer R. de Ridder	18-01-1949	Pensioengerechtigden, voorzitter	18 juni 2024
De heer R. Barnhoorn	06-08-1964	Deelnemers	18 juni 2024
De heer J. Eggen	23-03-1963	Deelnemers	18 juni 2024
Mevrouw C. Smits	21-02-1983	Deelnemers	31 december 2023
De heer H. Keukelaar	24-02-1946	Werkgevers	18 juni 2024
De heer H. Nieuwenhuijse	02-04-1982	Werkgevers	31 december 2023

Samenstelling belanghebbendenorgaan kring D De Nationale APF per 31 december 2022

Het bestuur van De Nationale APF heeft, na instemming van DNB, de navolgende leden van het belanghebbendenorgaan kring E benoemd:

Naam	Geboortedatum	Vertegenwoordiger namens	Einde zittingsduur
De heer H. van der Guchte	22-06-1962	McCain Deelnemers, voorzitter	13 juni 2023
De heer R. Volders	05-06-1978	AZL, Deelnemers	28 mei 2026
De heer E. van den Bemd	26-06-1971	McCain, Werkgever	1 april 2026
De heer J. Gubbels	21-08-1982	AZL, Werkgever	13 juni 2023

Samenstelling belanghebbendenorgaan kring E De Nationale APF per 31 december 2022

Het bestuur van De Nationale APF heeft, na instemming van DNB, de navolgende leden van het belanghebbendenorgaan kring F benoemd:

Naam	Geboortedatum	Vertegenwoordiger namens	Einde zittingsduur
De heer E. van den Bemd	26-06-1971	Werkgever, voorzitter	4 september 2025
De heer K. Kamerling	31-10-1978	Werkgever	4 september 2023
Mevrouw L. Bruijnzeel	23-08-1973	Werkgever	4 september 2024
De heer H. van de Guchte	22-06-1962	Deelnemers	4 september 2024
De heer J. Koolen	21-02-1970	Deelnemers	4 september 2025
De heer B. Struijlaart	27-09-1954	Pensioengerechtigden	4 september 2026

Samenstelling belanghebbendenorgaan kring F De Nationale APF per 31 december 2022

Het bestuur van De Nationale APF heeft, na instemming van DNB, de navolgende leden van het belanghebbendenorgaan kring K benoemd:

Naam	Geboortedatum	Vertegenwoordiger namens	Einde zittingsduur
De heer A. Voogd	07-02-1987	Werkgever, voorzitter	02-10-2023
De heer H. Korte	25-03-1956	Werkgever	14-01-2024
De heer M. Snijder	08-04-1964	Deelnemers	01-09-2026
De heer W. Langerak	03-02-1974	Deelnemers	22-12-2025
De heer B. Duindam	11-07-1982	Deelnemers	22-12-2025
De heer B. Bosboom	05-12-1956	Pensioengerechtigden	05-02-2025

Samenstelling belanghebbendenorgaan kring K De Nationale APF per 31 december 2022

Het bestuur van De Nationale APF heeft, na instemming van DNB, de navolgende leden van het belanghebbendenorgaan kring M benoemd:

Naam	Geboortedatum	Vertegenwoordiger namens	Einde zittingsduur
Mevrouw E. van der Velde	13-07-1982	Werkgevers, voorzitter	05-03-2024
De heer E. Benschop	11-04-1966	Werkgevers	14-12-2025
De heer F. Fischer	29-12-1971	Werkgevers	26-10-2026
De heer J. Rijnveld	14-11-1961	Deelnemers	05-03-2023
Mevrouw D. Vijselaar	12-03-1983	Deelnemers	05-03-2024
De heer B. Nollen	26-07-1949	Pensioengerechtigden	05-03-2026

Samenstelling belanghebbendenorgaan kring M De Nationale APF per 31 december 2022

Vergadering van belanghebbendenorganen

Naast een belanghebbendenorgaan per collectiviteitkring is een vergadering van belanghebbendenorganen ingesteld waaraan bepaalde rechten zijn toegekend. De vergadering van belanghebbendenorganen wordt gevormd door de voorzitters van alle belanghebbendenorganen. De rechten van de vergadering van belanghebbendenorganen alsmede de inrichting van de vergadering van belanghebbendenorganen zijn vastgelegd in de statuten van het fonds.

Naam	Vertegenwoordiger namens
De heer J. Gubbels	Kring A
De heer L. Punt	Kring B
De heer R. de Ridder	Kring D
De heer E. van den Bemd	Kring McCain
De heer H. Korte	Kring AFM
Mevrouw E. van der Velde	Kring ANWB, voorzitter

Samenstelling vergadering van belanghebbendenorganen De Nationale APF per 31 december 2022

7.5 Bestuursbureau

Het bestuur van De Nationale APF wordt bij de uitvoering van zijn werkzaamheden ondersteund door een bestuursbureau dat uit 6 personen bestaat. Het bestuursbureau zorgt voor het plannen en coördineren en ondersteunen van de activiteiten op bestuurlijk niveau. Verder ondersteunt het bestuursbureau de (vergadering van) belanghebbendenorganen, het (niet-)uitvoerend bestuur, de bestuurscommissies en overige betrokkenen van het fonds bij de vervulling van de betreffende taken.

Het bestuur heeft, binnen de kaders van het Uitbestedingsbeleid, een groot deel van de activiteiten van het fonds uitbesteed. Het bestuursbureau heeft een coördinerende rol ten aanzien van de uitbesteede activiteiten.

Het bestuursbureau draagt het beleid uit, monitort de uitvoering van de uitbesteede processen aan de hand van contractuele afspraken in de uitbestedingsovereenkomsten en rapporteert hierover aan de desbetreffende portefeuillehouder in het uitvoerend bestuur.

7.6 Compliance officer

De compliance officer geeft invulling aan compliance binnen het fonds door toezicht te houden op de beheersing van het compliance-risico. De compliance officer ondersteunt als zodanig het bestuur bij het beheersen van bepaalde operationele risico's, (mogelijke) integriteitsrisico's en juridische risico's.

De Nationale APF heeft de heer P. de Koning benoemd als compliance officer van het fonds.

7.7 Risicomanager

De Risicomanager is verantwoordelijk voor de coördinatie en objectieve toetsing van opzet, bestaan en werking van de gedefinieerde beheersmaatregelen.

De Nationale APF heeft de heer A. Aalders benoemd als risicomanager van het fonds en tevens als sleutelfunctiehouder risicomanagement. Hij wordt daarbij ondersteund door de heer J. Kinders Vroklage voor de niet-financiële risico's.

7.8 Overige relaties

- Pensioen- en deelnemersadministratie, de financiële administratie en de jaarverslaglegging: AZL N.V.
- Fiduciair vermogensbeheer: Goldman Sachs asset management
- Manager-selectieadvies en manager-monitoring: Altis
- Custodian: BNY Mellon
- Actuarieel: AZL Actuarieel
- Accountant: de heer J. Van Kleef, KPMG
- Certificerend actuaire en sleutelfunctie actuarieel: de heer M. Heemskerk, Mercer

7.9 Nevenfuncties

Overzicht nevenfuncties bestuur

	Namen	Nevenfuncties
Niet Uitvoerend Bestuur	Margreet Teunissen (vz) (0,3)	Bestuursvoorzitter SPOB Lid auditcommissie PNO Media (01-2023) Lid Maatschap OST Duiven, diverse opdrachten strategie, reorganisatie, gastdocentschappen e.d.
	Erwin Bosman (0,2)	Actuaris Pensum BV Bestuurder Pf Rockwool Voorzitter bestuur Pf Stipp Pensioen Docent Actuariel Instituut
	Jeppe Machielsens (0,2)	Voorzitter Nedlloyd pensioen fonds Lid Raad van Toezicht Bedrijfstakpensioenfondsen Nederlandse Groothandel Lid Vereniging Aegon Lid Raad van Toezicht KNRM Commissaris Leden Academy
Uitvoerend Bestuur	Bart Onkenhout	Geen
	Roel Knol	Geen
	Mirja Constandse	Lid RvC ABN AMRO Captive N.V.

7.10 Bijlages Duurzaam beleggen (Sustainable Finance Disclosure Regulation, SFDR)

Duurzame belegging:
een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een milieudoelstelling of een sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan milieu- of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852, waarbij een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten** is vastgesteld. In de verordening is geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten vastgesteld. Duurzame beleggingen met een milieudoelstelling kunnen al dan niet in overeenstemming zijn met de taxonomie.

Productbenaming: De Nationale APF Kring A

Identificatiecode voor juridische entiteite (LEI): 549300QVQB0HQ4VUW210

Ecologische en/of sociale kenmerken

Had dit financiële product een duurzame beleggingsdoelstelling?

☒ ☒ ☐ **Ja**

☐ Er zijn **duurzame beleggingen met een milieudoelstelling** gedaan:

- ☐ in economische activiteiten die als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie
- ☐ in economische activiteiten die niet als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie

☐ Er zijn **duurzame beleggingen met een sociale doelstelling** gedaan

☒ ☐ ☒ **Nee**

☐ Het product **promootte ecologische/sociale (E/S) kenmerken** en hoewel het geen duurzame beleggingen als doelstelling had, had het een minimaandeel duurzame beleggingen van %

- ☐ met een milieudoelstelling in economische activiteiten die als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie
- ☐ met een milieudoelstelling in economische activiteiten die niet als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie
- ☐ met een sociale doelstelling

☒ Het product promootte E/S kenmerken, maar deed geen duurzame beleggingen

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Het pensioenfonds promoot ecologische en sociale kenmerken, zoals beschreven in Artikel 8 SFDR. Dit doen we via ons maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB)-beleid. Binnen dit beleid stellen we de volgende thema's centraal:

- **Klimaatverandering:** ondernemingen en landen die oplossingen bieden of risico's lopen in relatie tot klimaatverandering of kansen benutten als gevolg van klimaatverandering;
- **Mensenrechten:** ondernemingen die mensenrechten-principes van Global Compact & OESO richtlijnen schenden;

- Arbeidsnormen: ondernemingen die arbeidsnormen-principes van Global Compact & OESO richtlijnen schenden;
- Milieu: ondernemingen die milieunormen van Global Compact & OESO-richtlijnen schenden;
- Anti-corruptie: ondernemingen die anti-corruptienormen van Global Compact & OESO-richtlijnen schenden.

Het pensioenfonds heeft gedurende de verslagperiode voldaan aan de bovenstaande ecologische en sociale kenmerken.

● **Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?**

Om invulling te geven aan de promotie van de bovenstaande kenmerken zijn gedurende de verslagperiode de volgende MVB beleidsinstrumenten ingezet:

- Uitsluitingsbeleid. Hiermee heeft het pensioenfonds een normatieve ondergrens en ESG-risico's geborgd. We hebben daarbij de volgende uitsluitingscriteria gehanteerd;

-Ondernemingen die op structurele en grove wijze mensenrechten, arbeidsnormen, milieunormen en anti-corruptienormen schenden;

-Ondernemingen die betrokken zijn bij de productie van controversiële wapens, waaronder clustermunitie, anti-persoonsmijnen, chemische-, biologische- en nucleaire wapens;

- Ondernemingen die betrokken zijn bij wapenhandel met entiteiten waarvoor een VN-Veiligheidsraad en/of EU wapenembargo geldt;

- Landen waar sprake is van ernstige en systematische schendingen van mensenrechten, en/of landen waartegen de VN-Veiligheidsraad en/of de EU een wapenembargo heeft uitgevaardigd, omdat in die landen sprake is van ernstige en systematische schendingen van mensenrechten;

- Ondernemingen die betrokken zijn bij de productie van tabaksproducten (daar deze sector al jaren lang systematisch gezondheid ondermijnt);

- Ondernemingen die een belangrijk deel van de omzet (>20%) halen uit de delving van thermische kolen;

- Ondernemingen die na (pogingen tot) engagement onvoldoende gedragsverandering laten zien.

Deze criteria hebben wij volledig toegepast op de discretionaire mandaten. Voor de fondsbeleggingen geldt dat het pensioenfonds geen discretie heeft over de uitsluitingen. Het fonds heeft deze criteria toegepast bij de selectie en evaluatie van fondsbeleggingen. Hierbij is getoetst in welke mate het door de beheerder gevoerde uitsluitingsbeleid overeenkomt met de criteria van het pensioenfonds.

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissing en op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

Afgezien van het discretionaire LDI mandaat, belegde het fonds alleen in beleggingsfondsen.

- **Betrokkenheidsbeleid.** Het pensioenfonds heeft uitsluitend beleggingsfondsen geselecteerd die aantoonbaar een engagement- en stembeleid voeren en hierover rapporteren. Voor aandelenmandaten wordt een eigen stembeleid toegepast. Aanvullend heeft het fonds een eigen betrokkenheidsbeleid als overlay over de kringportefeuilles gevoerd (voor zowel beleggingsfondsen als mandaten indien die er waren). Afgezien van het discretionaire LDI mandaat, belegde het fonds alleen in beleggingsfondsen.
- **ESG-integratie.** Het fonds heeft ESG-beleggingsoplossingen gekozen waarbij duurzaamheidsaspecten zijn geïntegreerd in de beleggingsbeslissing als het past binnen de risico-rendementseisen. Het fonds zet ESG-integratie in om beleggingsrisico's te beheersen en kansen te benutten. Voor de aandelenbeleggingen (ontwikkelde markten) is een "EU Paris Aligned" benchmark gehanteerd. Hiermee geven wij invulling aan ons streven om voor de aandelenportefeuille een decarbonistiepad te volgen dat in lijn ligt met het klimaatakkoord van Parijs.
- **Impactbeleggen.** In lijn met de ambitie van het fonds, om binnen traditionele beleggingscategorieën, beleggingsoplossingen te selecteren die naast een financieel rendement ook positief bijdragen aan de door het fonds gekozen thema's, hebben wij ca. 40% van de beleggingen in investment grade bedrijfsobligaties gealloceerd naar groene obligaties.

● **...en in vergelijking tot voorafgaande perioden?**

N.v.t.

● ***Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?***

Het pensioenfonds hanteerde geen doelstelling voor duurzame beleggingen in de zin van de artikel 2 (17) SFDR.

● ***Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologische of sociale duurzame beleggingsdoelstellingen?***

N.v.t.

— ***Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?***

N.v.t.

Waren duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten?

N.v.t.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

Het pensioenfonds heeft in het beleggingsbeleid rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren:

- (1) Broeikasgasintensiteit van ondernemingen waarin is belegd [PAI 3];
- (2) Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voormultinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en-ontwikkeling (OESO) [PAI 10];
- (3) Blootstelling aan controversiële wapens (antipersonneelsmijnen, clustermunitie, chemische-wapens en biologische wapens) [PAI 14]; en
- (4) Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten [PAI 16].

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

De lijst bevat de beleggingen die het **grootste aandeel** beleggingen van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten: van 1 januari 2022 tot 31 december 2022

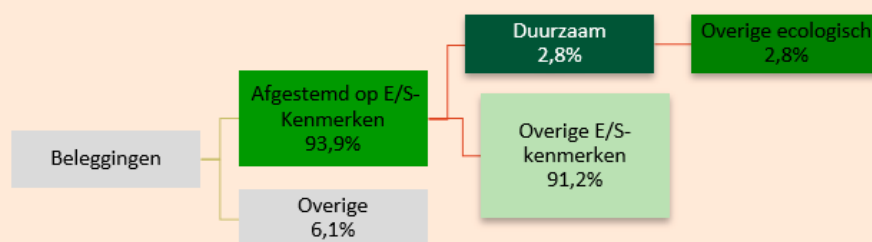
Belegging	Gewicht (%)	Sector	Land
Government of the Netherlands	5,26	Governments and Agencies	NL
Government of France	3,50	Governments and Agencies	FR
Government of Germany	3,12	Governments and Agencies	DE
Enel SpA	1,23	Utilities	IT
RWE AG	1,01	Utilities	DE
Apple, Inc.	0,95	Information Technology	US
Government of Belgium	0,83	Governments and Agencies	BE
Government of Austria	0,81	Governments and Agencies	AT
OP Financial Group	0,79	Financials	FI
Banque Fédérative du Crédit Mutuel	0,78	Financials	FR
Microsoft Corp.	0,77	Information Technology	US
Nykredit Realkredit A/S	0,76	Financials	DK
Koninklijke FrieslandCampina NV	0,74	Consumer Staples	NL
DNB Bank ASA	0,68	Financials	NO
National Australia Bank Ltd.	0,67	Financials	AU

Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Zie onderstaand de Asset Allocatie

Hoe zag de activa-allocatie eruit?

De activa-allocatie beschrijft het aandeel beleggingen in bepaalde activa.

#1 Afgestemd op E/S-kenmerken omvat de beleggingen van het gebruikte financiële product om te voldoen aan de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot.

#2 Overige omvat de overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken en die evenmin als duurzame belegging kwalificeren.

De categorie **#1 Afgestemd op E/S-kenmerken** omvat:

- Subcategorie **#1A Duurzaam** omvat duurzame beleggingen met ecologische of sociale doelstellingen.
- Subcategorie **#1B Overige E/S-kenmerken** omvat beleggingen die zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken die niet als duurzame belegging kwalificeren.

In welke economische sectoren werd belegd?

Sector	Activa %
Communication Services	2,61
Consumer Discretionary	3,41
Consumer Staples	3,05
Energy	0,95
Financials	19,96
Governments and Agencies	20,47
Health Care	4,06
Industrials	4,02
Information Technology	11,64
Materials	2,33
Miscellaneous	0,04
Real Estate	9,73
Utilities	3,98
Overige	13,74

In welke mate waren duurzame beleggingen met een milieudoelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

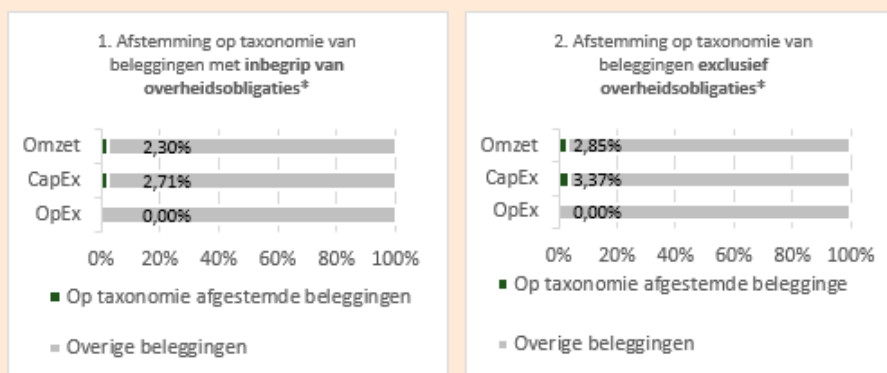
- de **omzet** die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten van ondernemingen waarin is belegd weergeeft;
- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie;
- de **operationele uitgaven** (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd weerspiegelen.

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een milieudoelstelling.

Transitieactiviteiten zijn economische activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven beschikbaar zijn en die broeikasgasemissies hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

Het pensioenfonds heeft zich gedurende de referentieperiode niet gecommitteerd om te beleggen in duurzame beleggingen met op de EU-Taxonomie afgestemde milieudoelstelling, omdat de gegevens hiervoor niet beschikbaar waren. Deze gegevens zijn nu wel gedeeltelijk beschikbaar waardoor het fonds een eerste inzicht (nulmeting) heeft in de mate waarin de brede beleggingsportefeuille in 2022 was afgestemd op één van de zes EU taxonomie-doelstellingen. Zie onderstaand.

De onderstaande grafieken tonen in groen het percentage beleggingen dat was afgestemd op de EU-taxonomie. Aangezien er geen geschikte methode is om te bepalen of overheidsobligaties zijn afgestemd op de taxonomie, toont de eerste grafiek de afstemming op de taxonomie voor alle beleggingen van het financiële product, met inbegrip van overheidsobligaties, terwijl de tweede grafiek de afstemming op de taxonomie toont voor uitsluitend de beleggingen van het financiële product anders dan in overheidsobligaties.*

*Voor deze grafieken omvatten "overheidsobligaties" alle blootstellingen aan overheidsschulden.

- **Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?**
Dit heeft het fonds niet kunnen vaststellen wegens het ontbreken van beschikbare data.
- **Hoe verhiel het percentage beleggingen dat was afgestemd op de EU-taxonomie zich tot het percentage tijdens eerdere referentieperiodes?**

N.v.t.

zijn duurzame beleggingen met een milieudoelstelling die geen rekening houder met de criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU 2020/852).

Wat was het minimaandeel duurzame beleggingen met een milieudoelstelling die niet waren afgestemd op de EU-taxonomie?

2,8%

Wat was het minimaandeel sociaal duurzame beleggingen?

0%

Welke beleggingen zijn opgenomen in “overige”? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

Dit zijn de fondsbeleggingen in obligaties van opkomende landen in lokale valuta en harde valuta. Deze categorieën zijn opgenomen met het oog op het verbeteren van het risico/rendementsprofiel van de beleggingsportefeuille. Er wordt hierbij hoofdzakelijk belegd in staatsobligaties, maar er kan niet worden uitgesloten dat de fondsbeheerder ook in staatsgeleerde ondernemingen belegt. Hiervoor zijn geen ecologische of sociale minimumwaarborgen vastgelegd.

Welke maatregelen zijn genomen om de duurzame beleggingsdoelstelling te behalen tijdens de referentieperiode?

Aanpassingen gedurende rapportageperiode:

In de rapportageperiode is de aandelenportefeuille voor ontwikkelde markten in lijn gebracht met het decarbonisatiepad volgens de EU Paris Aligned Benchmark. Dit betekent dat deze portefeuille wordt gestuurd op CO₂-intensiteit, waarbij de doelstelling is dat deze portefeuille in 2050 CO₂ netto-neutraal is. Daarnaast heeft het pensioenfonds gedurende de periode het uitsluitingsbeleid verder aangescherpt door ook niet te beleggen in overheidsobligaties uitgegeven door landen waarvoor een EU wapenembargo is afgekondigd (daarvoor alleen VN).

Reeds toegepast voorafgaand aan rapportageperiode:

Het pensioenfonds heeft beleggingsfondsen geselecteerd die controversiële producten en controversieel gedrag van ondernemingen van de beleggingsportefeuille weert en een betrokkenheidsbeleid voert (stemmen en engagement).

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark voor duurzaamheid?

Het pensioenfonds heeft geen referentiebenchmark aangewezen -in de zin van de SFDR wetgeving- om te bepalen of de pensioenregeling als geheel is afgestemd op de sociale en milieukennmerken die volgens het MVB-beleid worden nagestreefd.

Duurzame belegging: een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een milieudoelstelling of een sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan milieu- of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852, waarbij een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten** is vastgesteld. In de verordening is geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten vastgesteld. Duurzame beleggingen met een milieudoelstelling kunnen al dan niet in overeenstemming zijn met de taxonomie.

Productbenaming: De Nationale APF Kring B

Identificatiecode voor juridische entiteite (LEI): 5493002ONUX3VCCYJS83

Ecologische en/of sociale kenmerken

Had dit financiële product een duurzame beleggingsdoelstelling?

☐ Ja

Er zijn **duurzame beleggingen met een milieudoelstelling** gedaan:

- ☐ in economische activiteiten die als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie
- ☐ in economische activiteiten die niet als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie

☐ Er zijn **duurzame beleggingen met een sociale doelstelling** gedaan

☒ ☐ ☒ Nee

☐ Het product **promootte ecologische/sociale (E/S) kenmerken** en hoewel het geen duurzame beleggingen als doelstelling had, had het een minimaandeel duurzame beleggingen van %

- ☐ met een milieudoelstelling in economische activiteiten die als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie
- ☐ met een milieudoelstelling in economische activiteiten die niet als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie
- ☐ met een sociale doelstelling

☒ Het product promootte E/S kenmerken, maar deed geen duurzame beleggingen

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Het pensioenfonds promoot ecologische en sociale kenmerken, zoals beschreven in Artikel 8 SFDR. Dit doen we via ons maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB)-beleid. Binnen dit beleid stellen we de volgende thema's centraal:

- **Klimaatverandering:** ondernemingen en landen die oplossingen bieden of risico's lopen in relatie tot klimaatverandering of kansen benutten als gevolg van klimaatverandering;
- **Mensenrechten:** ondernemingen die mensenrechten-principes van Global Compact & OESO richtlijnen schenden;

- Arbeidsnormen: ondernemingen die arbeidsnormen-principes van Global Compact & OESO richtlijnen schenden;
- Milieu: ondernemingen die milieunormen van Global Compact & OESO-richtlijnen schenden;
- Anti-corruptie: ondernemingen die anti-corruptienormen van Global Compact & OESO-richtlijnen schenden.

Het pensioenfonds heeft gedurende de verslagperiode voldaan aan de bovenstaande eco-logische en sociale kenmerken.

● **Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?**

Om invulling te geven aan de promotie van de bovenstaande kenmerken zijn gedurende de verslagperiode de volgende MVB beleidsinstrumenten ingezet:

- Uitsluitingsbeleid. Hiermee heeft het pensioenfonds een normatieve ondergrens en ESG-risico's geborgd. We daarbij de volgende uitsluitingscriteria gehanteerd;
 - Ondernemingen die op structurele en grove wijze mensenrechten, arbeidsnormen, milieunormen en anti-corruptienormen schenden;
 - Ondernemingen die betrokken zijn bij de productie van controversiële wapens, waaronder clustermunitie, anti-persoonsmijnen, chemische-, biologische- en nucleaire wapens;
 - Ondernemingen die betrokken zijn bij wapenhandel met entiteiten waarvoor een VN-Veiligheidsraad en/of EU wapenembargo geldt;
 - Landen waar sprake is van ernstige en systematische schendingen van mensen-rechten, en/of landen waartegen de VN-Veiligheidsraad en/of de EU een wapen-embargo heeft uitgevaardigd, omdat in die landen sprake is van ernstige en systematische schendingen van mensenrechten;
 - Ondernemingen die betrokken zijn bij de productie van tabaksproducten (daar deze sector al jaren lang systematisch gezondheid ondermijnt);
 - Ondernemingen die een belangrijk deel van de omzet (>20%) halen uit de delving van thermische kolen;
 - Ondernemingen die na (pogingen tot) engagement onvoldoende gedragsverandering laten zien.

Deze criteria hebben wij volledig toegepast op de discretionaire mandaten. Voor de fondsbeleggingen geldt dat het pensioenfonds geen discretie heeft over de uitsluitingen. Het fonds heeft deze criteria toegepast bij de selectie en evaluatie van fondsbeleggingen. Hierbij is getoetst in welke mate het door de beheerder gevoerde uitsluitingsbeleid overeenkomt met de criteria van het pensioenfonds.

Afgezien van het discretionaire LDI mandaat, belegde het fonds alleen in beleggingsfondsen.

- **Betrokkenheidsbeleid.** Het pensioenfonds heeft uitsluitend beleggingsfondsen geselecteerd die aantoonbaar een engagement- en stembeleid voeren en hierover rapporteren. Voor aandelenmandaten wordt een eigen stembeleid toegepast. Aanvullend heeft het fonds een eigen betrokkenheidsbeleid als overlay over de kringportefeuilles gevoerd (voor zowel beleggingsfondsen als mandaten indien die er waren). Afgezien van het discretionaire LDI mandaat, belegde het fonds alleen in beleggingsfondsen.
- **ESG-integratie.** Het fonds heeft ESG-beleggingsoplossingen gekozen waarbij duurzaamheidsaspecten zijn geïntegreerd in de beleggingsbeslissing als het past binnen de risico-rendementseisen. Het fonds zet ESG-integratie in om beleggingsrisico's te beheersen en kansen te benutten. Voor de aandelenbeleggingen (ontwikkelde markten) is een "EU Paris Aligned" benchmark gehanteerd. Hiermee geven wij invulling aan ons streven om voor de aandelenportefeuille een decarbonistiepad te volgen dat in lijn ligt met het klimaatakkoord van Parijs.
- **Impactbeleggen.** In lijn met de ambitie van het fonds, om binnen traditionele beleggingscategorieën, beleggingsoplossingen te selecteren die naast een financieel rendement ook positief bijdragen aan de door het fonds gekozen thema's, hebben wij ca. 40% van de beleggingen in investment grade bedrijfsobligaties gealloceerd naar groene obligaties.

● **...en in vergelijking tot voorafgaande perioden?**

N.v.t.

● ***Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?***

Het pensioenfonds hanteerde geen doelstelling voor duurzame beleggingen in de zin van de artikel 2 (17) SFDR.

● ***Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologische of sociale duurzame beleggingsdoelstellingen?***

N.v.t.

— ***Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?***

N.v.t.

— ***Waren duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten?***

N.v.t.

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissing en op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

Het pensioenfonds heeft in het beleggingsbeleid rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren:

- (1) Broeikasgasintensiteit van ondernemingen waarin is belegd [PAI 3];
- (2) Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voormultinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en-ontwikkeling (OESO) [PAI 10];
- (3) Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoneelsmijnen, clustermunition, chemische-wapens en biologische wapens) [PAI 14]; en
- (4) Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten [PAI 16].

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

De lijst bevat de beleggingen die het **grootste aandeel** beleggingen van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten: van 1 januari 2022 tot 31 december 2022

Belegging	Gewicht (%)	Sector	Land
Government of the Netherlands	9,88	Governments and Agencies	NL
Government of France	3,67	Governments and Agencies	FR
Government of Germany	2,09	Governments and Agencies	DE
Government of Austria	1,53	Governments and Agencies	AT
Enel SpA	1,51	Utilities	IT
RWE AG	1,41	Utilities	DE
Apple, Inc.	1,13	Information Technology	US
Government of Belgium	1,06	Governments and Agencies	BE
Banque Fédérative du Crédit Mutuel	1,03	Financials	FR
Nykredit Realkredit A/S	1,00	Financials	DK
Government of Finland	0,97	Governments and Agencies	FI
European Union	0,93	Governments and Agencies	EU
Microsoft Corp.	0,92	Information Technology	US
OP Financial Group	0,92	Financials	FI
National Australia Bank Ltd.	0,89	Financials	AU

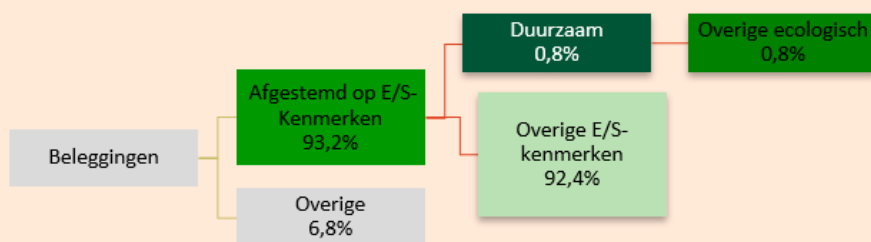

Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Zie onderstaand de Asset Allocatie

- *Hoe zag de activa-allocatie eruit?*

De activa-allocatie beschrijft het aandeel beleggingen in bepaalde activa.

#1 Afgestemd op E/S-kenmerken omvat de beleggingen van het gebruikte financiële product om te voldoen aan de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot.

#2 Overige omvat de overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken en die evenmin als duurzame belegging kwalificeren.

De categorie **#1 Afgestemd op E/S-kenmerken** omvat:

- Subcategorie **#1A Duurzaam** omvat duurzame beleggingen met ecologische of sociale doelstellingen.
- Subcategorie **#1B Overige E/S-kenmerken** omvat beleggingen die zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken die niet als duurzame belegging kwalificeren.

● In welke economische sectoren werd belegd?

Sector	Activa %
Communication Services	2,10
Consumer Discretionary	3,04
Consumer Staples	2,96
Energy	0,33
Financials	21,03
Governments and Agencies	25,42
Health Care	4,24
Industrials	3,93
Information Technology	12,02
Materials	1,49
Miscellaneous	0,01
Real Estate	2,11
Utilities	4,25
Niet gerubriceerd	17,07

In welke mate waren duurzame beleggingen met een milieudoelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

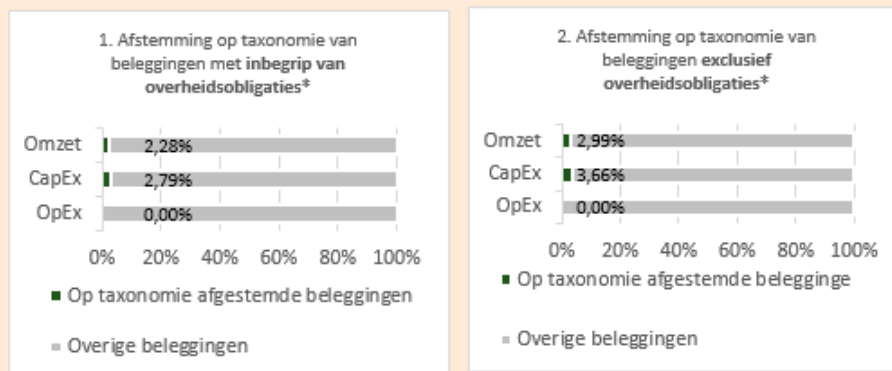
- de **omzet** die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten van ondernemingen waarin is belegd weergeeft;
- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie; - de **operationele uitgaven** (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd weerspiegelen.

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een milieudoelstelling.

Transitieactiviteiten zijn economische activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven beschikbaar zijn en die broeikasgasemissies uit hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

Het pensioenfonds heeft zich gedurende de referentieperiode niet gecommitteerd om te beleggen in duurzame beleggingen met op de EU-Taxonomie afgestemde milieudoelstelling, omdat de gegevens hiervoor niet beschikbaar waren. Deze gegevens zijn nu wel gedeeltelijk beschikbaar waardoor het fonds een eerste inzicht (nulmeting) heeft in de mate waarin de brede beleggingsportefeuille in 2022 was afgestemd op één van de zes EU taxonomie-doelstellingen. Zie onderstaand.

De onderstaande grafieken tonen in groen het percentage beleggingen dat was afgestemd op de EU-taxonomie. Aangezien er geen geschikte methode is om te bepalen of overheidsobligaties zijn afgestemd op de taxonomie, toont de eerste grafiek de afstemming op de taxonomie voor alle beleggingen van het financiële product, met inbegrip van overheidsobligaties, terwijl de tweede grafiek de afstemming op de taxonomie toont voor uitsluitend de beleggingen van het financiële product anders dan in overheidsobligaties.*

*Voor deze grafieken omvatten "overheidsobligaties" alle blootstellingen aan overheidsschulden.

● Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?

Dit heeft het fonds niet kunnen vaststellen wegens het ontbreken van beschikbare data.

● Hoe verhiel het percentage beleggingen dat was afgestemd op de EU-taxonomie zich tot het percentage tijdens eerdere referentieperiodes?

N.v.t.

zijn duurzame beleggingen met een milieudoelstelling die geen rekening houder met de criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU 2020/852).

Wat was het minimaandeel duurzame beleggingen met een milieudoelstelling die niet waren afgestemd op de EU-taxonomie?

0,8%

Wat was het minimaandeel sociaal duurzame beleggingen?

0%

Welke beleggingen zijn opgenomen in “overige”? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

Dit zijn de fondsbeleggingen in obligaties van opkomende landen in lokale valuta en harde valuta en investment-grade bedrijfsobligaties. Deze categorieën zijn opgenomen met het oog op het verbeteren van het risico/rendementsprofiel van de beleggingsportefeuille. Voor deze beleggingen zijn geen ecologische of sociale minimumwaarborgen vastgelegd.

Welke maatregelen zijn genomen om de duurzame beleggingsdoelstelling te behalen tijdens de referentieperiode?

Aanpassingen gedurende rapportageperiode:

In de rapportageperiode is de aandelenportefeuille voor ontwikkelde markten in lijn gebracht met het decarbonisatiepad volgens de EU Paris Aligned Benchmark. Dit betekent dat deze portefeuille wordt gestuurd op CO₂-intensiteit, waarbij de doelstelling is dat deze portefeuille in 2050 CO₂ netto-neutraal is. Daarnaast heeft het pensioenfonds gedurende de periode het uitsluitingsbeleid verder aangescherpt door ook niet te beleggen in overheidsobligaties uitgegeven door landen waarvoor een EU wapenembargo is afgekondigd (daarvoor alleen VN).

Reeds toegepast voorafgaand aan rapportageperiode:

Het pensioenfonds heeft beleggingsfondsen geselecteerd die controversiële producten en controversieel gedrag van ondernemingen van de beleggingsportefeuille weert en een betrokkenheidsbeleid voert (stemmen en engagement).

Referentiebenchmarks zijn indices die meten of het financiële product de duurzame doelstelling behaalt.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark voor duurzaamheid?

Het pensioenfonds heeft geen referentiebenchmark aangewezen -in de zin van de SFDR wetgeving- om te bepalen of de pensioenregeling als geheel is afgestemd op de sociale en milieukennmerken die volgens het MVB-beleid worden nagestreefd.

Duurzame belegging: een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een milieudoelstelling of een sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan milieu- of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852, waarbij een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten** is vastgesteld. In de verordening is geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten vastgesteld. Duurzame beleggingen met een milieudoelstelling kunnen al dan niet in overeenstemming zijn met de taxonomie.

Productbenaming: De Nationale APF Kring D

Identificatiecode voor juridische entiteite (LEI): 549300B0I02H2OONVA17

Ecologische en/of sociale kenmerken

Had dit financiële product een duurzame beleggingsdoelstelling?

☒ ☒ ☐ **Ja**

☐ Er zijn **duurzame beleggingen met een milieudoelstelling** gedaan:

- ☐ in economische activiteiten die als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie
- ☐ in economische activiteiten die niet als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie

☐ Er zijn **duurzame beleggingen met een sociale doelstelling** gedaan

☒ ☐ ☒ **Nee**

☐ Het product **promootte ecologische/sociale (E/S) kenmerken** en hoewel het geen duurzame beleggingen als doelstelling had, had het een minimaandeel duurzame beleggingen van %

- ☐ met een milieudoelstelling in economische activiteiten die als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie
- ☐ met een milieudoelstelling in economische activiteiten die niet als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie
- ☐ met een sociale doelstelling

☒ Het product promootte E/S kenmerken, maar deed geen duurzame beleggingen

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Het pensioenfonds promoot ecologische en sociale kenmerken, zoals beschreven in Artikel 8 SFDR. Dit doen we via ons maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB)-beleid. Binnen dit beleid stellen we de volgende thema's centraal:

- **Klimaatverandering:** ondernemingen en landen die oplossingen bieden of risico's lopen in relatie tot klimaatverandering of kansen benutten als gevolg van klimaatverandering;
- **Mensenrechten:** ondernemingen die mensenrechten-principes van Global Compact & OESO richtlijnen schenden;

- Arbeidsnormen: ondernemingen die arbeidsnormen-principes van Global Compact & OESO richtlijnen schenden;
- Milieu: ondernemingen die milieunormen van Global Compact & OESO-richtlijnen schenden;
- Anti-corruptie: ondernemingen die anti-corruptienormen van Global Compact & OESO-richtlijnen schenden.

Het pensioenfonds heeft gedurende de verslagperiode voldaan aan de bovenstaande eco-logische en sociale kenmerken.

● **Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?**

Om invulling te geven aan de promotie van de bovenstaande kenmerken zijn gedurende de verslagperiode de volgende MVB beleidsinstrumenten ingezet:

- Uitsluitingsbeleid. Hiermee heeft het pensioenfonds een normatieve ondergrens en ESG-risico's geborgd. We daarbij de volgende uitsluitingscriteria gehanteerd;
 - Ondernemingen die op structurele en grove wijze mensenrechten, arbeidsnormen, milieunormen en anti-corruptienormen schenden;
 - Ondernemingen die betrokken zijn bij de productie van controversiële wapens, waaronder cluster munitie, anti-persoonsmijnen, chemische-, biologische- en nucleaire wapens;
 - Ondernemingen die betrokken zijn bij wapenhandel met entiteiten waarvoor een VN-Veiligheidsraad en/of EU wapenembargo geldt;
 - Landen waar sprake is van ernstige en systematische schendingen van mensenrechten, en/of landen waartegen de VN-Veiligheidsraad en/of de EU een wapenembargo heeft uitgevaardigd, omdat in die landen sprake is van ernstige en systematische schendingen van mensenrechten;
 - Ondernemingen die betrokken zijn bij de productie van tabaksproducten (daar deze sector al jaren lang systematisch gezondheid ondermijnt);
 - Ondernemingen die een belangrijk deel van de omzet (>20%) halen uit de delving van thermische kolen;
 - Ondernemingen die na (pogingen tot) engagement onvoldoende gedragsverandering laten zien.

Deze criteria hebben wij volledig toegepast op de discretionaire mandaten, indien daarin werd belegd. Het fonds belegde enkel in beleggingsfondsen. Voor de fondsbeleggingen geldt dat het pensioenfonds geen discretie heeft over de uitsluitingen. Het fonds heeft deze criteria toegepast bij de selectie en evaluatie van fondsbeleggingen. Hierbij is getoetst in welke mate het door de beheerder gevoerde uitsluitingsbeleid overeenkomt met de criteria van het pensioenfonds.

- **Betrokkenheidsbeleid.** Het pensioenfonds heeft uitsluitend beleggingsfondsen geselecteerd die aantoonbaar een engagement- en stembeleid voeren en hierover rapporteren. Bij aandelenmandaten wordt een eigen stembeleid toegepast. Aanvullend heeft het fonds een eigen betrokkenheidsbeleid als overlay over de kringportefeuilles gevoerd (voor zowel beleggingsfondsen als mandaten, indien die er waren). Het fonds belegde enkel in beleggingsfondsen.
- **ESG-integratie.** Het fonds heeft ESG-beleggingsoplossingen gekozen waarbij duurzaamheidsaspecten zijn geïntegreerd in de beleggingsbeslissing als het past binnen de risico-rendementseisen. Het fonds zet ESG-integratie in om beleggingsrisico's te beheersen en kansen te benutten. Voor de aandelenbeleggingen (ontwikkelde markten) is een "EU Paris Aligned" benchmark gehanteerd. Hiermee geven wij invulling aan ons streven om voor de aandelenportefeuille een decarbonistiepad te volgen die in lijn ligt met kli-maataakkoord van Parijs.
- **Impactbeleggen.** In lijn met de ambitie van het fonds, om binnen traditionele beleggingscategorieën, beleggingsoplossingen te selecteren die naast een financieel rendement ook positief bijdragen aan de door het fonds gekozen thema's, hebben wij ca. 40% van de beleggingen in investment grade bedrijfsobligaties gealloceerd naar groene obligaties.

● ***...en in vergelijking tot voorafgaande perioden?***

N.v.t.

● ***Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?***

Het pensioenfonds hanteerde geen doelstelling voor duurzame beleggingen in de zin van de artikel 2 (17) SFDR.

● ***Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologische of sociale duurzame beleggingsdoelstellingen?***

N.v.t.

— ***Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?***

N.v.t.

— ***Waren duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten?***

N.v.t.

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen en op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

Het pensioenfonds heeft in het beleggingsbeleid rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren:

- (1) Broeikasgasintensiteit van ondernemingen waarin is belegd [PAI 3];
- (2) Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voormultinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en-ontwikkeling (OESO) [PAI 10];
- (3) Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoneelsmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens) [PAI 14]; en
- (4) Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten [PAI 16].

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

De lijst bevat de beleggingen die het **grootste aandeel** beleggingen van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten: van 1 januari 2022 tot 31 december 2022

Belegging	Gewicht (%)	Sector	Land
Government of Germany	4,87	Governments and Agencies	DE
Government of the Netherlands	4,07	Governments and Agencies	NL
European Union	1,50	Governments and Agencies	BE
Enel SpA	1,09	Utilities	IT
Apple, Inc.	0,90	Information Technology	US
National Australia Bank Ltd.	0,74	Financials	AU
Microsoft Corp.	0,73	Information Technology	US
DNB Bank ASA	0,69	Financials	NO
RWE AG	0,67	Utilities	DE
The Toronto-Dominion Bank	0,64	Financials	CA
Government of Mexico	0,58	Governments and Agencies	MX
Banque Fédérative du Crédit Mutuel	0,57	Financials	FR
Fidelity National Information Services, Inc.	0,55	Information Technology	US
Danaher Corp.	0,55	Health Care	US
Government of Brazil	0,55	Governments and Agencies	BR

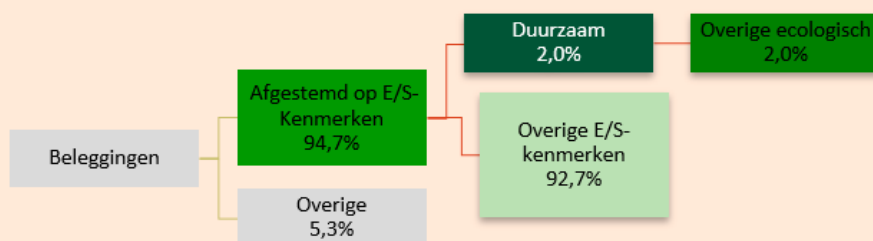

Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Zie onderstaand de Asset Allocatie

Hoe zag de activa-allocatie eruit?

De activa-allocatie beschrijft het aandeel beleggingen in bepaalde activa.

#1 Afgestemd op E/S-kenmerken omvat de beleggingen van het gebruikte financiële product om te voldoen aan de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot.

#2 Overige omvat de overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken en die evenmin als duurzame belegging kwalificeren.

De categorie **#1 Afgestemd op E/S-kenmerken** omvat:

- Subcategorie **#1A Duurzaam** omvat duurzame beleggingen met ecologische of sociale doelstellingen.
- Subcategorie **#1B Overige E/S-kenmerken** omvat beleggingen die zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken die niet als duurzame belegging kwalificeren.

In welke economische sectoren werd belegd?

Sector	Activa %
Communication Services	2,53
Consumer Discretionary	3,37
Consumer Staples	2,53
Energy	0,88
Financials	17,99
Governments and Agencies	15,49
Health Care	3,87
Industrials	3,89
Information Technology	10,84
Materials	2,21
Miscellaneous	0,03
Real Estate	17,43
Utilities	2,93
Niet gerubriceerd	16,00

Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de **omzet** die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten van ondernemingen waarin is belegd weergeeft;
- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie; - de **operationele uitgaven** (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd weerspiegelen.

Faciliterende

activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een milieudoelstelling.

Transitieactiviteiten

zijn economische activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven beschikbaar zijn en die broeikasgasemissies uit hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

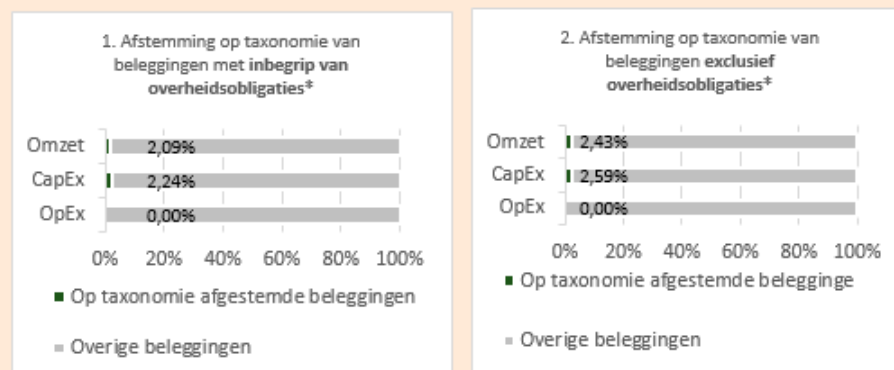
zijn duurzame beleggingen met een milieudoelstelling die geen rekening houden met de criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU 2020/852).

In welke mate waren duurzame beleggingen met een milieudoelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Het pensioenfonds heeft zich gedurende de referentieperiode niet gecommitteerd om te beleggen in duurzame beleggingen met op de EU-Taxonomie afgestemde milieudoelstelling, omdat de gegevens hiervoor niet beschikbaar waren. Deze gegevens zijn nu wel gedeeltelijk beschikbaar waardoor het fonds een eerste inzicht (nulmeting) heeft in de mate waarin de brede beleggingsportefeuille in 2022 was afgestemd op één van de zes EU taxonomie-doelstellingen. Zie onderstaand.

De onderstaande grafieken tonen in groen het percentage beleggingen dat was afgestemd op de EU-taxonomie. Aangezien er geen geschikte methode is om te bepalen of overheidsobligaties zijn afgestemd op de taxonomie, toont de eerste grafiek de afstemming op de taxonomie voor alle beleggingen van het financiële product, met inbegrip van overheidsobligaties, terwijl de tweede grafiek de afstemming op de taxonomie toont voor uitsluitend de beleggingen van het financiële product anders dan in overheidsobligaties.*

*Voor deze grafieken omvatten "overheidsobligaties" alle blootstellingen aan overheidsschulden.

Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?

Dit heeft het fonds niet kunnen vaststellen wegens het ontbreken van beschikbare data.

Hoe verhiel het percentage beleggingen dat was afgestemd op de EU-taxonomie zich tot het percentage tijdens eerdere referentieperiodes?

N.V.T.

Wat was het minimumaandeel duurzame beleggingen met een milieudoelstelling die niet waren afgestemd op de EU-taxonomie?

2,0%

Wat was het minimumaandeel sociaal duurzame beleggingen?

0%

Welke beleggingen zijn opgenomen in “overige”? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

Dit zijn de fondsbeleggingen in obligaties van opkomende landen in lokale valuta en harde valuta. Deze categorieën zijn opgenomen met het oog op het verbeteren van het risico/rendementsprofiel van de beleggingsportefeuille. Er wordt hierbij hoofdzakelijk belegd in staatsobligaties, maar er kan niet worden uitgesloten dat de fondsbeheerder ook in staatsgelieerde ondernemingen belegt. Hiervoor zijn geen ecologische of sociale minimumwaarborgen vastgelegd.

Welke maatregelen zijn genomen om de duurzame beleggingsdoelstelling te behalen tijdens de referentieperiode?

Aanpassingen gedurende rapportageperiode:

In de rapportageperiode is de aandelenportefeuille voor ontwikkelde markten in lijn gebracht met het decarbonisatiepad volgens de EU Paris Aligned Benchmark. Dit betekent dat deze portefeuille wordt gestuurd op CO₂-intensiteit, waarbij de doelstelling is dat deze portefeuille in 2050 CO₂ netto-neutraal is. Daarnaast heeft het pensioenfonds gedurende de periode het uitsluitingsbeleid verder aangescherpt door ook niet te beleggen in overheidsobligaties uitgegeven door landen waarvoor een EU wapenembargo is afgekondigd (daarvoor alleen VN).

Reeds toegepast voorafgaand aan rapportageperiode:

Het pensioenfonds heeft beleggingsfondsen geselecteerd die controversiële producten en controversieel gedrag van ondernemingen van de beleggingsportefeuille weert en een betrokkenheidsbeleid voert (stemmen en engagement).

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark voor duurzaamheid?

Het pensioenfonds heeft geen referentiebenchmark aangewezen -in de zin van de SFDR wetgeving- om te bepalen of de pensioenregeling als geheel is afgestemd op de sociale en milieukeurmerken die volgens het MVB-beleid worden nagestreefd.

Referentiebenchmarks zijn indices die meten of het financiële product de duurzame doelstelling behaalt.

Duurzame belegging: een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een milieudoelstelling of een sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan milieu- of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

Productbenaming: De Nationale APF Kring E

Identificatiecode voor juridische entiteit (LEI): 5493006QY67ITS8HME73

Ecologische en/of sociale kenmerken

Had dit financiële product een duurzame beleggingsdoelstelling?

☐ **Ja**

Er zijn **duurzame beleggingen met een milieudoelstelling** gedaan:

- ☐ in economische activiteiten die als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie
- ☐ in economische activiteiten die niet als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie

☐ Er zijn **duurzame beleggingen met een sociale doelstelling** gedaan

☒ **Nee**

☐ Het product **promootte ecologische/sociale (E/S) kenmerken** en hoewel het geen duurzame beleggingen als doelstelling had, had het een minimaandeel duurzame beleggingen van %

- ☐ met een milieudoelstelling in economische activiteiten die als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie
- ☐ met een milieudoelstelling in economische activiteiten die niet als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie
- ☐ met een sociale doelstelling

☒ Het product promootte E/S kenmerken, maar deed geen duurzame beleggingen

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852, waarbij een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten** is vastgesteld. In de verordening is geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten vastgesteld. Duurzame beleggingen met een milieudoelstelling kunnen al dan niet in overeenstemming zijn met de taxonomie.

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Het pensioenfonds promoot ecologische en sociale kenmerken, zoals beschreven in Artikel 8 SFDR. Dit doen we via ons maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB)-beleid. Binnen dit beleid stellen we de volgende thema's centraal:

- **Klimaatverandering:** ondernemingen en landen die oplossingen bieden of risico's lopen in relatie tot klimaatverandering of kansen benutten als gevolg van klimaatverandering;
- **Mensenrechten:** ondernemingen die mensenrechten-principes van Global Compact & OESO richtlijnen schenden;

- Arbeidsnormen: ondernemingen die arbeidsnormen-principes van Global Compact & OESO richtlijnen schenden;
- Milieu: ondernemingen die milieunormen van Global Compact & OESO-richtlijnen schenden;
- Anti-corruptie: ondernemingen die anti-corruptienormen van Global Compact & OESO-richtlijnen schenden.

Het pensioenfonds heeft gedurende de verslagperiode voldaan aan de bovenstaande ecologische en sociale kenmerken.

● **Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?**

Om invulling te geven aan de promotie van de bovenstaande kenmerken zijn gedurende de verslagperiode de volgende MVB beleidsinstrumenten ingezet:

- Uitsluitingsbeleid. Hiermee heeft het pensioenfonds een normatieve ondergrens en ESG-risico's geborgd. We daarbij de volgende uitsluitingscriteria gehanteerd:
 - Ondernemingen die op structurele en grove wijze mensenrechten, arbeidsnormen, milieunormen en anti-corruptienormen schenden;
 - Ondernemingen die betrokken zijn bij de productie van controversiële wapens, waaronder clustermunitie, anti-persoonsmijnen, chemische-, biologische- en nucleaire wapens;
 - Ondernemingen die betrokken zijn bij wapenhandel met entiteiten waarvoor een VN-Veiligheidsraad en/of EU wapenembargo geldt;
 - Landen waar sprake is van ernstige en systematische schendingen van mensenrechten, en/of landen waartegen de VN-Veiligheidsraad en/of de EU een wapenembargo heeft uitgevaardigd, omdat in die landen sprake is van ernstige en systematische schendingen van mensenrechten;
 - Ondernemingen die betrokken zijn bij de productie van tabaksproducten (daar deze sector al jaren lang systematisch gezondheid ondermijnt);
 - Ondernemingen die een belangrijk deel van de omzet (>20%) halen uit de delving van thermische kolen;
 - Ondernemingen die na (pogingen tot) engagement onvoldoende gedragsverandering laten zien.

Deze criteria hebben wij volledig toegepast op de discretionaire mandaten, indien daarin werd belegd. Het fonds belegde enkel in beleggingsfondsen. Voor de fondsbeleggingen geldt dat het pensioenfonds geen discretie heeft over de uitsluitingen. Het fonds heeft deze criteria toegepast bij de selectie en evaluatie van fondsbeleggingen. Hierbij is getoetst in welke mate het door de beheerder gevoerde uitsluitingsbeleid overeenkomt met de criteria van het pensioenfonds.

- **Betrokkenheidsbeleid.** Het pensioenfonds heeft uitsluitend beleggingsfondsen geselecteerd die aantoonbaar een engagement- en stembeleid voeren en hierover rapporteren. Bij aandelenmandaten wordt een eigen stembeleid toegepast. Aanvullend heeft het fonds een eigen betrokkenheidsbeleid als overlay over de kringportefeuilles gevoerd (voor zowel beleggingsfondsen als mandaten, indien die er waren). Het fonds belegde enkel in beleggingsfondsen.
- **ESG-integratie.** Het fonds heeft ESG-beleggingsoplossingen gekozen waarbij duurzaamheidsaspecten zijn geïntegreerd in de beleggingsbeslissing als het past binnen de risico-rendementseisen. Het fonds zet ESG-integratie in om beleggingsrisico's te beheersen en kansen te benutten. Voor de aandelenbeleggingen (ontwikkelde markten) is een "EU Paris Aligned" benchmark gehanteerd. Hiermee geven wij invulling aan ons streven om voor de aandelenportefeuille een decarbonistiepad te volgen die in lijn ligt met het klimaatakkoord van Parijs.
- **Impactbeleggen.** In lijn met de ambitie van het fonds, om binnen traditionele beleggingscategorieën, beleggingsoplossingen te selecteren die naast een financieel rendement ook positief bijdragen aan de door het fonds gekozen thema's, hebben wij ca. 40% van de beleggingen in investment grade bedrijfsobligaties gealloceerd naar groene obligaties.

● ***...en in vergelijking tot voorafgaande perioden?***

N.v.t.

● ***Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?***

Het pensioenfonds hanteerde geen doelstelling voor duurzame beleggingen in de zin van de artikel 2 (17) SFDR.

● ***Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologische of sociale duurzame beleggingsdoelstellingen?***

N.v.t.

— ***Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?***

N.v.t.

— ***Waren duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten?***

N.v.t.

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen en op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

Het pensioenfonds heeft in het beleggingsbeleid rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren:

- (1) Broeikasgasintensiteit van ondernemingen waarin is belegd [PAI 3];
- (2) Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voormultinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en-ontwikkeling (OESO) {PAI 10};
- (3) Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoneelsmijnen, clustermunitie, chemische-wapens en biologische wapens) {PAI 14}; en
- (4) Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten [PAI 16].

De lijst bevat de beleggingen die het grootste aandeel beleggingen van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten: van 1 januari 2022 tot 31 december 2022

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

Belegging	Gewicht (%)	Sector	Land
Apple, Inc.	1,94	Information Technology	US
Microsoft Corp.	1,58	Information Technology	US
Government of Germany	1,53	Governments and Agencies	DE
Government of the Netherlands	1,49	Governments and Agencies	NL
Alphabet, Inc.	0,93	Communication Services	US
Taiwan Semiconductor Manufacturing Co., Ltd.	0,90	Information Technology	TW
Amazon.com, Inc.	0,71	Consumer Discretionary	US
European Union	0,67	Governments and Agencies	BE
Tencent Holdings Ltd.	0,66	Communication Services	CN
Samsung Electronics Co., Ltd.	0,60	Information Technology	KR
Enel SpA	0,53	Utilities	IT
Government of Oman	0,53	Governments and Agencies	OM
Johnson & Johnson	0,46	Health Care	US
JPMorgan Chase & Co.	0,45	Financials	US
UnitedHealth Group, Inc.	0,44	Health Care	US

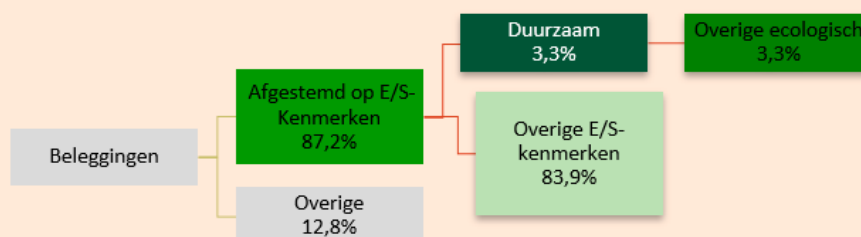

Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Zie onderstaand de Asset Allocatie

Hoe zag de activa-allocatie eruit?

De activa-allocatie beschrijft het aandeel beleggingen in bepaalde activa.

#1 Afgestemd op E/S-kenmerken omvat de beleggingen van het gebruikte financiële product om te voldoen aan de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot.

#2 Overige omvat de overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken en die evenmin als duurzame belegging kwalificeren.

De categorie **#1 Afgestemd op E/S-kenmerken** omvat:

- Subcategorie **#1A Duurzaam** omvat duurzame beleggingen met ecologische of sociale doelstellingen.
- Subcategorie **#1B Overige E/S-kenmerken** omvat beleggingen die zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken die niet als duurzame belegging kwalificeren.

In welke economische sectoren werd belegd?

Sector	Activa %
Communication Services	5,01
Consumer Discretionary	6,54
Consumer Staples	4,51
Energy	1,65
Financials	19,40
Governments and Agencies	11,99
Health Care	7,99
Industrials	7,13
Information Technology	16,39
Materials	4,18
Miscellaneous	0,04
Real Estate	3,97
Utilities	3,23
Niet gerubriceerd	7,98

Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de **omzet** die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten van ondernemingen waarin is belegd weergeeft;
- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie;
- de **operationele uitgaven** (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd weerspiegelen.

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een milieudoelstelling.

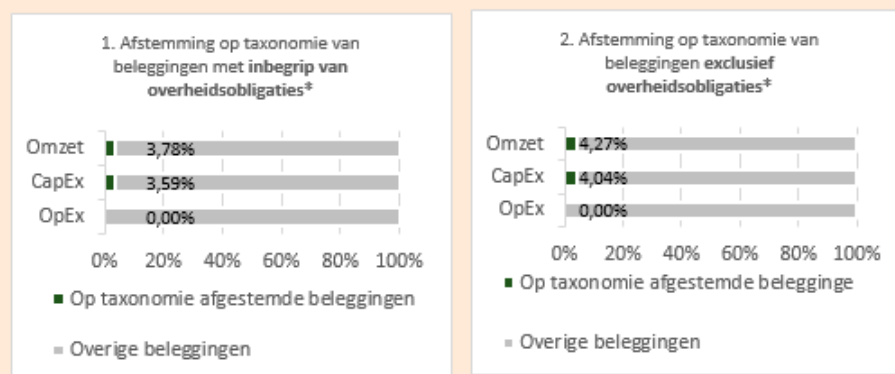
Transitieactiviteiten zijn economische activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven beschikbaar zijn en die broeikasgasemissies uit hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

In welke mate waren duurzame beleggingen met een milieudoelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Het pensioenfonds heeft zich gedurende de referentieperiode niet gecommitteerd om te beleggen in duurzame beleggingen met op de EU-Taxonomie afgestemde milieudoelstelling, omdat de gegevens hiervoor niet beschikbaar waren. Deze gegevens zijn nu wel gedeeltelijk beschikbaar waardoor het fonds een eerste inzicht (nulmeting) heeft in de mate waarin de brede beleggingsportefeuille in 2022 was afgestemd op één van de zes EU taxonomie-doelstellingen. Zie onderstaand.

De onderstaande grafieken tonen in groen het percentage beleggingen dat was afgestemd op de EU-taxonomie. Aangezien er geen geschikte methode is om te bepalen of overheidsobligaties zijn afgestemd op de taxonomie, toont de eerste grafiek de afstemming op de taxonomie voor alle beleggingen van het financiële product, met inbegrip van overheidsobligaties, terwijl de tweede grafiek de afstemming op de taxonomie toont voor uitsluitend de beleggingen van het financiële product anders dan in overheidsobligaties.*

*Voor deze grafieken omvatten "overheidsobligaties" alle blootstellingen aan overheidsschulden.

● Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?

Dit heeft het fonds niet kunnen vaststellen wegens het ontbreken van beschikbare data.

● Hoe verhiel het percentage beleggingen dat was afgestemd op de EU-taxonomie zich tot het percentage tijdens eerdere referentieperiodes?

N.v.t.

zijn duurzame beleggingen met een milieudoelstelling die geen rekening houder met de criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU 2020/852).

Wat was het minimaandeel duurzame beleggingen met een milieudoelstelling die niet waren afgestemd op de EU-taxonomie?

3,3%

Wat was het minimaandeel sociaal duurzame beleggingen?

0%

Welke beleggingen zijn opgenomen in “overige”? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

Dit zijn de fondsbeleggingen in obligaties van opkomende landen in harde valuta. Deze categorieën zijn opgenomen met het oog op het verbeteren van het risico/rendementsprofiel van de beleggingsportefeuille. Er wordt hierbij hoofdzakelijk belegd in staatsobligaties, maar er kan niet worden uitgesloten dat de fondsbeheerder ook in staatsgelieerde ondernemingen belegt. Hiervoor zijn geen ecologische of sociale minimumwaarborgen vastgelegd.

Welke maatregelen zijn genomen om de duurzame beleggingsdoelstelling te behalen tijdens de referentieperiode?

Aanpassingen gedurende rapportageperiode:

In de rapportageperiode is de aandelenportefeuille voor ontwikkelde markten in lijn gebracht met het decarbonisatiepad volgens de EU Paris Aligned Benchmark. Dit betekent dat deze portefeuille wordt gestuurd op CO₂-intensiteit, waarbij de doelstelling is dat deze portefeuille in 2050 CO₂ netto-neutraal is. Daarnaast heeft het pensioenfonds gedurende de periode het uitsluitingsbeleid verder aangescherpt door ook niet te beleggen in overheidsobligaties uitgegeven door landen waarvoor een EU wapenembargo is afgekondigd (daarvoor alleen VN).

Reeds toegepast voorafgaand aan rapportageperiode:

Het pensioenfonds heeft beleggingsfondsen geselecteerd die controversiële producten en controversieel gedrag van ondernemingen van de beleggingsportefeuille weert en een betrokkenheidsbeleid voert (stemmen en engagement).

Referentiebenchmarks
zijn indices die meten
of het financiële
product de duurzame
doelstelling behaalt.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark voor duurzaamheid?

Het pensioenfonds heeft geen referentiebenchmark aangewezen -in de zin van de SFDR wetgeving- om te bepalen of de pensioenregeling als geheel is afgestemd op de sociale en milieukenmerken die volgens het MVB-beleid worden nagestreefd.

Duurzame belegging:
een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een milieudoelstelling of een sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan milieu- of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852, waarbij een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten** is vastgesteld. In de verordening is geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten vastgesteld. Duurzame beleggingen met een milieudoelstelling kunnen al dan niet in overeenstemming zijn met de taxonomie.

Productbenaming: De Nationale APF Kring F

Identificatiecode voor juridische entiteit (LEI): 5493002BLKM5QRJBGJ08

Ecologische en/of sociale kenmerken

Had dit financiële product een duurzame beleggingsdoelstelling?

● ● ☐ Ja

☐ Er zijn **duurzame beleggingen met een milieudoelstelling** gedaan:

- ☐ in economische activiteiten die als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie
- ☐ in economische activiteiten die niet als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie

☐ Er zijn **duurzame beleggingen met een sociale doelstelling** gedaan

● ● ☒ Nee

☐ Het product **promootte ecologische/sociale (E/S) kenmerken** en hoewel het geen duurzame beleggingen als doelstelling had, had het een minimaandeel duurzame beleggingen van %

- ☐ met een milieudoelstelling in economische activiteiten die als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie
- ☐ met een milieudoelstelling in economische activiteiten die niet als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie
- ☐ met een sociale doelstelling

☒ Het product promootte E/S kenmerken, maar deed geen duurzame beleggingen

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Het pensioenfonds promoot ecologische en sociale kenmerken, zoals beschreven in Artikel 8 SFDR. Dit doen we via ons maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB)-beleid. Binnen dit beleid stellen we de volgende thema's centraal:

- **Klimaatverandering:** ondernemingen en landen die oplossingen bieden of risico's lopen in relatie tot klimaatverandering of kansen benutten als gevolg van klimaatverandering;
- **Mensenrechten:** ondernemingen die mensenrechten-principes van Global Compact & OESO richtlijnen schenden;

- Arbeidsnormen: ondernemingen die arbeidsnormen-principes van Global Compact & OESO richtlijnen schenden;
- Milieu: ondernemingen die milieunormen van Global Compact & OESO-richtlijnen schenden;
- Anti-corruptie: ondernemingen die anti-corruptienormen van Global Compact & OESO-richtlijnen schenden.

Het pensioenfonds heeft gedurende de verslagperiode voldaan aan de bovenstaande ecologische en sociale kenmerken.

● **Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?**

Om invulling te geven aan de promotie van de bovenstaande kenmerken zijn gedurende de verslagperiode de volgende MVB beleidsinstrumenten ingezet:

- Uitsluitingsbeleid. Hiermee heeft het pensioenfonds een normatieve ondergrens en ESG-risico's geborgd. We daarbij de volgende uitsluitingscriteria gehanteerd:
 - Ondernemingen die op structurele en grove wijze mensenrechten, arbeidsnormen, milieunormen en anti-corruptienormen schenden;
 - Ondernemingen die betrokken zijn bij de productie van controversiële wapens, waaronder clustermunities, anti-persoonsmijnen, chemische-, biologische- en nucleaire wapens;
 - Ondernemingen die betrokken zijn bij wapenhandel met entiteiten waarvoor een VN-Veiligheidsraad en/of EU wapenembargo geldt;
 - Landen waar sprake is van ernstige en systematische schendingen van mensenrechten, en/of landen waartegen de VN-Veiligheidsraad en/of de EU een wapenembargo heeft uitgevaardigd, omdat in die landen sprake is van ernstige en systematische schendingen van mensenrechten;
 - Ondernemingen die betrokken zijn bij de productie van tabaksproducten (daar deze sector al jaren lang systematisch gezondheid ondermijnt);
 - Ondernemingen die een belangrijk deel van de omzet (>20%) halen uit de delving van thermische kolen;
 - Ondernemingen die na (pogingen tot) engagement onvoldoende gedragsverandering laten zien.

Deze criteria hebben wij volledig toegepast op de discretionaire mandaten. Voor de fondsbeleggingen geldt dat het pensioenfonds geen discretie heeft over de uitsluitingen. Het fonds heeft deze criteria toegepast bij de selectie en evaluatie van fondsbeleggingen. Hierbij is getoetst in welke mate het door de beheerder gevoerde uitsluitingsbeleid overeenkomt met de criteria van het pensioenfonds.

- **Betrokkenheidsbeleid.** Het pensioenfonds heeft uitsluitend beleggingsfondsen geselecteerd die aantoonbaar een engagement- en stembeleid voeren en hierover rapporteren. Bij aandelenmandaten is een eigen stembeleid toegepast. Aanvullend heeft het fonds een eigen betrokkenheidsbeleid als overlay over de kringportefeuilles gevoerd (waaronder, naast de beleggingsfondsen, ook mandaten).
- **ESG-integratie.** Het fonds heeft ESG-beleggingsoplossingen gekozen waarbij duurzaamheidsaspecten zijn geïntegreerd in de beleggingsbeslissing als het past binnen de risico-rendementseisen. Het fonds zet ESG-integratie in om beleggingsrisico's te beheersen en kansen te benutten. Voor de aandelenbeleggingen (ontwikkelde markten) is een "EU Paris Aligned" benchmark gehanteerd. Hiermee geven wij invulling aan ons streven om voor de aandelenportefeuille een decarbonistepad te volgen dat in lijn ligt met het klimaatakkoord van Parijs.

● **...en in vergelijking tot voorafgaande perioden?**

N.v.t.

● ***Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?***

Het pensioenfonds hanteerde geen doelstelling voor duurzame beleggingen in de zin van de artikel 2 (17) SFDR.

● ***Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologische of sociale duurzame beleggingsdoelstellingen?***

N.v.t.

Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

N.v.t.

Waren duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten?

N.v.t.

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissing en op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

Het pensioenfonds heeft in het beleggingsbeleid rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren:

- (1) Broeikasgasintensiteit van ondernemingen waarin is belegd [PAI 3];
- (2) Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voormultinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en-ontwikkeling (OESO) [PAI 10];
- (3) Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoneelsmijnen, clustermunitie, chemische-wapens en biologische wapens) [PAI 14] en
- (4) Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten [PAI 16].

De lijst bevat de beleggingen die het **grootste aandeel** beleggingen van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten: van 1 januari 2022 tot 31 december 2022

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

Belegging	Gewicht (%)	Sector	Land
Government of Germany	4,78	Governments and Agencies	DE
Government of the Netherlands	4,62	Governments and Agencies	NL
European Union	1,71	Governments and Agencies	BE
Enel SpA	1,25	Utilities	IT
Apple, Inc.	1,19	Information Technology	US
RWE AG	0,99	Utilities	DE
Microsoft Corp.	0,97	Information Technology	US
National Australia Bank Ltd.	0,89	Financials	AU
DNB Bank ASA	0,78	Financials	NO
The Toronto-Dominion Bank	0,76	Financials	CA
Banque Fédérative du Crédit Mutuel	0,76	Financials	FR
Fidelity National Information Services, Inc.	0,67	Information Technology	US
Danaher Corp.	0,65	Health Care	US
Nykredit Realkredit A/S	0,64	Financials	DK
OP Financial Group	0,61	Financials	FI

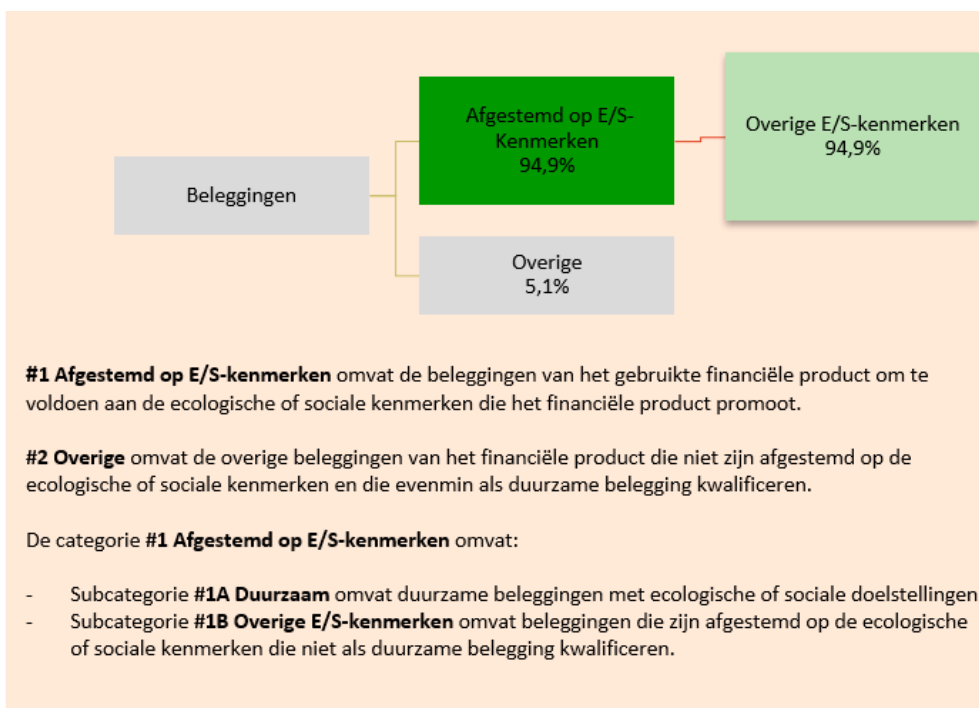
Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Zie onderstaand de Asset Allocatie

- *Hoe zag de activa-allocatie eruit?*

De activa-allocatie beschrijft het aandeel beleggingen in bepaalde activa.

● **In welke economische sectoren werd belegd?**

Sector	Activa %
Communication Services	2,72
Consumer Discretionary	3,90
Consumer Staples	2,94
Energy	0,82
Financials	19,07
Governments and Agencies	16,00
Health Care	4,68
Industrials	4,59
Information Technology	12,35
Materials	2,32
Miscellaneous	0,03
Real Estate	7,23
Utilities	3,23
Niet gerubriceerd	20,11

In welke mate waren duurzame beleggingen met een milieudoelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de **omzet** die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten van ondernemingen waarin is belegd weergeeft;
- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie; - de **operationele uitgaven** (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd weerspiegelen.

Faciliterende

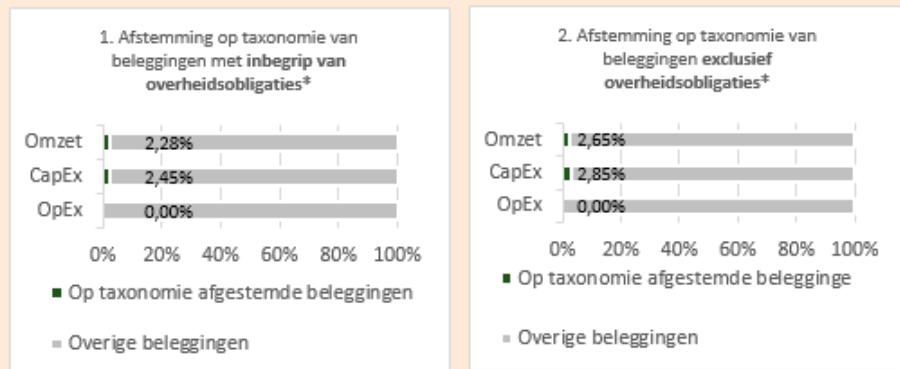
activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een milieudoelstelling.

Transitieactiviteiten

zijn economische activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven beschikbaar zijn en die broeikasgasemissies hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

Het pensioenfonds heeft zich gedurende de referentieperiode niet gecommitteerd om te beleggen in duurzame beleggingen met op de EU-Taxonomie afgestemde milieudoelstelling, omdat de gegevens hiervoor niet beschikbaar waren. Deze gegevens zijn nu wel gedeeltelijk beschikbaar waardoor het fonds een eerste inzicht (nulmeting) heeft in de mate waarin de brede beleggingsportefeuille in 2022 was afgestemd op één van de zes EU taxonomie-doelstellingen. Zie onderstaand.

De onderstaande grafieken tonen in groen het percentage beleggingen dat was afgestemd op de EU-taxonomie. Aangezien er geen geschikte methode is om te bepalen of overheidsobligaties zijn afgestemd op de taxonomie, toont de eerste grafiek de afstemming op de taxonomie voor alle beleggingen van het financiële product, met inbegrip van overheidsobligaties, terwijl de tweede grafiek de afstemming op de taxonomie toont voor uitsluitend de beleggingen van het financiële product anders dan in overheidsobligaties.*

*Voor deze grafieken omvatten "overheidsobligaties" alle blootstellingen aan overheidsschulden.

Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?

Dit heeft het fonds niet kunnen vaststellen wegens het ontbreken van beschikbare data

Hoe verhiel het percentage beleggingen dat was afgestemd op de EU-taxonomie zich tot het percentage tijdens eerdere referentieperiodes?

N.v.t.

zijn duurzame beleggingen met een milieudoelstelling die geen rekening houdt met de criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU 2020/852).

Wat was het minimaal aandeel duurzame beleggingen met een milieudoelstelling die niet waren afgestemd op de EU-taxonomie?

0%

Wat was het minimaal aandeel sociaal duurzame beleggingen?

0%

Welke beleggingen zijn opgenomen in “overige”? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

Dit zijn de fondsbeleggingen in obligaties van opkomende landen in lokale valuta en harde valuta. Deze categorieën zijn opgenomen met het oog op het verbeteren van het risico/rendementsprofiel van de beleggingsportefeuille. Er wordt hierbij hoofdzakelijk belegd in staatsobligaties, maar er kan niet worden uitgesloten dat de fondsbeheerder ook in staatsgelieerde ondernemingen belegt. Hiervoor zijn geen ecologische of sociale minimumwaarborgen vastgelegd.

Welke maatregelen zijn genomen om de duurzame beleggingsdoelstelling te behalen tijdens de referentieperiode?

Aanpassingen gedurende rapportageperiode:

In de rapportageperiode is de aandelenportefeuille voor ontwikkelde markten in lijn gebracht met het decarbonisatiepad volgens de EU Paris Aligned Benchmark. Dit betekent dat deze portefeuille wordt gestuurd op CO₂-intensiteit, waarbij de doelstelling is dat deze portefeuille in 2050 CO₂ netto-neutraal is. Daarnaast heeft het pensioenfonds gedurende de periode het uitsluitingsbeleid verder aangescherpt door ook niet te beleggen in overheidsobligaties uitgegeven door landen waarvoor een EU wapenembargo is afgekondigd (daarvoor alleen VN).

Reeds toegepast voorafgaand aan rapportageperiode:

Het pensioenfonds heeft beleggingsfondsen geselecteerd die controversiële producten en controversieel gedrag van ondernemingen van de beleggingsportefeuille weert en een betrokkenheidsbeleid voert (stemmen en engagement).

Referentiebenchmarks zijn indices die meten of het financiële product de duurzame doelstelling behaalt.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark voor duurzaamheid?

Het pensioenfonds heeft geen referentiebenchmark aangewezen -in de zin van de SFDR wetgeving- om te bepalen of de pensioenregeling als geheel is afgestemd op de sociale en milieukenmerken die volgens het MVB-beleid worden nagestreefd.

Productbenaming: De Nationale APF Kring K

Identificatiecode voor juridische entiteite (LEI): 549300GOHEWMD2JFRA93

Ecologische en/of sociale kenmerken

Had dit financiële product een duurzame beleggingsdoelstelling?

☐ Ja

☒ ☐ ☒ Nee

Duurzame belegging: een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een milieudoelstelling of een sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan milieu- of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852, waarbij een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten** is vastgesteld. In de verordening is geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten vastgesteld. Duurzame beleggingen met een milieudoelstelling kunnen al dan niet in overeenstemming zijn met de taxonomie.

Er zijn **duurzame beleggingen met een milieudoelstelling** gedaan:

- ☐ in economische activiteiten die als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie
- ☐ in economische activiteiten die niet als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie

☐ Er zijn **duurzame beleggingen met een sociale doelstelling** gedaan

Het product **promootte ecologische/sociale (E/S) kenmerken** en hoewel het geen duurzame beleggingen als doelstelling had, had het een minimaandeel duurzame beleggingen van %

- ☐ met een milieudoelstelling in economische activiteiten die als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie
- ☐ met een milieudoelstelling in economische activiteiten die niet als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie
- ☐ met een sociale doelstelling

☒ Het product promootte E/S kenmerken, maar deed geen duurzame beleggingen

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Het pensioenfonds promoot ecologische en sociale kenmerken, zoals beschreven in Artikel 8 SFDR. Dit doen we via ons maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB)-beleid. Binnen dit beleid stellen we de volgende thema's centraal:

- **Klimaatverandering:** ondernemingen en landen die oplossingen bieden of risico's lopen in relatie tot klimaatverandering of kansen benutten als gevolg van klimaatverandering;
- **Mensenrechten:** ondernemingen die mensenrechten-principes van Global Compact & OESO richtlijnen schenden;

- Arbeidsnormen: ondernemingen die arbeidsnormen-principes van Global Compact & OESO richtlijnen schenden;
- Milieu: ondernemingen die milieunormen van Global Compact & OESO-richtlijnen schenden;
- Anti-corruptie: ondernemingen die anti-corruptienormen van Global Compact & OESO-richtlijnen schenden.

Het pensioenfonds heeft gedurende de verslagperiode voldaan aan de bovenstaande ecologische en sociale kenmerken.

● **Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?**

Om invulling te geven aan de promotie van de bovenstaande kenmerken zijn gedurende de verslagperiode de volgende MVB beleidsinstrumenten ingezet:

- Uitsluitingsbeleid. Hiermee heeft het pensioenfonds een normatieve ondergrens en ESG-risico's geborgd. We hebben daarbij de volgende uitsluitingscriteria gehanteerd:

-Ondernemingen die op structurele en grove wijze mensenrechten, arbeidsnormen, milieunormen en anti-corruptienormen schenden;

-Ondernemingen die betrokken zijn bij de productie van controversiële wapens, waaronder clusterprojectielen, anti-persoonsmijnen, chemische-, biologische- en nucleaire wapens;

- Ondernemingen die betrokken zijn bij wapenhandel met entiteiten waarvoor een VN-Veiligheidsraad en/of EU wapenembargo geldt;

- Landen waar sprake is van ernstige en systematische schendingen van mensenrechten, en/of landen waartegen de VN-Veiligheidsraad en/of de EU een wapenembargo heeft uitgevaardigd, omdat in die landen sprake is van ernstige en systematische schendingen van mensenrechten;

- Ondernemingen die betrokken zijn bij de productie van tabaksproducten (daar deze sector al jaren lang systematisch gezondheid ondermijnt);

- Ondernemingen die een belangrijk deel van de omzet (>20%) halen uit de delving van thermische kolen;

-Ondernemingen die na (pogingen tot) engagement onvoldoende gedragsverandering laten zien.

Deze criteria hebben wij volledig toegepast op de discretionaire mandaten. Voor de fondsbeleggingen geldt dat het pensioenfonds geen discretie heeft over de uitsluitingen. Het fonds heeft deze criteria toegepast bij de selectie en evaluatie van fondsbeleggingen. Hierbij is getoetst in welke mate het door de beheerder gevoerde uitsluitingsbeleid overeenkomt met de criteria van het pensioenfonds.

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissing en op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

- **Betrokkenheidsbeleid.** Het pensioenfonds heeft uitsluitend beleggingsfondsen geselecteerd die aantoonbaar een engagement- en stembeleid voeren en hierover rapporteren. Bij aandelenmandaten is een eigen stembeleid toegepast. Aanvullend heeft het fonds een eigen betrokkenheidsbeleid als overlay over de kringportefeuilles gevoerd (waaronder, naast de beleggingsfondsen, ook mandaten).

- **ESG-integratie.** Het fonds heeft ESG-beleggingsoplossingen gekozen waarbij duurzaamheidsaspecten zijn geïntegreerd in de beleggingsbeslissing als het past binnen de risico-rendementseisen. Het fonds zet ESG-integratie in om beleggingsrisico's te beheersen en kansen te benutten. Voor de aandelenbeleggingen (ontwikkelde markten) is een "EU Paris Aligned" benchmark gehanteerd. Hiermee geven wij invulling aan ons streven om voor de aandelenportefeuille een decarbonistiepad te volgen dat in lijn ligt met het klimaatakkoord van Parijs.

● **...en in vergelijking tot voorafgaande perioden?**

N.v.t.

● **Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?**

Het pensioenfonds hanteerde geen doelstelling voor duurzame beleggingen in de zin van de artikel 2 (17) SFDR.

● **Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologische of sociale duurzame beleggingsdoelstellingen?**

N.v.t.

— **Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?**

N.v.t.

— **Waren duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten?**

N.v.t.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

Het pensioenfonds heeft in het beleggingsbeleid rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren:

(1) Broeikasgasintensiteit van ondernemingen waarin is belegd [PAI 3];

(2) Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voormultinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en-ontwikkeling (OESO) {PAI 10};

(3) Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoneelsmijnen, clustermunitie, chemische-wapens en biologische wapens) {PAI 14}; en

(4) Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten [PAI 16].

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

Belegging	Gewicht (%)	Sector	Land
Government of Germany	6,38	Governments and Agencies	DE
Government of the Netherlands	6,09	Governments and Agencies	NL
European Union	2,40	Governments and Agencies	BE
Enel SpA	1,62	Utilities	IT
National Australia Bank Ltd.	1,17	Financials	AU
RWE AG	1,14	Utilities	DE
DNB Bank ASA	1,01	Financials	NO
OP Financial Group	0,99	Financials	FI
The Toronto-Dominion Bank	0,96	Financials	CA
Apple, Inc.	0,89	Information Technology	US
Fidelity National Information Services, Inc.	0,87	Information Technology	US
Banque Fédérative du Crédit Mutuel	0,82	Financials	FR
Nykredit Realkredit A/S	0,81	Financials	DK
Danaher Corp.	0,80	Health Care	US
Microsoft Corp.	0,73	Information Technology	US

De activa-allocatie beschrijft het aandeel beleggingen in bepaalde activa.

De lijst bevat de beleggingen die het **grootste aandeel** beleggingen van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten: van 1 januari 2022 tot 31 december 2022

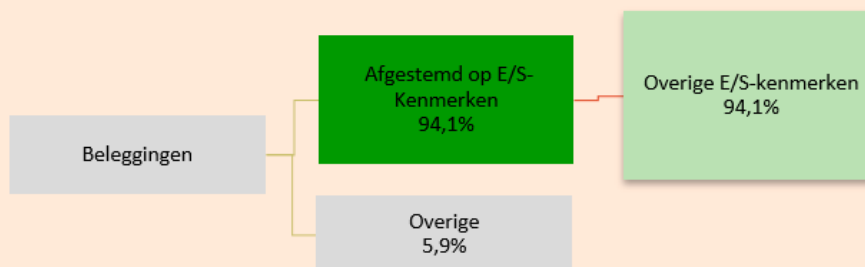
Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Zie onderstaand de Asset Allocatie

● **Hoe zag de activa-allocatie eruit?**

Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de **omzet** die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten van ondernemingen waarin is belegd weergeeft;
- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie;
- de **operationele uitgaven** (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd weerspiegelen.

#1 Afgestemd op E/S-kenmerken omvat de beleggingen van het gebruikte financiële product om te voldoen aan de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot.

#2 Overige omvat de overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken en die evenmin als duurzame belegging kwalificeren.

De categorie **#1 Afgestemd op E/S-kenmerken** omvat:

- Subcategorie **#1A Duurzaam** omvat duurzame beleggingen met ecologische of sociale doelstellingen.
- Subcategorie **#1B Overige E/S-kenmerken** omvat beleggingen die zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken die niet als duurzame belegging kwalificeren.

● In welke economische sectoren werd belegd?

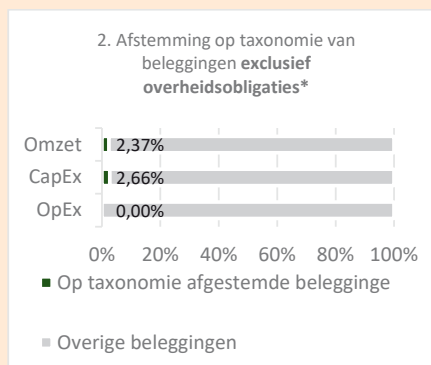
Sector	Activa%
Communication Services	2,20
Consumer Discretionary	3,15
Consumer Staples	2,80
Energy	0,78
Financials	21,12
Governments and Agencies	20,77
Health Care	3,61
Industrials	3,94
Information Technology	11,82
Materials	1,98
Miscellaneous	0,03
Real Estate	6,60
Utilities	3,39
Niet gerubriceerd	17,80

In welke mate waren duurzame beleggingen met een milieudoelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Het pensioenfonds heeft zich gedurende de referentieperiode niet gecommitteerd om te beleggen in duurzame beleggingen met op de EU-Taxonomie afgestemde milieudoelstelling, omdat de gegevens hiervoor niet beschikbaar waren. Deze gegevens zijn nu wel gedeeltelijk beschikbaar waardoor het fonds een eerste inzicht (nulmeting) heeft in de mate waarin de brede beleggingsportefeuille in 2022 was afgestemd op één van de zes EU taxonomie-doelstellingen. Zie onderstaand.

De onderstaande grafieken tonen in groen het percentage beleggingen dat was afgestemd op de EU-taxonomie. Aangezien er geen geschikte methode is om te bepalen of overheidsobligaties zijn afgestemd op de taxonomie, toont de eerste grafiek de afstemming op de taxonomie voor alle beleggingen van het financiële product, met inbegrip van overheidsobligaties, terwijl de tweede grafiek de afstemming op de taxonomie toont voor uitsluitend de beleggingen van het financiële product anders dan in overheidsobligaties.*

*Voor deze grafieken omvatten "overheidsobligaties" alle blootstellingen aan overheidsschulden.

Faciliterende activiteiten

maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een milieudoelstelling.

Transitieactiviteiten

zijn economische activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven beschikbaar zijn en die broeikasgasemissies uitstoten die overeenkomen met de beste prestaties.

● Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?

Dit heeft het fonds niet kunnen vaststellen wegens het ontbreken van beschikbare data

● Hoe verhiel het percentage beleggingen dat was afgestemd op de EU-taxonomie zich tot het percentage tijdens eerdere referentieperiodes?

N.V.T.

zijn duurzame beleggingen met een milieudoelstelling die geen rekening houder met de criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU 2020/852).

Wat was het minimaandeel duurzame beleggingen met een milieudoelstelling die niet waren afgestemd op de EU-taxonomie?

0%

Wat was het minimaandeel sociaal duurzame beleggingen?

0%

Welke beleggingen zijn opgenomen in “overige”? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

Dit zijn de fondsbeleggingen in obligaties van opkomende landen in lokale valuta en harde valuta. Deze categorieën zijn opgenomen met het oog op het verbeteren van het risico/rendementsprofiel van de beleggingsportefeuille. Voor deze beleggingen zijn geen ecologische of sociale minimumwaarborgen vastgelegd.

Welke maatregelen zijn genomen om de duurzame beleggingsdoelstelling te behalen tijdens de referentieperiode?

Aanpassingen gedurende rapportageperiode:

In de rapportageperiode is de aandelenportefeuille voor ontwikkelde markten in lijn gebracht met het decarbonisatiepad volgens de EU Paris Aligned Benchmark. Dit betekent dat deze portefeuille wordt gestuurd op CO₂e-intensiteit, waarbij de doelstelling is dat deze portefeuille in 2050 CO₂e netto-neutraal is. Daarnaast heeft het pensioenfonds gedurende de periode het uitsluitingsbeleid verder aangescherpt door ook niet te beleggen in overheidsobligaties uitgegeven door landen waarvoor een EU wapenembargo is afgekondigd (daarvoor alleen VN).

Reeds toegepast voorafgaand aan rapportageperiode:

Het pensioenfonds heeft beleggingsfondsen geselecteerd die controversiële producten en controversieel gedrag van ondernemingen van de beleggingsportefeuille weert en een betrokkenheidsbeleid voert (stemmen en engagement).

Referentiebenchmarks zijn indices die meten of het financiële product de duurzame doelstelling behaalt.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark voor duurzaamheid?

Het pensioenfonds heeft geen referentiebenchmark aangewezen -in de zin van de SFDR wetgeving- om te bepalen of de pensioenregeling als geheel is afgestemd op de sociale en milieukeurmerken die volgens het MVB-beleid worden nagestreefd.

Duurzame belegging: een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een milieudoelstelling of een sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan milieu- of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852, waarbij een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten** is vastgesteld. In de verordening is geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten vastgesteld. Duurzame beleggingen met een milieudoelstelling kunnen al dan niet in overeenstemming zijn met de taxonomie.

Productbenaming: De Nationale APF Kring M

Identificatiecode voor juridische entiteite (LEI): 5493000S4XLWUZU0LY60

Ecologische en/of sociale kenmerken

Had dit financiële product een duurzame beleggingsdoelstelling?

☒ ☐ **Ja**

☐ Er zijn **duurzame beleggingen met een milieudoelstelling** gedaan:

☐ in economische activiteiten die als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie

☐ in economische activiteiten die niet als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie

☐ Er zijn **duurzame beleggingen met een sociale doelstelling** gedaan

☒ ☐ **Nee**

☐ Het product **promootte ecologische/sociale (E/S) kenmerken** en hoewel het geen duurzame beleggingen als doelstelling had, had het een minimaandeel duurzame beleggingen van %

☐ met een milieudoelstelling in economische activiteiten die als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie

☐ met een milieudoelstelling in economische activiteiten die niet als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie

☐ met een sociale doelstelling

☒ Het product promootte E/S kenmerken, maar deed geen duurzame beleggingen

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Het pensioenfonds promoot ecologische en sociale kenmerken, zoals beschreven in Artikel 8 SFDR. Dit doen we via ons maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB)-beleid. Binnen dit beleid stellen we de volgende thema's centraal:

- **Klimaatverandering:** ondernemingen en landen die oplossingen bieden of risico's lopen in relatie tot klimaatverandering of kansen benutten als gevolg van klimaatverandering;
- **Mensenrechten:** ondernemingen die mensenrechten-principes van Global Compact & OESO richtlijnen schenden;

- Arbeidsnormen: ondernemingen die arbeidsnormen-principes van Global Compact & OESO richtlijnen schenden;
- Milieu: ondernemingen die milieunormen van Global Compact & OESO-richtlijnen schenden;
- Anti-corruptie: ondernemingen die anti-corruptienormen van Global Compact & OESO-richtlijnen schenden.

Het pensioenfonds heeft gedurende de verslagperiode voldaan aan de bovenstaande ecologische en sociale kenmerken.

● **Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?**

Om invulling te geven aan de promotie van de bovenstaande kenmerken zijn gedurende de verslagperiode de volgende MVB beleidsinstrumenten ingezet:

- Uitsluitingsbeleid. Hiermee heeft het pensioenfonds een normatieve ondergrens en ESG-risico's geborgd. We daarbij de volgende uitsluitingscriteria gehanteerd:
 - Ondernemingen die op structurele en grove wijze mensenrechten, arbeidsnormen, milieunormen en anti-corruptienormen schenden;
 - Ondernemingen die betrokken zijn bij de productie van controversiële wapens, waaronder clusterprojectielen, anti-persoonsmijnen, chemische-, biologische- en nucleaire wapens;
 - Ondernemingen die betrokken zijn bij wapenhandel met entiteiten waarvoor een VN-Veiligheidsraad en/of EU wapenembargo geldt;
 - Landen waar sprake is van ernstige en systematische schendingen van mensenrechten, en/of landen waartegen de VN-Veiligheidsraad en/of de EU een wapenembargo heeft uitgevaardigd, omdat in die landen sprake is van ernstige en systematische schendingen van mensenrechten;
 - Ondernemingen die betrokken zijn bij de productie van tabaksproducten (daar deze sector al jaren lang systematisch gezondheid ondermijnt);
 - Ondernemingen die een belangrijk deel van de omzet (>20%) halen uit de delving van thermische kolen;
 - Ondernemingen die na (pogingen tot) engagement onvoldoende gedragsverandering laten zien.

Deze criteria hebben wij volledig toegepast op de discretionaire mandaten. Voor de fondsbeleggingen geldt dat het pensioenfonds geen discretie heeft over de uitsluitingen. Het fonds heeft deze criteria toegepast bij de selectie en evaluatie van fondsbeleggingen. Hierbij is getoetst in welke mate het door de beheerder gevoerde uitsluitingsbeleid overeenkomt met de criteria van het pensioenfonds.

- **Betrokkenheidsbeleid.** Het pensioenfonds heeft uitsluitend beleggingsfondsen geselecteerd die aantoonbaar een engagement- en stembeleid voeren en hierover rapporteren. Bij aandelenmandaten is een eigen stembeleid toegepast. Aanvullend heeft het fonds een eigen betrokkenheidsbeleid als overlay over de kringportefeuilles gevoerd (waaronder, naast de beleggingsfondsen, ook mandaten).
- **ESG-integratie.** Het fonds heeft ESG-beleggingsoplossingen gekozen waarbij duurzaamheidsaspecten zijn geïntegreerd in de beleggingsbeslissing als het past binnen de risico-rendementseisen. Het fonds zet ESG-integratie in om beleggingsrisico's te beheersen en kansen te benutten. Voor de aandelenbeleggingen (ontwikkelde markten) is een "EU Paris Aligned" benchmark gehanteerd. Hiermee geven wij invulling aan ons streven om voor de aandelenportefeuille een decarbonistiepad te volgen dat in lijn ligt met klimaatakkoord van Parijs.

● **...en in vergelijking tot voorafgaande perioden?**

N.v.t.

● ***Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?***

Het pensioenfonds hanteerde geen doelstelling voor duurzame beleggingen in de zin van de artikel 2 (17) SFDR.

● ***Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologische of sociale duurzame beleggingsdoelstellingen?***

N.v.t.

— ***Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?***

N.v.t.

— ***Waren duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten?***

N.v.t.

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissing en op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

Het pensioenfonds heeft in het beleggingsbeleid rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren:

- (1) Broeikasgasintensiteit van ondernemingen waarin is belegd [PAI 3];
- (2) Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voormultinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en-ontwikkeling (OESO) {PAI 10};
- (3) Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoneelsmijnen, clustermunitie, chemische-wapens en biologische wapens) {PAI 14}; en
- (4) Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten [PAI 16].

De lijst bevat de beleggingen die het **grootste aandeel** beleggingen van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten: van 1 januari 2022 tot 31 december 2022

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

Belegging	Gewicht (%)	Sector	Land
Government of the Netherlands	8,38	Governments and Agencies	NL
Government of France	3,60	Governments and Agencies	FR
Government of Germany	2,18	Governments and Agencies	DE
Microsoft Corp.	1,33	Information Technology	US
Government of Belgium	0,93	Governments and Agencies	BE
Government of Finland	0,93	Governments and Agencies	FI
Government of Austria	0,91	Governments and Agencies	AT
Alphabet, Inc.	0,80	Communication Services	US
Enel SpA	0,68	Utilities	IT
Apple, Inc.	0,55	Information Technology	US
RWE AG	0,53	Utilities	DE
The Toronto-Dominion Bank	0,49	Financials	CA
Nykredit Realkredit A/S	0,49	Financials	DK
DNB Bank ASA	0,49	Financials	NO
OP Financial Group	0,46	Financials	FI

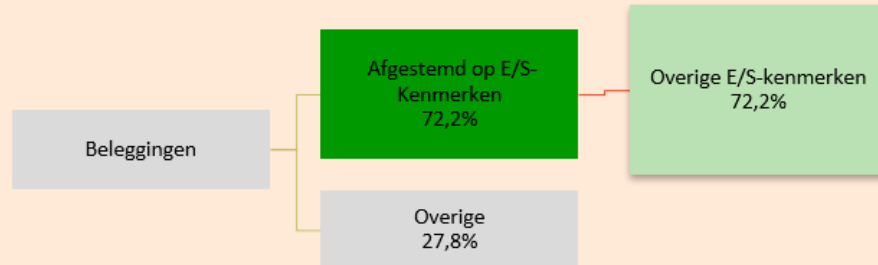

Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Zie onderstaand de Asset Allocatie

- *Hoe zag de activa-allocatie eruit?*

De activa-allocatie beschrijft het aandeel beleggingen in bepaalde activa.

#1 Afgestemd op E/S-kenmerken omvat de beleggingen van het gebruikte financiële product om te voldoen aan de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot.

#2 Overige omvat de overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken en die evenmin als duurzame belegging kwalificeren.

De categorie **#1 Afgestemd op E/S-kenmerken** omvat:

- Subcategorie **#1A Duurzaam** omvat duurzame beleggingen met ecologische of sociale doelstellingen.
- Subcategorie **#1B Overige E/S-kenmerken** omvat beleggingen die zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken die niet als duurzame belegging kwalificeren.

● In welke economische sectoren werd belegd?

Sector	Activa%
Communication Services	3,25
Consumer Discretionary	4,60
Consumer Staples	3,38
Energy	2,49
Financials	19,07
Governments and Agencies	22,57
Health Care	4,84
Industrials	4,94
Information Technology	12,71
Materials	2,32
Miscellaneous	0,03
Real Estate	2,84
Utilities	2,73
Niet gerubriceerd	14,24

Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de **omzet** die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten van ondernemingen waarin is belegd weergeeft;
- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie;
- de **operationele uitgaven** (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd weerspiegelen.

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een milieudoelstelling.

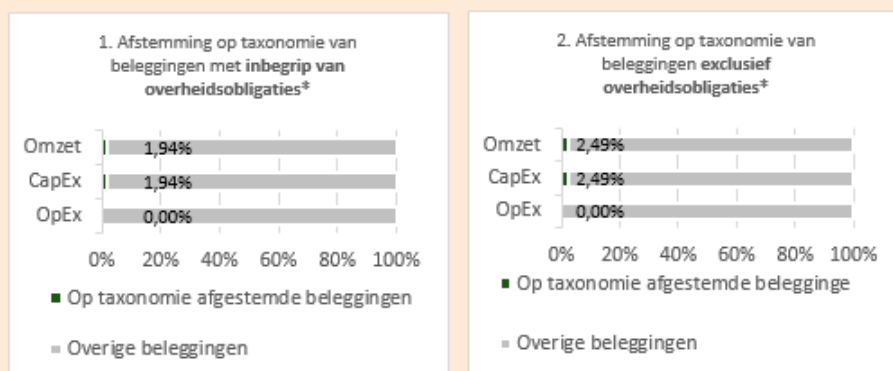
Transitieactiviteiten zijn economische activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven beschikbaar zijn en die broeikasgasemissieniveaus hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

In welke mate waren duurzame beleggingen met een milieudoelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Het pensioenfonds heeft zich gedurende de referentieperiode niet gecommitteerd om te beleggen in duurzame beleggingen met op de EU-Taxonomie afgestemde milieudoelstelling, omdat de gegevens hiervoor niet beschikbaar waren. Deze gegevens zijn nu wel gedeeltelijk beschikbaar waardoor het fonds een eerste inzicht (nulmeting) heeft in de mate waarin de brede beleggingsportefeuille in 2022 was afgestemd op één van de zes EU taxonomie-doelstellingen. Zie onderstaand.

De onderstaande grafieken tonen in groen het percentage beleggingen dat was afgestemd op de EU-taxonomie. Aangezien er geen geschikte methode is om te bepalen of overheidsobligaties zijn afgestemd op de taxonomie, toont de eerste grafiek de afstemming op de taxonomie voor alle beleggingen van het financiële product, met inbegrip van overheidsobligaties, terwijl de tweede grafiek de afstemming op de taxonomie toont voor uitsluitend de beleggingen van het financiële product anders dan in overheidsobligaties.*

*Voor deze grafieken omvatten "overheidsobligaties" alle blootstellingen aan overheidsschulden.

Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?

Dit heeft het fonds niet kunnen vaststellen wegens het ontbreken van beschikbare data

Hoe verhiel het percentage beleggingen dat was afgestemd op de EU-taxonomie zich tot het percentage tijdens eerdere referentieperiodes?

N.v.t.

zijn duurzame beleggingen met een milieudoelstelling die geen rekening houder met de criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU 2020/852).

Wat was het minimaandeel duurzame beleggingen met een milieudoelstelling die niet waren afgestemd op de EU-taxonomie?

0%

Wat was het minimaandeel sociaal duurzame beleggingen?

0%

Welke beleggingen zijn opgenomen in “overige”? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

Dit zijn de beleggingen in obligaties uitgegeven door bedrijven (investment-grade en hoogrentend) en door opkomende landen in harde valuta. Deze categorieën zijn opgenomen met het oog op het verbeteren van het risico/rendementsprofiel van de beleggingsportefeuille. Voor deze beleggingen zijn geen ecologische of sociale minimumwaarborgen vastgelegd.

Welke maatregelen zijn genomen om de duurzame beleggingsdoelstelling te behalen tijdens de referentieperiode?

Aanpassingen gedurende rapportageperiode:

In de rapportageperiode is de aandelenportefeuille voor ontwikkelde markten gedeeltelijk in lijn gebracht met het decarbonisatiepad volgens de EU Paris Aligned Benchmark. Dit betekent dat een deel van deze portefeuille wordt gestuurd op CO2-intensiteit, waarbij de doelstelling is dat deze portefeuille in 2050 CO2e netto-neutraal is. Daarnaast heeft het pensioenfonds gedurende de periode het uitsluitingsbeleid verder aangescherpt door ook niet te beleggen in overheidsobligaties uitgegeven door landen waarvoor een EU wapenembargo is afgekondigd (daarvoor alleen VN).

Reeds toegepast voorafgaand aan rapportageperiode:

Het pensioenfonds heeft beleggingsfondsen geselecteerd die controversiële producten en controversieel gedrag van ondernemingen van de beleggingsportefeuille weert en een betrokkenheidsbeleid voert (stemmen en engagement).

Referentiebenchmarks zijn indices die meten of het financiële product de duurzame doelstelling behaalt.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark voor duurzaamheid?

Het pensioenfonds heeft geen referentiebenchmark aangewezen -in de zin van de SFDR wetgeving- om te bepalen of de pensioenregeling als geheel is afgestemd op de sociale en milieukennmerken die volgens het MVB-beleid worden nagestreefd.

7

7.11 Begrippenlijst

ABTN

Afkorting voor actuariële en bedrijfstechnische nota. In de ABTN wordt door het bestuur van een pensioenfonds uiteengezet welke actuariële en bedrijfstechnische opzet ten grondslag ligt aan een fonds. De ABTN (ook wel bedrijfsplan genoemd) gaat nader in op de organisatie van het fonds, de inhoud van de pensioenregeling, de financiële opzet waaronder grondslagen, het beleidskader (premie-, toeslag- en beleggingsbeleid) en de sturingsmiddelen, de hoofdlijnen van het interne risicobeheersingssysteem alsmede de hoofdlijnen van de uitvoeringsovereenkomst.

Actuariële grondslagen

Dit zijn de veronderstellingen die de actuaris gebruikt bij de vaststelling van de pensioenverplichtingen en de pensioenpremie. Deze veronderstellingen hebben onder meer betrekking op de gehanteerde rekenrente, de kansstelsels en de kostenopslagen.

Actuaris

Een actuaris combineert economische en wiskundige technieken ten behoeve van de vaststelling van de benodigde koopsommen of premies en de verplichtingen van het fonds (vaststelling voorziening pensioenverplichtingen). Tevens verricht de actuaris risicoanalyses en studies met betrekking tot het afstemmen van verplichtingen en beleggingen.

Asset Liability Management-studie (ALM-studie)

Deze studie geeft inzicht in de toekomstige ontwikkelingen van een pensioenfonds en biedt een pensioenfondsbestuur de mogelijkheid diverse beleidsvariabelen (zoals beleggingsbeleid, premiebeleid en toeslagbeleid) in hun onderlinge samenhang te evalueren.

Autoriteit Financiële Markten

De Autoriteit Financiële Markten (AFM) is een bij wet ingesteld toezichthoudend orgaan dat toezicht houdt op het gedrag van de gehele financiële marktsector. De AFM is toezichthouder op de pensioenfondsen voor zover het gaat om het effectentypisch gedragstoezicht.

Beleggingsbeleid

Een pensioenfonds is verplicht om op prudente wijze te beleggen. Het beleggingsbeleid van een pensioenfonds is enerzijds gericht op het zoveel mogelijk uitsluiten van beleggingsrisico's en anderzijds op het behalen van een zo hoog mogelijk rendement. Bovendien moet de afstemming van beleggingen op de verplichtingen juist zijn: het pensioenfonds moet op het juiste moment aan haar verplichtingen kunnen voldoen.

Om optimaal aan deze uitgangspunten te voldoen is een juiste samenstelling van de beleggingsmix noodzakelijk, die met behulp van een ALM-studie kan worden vastgesteld.

Beleggingsmix

Verdeling van de beleggingen over verschillende beleggingscategorieën, zoals zakelijke en vastrentende waarden.

Beleidsdekkingsgraad

De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde (DNB) dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden.

Beleidsmonitor

Met behulp van de beleidsmonitor heeft het bestuur inzicht in de werkelijke beweging van de dekkingsgraad over het afgelopen jaar. De beweging van de dekkingsgraad wordt op dagbasis bepaald, waarmee een indruk van de opgetreden volatiliteit wordt verkregen.

Tevens heeft het bestuur door middel van de beleidsmonitor inzicht in de beweging van de streefgrens en de mate van afdekking van het renterisico.

Beleidsregel Uitbesteding Pensioenfondsen

Voorschriften van De Nederlandsche Bank met betrekking tot de uitbesteding van activiteiten door de pensioenfondsen.

Benchmark

Vooraf vastgestelde, objectieve maatstaf voor de prestatie van (de beheerder van) een beleggingsportefeuille of pensioenfonds. Een beursindex bijvoorbeeld.

Code pensioenfondsen

Deze Code, opgesteld door de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid, bevat normen voor 'goed pensioenfondsbestuur'.

De Code komt voor pensioenfondsen in de plaats van de Principes voor goed pensioenfondsbestuur, die de Stichting van de Arbeid in 2005 heeft gepubliceerd.

De Code staat niet op zichzelf, maar maakt deel uit van het volledige stelsel van bestaande wet- en regelgeving. Daarnaast geven de aanbevelingen, convenanten en Codes van de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid richting aan de governance: wat houdt goed bestuur van pensioenfondsen in en hoe houden betrokkenen daar toezicht op.

Collateral

In onderpand gegeven zekerheden ter dekking van aangegane marginverplichtingen –dit betreft de verplichting van beleggers om een waarborgsom in geld of dekking in de vorm van effecten te storten bij hun bank of commissionair bij het schrijven van opties of andere afgeleide producten– welke voortkomen uit hoofde van de aangegane derivatenpositie(s).

Commodity

Beleggingsklasse die betrekking heeft op grondstoffen.

Compliance

Het toezien op de naleving van wettelijke regels en de gedragscode die het pensioenfonds zelf heeft opgesteld met het oogmerk reputatieschade te voorkomen.

Compliance-officer

De compliance-officer houdt toezicht op de deugdelijkheid en effectiviteit van interne regels en procedures en op de naleving van de gedragscode van het fonds. Het bestuur van het pensioenfonds benoemt een compliance-officer. De compliance-officer vervult een onafhankelijke rol binnen het pensioenfonds.

Contante waarde

De waarde die op dit moment aanwezig moet zijn om, rekening houdend met rente-aangroei (rekenrente) en eventuele andere actuariële grondslagen, toekomstige pensioenbetalingen te kunnen verrichten.

Corporate Governance

Stel regels of aanbevelingen die betrekking hebben op goed management van organisaties zoals private ondernemingen.

Deze aanbevelingen kunnen uiteraard worden toegepast op pensioenfondsen in welk geval wordt gesproken over goed pensioenfondsbestuur.

Creditspread

Dit is het verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van tegenpartijen (debiteur) en de uitkering die met volledige zekerheid, risicovrij, tot uitkering zal komen.

Dekkingsgraad

Een belangrijke graadmeter voor de financiële positie van het fonds. De dekkingsgraad is de verhouding tussen de bezittingen (het vermogen) van het fonds aan de ene kant en de waarde van de huidige en toekomstige pensioenuitkeringen (de verplichtingen) van het fonds aan de andere kant. Zijn er evenveel bezittingen als verplichtingen, dan is de dekkingsgraad 100%.

Het fonds kent diverse dekkingsgraden: de marktwaarde dekkingsgraad en de aan DNB gerapporteerde dekkingsgraad (ook wel FTK-dekkingsgraad genoemd) inclusief de beleidsdekkingsgraad.

De DNB-dekkingsgraad is de aan DNB gerapporteerde dekkingsgraad waarbij de verplichtingen van het fonds zijn vastgesteld op basis van de door DNB voorgeschreven rentecurve.

De marktwaarde-dekkingsgraad wordt gebruikt in het beleidskader van het fonds en wordt vastgesteld op basis van de marktrente. Tot 31 december 2011 was deze dekkingsgraad gelijk aan de DNB-dekkingsgraad.

De Nederlandsche Bank (DNB)

Bij wet ingesteld toezichthoudend orgaan, dat onder andere de navolging van de Pensioenwet bewaakt.

Derivaten

Afgeleide financiële instrumenten, dat wil zeggen financiële contracten, waarvan de waarde wordt afgeleid van een onderliggende waarde (bijv. een aandeel), een referentieprijs of een index (bijv. de AEX-index). De hoofdvormen van derivaten zijn opties, futures contracten en forward contracten. Ook valutatermijncontracten worden als derivaten aangemerkt.

DNB dekkingsgraad

Dit is de aan DNB gerapporteerde dekkingsgraad waarbij de verplichtingen van het fonds zijn vastgesteld op basis van de door DNB voorgeschreven rentecurve.

Doorsneepremie

De premie die voor de deelnemers uniform is vastgesteld zonder rekening te houden met individuele verschillen in leeftijd, burgerlijke staat of geslacht.

Duration

Aanduiding van de koersgevoeligheid van vastrentende waarden als gevolg van veranderingen in de rentestand.

Duration-mismatch

Dit is het verschil in duration tussen de beleggingen en de pensioenverplichtingen.

Effectentypisch gedragtoezicht

Gedragtoezicht dat vooral betrekking heeft op de gedragingen van verantwoordelijke directies en besturen van financiële instellingen, zoals de naleving van gedragscodes, corporate governance e.d. Het gedragtoezicht wordt uitgeoefend door de Autoriteit Financiële Markten. Een ander onderwerp van aandacht van het gedragtoezicht is de consumentenbescherming. Effectentypisch gedragtoezicht onderscheidt zich van prudentieel toezicht dat wordt uitgeoefend door De Nederlandsche Bank.

Eindloonregeling

Pensioenregeling waarbij het pensioen een percentage is van de laatst vastgestelde pensioengrondslag.

Emerging Markets

Opkomende markten.

Enhanced Index-fonds

Fonds dat verbeterde indexering pogingen doet om bescheiden extra rendement te genereren ten opzichte van indexfondsen door geringe afwijkingen te nemen ten opzichte van de onderliggende index.

Financieel Toetsingskader (FTK)

Benaming van het nieuwe toezichtregime dat vanaf 1 januari 2007 van toepassing is op de financiële positie en het financiële beleid van pensioenfondsen. Het Financieel Toetsingskader (FTK) heeft de Actuariële Principes Pensioenfondsen (APP) vervangen. Het FTK is opgenomen in de op 1-1-2007 in werking getreden Pensioenwet.

Op 1-1-2015 is een nieuw Financieel Toetsingskader in werking getreden.

Forward curve

Geeft de toekomstige renteniveaus weer zoals die berekend kunnen worden op basis van de huidige curve.

Franchise

Het deel van het pensioengevend salaris dat voor de pensioenberekening buiten beschouwing wordt gelaten. Dit deel wordt geacht door de AOW-uitkering voldoende van pensioen te worden voorzien.

Gedragscode

De gedragscode bevat voorschriften voor bestuurders en eventuele medewerkers van het pensioenfonds ter voorkoming van belangenconflicten en van misbruik en oneigenlijk gebruik van de bij het fonds aanwezige, vertrouwelijk informatie. Deze informatie betreft voor een belangrijk deel de beleggingstransacties namens het fonds.

Haalbaarheidstoets

Pensioenfondsen dienen periodiek (tenminste jaarlijks) een haalbaarheidstoets uit te voeren die inzicht moet geven in de gevolgen van de financiële opzet van het fonds, de verwachtingen en risico's (met name ten aanzien van koopkrachtbehoud), de haalbaarheid en consistentie van het premiebeleid en de herstelkracht van het fonds.

In de haalbaarheidstoets wordt een projectie van de financiële situatie van het pensioenfonds voor een lange periode (60 jaar) gemaakt voor een veelvoud aan economische scenario's (stochastische analyse). Jaarlijks wordt met deze toets gemonitord in hoeverre het verwachte pensioenresultaat (dit is een maatstaf voor koopkrachtbehoud) en het pensioenresultaat in een slechtweerscenario nog steeds aansluit bij de gewekte verwachtingen.

De beleidsgrenzen voor deze toets worden door het bestuur zelf vastgesteld op basis van de risicohouding van het fonds. Indien de door het bestuur vastgestelde grenzen voor de lange termijn risicohouding worden overschreden (de ondergrens voor het verwachte pensioenresultaat en de afwijking van pensioenresultaat in het slechtweerscenario), dan zal het bestuur in overleg gaan met de sociale partners en verantwoordingsorgaan.

Herverzekering

Het door een pensioenfonds geheel of gedeeltelijk onderbrengen van een pensioenregeling in een levensverzekeringsovereenkomst en/of het door een pensioenfonds onderbrengen van (extra hoge) risico's bij een levensverzekeraar, zoals overlijdens- en invaliditeitsrisico's (risicoherverzekering).

In Control Statement

Verklaring die betrekking heeft op het interne risicobeheersing- en controlesysteem.

Indexatie

Een nadere toelichting is opgenomen in het begrip “toeslag”.

ISAE 3402-rapportage

Een ISAE 3402-rapportage is een audit, uitgevoerd door een auditor naar de opzet, het bestaan en de werking van interne controlemaatregelen bij een uitvoeringsorganisatie. Een ISAE 3402-rapportage kan de uitbestedende partij en de onafhankelijke accountants helpen meer zekerheid te verkrijgen met betrekking tot de effectiviteit van de controlemaatregelen van de uitvoeringsorganisatie. De ISAE 3402-rapportage omvat alle processen die de financiële jaarrekening van een pensioenfonds raken.

Kansstelsels

Dit zijn veronderstellingen met betrekking tot sterftekansen, invalideringskansen, ontslag, gehuwdheid en individuele loonontwikkeling.

Langlevenrisico

Het risico dat het fonds loopt dat een verzekerde persoon langer leeft dan op basis van de gehanteerde overlevingstafel wordt verwacht.

Leeftijdsterugstelling

Het bewust kijken in de overlevingstafel (sterftetafel) bij een jongere leeftijd dan de daadwerkelijke leeftijd, om zo te anticiperen op een toekomstige stijging van de gemiddelde levensduur van de gehele bevolking of van een bevolkingsgroep (bijvoorbeeld alleen mannen of alleen vrouwen).

Long Duration Fund

Beleggingsfondsen, vooral vastrentende waarden fondsen, die worden ingezet om de looptijd van de beleggingen te beïnvloeden, i.c. te verlengen.

Marktwaaarde

Waarde van een beleggingsobject als het op dat moment verkocht zou worden.

Marktwaaarde dekkingsgraad

Dit is de dekkingsgraad waarbij de verplichtingen van het fonds zijn vastgesteld op basis van de marktrente. Deze marktwaaarde-dekkingsgraad wordt gehanteerd voor beleidsbeslissingen (zoals premievaststelling en toeslagverlening).

Middelloodsysteem

Pensioensysteem waarbij aan het einde van de deelneming toe te kennen pensioen is gerelateerd aan de gemiddelde pensioengrondslag over de gehele periode van deelneming aan de pensioenregeling.

Nabestaandenpensioen

Verzamelnaam voor weduwe-, weduwnaars- en partnerpensioen, en vaak ook voor wezenpensioen.

nFTK

Nieuw Financieel Toetsingskader. Zie Financieel Toetsingskader.

Ouderdomspensioen

Pensioen, bestemd voor de financiële verzorging van de gerechtigde, nadat deze de in de pensioenregeling omschreven pensioenleeftijd heeft bereikt.

Overlevingstafel

Statistisch overzicht met betrekking tot onder meer sterftেকans per leeftijd van een groep personen, zoals bijvoorbeeld alle mannen in de bevolking van Nederland.

Overlevingstafels kunnen worden vastgesteld door het Actuarieel Genootschap (AG) of het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Een voorbeeld van een overlevingstafel is de tafel Gehele Bevolking Mannen (GBM), respectievelijk Gehele Bevolking Vrouwen (GBV) in Nederland over de waarnemingsperiode 2000-2005. Deze tafels (GBM en GBV 2000-2005) zijn door het AG vastgesteld en worden dan ook aangeduid als de AG-tafels.

Over/onderweging

Een hoger of lager belang in een beleggingscategorie dan overeenkomt met de normverdeling van het pensioenfonds.

Overrente

Het positieve verschil tussen het inkomensrendement van het fonds en de rekenrente.

Partnerpensioen

Pensioen dat wordt uitgekeerd aan de (huwelijks) partner en eventuele ex-partner na het overlijden van de (aspirant) deelnemer, gewezen deelnemer of gepensioneerde.

Pensioen 1-2-3

Pensioen 1-2-3 staat voor een aanpak waarbij de deelnemer informatie over de pensioenregeling in drie lagen ontvangt:

- 1 De eerste laag wordt op papier verstrekt en vervangt de startbrief voor nieuwe indiensttreders (nieuwe deelnemers). Er staat kort de belangrijkste informatie in over de pensioenregeling (niet gepersonaliseerd). Deze laag 1 wordt door Pensioenfonds Voorbeeld met een brief verstrekt waarbij de deelnemer wordt gewezen op toekomstige digitale communicatie. Bij Pensioenfonds Voorbeeld worden de begeleidende brief en de eerste laag standaard opgenomen in Mijn Pensioencijfers, het deelnemersportaal van het fonds.
- 2 In de tweede laag vindt de deelnemer een verdere toelichting op de individuele pensioenregeling. Die tweede laag kan de deelnemer vinden op de website van het fonds. Op die manier is de informatie ook toegankelijk voor de bestaande deelnemers.
- 3 Wie alles tot in detail wil weten over bijvoorbeeld het pensioenreglement, de uitvoeringsovereenkomst, enzovoort, vindt dat in de derde laag van informatie. Al deze documenten staan op de website van het pensioenfonds.

Pensioenaanspraak

Het recht op een nog niet ingegaan pensioen, uitgezonderd de overeengekomen voorwaardelijke toeslagverlening.

Pensioenfederatie

Organisatie die de gemeenschappelijke belangen behartigt van aangesloten Nederlandse pensioenfondsen. De Pensioenfederatie is voortgekomen uit een samenwerking van de koepels voor ondernemingspensioenfondsen (OPF), beroepspensioenfondsen (UvB) en bedrijfstakpensioenfondsen (VB).

Pensioengrondslag

Het bedrag waarover pensioen wordt toegekend. Dit is het voor het pensioen meetellende salaris (inclusief ploegentoeslag) minus de franchise.

Pensioenovereenkomst

De arbeidsvoorwaardelijke afspraken tussen de werkgevers(organisaties) en de werknemers(organisaties) welke betrekking hebben op pensioen. De pensioenovereenkomst is onderdeel van de arbeidsovereenkomst.

Pensioenrecht

Het recht op een ingegaan pensioen, uitgezonderd de overeengekomen voorwaardelijke toeslagverlening.

Pensioenregister

Een register dat het burgers mogelijk maakt om via één ingang een totaaloverzicht te krijgen van alle bij pensioenfondsen en pensioenverzekeraars in collectieve regelingen opgebouwde pensioenaanspraken alsmede de AOW-uitkering. Het register laat bovendien zien waar het pensioen is opgebouwd en waar de burger terecht kan voor meer informatie. Het pensioenregister is op 6 januari 2011 in werking getreden.

Pensioenresultaat

De maat van koopkrachtbehoud van de nu opgebouwde pensioenen.

Pensioenwet

De wet die vanaf 1 januari 2007 de voormalige Pensioen- en spaarfondsenwet (PSW) vervangt.

Pension Fund Governance

De manier waarop het pensioenfonds is georganiseerd (structuur) en de verantwoordelijkheden worden uitgevoerd (processen). In het kader van Pension Fund Governance heeft eerst de Stichting voor Ondernemingspensioenfondsen en later de Stichting van de Arbeid aanbevelingen gedaan voor goed pensioenfondsbestuur. Deze waarborging voor goed bestuur (principes voor goed pensioenfondsbestuur en vanaf 1-1-2014 de Code Pensioenfondsen) is verankerd in de op 1 januari 2007 in werking getreden Pensioenwet.

Performance

Het rendement dat is behaald met de beleggingen.

Premievrije aanspraken

Indien het deelnemerschap aan een pensioenregeling eindigt, anders dan door overlijden of het bereiken van de pensioenleeftijd, verkrijgt de gewezen deelnemer een premievrije aanspraak op ouderdomspensioen en partner- en wezenpensioen.

Principes voor goed pensioenfondsbestuur

Aanbevelingen van de Stichting van de Arbeid voor de besturen van pensioenfondsen om te komen tot goed pensioenfondsbestuur. De principes voor goed pensioenfondsbestuur zijn verankerd in de Pensioenwet en hebben betrekking op de onderdelen: zorgvuldig bestuur, transparantie, openheid en communicatie, deskundigheid en functioneren van het bestuur, verantwoording alsmede intern toezicht.

Deze Principes zijn vanaf 1 januari 2014 vervangen door de Code Pensioenfondsen.

Prognosetafel

Een overlevingstafel die gebruikt wordt in de actuariële praktijk, of voor de vaststelling van de technische voorziening, waarbij modelmatig rekening gehouden is met de verwachte toekomstige verbetering van de levensverwachting.

Prudentieel toezicht

Bedrijfseconomisch toezicht dat zich met name richt op de handhaving c.q. waarborging van de financiële soliditeit van het pensioenfonds. Dit type toezicht berust bij De Nederlandsche Bank. Prudentieel toezicht onderscheidt zich van effectentypisch gedragstoezicht dat wordt uitgeoefend door de Autoriteit Financiële Markten.

Real Estate

Onroerend goed.

Rekenrente

De rekenrente is het fictieve percentage dat het belegde vermogen wordt geacht op te brengen in de toekomst en waarvan bij de berekening van de contante waarden (voorziening pensioenverplichtingen) wordt uitgegaan. In het Financieel Toetsingskader wordt de rekenrente bepaald op basis van de rentetermijnstructuur (marktwaarde).

Rentetermijnstructuur

De rentetermijnstructuur, of yield curve, is een grafiek die het verband weergeeft tussen de looptijd van een vastrentende belegging enerzijds en de daarop te ontvangen marktrente anderzijds. Een normale rentetermijnstructuur heeft een stijgend verloop. Als iemand zijn geld voor een langere periode uitleent, eist hij normaliter een hogere vergoeding dan bij een lening over een korte termijn.

Risicobudget

Het risicobudget (ook wel tracking error genoemd) is een statistische maatstaf (standaard deviatie) voor het toegestane risico in de beleggingsportefeuille als geheel. Indien het risicobudget gelijk is aan 7 en het verwachte rendement is 5, dan is er een redelijk grote kans (67%) dat het te realiseren rendement tussen -2 ($5 - 7$) en 12 ($5 + 7$) ligt.

Per beleggingscategorie worden tracking errors vastgesteld die de verwachte spreiding van de rendementen voor die categorie aangeven. De gewogen som van deze tracking errors moet gelijk zijn aan het totaal risicobudget.

Risicobudgettering

Risicobudgettering is het vaststellen van de wijze waarop het vastgestelde risico budget zo efficiënt mogelijk over de verschillende beleggingscategorieën en vermogensbeheer kan worden verdeeld.

Risicoherverzekering

Het herverzekeren door een pensioenfonds van bepaalde risico's die dat pensioenfonds niet zelf op een verantwoorde wijze kan dekken. Hierbij gaat het vooral om risico's die betrekking hebben op overlijden en arbeidsongeschiktheid. Zie ook: herverzekering.

Risicomonitor middels PAR

Deze monitor middels PAR (Portfolio at Risk) geeft inzicht in het risico dat het pensioenfonds op de rapportagedatum neemt met haar beleggingen, gemeten ten opzichte van de nominale verplichtingen. In deze monitor staat de term mismatch error centraal. De mismatch error is een maat om de volatiliteit van de dekkingsgraad van het pensioenfonds weer te geven. De mismatch error is de volatiliteit (standaarddeviatie) van het verschil tussen de waardemutatie van de beleggingen en de waardemutatie van de verplichtingen. Hoe hoger de mismatch error, des te minder de beleggingen op de verplichtingen zijn afgestemd. Naast de omvang van de mismatch error geeft deze monitor ook inzicht in de mate waarin de verschillende beleggingscategorieën c.q. deelportefeuilles bijdragen aan het totale risico. De monitor heeft onder andere tot doel om tot een beoordeling te komen van het risico van een daling van de dekkingsgraad in de komende 12 maanden. De risicometingen zijn gebaseerd op de ontwikkeling van de financiële markten beschouwd over een terugblikkende periode van zowel 6 maanden als een periode van 3 jaar.

Security lending

Security lending is het uitlenen van aandelen en obligaties voor een vastgestelde periode aan derden in ruil voor een geldelijke vergoeding. Doordat het economische eigendom bij de uitlener blijft, wordt er geen koersrisico gelopen.

Service Level Agreement (SLA)

Beschrijving van overeengekomen dienstverlening tussen partijen bij uitbesteding van bedrijfsprocessen, inclusief de rechten en plichten van partijen ten aanzien van het overeengekomen kwaliteitsniveau van de te leveren diensten en/of producten.

SFDR

Sustainable Finance Disclosure Regulation. Het betreft een Europese verordening m.b.t. informatieverschaffing over duurzaamheid in de financiële dienstensector. Het doel is om de transparantie van financiële producten op duurzaamheidsgebied te vergroten en om producten beter vergelijkbaar te maken.

Solvabiliteit

Het vermogen om (nu en op termijn) aan de financiële verplichtingen te kunnen voldoen. Zie ook het begrip dekkingsgraad.

SRI

Socially Responsible Investing. In het Nederlands bekend als Maatschappelijk Verantwoord Beleggen.

Stichting van de Arbeid (STAR)

Overlegorgaan van centrale organisaties van werkgevers en werknemers. Tevens adviesorgaan van het kabinet op sociaal en arbeidsvoorwaardelijk terrein.

Stop-lossverzekering

Verzekering die ertoe dient om de totale schade in enig jaar als gevolg van overlijden en/of arbeidsongeschiktheid te beperken. Deze bovengrens wordt ook wel prioriteit genoemd.

Swaprente

Het tarief waartegen op de geld- en kapitaalmarkt leningen met verschillende looptijden worden geruild.

Toeslag

Een toeslag is een verhoging van de pensioenuitkering of aanspraak op pensioen, gebaseerd op een in het betreffende pensioenreglement omschreven toeslagregeling.

Total return

Het totaalrendement op beleggingen zijnde de directe en de indirecte beleggingsopbrengsten.

Tracking error

Risico maatstaf die weergeeft hoe groot de kans is dat het rendement afwijkt van de benchmark. De tracking error is gelijk aan de standaarddeviatie van deze afwijkingen. Een hoge tracking error betekent veel kans op een rendement ver onder of boven de benchmark.

Uitkeringsovereenkomst

Een uitkeringsovereenkomst is een overeenkomst inzake een vastgestelde pensioenuitkering. Op grond van de Pensioenwet is dit een van de drie toegelaten pensioensystemen.

Uitvoeringsovereenkomst

Overeenkomst tussen de werkgever en het pensioenfonds omtrent de uitvoering en financiering van de pensioenovereenkomst. In de uitvoeringsovereenkomst is onder meer vastgelegd: de wijze waarop en de termijnen waarin de verschuldigde premie moet worden voldaan, de uitgangspunten en procedures met betrekking tot de besluitvorming over vermogenstekorten en vermogensoverschotten dan wel winstdeling, de voorwaarden waaronder toeslagverlening plaatsvindt, de procedures bij het niet nakomen van de premiebetalingsverplichting door de werkgever; en de wijze waarop de premie wordt vastgesteld en het betalingsvoorbewijs van de werkgever.

Uniform pensioenoverzicht (UPO)

Het format van het pensioenoverzicht waarin de uitkeringen bij pensionering, overlijden en arbeidsongeschiktheid eenduidig wordt gepresenteerd. De bedoeling is dat alle pensioenuitvoerders hetzelfde format hanteren waardoor de pensioenoverzichten eenvoudig naast elkaar te leggen zijn en de (gewezen) deelnemers de bedragen uit de verschillende pensioenoverzichten bij elkaar op kunnen tellen en een duidelijk beeld van de financiële situatie bij pensionering krijgen.

Valutarisico

Het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen.

Valutatermijncontracten

Dit is een contract voor het afdekken van valutarisico. In dit contract wordt vooraf afgesproken tegen welke prijs en op welke datum de valutapositionen worden verrekend.

Vastrentende waarden

Beleggingen met een vaste looptijd en een overeengekomen plan van rente en aflossing, zoals obligaties. Andere vormen van vastrentende waarden zijn onderhandse leningen en hypotheekleningen.

Volatiliteit

De beweeglijkheid van beurskoersen.

Voorziening pensioenverplichtingen

Dit is de, met inachtneming van de actuariële grondslagen (rekenrente, kansstelsels en kostenopslagen), vastgestelde balanspost die de gekapitaliseerde waarde (contante waarde) van de opgebouwde pensioenen aangeeft.

Waardeoverdracht

Het overdragen van de contante waarde van de verkregen aanspraken door het pensioenfonds van de oude werkgever aan het pensioenfonds van de nieuwe werkgever, waarvoor de deelnemer in de nieuwe pensioenregeling extra deelnemersjaren verkrijgt (in eindloonregelingen) dan wel extra pensioenaanspraken krijgt toegekend (in middelloonregelingen).

Wachttijdvoorziening

Voorziening ter dekking van het premievrijstellingsrisico bij arbeidsongeschiktheid. Een groot deel van het premievrijstellingsrisico bij arbeidsongeschiktheid wordt door het pensioenfonds zelf gedragen (eigen beheer). De rest van het risico, het risico uitgaand boven een stoploss grens, is herverzekerd. Ter financiering van het premievrijstellingsrisico in eigen beheer, wordt door het fonds gedurende een wachttijd, zijnde de periode van loondoorbetaling (gedurende twee jaar na aanvang van de arbeidsongeschiktheid) geld gereserveerd ter dekking van de schade die het fonds pas na afloop van deze wachttijd kan vaststellen.

Wezenpensioen

Een tijdelijke uitkering die wordt uitgekeerd aan de kinderen (tot een bepaalde leeftijd) na het overlijden van de (aspirant) deelnemer, gewezen deelnemer of gepensioneerde.

Wortelformule

Maakt onderdeel uit van het standaardmodel waarop het vereist eigen vermogen van het fonds wordt bepaald.

Zakelijke waarden

Aandelen en onroerende zaken. Onder onroerende zaken wordt verstaan beleggingen in onroerend goed, zoals kantoren, winkels en woningen. Deze kunnen zowel op directe wijze geschieden als op indirecte wijze door belegging in op dat terrein gespecialiseerde al dan niet beursgenoteerde beleggingsfondsen.